قان طوراليي بقدي كوردي بو قوندغي يرده قوغب
قشلاري ده طرنالر طراج لر كملك لر اوچرلره صوق
صوق صولو چايرلرجي لره سليمان خاتون بويريي
كوركلو كوردي بكندي دوشدلر عشرنه مشغول اولدلر
بديلرا يحديلره اول زمانده اغوز يكتلرنه قضا
كلسه ايخودن كلوردي ده قان طوراليك ايخوشي
كلدي اويودي ده اويوركن قيزايدر منم محبلرم چوندر
تاكاه الفار لر كلمسون طوتويين يكيدم اولدر مشونلر
انجم يوزلي من كلمي طوتب اتام انام ايونه ايلمشونلر
دبدي ده قان طوراليك اتي ايچي طوتدي كيدردي
كندودخي ايچي طوتدي كيندي سكوسن الله الدي
بريوكسك يره چقدي كوزلدي مكر خانم تكون يشمان
اولدي ده اوج جانوز اولدردكيچون بر قيز جغزي

192

الدي كندي ديدي ه ايچي قره طونلي كوك دمور لي ه
التي يوز كافر سجدي ه كيجه كندز يورتدلره نكاهندن يتيلر ه
فيز حاضر ايدي ه بقدي كوردي ه ايلغار يتدي ه اتن
اونيا تدي ه قاه طورالينك اوزرنه كلدي ه صويلمش كوردم
خانم نه صويلمش ايدر غافل اولمه قره باشك قالدريكت ه
الهقمه كورلكو كوزك اچلديكت ه قارولرك دن اغ الرك
بغلمدين ه اغ النون قره يره دپلمدين ه غاظلنه كورلكو باشك
كسلمدين ه الجه قانك يريوزنده وكلمدين ه باغي يتدي ه
دشمن ايردي ه نه يانورسن قالقغل ه قاب قيالر اونيا مدين ه
يراوبولدي ه قري بكلر اولدين ايل بوشالدي ه قرجشنوبن
اوغرشوبن طاغدن اينديه يصانوبن اورزوكه يغي ه
يتدي ه يتاجق يرمي يولدك يورتمي بولدك ه نولدي سكا
ديوچاغردي ه قاه طورالي سرمدي ه اريانديي اورو

طوردي ايدرنه سويلرسن كوركلم ديدي ايدن بكيدم
اوزركه يغي كلدي اويارمق بندن صواشي بن هشن
كوسترمك سندن ديدي قال طورالي كوزين اچدي
قپاقلرن قالدردي كوردي كلن آت اوزرنده كيمسنه
سكوسي النده يراوبدي ايدرامنا وصدقنا مقصودمز
حق تعالي دركاهنده حاصل اولدي ديوب اري صودن
ابدست الدي اغ النيني يره توكدي اكي ركعت نماز قلدي
استه بندي ادي كوركلو محمد صلوات كتوردي قره
طونلو كافره آت صالدي قرشو واردي سلجان
خاتون آت اوينا تدي قال طورالي نك اوكنه كچدي
قال طورالي ايدركوركلم قنده كيدرسن ديدي ايدن
بك يكت ياش اسن اولشه بورك بولنمزمي اولور
بوكلن كافرچوق كافردن صواشلم دوكشلم اولمش

اولسون دري قلا نمز اوداير كلسون ديدي بو اراده
سلجان خاتون ات صالدي قريس بصدي بحان
قومدي اماں ديني اولدرمدي ايلم صاندي كيم
يني بصلدي . قلجنك باكجي قان اوداير كلدي
قان طوراليم بوليمادي اول محلده قان طوراليمك
بباسي اناسي چيقه كلدي كوردلركم بوكلن
كشينك قبلجي نك باكجي قاتلوا وغلي كورنمز
جنر صوردلر كورم بخم صوردلره اناسي ايدر اتام
كشي قيزم كشيه الم طكلم بركدن طوري كلدك اوغلي
طوندردوكي غاتلم كورركلوباشن كسدردكي قادين
انابك بباديو بوزلتدكي سن كلورسن بربيكوم
كورنمزه بغرم بنارده اغزدلرك برقاچ كلمه جنبه سكا
قره باشم قربانده اولسون كليم سكا قيز بلدي كيم

يتى اناسى يتى اناسى دره فا بحيلم اشارت قيلوب
اوده يه دوشك ه نه يرده اينر قرنيشوه توزوارسه
ونه يرده قرغه توزغوه اونيارسه انده استيلوم ديدى
انده مهوزاوردي ه بريوكسك يره جقدي ه كوزلري
كوردي كم برده ره نك ايجنده توزكاه درياوزكاه
طاغلوزه اوزرينه كلدي كوردي كم قان طورالينك
اتيني اوخلامشلره كوزنك قباغنى اوخشامشلره يوزني
قان بورمش ه طورمز قانوسيلره كافرلراوشر قيلجش
يالين ايلر كافري اوكنه قاتوب قواره سلجان خاتون
يوني بويله كوردي ايجنه اوددشدي ه بريوللك قاره
شاهين كرمش كبي كافره اتصالدي براوجنده
قروب كافري اول براوجنه جقدي ه قان طورالي
بقدي كوردي كم برمسنه يانى اوكنه قاعش ه قان

سلجان ايدوكي بلمدي ه قاقدي بوارادة صويلمش
كوره لم خانم نه صويلمش ايدر قلغوبني برنده طوزه
يكت نه يكت سوه يليسي قره قاضلق اتنه بني يكت
نه يكت سوه غافللوجه باشلركسوه دستورسوزجه مسلم
باغم كبرده يكت نه يكت سوه دستورسوزجه ياغيه كرمك
بزم ايلمده عيب اولوره مره يوري طوغانده قوشي اولوبت
اوچايمي ه صفا لكلم بوغازكرده طوتايمي ه غافللوجه
سنك ه باشك من كسايمي ه الجه قانك يريوزنه توكيمي ه
قره باشك تركيه اصايمي ه مره قضاسي تيمش يكت نه يكت
سوه قايده دونكل ديدي ه سلجان خاتونه يوراده صويلمش
كوره لم خانم نه صويلمش ايدرهي يكيدم بك يكيدم
قيتبانلر طوزمنده دونري اولوره قره قوجده قاضلق
انك لر قولجغزه ديدي اولوره اغايلده اعجه قيتوك قوزيجغز

سوسرمي اولوره الب يكندويك يكتلركو ركلوسنه
قيارمي اولوره يكيدم بك يكيدم بويا غنك براوجي
مكا براوجي سكا ديدي ه قان طوراني بلدي كم بويا غي
بصوب طاغيندن ه سلجان خاتونده برطرفنه دخي
كندوكودي ه قيلج طرتوب يوردي ه كافرباشين
كسدي ه ياغي بصلدي ه دشمن صندي ه سلجان خاتون
قان طوراني اتت اردنه الدي جقدي ه كيدرك قان
طوراينك فكرنه بوكلديكم قالقوبني سلجان خاتون
طوردوغكده يليسي قره قاضلق اتوك بيندكلده بيامك
اغ بان ايشكنه دوشدوكلده اعوزك الكوزلي قزي
كلمين بيلدقده هركشي سوزين سويلدكده سنى اوراده
طوراسن اوكياسن ه قان طوراني زبون اولدي ه ات
اردنه الدم جقدم ديدسن ه كوزم دوندي ه كوكلم كتدي

اولدردم سني ديدي ه سلجان خاتون حال بندوكين
بيلورسن صويلمش كوره لم خانم نه صويلمش ايدربك ديكت
اوكزسه اراوكنسون اصلا نذره اوكمكلك عورتلره
بهتان دره اوكمكلك عورت اراولمزه الپورغان ايچنده
سنكله طولشمادم ه طتلو دماغ طتو بني صورشدم ه ال
دواغم التنده سويلشمدم ه يتزسودك يتزاوصندك قوات
اوغلي قوات ه قادرالله بلورمن سكاموسنم يارم قيمه
مكا ديدي ه قان طوراني ايدرم يوق البته اولدرسم كرك
دردديدي ه يتزقادي ايدرمن قوات اوغلي قوات
من اشاغه قولبه يا پشورم سن يوقاريدن قولبه يا پشورسن
من قوات اوغلي ه اوكله مي قيلجكله مي ه كل برو سويلشلم
ديدي ه اق ديدي بزبوكسك يره چمدي صدقنده
طقسان اوحق يره دوكدي ه اكي اوطك دمرتن

چقردي ه بريس كزلدي بريس الله الدي ه دمزيلوا وخلد
اتماغم قيامدي ه ايدريكيت ات اوخكي قان طورالي
ايدر قيز لرك يولي اولدر ه اول سن اتك ديدي ه قيز
يراوخلد قان طورالي اتدي ه شويلكم باشنده اولن
بيت ايا غنه ايندي ه ايلروكلب سليمان ه خانوني قوجليب
يار شمشلر صور شمشلر ه قان طورالي صويلمش كوره لم
خاتم نه صويلمش ايدريلاب يلاب يلاب بيس انجه طونلم
يربصيموب يوزين قارا اورزينه قان طمش كبي قيزل
يكا قلم ه قوشه يادم دارا غزلوم ه قلم جي لرچالدي
قره قاشلم ه قورمسي قرق طوتم قره صاچلم ه اصلان
اورغي ه سلطان قزي اولدر مكه من سني قيار مدم
اوزجانمه قيام من ساكه قيتيم من سني صنار مدم ديدي
سليمان خانوده دخي بولراده صويلمش كوره لم خاتم نه

صورملمش ایدی قلقوبنی یرمدن طوردایدم بلیسی
قره قاصلق اتومه بنا ردم ببامك اغ باش اوندن
چقاردم ارقو بیلی الطاغی اولریدم الکیك صغن
کیك قوارایدم طریاندن براوخله نلردم دمرنسوز
اوخله یکت سنی صنارایدم اولدرمکه یکیدم من
سنی قیارمدم دیدی اراغندن یقینندن کلشدلر
کزلو یغا طتوب یلشدلر طتلو دماغ ویروبن صورشدلر
اغ بوز اتلو بیغوبن یورتشدلر بك باباسی یاننه
ایرشدلر بیاسی اوغلیجغنی کوردی اللهه شکرلر
ایلدی اوغلیلم کلینلم قاکلی توجه اغوزه کردی
کوك الاکور کلوچمنه جادردکدی اتدن ایغزدن
دوه دن یغرا قیونلرن قوچ قزدردی دکون ایتدی
قالن اغوز بکلرین اغرلدی اتونلجه کونلکن دکوب

قان

تان طورا بي كردكنه كيروب مراد نه مقصود نه ايرمشدي
دم توردقوت كلوب شادلق چاغدي بوي بويلدي
صويي صويلدي غازي ارنلر باشنه نه كلدوكين
سويلدي امدي قيني ديدكم بك ارنلر دينا منم دينلر
اجل الدي يركز لدي فاني دينا كمه قالدي كلماي
كيدملي دينا صوك اوجي اولماي دينا اجل كلدوكنده
اري ايماندن ايرمسون قادرسني نامرده محتاج
ايقسون الله ويرن اميدك اوزلمسون اغ النوكر
بش كلمه دعا قلدف قبول اولسون امين دينلر ديناز
كورسون يغشدرسون دورشدرسون كناهكري
اري كورکلو محمد مصطفا يه بغشلسون خانم هي
قاضي لق قوجه اوغلي يكنك بوني بيان ايدر
خانم هي قام غازي اوغلي خان يانندن يرندن طورمشدي

202

قره بيرك اوزرنه اغ باره ايلون دكمشدي • الصيوان كوك
يوزينه اسمشدي • بيك پرده ايپك حايله سي دوشمشدي •
ايچ اغوز بكلري صحبته دير لمشدي يمه ايچمه ايدي • قاضلق
توجه دير لردي پركشي وار ايدي • بايندر خاتك وزيري
ايدي • شرايك ايتي باشنه چقدي • قپادين اودزينه
چوكدي • بايندر خاتون ايتي دير لدي • بايندر خاتون
دستور ويردي • نه يه دلرسك وار ديدي • قاضلق
توجه ايش كورمش ايش يادر ادم ايدي • يرار توجه لريني
يانه جمع ايلدي • يادينه يراغيلم يولم كردي • چوق
طاغلردن • دينه كچدي • كوتلرده • پركون دن مرد قلمسنه
كلدي قره دكين كنارنده ايدي • اكا ايرويه قونلر اول
قلعه نك برتكوري وار ايدي • اوينه ارشوده اوغلي ديرك
تكور ديرلردي • اول كافرك التمش ارشوده قامي

واردي • التمش بطمان كورز صالردي • قني محكم ياي
چكردي • قاضلق توجه قلعه يه يندوكيلدن جنكه
باشلدي • پس اول تكور قلعه دن طاشره چقدي •
مبدانه كردي اردبلدي • قاضلق توجه اين كوردكلس
يل كبي يتدي • يلم كبي ياپشدي • كافرك اكسه سينه
برقيلج اوردي • ذره قدر كسدره مدي نوبت كافره
دكدي • اول التمش بتمان كورز له قاضلق توجه يه دپره
طوپ چالدي • بلاده دنيا لمشنه طار اولدي •
ددك كبي قاره شور لدي • قاضيلق توجهه قارملب
طوپ قلعيه توپ يلره يكتلري طورميب قاچدلر
قاضيلق توجه تمام اولن الچي يبلر حصاردن طشاق
اولدي صكره امن ديرلردي بركتي الچكن واروب
حصاري ايلمدي • مكرخانم قاضيلق توجه طشاق

اولدي يمي وقت براوغلان بخيني واردي برپاشتده
بدي اوده بش ياشنده كردي يكت اولدي ببابس
اولدي بيلوردي يصاغ ايلمشلردي طتساق اولدغي
اوغلانلرده ساقلرلردي اول اوغلانك اديني يكك ديو
لردي كوتلرده بركون يكك اوتوروب يكلر ايلم صحبت
ايدركن قوه كونه اوغلي بداغيلم اوزدشدي بربرينه
سوزاتشدلره بوداق ايدر يونده لاف اوروب بندرسن
چونكه اوديلرسين واروب بباكي قورتر سكا نه اوت
التي يلدر طتساق دردي يكك برجزي ايشدجك
يوركي اوينادي قوه بغي صارصلدي قالغدي
باينرخانك نظارنه واردي يوزيره قودي ايدر
الان صباح چيايرده ديكلنده اغيان اولي الطسلم
يابلنده كوك صيوا تلي تولم توله چكلنده شهبازاتلي

چاغزوبن داد ویرنده بولد چاوشلي ه یاغ توکلدن بول
نقتلوه قالمشی یکت ه ارخایی یزه مسکین اومودي ه
ترکستانك درکي ه تولو قوشاق یاورسي ه امت صوبك
اصلاني قره جغك بتلاني ه دولتلوخان مرد مکا لشکر
ویرمیني بیام طقساق اولرغي قلعه یه کونرردیدي ه بایدر
خان بویوردي یکرمي دورت ساعتي یکي کلسون ه
دیدي ه اوّل دمور دروندنده یك اولی ه قرغوسکو
اوجنده اریوکردن غریمه یتدوکنده یکمسن ه دیوصورمیه
یتان سلجك اوغلي ه دلي طوندان سنکله یلم وارسون ه
دیدي ه ایغرکوزلو یوز دوردن ه الّتي یدي قلوتنك کلیدن
الی ه ایلك قوجه اوغلي دوللك اوردن یلم وارسون ه
دیدي قوشنه برجرده تایه اوني الکلمیس یغربجي اوغلي
ایلالمشی سنکله یلم وارسون دیدي ه اوچ کره یني کورمشده

تمان اغلیب طوغسون اوغلی رستم بلم وارسون دیدی
اژدهالرا غزنده ادم الی دلواوردی بلم وارسون
یرك یراوجندن یراوچنه یتم دین صوغان صاردی
بلم وارسون صایلمغله اوغوزارنلری دوکسنه اولتی
بابنزرخان یکرمی دورت بهادر سیخاق یکنه یکلمه
یولداشلغه بیلم قوشدی بکلرجمع اولوب یراقلرین کودیلر
مکر اول کیجه یکنك دوشی کوردی دوشی یولداشلرینه
صویلدی کوردیلم خاتم نه یوميلدی ایدر بکلر تعاقللوجه
قره باشم کوردم ایکی دوشی کوردی آلمه کوردم آچوب
دیناکوردم اغ بوزاتلرچاپورالین لرکوردم اغ اشقلی
ایلری یاغه صالدم اغ صقلودده قورقوتدی اوکت
الدم الیاتن قره طاغلری اشدم ایلرویتان قره دکزه
کیودم کمی یاپوب کوملکم چقردم یلکن قوردم ایلرو

یاتی دکیزی دلدم کچدم • اوتکی قره طاغك برپانده
الیتی باشی بالقرارکوردم • قالقوبجی برمدی اوطردم
قرغودللو اوزسکوبی قاندم • قرشولیو اول اره واردم
قرشوسندن اول اری صنجقدم وقت دکدم کوزاوجیله
اول اره یاقدم • دایم انی ایشی اپی بلدم • دوندم اول اره
سلام ویردم • اغوز اللرندن کیمسن دیدم • قابتلریز قالدی
یوزومه بقدی • اوغل یکنك قندن کیدرسن دیدی • سویلدی
من ابتدم دزمرد تلوسنه کیدرم • بیام انی طسقایشی
دیدم • بوراده طایم مکاصو یلدی • ایدرتوکمدی یللر
یترمدی • یدی اورغونم یکی بایرلق ورمدنه بکزردی
یکلرم یدی کشیلم فولردی منم بایم • قایس طالی بلکوندن
صوم التونلو سنم اوغلم بیل اسدی یغورینجدی • یوکی
قویدی یدی قاندوارمدم اول تلوبی الیادم کروودوندم

مندن دخي ارقه ياسن يكملكوم دون ديدي ه يكك دوشندم
طاياسنه صوملمش ايدر قلعه يني يركدن طوردغندم الكوزلومك
يكلري پانكه صالمدك ادي ه بللو بكلرلسن يورتمادك بش اچه لو
علوفه جيلر يولداشي اتدك ه انوكيجون اول قلعه سن ايماد وك
دميش ه يكك كنه ايدركسه كسه يمكه يحيني يخشي كسركوفنده
سرچشمه يوكرك يخشي ه دايم كلدوكندن طورسه دولت يخشي
بلدوكن اونمسه عقل يخشي ه قرينلرن دونمسه قاچمسه
ارلك يخشي ديدي ه بودوستي يكك يولداشلرنه حكايت
ايلدي ه مكرطايسي امن اول اراده يعني ايدي ه جمله
بكلرلر يولداشي اولوب كندبلره تاكه دزمرد قلعه سنه بندبلر
جونه الوب كندبلره فوندلو چونكه كافرلر بونلري كوردبلر
ارشون اوغلي ديرك تكوره حبر وبرديلره اول ملعون
دخي قلعه دن طاشي كلوب برتلره مقابل اولدي ه اردلري

يتاق سليمك اوغلي دلي طوتدان يرنده طوري كلدي القصه
طوتام سوروجد اسي قولتوق قصوبك اول كافري قرشو سنده
سوسم ديدي سوسمدي كافر تكور قارملي بك ضرب ايتدي
سكوسن چكدي النده الدي اول التمش بيك كوزل ايله
طوندارى دبره طوتب چالدي كيمك دنيا باشنه طار اولدي
قاضلق اتى دونردي قايده دونمي يلمزدي ولك اورت
الي پرلو چوماغيله اتدپوب كلوب يوقاريده اشنه كافري
قيتي اوردي اليمدي تكور قارملي النده چوماغي الدي
آني دخي كوزايله اوردي اول دخي قاضلق اتى دونمزدي
قايده دونمي خانم يكرمي دورت سنجاق بكي تكور النده
زيون اولدي پس قاضلق توجه اوغلي يكنك مازه
يكت جك برادر اللهه صغندي بي زوال معبودي اولكي
ايدر يوجه لردن يوجه شي كمسنه بيلمز بنجه سن عزيز ستكري

انا دن طوغمدق سن انڈہ اولمدق کسنه دن قتی یمدوق
کسنه یه کوچ ایمدک قمو یردہ احد سن الله صمد سن ادمسن
تاج اوردق شیطانه لعنت قلدق برصوچن اوتوردق
درکاهده سوردک غزود کوکاوخ اتدی قرنی یارق
یالنی قرشوطا تدق اولو لفکه حرک سنک بویک قدک
یوق یاجسملر جدک یوق اوردغی اولتیاد اولوشکری
بصدوغی بلورسنی بلکو شکری کوکرد وکی کوکه
یتوردی کو دکلو شکری قاقدوغی قهرایده قهارشکری
برلکو که صقندم جلاب قادرشکری مردسندہ
قره طوتلو کافره اک دیرم ایشوبی سی اوکاردیدی
هان دمات صالدی بیل کبی یتدی یلم کبی یاپشدی
کافرك چکنه برقیلج اوردی کیمنی کچنی طاغرادی
الیتی برمق درکلکی زخم ایرشدردی قره قایق شوراده

قره

ویرکلہ انوجی سکاویرہ یم صنعلہ کلم بھاسن کتوردم الام دیوغ
اوزان ایدراوازم کیلدیہ اونم یوغلدیغ براندرالوشہ
کردی ایلیتم صنعلیم دیرہ اوزان پتورزی بیرہ کہ ویرگ
بیرک پتورزی الدی یاباسنک اوردوسنہ بیقیں کلدی بغدی
کوردی برقاچ جوبانلر یرلک فتی سن المشلر اغلولرہ بنم
طارمیب طاشی یغرلرہ بیرک ایدرمز جوبانلر برکشی یولدن
طاشی یولسہ بیانہ انزہ سنز بویولدن بوطاشی بخون یغرسن
جوبانلر ایدرہ مزہ سن سنی بلورسن بزم حالمزدن خبرک یوق
دیدلرہ مزہ حالکزور واردہ جوبانلر ایدر بکومزک براوغلی
واردی اون الی یلدرکم الوسی دیرمی حنی بن کمسہ بلمزہ
یا لبخی اوغلی یا لبخوق دیرلرہ اولسی حنی بن کتوردی اوخلوق
اسکاویرر اولرلرہ کلوب بوندن کچرہ اوہ الم ابی اکاوارمسون
نکہ توشنہ وارسون دیدلرہ بیرک ایدرمزہ یوزکوزہ اغ

102

اولسون • اغاکوزلك انتکي سزه حلال اولسون ديرکي
انده بابا سنك اورد وسنه کلدي • مکر اولري اوکنده
بربيوك اغاج وارديي • ديبنده برپخشي بکار وارديي
بيرك بندي کوردي • کم بُيجي قيز قرنداشي بکاردن صو المانه
کلوره قرداشي بيرك ديو اغلر بوزلو صوايك دکونك قره
اولري ديو اغلره بيرکه قيني قراق کلدي قتلامندي • بولدر
بولدر کوزمك يانني روان اولدي • چاغروبني بورا ده
صويلو کوره لم خاتونه صويلر نه صويلو بيرك ايدرمن قيز
نه اغلرسن بوزلو سن اغا ديوه • يانذي بغرم کوبندي ايچم
مکر سنك اغاك يوق اولبدر يوره کوکه قيز ياغلره
قويليدره قره بغرك صرصلو بدره • اغا ديونه اغلرسين
نه بوزلو سن بندي بغرم کوبندي ايچم قرسق بيتان
قره طاغي صوردا ولسم • بيلرق کوك صوق صولرينه صوزدم

اولسم

اولسم ایچت کوک • تاولہ تاولہ شهباز آتلری صورر
اولسم بنت کوک قتار قتار دوہ لری صورر اولسم
یوکلت کوک • اغایلدہ انجم قیتون صورر اولسم شولن کوک
قرلو کوکلو اوتاغی صورر اولسم • کوکلک کوک اغزدلق
قزکشی حزمکار باشی قربان اولسون بوکن سکا دیدی
فنز ایدر جلله اوزان • ایته اوزان • قره لوجه می قیزلک
لسنه کوک اوزان • قرسوطانی بتان صورر اولسک اغام
بیوکلک بیلاسیدی • اغام بیوک کیدلی بیلادم یوق
صوق صوق صوقلری صورر اولسک • اغام بیوکلک ایجدیدی
اغام بیوک کیدلی ایجرم یوق • تاولہ تاولہ شهباز آتلری
صورر اولسک اغام بیوکلک بندیدی • اغام بیوک کیدلی
بیزم یوق • قطار قطار دوہ لری صورر اولسک • اغام
بیوکلک یوکلدیدی • اغام بیوکلک کیدلی یوکلدم یوق •

104

اغايلدم انجق يتوب صورم اولسك اغام بيركك شرليدر
اغام بيرك كيدم لي شولنم يوق قره لوكو كلو اوتاغي صورم
اولسك اغام بيركك درم اغام بيرك كيدم لي كوجورم يوق
يم يتز ايدرم قره اوزان قرشو يتان قره طاغدن اشوب
كلدكلدن كيجدكلدن بيرك اولو بريكيدن بولشمدكي طشقون
طشقون صولري اشوب كلدوكدن كيجدم وكدن بيرك
اولو بريكيدن بولشمدكي آغز اولو شولودن كلدوكلدن
بيرك اولو بريكيدن بولشمدكي مره اوزان كوردوكشه
ديكل مكاه قره باشم قريان اولسون اوزان سكا ديرم يتز
كنايدر قرشو ياتق قره طاغم يتلو بدره اوزان سنك
جنرك يوق كوكلك يجه يتا اغاجم كسلو يدره اوزان
سنك جنرك يوق دينه كلدن برقره اشم اليوزدره اوزان
سنك جنرك يوق حاملم اوزان اتم اوزان قره لوجه

من قتزك نسنه كوك اوزاني ايليو كدن دكون وارد كونه
واروب اوتكل ديدي • بيرك بونده كچدي • اولوقتيز
قرنداشلري يانينه كلدي • بتدي كوردي • قتز قرداشلري
قره لو كوكلو اوتوردلره چاغرب بيرك صويلوكوره لم خانم
نه صويلو ايدرز الان صباح يرنده طوراق قتزلر اغ اوتاغي
قتوب قره اوتاغه كيرن قتزلره اغ چتوب قره كين قتزلره
بزكي اوكنده يوغرتدن نه واره قره صتاج النده كوچ
دن نه واره كندركن اتكدن نه واره اوچ كونلك يولدن
كلدم طيوركمي اوچ كونه وارمسون انده سوندرسون
سزي ديدي • قتزلر وارديلر بيك كوردبلره بيركمك
قرنن طيوردلره بابرك ايدر اغاكزك يانيني وكوريني
صوده سي كهنه قفتانكوز وآرايسه كيه بيه دكونه وارمي
دكونز الومه قفتان وبوزكوه قفتانكوز ويره يم ديدي •

106

واردلر بيركك قفتاني وارمشي بوكه ويردبلره الدي
كيدي ه بوي بوينه ه بيلي بيلنه قولي قولنه باقشدي
اولو يتز قرداشي بوني بيركه بكزتدي قره يقه كوزلري
قان ياش طولدي صويلمش كوره لم خانم نه صويلمش
قره يقه كوزلرك چونكلمسيدي ه اغام بيرك ديدم
اوزان سكاه يوزكي قره صاچ اورمسيدي ه اغام
بيرك ديدم اوزان سكا قونت قونت بلكلرك صول
مسيدي ه اغام بيرك ديدم اوزان سكاه اپول اپول
يوزيشك دن ه اصلان كبي طوريشك دن قاكرلوبن
باقشكدن ه اغام بيركه بكزدورم اوزان سنى سوندرك
يرندرمه اوزان منى ديدي ه يتزبردي صويلمش
ايدربرزمان ايتة اوزان ه اغام بيرك كيدلي بن
اوزان كلدوكي بن ه اكمورزدن قفتا غرزالدوغي بن

باشمزدن كيجه كلكونز الوغي يوق ٥ بيغورني بورمه قوچاغ
الوغي يوق ديمي ٥ بيرك ايدركوردكي يتزلرم قتانلة
مني تايندلره قالمز اغوزبكلرى دخي تانزلرد بدي ٥
كوردكم اغوزده ٥ سم دوستم دوشمنم كيمد ردبدي قتاني
صيردي كوتردي يتزلرك اوستنه ايتي ويردي ٥ نفس
نه بيرك تالسون ٥ براسكي قتاني ويركوزه بنم باشم بينم
الوكوزديوب واردي براسكي دوه چوالي بوكدي
دلري بوينته كجوردي ٥ كندوبي دلوكلر برقدي
سوردي دكونه كلدي ٥ كوردي دكونده كويكواى خ
اتاره قوه كوته اوغلي بوداق قزان بك اوغلي اوزور
بكلر باشي يكنك غملت قوجد اوغلي شرشمس الدين
يتزك فرداسي دلي تارجاره بلم اوخ اترلردي ٥
بجنكم بوداغ انسه بيرك الوك وارا ولسون ديدي

اورو زانسه الوك وار اولسون ديردي • بكك انسه
الوك وار اولسون ديردي • شرشمس الدين انسه الوك
وار اولسون ديردي • كويكو انسه الوك قوريسون
پرمتلوك چوريسون • هي طكوز اوغلي طكوز ديردي •
كويكولره قربان اول ديردي • يلانجي اوغلي يالنجوغك
اجغي طوتدي • ايدرمره قوات اوغلي ديلي قوات سكا
دوشرمي سكا بونك كبي سوز سويلمك • كلمره قوات
منم يابي چك يوخسه شمدي • بونك اوردوم ديدي •
بويله ديكج بيرك يابي الري چكدي • قيصه سنده
يابي اكي پاره اولري • كوتري اوكنه برقدي • دان
يره قورغاي اتمغه بخشي ديدي • يالنجي اوغلي
يالنجي يابي اوفندوغنه قيتي تا قدي ايدرمره
بيركك يابي وارد ركتوركك ديدي • وارهيلركتوردي •

بيرك •

بيرك يا يي كورد كنده يولداشلرين اكدي اغلدي ايدر
طول طولادي كردكم طولاداري دوخرلي قوه غم بني
يوردي الومدن قيل كشلم ايغرمالي ايغر ويروب الدوغم
توزلوقني يايم يوغه ويروب الدوغم توغمه كوپشم بكلو
يرده قودم كلدم اوتوز طقوز يولداشم اكي ارغبشم
ديدي اندن بيرك ايدر بكلرستروك عشقكزه چلدم
يايي اتايم اوچي ديدي مكر كوبكي تك يوزكه تشاه
انزلردي بيرك اوقلر يوزوكي اوردي پاره لدي
اغوز بكلري بوني كوريجك الى الچالديلر كولشدلر
قزان بك يا وب تماشا ايدردي ادم كوندردي بيرگي
قفزدي دلواوزان كلدي پاشي ايندردي بغربصدي
سلام ويردي بيرك ايدر الرصباح صبايرده ديكلنن
اغبان اولي الطلاسلم يا پلنده كوك صيوانلو تاوله

110

تاولہ چکلندہ شہباز اتلو چاغروبن داد ویرندہ یول
چاوشلو بیقندہ وغندہ یاغ دوکلو بول نمتلو تا المش
یکت ارخاسی بزہ مسکیں اومودی بایندر خانك
کویکوسی تولو قوشاق یاورسی ترکستانك درکی
امت صوبنیك اصلاتی قرہ چوغك چتلاتی قوکرانك
ایاسی خان اوروزك بابا سی خانم قزان اوتم اکلہ
سوزم دکلہ الان صباح طورمش سن اغ اورمانہ
کرمش سن اغ قواغك بوداغندہ یرغینوبن کچمش سن
جان باجوغی اکمش سن اوق جغزیہ قورمش سن
ادیی کردك قومش سن صاغ دہ اوتوران صاغ
بکلر صول قولدہ اوتوردی صول بکلر ایشکدہ کی اینا لر
دہ اوتوزاد خاص بکلر قوتلو اولسون دولتکون
دیدی بویلہ دیکج قزان بك ایدی مرد اولوا وزان

دیدی

مندون نه دلرسن جمرلي اوتا تمي دلرسن ٠ قول قراوسني دلرسن
التون ايجه بي دلرسن ويره يم ديدي ٠ بيرك ايدن سلطانم
بني قوسك ده شولن بيكك يانه وارسم قرنم اج دون
طيرسك ديدي ٠ قزان ايدن دلو اوزان دولتي ديدي
بكلر بوكنكي بكلكم بونك اولسون ٠ قوك نريه كدرسه
كتسون ٠ يلرسن ايلسون ديدي ٠ بيرك شولن بيكك
اوزنه كلدي ٠ قرن طيور دقدن صكره قزانلري ديدي
دوكدي جوردي ٠ يحني نك كمني صاغنه كيمني صولنه
اتاره صاغ دن كيده بي صاغ الوره صولدن كيده بي صول
الوره حمله يه حتي دكه حقسوزه يوزي قرالغي دكه قزان
بكه جنبر اولدي ٠ سلطانم دلو اوزان هب بيكي دوكدي
ديدلر ٠ شدي بيزلرياننه وارمق استر قزان ايدن مز
قوكه بيزلرياننه ده ٠ وارسون ديدي ٠ بيرك قالقدي

يتزلرياننه واردي صونا جي لري قوڈي نقاره جي لري
قوڈي كمي دكري كمينك باشي ياردي يتزلرا اوتورن
اوتاغه كلدي ايشكي الدي اوتوردي برني كوردي
قزان بكك خاتوني يوني اوزون بورله قاعدي ايدر
مره قوات اوغلي دلو قوات سكا دوشرمي بي تكلف
بنم اوزمه كلمس ديدي بيرك ايدر خانم قزان بكدن
سكا بويرق اولري سكا كمسه طولشمز ديدي بورله خاتون
ايدر مره چونكم قزان بكدن بويرق اولبدن قوك
اوتورسون ديري يه دوندي بيزكه ايدر مره دلو اوزان
يا مقصودك نه در ايدر خانم مقصودم اولدركه اره وارن
يتز قالغه اونيايه مي قتون چالم ديدي قصرجه بنكه
ديرلر برخاتون واردي انكا ايتديلر مي قصرجه بنكه
طارسي اونيانه بلوردلي اوزان ديرلر قصرجه بنكه

طاردي

طوردي • ايورمره دلي اوزان اره وارده قيزمنم ديدي
اوينامغه بشلدي • بيرك قيوزچا لدي صويلدي كورليم
خانم نه صويلدي ايدر • انداچمشم قصر قصراغه بندكم
يوق قراواته وارد وغم يوق • اوكزاردندن صروانلر سكا
ياقرانلر بولدر بولدر كوزلرنك ياشي • اقرسن انلروك
ياننه وارغل • مرادكي انلرويرم بللو بلكل سنكله مسنم
ايشم يوق • اره وارن قيز قالغه • قول صالوبن اوينايه
من قيوزچلارم ديدي • قصرجه بنكه يوي بوزوالكلجك
دلوبي كورمش كبي سويلردي • واردي يرنده اوتردي
بعوز بغازيچه فاطم ديرلر برخانون واردي • قالقوسن
اوينا ديدلر • قيزك قفتانني كيدي • چال مره دلو اوزان
اره وارده قيزمنم اوينايم ديدي • دلو اوزان ايدر
انداچمه يم بوكزبغاز • قصرغه بندكم يوق • قراواته وارد وغم

114

یوق ه ایوکزادی ده جك دکلیدی ه اتوکزادی براق
دکلیدی ه سنك اوك قرق اونا شلو بنار جده فاطم
دکلیدی ه دخی عیبك اچارم بللو بلکل دیری ه سنکله
سنم اوبنم یوق واریدی وکه اوتوغلی اوه وارن یرندن طوی
بن بتورم چالم قول صالوبن اونایه دیرمیه بویله دیکج
یوغزجه قطعه ایدر ه بوی دلی بوغمه چقارجق ه اولاجه
عیبمزی قمدی ه طوره قیزاونا رسك اونا مزسك جقدم ه
اونا ه بیرکدن صوکره باشکه بوحال کلجکی بیلوردك
دیری ه بوردلخانوده ایدر قزقلق اونیه الوکدن نه
کلور دیرمی ه بابنی چیچك قرمزی قصتانی کیدی الدن
یکنه چکدی ه کوزکمسون دیو اویونه کردی ه ایتدی مره
دلو اوزان چالدی ه ایوردن بویردن کیدلی دلو اولمش
س ه دلبم اچمه قارلویا عمتش دیزه یتمش ه خان قزنك اونه

قول خلايق دوكمش مشربه المش صويه وارمش بيلكندك
اوى پرماغى صوق المش • قيزل التون كتورك خان قيزنه
طرنق يونك عيب لوجه خان قزيلاده وارمق عيبلى اولدى
بونى ايشدجك بابى چپمك قاندى • مره دلواوزان نى عيب
لويم كم مكا عيب قوشرسن ديدى • كومش كبى اغ بيلكى ايجون
الين چكردى • بيركمك كچوردكى يوزك كورندى • بيرك
يوزكى تاينمدى • بوراده صويلمش • كوره لم خاتم نه صويلمش
ايدر بيرك كيدرلى بام بام دپه باشلنه چقدكى قيز قارى ايتى
دورت يانكه بقدكى قيزه قرغوكبى قره صاچك تولدكى قيز
قره كوزدن • اجى ياش دولدكى قيزه كوز الماسى كبى الى
يكانكك پرتدكى قيزه سوراده وارسن • التون يوزك منم
درويرمكا قيزديدى • قيز ايدر بيرك كيدرلى بام بام دپه
باشلنه چقدغم چوق • قرغوكبى قره صچوم بولدغم چوق

كوزلماسي بكي الي يكا غم يرتدغم چوق ٥ كلزندكيدنزه
صورة غم چوق ٥ واردي كلمزبك يكيدم ٥ خان يكيدم
بيرك ديوا غلادغم چوق ٥ سرشدكم يامسي بيرك سن
دكلسن ٥ التون يوزلك سنك دكلدره التون يوزكن
چوق نشان واردره التون يوزكي استرسك نشانن
سويلم ديدي ٥ بيرك ايدرلان صباح خان قزي يولدن
طورمدمي ٥ يوزايمزك بيلمز بندمي ٥ سنك اووك اوزره
صفن كيك يقدمي ٥ سن مني يانكه قزمدكي ٥ سنوكله
يمدانزات چاپمدمي ٥ سنطك اتوكي منم اتم كيجمدمي ٥ اوف
اتاندن سنك اوخكي يارمدمي ٥ كورشدن سني
يصدمي ٥ اوج اوپب بره شليوب ٥ التون يوزكي
برماغكه كجورمدمي ٥ سرشدكك يامسي بيرك من دكلم
ديدي ٥ بويله ديكج قيز تاندي بلديكم ٥ بيرك درحيم سيله

جوخه سيلم بيركك ايا غنه دشدي • بيركه دايم لرقفتان
كيمورب طوتماندلره همان قيتز صحرادي اتا يندي • بيركك
اتاسنه انا سنه مرشتلغه چيا ركندي • قيتز ايدر
ارغاب ارغاب قره طاغك يخاسندي • يوجلدي اخر
قتلو قتلو صولرك صوغلمشدي • جنلدي اخر قيا اغاجك
قورمشدي يشاردي اخر شهبازاتك قارمشدي •
قولون ويردي اخر قزيل دوه لرك قريمشدي • كوشك
ويردي اخر اغ قيتونك قريمشدي • قوزي ويردي اخر
اون البني يللق حسرتك اغولك • بيرك كلدي اخر قيتن
اتا قيتن انا موشتلق مكانه ويرسز ديدي • بيركك انا
اتاسي ايدن دلوك ايجون اولي كلنجكوم • يوكله قربان
اولدن كلنجكوم • بلانسه بوسوزلرك كيرجك • اوكا كلنجكم
صاغ اسن جقوب كلمشه قرشو بتان قراطاغ لرشكا

يلاق اولسون • صوق صوق صولري • سكا ايجت اولسون
قولم خلايغم • سكا فرناق اولسون • شهباز • تلرم سكا
بنت اولسون • قطار قطار دون لرم سكا يوكلت اولسون
اغايلك اغجه قيونم سكا شولق اولسون • التون اچم
سكا خرجلق اولسون • دنلوكي التون بان ايوم سكا
كولكه اولسون • قره باشم قربان اولسون • سكا كلنجوكم
ديري • بو محلده بكلر بيوكي كتوردلر • قزان بك ايدر
موشتلق باي بوده • بك اوغلك كلدي ديري • باي
بوده • بك ايدن اوغلم ايدكن اندن يلايم صرچه پرماغني
قاتسون • قانني دستمالم دوريسون • كوزمه سوره يتم
اجلاجق اولورسه اوغلم بيوكدر ديري • زيرا اغلمك
كوزلري كورمز اولمش ايدي • دستمالي كوزنه سلايك
الله تعالي نك قدرتيله كوزي اچلدي • اتاشي اتاسي

كوردي

كولدلره بيره كلك ايا غنه دشدلره ايو راغول دتلوكي
التون بانه ايومك قبضه سي اوغل قازه بكرتر قزومك
كليمك چيكي اوغول كوردكوزم ايدي اوغل طوتر ثيلوم
قوتي اوغل قالن اغوز امر بخسي جانم اوغول ديو بن چوق
اغلدي الله شكرلر ايلدي يا لجي اوغل يا لجوق
بوني ايشتدي بيره كلك قورقوسندن قاچدي اوزني
طنه سازنه صالوبي بيرك اردنه دشدي قوانوسان
دوشردي بيرك ايودقرم اود كتوركه كتوردبلره سازي
اوده اوردلره يا لجي كوردي كم نيازه سازدن چقدي
بيركلك ايا غنه دشدي قيلجي السندن كچدي بيراك
دخي صوچمندن كچدي قزان بك ايوركل مراد كبنش
بيرك ايوريولداشلري چقرميه حصاري الايجه
مراده ايرمزم ديوب قزان بك اغوزنه بني سون بنشوب

120

دیدی ۰ قالی اغوز بکلری انلندلره یایبوردحصارنه
چپاریتدیلره کافرلردخی بونلری قرشولدیلره قالن
اغوز بکلری آری صودن ایدست الدلره اغ التلرینی
یره قودیلره ایکی رکعت نماز قلدیلره ادی کورکلو محمدی
یادکتوردیلره کومبرکومبرنقاره لودوکلدی ۰ برقیامت
صوانش اولدی ۰ سیدان طلوباش اولدی ۰ شوکلی ملکی
بوکودنی قزان بك ایدن یره صالدی ۰ قره تکوری دلی
طوغدان قیلچ لدی یره صالدی ۰ قره ارسلان ملکی
قره بداق یره صالدی ۰ دره لرده کافر قرغون کردی
بدی کافر بکی قیلجدن کچدی ۰ بیرك یکك قزان بك
قره بوداق ۰ دلی طوغدان قزان اوغلی اوروزبك بونلر
حصاره یورییش ایتدیلره بیرك اوتزطقوز یکیدنك
اوزرینه کلدی انلاری صاغ واسن کوردی ۰ اللهه

شکر

بوراده صویلمش کوره لم خاتم نه صویلمش ایدی آبك
بیا ایشدورم امّا عرفانده ارکك قوزی قربان ایچون
بیا اوغل قزانوراد ایچوله اوغلده قبلج قوشانور بیا
غیر بیچون منم ده باشم قربان اولسون سنوکیچون دیدی
قزان بوراده صویلمش کوره لم خاتم نه صویلمش قزان
ایدی اوغول اوغول ای اغول یا غنه کیوب باشکمدك
ادم اولدروب قان دکمدك الکوزلو قرق بکیدی بویکه
الغل کوکسی کوزل قناطا غلر باشنه جقغل منم
صواشدغم منم دوکشد وکم منم چکشد وکم منم قلجلشدغم
کورکل اوکرنکل وهم بزه بصوا ولغل اوغل دیدی اورون
بابا سنك سوزین صمادی قایدوب کروودوندی
یردن یوجدطاغلر باشنه یولداشلرین الوب چقدی
اول زمانده اوغول امّا سوزین ایکی ایلمز دیه اکی

132

ايلسه اول اوغلنى قتل ايلمز لردى ه اوروزكيك
يتادن سوكسش صابخدى طاردى ه قزانه بك كوردى
كه كافر قنى يقلندى ه اتندن ايندى ايى ايدست الدى
اغ النى يره قودى ه اكى ركعت نماز قلدى ه ادى كوركلو
محمدى يادكتوردى ه قره دينلو كافره كوز قاررتدى ه
هيقردى به آت صالدى ه قرشو اردى قلج اوردى
كومبركومبر طاولدى چالندى ه بورمه سى التون تاج
بورلى چالندى ه اول كون جلاسون بك ارنلرد قمنه
دونه صواشدى ه اول كون قره بولات اوزقيلچلر چالندى
اول كون قرغود للو قايم اوخ لر اتلدى ه الدا ورت
سورجدالو سوسلدى ه اول كون نامرد لر موخانتلر
صپاير كوزتدى ه اول كون بقا بقا قزان اوغلى اورزك
عشقى كلدى ه ايدر بروكلوك قرق يولداشم سزه قربان

اولسون منم باشم کورر مسترا غام قزان باشی کسدیم
قان دکدی اوغلان اوشاق یمك یمکجه کلمز دیدی
بیام بوکا قزلری اسر کمش کبی منی سوده یکتلرم نظور رشز
کافرك براوجنه دیلم دیدی قزه قوجی اونیا دیدی اورون
کافرك صاغنات دیدی صاغلی صولکلی کافرلی خوب
طاغتدیم صناسنکم طاریولدن طلوع شدی یا قزه
قازك ایچنه شاهین کردی کافرك اوچنی بصدیم
طاغتدیم ازغونه دینلو کافر بوکلدی وحم کردی
قولان کمسنه اوغلنك یدوی ان اخلتولرات یخلدی
کافرلر اوروزك اوزرنه چوخدی اوروزك قزف
یکیدی اتدن انزی الی قلعه یاغنی قصه دوکدلر
قبلج صیردلر اوروزك اوزرنه چوق صوا شدلر
قلیچ قورخودر درین اولسه باتورر بیانك اومزدی

اولنر صاغی صولی اورونك چوردلر فرق یکیدن
شهید اتدیلر اوغلانك اوزرنه دوشدلر طوتدلر
قاروسندن اغ اللرینی بغلادلر قتل اورغان اغ بوینه
طاقدلر یوزی اوزره صالوبی سوردلر آغ اتنك
قان چنجه دوکدلر بیادیو اغلتدلر انادیو بوزلدلر
الی بغلو بوینی بغلو یوزی اوزره صالب الدیلر یوریو
ویردلر اوروزطو تسق اولرق قزانك جزی یوق
ایصلاصاندی کم یاغی یصلدی آت جلاوسن دوندردی
کرود وندی کلدی اوغلنی قوددنی یردی بولیادی
ایکلر اوغلان قیخروکندی اولادیری بکلرایدر
اوغلان قوشی یورکلی اولور بجوب اما سنه کمشدر
دیدیلر قزان قاروردی دوندی ایدر بکلر بیننه
برکورا اوغول ویرمش وارمین انی اتاسی یاننده الین

قلجلم

تلجلم یاره ایلیایس ه الچی بولك ایده یر ه الچی بولك ایردنده
براغه یه ه بردچی کمسه یا زی یرده یو لداش قوپوب قاچمیه
دیدی ه دچی قوکراتس اوکچه لدی ه یولکردی ه اونه کلدی
خان قزی برفی اوزرنه یورله خانون قزانمك کلدوکنی
ایشتدی ه اندن ایغردن دوه دن بغرا قیونلرنی قوچ قوزیلری
اوغلاقلرینی ایلك اویدره قاتلوا غوزیکلری طولیلیایم
دیدی ه خان قزی کوردی کم قزان کلوره یو مرلیب تیرلرنی
اورو طوردی ه صور جبه سی اکنه الدی ه قزانه قرشو کلدی
قابق قالدردی ه قزانك یوزنه طغری باقدی ه صاغلم
صولنه کوز کردردی ه اوغلیجغوعتی اروزی کورمدی ه قره
بغری صرصلدی ه دوم یورکی اوینادی ه قره قمه کورلوی
قاریاش طولدی ه قزانه صوریلمش ه کوره لم خانم فنه
صوریلمش ایدر بروکلکل سالوربکی ه سالورکه زکی یاشم

136

بخي ه اوم تحني خان ببا مك كويكوسي قادن انا مك
سوكسي ه اتام انام ويردوكي كوزاچوب كوردوكم
كوكل ويروب سودوكم بك يكيدم ه قزان قلقو بني بركزه
اوروطاوزك ه اوغلوكلد يلبسي قره قاصلق آتن بطوان ه
بندك ه بوبني اوزون يدوي كيكن الوب يقدك سمن
اتوك يوكلتدك كوردوندك ه اكي واردك بركلورسن
ياورم قني قره كودوندن بولدغم اوغلم قني ه بربيكوم
كورنمز بغرم بنيار ه اصيلان اصيلان قيالردن ه قزان
اوغلان اوجردكي ه طالي سازك اصلا نه يوردكي
أغ اللرني قاروسندن بغلتدكي ه كافرا وكيخ بوزتدكي
دلي دماغي قوريب دوردت يانه بقدردكي ه قس ه
كوزدن آجي ياشي دوكردكي ه قادن انا بك بيا
ديو بولتدكي دبدي كنه صوطليني ايدرا وغول اوغل

ای اوغل اورتاجم اوغل قرشو یتاں قره طاغم یوکسکی
اوغولده قرنکوچی کوزلرم ایدنی اوغل صام یلدرم
اسمدین • قزان قولاغم چکلره سرمساق اوش یمدین
قزان ایچون کوبیزه صاری یلان صوقمدن اغجه تنوم
تا القرشیش قورمشجه کوکسمده سودم اوینا و یالکوز جه
اوغل کورقمز بیزم بنا و یالکوز اوغل حنبریج قزان دیکل
مکا دیمزاولورسک یانه کوبنه قوغرم قزان سکا دیرم
انا بی برصوی دخی صو یلدی ایدر قرغوجدا
اوینا دنلر واردی کلدی • التون جلا اوینا دنیا رب
تولدی • قره قوچ اته بینن لر واردی کلدی • بدوی
اتلو براغولم یارب تولدی • توکر کلدی نایش
کلدی • یالکوز براغولم یارب تولدی • یالکوز اوغل
حنبریج قزان دیل مکا دیمزاولسک یانه یانه قرغارم

138

اوقزان سكا ديدي بردخي صوملمش قرو قرو وچايلره صو
صالدم • قره طونلي دروبتلره قدر ويردم • يانه الـ
بقدوغنده قونشومه ايو ياقدم • اومانه اوسانه آتش
يدردم • آج كورسم طويردم • يالنجق كورسم طوناندم •
ديلك ايله براوغلي كوجله بولدم • يالكوز اوغل سنوبن
اوقزانه ديكل مكاه • ديمزاولسك يانه كوينه قارغوم قزانه
سكا ديدي • بردخي صوملمش قرشو يتانه قره طاغدك
براوغل اوچوردكسه ديكل مكاه • كولنكله بقدرايم •
قاتن اقانه يوكرك صودن • براوغول اچوردوكسه
ديكل مكا طمرلرن طوغلديم • ارعوان ديبلو كافركوه
براوغل طونردكسه ديكل مكاه • خان بيامك يانتنه
من واره • ين • اغرلشكن بولاخزينه الين پاره لنوب
قاصلق اعزن ايتمينجه بكومدم الجم قانم سلمينجه • قولـ

يوطا

يوطا اولوب يريوزنه دشمنجه • يا لكوزا اوغل حنربي المنجه
كافريوللرنده دوينايين ديدي • يوخسه اقزان ايا غدن •
سرهوزه اتا يمي • قره طرناق اغ يوزمه چلا يمي • كوز الماسي
كبي الديكا قلدم يرتا يمي • جنبروه الجه تا نم دوكيمي • اغر
يشيوه سنك اوردوكه قوما يمي • اوغول اوغل وديو بمي
بوزليلا يمي • قيتبانده يتزل دوه بوزنه كجدي • طورملارى
بوزنه يوزلب بيلم كجدي • طور مجمع الدرمشم بوزليا يمي
قره قوجه قاصلق اتاسي بوزنه كجدي • تولنجمي كشنيوب
بيلم كجدي • تولنجمع الدرمشم كشنا يمي • اغا يلدم انجه
قيوه بوزنه كجدي • قزوجمي مكريسيب بلم كجدي • تولنجامع
الدرمشم مكريه يمي اوغول ديو بوزليا يمي ديدي • يردجي
صوطلمشي قالقوبي • يم دن طورم ديردم • ملسي قره
قاصلق اتومه بنيم ديردم • قالن اغوز اچنه كيرم ديردم

140

الاكوزلوكلن الام ديردم • قره يرده اغ اوتاغلي دكم ديردم •
يوريوبي اوغولي اولودكم بكجورم ديردم • مراد لم مقصوده •
ايركورم ديردم • مراده يتورمدك مي • قره باشم قارشي طوتسون •
قزان سني برنبكم كورنمزه بجزم ينارينلدك ديكل مكاه • دمين
اولسك يانه كوينه قرغارم قزان سكا ديرمي • انا سي اوغلانك
بويله ديكج قزانك عقلي باشندن كيتدي • قره بغري مرصلدي •
دوم يوركي اوينادي • قرنكولي كوزلري قان ياش طولدي •
ايدركورکلم اوغولم كلسه سنده بني صورردم قورخمه قايرمه
اوده دره • اودن قلدن اوغولم ايچون قايرمغلايدي كوزيني
قزانه مهلت ويركل • يرده ايسه اوغولي چقاره يم • كوكده
ايسه ايندوره يم • بولورسم بولدم • بولمازسم تكري ديودي •
تكري الدن بنليا پر • قره شيخوبه سنوكلم بلم ايلبايلن
ديدي • خان قزي ايدر قزان اوغلان اوده ايدوكيتن

اندن بلديم كم يورغونه انوكلم كرلمش جدالكه اردنجه
دوشه سن ديدي • قزان كوردونجي كلدوكي يولي
النه الوب يورتدي • دونه قاندي • اتاسي طوياديغ
الى التندن بيوردي • طقسان توزمس كيخ اغوزاردنجه
كلسون • اوغلان طوتساق درد بكلر بلسون ديدي
اول كلديكه يانني بصاحمشدي • كوردي اوغلنك الله
كوزلو قرق يكيدي قرلمش بدوي اتى اوغلنك اوخلاغنى
يانوره لشى راسنده اوغلان بخنى لشيى بولدي التونلي
تاجي سن بولدي • يقين بلدي كم • اوغلي كافره طقساق در
اغلدي • قره طاغم يوكسكي اوغله • قتلوصوبم طشقونى
اوغله • قوجلغم وقتي الدردوغم يا لكوزاوغلديدي
بوزلدي • كافرك ايزنه ايزلدي • قاتلوقن دروندي •
كافرجي قرلمش ابدي • اوغلانه قره كپنك كيدرمشلردي

142

قواشکي اوزرنده ارقوري برقمشلردي کيرو بصار
جقي بصردي ه قاري دشمن تاتار اوغلي الومش ه
دشمن تاتار اوغلي الومزه کرمشکي جزايلي اولدرم
قواشکي اوزرنده ارقوري قومشلردي کم بوحلده
خان قزان يتدي ه قوکزاتن اونياسي کافر قزانلق
کلدوکي کوردي ه اورکدي کم اتن بينمزکم جوشوب کيرو
اوغلان باشيني قالدردي ه ايدرمز کافرنه حالدن ه
کافر ايدر بياک کلدي طوتلم ديرنه اوغلان ايدر امان
مز کافر امان شکر نک برلکنه بوقدر کمان کافرلر اوغلانه
امان ويردلر ه اليچ جوزدلر کوزيچ اچدلر ه بياسنه
اوغلان قرشو کلدي صوبلره کوردلم خانم نه صوبلمش
اورونزايدر بروکلکل ه ايک بابا ييزه ده بلدک بنم طشاق
اولدوغم ه اغ اللوم اردومده باغلندوبني ه قتل سبحيم اغ

بوینه طاقلدغی قره کوزلو یکیلرم قرلدوغی سن کلمدین
بیاکا قرلوطا نشدلر قوکوزانلو قزانی طوتمك تمار وشدر
اغ اللریف یاغلك غافللوجه کورکلو باشی کشك الجه
قانی بریوزینه دوکك اوغلیلدایکشنی بریردن اولدرك
اوجاغنی سوبیدرك دیوسویلشدلر خانم بابا قورخوم
سکردرکی قوکزاتمك سرجدرسن صواشدوکی وقتی
کندوکی طوتدوردن غافللوجه کوزل باشلك کشدورمز
اغ بورجکلو انام اوغول دیرکی باشم بخیی قزانه دیر
اغلدرسن قایدوب بیاکرودونکلر النوه باندایوکه
سوریب وارغلر قاریجق اولمش انامه اومود اولغل
قره کوزلو قیز قرطاشوبی اغلمغلر قریجق اولمش انامی
صیرلمغلر اوغل اچوب انا اولمك عیب اولور دیرادن
حقیقتجون بابا قایدوب دونکلر اوه وارغلر قریجق انام

144

قرشو كلسه مني ساكه صوردسه بيا طغري جنبر وبركاه كوردم
سنك اوغلك طتساق ديكاه قاروستده اغ الدي
بغلو ديكاه قره قيلده بجم بوينده طاقلو ديكل قرطلوز
طامنده يا توردي كاه قيل كپنك بويجوغي سورر ديكل
اغزلو قاغوطلو جاغي دوكردي كاه يانشي ارپه اتمكي اجي
صوغان اوبني ديكل منم انام منم ايجون قايرمسون
جراي يا قسوده برايده وارمزسم اكي اي يا قسوده اكي
ايده وارمزسم اوج آي يا قسوده اوج ايده وارمزسم
اولدكجه اول وقت بلسون ايغراتم بوغوليوب اشوم
ويرسوده ياد قزي حلالمه دستور ويرسوده بكا
طوتان كردكه ايرق كرسوده انام منم ايجون كوك كيوب
قره صاريشوده قالوي اغوزايلنده ياسم طوتشونده منم
ماشم سنك يوللكه قربان اولسوده كرود وده بابا ديدي

اوغلان

اوغلان يردخي صويليمش كوردلم خانم نه صويليمش
قرشويتان قره طاغلر استر اولسه ايل بايلره قتلو
قتلو صولر اسر اولسه قاتن دوشوه قره قوج آلماسر
اولسه قولن طوغره قيتباسنه يتزل دوه اسر اولسه طوزم
ويرده اغايلك اچمه قويون اسر اولسه قوزي ويرون
بك ارنلر اسر اولسه اوغلي طوغرسر اسر اولسه
انام اسر اولسون منده يكرك قادرسز اوغول ويره
اغ سودني انام مكا حلال ايلسون صواشمغل قايده
دونكل بياكر ودديه خان قزان بوراده صويليمش كوردلم
خانم نه صويليمش ايدر اوغول اوغول اي اوغل قرشن
يتان قره طاغم يوكسكي اوغول كوجلو بيلم قوتي
جانم اوغول قرانغلو كوزلرم ايدني اوغل الور لماكله
يرسنه طوردغم ستوكيجون قوكراتم بورلمشم سنك ايچون

146

اغ طوتمه‌كر اكلتدي • سنوكيجون منم باشم قربان اولسون
جانم اوغل سنكچون سن كيدهلي • اغلما غم كوكده ايكن
يره ايندي • كومبركو مبركو طاولدو وكلمدي • اغزاولو
ديوانم سورلمدي • سني بيلربك اوغلري آغ چقردي
قره كيدي • قازه يكزر ميزم كلنوم اغ چقردي قره كيدي
قريجوق اناك قاله ياش دوكدي • اغ سقللو بيباك
بكلو اولدي • قايدوب بوراده اوغل اوه وارسم
اغجه يوزلو اناك قرشوكلوب اوغول ديسه اغ اللري
اردنه بغلو دينمي • اغ بوينده قيل اورغان طاقلو
دينمي • كافر يانجه يياق يررر دينمي • منم ماموسم
قنده واره اوغول ديدي • قيل كبنك بويجون شوردي
دينمي اغزيوقا غوطوبوچاغي دوكردينمي • اره المكي
اجي صوغان اوينجكي دينمي • قزان كنه ايدوقرشو

یاتی قره طاغلر قارشه اوتی یمز ایل یاپلمز اقتی دلی
کورکلی صولر قارشه قاره طشمازه قیتیبا ملر قارشه
کورم دیرمز قره قوج لر قارسه قلوب ویرمزه اریکتلر
قارسه اوغلی طوغمز بباك قرچی اناك قرچی شندن
یکرك قادر بزه اوغول ویرمزه دخی سنك یرك طوتمه
بیلمزه اسمانلر کوکده قره بولت اولوب کافرك اوزرینه
کوزلیایم اغ یلدرم اولپ شافته یم کافرچی قامش کبی
اود اولوب یاندره یم طقوزنی بربرنه صایدوره یم اورشمادن
دوکشمدن عالمی طولدوره یم یرادن الله دن مدد دیمیه
قورقرا تتزن یره ایندیمه اوتوب کیدن ارچی صودن ایرشمز
الدیمه اغ النی یره قودیمه نمازقیتلدیمه اعلدیمه قادر تکریدن
حاجت دیلدیمه یوزی یره سوردیمه محمده صلوات کتوردیمه
دوه کبی کوکره دیمه ارصلان کبی آکرادیمه نفس اورمه

حیقردی ۰ بیایا لکوز کافره آت دیدی ۰ قیلیج اوردی
دونه دونه برزمان یخشی صواش ایلدی ۰ کافری الدم
دیدی الدی ۰ برساعتده کافره اوچ کره آت دیدی
ناکاه کوزی قیاغنه قیلیج طوقندی ۰ قره قانی شورلدی
کوزنه ایندی ۰ اوزی صرب یرلره صالدی کوره لم امدی
برادری بیلره مکر خانم بونی اورمه بورلم خانوده اوغلینی غنی
الدی ۰ قراری قالمدی ۰ قرقایخه بیللو قیزا وغلینه
قره ایغری طاقتردی بطون بندی ۰ قره قیلیجی قوشندی
باشم تاجی قزان کلدی ۰ دیوایزن ازلری کسدی ۰ کلو
کلو قزانه یقیس کلدی ۰ قزان حلالنی تاپمدی ۰ خان
قزملک قزان اورمه کلدی ۰ ایر قره ایغرك حیلوشنی
مکا طرنطل یکت ۰ تکه طوپ یورمه بقطل یکت التوکره کی
قره ایغری مکا ویرکل یکت الوکره کی سوریجه آکی

يانكده غي كوك پولاد كي مكاويركل يكت بوكونده امود
اولغل مكاه قلد اولكه ويره بن سكادريغي خانوده ايدر
قرشم الريكت مني نه مكلرس كجمش منم كومني نه اكدورسين
قالغوبني برنده طوران قزان قره كوزانك بيلنه بنان
قزان ايلغينوب قره طاغم يقان قزان كوكلكسيجه قبا اغلم
كسن قزان بحاق الوب قنادلرم قران قزان يا لكوزجه
اوغلم اوروزه قيان قزان اك اوستنده اكلينوب
يورش قزان ستك بيلك اولمش اوزنكويه درمين
دزك اولمش خان قزي حلوكلي تامغي كوزك اولمش
بوكلمش سن سكانولمش جال قيلجك يتدم قزان ديرك
بوكلدن اغوز ارتلري يربر يتدي كوره لم طاغم كملر تبدي
قره دره اغزنده قادر ويره قره بوغم دريسندن پشكنك
يا پوغي اولن اجغي صوتاغزه قره طاغي كل ايلين قره

150

بیغی یدی یرده اکسه سنده دوکن قزان قرطاشی
قره کونه چپار یتدی ۰ چال قیلجك قرداشی قزان یتدم
دیدی ۰ انوك اردنجه کوردم خاتم کیملر یتدی ۰ دمور
قیودروندی کی دمور قاپوی قاپوب الان التمش طوتام
الکوندرنك اوچنده اربو کردی ۰ قزان کبی پهلوانی
برصواشده اوچ کره اتشدن یقادی ۰ قیلان سلجك اوغلی
دلوطوندن چپار یتدی ۰ چال قیلجك اغام قزان یتدم
دیدی ۰ انوك اردنجه کوردم کیملر یتدی ۰ واربی دستور
سزجه بایندر خاتمك یغی سن بصادی ۰ التمش بك
کافره قادن قوصدوردی غفلت توجه اوغلی شرشمس
الدین چپار یتدی ۰ چال قیلجك اغام قزان یتدم
دیدی ۰ انوك اردنجه کوردم کیملر یتدی ۰ پاره صاچ
بابیوردی حصارندن پارلیب اوچدی آی ۰ الاجه

کردکه

قره صغري صوقماني طلوقان اولدي قره باشني بوكلدي
بوكلوا اولدي هماندونديب قليمه قاچدي يكنك اردندن
يتدي حصار قبوسنه كرمشكر قره بولات اوزقيليجه
اكسه سنه ايله چالدي كم باشني طوب كبي يره دوشدي
انزن يكنك آتي دوندردي لشكره كلدي طقساق اولي
قاضلق قوجه صالي ديرمشلر چقوب كلدي ها يك
بك يكلركافري كم اولدردي ديو صويلمش كوره لم خانم
نه صويلمش ايدر قيتيانك مايه سني بوكلو قودم نرميدر
مايه ميدراني بلسم قره ايلوم قيتونني بوكلو قودم قوجميدر
قيتورميدراني بلسم ه الكوزلوكوركلوحلالم بوكلو قودم
اركك ميدر قيتورميدراني بلسم ه مره بك يكت لرجنز
مكا يراه اتك عشقنه ديدي يكنك بوراده صويلمش
كوره لم خانم نه صويلمش ايدر قيتيانك مايه سني بوكلو

قودك نرا ولدي قره ايللو قيتونكي يوكلي قودك قوچ اولدي
الكوزلو كوركلو حلاللك يوكلو قودك اصلان اولدي ديدي
يكنك بياسيلدكورشدي الدن قالي بكلركورشدي پس بر
اغزدن بكلر حصاره يورديش انديلر ينما لديلر بياسيد يكنك
كزلو يقاطو بتي يبلشدلر ايكي حسرت بربرينه بولشدلر ايشوز
برك قوردي كبي اولشدلر شكريه شكرلر قيلدلر قلونك
كليساسي يعقوب پرنه مسجد يابدلر عزيز شكري ادنه قودنه
اوغتدلر قوشك الدقاچني قاشك اروسني يتزك كوكجكني
طغوز لامه چرغاب چوقه يايندرخانه بجيك چمرديلر
ماچي سي غازي لر بخشي انديلر دونلر اولرنه كلدي ديلر
ددم قورقوت كلوين بويي بويلدي صوي صويلدي
بواغوز نامه يكنكك اولسون ديدي يوم ويره ين خانم
برلرتر طغلان زوالي بتلمسون كوكلي ليجه قيا اغاجك

كسلمسون

كسلمسون ٥ اغ صتملو بياك يري اوچق اولسون ٥ اغ
برچكلو اتاك يري بهشت اولسون ٥ اخر صوكي اري
ايماندن ايرمسون ٥ اغ النوكن بش كلمه دعا قلدك قبول
اولسون كناهكري اري كور كلو محمد مصطفا يوزي
صوينه ياغشلسون خاتم هي ٥٥ بسم الله دپه
كوزي اولدوكي توپي بيان ايدر خاتم هي
مكر خاتم بركون اغوز اوتوردكي اوستنه يغي كلدي ٥
دون ايچنده اوركدي كوچدي مجوب كيدركي اروز ٥
توجرنك اوغلنجغي دشمنش براصلان بولپ كوترمش ٥
بسلمش اغوز كنه آيا ملك كلوب بوردنه قوتدي ٥ اغوز
خاتمك ايلكجسي كلوب خبر كتوردي ٥ ايدر خاتم ساز دن
براصلان چقوب اوروه اپول اپول يوريني ادم كبي
اتي بصوبي قاده سمورده اروز ايدر خاتم اوركدكمز

214

وقتی دوشمنم اوغلانجغم دیلکم دیدی ۰ بکلرینه دیلر
اصلان یتانی اوزرینه کلدیلر ۰ اصلانی قالدروب اوغلانی
طوتدیلر اروزا اوغلانی الوب ایونه کتوردی ۰ شادیلق
اندیلر ۰ یه ایچم اولدی اما اوغلانی نقدر کتوردلرسه طورمدی
سکرو اصلان یتانغنه واردی کروطوب کاتوردلر ددم تورقود
کلدی ۰ ایدر اوغلانم سن انسانسن حیوانلر مصاحب
اولمغله کل یخشی آت بین یخشی یکلر یله اش یورت
دیدی ۰ اولوقردا شاک ادی یتانی سلجکلردن سنک
ادک بساط اولسون ۰ ادکی من ویردم یاشتوکی اقه
ویرسون دیدی ۰ اغوز بر کون بیلایه کوچدی اروک
برچوبانی واردی ۰ ادنه قوکور قوجه صاری چوبان
دیلردی اغوزک اوکیخه بوتون اول کمسه کوچمزدی
اوزون یکارد یمکله مشهور بر یکار واردی اول یکار ۰

تولر

برلر قونمشدي نكاهندن قيتوب اوركدي چوبان ارقه
تامدي ايلروه واردي كوردي كم برى قيزلرى قنات
قناده يغلامشلر اوجولره چوبان كيسكين اوزرلرينه
اتدي ه برى قيزنيك برقى طوتدي ه طمع ايدوب درحال
جماع ايلمدي قيتوب اوركمكه باشلدي چوبان قيتونك
اوكنه سكرتدي ه برى قيزى قنات اوروب اوچمدي
ايدر چوبان ييلى تمام اوليجق منده امانتك وارمكل الك
ديدي ه اما اغوزك باشنده زوال كتوردك ديدي
چوبانك ايچنه قورخو دشدي ه اما قيزك دردندن
بكزى صارردي نه مانلم اغوزكنه ييلانه كوچدي چوبان
كنه بوبكاره كلدي ه كنه قيتوب اوركدي ه چوبان ايلروه
واردي ه كوردى كم بريغانق مانورىلدز ميلدز ميلدز
برى قيزى كلدي ايدر چوبان امانتك كل الله اما

216

اغوزك باشنده زوال كتوردك ديدي ٥ چوبان بو
بنا بغي كورجك عبرت الدي ٥ كروه وندي ٥ صيبان
طاشنه طوتدي ٥ اوردقجه بيودي ٥ چوبان بنا نغي
تودي ٥ قاچدي ديتون اردنه دشتدي ٥ مكر اولدم بابندد
خان بكلريلم سيرانه يتشلردي ٥ بويكارك اوزرنه كلديلر
كوردلركم برعبرت نسنه يا توره باشني كويي يلون سيين
چوره الريلر ايتدي بريكت يوني دپدي ٥ دپدكجه بيودي ٥
بوقاج يكت دخي ابتديلر دپدلره دپدكلرنجه بيودي ٥
اروز توجه دخي اينوب دپلري ٥ مصورتي طوتدي ٥
بربنا نق يارلري ايجندن بر اوغلان چقدي ٥ كوده سي
ادم دپه سنده بركورتي واو اروز الدي بر اوغلانني
اتاكنه صاردي ٥ ايردخانم موني مكاويرك اوغلم بشيالطه
بشليايم ديدي ٥ بابندر خان ستك اولسون ديدي ٥

اروز

اروزدیه کوزی الدی ایونه کتوردی بیوردی بردایه
کلدی ۰ انجکنی اغزنه ویردی برصوردی ۰ اولدیخی سوزی
الدی ۰ انکی صوردی قاش الدی ۰ اوچ صوردی جانن
الدی ۰ برقاچ دایه کتوردیلر هلاك اتدی کوردیلر
اولمز سودایلم بسلیالم دیدیلر ۰ کوندن برقزان سودیغوزی
بسلدیلر بیودی کزر اولدی ۰ اوغلنی تحفلرله اوینار اولدی ۰
اوغلنه تحفلرك یمنوك بورنن کیمسنك قولاغن یمك بشلادی ۰
الحاصلی اوردی بونمك اوبمدن قیچی ایچیدلر ۰ عاجز
قالدیلر ۰ آروزه شکایت ایدوب اغلشدیلر ۰ اروزدیه
کوزی دوکدی سوکدی یصاق ایلدی اسلدی ۰ احمق
ایوندن قودی ۰ دیه کوزك پری انسی کلوب ۰ اوغلنك
برماغنه بریوزك کچوردی ۰ اوغل سکا اوخ باتمسون ۰
تنوکی قبلج کسمسون دیدی ۰ دیه کون اغوزدن چقدی

218

بر یوجد طاغم واردی یول کسمدی ادم الدی یویك
هرابی اولدی اوزینه برقاج ادم کوندردیلر اوخاندلر
باندی قبلج اوردیلر کسمدی سکویلدی صاپخدیلر
اینلدی چوبان چولق قالدی هب یدی اغوزدن
دخی ادم یمکه باشلدی اغوز یغلوب اوزنه واردی
دیه کوزکوروب قاندی براغاجی یرندن قوپردی
اتوب اللی التمش ادم هلاك ایلدیه البلر باشی قزانه
ضرب اوردی دیناباشنه طاراولدی قزانك قولاغی
قوه کونه دیه کوزالنده زیون اولدی دوزان اوغلی
البکدستم شهید اولدی اوشوبه قوجه اوغلی بکی
پهلوانه النده شهید اولدی ارکون جاندن اکی
قزانی دیه کوزالنده هلاك اولدی دمورطونلی
ماق النده هلاك اولدی بیغی قاناویکدن امن

الن

النده زبون اولدیغه اغ صمللو اروز توجیه قان تصدیق
اوغلی قتلان سلجوقلك اودی یارلیغ اغوز دیه کوزه
کارقیلدی اورکدی قاچدی دیه کوز چوزوب اوکت
الدی اغوز صالی ویرمدی کرو یرنه قوندردی
الحاصل اغوز بدی کره اورکدی دیه کوز اوکی الوب
بدی کره یرنه کتوردی اغوز دیه کوز النده تمام زبون
اولدی وارد لردده قورقوی چمزدیلر انوکلطانشدلر
کلوك کیسم کسلوم دیدلره ددم قورقودیغه دیه کوز اغوز
کلدی سلام ویردی ایدوب اوغولی دیه کوز اغوز الوکلی
زبون اولدی بوکلدی ایا غك طیو اغنه مینی صالدیلر
سکا کسم ویره لم دیر لو دیدی دیه کوز ایدوکوشدی
التمش ادم دیرك بکه دیدی ددم قورقودایدوب یوز جهلم
سی ادم قوشدوکدن سکسن دیدی اما کوندن اکی ادم ایسله

220

بیشوز فتون ویره لم دیدی • دده • قورقود بویله دیکج
دیه کوزایدی • حق نی اویله اولسون • اوت نم مکا اکی
ادم ویرك یکوم بنم پیشورسون من بیایم دیدی • دده
قورقود دوتری اغوزه کلدی ایدوکلو قوجه ایله
پیاغلو قوجه دیه کوزه ویروك آشی پیشورسون دیدی •
هم کوتن اکی ادم ایله بیشوز فتون استدی دیدی • بونلر
دخی راضی اولدی • دورت اوغلی اولی بریه ویردی •
اوچی قالدی اوچ اولی برین ویروب اکی قالدی •
اکی اولی برین ویردی بری قالدی • قاپتی قاره دیلکر
برکشی وارایدی • اکی اوغلی وارایدی بر اوغلی دروب
بری قالمش ایدی • کرونوبت صولاب اکا کلمشدی • اتا سی
فریاد ایدوب اغلدی زارلق ایلدی • سکر خانم اروزاوغلی
بساط غزایه کتمش ایدی • اول محلده کلدی • فریحق ایدوب

بساط شمدي ايتن دن كلدي • واربن بولبكي مكا بر
اسير ويرمدي اوغلا بخصم قورتارم ديدي • بساط التونلو
كونلكن تكوب اوتورايكن كورديلركه • برخاتون كشي
كلور كلدي ايكرو بساط كردي سلام ويردي اغلدي •
ايدر اوجنه صغيناره الوكلو اوغلي اديل تكبينوز نزه
تتي بايلي ايچ اغوزده طاشي اغوزده ادي بللو اوزن
اوغلي خانم بساط مكا مدد ديدي • بساط ايدر نه دلوس
قريجق ايدر • يالبخي دنبه يوزنده براد قوپدي • پايلمنده
اغوز ايليغ قوندرمدي • قره بولاد اوزقيلجلو كسن
تلغي كسدرمدي • قرغواجدا اوينادنلرايلدره مدي •
مابن اوچي انلركا رطلمدي • البلد باشي قوانه برضرب
اوردي • قردانچي قره كونه النده زيوه اولدي • بيني
قانلو بكدن النده زيوه اولدي • اغ ستللو بياك

اروزه قان قوصدردي ميدان يوزنده قرداشك قيان
سلجمك اودي صندي جان ويردي قالن اغوزلرين
دخي كيمني زبون ايروب كيمني شهيد ايلدي يدي
قاتلم اغوزي يرنده سوردي قسم ديدي كسدي
كوندن اكي ادم بش يوز قدر استدي يوكلو قوجه
ايلر بيا غلو قوجه الكا خذ مكاز ويردلر دورت اوغلي
اولي برين ويردي اوچ اولي برين ويردي اكي
اولي برين ويردي اكي اوغلبخم وار دي برين
ويردم يري قالدي چورلدي نوبت كرومكا كلدي
اني دخي استرلر خانم مكا مرد ديدي يساطك
قرانكو كورلري ياشلي طولدي قرنداشجون صيلمش
كوره لم خانم صوميلمش ايدر قرك يرده نكلمش
اوتاخلرك اوظالم بندردي اولم قرداشم يوكرك

اولدن اتلروك تاولدستندن اوظالم سجدردي اولم
قرداشي بسرك يسرك دوه لوك قطارندن اوظالم
ايردي اولم قرداشي شولنكله قرد وغك يتونك اوظالم
قردي اولم قرداشي كوبخلم كتوردكك كلبجوكك اوظالم
سندن ايردي اولم قرداشي اغ ستللوبيابي اوغولديي
اغلتدك اولم قرداشي ايجم بوزلوانامي صيغرلتدك
اولم قرداشي قوشوبنيان قره طاغم يوكسكي قرطاشي
اقنلجي كوركلوصويك لمشقوبني قرداشي كوجلي
بيلم قوبني قرانكو كوزلرومك ايزني قرداشي قرداشدن
ايرلدم ديوچوق اغلدي زارلق قلدي اولخاتون
كشمه براسيس ويردي وارا وغلكي قورتاردي
خاتون الدي كلدي اوغلي يوقه ويردي هم اوغلك
كلدي ديوارزوزه موشتلدي آروزه قالن اغوز بكلرايله

بساطه قرشو کلدي ه بساط پياستك ايلن اوپدي
اغلشدنلر يوز لشدلره اناستك ايونه کلدي ه اناسي
قرشو کلدي ه اوغلبخوغني قوچدي بساطه اناستك ه
ايلن اوپدي ه کورشدلر يوز لشدلره اغوز بکلري ديرلدي
يه لرا پجلر اولدي ه بساط ايدر بکلر قرداشي اغرينه
دپه کوز ايله بولشورم ته بيور رسز ديدي ه قزلر بك
يوزاده صويلمش کوره لم خانم بخه صويلمشي ه ايدر
قره اودن قوپدي دپه کوز عرش يوزنده جوردم ايلمادم
بساط قره چتلاده قوپدي دپه کوزه قره قرمطا غلرده
جوردم ايلمادم بساط قفاده اصلاده قوپدي دپه کوز
قلك ساز لرده جوردم ايلمادم بساط ارا اولشك
يك ه اولسك مره من قزا بخه اولياس بساط ديدي
اغ صقلر ويا کي اغلتمزلره اغ برچکلر اتاکي يوز لتمز

بساط ایدرلر البتده واردم قزان ایدرسن بیلورسن
بیاسی اغلدی ایدر اوغول اوجاغم استوز قومه کرم
ایلم وارمه دیدی بساط ایدر یوغ انی سنا للوعزین
بابا واردم دیدی اسلمدی بیلکنده برطوتام اوخ
چقردی بیلنه صوقدی قتلجق حایل قوشندی
یایی قاروسنه برقدی انکلرب قوردی بیاسنك
اتاسنك الینی اوپدی حلال للشدی خوش قالوك دیدی
دیه کوزاولدی صلاخانه قیاسنه کلدی کوردی
دیه کوزکونه قرشوارخاسی دیرمشی یالکوز چلدی
بیلنده براوخ چقردی دیه کوزك یانه براوخ
اوردی اوخ کیجمدی پاره لندی بردخی اتدی اولمدی
دخی پاره پاره اولدی دیه کوزقوجه لره ایتدی بو
برك سکلی بزی اوشندره دیدی بساط بردخی

انديه اول دخي پاره لندي بر پاره سي دپه كوزك
اوكنه دشدي دپه كوز صچرادي بعدي بساط كوردي
ايلي النه چالدي تماص قاص كلدي قوجه لره ايدر
اغوزدن ينه بره بر طرفنده قوري كلدي ديدي بساطي
اوكنه تماندي طاندي بوغزدن صالندردي يتاغنه
كتوردي اروكنك قونجنه صوقدي ايدر مره قوجه لر
اكندو وقتي موتي مكا چوپره سن بيام ديدي ينه اويدي
بساطك خنجري واردي اروكني ياردي ايچندن خمدي
ايدر مره قوجه لر موتك اولوبي ندن دولايتديلر بلزن
اتاكوزندن عنري يرده ات يوقدرديلر بساط دپه
كوزك ياشني اوجنه كلدي چاق قالدردي بامدي
كوردي كم كوزي انده ايدر مره قوجه لر سوكلكي اوچاغنه
قوك قوزسون ديدي سوكلكي اوچاغه برقدلر قزدي

بساط النه الدي ه ادي كورکلو محمد صلوات كتوردي
سوكلكي دپه كوزك كوزنه ايلم يا صدي كم دپه كوزك
كوزي هلاك اولدي ه شويلم نعره اوردي ه هيقردي
كم طاغ وطاشي يا تكولتدي بساط صحرادي ه يتوت
ايجنه مغاره يه دشدي ه دپه كوز بلدي كم بساط مغاره
ده در مغاره تك پتوسه الوب برايا غي پتوتك برمانته
برين دخي برمانته قودي ه ايدر مره پتوت باشلدي اكج
برير كل ه كيج ديدي ه بربر كلوب كجدي ه هر برينك باشلرن
صغدي ه توفلجق لرد ولتم صغاره قوج كل كج ديدي ه بر
قوج پرنده فالمدي ه كرنوب سوندي ه دفني بساط قوجي
يصوب بوغزلدي ه دريسني يوزدي ه قويرغيله باشني
دريدي ايرمدي ه ايجنه كردي بساط دپه كوزك اوكنه
كلدي ه دپه كوزده ه بلدي كم بساط دري ايجنده در

ايدر اي صتاد قوج منم يزه دن هلاك اولجاغم بيلدك
شويله جلايم سني مغاره ديوازه كم قويرغك مغاره
يغلسون ديدي ٠ بساط قوچك باشني دپه كوزك
النه صوندي ٠ دپه كوز بو بيزندن برك طاتدي قالدير بحق
بينوز دريلم النده قالدي ٠ بساط دپه كوزك بودي
اراسندن صچريوب چقدي دپه كوز بينوزي كوترب
يره چالدي ايدر اوغلان قورتلدكجه بساط ايدر ستكرم
قورتردي ٠ دپه كوز ايدر مه اوغلان الى سنول برماغنه
كي يوزوكي برماغكه طاق سكا اوخ وقيلج كارايلمشدر
بساط الدي يوزكي برماغنه كجوردي ٠ دپه كوز ايدن
اوغلان يوزكي الوب طاقندكجه بساط ايدر طقتدم
دپه كوز بساطك اوزنه قودي حنجرله چالدي كشدي
صچرادي كيك يرده طوردي ٠ كوردي كم يوزك كيفنه

دیه کوزك ایاغی التنده یاتوره دیه کوز ایدر قورتلدکی
بساط ایدر سنکرم قورقردی ه دیه کوز ایدر اوغلان
مشغول کیندی کوردکی ه ایدر کوردم دیه کوز ایدر منم
خزینم وار اول قوجه لرالماسونلرم وار معرلردی بساط
کیندایجنه کردی کوردی کم التونه اچنه یتلمش ه بتارق
کیندوزین ه اوتدی ه دیه کوز کیندك بتوسی الدی ایدر
کیندی کوردکی بساط ایدر کردم دیه کوز ایدر شویله چلایم
کیندله طار طنار اولسون دیدی بساطك دلینه
یوکلدیکم لا الٰه الا الله محمد رسول الله دیدی دیدی
هماندم کیندیارلدی ه یدی یردن بتواچلدی ه یرزن
طاشره کلدی ه دیه کوز کیندی الین صوقدی ه ایله
قاچدیکم کیندزیروزین اولدی دیه کوز ایدر اوغلان
قورتلدکی ه بساط ایدر سنکرم قورتردی دیدی دیه کوز

230

ایدرسکا اولم یوغیمش ۰ شول مغاره یی کوردکمی ۰ بساط
ایدر کوردم ایدر اندہ اکی قیلیج وار بری ۰ قنلو بری
قنسوز اول قنسوز کسر ۰ منم یانمی وار کتور منم باشومی
کس دیدی ۰ بساط مغاره یه توسنه واردی کوردی بر
قنسوز قیلیج طوتمز این جعفره بساط ایدر من موکابی ۰
تکلف یا پشمایم دیوب کندو قیلیجی چکردی ۰ طوتدی اکی
پاره یولدی واردی براغاج کتوردی قیلیجه طوتدی ۰
انی دخی ایکی پاره ایلدی بسم یا بنی النه الدی اوخلم
اول قیلیج اصلی زنجیری اوردی ۰ قیلیج یره دشدی ۰
کوملدی کندو قیلیجی قینه صوقدی ۰ بلچاغندن اول
قیلیجی یرك طوتدی ۰ کلدی ایدر مره دیه کون پنجه سنی
دیدی دیه کوز ایدر مزه اوغلان دخی اولمدکجه بساط
ایدر ستکرم تورتردی ۰ دیه کوز ایدر سکا اولم یوغیمش ۰

دیدی

ديدي • چاغروب دپه كوزصويلمش كوره لم تصويلمش •
ايدر كوزم كوزم يالكوز كوزم • سن يالكوز كوز له مى
اغوزي صندرمشدم الكوزدن ايردك يكت بنى طتلو
جانلرن ايرسون قادرسنيه ايلكم من چكرم كوزيوكوبي
هج يكيدن ويرمسون قادر شكرى كوزيوكوبي ديدي •
دپه كوزكمه ايدر قلارده قوپارده يكت يرك نيرده •
قرانكودون ايچنده پول ازسك اوموك نده قياعلم
كوترن خانكوزكيم قريشي كوبي اوكدين • اغ سنا للي يالك
ادي نده • الت ارن اردن ادين • ياشورمق عيب اولور
ادك نه دريكت ديكل مكا ديدي • بساط دپه كوزمصويلمش •
كوره لم خانم نه صويلمش قلارده قوپارده يرم كون اوزاج
قركودون ايچره پول ازسم اموم الله قياعالم كوترث
خانمز بايندرخان قريشي كوبي اوكدين دين الين سانور

اوغلي قزاده اتام ادين صوردراولشك بنا اغاج اتام
ادين ديرسك قفاده اصلاً منم ادم صوردرشك اركوز
اوغلي بساطه ردديي ديه كوزايدر امدي قرداشلر
بنه مكا ديرلر بساطه ايدرمره قوات اغ سقالو بابامي
آعلمش سن قريجي اغ برجكلو انامي بوزلمش سن قرداشم
بنابي اولدرمشش اجمه يوزلو نيكه يي طول ايلمش سن
الاكوزلو بيكلرجه اوكسوز قومش سن قورميم سنى قره
بولاده اورديالجم طاريمجه قفالو بورکلو باشك كسيمجه
الجه قانك يريوزينه توكيمجه قرداشم قيانك قانى المجه
قومزم ديدي ديه كوزدجي بورادة صويلمش ايدى قالقو
بني يرمدن طاورم ديردم قالى اغوز بكلرندن عهدم
بوزام ديردم بكبرك طوغانم قيرم ديردم يركن ادم
استه طويم ديردم قالى اغوز بكلرى اوزرنه يغلوب كلم

دوردم

ديردم • بجتو بني صلاخانه قيا سنه كرم ديردم اغزما بخلق
طاشله اتام ديردم اينوب طاشن باشه دوشبي اولم
ديردم • الاكوزدن ايردك يكت سني طتلوجانوك
ايرسون قادرسني ديدي ديه كوزيردن صويلمش ايدن
اغ صقللو قوجه لري • چوق اغلمشم اغ صقالي قريشي
طوتدي اولا كوزم سني اغ برچكلو قريجقلري يجغلرغه
چوق اغلمشم كوزي ياشي طوتدي اولا كوزم سني بجاغي
قادرمش يكجكلري چوق يشم • يكلك لري طوتدي اولا
كوزم سني • الجوكزي قنالي قوجغز لري چوق يشم •
قارنجو لري طوتدي اولا كوزم سني • ايله كم چكرم من
كوزيكوي • هج يكيده ويرمسون قادر شكري كوزيوكني
كوزم كوزم اي كوزم يالكوزكوزم ديدي • بساط قايب
برنوده طوري كلدي • بغراكبي ديه كوزي دزي اوزنه

چوکردی ۵ دیه کوزك کندو قلبجیلد بوینینی اوردی ۵
دلدی یایی کربیش طاقدی سردی سوردی مغاره
بترسنه کلدی ۵ بوکلی فوجه ایلم بیاغلو فوجه اغوزه
موشتجی کونردی ۵ اغ بوزاتلر بینوبن یوربشدیلر
قالی اغوز الترنه جنی کلدی ۵ ات اغزلو اردو فوجه
اونه چیارکلدی ۵ اتاسنه بسالمك سونج ویردی ۵
موشتلق اوغلك دیه کوزی ۵ دیلدی دیدی ۵ قالن اغوز
یکلدی یشدیلر ۵ صلاحخانه قیاسنه کلدیلر ۵ دیه کوزك
باشنی اورینه کتوردیلر ۵ ددم فوزقود کلوبن شادلق
چالدی غازی ارتلر باشنه کلدی ۵ کی ایدی دیودی ۵
هم بسالم الیتش ویردی ۵ قره طاغه ایتدوکلدایشت ۵
ویرسون ۵ قاتلو قاتلو صولودن یکیت ویرسون ۵ دیدی ۵
ارکلم قره اشك قانی الدك ۵ قالی اغوز یکلدی یوکدن

وزر تردك قادر الله يوزك اغ اينسون بساط ديدي
اولم وقتي كلدوكنده اردي ايما تدن ايرمشون كفاهكز
ادي كور كلو محمد مصطفا يه بغشلسون خانم مي
بكاك اوغلي امرانك بوبني بيان ايدر
قام غان اوغلي خان ياينده ديرتدن طور مشدي اغ
يان ايوني قره يرك اوزرنه دكدرمشدي ه الاصيوان
كوك يوزينه اسنمشدي ه يبك يرده ايك خاليجه سي
دوشتمشدي ه ايج اغوز طائفه اوغوز بكلري يغناق
اولمشيدي ه طغوز توغمن كرجستانك خراجي كلدي ه
يرات برقبلج برچوماق كتوردبلره ياينده رخانه قتي
سخت اولدي ددم وزر قود كلدي شادلق چالدي
خانم ينه سخت اولورسن ديدي ه ايدر بنم سخت اولمايم
همبيل التون ايچه كلوردي يكيدن بكله ويررديك خالمزي

D236 ~ (216)

236 olurdu

خوش اولوردي • شدي بوني كيمه ويرم كم خاطري خوش
اولا ديدي • ددم تورقود ايدر خانم بوتك اوجي • دخي
بربكيده ويره لم ديدي اغوز ايلنه قراول اولسون ديدي •
خان باينديركيمه ويره لم ديدي • صاغنه صولنه بقديغي
كمسه راضي اولمدي • بكلك ديرلردي بريكت واردي • انكا
بقديغي ايدرسن ديدي • بكل راضي اولدي • قالقدي
يراوبدي • ددم تورقود همت قيلجي بيلنه بغلدي • چومغي
اوزنه يرقدي • يايي قاروسنه كچوردي • شهباز
ايوزلي چكدردي بوده بندي • حصني قومني ايردي •
ابوني چوزدي • اغوزدن كوچ ايلدي بردن كيچه يه
واروب وطن طوتدي • طغوز تومن كوجستان اغزنه
واروب قوندي • قراوللق ايلدي • يادكاقن كلنه ياشي
اغوزه ارمغان كوندردي • بلدن بركوه • باينديرخان

ديوانه

دیوانه واردی یه یاپیندی خانه ادم کلدی بتون
کلمس دیو پس بکل کلدی پیش کشی چکدی یاپیندی
خانك الین اوپدی خان دخی بکلی قونقلدی یخشی
ات بخشی قفتان وافر حرجلق ویردی اوج کون تمام
اغرلدی اوج کون دخی بکلی اوشکار ایتدی قونقلیه لم
بکلردیدی اوچفرندلره چون آویرانی اولدی کم ات
اوکوکم قلیجی کم چکوب اوخ اتماغی اوکوسالور قزان
تراتی اوکردی نه کندیی اوکدی امایکلرك هنریی
سویلدی اوچیوز التمش الپ آوه بنسه قتلو
کیك اوزرینه یورییش اولسه بکلرواي قورردی
نه اوخ اتردی همان یاپی یلکندن چیقررردی
بغانك صفقك بوینه اتردی چکوب طورغررردی
ارق اولسه قلاغی دلردی اوده یللو اولسون دیو

امّا سوز اولسه بوغاز لودي ارق اولسه قلاغي دلودي
اوده بللو اولسويه ديوه امّا سوز اولسه بوغاز لودي
اكر بكلركيك السه قلاغي دلوك اولسه بكل سوبجيدي
ديو بكلم كوندرلودي ه قزان بك ايدر برهنزا تكيدره
اركي درخانم اركدر ديدلره خان ايدر يوقات اشلمشه
اراوكمز هنزا تكدر ديري ه بوسوز بكلم خوش كلدي ه
بكل ايدر البته اچمنده بري قوصتمزدن باكجه باتوردك
ديري ه باينديرخانك بخشيسي سن اوكنه دوكدي ه خانه
كوسدي ه ديرانزده چقدي ه آتي چكدرالم كوزلشوا
يكتلري الوب ايونه كلدي ه اوغلنيختلري قرشو كلدي
اوخشمدي ه اغيوزلو خاتونه سويلدي ه خاتون
بورادهصويلمش كوزلم خانم نه صويلمش ايدر التون
تخنه ايامي بكم يكت ه كوزاچوب كوردوكم كوكل

ديروب سود وكم • قلغوبي بركدن طوربي كلدك • الكوزلو
يكدرك بانكه صالدك • ارقوبلي الطاغدن دونن اشدك •
اقندیلي كوركلو صودن دونن كيجدك • اغ النلو بايندن •
خانك ديوانه دونن • واردك بكلرله يدوك ايجدك • وملو
قوميله كاكشدي • غريب باشك غوغاده • تالدي • قني خانم
النوكدن بخشي اتك يوق • النوكدن التون اشق جبه سي يوق •
الاكوزلو بيكلرلوك اوخشامن سن • ايجه يوزلو كوركلو كله
سويلشمز سن • دوزحالك دبري • بكل صويلمش كوره لم
خانمنه صويلمش ايدر قلغوبي برمدن طوزي كلدم بليسي
ترك قاصلق اتي بطون بندم • ارقوبلي الطاغدن •
دونن اشدم • اقندلي كوركلي صوبي دلوب • دونن كيجدم
اغ النلو بايندك • ديوانه چيار واردم • الاكوزلو بكلرله
يدم ايجدم • وملو قوميله كوركلو كوردم • خانمك نظري بزدن

دوغمش كوردم • ايلي كوني كوجوك طقوز توغمن كرجستانه
كيدهلم • اغوزه عاصي اولدم • يللر بيلوك ديدي • خاتون
ايدر يكيدم بك بكيدم • پادشاهلر تكرينك كولكه سيدر
پادشاهنه عاصي اولنك ايشي راست كلمز ماري كوكلده
پاس اولسه شراب اچاره سن كيده لي خانم ارقوري يناں
الاطاغلروك اولنمش دره آوه بكل كوكلك اچلسونه ديدي
بكل كوردي • خاتون كشينك عمايي كلجسي ايودر • تاصلق
اتي چكدروب يطوره بندي آوه كندي • آوآولبوكرزكن
اوكندره برپاره لوكيك چقدي • بكل بوكاات صالدي •
ينانك اردنجه ايردي • ياي كريش نوبتنه اندي • يغما
جمشدي • كندويي بريوجه يردن اندي • بكل آت جلوبيش
يكدي • ملهاوچدي • صاغ اويلغي قياسه طوقندي • صندي
بكل اركوط اردي اغلدي • ابدرا اولرا اوغلم اولوقرداشم

يوق همان يلكندن كزجيتروب • اتنك تركيلرني طرتدي •
اوردي • قفتاني التندن ايا غزيرك صردي • آت وار
قوتيله اتنك يليسنه دشدي • آوجيلردن ايرولدلبندي •
بوغازنه كجدي • اوردوسني اوجنه كلدي • اوغلنجوغي
امراء يهادريياسنه قرشو كلدي • كوردي بكزي صارارمش
دلبندي بوغازنه كيجمش • بولداشلرني صوروب اوغلان بوراده •
صويلمش كوره لم خانم نه صويلمش قالقوبني يركنده طاري •
كلدك يليسي قره قاضلق اتك يطوه بندك ارقوري •
بتاره الطاغلر اتكينه آوه واردك • قره طوتلوكا فرلره
اوغرادكمي • الاكوزلويكتدرك قردردكمي • اغزدلنه برتاج
كلمه جزمكا • قره ياشم قربان اولسون اغام سكا ديدي • بكل
اوغلنه صويلمش كوره لم خانم نه صويلمش ايرو اوغل اغي
اوغل • قالقوبني يرمدن طاري كلدم • قره طاغلر اوكنه

اوه بندم قره طونلوکا قولره آوغر امدم الا کوزلو یکتلرم
قره رمدم صاغ دراسن دوزیکتلرم اوغول قایبورمه اوج
کوندر قوشلغم یوخ اوغل آت اوزرنده مینی قاپ دوشکه
چقاردیری اصلان انکی یه اصلان دره اتاسی آت اوزرنده
قرواری صاتری دوشکنه چقردی جبه سی اوزرینه یوریدی
پتوسی اورتدی بویکا یکت یکل کوردلرکم آیوزلمش هو
ری اولوا ونه کلدی یکا بیش کون اولدی دیوانه چقدی
ایا عمك صندوغنی کسیه دیدی برکیجه دوشکنه
قیتی قیتی اکلدی آه ایتدی خاتونی ایتدی بك یکدم ملا
لق یا غنی کلسه قایتمز ایدك بطوکه الا اوخ طوخنسه
الکمز ایدك کشی قوینینه یاتار حلالنه ستر یه دیمزی اولور
نه در حالك دیدی یکل ایدر کور کلم اندن دشدم ایا غم
صندی دیدی عورت الی الینه چالدی قره اوشه سویلدی

قراوش چقوب بتوجيه سويلدي ه اوتوز اكي ديشدن
چقان بتون اوردويه يايلدي ه بكل آتدن دوشمش
ايا غي صفتش ديوه مكر كافرك جاسوسي واردي بوخبري
ايشدب واردي تكوره خبر ويردي ه تكورايدر قالقوبني
يروكزدن اروطورك ه يانوريرده بك يكلي طوتك ه اغ
الدين قاروستدن بغلك ه غافللوجه كوركلوباشن كسمك
الجي قانن يريوزينه دوكك ه الين كونن چايك قزين كلينن
يسير ايرك ديدي ه مكر بكلكده اندن جاسوسي حاضردي
بكله خبركوتردي ه ايدرباشن يراغن ايلك اوزركوزه
يني كلوردي ه بكل يوقرو يافدي كوك اراق يرقاني
ديدي ه اوغلبكوغن يانه كتورب صوبلمش كوزه لم خاتم
نه صوبلمش ايدر ه اوغل اوغل اي اوغول ه قرانكوكجه
كوزلرم ايدني اوغول ه كوچلو بيلوم قوتي اوغل كوز

اخر نلر اولري ٥ نلر قوپدي ٥ منم باشمه ديدي ٥ قلمقوبجي
اوغل يرمده طاري كلدم ٥ بويني صنسون ٥ الي ايغري بطوان
بندم ٥ اوآ اوليوب قوشي قوبشليوب كرزكي بوكلدي سرجدي
مني يره چالدي ٥ صاغ ايلو غم صندي ٥ منم قره باشمه نلر
كلدي ٥ قره قره طاغلردن حنبر اشمش ٥ قنلو قنلو صولوردن
حنبر كيجمش ٥ دمور قاپودروندن حنبر وارمش ٥ انجه
انلوشو كلي ملك قبجي پوسمش ٥ پوسدوغندن قره طاغلر ٥
طوماندشمش ٥ ياندوغي يرده ٥ يك بكلي طوتك ديمش
قاروسندن ٥ اغ اللرين بغلك ديمش ٥ قان الجه اوردي
چاپك ديمش ٥ اغجه يوزلو قيزي كلنجي يسير ايلك ديمش ٥
قالقوبجي اوغل يركدن طاري كلكل ٥ يليسي قاره قاصغلق
انوك يطوردي بنكل ٥ ارقوري پتاندن الطاغي دوتن اشغلي ٥
اغ النلو بايندر ٥ خانك ديوانه دونن واوغل اغزدلدن

بايندره

بايندرد سلام ويركل ۵ بكلربكي اولان قزانك الى اوبكل ۵
اغ ستللو بيام يوكلو ديكل ۵ البته ۵ والبته قزان بك مكاه
يتشسون ۵ دبرى ديكل ۵ كلمزا ولسك مملكت يوزلب خراب
اولور ميتزم كلمزم اسير كتدى يللو يكل ديدى ۵ براداده
اوغلان بيلسنه صويلمش كوزه لم خانم تصويلمش ايدر بيانه
سويلرسن نه ايدرسن ۵ بغزملم يوركيم نه طاغلرسن ۵ قالقوبي
يرمدن طورمغم چوق ۵ يليسي قره قاصلق اتومه بنمكوم ۵
چوق ۵ ارقوبيلي الاطاغي اوليوب اشماغم يوق ۵ اغ
التلو بايندرك ديواننده ارمغم يوق ۵ قزان كيمدرمش انوك
الى اوبكم يوق ۵ التوكده ۵ غي آل ايغري مكاويركل ۵ قان
ه رلدى چابدريم سنك ايچون ۵ اكني بك دمور طوتمك ۵
مكاويركل ۵ بكي يتاد كدريم سنوكيچون ۵ قره بولاد اوزن
تيلجك مكاويركل ۵ غاتللوجه ياشلركيشم سنكيچون ۵ قرغو

طالي سكوكي مكا ويركل • كوكسنده ارصا يخريم سنك
ايجون • اغ يلكلو اونكون اوتك مكا ويركل • اردن اره
كجوره يم سنك ايجون • الاكوزلو اوج يوز يكيدك مكا
ويركل • يولداشلغه دين محمد يولنه دوريشيم سنكجون دينمي
يكل ايدرا وليم • اغزك ايجون اوغول • اولكم منم كجمش كونمي •
اكدريتمس ديدي • مره كايم كتورك اوغلم يكسونه • الـ
ايغرم كتورك اوغلم بنسونه • ايلي اوركمدين اوغلم ميدانه
وارسونه كرسون ديري • اوغلاني طوتندبلره • اتاسيلم
اتاسيلم كلدي كورشدي • الكربع اوپدي • اوج يوز
يكدي يانه برقدي • ميدانه واردي • الـ ايغر مجتكم
يني قوخوسن السنه • ايا غرپره دوكردي • توزي كوكه
چقردي • كافرلر ايدر بولت يكلك در بر بچارنه • تكون
ايدر مره اوكات كورك نوكلس يكلشه سزدن اوكدن من بچارم

ديدي ه كوزجي كوزلري مكوردي كم آت يكلك بكل اورزنه
دكل ه اما يرقوشي دكلوا وغلان در كلوب نكوره حقيره
ويردي ه ايدر آت يراق وايشق بكلك بكل ايجنده دكل
ديدي ه تكور ايدر يوزادم سچلوك طراقه چاتلدك اوغلان
قورقودك اوغلان قوشي ديو دكلوا ولور ميدانجي قوره
نجاب ديدي ه يوزكاتر سچلوب اوغلانك اورزنه كلشي
اوغلانه كاقر صوليمش كوره لم نه صوليمش ايدر اوغلان
اوغلان اي اوغلان حرام زاده اوغلان التندن الله
ايغري ارق اوغلان ه قره بولاد اورقيلجي كدك اوغلان
النده كي سكوسي صنق اوغلان ه اغ توزلو يايي كيده
اوغلان بلكنده طقسان اوقي سيرك اوغلان ه پلش يغي
بولد اشلري چيلاق اوغلان ه قرانكوبجه كوزلري چونكه
اوغلان شوكلي ملك سكاقاتي يوصدي ميدانده كي

شول اوغلانی طوتمك قاروسندن اغلایان بغلمك
غافللحم کورکلو یاشی کسمك ه الجم قانی یوزنه توکلمك
دیدی ه اغ سقللو بیاك ه وارسه اغلمقلی ه اغ برچکلو
اناك وارسه بوزلمقلی ه یالکوزیکت الپ اولمزه یوشی
دیمی یرك اولمزه قدامی تیمشی قوات اوغلی قوات قایده
دون یوراده دیدی اوغلان دخی یوراده صویلمشی کوزه لم
نه صویلمشی ایدر هرزه مرزه سویلمه مرسایتم کافرالتمدن آک
ایغرم نه یکمزسن سنی کوردی اوینار ه اکمدن کی دمور طوتم
چکمز قصاره قره بولاده اوزقتلجوم قیمتی طوغرن دزغنی
طالی شکوم نه یکمزسن کوکسن دلوپ کوکه پرلاره اغجه
توزلو قینی یایم زاری زاری ایکلمه صندقده اوخم کیشی
دلره یاغنه یکتلرم صواشی دیلره الپ اره قوزقوویرملك
عیب اولوز بروکلکلمره کافرد ریشلم دیدی ه کافرایدی

اغوزلك

اعوزك عار سزي تركمانك دلوستم يكرزماغ شوكه ديدي
تكور ايدرم وارك صورك اوغلان بكلك تسي دردي
كافر كلوب اوغلانه صوريلمش كوره لم بخه صوريلمش ايدر
التوكه غي الآ ايغري بلورز بكلك دره بكل قتي قره بولاد
اورز قيلمك بكلك دره بكل قتي اكنوكه غي موزطونلك
بكلك در بكل قتي ه يانكه غي يكنلر بيلك در بكل قتي اكر
بكل بونده ايمشسه كيجه يدكي جتمك ايديرك ماغجم يوزلو
قتي ياي لوطار تشيدق ه اغ يلكلو اوتكن اوخلر
اتشيدق ه سن بكلك نه ستن ه اوغلان ديكل مزه ديدي ه
بكل اوغلي بوراده صوريلمش كوره لم خانم نه صوريلمش ايدر
مره كافرسن مني بلمزميسين ه اغ التلو بايندر خانوك ه
بكلر بكيسي سالورتزان قرطاشي قره كوز چيارتدي
دونه بلزوللك اورن دودن اوغلي الب رستم يوزاتلو

250

بيرك بك يكلوك اوندن ايجرلردي • سندن جاسوس كلدي
التندن بني الي ايغره بكل مني بندرردي • قره پولادن اوزن
قيلجمي قوت وبردي • قرغوطالي سكوسن همت ويردي
ياشنده بني اوجيوز يكيدن مكا يولداشلغه قوشدي •
من بكلك اوغليم مره كافر بز وكل دوكشلم ديدي • كافر
تكورايدر قتلان مره قوات اوغلي من سكا درايم ديدي •
البتي برلي كوزيني الي الدي • اوغلاتمك اوزره سوردي •
اوغلان ملقاتي كوزه قرمشوطوندي • يوقرودن اشاغه
كافرا اوغلاني فتي اوردي • قلقاتن اوندي توغلناسني
يوغردي • چقا قلدن صيردي • اوغلاني اليمادي كوزله •
دوكشديلره قره پولادن اوزقليچيله طارتشديلره سريبه
سريبه ميدانده قيلچ لشديلره چكيلري طوقرتدي قيلچ
لري اوندي بريرين اليمادي • قرغوطالي سكولرايشله

قريشد لره ميدانده بقاكبي سوسشد لره كوكسلرى دلندى
سكولرى صندى بربرينه الماديلره آت اودرندن ايكسى
قروشديلر طرتشد لره كافرك كوجى زياده اوغلان ذبونه
اولوى ه الله تعالى يه يلوارو ب صويلمش كوره لم يخه صويلمش ه
ابدريوجه لودن يوجيدس ه يوجه شكرى كمسه بلمز يخه سش
كوركلو شكرى سى اده تاج اوردك شيطانه لعنت قلدك
برصوجدن اوترى ه دركاهدن سوردك ابراهيمى طوندردك
خانم كونه جولغادك كوترب اوده اندردك اودى بشتان
قلدك ه برلكوكه صغندم عزيز الله خوجم مكا مده ديدى
كافرايدرا اوغلان الندركسه شكركه يى يلوارسن شك
يرشكرك وارسه منم تيمش اكى بخانم وار ديرى اوغلان
ابدر ياعاصى ملعون سن پوتلروكه يلوارسك من
عالملرى يوقدر وارايدر اللهمه صغندم ديدى ه حق

تعالی جبرائیله بیوردی کم یا جبرائیل وارشوك قولومه
قوق ارجه قوت ویردم دیدی اوغلان کافری کوتردی
یره اوردی بورنندن قانی دوك کبی شوردی صحرایوب
شاهین کبی کاترك بوغازینه الدی کافرایدریکت
اماں سزوك دینه نه دیرلره دینوکه کردم دیدی پرمق
کوتروب شهادت کتوروب مسلمان اولدی قالان
کافرلر بیلوب میدانی صالوب قاچدی افتخی لر کافرك
الین کوتن اوروب بترن کلیتی اسیر اتدیلره اوغلان
بیلسنه موشتجی کوندردی قریم الدم دیدی اغ شملکلر
بیاسی قرشو کلدی اوغلنك بوینی وجدی دونب
اولونه کلدیلره قرشویاتن قره طاغدن اوغلانه بیلدی
دیردی قره قوجی یوکرك اتدن تاولدیردی اعجه
یوزلوا وغلنه اعجه قیتون شولی ویردی الکوزلوا وغلنه

الک

آلده واخلوكلن الوغ صاغ التلو بايندرخانه پيجيل چوردي
اوغلى الوغ ه بايندرخانك ديوانه واردي الاوردي
پادشاه قزان اوغلي اوروزك صاغ يانه اكاير
كوسترديي جبه جوفه چوغاب كيوردي ه دده قورقود
كلوب شاذلق چالوب ه بواغوز نامه دزدي قوشدي
بكل اوغلي امرانك اولسون ديدي ه غازي لر يانه
نكلدوكي سويلدي ه يوم ويره بن خانم يرلو قره طاغلك
يقلمسون ه كوكلي ليجه بنا اغاجك كسلمسون ه الله ويرن
ايمدك اوزلمسون ه كوناهكزي ادي كورك لو محمد
باغشلسون خانم جي ه اوشون قوجه اوغلي شكرك
بويني بيان ايدر اغوز زمانده اوشون قوجه
ديرلر بركشي واردي عمرنده اكي اوغلي واردي ه اولو
اوغلنك ادي اكرك ايدي ه بهادر دلو يخشي بكت

254

ايدي • بايندر خانك ديوانه بختي استسه وار ركلوز
دي • بكلربكي اولن قزان ديوانسه يوكاچ قيو باجه
يوغدي • بكلري بصوب قزان اوكنده اوتورردي كسيم
التفات ايلمزدي • مكر خانم كنه بركون بكلري بصوب
اوتوريجق ترس اوزامش ديرلردي • اغوزده بريكيت
واردي • ايدرمره اوشبو توجه اوغلي بوا اوتورن بكلر
هربري اوتردوغي يري قلجيله اتكيله الوبدره مره سن
ياشومي كسدك قاني توكدك اچمي طويردك يا لبخني
طوتدك ديدي • اكرك ايدرمره ترس اوزامش ياش
كسوب قان توكمك هنرمي دردديدي • ايدربلي هنرده
ياترس اوزامشك سوزي اكركه كار ايلدي طوردي
قزان بكلرن اوتي دلدي اوتي ويردي چغرتدي • اوبخي
ديرلدي • اوچ يوزصاي جدالويكيت بونك يانه جمع

اولدي مخانه ده بش كون يم ايچه اولدي ه اندن شوكون
اوچنجي كون كجه دكنزه دكن ايل چاريدي ه غله مطلوم اولدي
يولي الينجه قلوسنه اوغرامشدي ه قره تكور اوراده برقوري
باپدرمشدي ه اوچاردن قاز تاوق يورودن كبك طاوشن
بوحوليه طولدرب اغوز يكتلرنه بوني دام ايتمشدي ه اوشن
قوجه اوغلنك بوقوريه اوغرادي ه قورنك پتوسي اوائلرك
صغري كبك قاز تاوق قردلري يدي بلرايچدلره اتلرينك
ايرلرن الدلر ه كيم لرن چقردلر ه مكر قره تكورك جاسوسي
واردي بونلري كوردي ه كلوب ايرر مرغ اوغوزدن
بربوللك اتلي كلدي ه قورونك پتوسي اوائلره اتلرينك
ايرن الوب كيملرن چقردلره مرغ نه طوررستردي ه انني
يوز قره طونلر كافريونلرك اوزنه پتولرلر يكتلري
قردبلر اكركي طوتدلره اليخه قلوسنه زنتراته برقدفيلر

256

قره قره طاغلردن حبس اشدي ه قتلو قتلو صولردن خبر
كلدي ه قالي اغوز ايللرنه خبر واردي ه اوشبو توجرنك
اغ باشن ايوي ه اوكنده شبو توپدي ه قازه يكرمي قزي
كلين اغ چترب قره يكدي ه اوشبو توجه اوغل اوغل ديو
اغجه يوز لوا تاسيلم اغلشدلر يوز لشدلره ايكولوا اولغلوز
قير قالو بويوزه مكر خانم اوشبو توجرنك كيجي اوغلي سكرك
اتوبها در الپ دلويكت توپدي ه بركون يولي بردن شكه
اوغرادي توتدلره يمك ايجك اتدبلره سكرك مست اولدي
طشره ايماق يولنه چقدي ه كوردي كم اوكسز اوغلان بر
قزاني چكشوره مرحوم نولدكزديو بر شبملي برنه برشيملي
برنه اوردي ه اسكي طوتك بيي اوكسز اوغلانك دلي
اجي اولوره بري ايدر مزه مزم اوكسوز لكمز بيتمزدي بري
يزه اورسن هترك وار ايشه قرطشك الجه قلوسنده اسيردو

وارايي قوردردي سكرك ايتدي مره قرداشمك ادي
ندر ايتدي اكوك در ايتدي امري اكر كه سيرك يراشور
قرداشم صاغمش ديور مزم قرداش سزاغوزده طورمزم
قرانكو لوكوزم ايدي قرداش ديو اغلادي ايكي صحبته
كردي دستور ديلدي بكلره خوش قالوك ديدي آتن
چكدلر بندي چابدي اتاستك اوزه كلدي استدن
ايندي اناستك ديلدي ارادي سكرك بوراده سويلمش
كوره لم خانم نه صويلمش ايرر قلعه بي اتا يرمزده طوردي
يليسي قره قاصلق ايله بطون بندم ارقوري يتان الا
طاغ اتكنه واردم قنلو اغوز ايللرنده درمك وارايمش
انده واردم يمك ايچك اراسنده اغ بوزاتلو برچنار
كلدي جوق زماغمش اكوك ديرلو بريكت طوتساغمش
قادر شكري قول ورمش چقوب كلمش اولوكچي قالمدي

اول یکیده قرشو کلدی انا منده وار دیمی نه دیرسین
دیدی اناسی بوراده صوبلمیش کوره لم حاتم نه صوبلمیش
ایدر اغزك ایچون اولیم اوغل دلوك ایچون اولیم اوغل
قرشو یتان قره طاغك یتلمش ایدی یوجلدی اخر اقندی
کورکلو صویك صوغلمشدی چاغلدی اخر قیا اغاجده
طال بوداغك قورمیشدی یشار ب کوکردی اخره
قالمیه اغوز بکلری ایزنه وارسه سن وارغل اول یکیده
یتدوکلده اغ یوزاتك اوزرنده یره اینکله ال قاوشوب
اول یکیده سلام ویرکله ایی اوپ بوینی قوچغله
قره طاغم یوکسکی قرطاش دیکله نه طوررسن اوغول
یورتغل دیدی اوغلان اتاسنه صوبلمیش کوره لم
نه صوبلمیش ایدر اتا اغزك قوریسون اتا دیلك چوریسون
منم خود قردا شم وارمش قایو رسم اولمز قردا شی سون

اغوزده طورسم اولمز انا حقي ستكري حقي اولمسيدي
قوه بولاد اوزقيلجم طوتايدم غائلوجه كورسكلو باشك
كسيدم الجم قانك يريوزنه توكيدم انا ظالم انا ديدي
بياسي ايدر يكلمش جنرده اوغل محتي كيدن سنك اغاك
دكل اردره اغ صمللو من بياكي اغلمتغله قريجق اولمش
انكي يوز لتمغله ديدي اوغلان يوراده صوكلمش ايدر
اوجيوز المش الت الپ آوه بنسه قتلوكيك اوزينه
غوغا قوپسه قرداشلو يكتلر قالغوپر اولوره قرداش سز
مسكين يكت اكسه سنه يرق طوتسه اغليوب دورت
ياسنه بقر اولوره الكوزدن اجي ياشي دوكر اولوز الا
كوزلو اوغلكوزي كورمجه بك بابا خانون انا اشع
تالوك ديدي انا انا يكلمش جنرده ركمه اوغل ديدلره
اوغلان ايدر حيني يولمدن ايرمك اغام طوتلمز قلغيه

260

وارمیجه اغامك اولوسی دریسی بلمیجه اولدیسیه
قاتی المایجه قالی اغوز ایلنه کلکم یوخ دیری اما
انا اغلشوب قزانه ادم صالدیلره اوغلان قرداشین
اکری کیدوب بزه تاوکت ویردیسی دیدلره قزان ایدر
ایا غنات طوشاغی اورك دیری یاوقلسی واردی
یتزدوکی دیرتمك ایتدلره اندن ایغردن دوه دن یغراه
یتونون قوج قردرلره اوغلانی کوردکه قویدلره قیزله
ایکسی بردوشکه جقدیلره اوغلان قلیجی چقردی
قیزله کندوارانسنه برقدی قیزایدر قلیجمك کیدیرمك
ایراده ویرمزادال صارللم دیری اوغلان ایدرمزه قوات
قزی من قلیجی طوغرتایم اوخمه صا بخلیم اوغلم طوغمشون
طوغرسه اون یاشنه وارمسون اغامك یوزین کورمیجه
اولمش ایشه قاتی المایجه بوکردکه کیرسم دیری ارو

طوری

طوري تاولدن برشهبازات چخردي ايرلدي كيمن
كيدي ديرجك قاروجق نغلندي ايرتسي سكا
بريل يتغل بريلده كلمزسم اكي يل بتغل اكي يلده
كلمزسم اوچ يل يتغل كلمزسم اول وقت منم اولدكي بلمش
ايغرانوم بوغز ليوب اشوم ديركل كوزك كي طوتوسه
كوركك كي سورشه اكاوارغل ديدي قيزبورادم صويلمش
كورملم خانم نه صويلمش ايرتسي كيدم مي سكا بريل بتام
بريلده كلمزسك اكي يل بتام اكي يلده كلمزسك
اوچ دورت يل بتام دورت يلده كلمزسك بش يل
الي يل بتام الي يول ايرده چادردكم كلمزسه كيدن
دن جنر صورم جنر جنر كتورمزات طون ويرم قصتاتلر
كيدوزم شر جنر كتورمزسه نك ياشي كسم اركك سكلي
اوزوهه قونمزميم مراد ويرمزسه اندن كيت يكيدم

ديدي ماوغلان ايدرمز قوات قزغي اغام ياشنه اندن
ايمحشم دونكم يوخ ديدي بتزايدره قديمي قوتسز كلن
ديمجه اودسز كلن ديسون فلره بتن اتامه بتن اناسه ايدم
ديدي صوطيمش بتزايدر اناسن يكرك بتزاتاه اتام دن
يكرك بتن اناه قيتنانك يغزاسي اوركدي كيدره
صوراملر اوكن الدي دوندرمزه قره صاچ ايغرك اوزلدي
كيدر الجي لر اوكن الدي دوندرمزه اغايلك قوجلدي
اوركدي كيدره چوپان اولن الدي دوندرمزه السه
كرزلو اوغلك قرداشي اكدي كيدر اجمه يوزلو كلوك
دوندرمز سزه معلوم اولسون ديدي اتا اناه ايندملر
برلرنن قالمقديلره اوغول كمه ديوكورد لرچاره اولدي
البتده اول اغام طوتلن قلمه يه وارميجه اولزم ديدي
اتا بني اناسي يورت اوغول اغورك اجوت اولسون

صاغ

صاغ اسی وارب کلیسه کلیچکك واوسه دیدلر اتاسنك
اتاسنك الیسی اوبدی ه قره قوچ اتنه صحر یوب بندی ه
دون قاندی یورت ایلدی ه اوخ کون دونلی کونلی
یورندی ه دره شام اوچندن کچدی ه اول قرداشی طوتلن
قوریه کلدی ه کوردی کم ایلبکی کافرلر یوندکودر لو قیلیج
چکوب التنی کافر دیلدی ه طولیناز اروب یوندلری
اورکندی کتوروب اول قوریه قویدی دون قالمش
اوخ کون دونلی یورلمش یکیت قرانکولی کوزلو نی
ایخو المش یکیت ه اتنك چلبری بیلکه بغلدی ه یاندی
اوبدی مکر کافرك جاسوسی واردی کلوب تکوره
ایدر اغوزدن برو لو یکیت کلدی ه الچی لری اولدوردی
یوندلری اورکندی کاتوروب قوریه قویدی ه تکور
ایدر براقلو المش ادم بیکك وارشونلر طوتوب کتورسنلر

ديدي التمش يرا قلوادم سجدلر وارد لره نكاهندن التمش
دمر طوتلو كافره اوغلانك اوزرينه كلديلره كليم قبلجدن
ات چغرمه سندن ه مكر يكت ايغر بيندي خانم آت
قلانجي ساق اولوره چكوبني اوغلانني اويردي اوغلان
كوردي كم بزه لايي اتلو كلور صچردي ادي كور كلو
محمده صلوات كتوردي اتنه بندي قره طوتلو كافره
قبلج اوردي بصدي قلمه يه قويدي ه بنه ايكوسن
يكيسوب يرنه واروب باتني اويدي ه كنه اتنوك
چلبرين بيلكنه كچوردي ه كافرلر صاغ اولنلري
قچارق تكوره كلديلره تكورايدرتو يوزكره التمش كتوب
برا وغلاني طوتامديكوزديدي ه بوكره يوزكافر
اوغلانك اوزرينه كلديلر ايغر بنه اوغلاني اويارديلر
كوردي كافرلر الايي يغلمش كلورلر اوغلان طوردي

انته

اتنه بندي • اوي كوركلوب محمد صلوات كتوردي • كافر •
قليج قويدي يصدي قلميه طقدي • اتني دونه ردي •
كنه منزلنه كلدي ايكوس يكمدي • كرو يانتي اويدي •
اتنك جلبريني بيلكنه كجورردي • بوكره ات اوغلاتمك
بيلكنده بوشتدي پقدي • كافرلرينه تكوره كلديلر •
تكورايدربو قاتله اوج يوز وارك ديدي • كافرلرايدروا وفرز
كوكسز كسر هپسوني قتردديلر • تكورايدر يا بنجه ايلك كرك •
وارك اول طقساق يكيدي جفرك كتورك دپه كن كوپني
سوسكه يرناره ات ويرك طاره ويرك ديدي • كلدلر اكركه
ايتديلر • پكت سكا تكور همت ايلدي • شونده بردلو بكيت
بو بجي نك يولجي نك جويانك چولنك اتمكي الوره
طوت اول دلويي اولدره سني قتروبره لم وار كيت ديدلر •
خوش ايلادي • اكركي زنداني جفردلر • سا بجي

ستعالى يولدلره برات برقليج ويردبلره اوجيون كافر
اكا يولداشلغه ويردلره اوغلاتمك اوزره كلديلر ابغ
يوز كافر كيمك يرده طاردبلره آكرك ايدرقنى اول دلوكيت
اراقدن كوسترديلره آكرك ايدر كلوك وارمى ديدى
طوتلم كافرلر ايدر تكوردده بويرق سكا اولدى سن وار
ديديلره آكرك ايدر اوشده اويوره كلوك وارمى ديدى
كافرلر ايدرهاى نه اويق قولنغى التنده بقاده قلقار بزه
كيمك يارزوبى طاركوسترديلره ايدرامى منى وبابم
اليى ايلغى بغليابم انده سن كلمه سز ديدى صحرادى كافرلر
اراسنده چقدى آت سوروب بويكيدك اوزرينه كلدى
التنده اينى چلبرنى برطاقم ايلشدردى بقدى كوردكيم
آيوك اوى دوردنه بكزره برمحبوب الاكوزلو كنج بكت برچى
برچق درلمش اويوره كلاتنده كيمسنه حبرى يوق طالندى
باشنه

باشي اوجنه كلدي ه كوردي كم بيلنده پنرزي وار چقروب
الله الري ه صوبلمش كوره لم خاتم نه صوقلمش ايدر قالقوبني يرنده
طوران يكت يليسي قره قاضلق اتي بطوره بينه ارقوبيلي
الاطاغدن دونه اشاغده افندلي كوركلي صوبي دلوب
كچمي ه قارپلغه كلي باتوري اولوره بنجليي قاروسندن اغ الدن
يغلدوبي طكوز طامنده باتوري اولوره اغ سقللو بياسني
اغ برچكلو اناسني اغلدوبي بوزلدوبي اولوره پته باتورسن
يكت غافل اولمه كوركلو باشك قالدريكت ه الاكوزك اچغل
يكت ه قادرويرن طقلوجانك ايچو المشوه يكت قاروسندن
قوللركي بغلمتغل ه اغ سقللو بياكي قريچق اتاكي اغلمتغل ه
تيكت سن قالوه اغزوالندن كلي يكت ياره دن حقيقتجون
طوري كلكل دورت بانكي كافر يغلدي بللو بلكل دنيي
اوغلان سرمردي اروطوردي قيالجنك بلجاغنه يابشدي ه

کم بوف چربه کورد یکم الندن بتوزوار ایدرمز کافر دم قورقود
قزنی حرمیتنه چالمادم دیرم اکر الوکدن بتوز اولسیدی
اغام یاشیچون سنی ایکی پاره قلوردم دیرم چکدی قبوزی
الندن الدی اوغلان بوراده صوبلیشی کورملم خاتم نه صوبلیشی
الان صباح یرمدن طوردوغم قرطاشی ایچون اغ بوزاملر بوزلیشم
قرطاشی ایچون قلم کوزده طتساق وارمیدر کافر دیکل مکاه
قوپاشم قربانه اولسون کافر سکا دیرم اولو قردانی اکرك
بوراده صوبلیشی کورملم خاتم نه صوبلیشی ایدرانفزل ایچون
اولیم قردانی دلوك ایچون اولیم قردانی قلمزده قوپرده
یرك صوردی اولسم نه یرده قره کودون ایچنده یول ارسك
ارسك اومك نه ده بنا عالم کوتوردی خاتلرکیم غوغاکوفی
اوکدیرم دینی ایلکوزکیم یکت سك بیاك کیم الپ ارادی
ادین یشورمق عیب اولور ادك نه دریکت دده یرده

صویلمش ایدر قیتبانم کوردنده صرواتم میسن • قره کوچم کوردنده
لیچتم می سن • اغایلم کوردنده چوپانم میسن • قوله غده شرشین
نایم می سن • بیشلکده قریب کتدکم قردا شجغم می شن یکت
دیکلمکا قره باشم قربان اولسون یکون سکا دیرم • سکرك
بوراده اولو قرداشنه صویلدی • ایدر قره کوزوم ایچنده
یول آزسم اوم الله قباعلم کوترن خانم بابندرخان • قربش
کوی اوکدیکی ایلزسالور قزان • بیام ادیی صوررسك اوشون
قوجه منم ادم صوررا اولسك • سکرك قرداشم وارمش ادی
اکرك دیدی بردخی صویلدی ایدر قیتبانده کوردنده صرواتکم
قره قوچك کوردنده لیچتی کم بیشکده قریب کتدکل • قرداشکم
دیدی اولو قرداشی اکرك • بوراده صویلمش کوره لم خانم بجنه
صویلمش ایدر اغز کچوره اولیم قرداشی دلوك ایچونه اولیم
قرداشی • ارمی اولرك یکمی اولرك قرداشی قریبلغه قرداشك

270

اسبتو سنجي كلدك قرداشي تلغوچي ايكي قرداشي قوجه
قوجه كورشدلره اكرك كچي قرداشك بويني اوپدي
سكرك داخي اغاسنك الني اوپدي قرشو بتادت
كافرلره باقشورلره ايدرلر كورشدلرا ولادي بولايكي يوزم كه
يكه ديديلره كوردیلركم قوجه شديلر كورشدلره فاضلق اتلر
بنشدلر قره طوغلوكافره آت صالديلره قليچ يورتديلره
كافرلي بصدلر قرديلره تلعيه دوكدلره كلوب بنه اول قوريه
كردلر يورتلري طاشره چقرديلره طاولنبا زاده يوزلري
اوكلرينه براقدلره دوه شام صويني ديوب كيچدلر دون قالدلر
اغوزك سرحدنه ديدلر قتلوكافرالنده قرطاسيوعني طاتوب
الدي اغ سقالو بيلكنه موشتي كوندردي بيام كافرشو
كلسون ديدي اوشوده قوجه يه چپار كلدي موشتلق كوزك
آدينه اغوزلروك ايكيسي بله صاغ اسن كلدي ديدلره قوجه

ايشيد

ایشدوب شاد اولدی ۵ کومبرکو بیردا ولدرچا لندی التون
قوج یورلرا غرلدی ۵ اول کون الا بارکاه ۵ اوتاقلر دکلدی
اتدن ایغردن دوه دن بغرا یتوندن قوج قیرلدی ۵ قوجه بك
اوغلانه قوشو کلدی ۵ اتدن ایندی اوغلنلر بله قوجه قوجه
کورشدی خوشمسیز اسفسز اوغلار دیدی ۵ کونکلی التونلجم
اوولسنه کلدیلر ۵ شادلق یمك ایچمك اولدی ۵ اولو اوغلنه
دخی کورکلو کلیس کتوردی ۵ اکی قردانی بربرنه صاغدچا ولدلر
کردکلرنه چاپوب دشدلره مراد ۵ مقصوده ایرشدلر ۵ ددم قورقوه
کلوب بویی بویلدی صوی صویلدی ۵ اوّل اخرا وزون
یاشاق اوجی اولم اولم ۵ دیو کلدوکنده اری ایمانلری ایله سوی
کتاهکورزی محمد مصطفا یورزی صوینه بغشلسون ۵ آمین
دینلردیدارکورزسون خاتمه ۵ سالور قزان
طتساق اولوب اوغلی اوروزچتردغی بویی

بيان ايدر سكر خانم طره يوزان تكوري بكلربكي
اولي خان قزانه برشاهين كوندرمشدي برگجه يبوب
اوتوررکن شاهيني باشنه ايدرمرصباح شاهنلرني
آل خلوجه اوچ بينالم ديري ارکن بندلرا اوپرينه واردقلي
کوردلر برسوري قازا وتوردر قزان شاهيني صالدي
البادي شاهين پروازه اغدي کوزلريله شاهين طوماني
قلوسنه ايندي قزان غايت سخت اولدي شاهينك اردنه
دشدي دره دپه اشدي کافرايلنه کلدي کيدرکن قزانك
قراتکولوکوزني ايخوالدي بکلرايندي لرخانم هوشلم
قزان ايدر برزدچي ايلروطاشلم ديري بندي برقلشه
کوردي ايدر بکلرکلوك پتالوم دبري قزاني کوجك
اولم طوتوب اوبري سکرخانم اغزن بکلري بري کوتن
اوبوردي اتوکيجون کوجك اولم دير لردي سکراولد

کون

كوره طوماننى قلوسنك تكورى آوه تمشدى جاسوس
كلدى ايدوب بريوللك اتلو كلدى ايچنده بكلرى بايندى
اويدى تكورادم صالدى كم ايدوكى بيلوك ديرى كلنلر
بلدى كم بونلر اغوز ارتلرندن دوه كلوب تكوره حمله ويرديلر
تكه ردنى همان جويسنى ديردى بونلك اوزرينه كلدى
قزانك بكلرى باقدلره كوردىلر كم بيكى كلور ايدىلر قزانى
براغوز كيدرمسه وزايوندن بزى قوارلره يكرمى بودركى
بوندن قريلا وتديدلره كافرى قرشى لدلر جنك ايتدىلر
قزانك اوزرينه يكرمى بش بكينى شهيد ايتديلر قزانك اوزرينه
دوشدلره اويدوبنى يرده طاتديلره الى اياغنى يرك بغلديلر
بعد عربيه يوكلتديلر عربه يه محكم اورغانلر صاروب عربه جكدلر
يورييوب يرديلره كيدركن عربه يحرد سنده قزان اوغلانوغ
كوتردى بوالتدن كى اورغانلرى هب يتردى عربه نك

او زرنه اوتوردي ايلي ايله چالدي ٠ قاص قاص كلدي
كافرلر ايدر لركه كولرسن ٠ قزان ايدر مز كافرلر بوغوبي
پيشكم صاندم ٠ سزي يا مري يومري طاديم دايم صاندم
ديدي ٠ هله قزاني كتوردلر طاماغنه قلمسنده برقيوقيه
برقديلر ٠ قيوغك اغزنه بردكومن طاشي قويديلر ٠ بكي صوغي
دكومن طاشي دلوكندن ديررلردي ٠ بركون تكوك عورتي
ايدروراي قزاني كورديكه حالا لركشيدر ٠ بونجه ملر ٠
مزب اورمشي ديدي ٠ خاتون كلوب زمزا ايجنه قيوبي اچدي
چاغردي ايدر ٠ قزان بك نه درحالك درلكمك يالنزدي
خوشدر ٠ يوخسه بريوزنده مي خوشدر ٠ هم سزي نه ايرسن
تاپجرسن ونه بيلرسن ديدي ٠ قزان ايدر اولولركه اش ويرد كمك
وقت آلرندن الورم هم اولولوكرك يورتاسنه بيرم كاملرين
بنه دم ديدي ٠ تكوك عورتي ايدر قد بك اچون قزان بك

يدي ياشنده برقيز چوغزم اولمشدر كرم ايله اكا بنمه
ديدي ه قزان ايدر اولولر وكزده اندن يورغه يوقدر هپ
اكا بيزم ديدي ه عورت ايدر واي سنك الوكدن نه سير
يوزنده ديرمزه ونه يرالتنده اولومز قورتلورمش ديدي ه
كلدي تكوره ايدر كرم ايله اول تاتاري قيتردن چقار ه
قيزچغزك بيلني اوزده يرالتنده قيزچوغزمه بيزمش
قلدن اولولومزي جمع ايدرمش هم اولولومزا بچوب ويردوكمز
اشي الدرمزه چكوب الوب برايشه انوك الندن نه اولزمسه
ديرمزه قورتلورمش ه دينك عشقنه اول اري قيتردن چبعض
ديدي ه تكوريكلري جمع ايلدي ه ايدر كلوك قزاني قيتردن
چقاروك جني اوكسوز اغوزي صندرسون ه اندن صكره
شرط ايلسون بزم ايلومزه يا عجب لغه كليه ديدي ه وارديلر
قزاني قيتردن چقاردوب كتوره يلر ه ايتديلر انداج كم

276

بزم ايلوم ديه يعني لغه كليه سن هم بزي اوك اوغوزي صندرغل

سني قويووين لم وا ركت ديولره قزان ايدر والله بالله

طوغري يولي كوردايكن اكري يولده كليه بن ديمي ايتديلر

والله قزان ايوانداجغدي ديديلره امدي قزان بك دي

بزي اوك ديديلره قزان ايدر مع يريوز سنع ادم اوكزي

برادم كتوروك بنايم سزي اوكيم ديمي واردلر دزاركان

كتوردلر برايربر اويان ديمي كتوردبلره كافرك ارخاسنه

ايرصالدي اغزنه اويان اوردي • قولاكيني چكدي چكردي

ارقاسنه بندي • اوچه سن اوچه سنه قاقدي • قتورغاسنع

تارتنه قاوشوردي • اويانع چكدي • اغزي ايردي كافرك

اولدردي • چوكدي اوزرينه اوتوردي • ايدرمره كافرلر

قتورم كتوروك سزي اوكيم ديمي • واردبلر قتوزي

كتوردبلره النه الب بوراده صوبلمش كودم حاتم نه صوبلمش •

ایدر بیك بیك اردن یعنی کوردمسه اویرنمه یدم بیکرجه
بیك اریعنی کوردمسه بیلامدم اوتوز بیك اریعنی کوردمسه
اوته صیدم قرق بیك اریعنی کوردمسه قیا یامدم الکی
بیك ارکوردمسه الویرمدم التمش بیك ارکوردمسه ایشمدم
سکسان بیك ارکوردمسه سکسمدم طقسان بیك یعنی
کوردمسه طوغا تمدم یوز بیك ارکوردمسه یوزم دونمدم
یوزیی دونمز قیلجوم الی الدم محمدك دینی عشقنه قیلج اوردم
اغ میدانده یومری باشی طوپچم کسدم اندن دینی ارم بکم
دیو اوکمدم اوکونی ارنلری حق شی کورمدم الوکه کرمشم
ایکی مره کافر اولدرمیی قره قیلجك صال بوینه کس یاشم
قلجکدن صیارم یوق کندو اصلم کندو کوکم صمغم یوق دیدی
برصوی دینی صویلمش ایدی یوکسك یوکسك قره طاغدن
طاشی یوالمنسه قیا اوکم اویلغم قرشو طوتاماز قولده ارپم

278

فرعون شیشلر یوکلیب بردن چقسه بنا اوچمله پرچین
قلان قزان اریدم ۵ بنا بنکلرا وغلي غوغا قلشه تا بحي
صالوب تکدورن قزان اریدم ۵ یوجه طغلاري طعامات
طارسه ۵ قره پوسارینی دلي قوپسه قزه قوچمك قلاغي ۵
کورنمز اولسه ۵ قاري اون قلاغز سین یول یاکلشه قلاغز سز
یول بشارت قزان اریدم ۵ یدي باشلو ارذرهایه بتوب ۵
واردم ۵ هیبتندن صول کوزم بشاردي هي کوزم نا مرد
کوزم موخنث کوزم بر بلا تنه نه وارکه قورخمك دیدم ۵
انده دهي ارم بکم دیوا وکمذم ۵ اوکونده ارنلري خوش
کورمدم ۵ الوکه کرمشکی مره کافر اولدومي یتورمي هلال
قلمجك کسن باشم قیلمجکدن صبا دم یوق ۵ کنز واصلم کندو
کوکم شما غم یوق اغزدا ارنلري طارر کن شبي اوکمکم یوق
دیرف ۵ قزان یوراده بردهي صوبلمش اوقیچ دیرده بیتانز

غمان دکیزنده صرب یولره ۰ یا پلمش کافر شهری ۰ صاغه
صوله چرخندی او دریوز کچدی صوده بنده دونر بحر یلری
تکری منم دیو صوده بنده چوق شور عاصی لوحی ۰ اوکن قریب
ترسیس اوقور قزی کلمز ۰ النوه آشق اویز صنجد انك
بکلری الی قاتلو اغوز واردی الیاده ۰ اول قلمری الی
باش ارلرمز قزان واردم ۰ الی کونه قرمادم ۰ انی الدم
کلیسا سن یقوب یرنه مسجد یاپدم ۰ باك بکلاتدم ۰ قیزی
کلمز اغ کوکسمده اوینا تدم بکلریه قول ایتدم ۰ انده دخی
ارم بکم دیو اوکمدم ۰ اوکونوع ارنلری خوش کورمدم ۰
الوکه ارمشکی مره کافر اولدرمی بیتورمی ۰ یتلجکدن
صیارم یوق کندو اصلم کندو کوکم صغوم یوق دیری ۰ قرآن
کتوب بلمش ایدر ارقیچ یتمز ۰ دونوردکم مره کافر ستك
یباك شقتنه قرتدوکم ستك یتمز کلمز ۰ انجه تلاسر ملوده ۰

ات اونیاتدم اتلم قارون ایلنه چاپتون یتدم اق حصار
قلعه سنك برجی یقدم اغ اچمه کتوردیلر پولوردیدم
قزیل التون کتوردیلره بقردردیدم الکوزلو قیزه کلیسنه
کتوردیلر الرتدم کلیسا سنی یقدم مسجد یاپدم التوف
کومشی یغا لتدم اندن دخی ارم بکم دیوا وکمدم اوکونلرنی
خوشی کوردم الوکه کیرمشکی مره کافره اولدرمنی یتوردمنی
کندواصلم کوکم صمغم یوق سنی اوکمکوم یوق دیدی
قزان بك بوراده برده صوبلیشی ایدراق قباتك قبلانتك
ارکلکنده برکوکم واره اورتاج قیرده سنوك کیکلرکوزلوده
عزرمیه اق سازك اصلانتده برکوکم واره قاز الاجه یوندکی
طاوغرمیه ازواب قوردانوکی ارکلکنده برکوکم واز اچمه
یکل توصی قیونك کزدرمیه اغ صنقور قوشی ارکلکنده
برکوکم واز الداوردك قره قازوك اوچورمیه قالنی اغوز

التدن برا وغلم واز اوروز اولوبر قوطاشم واره قوه كونه اولو
بكي دن طوغانكي دركورميه لوه الوكه كيرمشكي مره كافره
اولدرمني يتورمني قليجكدن صپارم يوخ ه كندواصلم صنم
يوخ ديدي برد مني صوبلمش ايدوايت بكي كوكوايدنبرحرکت
خرصلي كوجيك طاكزشولنلي برتوريه صحاره دوشكلي ه
يارم كريج يصد قلي ه يوزه اغاج شكرلي كوپكم كافرلغورنجه
كوردكي سني اوكا كم يوق اندن اولدرسك مره كافر اولدره
مني ه اولدرمزسك قادر قورسه اولدوره يم كافرسني
ديدي ه كافرلر ايدربويزي اوكدي كلوك ثوبني اولدوره لم
ديدلره كافربكلري ديرلديلر كلديلره به ايتديلر نوتوك
اوغلي وار قرداشي وار بوني اولدرمك اولمزديديلر
كتوردلر قوكزطاشه جبسه صالدلره آت اياغني كوللك
اوزاه دلي جوك اولوره قزانمك اولوسني ديريسني كسه

282

بلدي مكر خانم قزانك براوغلي بخني واردي بويرك
يكجتك اولري ٠ بركون اتا بينوب ديوانه كلوركن برگشي
ايدر مكرسن خان قزانك اوغلي دكلسن ديرك اوزون
قاقدي ٠ ايدرمره قوات منم بابام بايندوخان دكلي درء
ايتدي يوق اول اناكك بباسي درء مستك ددكدر اوزرومره
يانم بابام اولوميدر ديرميدر ديرك ٠ ايتدي درى در
طوماتن قلم سنده طشناق دردري ٠ بويله ديكج اوغلان
اغلادي ملول اولري ٠ انى قايتدي كرودوندي ٠
اتاسنه كلدي بوراده ٠ اتاسنه صوبلمش كوره لم خانم
نه صوبلمش ايدرمره ٠ اتامز خان اوغلي دكلمشم خان
قزان اوغلي ايمشم مره ٠ قوات قزي مؤمني مسلمانلغنى ديرولك
اتاحقي ستكري حقي دكلمشسه قره بوركه داون قيلجوم
طاريتدم ٠ غافلجه كوركلوه ياشاك كسيدم الجه قانك

بريوز بنه دوكيدم ديدي ٥ اتاسي اغلدي ايدوب اوغل بياك
صاغ در اما سويله قورخودم كانره وار٥ سن كندوزوكي
اوره سن هلاك اولسن انوكچون سكا ديمدم جانم اوغل
ديدي ٥ اما عمكه ادم صال كلسون كوره لم نه ديرديدي ٥
ادم صالدي ٥ عمسني اوخدي كلدي اوروز ابدن من بيام
طتساق اولدغي فلميه كيدرم انفاقله طانشق قلديلره جميع
بكلره خبر اولدي اوروز بابا سنه كيدرير اغلد كلوك بزلر
لشكر دبرلري كلدي ٥ البت اروز چادرلريه اجدردي ٥
جبه خانه سن يوكلتدي ٥ قره كونه چري باشي اولدي ٥ بورغ
اغزدب كوجدلر يولكر دلره يول اورتنده كافرك اياصوفيه سي
واردي ٥ كشيشلر بكلردي ٥ غايت حرب كليسايدي ٥
اندن ايوب تاجر طوتوب كيدلره بارزكان صوبقشله
قتردوب چكديلر كلدلره كافرلر كوردلر كلوب لرتاجرك

284

بکزمز قاچدلره قلیمه کردلر قتولریی یاپدلره برجه چقوب
کیملرسز دیدلره بونلرا ایتدیی یارزکانلر زدیدیلره کافرلر
یلان سویلرسز دیوطاشه طرتدلر اورزاتدره ایتدیی
ایدرهایی اتامك النوه قدحتدره شراب ایچی منی سوره
اتدن اینسوده یونك پتوسنه برر کرز اوره لم دیدیی اون
الیی یکت صچرایوب اتدن ایتدیلره قلقاندیاپندلره کورزلرن
اموزلرینه اوردیلره قاپویه کلدیلر بورکورزاوروب قتوی
اواتدیلرا پچروکردیلره بولرقلری کافری قتردیلره ولد
جفرعدیلر مالیی یغمالردیلره چوی اورزنه کلدیلر قوتدلره
مکوپرصغرتجلری واردی کوردیکم قلوبی الدیلره تجددی
نکوره واردی ایاصوفیه النده غنی حیز ویردی نه اوتورسن
اورزوکزه یعنی کلدی باشکوزیراغنی کورك دیدی نکور
بکلرین جمع ایلدی بوتلرله نه موارا قلدلوم دیدی بکلراتدلر
بونکر

بونك مداراسي اولدركم قزانى چيقره وزانلاره برابر ايرتسى
بوسوزي مصلحت كوردىلره واردىلر قزانى چيقروب
تكورا وكنه كتوردىلر تكورايدوب قزان بك اوزرنه يغي كلدي
بويا يغي اوزنه دايررسك سيني يتوويرهلم ديدىلره هم
خراجه مطيع اوللم سن دخي انداىچكم بوبزم ايلم يغي لغه
كلدىسن ديدىلره قزان ايدوب والله باالله طاغري يولي كوررسن
اكري يولدن كليلم ديدي كافرلر قزان ايوانداىجدي ديو
سوتدلره تكور جريسى ديوشروب ميدانه كلدي چادر
تكدردي كافرلشكري قزانك اوزرنه يغلدي قزان
كيم كتوردىلره قتلج وسكو وچوماق وسايرجنك الت
كيدروب طوتدىلره بومحلده اغوزارتلري الاي الاي
كلدي كوپركوپرطاولدرنقاده لوچالتدي قزان
كوردىكم لشكراوكيجه براغ بوزاتلوه اغ عملوملك دمور

طوتلوا غوزك اوكنجه كلدي • چادرين دكدردي • الاي
بغلدي طاردي • انوك اردنجه قرن كونه كلدي • الاي بغلدي
طاردي • همان بوراده قزان آت ميدانه سوردي • قريم
ديلدي • بوز اتلو بيرك آت دپرب ميدانه كردي • قزان
بوراده صوبلمش كوده لم خانم نه صوبلمش ايدر قالغوبي يرندن
طوران يكت نه يكت سن اكني بك دمور صاتن كبن يكت
نه يكت سن • ادك نه دريكت ديكل مكادري بيرك بوراده
صوبلمش ايدر مرد كافرسن مني بلمزمي سين • بارك صارك
يا يبورد حصارتدن پارليوب اوجن ادخلوسن ايرقلمز
الوركي طوتوب الان ياي بوزده خان اوغلي يامسي بيرك
مكادبرلره كل بروم كافردركشلم ديري قزان بوراده
بردنجي صوبلمش ايدر مرد يكت اوكنجه بوچرتبك يزاق سنجاقلو
الاي جقدي • چادرين ايلدن اوكدين دكدي اغ بوزانه

بیننی اول یکت نیکت درکموك نه سی دوکیت یاشکچون
دیکل مکا بیرك ایدرمز کافرکموك نه سی اولشدکرك یکومز
قزانمك اوغلی درديدی • قزانه کوکلنن ایدرا الحمدلله
منم اوغلم بخشم بویك اراولمش دیدی • بیرك مره کافرنجه
براوینی بوینی صوررسن مکا دیدی • قزانمك اورتوسنك
صالدی • پرلوکرتربی الله الوب قزانی چالدی • قزان
کندوبی بلدرمدی • قرواری بیرکی بیلکنن طوتدی
طرتدی چوماغنی التدن الدی • بیرکك اکسرمه بر
چوماغ اوردی • بیرکات بربینی قوچقلدی • قاچدی
دوتدی • قزانه ایدریا بیرك وار بکوکه ایت کلشون
دیدی • بوینی کوردی ایلك قوچی اوغلی دوشه بلمز
دولك اورن میدانه کردی قزان بوراده صوبلمش ایدی
الوروکلم یرتدن طورن یکت نیکتسن یدوی اتی اوناد

كلن يكت نه يكتسنه اوارده ادبن ياشورمق عيب
اولوره ادك نه دريكت ديكل مكا ديدي . دولك اورن
ايدرمره كافرمنم ادم بلمزميسن . اوزادنه حورليان ايلدن
جقان . الّلي يدي قلعه تك كليدني الان ايلك قوجه اوغلي
دونه بلمز دولك اورن مكا ديرلر ديدي . سكوسن النه الوب
ات صاليدي . قزاني سا بخم ديدي سا بخدي اونه بكدي
قزان ات ديدي . سكوسن چكوب النده الدي ديسنه
اوردي پاره پاره اولدي اوانده ايدرمره قوات اوغلي
بكوكه دي كلسون ديدي . اول دخي قايده دوندي قزان
يه اردبلدي . دوزن اوغلي اوغلي الب رستم ات دبدي
مبهانه كردي قزان يوراده كنه صوبلدي ايدر قالقوبني
برندن طوردي كلان قاصلق اتن بطون بنان نه يكت ش
ادك نه درديكل مكا ديدي . الب رستم ايدر قالقوب برندن

طوردي

طوري كلس . ايكي قرداشي بيكن اولدروب ذليل كزن دوزدي
اوغلي البب رستم مكاديرالوديري . اول دخي قزانه
اث صالدي . الام ديدي اليماديي . قزان بك بوكا دخي
بر ضرب اوردي . ايدرمز قوات وار بكو كه دخي كلشوب
ديدي . اول دخي دوندي قزان كروار ديلدي . اوروزك
جلاديسي عمتي قزكونه طاتمشدي . چكدي اكسوزدي
النده الدي قيلبغي طاتدي بياسنك اورزنه اث صالدي
طوتدرمدي چيكنه قتلج ايندردي كيمني كسدي . اوغوزم
دودق برمق دكلو رخم اوردي . الجم تايي شورلدي
قوينه اينديي . اروزكته دوندي كه بردخي چاله قزان
بورادي چاغرب اوغلنه صويلركوردي . لم خاتم نه صويلرز
ايدر قره طاغم يوكسكي اوغولي . قرانكلو كورلرم
ايدي اوغولي اليوم اوروز اصلاتم اوروز اغم صغلدر

بياكه قيمه اوغل ديرجه اورورك شفقت صاحلري قبندجي
قوه قيمه كوزلري قان ياشي صاحلري اندن يره ايندجك اتاسنك
ايني اوپرجه قزان دخي اختيارجي يره ايندجك اوغلنك
بويني اوپرجه بكلر قرانلق اوغلنك اورتيشان صاحلرينك
چوره لدلر جميعسي اندن ايوب قرانك ايني اوپرمكله
بوريوبن كافره ات صاحلرينك قبلج اوردكله دوه لرده
دوه لرده كافره قرغون كردي قلهٔ الدلره كليسا سن يعقوب
مسجد ياپدكله قانلر كافر الندن بياشي طارتوب الدجك
قالن اغوز ايلنه كلوب جمعدجه انجم يوزلرنا تاسنه موشنجي
صالدجه قان بكزر قوي كلبي قزانه قرشو كلوب ايني
اوپدكله ايا غنه دشدكله قزان كور كلو جمعه چادرلاوتاق
دكردجه يدي كون يدي كيجه طوي دوكن ايدب يمه
ايجه اولجه ددم قورقود كلدي پتوز چالدجه غنائجي ازلر

بكلشه

باشنده نه کلدوکی سویلدی • فنی اوکدکمز بك ازلره • دنیا
نم دیللره • اجل الدی • برکزلدی قانی دنیا کمه قالدی
کلملوکیدملو دنیا صوك اوجی اولملو دنیا • اولوم وقتی
کلدوکنده اری ایمانله ایرمسوله • قادرسبحانه تعالی • محتاج
ایتمسون • بشکلمه دعا قلدق قبول اولسون • امین امین
دیللره یارب العالمین • کونا فکرونی ادی کورکلو محمد
مصطفا حرمتینه بغشلسون خانم بی • ایچ
اغوزده طاشلی اغوز عاصی اولوب بیرك اولدی
بونی بیان ایدر • ایچ اوق بوز اوق یغناق اولسه
قزان ایره یغما کدردی • قزان کروایون یغما لندی • اما
طاشلی اغوز بیلم یولنادی • همین ایچ اغوز یغما لدی •
بحی قزان ایون یغما لنسه حلال لنك • الین الوب شهر جمعه دی
الدن یغما ایدردی • طاشلی اوغوز بکلرندن ارزانی وقلان

بکلر بونی ایشتدیلر ایتدیلر که مبارک باد سمندیه دکی قزانمك
ایوب بلدیغمز ایردك سمندی بخون بلمز اولیا وزدیلر
انفاقی جمیع طاشی اغوز بکلری قزانه کلمدیلر عداوت
ایلدیلر قلیانی دیرلو برکتی واردی قزان ایدر من قلیانی
یوطاشی اغوز بکلری خانم بلمز کلورلردی سمندی بخون کلمدیلر
دیدی قلیانی ایدر بلمز میسیس بخون کلمدیلر ایون یغما الدیلك
دم طاشی اوقوزیلم بولندی سبب اولدردیدی قزان
ایدر عداوت یغلادیلر همی دیدی قلیانی ایدر خانم من
وبایه انلرك دوستلغی دشمنلکیی بیلم دیدی
قزان لهدرس بیلورسن وارمیدی قلیانی برقاچ ادم
ایلیبنوز قزانلك طایسی اروتك ایونه کلدی ارتوز
دخی النون کونلکی دکمشدی اوغلنلریلم اوتورمشدی
قلیانی کلوب اروزه سلام ویردی ایدر قزان بکلو اولدی

البتده

الیتدن طایم اوروزمکا کلسون دیدی ۰ قره یاشم یوکلدی
اوزدومه یاغی کلدی دون لرم یوزلندیلر ۰ قره قوجه
تاصلق اتلرم کشتندلر ۰ تاوه یکرمی قیز مزکلنومز یکلو
اولدی ۰ منم قره باشه کوره لوکلدی طایم اروزکلسون ۰
دیدی ۰ اروزایدرمز قلیاش اول وقت کم اوچ یوزاق
یغناق اولسه ۰ اول وقت قزان ایون یغا ایدرمز دی صوصمز
دیدی که یغاده بیلم اولمز دیدی همسنه قناتلک باشنه
یوکلو کلسون طایسی ارزوی دایم اکا طورسون ۰ بزقزانه
دشمنوزیللو بیلسون دیدی قلیاش بوراده صویلمش کوردم
خاتمه صویلمش ایدرمز قوات تالغوبنی قزان خان یرندن
طوری کلدی ۰ الاطاغده چادریمز اوتاغمز دکری اوچ
یوز الممش الپ ارتلر یانه یغناق اولدی ۰ یمک ایچمک
اراسنده بکلرسنی آکدی استوبزم ۰ یاغی سنه کلدی ۰

من سنك دوستلغنك دوشمنلغنك ضايع كلدم ٭ قزانه
دشمن ايشسين بلدم ديدي ٭ قالغوب خوش قالديوب
كندي ٭ اروز غايت سخت اولدي ٭ طاش اغوز بكلرنه
ادم صالدي ٭ امن كلسون ٭ الب رستم كلسون ٭ دونه بلغن
دولك اوردن كلسون ٭ كرو قالغ بكلرهب كلسون ديدي ٭
طاش اغوز بكلري هپ يغناق اولدي ٭ آق باركاه اوتلغن
دوزه دكدي ٭ اتن ايغردن دوه دن يغرا قيوتردي ٭ قوج
قيزدردي ٭ طاش اغوز بكلرنه اغرلغ ايدوب طوي ايلدي ٭
ايرر بكلر من سزي بنه قغزدم بلورميسز ٭ ايتدي لر بلزون
اروز ايدوقزان بزه قليا سني كوندرمش ايلوم كوتم جا بلدغ
تره باشم يوكلو اولدي طايم اروزه كا كلسون ديدش تلباشه
ايتدم كه چنكه قزانك ايوه يغا لردي ٭ طاش اوغوزه
بكلري بلدي يغا لردي ٭ بكلر كلوب قزانى سلام لوكيدردي ٭

امن

امن ایدم یاسن نه جواب ویردك ه اروز ایدرکم مر ه قوات بز
قزانه دشمنو زدیدم ه امن ایدرایدی دیش سنو اروز ایدر بکلم
یاسزنه دیرسن بکلم ایدرنه دیلدم چون سن قزانه دشمن اولمك
بزده دوشمنز دیدیلر ه اروزدن ایه مصحف کتوردی ه هب بکلم
الله اورب انذا ایجدلوه سنك دوستكه دوست ودشمنوكه
دشمنز دیدیلر ه اروزجمله بکلری خلعتلدی ه وبزی ایدن بکلم
بیرك بزدن یتمش درکویکومزدر ه اما قزاقلرك اتاغی دن
مکلسون ه بزی قزاقلر یارشدرسون ه دیلوم کتوره لوم بزه مطیع
اولورسه خوش اولماز ایشه بن ستمالنی طوتماینه سز قیلج
اشورك پاره لك اراده بیره کچ کوتره لم انذن صکره قزاقلر
ایشومزجهتله اولادیدی ه بیره که کاغدکونردیلر بیرك اوده
سنده یکتلرله یوب ایچردیلر ه اروزدن ادم کلدی سلام
ویردی ه بیرك علیك الذی ایتدی خانم اروزسزه سلام

ایدوکرم ایتسون بیرك کلسون قزاندی بزی یارشدیرسون
دیه بیرك خوش اولا دیدی ایتی چکدی لو بندی قوی یکیدی
اروزك اونه کلدی طشی اغوز بکلری اونوروکی کرك سلام
ویردی بیرکه اروزه ایدریلورمیش سنی یمه قزدی بیرك
ایدرینه قزدی کزه اروزایدرهب شول اونوران بکلر قزانه
یاغی اولدی اندا بحدك مصحف کتوردیلرمس دخی اندا بیچ
دیریلدی قزانه من یاغی اولدم دیو اندا بحدی صوبلدی
ایدرمنی قزانك تمتی چوق یشم بلمزسم کوزومدطوردیلر
قزدی قوجه قاضلق اتی چوق یلمشم بلمزسم مکاتابوسا اولسون
یخشی قفتانلر چوق کیمشم بلمزسم کفنم اولسون الهی رکاه
اوتاغنه چوق کرمشم بلمزسم مکازندانه اولسون من قزانوزن
دوقزم بللو بلکل دیدی بیرکك صقالنی طوتدی بکلر
بیرکه یتامدی بیرك اروزقاقدی وغی بوراده بلدی صوبلدی

ایدر اروزمکا بوایشی ایده جمکك یلسیدم قره توجده تاضلق
الدمه بیندم اکنی یرك دمور طاغم کیدم قره بولاده اوزقیلجم
بیلومه بغلادم ه الیم باشنه قوندی ایشوغم اوردم ه قوغوطالی
المتمش طوتام شکوجی الومه الوردم ه الاکوز لو یکلوجی باشنه
صالدم ه قوات من بوایشی طوایسم سکا بویله کلو دیدم ه
الدایوب ارطاغمن عودت ایشی درعور تکدجی اوکرندك سن
بوایشی قوات دیدی ه اوروز ایدر مرحوزه موزه سویله قانکه
صوصه کل اندایج دیدی ه بیرك ایدر واللهه من قزان اغوزنه
یاشم توشمشم قزانوی دوغورم کرکسه یوزیاده ایلم دیدی ه
اروزکنه قاقدی ه بیرکلك ستالی برك طاتدی ه بکلوه بقدی
کوردی کمسه کلمز اروزقره بولاده اوزقیلجی طاتوب بیوکلی
صاغ ایلوغه چالدی ه قره قانه بولشدی ه بیرکلك باشنی
یوکلو اولدی بکلرهب طاغلدی هرکشی اتلواتنه بندی

بيركي دخي بندرديلر اردنه ادم بندرب قوجقلدلر قاچدلر
بيركي اوداسنه بتردلر جبه سن اوردرنه اوردلر بيرك
بوراده صويلدي ايدر بكتلرم يروكزدن اوروطارولك
اغ بوزانزمك ييتروغني كسك ارقوبيلي الاطاغدك
دونن اشوك اقندلي كوركلي صويي دلوب كجوك قزانك
ديرانه جاپوب وارك اغ چقرب قره كبوك سن ضاغ اولد
بيرك اولدي ديك ايدكوز نامردارون طايكن ادم كلدي
بيركي استمش اولدخي وارمش هپ طاش اغوز بكلرك
يغناق اولمش يلدك يه ايجه راسنده مصحف كتوردلر
قزانه برعاجي اولرق انرايجدك كل سندخي انداج ديرلر
ايجدي من قزانده دوقزم ديدي نامرد طايك قاقدي
بيركي قيلجلدي قره قانه بولشدي يوكلو اولدي يارك
قيامت كوننده منم الوم قزان خانك يقاسنده اولسون

منم قانم اروزه قورسه ديدي بردخي صويلمش ايدر يكلدم
اروز اوغلي يساط كلمدين ايلوم كونم چاپلمدين قيبانمز
دده لوم يوزلمدين ۰ قره قوجده قاضلق اتم كشنمدين انجه
قيونلرم سكرشمدين ۰ انجه يوزلو قيزم كلنوم اكششمدين انجه
يوزلي كوركلي اروز اوغلي يساط كلوب الماديز ايلوم كونم
چاپدي قزان مكا يتشسون ۰ منم قانم اروزه قومسون ۰ انجه
يوزلو كوركلي اوغلنه الي ويرسون ۰ اخرت حضتي حلال اتسون
بيرك پادشاهلر پادشاهي حضرتي واصل اولدي ۰ بللو بلسون
ديدي ۰ بيركاك بيكسنه اتاسنه خبر اولدي ۰ اغ ايوي اينكدن
شيشون قوبدي ۰ قازه بكزر قيزي كلمي اغ چقردي ۰ قره
كيدي ۰ اغ يوز اتنلي قيزوغني كسدلر ۰ قرق اللي بكت
قره كيوب كوك صارتدلر ۰ قزان بك كلدي لر صارتلرين يره
اوردي لر بيرك ديوجوق اغلدلر ۰ قزانك اليني اوپدي لر

سن صاغ اول بيرك اولري ديدلره نامرد طايمك ال ايلمش
اوغلنه بزي الدلره واردق طاشي اغزون بكلري سن
عاصي اولمشلر بيلمك مصحف كتوردلره برقزانه عاصي
اولرق سن داخي بزه مطيع اولديدلره انداجدلره بيرك
اتمكوك بصمدي ه انلره مطيع اولري طايمك نامرد اردن
نا قدي ه بيركي اوتوردغي يرده قتلمجلدي يرايلوغي دوغردي
سن صاغ اول خاتم بيرك حقه واصل اولري منم نامم اروزه
قومسون ديري ديدلره قزان بوجنري ايشتدي دستمالي
النه الوب اوكرا اوكرا اغلدي ه ديوانه زارلرق قلدي هپ
انده اولي بكلرا اغلشدلره قزان واردي ه اوغلنه كردي
يدي كون ديوانه چقمدي اغلدي اوتوردي بكلر يغلدي
ديوانه كلدي قزانك قرداشي قوه كونه ايدره قلباشي واب
ايت الغام قزان كلسون چقسون ه بريكيد رصنك اوجكدن

ارامزدن

انا مزدن اکسلدی هم وصیت ایلمش منم قانم قومیاشن
الاسن دیمش واره لم دشمنی حلیا لوم دی دیری قلماش
ایدرسن قرنداشی سن سن واره بری الحاصل ایکیسی بیلم
واره یلر قزانمك اوه کلنده کردلو سلام ویردلر سن صاغ اول
خانم دیدلره بریکیدا رامزدن اکسلدی سنك یوکلدن یاش
دیردی دیرم قانم الم هم سنوه اصمرلمش منم قانم الشون دیمش
اغلاغمله نسنه یی اولور طوریی کل یوقاری دیدلره قزان ایدم
مصلحت دریز جیب خانه یوکلتسونلر هپ بکلرهپ بنسونلر
دیدی جمیع بکلر بندی قزانمك قوکراتن چکدلر بندی یورغه
چالندی کوس اورلدی کچه کوندز دیمدیلر یورغه اولدی
اروزه وجمیع طاشی اغوز بکلرنه حضر اولدی اشده قزان کلدی
دیدیلره اتلردن چری دیوب بوری اغزدن قزانه قرشو کلدی
اوچ اوق بوزه اوق قرشو لشدیلر اروزایدر منم ایچی اغوزده

302

قریم قزاق اولسون امن ایدرمنم قریم ترس اوزامش اولسون
الب رستم ایدرمنم قریم اکسه توجه اوغلی اوچی اولسون
دیدی • حربی بوقریم کورندی • الایلر فعلندی قوشون قلر
دوزلدی • بوربلوجا لندی • طاولدردیکلدی • اروز توجه
میدانه آت دیدی • قزانه چاغرب مره • قوات سن منم قریم س
سن کل برود دیدی • قزان قلغان یا بندی سکوسن الله الدی
یا بنی اورزنه چوردی • ایدرمره قوات موخش لقبلدا ایلدرلک
بخه اولورمن سکا کوسترهیم دیدی • اروز قزانک اورزنه
آت صالدی • قزانی قیلچلدی ذن قدر کسدرهدی اوته
کچدی • نوبت قزانه دکدی • التمش طوتام الاکوندیب
قولنی قصدی • اروزه برکونزراوردی کوکسنه بلابدی
اوته کچدی • آت اورزنده یره صالدی • قوزاغی قوکونه
اشارت ایندی • باشنی کسدیدی • قره کونه اندن ایندی •

ار وزك باشن كسدي ٭ طاشن او غون بكلري بو بني كورب
هپ اندن ايندبلره قزانمك ايا غنه دشدلر صوجلرين دلدبلر
الين اوپديلره قزان صوجلرن بغشلدي ٭ بيركمك قانن
طاپسنده الدي ٭ ار وزك ايونې چاپدردي ٭ ايلني كونني
يغا لدي ٭ يكت بكلطايم اولدي ٭ قزان كوك الاك جمنه
بچاد . دكدردي ٭ اوتاغن قوردي ٭ ددم قوردقدن كلوب
شاذلق چالدي ٭ قانچ ارتلرباشنه كلدوكني
ايدي ويردي ٭ قنچي ديدكم بك ارن لردنيا منم دينلر
اجل الدي ٭ بركزلدي ٭ فانې دنيا كيمه قالدي ٭ كلمك
كيدملي ٭ دنيا صوك اوجي اولملي ٭ دنيا العاقبت
اوزون ياشل اوجي ٭ اولم احرجي ايرلق ٭ يوم ديوم
خانم ٭ اولم وفني كلدوكندن ارې ايا نلرايرمشون
اغ سقللو بباك بريې اجاغ اولسونه اغ پرچكلي

304

اناك يرمي بهشت اولسون ۰ قادرسني نامرد ۰

۰ محتاج ايتمسون ۰ اغ المنوكد ۰ ۰

۰ بيش كلمه دعا تلدق ۰

۰ قبول اولسون ۰ امين ۰

۰ امين دينلر ديدار كورسون ۰

۰ يغشدرسون ۰ دورشدرسون ۰

۰ كناهكرلرك محمد مصطفايه ۰

۰ بغشلنسون خاتمي ۰

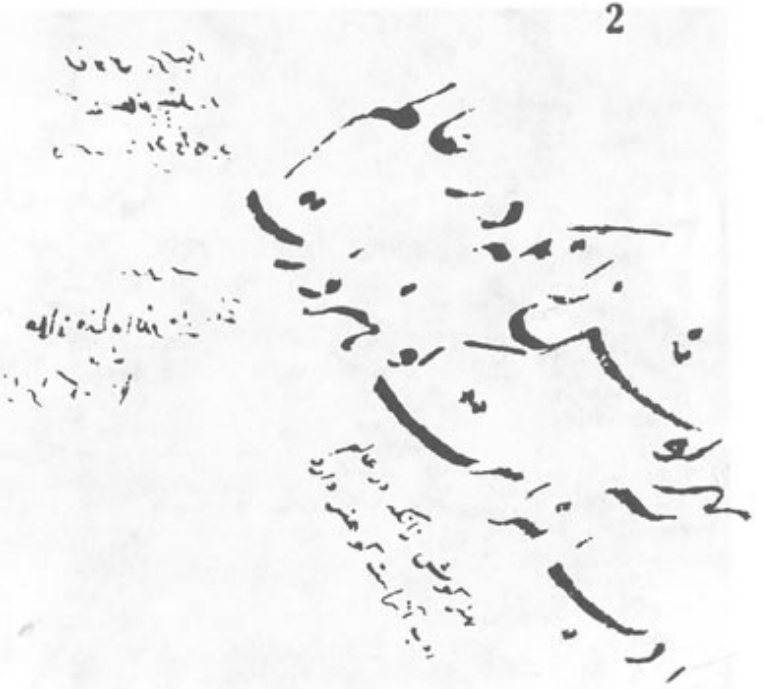
۰ ۰ ۰

۰ ۰ ۰

۰ ۰ ۰

۰ ۰ ۰

۰ ۰ ۰



الحديث

العلماء امناء الله على خلقه

رأس الحكمة مخافة الله

حديث
الجنة تحت أقدام الامهات

الجنة تحت ظلال السيوف

حديث
الجنة دار الاسخياء

في كل كبد حرى اجر

حديث
الدعاء بين الاذان والاقامة لا يرد

حديث
المؤمن اخو المؤمن

حديث
المؤمن مرآة المؤمن

حديث
المؤمن من امنه الناس على انفسهم واموالهم ودمائهم

الشفاء في ثلاثة في المؤمن الدعاء سلاح المؤمن

حديث
العلم خليل المؤمن

هدية الله الى المؤمن السائل على بابه

حديث
تحفة المؤمن الموت

حديث
العقل دليله

حديث
قيام المؤمن قيامه بالليل وعزه استغناؤه عن الناس

حديث
الحلم وزيره

حديث
الايمان نصفان نصف صبر ونصف شكر

حديث
الحياء من الايمان

حديث
الرفق والا

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين ٠

رسول عليه السلام زمانده يتمش بيات بونده قورقوت اتا
ديرلر بارقوپدي اغوزك اول كشي تمام بيلجيدي نه دير سه
اولردي غايبدن درلو خبر سويلردي حق تعالى آنك كوكلنه
الهام ايدردي قورقوت اتا ايتدي آخر زمانده خانلق كرو
غايبه دكه كمسنه الله بيلمز اميده آخر زمان اولب قيامت
قوپمجه بو ديدوكي عثمان نسلي در ٠ ايشده سويلب كيدب بوندن
ودخي نخه بركا بكز سوز سويلدي ٠ قورقوت اتا اغوز قوملك
مشكلني حل ايدردي ٠ هرنه ايش اولسه قورقوت اتا يه
طانشمجه ايشلمز لردي هرنه كه بيورسه قبول ايدرلردي ٠
سوزين طوتب تمام ايدرلردي دده ٠ قورقوت صوويلمش ٠
الله الله ديمجه ايشلر اوكمز قادر تكري دين مجه اربابمز
ازلدن يانلسه قول باشنه قضا كلسه اجل وعده ايرمجه

كمسه

كمسه اولمزه اولن ادم دیولمز جخان جان کرو کلمز بریکیدن
قره طاغ یومرسنجه مالی اولسه نفرد بر وطلب ایلر بیضیدن
ارتوغن بیه بلمزه اولشوبن صولر طاشسه دکز طولمز تکرلك
ایلیسی تکری سومزه کوکلی یوجه طوتی اردہ دولت اولمز
یاد اوعلی صاقلمغله اغول اولمزه بیوسنده سالوکبسدر
کوردم دیمزه کلدیدچك اولمز قره اشك باشنه اویان
اورسك قاتر اولمزه قراوشه طوکن کیورسك قادین اولمزه
بیاپیا قارلرینسه یازه قالمزه بیاغلو کوکجه چمن کوزه
قالمز اسکی بینوق یز اولمزه قری دشی دوست اولمزه
قزه غوجه یتما یجمر بول المزه قزه بولاد اوزقیلیجی جالیجه
قریم دونمز ارمالنه یمینجه ادی چقمزه قزاتادن کورمینجه
اوکث الماز اوغل اتادن کورمینجه صغره چکمزه اوغل
اتاسك یتری دیکی کهدنیك بری دره دولتلو اغول

قوچه ارجاغنك كوزي در اوغول دخي بيلسون بيا اولب
مال قالمسه بيا مالندن نه فائده باشده دولت اولمسه دولت
سنه شرمنده الله صقلسون خانم سزي دده قورقوت
بردخي صويلمش صرب يوزركن تاضلق اتا نامردلكت
يينه بلمز بنجه بنمسه يك چالوب كسراوز قلبجي محتشر
چالنجه چالسه يك • چلغ بيلن يكيده اوقله قيلجدن برچوماق
يك • قونغي كلميز قره اولر يقلسه يك آت بيني اجي اوتلر
بتمسه يك • ادم ايچن آجي صولر صين بجه صزمسه يك •
اتا ادبي يوزتميز خويراد اوغل اتا بيلينمز انجه اينمسه يك
اتا دهنه دوشنجه طوغمسه يك • اتا ادبي يوزدنه دولتلو
اوغل يك • يلانن سوزي بوزدنده اولنجه اولمسه يك •
كرچكلرك اوج اوتن اوده ياشيني طولدرسه يك • اوده اوتن
اوده ياشكده طولسون • حق سزه يار اولسون • ولتكن

پاینده اولسون خانم هي دده قورقوت صويلمش كوره لم
خانم نه صويلمش كتدكده برك اوتلا قلرين كيك بيلور ه
كلز برلر جملرين قولاق بلور ه ايروايرو يوللر ايزين دوه بلور ه
يدي دره تخولرين دلكو بلور ه دونلكرداق كوچدكي تورغاي
بلور ه اوغل كيمدن اولدغني انا بيلور ه ارك اغزين بيني سن
آت بلور ه اغز يوكلرن جيمن قاتر بلور ه نيرده صريلور وارسه
چكن بلور ه غافل ياشك اغزيمس بيني بلور ه قولچه قوپسن
كرترب ايلدن ايله بكدن بكه اوزاق كزدار جومردين ازياكسن
اوزان بلور ه ايليو كونده چالوب ايدن اوزان اولسون انب
كلن قضاي تكري صاوسن خانم هي دده قورقوت كنه
صويلمش كوره لم خانم نه صويلمش اغز اچوب اوكسو
اولسم اوستمزده تكري كوركلي تكري دوسي دين سن ورمي
محمد كوركلي محمد لك ساغ ياننده نماز قلوب ابوبكر صديق كوركلي

احزصبا ره باشيد رعتم كوركلي همجه سنلين دونا وقتنده
تيس كوركلي قيلمج چالري دين آچري شاه مردان علي
كوركلي علينك اوغللري پيغمبر نواله لري كربلا يازيسنده
يزيدلر الندن شهيد اولري حسنله حسين اكي قرداش
بله كوركلي يازلب دوزلب كوكدن اندي تكري علمي قرآن
كوركلي اول قرآني يازدي دوزدي علما لرا وكرنجه كوندي
بحري ه عالملر سروري عثمان عفان اوغلي كوركلي ابحق
يره ه يا پلوبر تكري اوي مكه ثوركلي اول مكه يه صاغ
وارسه اسن كلسه صدقي بتون حاجي كوركلي صاغنش
كتنده اينه كوركلي اينه كوني اوقيانده قطبنه كوركلي ه قولق
اوزب دكلينده امت كوركلي منار ه ده ه باكلينده تكي كوركلي
ديزن باصوب اوتورنده حلزل كوركلي دولمنده اغارسه بيا
كوركلي ه اغ سودين طوميه امر سه اتا كوركلي ه ينا شهب

يولدكرنده قره يغركوركلي سوكلي قردشكوركلي بكال الله
اويانده دكلسه كردك كوركلي اوزبجه تنفي كوركلي اوغل
كوركلي قموسنه بكزمدي جمله عالم لري يرادن الله شكري
كوركلي اول اوكدكم يوجد شكري دوست اولوبن مسلد
ايرسون خانمي اوزان ايرب قوي لرد ورت درلودد
بريسي صولدرن صوبدر بريسي طولدرن طوبدر بريسي اولك
طاغدر بريسي بجه سويلرسك بياغي در اوزنه اول طاغ
اولدركه يازين يباغنه اوه برقونق كلسه اردم اوده اولسه
اول اين يوردايجرد اغرلرعزيزلركوندرد اول عايشه ناطه
صوبي درخانم انوك بيكلري بتسون اوجاغكه بوبكلين عورت
كلسون كلدك اولكم صولدرن صوبدر صياد بجه
برنزن اوروطوردايلي يوزين يوزمن طغوربانجلج ايكن
بركوللك يوغرد كوزلرطوبجه طلقه بصه يه ايلي بوكرضه

اورره ايدر بو اوي خراب اولسي اده وارلرن برو
دخي قرنم طويدي ه يوزم كلمدي ايا غم يشمق يوزم
يشمق كورمدي دير اه نوليدي بو اولديدي برينه دخي
واريدم اوماز مدي يخشي اوبار اولديدي دير ه اينوك كبي
نك خانم بيكلري بمسوده اوجاغكه بر بخليس عورت كلمسون
كلدك ه اول كم طولدرمه طويدر دپدنخه يرنده اورو
طوردي ايلي يوزين بومده اوبانك اول اوجندت
بو اوجنده اول اوجنه چاريشدردي ه قوقو قولري دك
دكلدي اويله دنخه كزدي اويله دن صكره اونه كلدي
لوردكم اوغري كوپك يكه طاتا اوفي بربرينه قاتمش
تاوق كومسينه صغر طامنه دولمش قونشلرينه چاغرركه
يتن زلخه زبيده اورويه جان قز چاغ پشا اينه ملك
قونلو ملك اولكه يتكه كتمشدم يتاجق يرم كنه بوخراب

اولسيدي نوليدي بنم اومه بر لحظه بقا بركز توكنوحق
نكري حقي ديو سويلره بونك كبي نلك خانم بيكلري بمسوز
اوجاغكه بونك كبي عورت كلمسون كلدك اولكم
بخه سويلرسك بيا نمي دره اوته يا زين يا بابا نوت
براوه لوقوتق كلسه ارادم اوده اولسه اكا ديسه كه طور
املك كتوريسه لم بوده يسون ديسه بشمش اتكوك بقايي اولمز
يمك كرك در عورت ايدر نيليايم بويقلاجق اوده اون بوقه
الك يق دوه دكرمنده كلدي ديرنه كلورسه بنم صفرمه
كلسون ديو ايكي كوتنه اوزر يونن اكا روصفرسن ارمنه
دوتزرز بيك سويلرسك برسني قويمزه اركسوزني قولاغنه
قويمزه اول نوح پيغمبرك اشكي اصليده انده دخي سزي
خانم الله صقلسون اوجاغكزه بونجلين عورت كلمسون
درهسه خان اوغلي بقاج جان بونى بيان ايدر

10

خانم هي بركوده قام غان اوغلي جان بايندر يرندن طورمشدي
شاب كونلكي بير يوزنه دكورمشدي الاصوافي كوك
يوزنه اشامشدي بك يرده ايك خاليجه سي دوشمشدي
خانلرخاني خان باينده وبيلده بركره طوي ايدباغوز
بكلرين تونغلردي كنه طوي ايدب آتده ايكردن دوه دن
بغره قيوندن قوچ قردرمشدي بريره آغ اوتاغ بريره
قزيل اوتاغ بريره قره اوتاغ قوردرمشدي كموك كه
اوغلي قزي يوق قره اوتاغه قونذرك قره كجه التنه
دوشك قره قبوده يحنسنده اوكنه كتوروك يرسه يسون
يمزسه طوريسون كتسون ديمشدي اوغلي اولاني آغ
اوتاغه قيزي اولاني قزل اوتاغه قونذرك اوغلي
قزي اولياني الله تعالي قرغايبدن بزدجي قادرغنه
طلوبيلسون ديمشي ايدي اغوز بكلري بريره كلوب يغناق

اولمز

اولمغه باشلدي ه مكر درسه خان ديرلردي بربكوك اوغلي
قزي يوغدي صويلمش كوره لم خانم نه صويلمش صلقوم
صلقوم طالك يللري اسدكنده صتللو بوز آج تورغاي سير
اد قده صقلي اوزه تات اري بكلد قده بدوني آتلر استي
كورب عقراد قده اغلي قرالي سيحان چاغده كوكسي كوزل قيه
طاغلره كوده دكنده بك يكتلر جلد سنلر بربرنه يتولن چاغده
الارصباح درسه خان قلقوبجي يرنده اوروطوريب قرق بكيدله
بوينه الوب باينذر خانك صحبتنه كلوردي ه باينذر خانك
يكتلري درسه خانى قرشولدلره كتوريب قره اوتاغه توشوردلر
قره كيجه التنه دوشدلره قره قتوده يحتيسندده اوكنه كتوردلر
باينذر خانذه بويرق بويلدر درخانم ديدلره درسه خان
ايدر باينذر خانذيم نه اكسكلكم ثوردي قيلجدن كوردم
صغرام دنى كوردي باينذر الحق كشيلرده اغ اوتاغه قزل

اوتاغه قوندردي بنم صوچم نه اولديكم قره اوتاغه قوندردي
ديدي • ايتدي لر خانم بوكن بايندر خانده بويرق شويله
دركيم اوغلي قزي اولميان تكري تعالي قرغايندن بزدجي
قارغرز ديمشدر ديلر • درسه خان يرنده اوروطوردي
ايدر قالقوبني يكلرم يروكزدن اوروطورك يوقرايب بكا
يابنزن ذرياخاتونزن ذرديدي درسه خان اونه كلدي •
جاغرب خاتونه صويلر • كوره لم خانم نه صويلر • صويلمه
ايدر بروكل باشم بخيتي اوم بختي • اوندن يقوب يوزينده
سلوي بويلم • طبوخنده صارمشندن قره صاچلم • قورلو
بايه بكزر جاغه قاشلم • قوشه بادم صغيني طاراغزلم • كوز
لماسنه بكزه • آل بكا قلم قاوونم • ويره كم دولكم كورمسين
نلر اولري • قالقوبني خان بايندر يرنده طورمش بريي •
اغ اوتاغ بويره قزيل اوتاغ بويره قره اوتاغ دكورمش •

اوغللرى اغ اوتاغه • قزلوى قزل اوتاغه اوغلى قزى
اولمايى قره اوتاغه قوندرك • قره كجه التنه دوشك قره يوزلى
يحنسندن اوكنه كتورك • يرسه يسوه يرسه طورسون
كتسون • انوك كم اوغلى قزى اولميه شكرى تعالى ايله
قرغايبدن بزدجى قاعه غزدبشى • كالوبجى قرشولاديلر
قره اوتاغه قوندردبلر • قره كجه التوميه دوشديلر قره يوزلى
يحنى سندن اوكمه كتوردبلر • اوغلى قزى اولمايى شكرى
تعالى قرغايبدن بزدجى قاعه غزدبللر بلكل ديويلر • سندن
دربندنى دره شكرى تعالى بزه بر بتمان اوغل ويرمزسه
ديدى صويلديغى صويلمه ايدرخان قزى يرمدى • طوى ايتمه
يتاكلو بوغزكدن طوتوبنى • قبا اوكجم التنه صلاتيمى قره يولاده
اوزقبالجم آلومه آلايمى • اوزكودكدن باشكى كسينمى جا
طلوس بكا بلدريمى • آلجه قاتك بريدن بنه دوكريمى خا

14

وقزي سببي نه در ديكل مكاه قتي قضب ايده رم شمدي سكا
ديدي درسه خانك خاتونيه صوويلمش كوره لم نه صوويلمش
وايدرهاي درسه خان بكا قضب ايتمه انجق آجي سوزلر
وسويلمه يركدن اروطورغل آلدچادرك يربون نينه
دكدركل انلرن ايكزدن دوه دن بغرا قيونن قوج اولدركل
ايج اغوزك طاشن اوغوزك بكلرين استوكه نغناق انكل
آج كورسك طوير غل يا انجق كورسك طوتا تغل يورجلوب
يورجندن قورتر غل ديدكجه آت يغ كول كبي قمز صاغ در
اولي طوب ايلر حاجت دلده اولاكم براغزي دعالي نك
العشيلر نكري بزه بر تمان عيال ويره ديدي ديرسه
خان دشي اهلنك سوزيله اولوطرب ايلدي حاجت
ديلدي انلرن ايكزدن دوه دن بوغره قيونن قوج قزدي
ايج اغوزطاشن اغوزبكلرين اوستنه نغناق اتدي آج

كورسه طوبردي ٥ يالك كورسه طونا تدي بورجلوي بورجدن
قورتردي ٥ ديدكبي ات يغدي ٥ كول كبي قمز صاغدردي ٥
الكتوردي لر حاجت دبلديلر ٥ براغزي دعالي نك الشيله
الله تعالي برعيال ويردي ٥ خاتونني حامله اولدي ٥ برنجه
مدت دن صكره براوغلان طوغردي ٥ اوغلاه بخوغني دايه لره
ويردي صغلتدي ات ايماغني كولك اوزان دلي جوك اولور
ايكولوا ولالور ٥ پترغالي بويورا اوغلانه اون بش ياشنه
كردي ٥ اوغلانك بابا سي بايندر ٥ خانك اوردسنه قرشدي
مكر خانم يانني درخانوك بربوغاسي واردي ٥ براجني بغراي
واردي اول بوغاقني طاشنه بوينزاورسنه اون كبي اوكوردي
بربازين بركوزين بوغابله بوغراي صواشدورلردي ٥ بايندر
خان قالن اغوزبكلربله تماشايه يا قردي ٥ تفرج ايدردي ٥
مكر سلطانم كنه يازين بوغابي سرايده جمزه لرواوج كنجي صاغ

16

یانندن اوج کشی صول یانندن دمور زنجیرله بغایی طوتمشلر
دی کلوب میدانه اورتاسنده قیتو یردیلر مکر سلطانم درسه
خانك ارغلنجنی اوج دفعی اوردی اوشاغی میدانه اشوف
اوینزلردی ۰ بوغایی قیتو یردیلر اوغلنجقلر تاج دیدیلر
اول اوج اوغلان تاجدی ۰ درسه خانك اوغلنجغی تجدی
اغ میدانك اورتاسنده باقدی طوردی ۰ بغادنی اوغلانه
سوردی کلدی ۰ دلری کر اوغلانی هلاك قلیندی ۰ اوغلان
بومرغیلر بغانك النه یتا طوتوب چالدی بغا کورتی کوتن
کندی ۰ بغا اوغلانه سوردی کرو کلدی ۰ اوغلان یینه بغانك
النه یومروغیلر قاپ اوردی ۰ اوغلان بوقانلر بغانك النه
یومروغنی صیادی ۰ سوردی میدانك باشنه چقردی ۰
بغایلر اوغلان برحلر چکشدلر ۰ ایکی طالوسنك اوستنه
بغانك طوردی نه اوغلان یکنه بوغایکز اوغلان فکر ایلدی ۰

ایدر دیر طامه دیرلر اوزرلرنه اول طامه طاقی اولوره بن
یونك آلتنه بنه طاقی اولورین طولدرین دیرلر اوغلان
یوغمانك آلتیدن یومرغی کیدردی یولیدن صاولدیغ
یغا آیاغ اوستنه طوره مدی دوشدی دیه سنك اوستنه
یتلدی اوغلان یماغنه الی اوردی یغا نك باشنی کسدی
اغزنه بکلری کلب اوغلان اوستنه یتشاق اولدیلر .
محسین دیدیلر ددم قوروقوت کلسون براوغلانه اوقوشه
یلدیسیخه الوب یاسنه وارسون یاسندن اوغلانه بکلك
استسون دخت الی ویرسون دیدیلر یماغزدیلر ددم قوروقوت
کلورا ولدی . اوغلان الوب یاسنه واردی ددم قوروقوت
اوغلانك یاسنه صوبلمش کوردم خاتمنه صوبلمس
ایدرهی درسه خان اوغلانه بکلك ویرکل تخت ویرکل
آلدملی دره بوینی اوزنه دوی آت ویرکل بیزا ولسون .

18

هنرلي دره اغايلرله تومن بيكلو ويركلو يواوغلانه شبشلك
اولسون ه اردملي دره قپتبانلرله يوزلرله دره ويركلو يواوغلانه
بوكلمك اولسون هنرلي دره آلتون باشلوبان او ويركلو
يواوغلانه كوكلكه اولسون ه اردملي درجكي قوشلي جبه
طولو ويركلو يواوغلانه كبرا اولسون هنرلي دره بايندرخانك
آغيسي آلتنده يواوغلان جنك ايچنده دربغا اولدرمش ه
سنك اوغلك آدي بوغاج اولسون ه آدني بن ويردم
ياشيني الله ويرسون ديدي ه درسدخان اوغلانه بكلمك
ويردي ه تخت ويردي اوغلان تخته جقدي ه باباسنك
ترق بكيسي اكمز اولدي ه اول ترق بكت حسنداولدي بربرنه
سويلدلر ه كلوك اوغلني بابا سنه قوليلدوم اولاكم اولدره
كه بزم عزتمز حرمتمز الوك بابا سي ياننده خوش اولا رنق
اولا دبديلر ه واردي يو ترق بكيدك بكرمسي بريكا

يكرمسي دخي بر بكا اولدي • اول يكرمسي واردي درسه خاء
بو بنري كتوردي ايدوكورمسين درسه خان نامرا اولدي
يارمسون يارچمسون سنك اوغلك كورقوبدي • ارجل قوبدي
قرق يكيدن بوينه الدي • تالي اغوزك اوستنده يورين
اتدي • ديرده كوزل قوبديسه چكوب الدي • اغ صقللو
قوجانك اغزين سوكدي • اغ برچكلو قرنيك سودين طولدي •
افي طوري صولردن حنر كيجه • ارقودي يتاني الاطاغدن
بترا شاه خانلر خاني بايندر حنر واره • درسه خانك اوغلي
بويله بدعت اشلمش ديه لره • كزدكك دن اولدكك بك اولا
بايندره خان سني چاغره • سكا قي قزاب ايله بويله اوغل
سنك نكركرك بويله اوغل اولمدن اولمق يكدر • اولدرسكه
دديده درسه خان وارك كتورك اولدوره يم ديدي •
بويله ديكج حاتم • اول نامرد لرك يكرمسي دخي چبه كلدي •

وبرقوو انلردخي كتوردلر ايدر قلقوبني درسه خان سنك
اوغلك برنزه اوروطوردي كوكسي كوزل قباطاغه اوه
چقدي سن وار ايكن اوآولدي قوش قوشلدي انا سنك
يانه الوب كلدي ال شرابك ايتسنه الدي ايجدي
انا سبله صحبت ايلدي اتا سنه قصد ايلدي سنك
اوغلك كورقوپدي ارجل قوپدي ارقوري يتاه اله
طاغدن جنر كيجه خانلر خاني يابندر حنر واره درسه
خانك اوغلي بويله بدعت ايلمش ديه لر سني چاغره لر
يابندر خانك قاتنده سكا قزاب اوله بويله اوغل نكه
كرك اولدرسكه ديدلر درسه خان ايدر وارك كتورك
اولدوره يم بويله اوغل مكا كركمز ديدي درسه خانك
نوكرلري ايدر بزسنك اوغلكي بخه كتوره لم سنك
اوغلك بزم سوزمزه المزه بزم سوزمزله كلمزه قالقوبي يركه

اوروطورغلي يكتلرك اوخشغل بويكه الغلاه اوغلكه اوغرانغلر
يانكه الوب اوه چقغل قوشي اچوروب آوا اوليوب اوغلكي
اوخليب اولدوره كوركاه اكو بويله اولدرمزسك برادرلو
دخي اولدريرسن بللو يلكلي ديدلر قصو يليمه صلغوم صلغوم
طاك يللري اسدكنده صقللو بوزاج نوروغاي سيراده
بدوي اتلراسيين كوروب عقراد قده صقالي اوزون
تات اري ياكلدقده اقلي قرالي سجليس چاغده قالن
اغوزك تكلي قزي بزنن چاغده كوكسي كوزل قبالطانلره
كوره دكنده يك يكتلرجيلا سنلر بربرنه يتوني چاغده
الارصباح درسه خانه يرنه اروطوردي اوغلنجوغنه
يانه الوب قرق يكيده بوينه سالدي آوه چقدي اوآ
الديلر قوشلاه دلر اول قرق نامردك يرقاجي اوغلنك
يانه كلدي ايدر بابك ديدي كيكلري قرسن كتورسن

22

بنم اوکنده دیلسوزه اوغلمك ات سکردیشی ه قلیچ
صالیشی ه اوق اتشیی کوره یم ه سونایم توانا یم
کواینم دیدی دیدیلره اوغلاندن بیلسوزه کیکی
قوارودی کتوردی بابا سنك اوکنده سیکرلردی ه
بابام ات سکردشمه باقسون توانسوزه اوخ اتشه بتسون
کوانسوزه قیلیچ چالشه بتسون سونسون ه اول قرق
نامردلرایدرلرسه خان کودرمیسین اوغلانم یانده
بایاندن کیکی قوارسنك اوکلم ئتوزه کیکه اتارکن
اوقلم سینی اورر اولدرم اوغلك سینی اولدرمدین سن
اوغلکی اولدریی کوزکلم دیدیلره اوغلان کیکی قوارکن
بابا سنك اوکنده کلوب کیدردی ه درسه خان
قورقوت سکولی تایی یاین النه الدیی اوزنکوره قالقب
نی چکدی ه اوزاتدی اوغلانی الی طالرسنك ارسنده

اورب چقدي يقدي ماوج طوقندي انجه قاني شوركدي
قوينى طولدي • يدوي اتنك بويننه قوجقلدي يره دشدي
درسه خان استدي كم اوغلنجو غنك اوستنه كوريب
دوشيدي • اول قرق نامرد قومدي • اتنك جلوسين
دوندردي • اوردسنه كلوب اولدي • درسه خانك
خاتونى اوغلانجغك الك آوي دردينه • اتون ايكزدن
دوه دن بغرا قتوندن • قوج قردردي • قتلوا اغوزبكلرين
قويليايم ديدي • بومرلنب يرتدن اروطوردي • قرقنجه
قزي بوينه الدي • درسه خانه قرشو واردي • قپوق
قالدردي درسه خانك يوزنه بقدي • صاغلغ صولغه
كوزكزدردي اوغلنجغ عنى كوزمدي • قره بغري صرصلدي
دوم يوركي اوينادي قره قنمه كوزلري قاني ياش طولدي
چاغرب درسه خانه صوبيلر كوره خانه صوبيلر • بوي

24

كلكل باشم بخنى • اوم تخنى • خان بابامك كويكسى
قادين انامك سوكسى • اتام انام ويردكى كوزاجوبى
كوردكم ئوكل ويرب سودكم • ادرسه خان قالقوب نى
يرندن اورى طوردك يلبسى قره قاضلق • اتوك بطون
بندك كوتسى كوزل قباطاغم آره • چندك • اكى واردك
بركلورس يا وريم قنى • قره كودونده يولدغم • اغول
قنى • چقسون بنم كوزكوزم ادرسه خان يان سكرد
كسلسون • ارغلان امن سودطاردم يان صنرلر •
صرويلرن صوقادين انجه تنم قالقوب شبشه • بالكوزجه
اغول كورفزبغرم بنان • قورقوچايلره صوجوصالدم
قره طوناى دروبيشلره نذرلر ويردم • اج كورسم طويدم
يا انجى كورسم طوناماندم • ديه كبى ات بيندم • كوك كبى
تمز صاغردم • ديلك ايله براغول كرجك بولدم • بالكز

اوغل جنبرى ادرسه خان ديكل مشاه قرشو باتن الطاغدن
براغول اجوردكسه ديكل مشاه قامن اقان يوكرلسه
صودن براوغل افتدكسه ديكل مشاه اصلا تلم قبلانه
براغول يدرردكسه ديكل مشاه قره طوتلوازغون دنلو
كافرلره براغول الوردكسه ديكل مشاه خان بيامك
قاتنه واره يم • اغزخزينه بول لشكر الايه ازغون
دنلو كافره يه ورايم ياره لتوب قاضلق ايمدن ايمنيجه
يكوملك الجه قاتم سليمنجه • قول برد اولب بيراوستنه
دشمنجه • يالكوز اوغل يوللرنده دريتيايم • يالكوز اغول
جنبرى ادرسه خان ديكل مشاه قره ياشم قريانان اولسون
بوكن سكا ديدى • زاريلق ايلدى اغلدى • بويله ديكج
درسه خان خاتونه جواب ويرمدى • اول قرق نامرد
قرشو كلدى ايدره اوغلك صاغ دزاسن دره اوده دت

بوکن یادین قنده ایسه کلوره قورقمه قاریمه بك سرخوشدر
جواب ویره من دیلیره درسه خانك خاتونك قیندیکوره
دوندی قبلاغندی قرقیجه قزی بوینه الدی یدوی آی بوب
اغلیجوغی استیوکندی قیشده یازده قاری بوندی
اوینی قاضیلق طاغنه کلدی جمعدی الحمدی یوجه یرلره
جابوب جمعدی بتسه کورسه بردوره نك ایچنده قزغون
ایزجتر اولنارقالقاریدوی انی اوکیه لدی اول طرفه
یوردی مکرسلطانم اوغلان اول اراده یتلمشدی
قزغه قزغون قان کوریب اوغلانك اوستنه قوشوب استردی
اوغلانك آکی کلنجوکزی واردی قزغون قوزغنی قواردی
قوزغون دی اوغلان انی یتلدقده بوزآملوخضر اوغلانه
حاضر اولدی اوچ قاندیراسی ایسلم صفادی کابویراوی
قورخمه اوغلان وم یوقدر طاغ چیچکی انك سوه یلدسك

یاه کر

یاره کم ملهم دردیدی • غایب اولدی اوغلانك اناسی
اوغلانك اوستنه چاپوب جیمه کلدی بتسه کورسه اوغلینی
الجمه قانه بولشمش یاتور • چاغردی اوغلینی صوبیلر
کوره لم شانم نه صوبیلر ایدرسن یتمه کوزلرك ایچون اغلمه اوغلم
اون اکیمز سکوجکك اوزون المش • یغشر اوغلم شکری ویرن
طتلو جانك سیرانن ایمش اذیب دکمه • اوزکوزکده جانك
واوسه اوغل درجنر مکاه • قره باشم قربان اولسون اوغل سکا
نه اضلق طاغی اقرسنك صولرك اقاریکی اقمز اولسون یتر
سنك اوتلرك نه اضلق طاغی بترایکن بتمز اولسون • یخرسنك
کیکلرك نه اضلق طاغی یخارکی یخمز اولسون • طاشده دنسون
نه بلایی اوغل ارسلاندنی اولدی • یوخسه پسارتدنی اولدی
نه بلایی اغول بوقضالرسکا یتره دن کلدی • اول کودکن جانکز
وارسه اغول جنر مکا قره باشم قربان اولسون اوغلم سکا اغز

دلدن برقاج کلمه جنس مکادیدی ۰ بویله دیکج اوغلانك تلاشنه
سس طوقنمدی ۰ باشن قالدردی ۰ یلابدق کوزین اچدی ۰
انا سنك یوزنه باقدی ۰ صویلمشن کوره لم خانم نه صویلمشن
ایدر بروکلکلاق سودیم امدکم قادرنم اناه اغ بر چکلو غزللو
جانم اناه اظهر ایدر قارغمنل قاضلق طاغنك صوینك کناهی
یوقدره بتر لیلره اوتلرینه قارغمنل ۰ قاضلق طاغنك صوجی
یوقدره بچارکیکلرنه قارغمنل ۰ قاضلق طاغنك کناهی یوقدر
ارسلانلر چلغنه قارغمنل ۰ قاضلق طاغنك صوجی یوقدره
قارغرسك بیامه قارغه بوصوج بوکناه بابیدندر دیدی ۰
اوغلان ینه ایدر انا اغلامنل مکا بویراده اولم یوقدر قورخمنل
بوز اتلو خضر مکا کلدی ۰ اوچ کره یرابی صغادی بویراده
سکا اولم یوقدره طاغ چیچکی اناك سودیی سکا مرهم در ۰
دیدی بویله دیکج ترق انجه یتز بابیلره طاغ چیچکی بوشدیلر

اوغلانکز

اوغلانك اناسي اجكي برصندي • سوردي كلدي ابي صندي
سوردي كلدي • اوجيغي • كندويه ضرب ايلدي • قاني طولدي
صندي • سوردي تمان قريشن كلدي • طاغ چيجكلي سوردي
اوغلانك يراسنه اوردي • اوغلاني اناسندن ايردي • الوجي
اوردي سنه كندي يلري • اوغلاني حكيم لري اصرلبوب درسخانه
صندي • ات اياغي كوللك اوزان دلي چوك اولرشانم
اوغلانك قرق كونده يراي اوكلدي • سپاصاغ اولدي
اوغلان اتابيني قيبلج قوشانز اولدي • اواولوقوش قوشلر
اولدي • درسخانك جنري يوق • اوغلان بخوغني اولدي
بلوري • اول قرق نامرد لربوني طوبدلري • ايلسز لم ديوطانشدلر
درسخانه اكر • اوغلان بخوغني كوررسه • اوقورمز بزي حب قرن
ديدلر • كلوك درسخانه طوتلم • اغ الدي اره نه بغليلم •
قيل بحم اغ بوينه طقلم • الوجي كافر ايلدر نه يورنا للم ديو

درسه خان طوتدلر اغ اللرين اردنه بغلديلر قل سبحم يورتنه
طقديلر اغ اتدن ٥ قان چنغيز دوكدلر درسه خان بيان
بولدر انلو بوريدلر الوبغي قالن كافر ايللرنه يورتلدلر درسه
خان طقساق اولدي كيدر ٥ درسه خانك طوتسق اولدغندن
اغوز بكلرنك جنري يق ٥ مكر سلطانم درسه خانك خاتون
يوني طوبيش ٥ اوغلي بغوغنه قرشو واروب صوميلمش كور ٥ لم
خانم نه صوميلمش ٥ ايدر كور رميسين اي اوغلم نه لر اولدي ٥
صهب قيالر اوتيا تدي يرلر اوبرلدي ٥ ايلدن ياغي يورتكن سنك
بايلك اوستنه بغي كلدي ٥ اول فرق نامرد بيلك يولداشلرن
بياكي طوتديلر ٥ اغ اللرين اردنه بغلديلر ٥ يتل بحم اغ يورتنه
طقديلر ٥ كندولرانلو بياكي بياق يورتدلر ٥ الوبغي قالن كافر
ايللرنه يورتلديلر ٥ خانم اغول قلغوبغي يركدن اوريي طوردغلر ٥
فرق يكيدك يوركه الغلر ٥ بياكي اول فرق نامردون قورتولمش ٥

يوردي اوغل بابك سكا قيديسه سن بابا كه قيمغل ديدي
اوغلان انا سنك سوزين صاديم بغاج بك برنده اورو
طوردي قره بولات اوزقيلجين بيلنه قوشاندي اغ توزلجه
قايت بابي الندي الدي التون جداسن الندي بدوي
انچي طوندردي بطوده بندي قرق يكيدن بويينه آلدي
بياسنك اردنجه يورتب كيتدي اول نامردلر دخي بريده
قرمشلردي الشرابك ايتسندن اچرلردي بغاج خان
چاپوب بندي اول قرق نامرد دخي بوني كورنلر ايتدلر
كاوك وارملم شول بكيدي طوتب كتورملم ايكسيني بريده
كافر يتورملم ديدلر درسه خان ايدر قرق بولداشم
اماندر تكرينك برلكينه يوقدركاندر منم الوبي شيشك قولجه
قيوزم الومدن برك اول بكيدي دوندرم كرك بني
اولدرك كرك ديركورك چيقه برك ددي الچي شمشد

32

قولجه پوريي النه ويردلر درسه خان اوغلينجوغي ايدوكن
بلمدي قرشوكلدي صوبيلر كوره لم خانم نه صوبيلره ايدر
بويني اوزوده بدوي اتلركيد درسه منم كيدره سنكده
ايچنده بندك وارسه يكيت ديكل سكاه صواشمدين اور
شمدين الي ويره يم دونكل كروا غا بلده تومن ينوا كدرسه
منم كدره سنكده ايچنده شيشلك وارسه ديكل مكا
صواشمدين اورشمدين الي ويره يم دونكل كروقيتيانده
ينزل دوه كيدرسه منم كيدره سنكده ايچنده يوكلنك
وارسه ديكل مكاه صواشمدين اورشمدين الي ويره يم
دونكل كروه التون باشلوبان اولركيدرسه بنم كيدره
سنكده ايچنده اورك وارسه يكت ديكل مكا صواشمدين
اورشمدين الي ويره يم دونكل كرواغ پوزلوا لاكوزلو
كلن لركيدرسه بنم كيدره سنكده ايچنده نشانلك وارسه

يكيت

یکیت دیکل مکاه صواشمدین اورشمدین الی ویره یم دونکل
کرواغ سقالللو توجه لرکدرسه منم کیدره سنکده ایجنده
اغ سقالللو باك وارسه یکیت دیکل مکاه صواشمدین اورشمدین
قورتره یم دونکل کرو منم ایچون کلدوکسه اوغلنجغم اولدرشم
یکیت سکایازغی یوق دونکل کرو دیرسه اوغلان بورادہ
بابا سنه صویلمش کوره لم خانم نه صویلمش بوینی اوزره
بدوی اتلرکدرسه سنك کیدره منده ایجنده سیندم واو
قوماغم یوق قرق نامرده قیتبا منده نزل دوه سنك کیدره
منده ایجنده یوکلم وارده قوماغم یوق قرق نامرده اغایلر
قومن یتون سنك کیدره منده ایجنده شیشلکم واو یوق
قرق نامرده اغ یوزلوا لاکوزلو کلی سنك کدرسه منم دخی
ایجنده نشانلم وارده قوماغم یوق قرق نامرده التون باشلو
بالغ اولوسنك کدرشه منده ایجنده اودم وار قوماغم یوق

فرق نامرده ه اغ صقللو قوجه لرسنك كذرينه منم دخي
ايجنده برعقلي شاشمش ه بلكي يتمش قوجه بايام وار
قوماغم يوق فرق نامرده ديدي ه فرق يكيدره دلبند صالدي
ال ايلدي ه فرق يكت بدوي اتي اوينا تدي ه اوغلانك
اوزرينه يغناق اولدي ه اوغلان فرق يكيدره بوينه الدي
ات ديدي ه جنك وصواش ايدي ه يكمنوك بوينن اوردي
يكمي طقساق ايلدي ه بباسني قورتردي قايدي كسرو
دونوي درسه خان بوراده اوغلنجغني صاغ ايدوكين
بينه يلدي ه خانلر خاني اوغلانه بكلك ويردي تخت ويردي
ددم قورقوت بوي بويلدي صوي صويلدي بواغوز
نامه دوزدي قوشدي ه بويله ديدي انلردخي بودنيايه
كلدي كجدي ه كروان كبي قونوي كوچدي انلري دخي
اجل الدي يوكرنلدي ه فاني دنيايه قالمدي قره اولم كلدكدن
كيمسه

بخت ویرسون • صاغلغله صایغیچی دولتك حق ارقوسین
اول اوکدکم یوجه تکری دوست اولوبی مدد ایرسون •
یوم ویرمه یین • خانم یرلو قره طاغلرك یقلمسون • کولکه لیجه
بنا اغاجك کسلمسون • قامش اقاده کورکلی صویك قوریسون
قناد لرك اوجلری قرلمسون • چیارکی اغ بوزاتك بدرسون
چالشنده قره بولات اوزقیلیجك کدلمسون • دورتشرکی
الاکوندرك اوقلمسون • اغ برچکلو اتاك یری بهشت
اولسون • اغ ستاللو بیاك یری اچماغ اولسون • حق
یاندرمه جراغك ینا طورسون • قادر تکری سنی نامرد
محتاج ایلمسون خانم هی سا ور قزاتك اوی ینمالندن
بوینی بیاض ایدر برکون اولاش اوغلی تولو قوشك
یاورسی • بزه مسکین اومودی امت صوینك اصلنی
قره جوغك قبلدی • قوکراتك ایاسی خانه اوروزلك

36

اغاسي بايندره خانك كوبكوسي قالن اغوزك دولتي قالمش
يكت ارخاجي ه سالور قزان يرندن طورمشدي ه طقسان
باشلوبان اولرين قره يرك اوزرنه دكرمشدي طقسان
برده الم قالي ايبك دوشمشدي ه سكسان برده بادمه لر
قورلمشدي ه التون ايلق صراجي لره دزلمشدي لحوز قره
كوزلوه خوب بوزلوه ضاجي اردنه اوتلوه كوكسي قزل دوكلي
الري بيلكندن قنالي ه برمقلري نكارلي محبوب كافر قزلرين
قالن اغوز بكلرنه صفرق سورب ايجرلردي ه ايجوب ايجوب
اولاش اوغلي سالور قزانك التنه شرابك اينسي جقدي
قبادري اوزرنه جوكردي ه ايتدي اونم انكلك بكلر سوزم
دكلك بكلمه يتايتا يانمز اغردي ه طوره طوره بيلومز قوردي
يوريلم ابكلره آز اوليلم ه قوش قوشليالم ه صفوكيك يقلوم
بندالم اوتما غمزه دوشلم بيالم ابجلم خوش كجه لم بتان سلجوك

اوغلي

اوغلي دلي طوغراو ايدر بلي خان قزان مصلحتدر قره كونه
اوغلي قره بوداغ ايدن اغام قزان مصلحتدر اتلو ايلدن بكمج
آت اغزلو اوروز توجه ايكي درت نوك اوستينه چوكدي
ايدر اغام قزانه سامي دينلو كرجستان اغزندن اوتوب
اوردك اوستنه كي قورسن قزان ايدر اوج يوز يكبدلو
اوغلم اوردرمنم اوم اوستنه طورسون ديدي توكورات
چكدردي بطون بندي بتل قشغنه ايغرنه طوغراز بندي
كوك بدويس طوغردي قزان بكوك ترنداغي قره كوفنه
بندي اغ بدويس چكدردي بايندرخانك يانيسنه
باصن شرشش الديس بندي بارده صارك بايبوردده صارپوزن
بارليوب بايرك بوز ايغرنه بندي توكوز اتلو قراغه كشش دي
بك بكنك طوغري ايغرنه بندي صاغه وارسم دوكنسه اولسزه
قالن اغوز بكلري بندي الطاغه الدنشكراوه چقدي

38

كافرك جاسوسي جاسوسلدي • واردي كافرلر ارغوب •
شوكلي مذكر خبر ويردي • بري بك قفقاسنك اردي برنجيلو
يارمندن قره صچلوه ساسي دينلوريي دشمني الاجه انلو
كافر بيدي يلغادي • دون بوجغنده قزان بكك اوردسنه
كلدي • التون باده اولرين كافرلر چاپدلره قاره يكرمي قزي
كلي جغرشدردلره • تولا تولا شهباز اتلريني بندلره قطار
قطار قزل دوه لريي بتديلره • اغرضزينه سني بول انجه سني
يغالدلره قرق انجه بيللو قزيلدبوي اوزوده يورلم خاتونه
يسير كتدي • قزان بكوك قريجق اولمش انا سي قره دون
بوينده آصلوكتدي • خان قزانك اوغلي اورو زبك
لشجه يوز بكيدلي الي بغلو بويني بغلوكتدي ايلك قوجه
اوغلي صاريچ قلماش قزان بكوك اوغلي اوزرنه شهيد
اولوب • قزانك بوايشلردن خبري يوق • كافرلردن بكلر

تزانك تولد تولد شهباز اتلرني يمشوزه التون اچمسني
يغا لمشوزه قرق يكيدلي اوغلي اورورني طقسان ايمشوز
قطار قطار دوه لرني يمشوزه قرق ايچه بيللو قيزلي قزانك
حلزلني طوتمشزه بوحيفلري برقزانه ايمشوز ديدي كافرك
بري ايدر قزان يكدر برحيفمز قالدي سوكلي ملك ايدر
مز ازنا ورنه حيفمز قالدي كافر ايدر قزانك بتولدوغنه
اون يك بتوبي واردر شول بتونلري دخي كوترسك قزانه
اولوحيف ايدردك ديدي سوكلي ملك ايدر الي يوز
كافر وارسون بتوبي كتورسين ديدي الي يوز كافر انلرني
بتونك اوزرنه انغاروارديلر يكجه ياتركي قره جق چوبان
قره بتونلرواقعه كوردي واقعه سندن سرمردي اروطوردي
بقان كوجي دمور كوجي بوايكي قره اشي ياسنه البني اغيلك
بتوسني بركندي اوج يره دپه كبي طاش يغدي الله

40

قوللي صباح الله الدي • نكا هندن قرو جق جوبانك •
اوزرنه الني يوز كافر يتولدي • كافر ايدر قرنقو اخشام
اولندن يتملو جوبان • قاره يغمور ياغندن جتملو جوبان
سودي پيزي • بول يتملو جوبان قزان ايدن بكك دنلوكي
التون بان • اولرني بزيتمشوز • توله توله شهباز اتلرني
بزيتمشوز • قطار قطار قيتزل دوه سني بزيتمشوز • قريجق
اتاسني قزكتورمشز • اغز خزينه بول اچنه سني بزيغلمسون •
قان بكزر قزي كلني بزيسيني اتمشوز • قرق يكيدلر قزانك
اوغلني بزكتورمشز • قرق اينجه بيللو قيتزل قزانك حلالني
بزكتورمشز • بره جوبان اراغندن يقيتندن برو كلكل قياش
لمندروب بيغر يصغلي بزكافره سلام ويركل • اولدر ميام
سوكلي ملكه سني التوم • سكا بكلك الي ويره لم جوبان ايدن
الدقري سويلجك مرايتوم كافر ايتو سيله بريله قدر يوندم ايجي

ارغون

ازغوده کافرالتوکده غی الاجده اتوك نه اوکرسنوه الده یشلو
کچچه کلمز سکاه باشکده غی توغلغه کی نه اوکرسنوه مره کافرباشنده
یورکچه کلمز سکاه التمش طوتام کوندرکی نه اوکرسنوه مره اوکافر
قزلجق دکنکچه کلمز سکاه یتمیشجوکی نه اوکرسنوه مره کافراکرك
یشلو چوکنچه کلمز سکاه بلوکلکده طقسان اوتك نه اوکرسنوه
مره کافرالده قوللی چیصالچه کلمز سکاه ایراغلکده یتمیشکده برو
کلکلو یکمدرك ضربنی کورکلو اندن اوتکل دیدی بی تکلف
کافرلرآت دیدلره اوخ سپدلر اوتلرا اورنی قره چوقه
جوبان چیصانتك ایاشنه طاش قودی آندی برین اتاندی
ایکسی اوجی یتدیه ایکسینی اتاندی اوجی دوردین یتدی
کافرلرك کوزنه قورخو دشدیه قره جق چوبان کافرك
اوج یوزنی چیصان طاشیله یره یرتدیه ایکی قرداشی
اوخده دشدیه شهیدا ولدی چوبانك طاشیله دکدی

42

يتون ديوكيجي ذمين صباتنك اياسنه قورانار كافري يتق
كافرك كوزي قورقدي ديناعالم كافرك باشنه قراكوا اولدغ
ايدر يارمسون يارجسون بوچوبان بزم چمن قرادا اولمي
ديدلر دخي طورميب يقا چدلر چوبان شهيد اولن قرداشلرين
حقنه قودي كافرلر لشندلر بربيك ديه يندي چقمق
چتوب اوديا قدي دخي كيتكندن قرومسي ايروب يارانسه
يصدي بونلك قيتمس الوب اوتوردي ماغلدي صقلدي
ايكي سالوز قزان بلك قزان اولوميسين دريسين بواشلردن
جنرك يوقميدر ديدي مكر خانم اولكيجه قالن اغوزلك
دولتي بايندر خانك كويكوسي اولاشي اوغلي سالوز قزانه
قره قيتملو واقعه كوردي سرمردي اوريي طوردي ايدر
ميلورميسين قرنواشم قره كوته دشدن نه كورندي قره قيتملو
واقعه كوردم يومرغمدن طالبسن شاهين بنم قوشمي الور كوردم

کوکدن ایلدرم اغناب اوم اوزرنه شافکوردم • دوم قره
بوساریق اوردمك اوزرنه توکلوکوردم • قودز قورمسلر
اوبی دلرکوردم • قره دوه اکسم درقورکوردم • قارغوکبی
قاره صاچم اوزانکوردم • اوزانیسی کوزی اورتکوردم
بلکومدن اوی برماغمی قاندن کوردم • پخه کیم بودشی کوردم
شوندن بروعقلم اوصم دیره بلمز خاتم قرداشی منم بودشمی
بورغل مکادیدی • قره کونه ایدر قره بولت دیرکلك شنك
دولتکدره • قارایل یغمور دیرکلك لشکرکدن صباح
قیغودره • قاره قز دره قلاسنی یوده بلمز الله یورسون
دیدی • بویله دیکچ قزان ایدر منم آوی بوزمه لشکرمی طعمه
بن بوکن قوکرانا قاقرم • اوچ کون ملك یولی برکونده الورم
اویله اولمادین یوردم اوستنه وارمم • اکرصاغ درآشی
درآخشلم اولمدین کیمسن سکا کلردم • اوردم صاغ آشی

44

دكل ايسه باشكوزه چاره ايدك من دخي كندم ديدي
قوكراتي مهسوزلري • قزان بك مهسورلري يولكندي
كلي كلي يوردنك اوزرنه كلدي كوردي كم اوچارده قوزغون
تازي طولشمش يورنده قالمش قزان بك بوراده يوردلر
جنرلشمش كوره لم خانم نه جنرلشمش قزان ايدر قوم قلمز
قوما يوردم • قولنه صغن كيمك قوكشي يوردم • سني يانمي
بنره دن داريمش كوزل يوردم • اغ بان اوم دكلسه يوردي
قالمش قاريجق انام اولوزنده بري قالمش • اوغلم اورياوج
اتاسنه پوته قالمش • اغوز بكلري ات چپانده ميدان قالمش
قره مودبق دكلسه اوجق قالمش • بوحالتري كوردكده
قزانمك قره قيمه كوزلري قان ياش طولدي • قان طمرلري
قيندي قره بغري صرصلدي • قوكوزآتين اوكچه لدي
كافركيمسه كي يولاد وشدي كندي • قزانمك اوكنه برصو

كلدي ٥ قزان ايدر صوحق ديدارن كورمشدر ٥ بن بوصويله
جنرلشيم ديدي كور ٥ لم خانم پخته جنرلشدي قزان ايدر
چغنم چغنم يتا لردن چقن صوه اغاج كي لري اوينادن
صوه حسينك حسينك حسرتي صوه باغ وبستانك زينتي
صوه عايشه ايله فاطمه نك نكاحي صوه شهباز اتلر ايجد كي
صوه قيزل دون لر كلوب كيجد كي صوه آغ قيونلر كلوب
چوبان سندره ياندوغي صوه اوردمك جنريل بلوزسن
ديكل مكاه قره باشم قربان اولسون ٥ صويم سكا ديدي صو
پخي جنرو يرسه كورك صودن بكدي ٥ بركزيل قورده طوش
اولدي ٥ قوردبوزي مبارك در قوردلر جنرلشيم ديدي
كور ٥ لم خانم پخته جنرلشدي قزان ايدر قرانفو اخشام
اولنده كوني طوغان ٥ تا ايله يمور يغانده اركي طوران
قره قيچ اتلري كشنشدرن قيزل دون كوردكنده بتر لشدرن

46

اغجه قويون كوردكنده قيرق چربوب ه قحلدين ارقاسني
اورب ه يرك اغيلك اردينى سوكن ه قارمه بوجق سموزين
الوب طوتاده قانلو قيرق اوزب چاب چاب يودان اوازي
قابه كوپكلره غوغا صالى ه چمقلوجه چوبان لري دوشلم
يوكردك اوردمك حنبري بيلورمسين ديكل مكا قره باشم
قربان اولسون قوردم سكا ديدي ه قوردقجى حنبرى سه
كرك قوردده دخى كچيدي قره جه جوبانك قره كوپكى قزانه
قرشو كلدي ه قزان قره كوپكلم حنبرلشدي كورمه لم خانم نه
حنبرلشديي ايدر قرنقو اخشام اولنده واف واف اوزره
اجي ايران توكلنده چاب چاب اچى كاتى حرسوزلري
قوردقودن قوردقدوبن شماته سيله اوركرده اوردمك حنبري
بلورميسين ديكل بكاه قره باشم صاغلغنده ايلوكلرايدم
كوپك سكا ديدي كوپك قجى حنبرسه كوك كوپك قزانك

اتنك ايا غنده چاب چاب دوشرسك سك سكلر قزان
برتومارا يلم كوپكي اوردي كوپك چكلدي كلدوكي
يولده كندي • قزان كوپكي قولايي قره جد جوبانك اوزرنه
كلدي • جوباني كورد وكنده حنرلشدي كوره لم خانه منه
حنرلشدي قزان ايردي قرنقوا حشام اولنده قيغلو جوبانك
قارله يغمور يغانده چتمقلو جوبان اونم اكلسوزم دكله
اغ بان اوم شوندن كحمش كوردكي ديكل مكا قره باشم قربان
اولسون جوبان سكا ديدي جوبان ايردي اولمشيدك ينمشيدك
اقزان قنده كزردك بنره ديدك اقزان دون يوق اوتكي
كوره ايوك يوندن كحدي • قريجق انالك قره دوه يوينده
اصلو كحدي • قرق اينجه بيللو قزيل حلالك بريي اوزون
بورله خاتون اغليوني شوندن كحدي قرق كيدلي اوغلك
اوردباشي اچوق يالي اياق كافرلروك يانجه طحسان

48

كندي • تاولة تاولة شهباز اتلرك كافرنعمتي • قطار قطار
قزل دوه لرك كافرنعمتي التون اچمه بول خزينه كي كافر
المتي چوبان بويله ديكجك قزان اة اندي عقلي باشندن
كندي • دنيا عالم كورنه قرانكو اولدي • ايدر اغزك وتيسون
چوبان چوريسن چوبان • قادرستك التوكه قدر يازسون
چوبان ديدي • قزان بك بويله ديكجك چوبان ايدن نه قادرسن
بكا اغنام قزان يوخسه كوكسوكده يوقمي درايمان • الي
يوز كافر دخي منم اوزرمده كلدي • اكي قرداشم شهيد
اولدي • اوچ يوز كافر اولدورم غزا ايتدم سوز قيصه
ارق توقاي سنك پتوكدن كافرلره ويرمدم • اوچ يرده
يارة لتدم قره باشم بوكلدي • يالكوز قالدم ضوچم بوميدي
ديدي • چوبان ايدر قوكز اتك ويركل مكا التمش طوتام
كوندوكي • ويركل مكا ات الاجه قلقانكي ويركل مكا

قره

قره بولات اوزقيلجك ويركل مكاه صداغكن سكسن اوتك
ويركل مكاه اغ توزلجد قچي بايك ويركل مكاه كاڤره من
وراين يكي دن طوغايين اولدوريم يكوملم التوم قاتن
بن سليين اولرسم سنك اوغركه بن اوليم الله تعالي
قورسه اوكي بن قورتراين ديدي چوبان بويله ديكج قزانه
قهر كلدي الدعب يوريو ويردي چوبان دخي قزانك
اوردندن يتدي قزان دوندي يتدي اغول چوبان قنه
كيدرسين ديدي چوبان ايدر اغام قزان سن ايوك
الماغه كيدرسك من دخي قرنداشم قاتن الماغه كدارم ديدي
بويله ديكج قزان ايدر اغول چوبان قارنم آج درهم نسنه
وارميد ديمكه ديدي چوبان ايدر بلي اغام قزان كيجه دن
يرقوزلب بشور ربد وررم كل بو اغاج دبنده اينه لوم بيالم ديدي
ايتدبلر چوبان طغرجيني چقردي بيدلره قزان قزايلدي باه

50

ایدر اکر چوبانلر وارجق اولرسه قالن اغور بکلری
بنم باشمه قاچ قچلر چوبان بلد اولسه قزلر کافری الرلری
دیرلر دیدی قزلرینه عیرت کلدی چوبانی براغاجه صوره
صوره محکم بغلدی ایلتدی یوریوب دی چوبانه ایدر
مز چوبان قرنك اچنا مشکی کوزوکه قادر مش ایکی
براغاجی قوپارمی کوریوحسه سنی بوندن قورتلر قورتلر
دیدی قزه چوبان ضرب ایلدی قبا اغاجی یره
یوردیلد قوپردی ارقاسنه الدی قزلرنك اردنجه
قزلر یا مدی کوردی چوبان اغاجی ارقاسنه المش
کلوره قزلر ایدر مز چوبان براغاج نه اغاج در چوبان
ایدر اغام قزلر براغاج اول اغاجدر کم شن کافری بیرسن
قرنك آجغزمن سکا براغاجلر یمك پشوررمی دیدی
قزلر بوسوزلرخوش کلدی استدی ایتدی چوبانك آلدرمن

چوزدي ه السنده يراوبدي ه ايدر الله منم ادي قوزغلجي
اولرسه سني ايراخورايليايم ديدي ه ايكسي بيلم يورله
كردي ه بويكا شوكلي ملك كافرلرلشيم شاه مان بيوب
ايجوب اوتوررديي ايدر بكلر بلور مسيز قزانه نجه حيف
ايلمك كرك ه بويي اوزون يورلم خاتونني كتورب صفرق
سورد رمك كرك ديدي ه بويي اوزون يورلم بويي ايشدي
يوركيلم جانمه اودلرد شدي ه قرق ايجه بيلكق ويرزوك
ايجنه كردي ه اوكت ويردي ه ايدر قنقكوزه ياپشورلرسه
قزان خاتوني قنغي كزدرديو قرق يردن اوازويره شمز
ديدي ه شوكلي ملكدن ادم كلدي قزان بكوك خاتونني
قنقكوزدرديدي ه قرق يردن اوان كلدي قنقسيدره
بيلساديلره كافره حبر ويردلره برنه ياپشدق قرق يردن
اوان كلدي بيلمدك قنقسيدرديلره كافرايردمره

52

وارك قزانمك اوغلي اورزي طارتوك چنكله اصوك يتمه
يتمه اغ استدن چكوك قره قاورمه پشورب وق پك قزنه
ايلتوك هركم يدي اولدكلي هركم يدي اولدرالوك كلوك
صغوق سورسن ديدي بوبي اوزوده بورله خاتون اوغلنك
يماجنه كلدي چاغرب اوغلنه صعويلركوره لم خانم نه صويلر
ايدرا غول اغول ايه اوغول بيلورمي سن نلرا ولدي ه
سويلمشدلر فصل فصل كافرك فعلي طويدم دنلوكي التون
يارايومك قنبره سي اوغول قازه بكزر فيزمك كلمنوك
چيچكي اوغول اوغول اوغول اي اوغله طمغزاي طار
قارنده كوترديكم اوغله اون اي دينده دينايه كتوردوكم
اوغله طولمه سي بشكده بلدوكم اوغول ه كافرلرترس طاشمشلر
قزانه اوغلي اورزي جيسون چقاروك يوغازنده اورغانله
اصوك ايكي طالوسنده چنكله صايخوك يتمه يتمه اغ استدن

چكوك

چکوك قره قاورمه ایدب قرق بك قیزنه ایلتوك هركم یدی.
اول دكل هركم یدی اول قزان خاتونی در چكوك دوشكزه
كتوره لم صفرق سوردی الم دیمشلره سنك اتوكدن اوغلنه
بیایمی یوخسه صاتیم دینلوكا فرك دوشكنه كیرمیجك
قزانمك نا موسنی صندرایمی بخدیم اوغول هی دیدی
اوروایدر اغزك قوریسن انا دیلوك جوریسن انا
انا حقی تكری حقی دكلمسیدی قلقوبنی یرمدن طوراندم
یتاكلر بوغازكدن طوتایدم قبا اوكیم التنده صلایدم اع
یوزكی قره یره دیمه یدم اغز وكلر بورنكدن قان شورلدی
دیدم جان طتلوسی سكا كوسترمیدم بونه سوزدر سقیز
تادیر انا منم اوزمه كلمیه سین منم ایچون اغلامیه سن
قویمی قادین انا چنكالم اورسونلره قوانمدن چكسونلر
قره قاورمه اتسونلره قرق بك قیزمك اوكنه ایلتسونلر

انلر بريد وكندوسن اكي يكلمسني كافرلر يلمسونلر طوتيشونلر
تاكيم صاسي دينلو كافرلك دوشكنه واتياسن صغراغن
سورميه سن اتام قزان نامرسني صماييه سن سقين ديدغي
اوغلان بويله ديكجه بولدر بلدر كوزنك ياشي روان
اولدي بوبي اوزون يلي بورله خاتون بويله قلاغن
الدي دوشدي كوزالماسي كبي آل يكاغن طرتدي يرتدي
قرغوكبي قره صاچيني بولدي اوغل اوغل ديوين زارلق
قلدي اغلدي اوروزايدره قادين انا فرشوم الوب نه
بوكورسن نه بوزلرسن نه اغلرسن بغزملايوره كم منه
طغلرسن كيمدن منم كوهني نه اكدورسن هي انا عي بي
انلر اولي يرده برقولوني اولمزمي اولوره قزل دوه لس
اولمزمي بركوشكي اولمزمي اولوره اجمه يتونلر اولي
يرده برقوزيجيني اولمزمي اولوره سن صاغ اول قادين

انا

انا بابام صاغ اولسون برمنم كبي اوغل بولنمز ب اولور
ديدي بويله ديكج اتاسنك قراري فالدي يورو
ديدي قرق ايجنه بيللو قيزك ايجنه كردي كافرلس
اوروزي الوب قناره ديبنه كتوردي اوروزايدر
مر كافر اماني شكر ينك برلكنه بوقدر كمان قوك مني يو
اغاجلد سويلشيم ديدي چاغرب اغاجه صويلمش
كوره لم خاتم نه صويلمش اغاج اغاج ديرسم سكا ارلمه
اغاج مكه ايله مدينه نك بتوسي اغاج موسي كليمك
عصاسي اغاج بويك بويك صولرك كوپرسي اغاج
قره قره دكيز لروك كيمسي اغاج شاه مردان علي نك
دلدلينك ايري اغاج ذوالفقارك يتمش قبضه سي
اغاج شاه حسنله حسينك بتكي اغاج اكر اردنه
اكر عورت در قورحتي اغاج باشنك الله باقر اولسم

باشلرز اغاج دیبك الم باقر اولسم دبسوز اغاج منی سکا
اصار لرکوترمکل اغاج کوترجك اولرسك یکتلکوم سنی طتشور
اغاج بزم ایلدہ کرك ایدك اغاج قره هندوقوللرمه بیوریرم
سنی باره باره طوغرییالردی اغاج اندہ ایتدی تاولہ تاولہ
یغلنانده اتومه یازخ قرطاش صقلیانده یولداشمه یازخ یورغنده
طالبنده شاهین قشومه یازخ یتر ایلده طوتانده یازخ
بکلکه طویدیر اوزومه یازخ یکت لکنه اوصاندیر جانمه
یازخ دیدی یومروبرمروا غلدی ه یانوچکرجکنی طاغلدی
بو محلده سلطانم سالوز قزانلم قره جه چوبانه چپاز
یتدی چوبانك اوج یشارطنده دریسندہ صباتنك
ایاسپدی ه اوج یکی توبندہ صبانی نك قوللدیدی
برکچی توبندہ چتلاغوجیدی ه هراتاندہ اون اکی
باقر طاشی اردی اردنجی طاشدیرہ درشردی یره دخی

دشر

دشمنه تورکمن صاورلردی اوجق کبی اوبرلردی ماوج
بلادق طاشی دشدکی یرك اوتی بتزدی سمزقیون ارق
توقلی یاپوردہ قالمسہ قورت کلب یمزدی صیانك
قورقوحسندہ ایلم اولسہ سلطانم قرہ جدہ چوبان صیان
چاتلتدی دینا عالم کافرك کوزنہ قرنکوا ولدی قزان
ایدر قرہ حق چوبان انامی کافردن دلیایم آت ایاغی
التندہ قالمسون دیدی آت ایاغی کوللك اوزان دلی
چوك اولور قزان کافرہ چغرب صوبلمشی کورہ لم خانم
صوبلمشی اندرماردہ شوکلی ملك فلوکی التون بان
اولری کتوریدررسن سکا کوللکا اولسون اغوزخزینم
بولی کوتریدررسن پسکا خرجلق اولسون فرق اینجہ
بیللو قیزلی یورتہ خانوتی کوتریدررسن سکا بیلی اولسون
فرق یکیدلی اوغلم اوروری کا توریدررسن قولك

58

اولسون ٭ تاولد تاولد شهباز اتلرم کتورمیدرسن
سکا بنت اولسون ٭ قطار قطار دوه لرم کاتورمیدرسن
سکا بوکلت اولسون ٭ قاریمجق اغام کتورمیدرسن مرکاغز
انا بی ویرکل مکا ٭ صواشمدین اورشمدین ٭ قایدایم کروده نیم
کدیم ٭ یللو بلکل دیدی ٭ کافرایدرمز قزان دنلوکی
التون باش اوکی کتورمشسن ٭ بزم دره قرق ایچم یللو قیزله
بربی اوزون بورله خاتونی کتورمیدرسن ٭ بزم دره قرق
یکیدلی اوغلك اوروزی کاتورمش بزم دره تاولد
تاولد شهباز اتلرم ٭ قطار قطار دوه لرم کتورمشسن بزمله
قریمجق اناکی کتورمشسن بزم دره سکا ویرمزم ٭ یا یخاش
کشیش اوغلنه ویرورم ٭ یا یخاش کشیش اوغلندن اوغلی
طوغر بزانی سکا غریم قورن دیدیلر ٭ بریلم دیکم قره جق
جوبانك اجنی طوتدی ٭ طدا قلرب بتسردی ٭ جوبانك

ایدر مره دینی یوق عقلسز کافره اصی یق درنکسز کافره
قرشو تیان قارلی قره طاغلر قویو بدره اویی بتمزه قتلو
قتلو ارمق لر قیردر دیده صویی کلتو شهباز شهباز
انلر قیو بدره قلوب ویرمزه قزیل قزیل دوه لر قیو بدره
کوشك ویرمزه مر کافر قزانك اتاسی قیو بدره اوغلی
ویرمزه دولی المعدن صقاك وارسه شوکلی ملك قره
کوزلو قیزك وارسه کاتر قزانه ویره مر کافر سنك قیزکدن
اوغلی طوغسون ه سزانی قزان بکه قدیم قوپاسنه دیدی
بو محله قالی اغوز بکلری یتدی ه خانم کوه م کملر یتدی
قره دره اغزنده قره بوغه دریسنده پشکنك یا بوغی
اولی ه اجنی طوتانه قره طاشی کل ایلیی بیغنه اکشه
سنده یری یرده دوکی ه ارنلر اودنی ه قزان بکك قره
طاشی قره کونه چپاریتدی ه چال قیلیجك قردشی قزانه

60

يتدم ديدي ه بونك اردنجه كوره لم كيملر يتدي ه دمور
قتودرونن نه كي دمور قتوري ديوب الى التمش طوتام
الله كونن رنك اوچنده اربوكردن ه قتاى سلجك اوغلي
دلود وندا اچپار يتدي ه چال قيلجك اغام قزاى يتدم
ديدي ه بونك اردنجه خانم كوره لم كيملر يتدي ه حميدلى
مردين قلعه سن ديوب يقن دمور باياى قبجاق ملكه
قاى قوصدرده كلوبن قزانك قزين ارلكله الى اغوزك
اق صقللو قوجه لري كورنده اول يكيدي محسين
لين ه الى بخوزي شلوارلي ه اتى بحري حوتانلي
قره كونه اوغلي وده بوداق چپار يتدي چاك قيلجك
اغام قزاى يتدم ديدي ه بونك اردنجه كوره لم خانم
كيملر يتدي دستورسن جه بايندره خانك يغنيس
بصن ه التمش بيك كافره قاى قوصدرنك اغ بوزانك ه

بلسي

يليسي اوزرنده قارطوردرن غفلت قوجه اوغلي شمس
شمس الدين چاريتدي • چال قيلجك اغام قزان يتدم ديدي •
يونك اردنجه كوره لم خانم كيملر يتدي • پاره صاراي بولدي
صارنزده پاره لري اوچان • اپ الجه كردكنه قرشوكلي
يدي قيزك امودي • قالي اغوز اغزجسي • قزان بكك
ينا غي بوزايغرلو پيرك چپاريتدي • چال قيلجك اغام
قزان يتدم ديدي • يونك اردنجه خانم كوره لم كيملر يتدي
چايه چاملو • چالقره قوشي اردملو قورقوشه قوشقلو
قلاغي التون كويلي • قالي اغوز بكلري بربراسنزن يتجي
قاضلق قوجه اوغلي يلك يكا چپاريتدي چال
قيلجك اغام قزان يتدم ديدي • يونك اردنجه كوره لم
خانم كيملر يتدي • التمش اوكج دريسندن كرك ايلشه طوبقلري
اورتيتي • الي اوكج دريسندن كلاه • التسه قولتقلري اورتيتي

62

قولي بردي خزانجه اوزره بالدرلري ايچنه قزان بكوك
طاپشي آت اغزلو اوروز قوجه چپار يتدي • چال قيلنجك
بكوم قزان يتدم ديدي • بونك اردنجه كوره لم كيملر يتدي •
وابن پيغمبرك يوزني كورمه • كلوبني اغوزده صحابه شي اولمه
اجني طوقنده بيتلرمزدن قاره چقمق بيغي قاملو بوكدن زامن
چپار يتدي • چال قيلنجك اغام قزان يتدم ديدي • بونك
اردنجه كوره لم كيملر يتدي • كافرلري آت اردنجه يراغب
خوارلين • ايلدن چقوب ايكنجي كوزلو صوينده آت يوزه دوشه
الي يدي قلعه نك كلندن الي آغ ملك چشمه قزنده
نكاح ايدن صوفي صندل ملكم قاره قوصدران قره جبه
يوكوب • اوتز يدي قلعه بكنك محبوب قيزلرني چالوب
بر بر يومشن قوجاق • يوزنده طراغنده اوپمه • ايلك
قوجه اوغلي الب ارسلان چپار يتدي چال قيلنجك اغام

قزان یندم دیدی ۰ صیا یلسغلہ اغوز بکلری توکنسہ اولمز
هب یندیلوہ اوی صودن ابدست اولوہ اغ التلرن
یرہ قوولوہ ایکی رکعت نماز قلدلوہ ادیکو وکلی محمدہ
صلوات کتوردلوہ بی تکلف کافرہ آت سلدلر قیلیچ چالدیلر
کومبرکو مبرنقادہ لرد وکلدی ۰ یورمہ سی التون توح
بورلرچالندی ۰ اون کون جکرندہ اولی اوکیتلر بلوردی
اول کون موخانتلرد صیایرکو زندی ۰ اول کون برقیامت
صواشی اولوی میدان طلو باش اولدی ۰ باشلر کسلدی
طوپ کبی شهباز شهباز اتلر بوکردی نالی دشدی ۰ الہ
الہ کوندرلوسو سلدی ۰ قره بولات اوزقیلیچ لرچالندی
یلمانی دشدی ۰ اوج بلکلی قایی اوقلر اتلدی ۰ دمرلی
دشدی ۰ قیامتلک برکوپی اولکون اولدی ۰ بک نوکرلری
نوکر بکلری ایرلدی ۰ طاش اغوز بکلریلہ دلی طوغدان

64

صاغ دن دیدی • جلاسون یکتلر له قره کونه اوغلی دلی
بوداق صولدن دیدی • ایچ اغوز بکلریله قزان دوبه
دیدی • شوکلی ملکه حواله اولدی • شوکلی ملکی بوکز
دینی انزن یره صالدی • غافل لوجه قره باشی الوب
کسدی • قاچشدین الجه قانی بریوزنه دوکدی • صاغ
طرفده قره توکن ملکه یتاق سلجمك اوغلی دلی طوندا ن
قرشوکلدی • صاغ یانی قیلجلدی یره صالدی • صول
طرفده بوغاجو ملکه قره کونه اوغلی دلی بداق قرشو
کلدی • الیتی برلی کوز ایلم دیدسنه قانی طوته اوردی
دنیا عالم کوزنه قراکوا اولدی • ات بوینی قوجقلدی
یره دشدی • قزان بکك قرطاشی • کافرك توغیسلد
سبخانی قیلجلدی یره صالدی • دره لرده • دیدلرده •
کافره فرعون کردی • لشنه قوزغونه اوشدی • اون

اكي يك كافر قيلجيدن كيچدي • بش يوز اغوز يكتلري
شهيد اولدي • قجانغي قزان بك قومدي • اماں ديي
اولدرمدي • قالن اغوز بكلري طيوم اولدي • قزان
بك اوردوسني اوغلانغي اوشاغني خزينه سني الدي كرو
دوندي • التون تختنده ينه ايرني دكدي • قره چوچويانغي
ايراخود ايلدي • يدي كون يدي كيجه يم ايچمد اولدي
قرق باش قول قرق قزناق اوغلي اوروز بكلشنه ازاد
ايلدي • جلاسون قوچ يكتلر • قلاچ اولكه ويردي شلوار
جبه چوخه ويردي • دوم قورقود كلوبي بويني بوزيلدي •
صوي صويلدي • بو اغوز نامئه دوزدي قوشدي بويله
ديدي • قتزديدكم بك ارنلره ينا منم دينلره اجل الدي
بركزلدي • فانغي دينا كه قالدي • كلمو كيده يلر دينا
اخر صوك اوجي اولمليدينا • يوم ويرديم خانم قارنغ

66

قره ملا غلرلك يتلمسون • كوكلدن يجه بنا اغاجك كسلمسون
قاش اقن كوركلو صويك قورعيسون قادرتكري سني
نامرد • محتاج ايتمسون • چيارگن اغ بوزانك درمسون
حالشسنه قره بولات اوزقيلجمك كدلمسون • درتشوكن
الاكوندوك اوانمسون • اغ صقللو بياك پري اچمق اولسون
اغ برچكلو اناك پري بهشت اولسون • اخر صوكي ارك
ايماندن ايرمسون • امين دين لو ديندار كورسين • اغ
النوكره بش كلمه دعا تلدق قبول اولسون • الله ويرن
امودك اوزلسون • يغشدرسون دوردشدرسون كناهلرن
ادي كوركلو محمد مصطفي يوزي صوغنه باغشلسون
خانم جي قام بومرنك اوغلي بامسي بيرك بويني
بيان ايدر خانم جي قام غان اوغلي خان بايندر
يرتوك طوردشدي قره يرك اوستنه اغ بان ايوت

دكدرمشدي • الصيوان كوك يوزينه اشمشدي • بك
يرده • ايك خاليجه سي دوشمشدي • ايج اغوزطاش
اغوز بكلري بايندره خانك صحبتنه درلمشدي • باي
بوره نك دجي بايندره خانك صحبتينه كلمشيدي بايندر
خانك قرشوسنده اوغلي قره بوداق باي طيانوب لور
مشدي • صاغ يانده قزان اوغلي اوروزطورمشيدي
صول يانده قاضلق قوجه اوغلي • بك يكنك طورمشدي
باي بوده نك بونلري • كوردكنده اه ايلدي ياشندن
عملي كتدي • دستمالني النه الدي • بوكروبوكرا اغلدي
بويله ديكج قالق اغوز ارقاسي • بايندرخانك كوبكني
سالور قزان قابه ديزنك اوزرنه چوكدي • قتاتكوبت
باي بوردبكك يوزنه بقدي • ايدرباي بوده بك منه
اغليوب بوزلرسن • باي بوره بك ايدرخان قزان

68

بخ اغلیابن ۰ بخ بوز لیابن ۰ اغولدن اورتاجم یق قرطاش
تدرم یوق ۰ الله تعالی منی قرغایبدر ۰ بکلوتاجم تخمیم
ایجون اغلرم ۰ برکون اولدوشم اولم یرمدی یوردمدن
کسه قالمه دیدی ۰ قزان ایدر مقصودك بوی در ۰
بای بور ۰ بك ایدر بلی بودر ۰ منم دخی اوغلم اولسه
خان بایندرك قرشوسن السه طورسه قولاق ایلسه
من دخی باقسم سونسم قزانسم کونسیم دیدی ۰ بویله دیکج
قالی اغوز بکلری یوزکویه طوتدیلر ۰ ال قالدرب دعا
ایلدیلر ۰ الله تعالی سکایراوغل ویرسون دیدی ۰ اول
زمانده بکلرك الیتش الیتش قارقشی قارقش ایدی ۰
دعالری مستجاب اولوردی ۰ بای بیجان بك دخی
برغون اوروطوردی ۰ ایدر بکلر منم دخی حقمه بر دعا
ایلك الله تعالی مکا ده برمیتز ویره دیدی ۰ قالی اغوز

بکلری

بكلرى الى قالدرد بلره دعا ايلد يلره الله تعالى سكا ده
برقيز ويره ديلره ياى بجان بك ايذر بكلر الله تعالى
سكا برقيز ويره جك اولورسه سز طانق اولك منم قزم
ياى بوده بك اوغلك بشك كرتمه ياوتلى اولسون ديدى
بونك اوزرنه برقاج زمان كاچدى الله تعالى ياى
بوده بكه برا اوغل ياى بجان بكه برقيز ويردى قالن
اغوز بكلرى بونى ايشتديلره شاد اولوب سوندىلر
ياى بوده بك يازركانلرى يانينه اوخدى بيورق
ايتدى مره يازركانلره الله تعالى سكا براغول ويردى
وارك روم ايلنه منم اوغلم ايچون يخشى ارمغانلر كتورك
منم اوغلم بويوينجه ديدى يازركانلر دخى كيمه كوندز
يولة كردىلره استنبول كلديلره دان دانشوخ اليخشى
ارمغانلر الديلره ياى بوده نك اوغلجغزه بردكشز

70

تاوني بوز ايغز الولره براغ توزلوقني باي الديلره بوجني
الني پرلي كوزالديلره يول پراغني كوردبلره باي بوره تك.
اوغلي بش ياشنه كردي ه بش ياشندن اون ياشنه
كردي ه اون ياشندن اون بش ياشنه كردي ه چايسه
بنسه جالملوجالغره قوش اردملوه بركوزل يخشي يكت
اولدي ه اول زمانده براوغلان ياش كسمسه ه تان
دوكمسه اد قوفرلردي ه باي بوره بكك اوغلي اتلمندي
اوه جمدي ه اوآوه لاركي بابا سنك تاولسي اوزرنه
كلدي ه امره خوربا شي قرشولدي ه ايندردي قوتشلدي
بوب ايجوب اوتوررلردي ه بوبكادن دني بارزكانلر
كلوبني قره دروندا غزنه قوتشلردي ه بارمسون بابا جسون
اونك تلمه سنك كافرلري بونلرغ جاسوسلدي ه يا
ندكانلر ماوراليكي غافللدنبشيوزكافرلي تولديلر چيدلر

يغالدیلره باذرکانك اولوسی طوتلدی کیمسی تجارتی
اغوزه کلدی ۰ بتدی کوردی ۰ اوغوزك اوچنده برال
صیوب دکلمش ۰ برامرزه خوب یکیت ترق یکندالی صاقلدی
وصولندی اوتوروب اوغوزك برمخشی یکیدی اچنی بویاغ
مدد دیاغ دیدی ۰ باذرکان ایدر یکیت یکیت ۰ بك یکیت
سن بنم اونم اکلهسوزم دکلدر اون الی یلدرکم اغوز
اچنده کمتش ایدك ۰ دان دانشوخ کافرمالی اغوزبکلرنه
کتوررایدك ۰ پاسنك قره درونداغزنه دوشویره مشیر
ایدك ۰ اونك قلاسنك بشیوز کافری اورزمزه قویلدی ۰
قرداشم طقسانی اولدی ۰ مالمزی رزقمزی یغالدیلره کرو
دوندیلره قره باشم کوسترمدم سکا کلدم ۰ قره یاشك صدقه سی
یکیت مدد سکا دیدی ۰ بوکزاوغلان شراب ایچمزکش
ایچمز اولدی ۰ النوزایاغی النده یره چالدی ۰ ایدر

ندیدکی یتورك کیونغلی منم شهباز امتی کتورك هی بنی
سوبه یکتلر بنسونلر دیدی • بارزکان دخی اوکلارنه
دشدی • قولاغزاولدی • کافردخی دشمنی برپرده •
اچه اولشکری یدی بوبحلده ارنلرك میدانی ارسلانی
بهلوانلرك قتلانی • بوزاوغلان یتدی براکی دیدی
کافرلره قیلیج اوردی • باشی قالدورن کافرلری اولدردی
غزا ایلدی • بارزکانلرك مالنی قورتردی • بارزکانلر
ایدرلك یکت برده سن ارلك اشلدك • کل امدی بکندکلك
مالدن الدیولره یکیدك کوزی بردکیز قولنی بوندن
ایغری طوتدی • برده الیتی برلی کوزی بردن آغ توزلو
بایی طوتدی • بواوجنی بکندی • ایدرماره بارزکانلر
بوانترب ودخی بومایی • وبوکوزی مکاویرك دیدی
بویله دیکج بارزکانلر سخت اولدی • یکت ایدرمره

بارزكانلر چوقجي استدم ديدي • بارزكانلر ايتدي لر
نه چونغ اولسون • امّا بزم بركوشرا اوغلي وارديء بو اوج
نسنه اكا ارمغان ايارسك • وزكرك ايدي ديدلر • اوغلان
ايدوكره بكوكرا اوغلي كم دره • ايتدلر باي بوره • نك اوغلي
واردر • اوه نه نامسي ديرلر ديدلره • باي بره • نك اوغلي
اولديغي بلمديلره • يكت برماغي اصودي • ايدن
بوندن منتقل المعدن ايسه • اندن بابام يانندن منتشر
المق يكدر ديدي • اتّى قا بجلدي بوله كردي بارزكانلر
اردندن بقا قالدي • والله بخشي يكت مروّتلو يكت
ديدلره • بوز اوغلان بياسنك اونه كلدي • بارزكانلر
كلدي ديو بياسي سوندي • جنرّاوتاغ آلصيون دكدي
ايبك خاليجه لرصالدي • كجدي اوتوردي • اوغلني
صاغ ياننه الدي • اوغلان بارزكانلر خصوصندن

قزسوزسويلمدي ه كافولري قرد وغنى اكمدي ، نكاهي
بارزكانلر كلدي لره باشن ايندروب سلام ويرديلره
كوردلركم اول يكت كم باشن كسوبدره قان دوكب دره
باي بوبو بكك صاغنده اوتوره باوزكانلر بوريديلره
يكيدك الين اوپديلره بونلر بويله ايدجك باي بوزه
بكك اجغي طوتدي ه باوزكانلره ايدره مرحبا اوغلي
قوات لره اتاطوركن اوغل النمي اوپرلره ايتديلر خانم
بويكت سنك اوغلكمي دره بلي منم اوغلم دردديي ه
ايتديلر امدي ايچنده خانم اول اتوك الين اوپدكمزده
اكوسنك اوغلك اولمسيدي ه بزم مالمز كرجستانده
كمنسوي ه هپومزطوانشق اولمشدي ديديلر ه باي
بوره بك ايدره مرحبا بنم اوغلم ياشي كسدي قاني دوكدي
بلي ياشن كسدي ه قان دوكدي ه ادم اخترمدي ديدلره

مر

مرح بوا وغلانه اد قويا سنجه وارميدر ديدي • بلي سلطانم
ارتمدر ديدلر • تالغ اغوز بكلريني جمع ديي قونغلدي
ددم قورقوتكلدي • اوغلانه اد قويدي ايدر سوزم
دكلم بايي بوره بك • الله تعالي سكا براوغل ويرمشدر
طوتا ويرسون • اغز سنجاق كوتورنده مسلمانلر ارخاتي
اولسون • قارشو ياتق قره قارني طاغلردن اشار
اولسه • الله تعالي سنك اوغلكه اشوت ويرسون تلاو
قانلو صولردن كيجر اولسه • كجت ويرسون • تلاه ليق
كافره كيرنده • الله تعالي سنك اوغلكه فرصت ويرسون
سن اوغلكي باسام ديوا وخشادرسن • بونك ادي
بوزايغرلتي ياسمي بيرك اولسون • ادني بن ديدم
ياشيني الله ويرسون ديدي • تالغ اغوز بكلريني الم
كونردلر • عاقلدبلره بوادبويكيدن قوتلو اولسون

76

ديدلر • بكلرهب اوه بندي • بوز ايغرب چكدردي •
بيرك بندي • نكاهندن اعوزك اورزنه برسوردي •
كيك كلدي • بامسي بيرك برني قواكندي • قواقق بريره •
كلدي نه كوردي • سلطانم كوردي كوك چايرك اورزنه
برقرغرب اوتاغ دكلمش • يارزوب بواوتاغ كيموك • اولا
دبدي • جزب يوق كه الاجغي • لاكوزلي قيزك اوتاغي
اولسه كرك • بواوتاغك اورزنه وارمغه ادبلمدي • ايتدي
نه اولورسه اولسون • حلمس اوبي • لايره دي • اوتاغك
اوكنده ايرشي كلدي كبكي سكرلري • بامدي كوردي •
بواوتاغ يابني چيچك اوتاغيمش كه • بيركك بشك كرمنه
نشانلسي ارخلوسيدي • يابني چيچك اوتاخدن •
باقردي • مرد ايه لر بوقوات اوغلي قوات مزار لكي
كوسترديلر • وارك بوندن يابي • دللك كورك نه ديه

ديدي ه قصر جمد بنكه ديرلر برخاتون واردي ايلرو
واردي پاي ديلدي ه جي بك يكت بزه دخي بوكيكدن
پاي ويرديدي ه ببرك ايدر مز دادي متى اوجي دكلم
بك اوغلي بكم ه هب سيزه ديدي اما صورمق عيب
اولمسون ه بو اوتاق كمو كدر ديدي ه قصر جه بنكه ايدن
بك بكيدم بو اوتاغ پاي ببجاق بك قزي بانى چيچكك
دردينه ه ايله اولسه خاتم ببركك تانى قيندي ايله
ياب ياب كوودوندي ه قيز لركيكي كوتردي لر كوزللر
شاهي بانى چيچكك اوكنه كتوردي لر ه بعدي كوردي
كه برسلطان سوز صحتين كبك در ه بانى چيچك ايدن
مره قيز لر بويكت نه يكندر ه قيز لر ايدر ه والله سلطانم
بويكت يوزي نقابلو يحشي يكت در ه بك اوغلي بك
ايشي ديدلر ه بانى چيچك ايدر جي هي داية لر مكابن سني

78

يوزي نقابلو بيركه ويرمشم ديردي • اولميا كم يوا وزلا
مره چاغرك حنر لشيم ديدي • چاغرد لربيزك كلدي •
يا ني چيچك يشمقلندي • جرصوردي ايده يكت
كليشك قنده بايرك ايده ايج اغوزده • ايج اغوزده
كيموك سني سن ديدي • باي بوره بك اوغلي باشي
بيرك ديدكلري منم ديدي • قنزايده يا نه مصلحت
كلدك • يكت ديدي • بيرك ايدر پاي بجاق بكوك •
بوقزي وارمش اني كورمكه كلدم ديدي • قنزايدر
اول اويله ادم دكلدركم سكا كورنه ديدي • امّا من
يا ني چيچكك دادسيم كلامدي • سن كله اوه چقالم •
اكرسنك اتوك منم اتومي كجرسه اونا سني دخي
كجرس • هم سنوكله اوخ اتالم مني كجرشك اني دخي
كجرسن • وهم سنكله كوره شلم مني بصرسك اني دخي

بصرسن ديدي • بيرك ايدر خوش امدي اتلانك
ايكسي • اتلاندن نر ميدانه چقديلر • آت دپدلر بابرك
اني تيزك اتني كجدي • اوخ اتديلر بابرك تيزك
اوقي يردي • تيز ايدر مريكت منم اوتمي كمسنه
كجدوكي يوق • اوخلي كمسه يارد بكي يوق امدي كل
سنوكلا كورشلم ديدي • همان بيرك اتدن ايندي
تار وشدلر ايكي پهلوان اولوب بيرينه صرمشدي •
بيرك كوتوردي تيزي بره • اورمق استر تيز كوسترمز
بيركي بره • اورمق استر بيرك بوكلدي ايدر تو تيزه
باصليجق اولورسم تالن اغوز اچنده باشومه
تاخنج يورميه تو خنج ايدر لو ديدي • عينيمه كلدي •
قورادي تيزك تا غدمه سن الدي • اجكنده طوتدي •
تيز قوچندي • بوكز بيرك تيزك ايچه بيلنه كيردي •

80

بعذادي ارخاسي اوزرنه يره اوردي • قيز ايدريكت
پاي پيچانك قزي • بانوجيك منم ديدي • بيرلے اوج
اوپدي • يردشلدي • دكون قيلوا ولسون خان قزي
ديو • برماغندن التون يوزوكي چمردي • قيزوك برماغنه
كچوردي • اورتامزده بوتشان اولسون خان قزي ديدي •
قيز ايدرچون بويله اولدي • هان امدي ايلروطورمق
كرك • بك اوغلي ديدي • بيرك دكي نوله خانم باشي اورزنه
ديدي • بيرك قيزدن ايريلوب اولرنه كلدي • آغ صقالتو
بياسي قرشو كلدي ايدرا اوغل دان دانشوخ بوكن
اغوزده نه كوردك ايدرنه كوره يم اوغلي اولي ايدم
ديمش قزي اولي كوچورمش • بياسي ايدرا اوغل ياشي
ايورمجي كوك • بلي بس آغ صقالو عزيز • بابا ايورمخ
كرك ديدي بياسي ايدرا اغوزده كيمك قزين الي ويرزين

ديدي

ویرمدی • بیرله ایدر بیا مکا یرتیز الی ویرکم من یرمدن طوغمدی
اول طوغرکج کرك من قره قوچ امه بمدی • اول بنمخ کرك من قریه
وارمدی • اول مکا باش کتور رمك کرك • یرنك کبی یتیز الی
ویر بیا مکا دیدی • بیاسی باغی یوره خانه ایدن اغز اسن
یتیز دیلمز سن کندوکه • یرحاصلی استر مشمش اوغل مکرش
استدکك یتیز باغی بجاق بك قزی باغی جمك اولدیدی
بیرك ایدر بلی پس اوت آغ صقلو عزیز بیاغنم دمجی
استدوکم اولدر دیدی • بیاسی ایدر ای اوغل باغی جمجاکلر
بردلی قردانچی وار دن ادنه دلو قوچ اردیلر • یتیز دیلیاغی
اولدردی • بیرك ایدر یاپس یندم لم • باغی یوره نك ایسدن
اوغل قالن اغز بکلرنی اودامزه • اوجنالم بخم حصلحت
کودرلرشه اکا کوره ایشی ایده لم دیدی • قالن اغز بکلرنی
هب اوخدلرنا اودالرنه کتوردیلر • اغز قرنقاق ایلدیلر

82

قالوا غوز بكلري ايتديلر • بوقزي استمكه ليم وار •
بلور • مصلحت كوردلر كه • دده • قورقوت وارسون •
ديدلر • دده • قورقوت ايده • يارنلر چونكه مني كونده ر سن
بلور سز كيم دلوقوچاره • بنز قرداشني دلديني اولدوره
باري بايندر • خانك تاولاسندة • اكي شهباز يوكرك
آت كتورك • بزكجي ياشلو كيجرايغزي • برتوقلي باشلو
طرى ايغزي • ناكاره قاچه قومه اولرسه بريسني
بام • بريسني يدم ديدي • دده • قورقودك سوزي مقبول
كلدي • وار دلر • بايندر خانك تولاسندة اول اكي
اني كتوردلر • دده • قورقوت بريم بندي • برين يتدي
يارنلر سزي • حتة اصرلدم ديدي كندي • مكر ساطام
دلوقوچاره • دخي آغ باره ايونى آغ اوقاغني قرديرك •
اوزنه قوردومش ايدي • يولداشلرايله قوته اتوب

اوتورردی • دده قور قودا اوته دن بری کلدی • باشی
ایندردی بغربصدی • اغزدلرنه کورکلی سلام ویردی •
دلوتارچا داغزین کوپکلندردی • دده قور قودك یوزنه
بقدی ایدر • علیك السلام ای عمل آزمش فعلی دونمش
تادرالله اغ التنه قدایازمش • ایا قلیلر بوراید کلدکی
یوق • اغزلی لربوصوبدنه ایجدکی یوق سکانولدی • عملکمی
ازدی • فعلکمی ازدی • اجلکمی کلدی • بوارالرده
یلوسن • دیدی • دده قور قوت ایدوقرشو بنانن قره طاغلکی
اشاغه کلدیلر • اقینی دلی کورکلو صوبکی کیچکه کلدیلر
کیك انکوکه طاغ قولتغنکه قصلماغه کلدیلر • شکرنیك بیوك غله
بغبرك قولیله آیردیلر • آری کوندن کورکلی • یتمز قرد شلك
یانی جیچکی باسدی • بیرکه دیلمه کلدیلر • دده قورقوت
بویله دیکجه دلوتارچا ایدوکمره ندیدکم یتورك • قرا

84

اینزی یراغله کتورك دیدی ۰ قرا اینزی یراغله کتوردلر
دلی تارچاردی بندردلره دده ۰ قرقود کوستکی اوزدی
طورمدی قاچدی ۰ دلو قرچار اردنه دوشدی ۰ توقتلی
باشلو طاری اینزیورلدی ۰ دده ۰ قرقود کیجی باشلو
کاجر اینزه ۰ صحردی بندی ۰ دده ۰ بی قرا قولاق دلی قرچار
اول یلك یراشوردی دده ۰ قرقولك اردنجه دلی
قرچار ایردی ۰ دده ۰ نك اسنی انتدی ۰ تکرینه صقندی ۰
اسم اعظم اوقدی ۰ دلی قرچار قاچمغه الله آلدی ۰ ۰
برقار سندره اویکه ایله حمله قلدی ۰ دلی بك دلدی ۰
دده یی دیره ۰ چاله ۰ دده ۰ قرقوت ایتدی ۰ چالوسك
الوك قوریسونه دیدی حق تعالی نك امریله دلی
قارچارك الی یوقرودی ۰ اصلو قالدی ۰ زیرا دده
قرقوت وایت اسی ایرجه ۰ دلکی بتول اولدی ۰ دلو

قارچاره ایدرمدد امان الامان تکرنیك برلکنه بوقدرکان
سن منم الوبی صاغلدیغ کوز تکرنیك بویروغیله بیغمبرك
قولیله قیتن قرنداشی بنرکه ویره بن دیرك اوچ کره اغزندن
اقرار ایلدی کناهنه توبه ایلدی دده وقوت دعا ایلدی
دیلی نك الی حق امریله صباصاغ اولدی دوندی ایدر
دده قیتن قرنداشمك بولنه بن نه استرسم ویررمیسین دده
ایدرویره لم ددی کوره لم نه استرسن دلو قارچار ایدر بك
بوغرا کتورك کم مایه کورمش اولا بك دخی ایغر کتورك
کم هج قصداغه اشمامش اولا بکدخی قیتون کورمش قوج
کتورك بکده قویرقسز قولقسز کوبك کا تورك بك دخی
دوه کتورك مکا ویردی اکربو دیدکم نسنه لری کتورسکوز
خوش ویرم اما کتورمیجك اولورسك بوقاتلم اولورمدم
اول وقتیس اولدوررین دیدی دده دوندی بایی بوره

86

اولونه کلدی • بای بوره بك ایدر دده اوغلنه نصیحت ایتزی
سن دده اوغلم دیدی • یاپسی بخه قورتلدك دیلی قوچاغك
النده دیدی • دده ایدر اللهك عنایتی ارتلرك همتی
اولدی ایتزی الدم دیدی • بیرکه وانا سنه ویرز قرداشلرنه
موشتجی کلدی سونولره شاد اولدیلر • بای بوره نك
ایدرلر دلونه نذر مال استدیکه دده ایدر یارمسون •
یارچمسون • دلو قارچاز ایله مال استدی که هج ایتمسون
دیدی • بای بوره نك ایدر حلالزاده دیدی • دده ایدر
بك ایغرد دیلیوبدر کم قصرعه اشماش اولا بك دخی
یغراد دیلدی کم مایه کورمش اولا بیکدن قوچ دیلیوبدر
ایتونه کورمش اولا بیکدن قوپوز قسز قولقسوز کوبك دیدی
بك دخی خراجه قراجه بوره لرد دیلدی • بونسنه لری
کتورجك اولرسکز ایتز قرنداشی دیدرم • کالورمیجك

اولرسك كورمه كورمه سن يوخسه سنى اولدورم ديدى
پاى بوره بك ايرددى من اوچنى بولورسه ايكسنى
سن بولورميسين ديدى ددم قورقود بلى خانم بولورم
ديدى پاى بوره بك ايتدى امرى ددم كوپكلر بوره بى
سن بول ديدى ددم كندوسى تولو تولو اتلرينه واردى بك
ايغر بجدى ددم لرينه واردى بك بوغرانر بجدى قيونلرينه
واردى بك قوج بجدى ددم قورقود دخى بك قرقسز
قولقسز كوپكلر بك دخى بوره بولدى الوب برنلرى دلو
قرچاق كندى ايشندى قرشو كلدى كوره يم ديدكى كتوردلر
ديدى ايغرلرى كوريجك بكندى دوه لرى كورد كندو بكندى
قوچلرى بكندى كوپكلرى كوريجك قص قص كلدى ايدر
ددم يا تانى منم بوره لرم ددم قورقود جاى اوغل قرچار
ادمه اوش بوكلك كبى بوكلوده اول بر ياوز جانوردو

88

هب بريرده ديربدررم • كل كيده لم سوزين ال اروغن
قوديري • الري دلي قوچاري بريره لي يره كتوردي •
دلي قارچاري يالنجي ايلدي اغنه قوبري • يره لس
دلي قارچار • اوشدلره كوردي بجوي بلمزه ايدرمدد
دده • كوم ايلم الله عشقنه • قتوبي اج چقاين ديدي •
دده قورقودا اوغل قوچارنه قارغشه ايدرسن • كتوره
بواصمرلروغك بتسنه دره • نولدك بوبلم بوكلدك سوزين
ال اروغن قوديري • دلوقارچار ايدره • هاي دده
سلطان • تكري يونك سوزين ده السوده • اروغنده
السوده • همان بني قاپودن طشاري ايلمدد ديدي •
دده • قتوبي اجدي • دلوقوچار چقدي • دده • كوردي كم
دلونك جانه كچمش • باشني قتوسي اولمش • كوده سي يره
دن كورفزه يوزي كوزي بلورمزه دده • نك ايا غنه دشدي •

الله عشقنه بني قورتزديدي • دده قورقوت واوا وغل
كندوكي صويه اوردي • دلو قرچار سكردوك واردي •
صويه دوشدي • بوره درصويه اقدي كندي كلدي كيا •
سن كندي • اغزدوكن يراغن كوردي • اغوز زماننده بركيت
كه اولنسه اوخ اتاردي • اوجي يرده • دوشسه اني كوتك
دكردي • بايرك خان دخي اوخ اتدي • ديبنه كردكن
دكدي • اوا قلوسندن اركنلك • قرقمزي قفتان كلدي •
بايرك كندي • بولر اشلرنه بوايش خوش كلمدي • سخت
اولديلر • بيرك ايدرينه سخت اولدوكن ديدي • ايتدي بلم
بنم سخت اميلوم • سن قزيل قفتان كيرسن • براغ قفتان
كيارزديديلر • بيرك ايدر بوقدر دشمنه دن اوتري بنه
سخت اولورسزه بكون جه كيدم ياريم نايم كيسون • قرق
كونه دكن صوره واردي كايكون • اني صوكره بردن دشمنه

90

ویره لم دیدی • قرق بکید ایلی ییوب ایجوب اوتورر لردی •
یارمسون یارجمسون • کافرك جاسوسی بونلری جاسوسلدی •
وارب بایبورد حصاری بکنه جنر ویردی • ایوی نه اوتورر •
سلطانم پای پیاده بك اول سکا ویره جکی فرنی بیرکه
ویردی • بوکیجه کردکه ئیروره دیدی یارمسون یارجمسون •
اول ملعون بدی یوز کافرله یلغادی بیرك آت • الاجه
کردکی ایچنده ییوب ایجوب بی جنر اوتورردی • دون
ایکوسنده کافرلر اوتاغم قیتورلری • نایبی قیلیجن صیردی •
الله الری • بنم باشم بیرکك باشنه قربان اولسون •
دیدی • نایب پاره لندی شهید اولدی • درین اوسه
یاتوره قلاجه لق قورخوره اتی ایشلر اراوکسوز • بیان
اریك اموری اولمز • اوتز طقوز یکید لی بایرك طقتاق
کندی • طاك اوتری • کون طوغدی • بایرکلك اتاسی •

انا سي بقدي • كوردیکم کردك کورنمزا ولمش • آه انوملر
عقللري باشلرنده کتدي • کوردلوکم اوچارده • قورغون
قالمش • تازي طوتشمش يوزنده قالمش کردك • پاره لتمش
نايب شهيد اولمش • بيرکك بابا سي قباصاديق کوترب
يره چالدي • طرتدي يتاسن يرتدي • اوغل اوغل ديوب
بوکردي زارلق قلدي • اغ بورجکلو انا سي بولدر بولدر
اغلدي • کوزمنك ياشن دوکدي • اجي طرناق اغ يوزنه
الري چالدي • آل يکاغن طرتدي • قرغوکبي قره صاچني
يولدي • اعلر بيني صتلر بيني اونه کلدي • باي بوده
بکوك دنلوکي التونه بان اونه کردي • قزي کلين قاصن
قاصن کلمز اولدي • قزل قنا اغ النه يا قمز اولدي • يدي
يتز قرداشي آغ چمتر دبلره قره طونلر کيدلره واي بکم
وطانش • مراد نه مقصود نه ايرميس يالکز قرداشن ديوب

92

اغلشدلر بوكرشديلر بيركك ياوتلسنه جزاولدي باغي
چهك قره لركيدي اغ قتانني چترودي كوزالماسي كبي الـ
يكاغي طاتلي يرتدي واي آلدودا غم ايماسي واي اولم
باشم امري واي شاه يكيدم واي شهباز يكيدم طوغيجه
يوزنه بقمادغم خانم يكت قندكتدك بني يالكوز قويم جانم
يكت كوزاجوبن كوردكم كوكل الدسودكم بريصدقه باش
قودغم يولنده اولدكم قربان اولدغم واي قزان بكك اياغي
واي قالي اغوزك امر بخشي بيرك ديوب زاري زاري
اغلدي بوني ايشدوب قمان سلمك اوغلي دلودندان
آغ چترودي قره كيدي بيركك يادويولده اشلري اغي
چترب قرالركيدلر قالي اغوز بكلري بيرك ايچون عظيم
ياس طوتدلر اومود اوزدلر بونك اوزنه اولي يتك
كچدي بيركك اولوسين دريسي ببلماديلر بركون قيزك

قرداشي دلي قرجاد بايندر خانك ديوانه كلدي ديرن
چوكدي • ايدردولتلو خانك عمري اوزون اولسون
بيرك دري اولسه اون الق يلدن برو كلوردي • بريكت
اولسه • دريسي حنربن كتورسه • چرغاب التون اچنه
ويردم • الوسي حنربن كتوره نه ايتز قرداشم ويردم ديدي
بويله ديكج يارمسون يارچمسون • بلا بخي اوغلي بربجوق
ايدر سلطانم بن واره بن اولسي دريسي حنربن كتوره بن
ديدي • مكر بيرك بوكه بركو ملك بنشلمش ايدي كيمز ايدي
صاغلردي • واردي كوكلكي قانه قونه يانوردي • بايندر
خانك اوكنه كتوروب برقدي • بايندرخان ايدرمزه بوصنه
كوملكدره • بيركي قره درونده • اولدرمشلر اوشدن نشانچي
سلطانم ديدي • كوملكي كوريجك بكلر اوكورا اوكرا اغلشدلر
زارلقلر كردلره • بايندرخان ايدرمزه بنه اغلرسن بزبوني

94

تا يغرز اد قلوسنه اپرك كردسون اول يخشي بلوره زيرا
اول ديكو بدرينه اول تا نزديدجه • وارديلر كوملكي يا ني
چيمكه ايتك دلره كوردي تا نزدي اولدر ديدجه • طرنزدي ياقه
سن يرنزدي • اجي طرنق اغ يوزنه الدي چا لدي كوز الماسي
كبي الي يكاغني يرنزدجه • واي كوز اچوب كوردكم كوكل ديوب
سوردكم • واي الي دواغم اياسي • واي النزم باشم اوديي •
خان بيرك ديو اغلدجه • بياسنه اتاسنه جنر اولدي • اب
الاجم اوردسنه شيون كردي اغ چقوردلر قره كيدلر تا الي
اغوز بكلري • بيركون اومود اوزدلره يلا بجي يا التجون كجي
دكون ايلدي • اولدكوننه وعده قردي • بيركك باباسي
باي بوره بك دخي بارزكانلري تعزدي • يانه كتوردي
ايدوره بارزكانلر وارك اقليم ارالك بيركك اولسنجي
جنر بن كتوربدكز اولي ديره • بارزكانلر براق كوره لوكيجه

كندزدبيوب بوريدبلره ناكاه پاره صاركك يابسوردحصارة
كلديلره مكر اول كون كافرلرك اغركوتلريديه هربري ديكر
ايمكده ايدي بيركي دخي كتورب قتوزچاقدوللردي بري
يوجه چارطمندن بقديغ بارزكاتلري كوردي بونلري كردكنه
خبرلشديي كوردلم خانم ه خبرلشديي ايورا لاك ايجق
هوايردن كلن ارغيش بك بابامك قاديني اناسك سوغانني
ارغيش اياغي اوزره شهباز اتيبنن ارغيش اونم كله
سوزم دكل ارغيش قالن اغوز ايجنده اولانش ارغلي صالوب
قزاني صوردم اولسم صاغمي ارغيش قناري سلجك اوغلي
دلوطوندن صوردم اولسم صاغمش ارغيش اغ صقلويابي
اغ بورچكلو اناميي صوردم اولسم صاغمي ارغيش كوردم اچون
كوردكم كوكلدسوردكم پاي بيجاق قزيي پاي چمك اوده
ارغيش يوخسه كوردم ي ارغيش ديكل مكاقره باشم

96

قربان اولسون ارغیشی سکا دیدی • بازرکانلر ایدر صاغ
مسین اسفس جانم بامسی قیان سلجك اوغلی دلی طوناز اوغلی
صورر سك صاغ در بامسی • قره کوته اوغلی بوداغی صورر
اولسك صاغ در بامسی • اول بکلر اغ چقردی قره کیدی
سنکجون بامسی • اغ صقللو اتاغی اغ برجکلو اتاکی صورر
اولسك صاغ در بامسی • اغ چقرب قره کیدلر سنکجون بامسی
یدی قیز قرداشك یدی یدل ایردندی اغلر کوردم بامسی
کوز الماسی کبی الیکا قلریی یرتر کوردم بامسی • واردی
کلمز قرداشی دیوزار یلق ایردکوردم بامسی کوزاجوتن
کوردکك • کوکل ویرب سوردکك • پای پیمانه قزی یاغی
چیمك کیمی دکون ایلدی • اولو دکونی وعده تودی یلاغی
اوغلی یرینجه غه وادر کوردم • خان بیرك پاره صارنوك
بایبوره حصار تره اوچه کوردکل • آت الاجه کرد کوکده

کل

كلكورسكل • كلمزاولسك باي بيجان قزي بايف چيچكي
الدردك بللو بلكل ديدي • بايرك قالمدي اغليوا غليو
قرق بكيدك يانه كلدي • قاصارق كوتردي بره چالدي
ايدرهي ضم قرق يولداشم بيورمسز بلوا ولدي • يلا بخي
اوغلي يالبخوق ضم اولم حبرين ايلتمش • دنلوكي التون
بان اونه بابامك سيتون كرمش قاچه بكرز قزي كلمي
اغ چترمش قره كيمش • كوزاچوب كوردكم • كوكل ويروب
سودكم • بايف چيچك يالبخي اوغلي يالبخوغم وارراولمش
بويله ديكم قرق بكيدي • قاصار قلرن كوتردلر بره چالدلر
بوكرو بوكروا غلشدلر • زاريلق قلديلر • مكر كافر بكتك
بربكر قزي واردي • هركون بيره كي كورمكه كلوردي • اول
كون كروكورمكه كلدي • بامزي كوردي بيرك سحت اولمش
قيز ايدر بخون ساخت سن خانم بك • كلدكجه سني شيشن

98

كورودم • كولردك اونيا ردك مذعي نولدك ديدي • بيرك
ايدر بخت سخت اولياييم • اون التي يلدركم بيا ماكلك المتسايتم
اتايم انا به قاومه قرداشه حسرتم • وهم برقوه كوز لويا وقلم
واردي • يلانجي اوغلي يا لنجوق ديرلر بركشي واردي
وارمش يلان سويلمش بني اولري ديمش • اكا وارا ولمش
ديدي بوبله ديكج يتنز بيركي عاشتلمشدي ايدر اكرسني
حصاردن اشاغه اورغانله صالندرجق اولرسم • بياكه
اناكه صاغلغله وراجق اولرسك بني بوزنه كلوب حلالله
لورميس ديدي • بيرك انزاچدي • قبالجم طاغرنايين ارخه
مسا بخليس • بركي كرتلدين • طاپرق كبي صاورلاين صاغلغله
وارجق اولورسم • اغوزه كلوب سيني حلالله الماز بيم
ديدي • تيزدجي اورغان كتوروب بيركي حصاردن اشاغه
صالندردي • بيرك اشاغه بقدي • كندوزين بريوزنده

كوردي • الله شكر ايلدي يولداشدي • كيده رك كافزك
ايلتيسنه كلدي • برات بولرسم طوتايم بنايم ديدي • باقدي
كوزدي كندوندك دكيز قلوني بوزايغر بوندة اوتلنوب طوردي
بوزايغر دخي بايركي كورب تايندي • اكي ايا غنك اوزرنه
طوردي كشندي • بيرك دخي بوينغ اوكمش كوره لم خانم
يخ اوكمش • ايدر اچوق اچوق ميدانه بكرزسنك البغوغك
اكي سنب چراغم بكرزسنك كوزجكزك ايريشه بكدرسنك
بليجكك اكي قوشنه قرطاشنه بكرزسنك قولاجغك اريم
مرادنه يتورسنك ارخاجغك • ات ديرم سكا قرطاش ديرم
قرطاشدن يكت باشه ايش كلدي يولداشي ديرم يولداشدن
يك • ديدي آت باشني يوقروطوتدي ورتلاغني قالدرمدي
يتركه قرشو كلدي • بيرك ات كوكسن قوچتلدي • اكي كوزيني
اوبدي صيحرادي بندي • حصارك بتوسنه كلدي • اوتوردقتوز

100

يولداش امرلدي كورديلر خانم بخه امرلدي بيرك ايدر
مره صاغي دينلو كافر منم اغزومه سوكيدرسن دويامدم
قره طكوز اتزن يخني يدرمدك دويامدم شكري مكا بولسه
ويردي كيدرا ولدم • مره كافر اوتوز طقوز يكيدم امانتي
مره كافر بن اكسك يوقه اون اولدورديم • اون اكسك
بولسم يوقه يوز بن اولدورديم • مره كافر اوتز طقوز يكيدم
امانتي مره كافر ديدي • دخي الدي يوريو ويردي قرق نفر
كافر لره اتلاندرا ردنه دوشدلر • قواكتديلر • يتماديلر دونوب
بيرك اغزه كلدي • يا قدي كوردي براوزان كيدر ايدر مره
اوزان قره يه كيدرسن اوزان ايدر بك بكت دكونه كيدم
بيرك ايدر • دكرن كيمك بلا يخي اوغلي يا التجوغك ديدي
مره كيمك نه سن الوردي ديدي • اوزان ايدر خان بنم • كلك
ادخلوس الوردي ديدي • بيرك ايدر مره اوزان قوزك مكا

شکر ایلدی کافرك کلیسا سن یقدلر برنه مسجد یاپدلر
کشیشلردن اولدیردلر باك بکلتدلر عزیز تکری ادنه قودیه
اوفتدلر قوشك الدقاتی قاشك اروسی قیزك کوکجکی
طقوز یاشه چرغاب چوخه خانلر خانی بایندر پنجیك چوردلر
چوردیلر یاپی بوره بکك اوغلنجوغی بیرك یاپی بیجاق طلمك
قیزن الدی اغ باده اونه اغ اوتاغنه کرودوندی دکونده
باشلدی بوقرق یکیدك برقاچنه خان قزان برقاچنه
بایندر خان قیزلر ویردلر بیرك دخی بدی قیز قرنداشنی
یدی یکیده ویردی قرق یرده اوتاق دکدی اوتز طقوز
قیز طالعلو طالعسز بردا وخ اتدی اوتز طقوز یکت اوغلنك
اردنجه کندی قرق کون قرق کیجه طوی دوکن ایلدلر بیرك
یکتلر ایله براد ویردی مراد الدی دده قرقود کلدی شاه ولی
چالدی بوی بویلدی صوی صویلدی غازی اولمز

باشنه نرکلد وکی سویلدی • بو اغوز نامه بیرکلك اولسون •
دیدی • یوم ویره بن خانم • قره طاغلرك یقلمسون • کوکلکیجه
قبا اغاجك کسلمسون • اغ صقالی لو بیاك بری اوچون اولسون •
اغ برچکلو اناك بری بهشت اولسون • اوغولدن قرنداشدن
ایرمسون • اخر وقتده اری ایماندن ایرمسون • امین امین
دینلره دیدار کورسون • یغشدرسون دوریشدرسون •
کونا هکزی ادی کور کلو محمد مصطفی یوزی صورنه ماغشلسون خانم
قزان مك اوغلی اورون بکك طقساق اولدغی یوری
میان ایدر خانم هی • برکون اولاش اوغلی قزان بك
یرندن طورمشدی • قره برك اوزرینه اوتاغلرین تکدرمشدی
بك یرده ایك خالیجه سی دوشمش ایدی • الصیوان کوك
یوزینده اشغشدی طقساندن • نومس کبی اغوز صحبتینه دیرلشدی •
اغزی بوپك خرلرا اوزرنه صالمش ایدی طقوز یرده • بادیه لر

قرلمشدي • التون ايماق صراحي لري يرلمشدي • طعوز
قره كوزلي اورمه صاچلي • الدي بيلكندن قمالي • تعلري
نكارلي • بوغاز لري بر رقوشي كافر قيزلري • الشرابي
التون ايا غله قالن اغوز بكلرنه كزدررلردي • مهر برندن
اولاشي اوغلي • سالون قزلر ايچمشدي • چرغاب چرغاتي
چادرلر اوتاق بغشلردي • قطار قطار دوه لرنيشلردي •
اوغلي اوروز قرشوسنده • پاي سويكنب طررردي •
صاغ يانده قرباشي قره كونه اوتمشدي • صول يانده
طابسي اوروز اوتمشدي • قزلر صاغنه بقدي قاص
قاص كولدي • صولنه بقدي چوق سوندي • قرشوسنده
بقدي اوغلي بخشي اوروزي كوردي • ايلن النه چالدي
اغلدي • اوغلي اوروز بوايشي خوش كلمدي • ايلرو
كلدي ديز چوكدي • بابا سنه چاغروب صويلر • كوره لم

124

خانم نه صويلره ايدرسك اونم اكلمه منم سوزم دكل اغام
قربان صاغكه باقدك قاص قاص كولدك صويلينه بقدك
چوق سوندرك قرشوكه بقدك بني كوردك اغلدك سبب
نه ردیكل مكاه قره باشم قربان اولسون بابام سكا دیدي
دیمزاولسك قلقوبني يرمدن طوردرمه قره كوزلي
يكتلرمي بوينمه اورمه قان اينتازه ايلسنه من كيدرم اوتن
خاجدمن اوبي پصارم پيلون كين كشتيك ايلي اوپدم
قره كوزلوكا قرقزي من اورم دخي سنك يوزوكه من
كلنزم اغلدوغكه سبب نه ديكل مكاه قره باشم قربان اولسون
اغام سكا ديدي قربان بك اولدي اوغلانك يوزينه
بقدي چاغرب صويلركورملم خانم نه صويلير قربان ايدرم
بروكلكل قولونم اوغل صاغم ايبقدم دخي قرطاشم قره
كوزي كوردم باشي كسويدن قان دوكيلرچوندي اوبدم

اوقزنوبدره صولم الیقد وغم ده طایم ارزوی کوردم
باش کسوبدره قان دوکیدره چولدی الویره اوقوسوزه
قرشوم الیقد وغمدن صیغی کوردم اون الی یاش یاشلرك
برکون اولادوشم اولمش تالمس یابی چکلوك اوخ
اتدك باش کسدك قاه دوکدك قاتلو اغوزایچنده
چولدی الدك یارنکی کون زمان دوبن بن اولیه مش
تالیجق اتاجم تخمتم سکا ویرمیه لرد بن صوکی اکدم اغلدم
اوغول دیدی اوروز یورادم صویلمش کوره لم خانم نه صویلمش
ایدر آیك یایادوجد بویومش مش کوشکجه عطلك یق
دیه جد بویومش مش طاریجه بینك بن حنری اوغلك
اتادیمی کوردزاوکره نره یوخسه اتالو اوغلدیمی اوکره وز
یحیی مش میغ الهب کافرسز حدتنه جغردك قیلیج چالوب
باش کسدك من سندن نه کوردم نه اوکره نم دیدی قران

بك ايلن النه چالدي • قاص قاص كلدي • ايدر ايكلر
اورو زخوب صويلدي • سكز يدي بكلرسز • يكوكرا چوكز •
صحبتكوز طاغمكوز من بو اوغلاني الايم آوكيده ين
يدي كونلك ازوغله چقاين • اوخ اندوغم يرلري قبلج
چالوب باش كسدم • وكم يرلري كوسدم • يم كافر سرحدنه
جزغلاره اغلغانه كوكجه طاغه الوب چقاين • صوكره
اوغلانه كرك اولوره ايكلر ديدي • قوكز اين چكدردي •
بطون بندي • اوجيوز مرتصع طوتلويكت صويلادي •
بوينه الدي • قرق الاكوزلو يكيدي • اورون بوينه الدي •
قران اوغلني الوب قره طاغلره اوزرينه آوه چقدي •
آوا ولري • قوش قوشلدي • صفه كيلك يقدي • كوك
بايرك كوركلو چمنه چادر تكدي • برتاج كون بكلر ايتله
يدي ايجدي • مكر باشي اچوق طاطيان قلعه سنده
اوتوز

اوتسقا قلعه سندن كافرك جاسوسي واردي • بونلري
كوريب تكوره كلدي • ايدرهاي نه اولدوقسه ايتوكي
اولمياه چتوكلي مولمياه • ايلن لريا شيخ قزان اوغلنجوق
ايله سرخوش اولوب يا توره لردي • اوه اليتي بيك قره
طونلو كافر اتماينديي • قزانك اوزرنه الغار ايتدي •
بقديلر كوردي لر اليتي بولك توزايندي • كمي ايدركيك
توزي در كمي ايدر ياغي توزيدره • قزان ايدركيك اولسه
بريا ايكي بولك اولوردي • بوكلر بلمش اولك يغي در
ديدي • توزيارلري • كوره كبي شيلاديي دكيرمكي
يغماندي • مشه كبي قزردي • اوه اليتي بيك ايت اوز
مكلي كيجه بوركلي • ازغوده دينلي • قزغوده دللي كافر
چقاكلدي • قزانه كوزاتن چكدردي • بطوره بندي •
اوغلي اوروزجلاغي سني چكدردي • بدوي اتن

ارنیاتدي قرشوکلدي • ایدوب یروکلکل اغام قزان • دکیز
کبي قزاروب کلدي • دره اودکبي شلایوب • الدن کبي پرلایوب
کلدي • دره اغزدلرده • بیش کلمه حنبر مکاه قره باشم قربان
اولسون • بیام سکا دیدي • قزان ایدر یروکلکل ارسلانم •
اغول قره دکیز کبي بیقاتب کلدي کافرك لشکري دور •
کون کبي شیلایوب کلدي کافرك • باشنده اشیني دره ایلدن
کبي پارلیب کلدي کافرك جداسي دره • ارغوب دیدلر
یاغي کافردر اوغلدیدي • اوغلي ایدره یقي دیوبنه
دیدلره قزان ایدره اوغل انوکچون یاغي دیدلرکه بزانلاره
یتسه وزاولدررز • انلربزي یتسه اولدررديدي • اورور
ایدره بیا ایجنده بك یکدلر اولدرسلر قانه صورلري
دعویلرلري • قزان ایدره اوغل بك کافر اولدرسك •
کمسه سندن قان دعویلیزه • اما ارغوب دیدلر کافردن

خوب یرده طوتش اولدی ولی مکاسن یمان یرده دوشاق
اولدوك اوغل دیدی اوروز بوراده صوملیمش کوره لم
خاتم نه صوملیمش اوروز ایدر یروکلکل اغام قزان قالقوبی
یرمدن بدوی اتم ساقلردم بوکی ایچون کوپی کلدی اغ
یمدانه سکردوبی سنك ایچون آلم اوزاده سورجکدامی
صقلردم بوکی ایچون کوپی کلدی قایه قادن کبك کوکسنه
اوینادم سنك ایچون قره بولات اوزقیلیجم ساقلردم
بوکی ایچون کوپی کلدی ساسی دیلو کافر یاشی کسدوره یم
سنوکیچون اکی یك دمور طونم صقلاردم بوکون ایچون
کوپی کلدی یك یقالردکدوره یم سنوکیچون باشمدن
قوتت ایشقلر صقلردم سنکچون کوپی کلدی قیاچوماق
التندن یوغره دیم سنك ایچون قرق یکیدم ساقلردم
بوکی ایچون کوپی کلدی کافر یاشی کسدوره یم سنکیچون

130

اصلان ادم ساتلردم سنك ايچون يقاطوب كافرله
اوغراشيم سنك ايچون اعزه دلرن برقاج كلمه حبر مكا
قره باشم قربان اولسون اغام سكا قزان بوراده صويلش
كوره لم خانمه صويلمش قزان ايدرا اوغول اوغل اي
اوغل منم اونم اكله سوزم دكله اول كافرك اوجن
انوب بريم يارمزه اوقجسي اولوره هي ديدين بشلو
كسن جلادي اولوره ادم ايتن بحي قبلن اشباڑي
اولوره سن واره سني كافر دكل قالقوبني يرمزه صو
طوراييم قوكزاتمك بيلنه من بنايم كلن كافر منم درمن
واره يم قره بولاتك اوز قيلجم جلاپ اون غوني دنلو
كافرلرن باشلريني كسه يم دونه دونه صواشه يم
دونه دونه چكشه يم قيلج چالوب باش كسدوكم كورمكل
اوكزيكله قره باشكه دوشنده كركلو دردي اوزون

بوراده

şu [1] geldi. Ḳazan aydur: Su Ḥaḳ dīẕārın görmişdür, ben bu şu-y-ile [2] ḫaberleşeyim didi. Görelüm ḫanum niçe ḫaberleşdi : D45

Ḳazan aydur :

[3] Çağnam çağnam ḳayalardan çıḳan şu
Ağaç gimileri oynadan [4] şu
Ḥasan-ile Ḥüseynüñ ḥasreti şu
Bağ ve boştanuñ ziyneti [5] şu
ʿĀyişe ile Fāṭımanuñ nigāhı şu
Şahbaz atlar *gelüp* içdügi şu [6]
Ḳızıl develer gelüp kiçdügi şu
Aḡ ḳoyunlar gelüp [7] çevresinde yatduḡı şu
Ordumuñ ḫaberin bilür-misin [8] digil maña
Ḳara başum ḳurban olsun şuyum saña

didi. Şu [9] ḳaçan ḫaber virse gerek. Şudan kiçdi, bu kez bir ḳurda ṭuş [10] oldı. Ḳurt yüzi mubārekdür, ḳurd-ilen bir ḫaberleşeyim didi. [11] Görelüm ḫanum ne ḫaberleşdi :

Ḳazan aydur :

Ḳaranḳu aḫşam [12] olanda güni ṭoḡan
Ḳar ile yaḡmur yaḡanda er gibi ṭuran
[13] Ḳara ḳoç atlar *gördüginde* kişneşdüren
Ḳızıl deve gördüginde buzlaşduran
[1] Aḡça ḳoyun gördüginde ḳuyruḳ çarpup ḳamçılayan D46
Arḳasını [2] urup berk aḡıluñ ardın söken

1 *ḳazan*]V_2 *ḳażan* | *dīẕārın*]V_2 *dīzārını* || **2** *ḫaberleşeyim*]V_{2-3} *ḫaberleşim* | *ḫanum niçe*]V_3 *ne* | *ḫaberleşdi*] D'de kalın yazı ile V_3 *didi* | *ḳazan*]V_3 *ḳażan* || **3** *çıḳan*]V_3 *aḳan* | *aḡaç gimileri*]V *büyük büyük gemileri* || **4** *bağ... ziyneti*] V'de yok || **5** *şu*] V'de yok | *ʿāyişe ile*]V_4 *ʿāyişeyle* | *nigāhı*]V_4 *negāhı* | *şahbaz... içdügi*] V'de yok | *gelüp*] D'de yok || **6** *şu... g. şu*] V'de yok | *kiçdügi*]D_6 *kiçegi* | *ḳoyunlar gelüp*]V_4 *ḳoyunlar* || **7** *bilür-misin*] V'de yok || **8** *digil maña*]V_5 *virgil baña* | *ḳara... şuyum*]V_5 *yoḫsa ḳarış virürin şimdi* || **9** *ḳaçan... gerek*]V_{5-6} *ḫaber virecek degül* | *şudan kiçdi*]V_6 *geçdi gitdi* | *bu kez bir*]V_6 *yolda* || **9-10** *ṭuş oldı*]V_6 *bulışdı* || **10-11** *ḳurt... ḳazan*]V_6 *ḳażan beg ḳurtdan haber şordı* || **11** *ḳa ranḳu*] V sahife yanında *ḳarañu* || **12** *ṭuran*]V sahife yanında *duran* ||**13** *ḳara... buzlaşduran*] V'de yok | *atlar gördüginde*] D_{13} *atlar* D45

1 *çarpup ḳamçılayan*]V sahife yanında *çarpan*| *arḳasını*] V'de yok||**2** *urup... söken*] V'de yok | *ḳarma... semüzin*] D_2 *ḳ. bögeç s.* V sahife yanında *ögecüñ semüzini*||**3** *ṭutan*] V sahife yanında *ḳaçan*|*ḳuyruḳ*] V sahife yanında *ḳuyruḡı*||**3-4** *avazı...* D46

Ḳarma ögeç semüzin [3] alup ṭutan
Ḳanlu ḳuyruḳ üzüp çap çap yudan
Avazı [4] ḳaba köpeklere ġavġa ṣalan
Çaḳmaḳluça çobanları dün-ile [5] yügürden
Ordumuñ ḫaberin bilür-misin digil mańa
Ḳara başum [6] ḳurban olsun ḳurdum sańa

didi. Ḳurt ḳaçan ḫaber virse [7] gerek. Ḳurtdan daḫı kiçdi, Ḳaraça Çobanuñ ḳara köpegi Ḳazana [8] ḳarşu geldi. Ḳazan ḳara köpekilem ḫaberleşdi, görelüm ḫanum ne [9] ḫaberleşdi :

Aydur :

Ḳaranḳu aḫşam olanda vaf vaf üren
[10] Acı ayran tökilende çap çap içen
Gice gelen ḫırsuzları [11] ḳorḳudan
Ḳorḳuduban şamatası-y-ile ürküden
Ordumuñ ḫaberin [12] bilür-misin digil baña
Ḳara başum ṣağlığında eyülikler idem [13] köpek sańa

D47 didi. Köpek ḳaçan ḫaber virse gerek. Köpek Ḳazanuñ [1] atınuñ ayağına çap çap düşer siñ siñ siñler. Ḳazan [2] bir tomar ile köpegi urdı, köpek çekildi geldügi [3] yola gitdi. Ḳazan köpegi ḳovalayı Ḳaraça Çobanuñ üzerine [4] geldi. Çobanı gördüginde ḫaberleşdi, görelüm ḫanum ne [5] ḫaberleşdi :

ṣalan] bu mısra V'de *ḳarma... tutan* mısraından evvel gelmektedir || **4** *çobanları dün-ile*] V sahife yanında *çobanlara dün* || **5** *ordumuñ... mańa*]V_{6-7} *mere ṣırtı yoluḳ boz ḳurt ordumdan ḫaber vir baña* || **5-6** *ḳara... sańa*]V_7 *yoḳsa ḳarış virürin şimdi sańa* || **6-7** *ḳurt... gerek*]V_8 *ḳurtdan cevab gelmedi* || **7** *ḳurtdan... kiçdi*]V_8 *geçdi gitdi* | *ḳaraça*]V_8 *yolda ḳaracıḳ* || **7-8** *ḳara... geldi*]V_8 *köpegini gördi* || *ḳazan... aydur*]V_{8-9} *ḳażan beg andan daḫı ḫaber ṣordı* || **9** *ḫaberleşdi*] D'de kalın yazı ile | *ḳaranḳu*]V_9 *ḳarañu* || **10** *tökilende*]V_9 *dökülende* | *gice*] D'de yok | *gelen ḫırsuzları*]D *g. ḫırsuzları*V_{10} *ḫırsuz gelende* || **11** *ḳorḳudan*]V_{10} *ġavġa iden* | *ḳorḳuduban... ürküden*] V'de yok || **11-12** *ordumun... baña*]V_{10} *ordumdan bilürseñ ḫaber vir baña* || **12** *ḳara... idem*]V_{10} *yoḳsa ḳarış virürin* | *eyülikler*] D_{12} *eyülükler* || **13** *virse gerek*]V_{11} *vire* | *köpek ḳazanuñ*]V_{10} *geldi ḳażan begüñ*

D47 **1** *atınuñ*]V_{10} *atı* | *çap... siñler*]V_{11} *yuvalandı* | *siñler*]D_1 سکر | *ḳazan*]V_{11} *ḳażan* || **2** *tomar... köpegi*]V_{11} *köpege ḳaḳıyup* | *çekildi*]V_{12} *siñleyü* || **3** *ḳazan... ḳaraça*]V_{12} *ḳażan köpegüñ ardına düşdi giderek ḳaracuḳ* | *üzerine*]V_{12} *üstine* || **4** *çobanı gördüginde*]V_{13} *ḳażan ḳaracuḳ çobanı görende* || **5** *ḫaberleşdi*] D'de kalın yazı ile V_{13} *didi* | *ḳazan... ḳaranḳu*] V'de yok | *ḳayġulu*]V_{13} *ḳayġılu* || **6** *ḳar-*

V59 *ile... yağanda*]V_1 *ḳarda yağmurda* || **7** *ağ... kiçmiş*]V_1 *alaca atlu ḳaraca gavur*

Ḳazan aydur :

Ḳaranḳu aḫşam olanda ḳayġulu çoban
[6] | Ḳar-ile yağmur yağanda çakmaḳlu çoban V59
Ünüm añla sözüm diñle
[7] Ağ ban ivüm şundan kiçmiş gördüñ-mi digil maña
Kara başum ḳurban [8] olsun çoban saña

didi. Çoban aydur :

Ölmiş-mi-y-idüñ yitmiş-mi-y-idüñ [9] a Ḳazan
Ḳanda gezer-idüñ nirede-y-idüñ a Ḳazan

Dün yoḳ öteki [10] gün ivüñ bundan kiçdi, ḳarıçuḳ anañ ḳara deve boynında [11] aşılu kiçdi, ḳırḳ ince billü ḳızı-y-ile ḥalaluñ boyı uzun [12] Burla Ḫatun ağlayuban şundan kiçdi, ḳırḳ yigit-ilen oğluñ [13] Uruz başı açuḳ yalın ayaḳ kāfirlerüñ yanınça ṭutsaḳ [1] gitdi, tavla tavla şahbaz atlaruñ kāfir binmiş, ḳaṭar ḳaṭar D48 [2] ḳızıl develerüñ kāfir yetmiş, altun aḳça bol ḫazineñi kāfir [3] almış. Çoban böyle digeç Ḳazan āh itdi, ʿaḳlı başından [4] gitdi, dünya ʿālem gözine ḳarangu oldı, aydur: Ağzuñ ḳurısun [5] çoban, *dilüñ* çürisün çoban, Ḳādir senüñ alnuña ḳada yazsun [6] çoban didi. Ḳazan Big böyle digeç çoban aydur :

Ne ḳaḳırsın [7] baña ağam Ḳazan
Yoḫsa göksüñde yoḳ-mıdur iman

Altı [8] yüz kāfir daḫı menüm üzerüme geldi, iki ḳardaşum şehid [9] oldı, üç yüz kāfir öldürdüm ġazā itdüm, semüz ḳoyun [10] aruḳ ṭoklı senüñ ḳapuñdan kāfirlere virmedüm, üç yirde [11] yaralan-

ordum yağma itmiş bundan geçdi-mi | digil... ḳurban] V'de yok || **8** *olsun... saña*] V'de yok | *aydur*]V_2 *a. mere bilisi azmış devleti düşmiş ḳara ḳayġular başına üşmiş | ölmiş-mi-y-idüñ yitmiş-mi-y-idün*]V_2 *ölmişmidüñ yitmişmidün* || **9** *a.... a ḳazan*]V_{2-3} *nirelere gitmiş-idüñ ağam ḳażan* || **9-13** *dün... ṭutsaḳ*] V_{3-4} *alaca atlu ḳaraca kāfir ağban evüñ yağmalamış uzun boylu burlı ḫatunı esir itmiş cigerüñ parası ʿömrüñ ḫāşılı uruz oğluñı esir*

1-3 *gitdi... almış*]V_{4-7} *itmiş tavla tavla atlaruña kāfir binmiş ḳatar ḳatar* D48
develerüñ kāfir yitmiş bol ḫazineñ kāfir almış düne-gün buradan geçdi örme şaçlu ḳarıcıḳ anañ deve boynında aşılu gördüm uzun boylu burlı ḫatunı kāfir öñünce ağlayu ağlayu yayaḳ gider gördüm begzādeler içinde görklü gözüñ aydını uruz oğluñı boynı bağlu kāfir elinde esir gördüm didi || **3** *digeç ḳazan*]V_{7-8} *diyicek ḳażan* || **4** *dünya*] V'de yok | *gözine... oldı*]V_8 *başına dar olup* | *ḳurısun*]V_{7-8} *ḳurusun* || **5** *dilüñ*] D'de yok | *ḳādir... yazsun*] V'de yok || **6** *çoban*] V'de yok | *ḳazan... digeç*] V'de yok || **7** *baña*] V'de yok | *ḳazan*]V_9 *ḳażan* | *yoḫsa... iman*]

dum ḳara başum buñaldı, yaluñuz ḳaldum, ṣuçum bu-mıdur [12] didi. Çoban aydur :

Ḳoñur atuñ virgil maña
Altmış ṭutam [13] gönderüñi virgil maña
Ap alaca ḳalḳanuñı virgil maña
D49 [1] Ḳara polat öz ḳılıcuñ virgil maña
Ṣadağuñda seksen oḳuñ [2] virgil maña
Aġ tozluça ḳatı yayuñ virgil maña
Kāfire men [3] varayın
Yeñiden ṭoğanın öldüreyin
Yiñüm-ile alnum ḳanın [4] ben sileyin
Ölür-isem senüñ uğruña ben öleyim
Allah Ta'āla [5] ḳor-ise ivüñi ben ḳurtarayım

didi. Çoban böyle digeç Ḳazana [6] ḳahır geldi, aldı yorıyu virdi.
V60 Çoban dahı Ḳazanuñ [7] ardından yetdi.|Ḳazan döndi baḳdı, oğul çoban ḳanda [8] gidersin didi. Çoban aydur: Aġam Ḳazan sen ivüñ [9] almağa gider-iseñ men dahı ḳarındaşum ḳanın almağa giderem didi. [10] Böyle digeç Ḳazan aydur: Oğul çoban ḳarnum açdur, hiç nesneñ [11] var-mıdur yimege didi. Çoban aydur: Beli aġam Ḳazan, giceden [12] bir ḳuzı pişürüp-dururam, gel bu aġaç dibinde inelüm yiyelüm didi. [13] İndiler, çoban tağarcuğı çıḳardı,

V'de yok || **8** *menüm*]V_9 *benüm* || **9-10** *semüz... virmedüm*]V_{10-11} *ḳoyunuñdan bir ḳoyun virmedüm kāfire didi* || **11** *ḳara... ḳaldum*] V'de yok | *bu-mıdur*]V_{11} *bu-mı yoluñda* || **12** *ḳoñur*]D_{12} ڭوكز V_{11-12} *aġam ḳażan ḳ.* | *atuñ... maña*]V_{12} *atuñı baña virgil* | *altmış ṭutam*] V'de yok || **13** *gönderüñi... maña*] V'de yok | *ap*]D_{13} ات V'de yok | *ḳalḳanuñı... maña*] V'de yok

D49 **1** *öz*] V'de yok | *ḳılıcuñ... maña*]V_{12} *ḳılıcuñı baña virgil* | *ṣadağuñda... oḳuñ*] V'de yok || **2** *virgil m. ağ.... men*] V'de yok || **3-5** *yeñiden... ḳor-ise*] V'de yok || **5** *ivüñi... ḳurtarayın*]V_{12} *kāfirden evüñi ḳurtarayım* | *çoban... ḳazana*]V_{13} *çobanuñ bu sözi ḳażana* || **6** *çoban... ḳazanuñ*]V_{13} *çoban-da ḳa-*
V60 *żanuñ* || **7** *ardından yetdi*]V_{13} *ardına düşdi* | *ḳazan... baḳdı*]V_1 *ḳażan aydur* || **8** *aġam ḳazan*] V'de yok | *ivüñ*]V_1 *evüñ* || **9** *gider-iseñ... ḳanın*]V_{1-2} *gidersün ben-de ḳardaşlarum ḳanını* || **10** *böyle digeç*] V'de yok | *ḳazan*]V_2 *ḳażan* | *oğul*] V'de yok | *açdur hiç*]V_2 *aç hiç* || **11** *var-mıdur yimege*] V_2 *yoḳ-mı yiyem* | *çoban... giceden*] V'de yok || **12** *pişürüp... yiyelüm*]V_{2-3} *bişirdüm ḥazır buyuruñ* || **13** *indiler... yidiler*]V_3 *ḳażan çoban-ile ḳuzı yidi* | *ḳazan*] V'de yok | *eyledi*]V_3 *itdi*

yidiler. Ḳazan fikr eyledi, [1] aydur: Eger çoban-ile varaçaḳ olur- D50
isem ḳalın Oğuz bigleri [2] benüm başuma ḳaḳınç ḳaḫarlar, çoban bile olmasa Ḳazan kāfiri alımaz-idi [3] dirler didi. Ḳazana ġayret geldi. Çobanı bir ağaca ṣara [4] ṣara möḥkem bağladı, eylendi yoruyu virdi. Çobana aydur: [5] Mere çoban ḳarnuñ açıḳmamış-iken gözüñ ḳararmamış-iken [6] bu ağacı ḳoparı gör, yoḫsa seni bunda ḳurtlar ḳuşlar [7] yir didi. Ḳaraça Çoban żarb eyledi, ḳaba ağacı yeri-y-ile [8] yurdı-y-ile ḳopardı, arḳasına aldı Ḳazanuñ ardına düṣdi. [9] Ḳazan baḳdı gördi çoban ağacı arḳasına almış [10] gelür. Ḳazan aydur: Mere çoban bu ağaç ne ağaçdur? Çoban [11] aydur: Ağam Ḳazan bu ağaç ol ağaçdur kim sen kāfiri baṣarsın, [12] ḳarnuñ açığur, men saña bu ağaç-ile yimek pişürürin didi. [13] Ḳazana bu söz ḫoş geldi. Atından indi, çobanuñ ellerin
[1] çözdi, alnında bir öpdi, aydur: Allah menüm ivümi ḳurtaraçaḳ D51
[2] olur-ise seni emiraḫur eyleyeyin didi. İkisi yola [3] girdi.

Bu yaña Şökli Melik kāfirler-ile şin ṣadman yiyüp [4] içüp oturur-idi. Aydur: Bigler bilür-misiz Ḳazana niçe ḥayf[5] eylemek gerek, V61
boyı uzun Burla Ḫatunını getürüp ṣağraḳ [6] sürdürmek gerek didi.

1 *eger*]V_3 *şimdi* | *çoban-ile*]V_3 *çopan-ile kāfire* | *olur-isem*]V_4 *olursam* | *ḳalın... bigleri*] V'de yok || **2** *benüm... ḳaḫarlar*]V_4 *aydalar kim* | *çoban*]V_4 *eger çopan* | *olmasa*]D_2 *olsa*V_4 *varmasa* | *ḳazan*]V_4 *ḳażan* | *alımaz-idi*]V_4 *alımazdı* || **3** *dirler didi*]V_4 *diyeler diyüp* | *ḳazana*] V'de yok | *geldi*]V_4 *çeküp* | *ağaca*]V_5 *ḳaba a.* || **4** *ṣara... bağladı*]V_5 *ḳodı* | *eylendi... virdi*]V_{5-6} *kendi atına binüp gitdi çoban çağırup aydur ağam ḳażan beni neylersin didi ḳażan aydur evüm ḳurtarayın gelüp seni ḳoyu vireyin didi* | *çobana*]V_6 *çoban* || **5** *mere çoban*] V_{6-7} *gündüzine* | *açıḳmamış-iken*]V_7 *açıḳmadın* | *gözüñ*]D_5 *gözüñe* V'de yok | *ḳararmamış-iken*]V_7 *ḳuvvetüñ gitmedin* || **6** *ḳuşlar*] V'de yok || **7** *didi*]V_7 *diyüp* | *ḳaraça çoban*] V'de yok | *żarb eyledi*]V_8 *zor idüp* | *ḳaba*] V'de yok || **7-8** *yeri-y-ile yurdı-y-ile]* V_8 *kökü-y-ile* || **8** *aldı ḳazanuñ*]V_8 *urdı ḳażanuñ* || **9** *ḳazan*]V_8 *ḳażan* | *almış*] V_9 *alup* || **10** *ḳazan*]V_9 *ḳażan* | *ağaç... ağaçdur*]V_9 *ağacı neylersin didi* || **11** *ḳazan*]V_{10} *ḳażan* | *bu... kim*] V'de yok || **12** *ḳarnuñ*]V_{10} *daḫı ḳ.* | *men... ağac-ile*]V_{10} *bu ağac-ile ben saña* | *pişürürin*]V_{11} *bişürürin* || **13** *ḳazana... söz*]V_{11} *ḳażana* | *ellerin*] V'de yok

1 *çözdi*] V'de yok | *alnında bir*]V_{11} *alnını* | *menüm... ḳurtaraçaḳ*]V_{12} *baña evümi virecek* || **2** *olur-ise*]V_{12} *olursa* | *eyleyeyin*]V_{12} *başı ideyim* | *ikisi*] V_{12} *i. bile* || **3** *girdi*]V_{12} *girüp gitdiler* | *yaña şökli*]V_{13} *yañada sökli* | *kāfirler-ile*]V_{13} *kāfir begleri ile* | *şin ṣadman*] V'de yok || **4** *oturur-idi*]V_{13} *otururdı* | *bigler*] V_{13} *begler* | *bilür-misiz ḳazana*]V_{13} *ḳażana b.* || **5** *eylemek gerek*]V_1 *itmek gerek ḳażanuñ ʿavratı* | *burla ḫatunını*]V_1 *burlı ḫatunı* || **6** *boyı... bunı*]V_2 *ol arada burlı ḫatun ḳırḳ ḳız-ile oğlı uruz bir arada habs idi bu sözleri burlı*

Boyı uzun Burla *Ḫatun* bunı işitdi,[7] yüregi-y-ile canına odlar düşdi. Ḳırḳ ince billü ḳızuñ [8] içine girdi, ögüt virdi, aydur: Ḳanḳıñuza yapışurlar-ise [9] Ḳazan ḫatunı ḳanḳıñuzdur diyü, ḳırḳ yirden avaz viresiz [10] didi. Şökli Melikden adam geldi, Ḳazan Bigüñ ḫatunı [11] ḳanḳıñuzdur didi. Ḳırḳ yirden avaz geldi, ḳanḳısıdur [12] bilmediler. Käfire ḫaber virdiler, birine yapışduḳ ḳırḳ yirden [13] avaz
D52 geldi bilmedük ḳanḳısıdur didiler. Käfir aydur: Mere [1] varuñ Ḳazanuñ oğlı Uruzı ṭartuñ çengele aṣun, ḳıyma [2] ḳıyma ağ etinden çeküñ, ḳara ḳavurma pişürüp ḳırḳ big ḳızına [3] iletüñ her kim yidi ol degül, her kim yimedi oldur, aluñ gelüñ [4] sağraḳ sürsün didi. Boyı uzun Burla Ḫatun oğlınuñ [5] yamacına geldi, çağırup oğlına ṣoylar, görelüm ḫanum ne ṣoylar :

[6] Aydur :

Oğul oğul ay oğul
Bilür-misin neler oldı
[7] Söyleşdiler fıṣıl fıṣıl
Käfirüñ fi'lin ṭuydum
Dünlügi altun [8] ban ivümüñ ḳabzası oğul
Ḳaza beñzer ḳızumuñ gelinümüñ [9] çiçegi oğul
Oğul oğul ay oğul
Ṭoḳuz ay ṭar [10] ḳarnumda götürdügüm oğul
On ay diyende dünyaya getürdügüm [11] oğul
Ṭolması *altun* bişikde beledügüm oğul

ḫatun D'de *ḫatun* sözü yok || **7** *yüregi-y-ile*]V_3 *yüregiyle* | *billü*] V'de yok || **8** *yapışurlar-ise*] V_4 *yapışup ṣorarlarsa* || **9** *ḳazan*] V_4 *ḳażan* | *ḳanḳıñuzdur*]V_4 *sen-misin* | *avaz viresiz*]V_4 *çağırasız* || **10** *didi*]V_5 *benin diyü* | *şökli*]V_5 *sökli*| *ḳazan bigüñ*]V_5 *ḳażan begüñ*|| **11** *didi*] V_5 *diyü ṣordı* || **11-12** *ḳanḳısıdur bilmediler*]V_6 *bilmediler ḳ.* || **12** *käfire*]V_6 *käfir teküre* | *ḳırḳ*]V_6 *ḳırḳ bir* || **13** *käfir aydur*]V_7 *mel'un ayıtdı*

D52 **1** *ḳıyma*] V'de yok || **2** *ḳıyma*] V'de yok | *çeküñ*]V_8 *kesüñ* | *ḳara*] V'de yok | *pişürüp*]V_8 *idüñ* | *big ḳızına*]V_8 *ḳızuñ öñine* || **3** *iletüñ*]V_8 *ḳoñ* | *degül*]V_9 *degildür* | *oldur*]V_9 *o. didi* | *aluñ gelüñ*] V'de yok || **4** *ṣağrak sürsün*] V'de yok| *burla*] V_9 *burlı* | *oğlınuñ*]V_9 *bunı işitdi o.* || **5** *yamacına vardı*]V_{10} *yanına vardı* | *oğlına*] V_{10} *oğluna* | *o. ṣoylar*] *ṣoylar* D'de kalın yazı ile || **6** *oğul o.... oldı*]V_{10-11} *begüm oğul gözüm oğul* || **7** *söyleşdiler...ṭuydum*] V'de yok || **8** *ivümüñ*]V_{11} *evümüñ*| *ḳabzası*]D_8 قنبرمسی | *ḳızumuñ*]V_{11} *ḳızımuñ* || **9** *oğul o. a. oğul*]V'de yok || **10** *diyende dünyaya*]V_{12} *diyince dünyeye* || **11** *ṭolması... oğul*](*altun* D'de yok)V_{12-13} *beşiklere*

kāfirler|ters ṭanışmışlar: [12] Ḳazan oğlı Uruzı ḥabisden çıḳaruñ, boğazından urġan-ile [13] aṣun, iki ṭalusından çengele ṣançuñ, ḳıyma ḳıyma ağ etinden [1] çeküñ, ḳara ḳavurma idüp kırḳ big ḳızına iletün, her kim yidi [2] ol degül, her kim yimedi ol Ḳazan ḫatunıdur, çeküñ döşegümüze [3] getürelüm sağrak sürdürelüm dimişler. Senüñ etüñden oğul [4] yiyeyin-mi, yoḫsa ṣası dinlü kāfirüñ döşegine gireyin-mi ağañ [5] Ḳazanuñ nāmusını sındurayın-mı, niçideyin oğul hey didi. [6] Uruz aydur: Ağzuñ ḳurısun ana, dilüñ çürisün ana, [7] ana ḥaḳḳı Tañrı ḥaḳḳı degülmise-y-idi ḳalḳubanı yirümden ṭura-y-idüm, [8] yaḳañ-ile boğazuñdan ṭuta-y-idüm, ḳaba ökçem altına sala-y-idüm, ağ [9] yüzüñi ḳara yire depe-y-idüm, ağzuñ ile burnuñdan ḳan ṣorla- [10] da-y-idüm, can ṭatlusın saña göstere-y-idüm, bu ne sözdür, saḳın [11] ḳadın ana menüm üzerüme gelmeyesin, menüm içün ağlamayasın, [12] ḳo beni ḳadın ana çengele ursunlar, ḳo etümden çeksünler [13] ḳara ḳavurma itsünler ḳırḳ b'g ḳızınuñ öñine iletsünler, [1] anlar bir yidüginde sen iki yigil seni kāfirler bilmesünler ṭuymasunlar, [2] tā kim ṣası dinlü kāfirüñ döşegine varmayasın, sağrağın [3] sürmeyesin, atam Ḳazan nāmusını ṣımayasın, saḳın didi. [4] Oğlan böyle digeç buldur buldur gözinüñ yaşı revan [5] oldı. Boyı uzun bili *ince* Burla Ḫatun boynı-y-ile ḳulağın [6] aldı düşdi,

beleyüp ağ südümi emzürdügüm oğul hiç bilür-misin neler olı-yorur | kāfirler]V_{13} *k. şimdi | ṭanışmışlar*]V_1 *ṭanışdılar* || **12** *habisden... urġan-ile*] V'de yok || **13** *aṣun... ṭalusından*] V'de yok | *şançuñ*]V_1 *uruñ didi | ḳıyma ḳıyma*] V'de yok

1 *çeküñ*]V_1 *kesüñ | ḳara*] V'de yok | *idüp*]V_1 *idüñ | ḳırḳ... iletün*]V_{1-2} *ḳırḳ bir ḳızuñ öñine koñ | her... yidi*] V'de yok || **2** *ol degül*] V'de yok | *her... ḫatunıdur*]V_2 *ḳankısı yimezse bilüñ ḳazanuñ ḫatunı oldur didi | döşegümüze*]V_2 *döşegüme* || **3** *getürelüm*]V_2 *getürüñ | sürdürelüm dimişler*]V_3 *sürdüreyim didi | senüñ*]V_3 *ne-dirsin oğul s. | oğul*]D_3 اوغلم V'de yok || **5** *ḳazanuñ*]V_4 *ḳażan begüñ | niçideyin*] V'de yok | *hey*] V'de yok || **6** *aydur*]V_{4-5} *daḫı şoyladı | ağzuñ... ç. ana*] V'de yok || **7-12** *ana... ursunlar*]V_{5-7} *berü gelgil ağ südin emdügüm ḫatun anam ağ bürçeklü 'izzetlü canum anam ḳo beni ḳaṭın anam çengele ursunlar saḳın üzerüme gelmeyesin oğul diyüp benüm içün ağlamayasın* || **12** *çeksünler*]D_{12} چكسونلر || **13** *big ḳızınuñ*]V_7 *beg ḳızı | iletsünler*]V_7 *getürsünler*

1 *yidüginde*]V_8 *para yidügi vaḳt | iki*]V_8 *i. para | kāfirler*]V_8 *ṣaṣı dinlü k. | tuymasunlar*] V'de yok || **2** *tā kim*]V_8 *zīrā | ṣağrağın*]V_9 *ṣağrağını* || **3** *atam ḳazan*]V_9 *ağam ḳażan | saḳın*]V_{10} *ṣaḳın* || **4** *oğlan... digeç*]V_{10} *ve ağladı | revan*]V_{10} *aḳup* || **5** *oldı*]V_{10} *çağladı | bili ince*]D *bili* V'de yok | *burla*] V_{10} *burlı | boynı-y-ile ḳulağın*] V'de yok || **6** *aldı*]V_{11} *oğlını ḳuçup | güz ... kibi*]

güz alması kibi al yañağın ṭartdı yırtdı, [7] ḳarġu kibi ḳara saçını yoldı, oğul oğul diyüben zārılık [8] ḳıldı ağladı. Uruz aydur :

Ḳadın ana ḳarşum alup ne [9] bögürürsin
Ne buzlarsın ne ağlarsın
Bağrum-ile yüregüm ne [10] ṭağlarsın
Kiçmiş menüm günümi ne añdurursın
Hey ana ʿarabi [11] atlar olan yirde
V63 |Bir ḳulını olmaz-mı olur
Ḳızıl develer [12] olan yirde
Bir köşegi olmaz-mı olur
Ağça ḳoyunlar olan [13] yirde
Bir ḳuzıçağı olmaz-mı olur
D55 Sen ṣağ ol ḳadın [1] ana babam ṣağ olsun
Bir menüm gibi oğul bulınmaz-mı olur

[2] didi. Böyle digeç anasınuñ ḳararı ḳalmadı, yorıyu [3] virdi, ḳırḳ ince billü ḳızuñ içine girdi. Kāfirler [4] Uruzı alup ḳanara dibine getürdiler. Uruz aydur: [5] Mere kāfir aman, Tañrınuñ birligine yoḳdur güman, ḳoñ meni bu [6] ağac-ile söyleşeyim didi. Çağırup ağaca ṣoylamış, [7] görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Ağaç ağaç dir isem saña erilenme [8] ağaç
Mekke ile Medinenüñ ḳapusı ağaç
Mūsa Kelīmüñ [9] ʿaṣası ağaç
Böyük böyük ṣularuñ köprüsi ağaç
[10] Ḳara ḳara deñizlerüñ gimisi ağaç
Şāh-ı merdan ʿAlinüñ [11] Düldülinüñ eyeri ağaç

V'de yok | *yañağın*]V_{11} *yañağını* | *ṭartdı*] V'de yok || **7** *ḳarġu gibi*] V'de yok | *ṣaçını*]V_{11} *ṣaçların* | *diyüben*]V_{11} *diyübeni* || **7-8** *zārılık... ağladı*]V_{12} *ağladı zārılık ḳ.* ||**8** *kadın*]V_{12} *ḳatın* | *ḳarşum alup*] V'de yok ||**9** *bögürürsin*]V_{12} *ağlarsın* | *ne b.... ne ağlarsın*]V_{12} *ḳarşum alup ne buzlarsın* | *bağrum-ile*]V_{13} *bağrım-ile* ||
V63 **10** *menüm*] V'de yok || **11** *ḳızıl develer*]V_1 *devesi* || **12** *bir köşegi*]V_1 *köşecügi* | *ağça ḳoyunlar*]V_1 *ḳoyunı* || **13** *bir*] V'de yok | *ḳuzıçağı*]V_2 *ḳuzucağı* | *ṣağ*]V_2 *sağ* | *ḳadın*] V'de yok

D55 **1** *ṣağ*]V_2 *sağ* | *bir*] V'de yok | *menüm*]V_2 *benüm* || **2** *digeç*]V_3 *diyicek* | *ḳalmadı*]V_3 *ḳalmayup ağlayu aldı* || **3** *ḳırḳ... girdi*]V_4 *vardı ḳırḳ ḳız-ile oturdı* | *kāfirler*]V_4 *oğlunı k.* || **4** *uruzı alup*] V'de yok | *getürdiler*]V_4 *getürdi* | *uruz*]V_4 *ḫan u.* || **5** *kāfir aman*]V_5 *kāfirler aman virüñ aman* | *meni bu*]V_5 *beni ḳaba* || **6** *çağırup*]V_6 *ç. uruz ḫan* | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V_6 *ṣoylar* || **7** *görelüm... ṣoylamış*] V'de yok | *dir-isem*]V_6 *dirsem* | *erilenme*]V_6 *erlenme* || **8** *mekke...*

Zülfiḳaruñ ḳını-y-ile ḳabżası [12] ağaç
Şah Hasan-ile Hüseynüñ bişigi ağaç
Eger erdür [13] eger ʿavratdur ḳorḫusı ağaç
Başuñ ala baḳar olsam [1] başsuz ağaç D56
Dibüñ ala baḳar olsam dipsüz ağaç
Meni saña [2] aṣarlar götürmegil ağaç
Götüreçek olur-iseñ yigitligüm seni ṭutsun [3] ağaç
Bizüm ilde gerek idüñ ağaç
Ḳara hindū ḳullaruma buyura-y-idüm
[4] Seni para para ṭoğrayalar-idi ağaç

Andan ayıtdı :

Tavla tavla [5] bağlananda atuma yazuḫ
Ḳarṭaş *diyü* ṣaḳlayanda yoldaşuma yazuḫ
Yumruğumda [6] ṭalbınanda şāhin ḳuşuma yazuḫ
Yeter ile ṭutanda *tazıma* yazuḫ
[7] Biglige ṭoymadın özüme yazuḫ
Yigitlige uṣanmadın canuma [8] yazuḫ

didi, yumru yumru ağladı, yanuḳ cigerçügini ṭağladı. [9] Bu maḥalda, sulṭanum, Salur Ḳazan-ilem Ḳaraça Çoban çapar [10] yetdi: Çobanuñ üç yaşar ṭana derisinden ṣapanınuñ [11] ayası-y-idi, üç kiçi tüyinden ṣapanınuñ ḳolları-y-idi, [12] bir kiçi tüyinden|çatlaġucı-y-idi. Her atanda on iki [13] batman ṭaş atar-idi. Atduğı ṭaş V64

medinenüñ]V_6 *mekke-y-ile medinenüñ* | **8-12** *mūsa... şah*] V'de yok || **12** *bişigi*] V_7 *beşigi* || **12-13** *eger... olsam*] V'de yok

1 *başsuz... dipsüz ağaç*] V'de yok | *meni*]V_7 *beni* || **2** *aṣarlar götürmegil*] D56
V_7 *aşmaḳ isterler götürme* | *olur-iseñ yigitligüm*]V_8 *olursañ yigitlügüm* | *ṭutsun*] V_8 *dutsun* || **3** *ağaç bizüm... ağaç*] V'de yok || **5** *atuma yazuḫ*]V_{8-9}*atım yazıḳ* | *diyü*] D'de yok | *yoldaşuma yazuḫ*]V_9 *yoldaş yazıḳ* | *yumruğumda*]D_5 *yumruğında* V_9 *yumrığumda* || **6** *ṭalbınanda... yeter*]V_{9-10} *dalbınanda şāhinüm yazıḳ yiter* | *ṭutanda... yazuḫ*] D_6 *ṭutanda yazuḫ*]V_{10} *dutanda tazum yazıḳ* || **7-8** *biglige... yumru yumru*]V_{10-11} *beglige uṣanmadum özüm yazıḳ yigitlige doymadum canım yazıḳ diyüp dergāh-ı ḥaḳḳa yüzin dutup adı görklü muḥammedi şefīʿ getürdi daḫı* || **8** *yanuḳ... ṭağladı*] V'de yok || **9** *bu*]V_{12} *ol* | *sulṭanum... çapar*]V_{12} *babası ḳażan beg-ile ḳaracıḳ çopan* || **10** *yetdi*]V_{12} *yitüp geldi* | *çobanuñ üç*]V_{12} *çopanuñ altı* | *ṣapanınuñ*]V_{13} *ṣapanı* || **11** *ayası-y-idi*]V_{13} *var-idi* | *ḳolları-y-idi*]V_{13} *ḳolları var-idi* || **12** *çatlaġucı-y-idi*]D_{12} چتلاغوجیدی V_1 *ṣapanınuñ* V64
çatlaġucı var-idi || **13** *atar-idi*]V_1 *atardı* | *atduğı... daḫı*] V'de yok

D57 yire düşmez-idi, yire dahı [1] düşse toz gibi şavrılur-idi, ocaḳ gibi obrılur-idi, üç [2] yıla daḳ ṭaşı düşdügi yirüñ otı bitmez-idi. Semüz ḳoyun aruḳ [3] toḳlı bayırda ḳalsa kurt gelüp yimez-idi şapanınuñ [4] ḳorḳusından. Eyle olsa sulṭanum, Ḳaraça Çoban şapan [5] çatlatdı, dünya ʿālem kāfirüñ gözine ḳarangu oldı. Ḳazan [6] aydur: Ḳaraçuḳ Çoban anamı kāfirden dileyeyim, at ayağı [7] altında ḳalmasun didi. At ayağı külüg ozan dili [8] çevük olur. Ḳazan kāfire çağırup şoylamış, görelüm ḫanum [9] ne şoylamış :

Aydur :

Mere Şökli Melik
Dünlügi altun ban [10] ivlerümi getürüp-dururs ın
Saña kölge olsun
Ağır ḫazinem [11] bol aḳçam getürüp-dururs ın
Saña ḫarçlıḳ olsun
Ḳırḳ ince [12] billü ḳız-ile Burla Ḫatunı getürüp-dururs ın
Saña yesir olsun
[13] Ḳırḳ yigid-ilen oğlum Uruzı getürüp-dururs ın

D58 Ḳuluñ [1] olsun
Tavla tavla şahbaz atlarum getürüp-dururs ın
[2] Saña binit olsun
Ḳaṭar ḳaṭar develerüm getürüp-dururs ın
[3] Saña yüklet olsun
Ḳarıçuḳ anamı getürüp-dururs ın
Mere kāfir [4] anamı virgil maña
Savaşmadın uruşmadın ḳayıdayım
Girü döneyim [5] gideyim bellü bilgil

D57 **1** *düşse... obrılur-idi*] V'de yok || **2** *ṭaşı*]V_1 *ṭaşuñ* | *semüz... aruḳ*] V'de yok || **3-4** *toḳlı... ḳorḳusından*] V'de yok || **4** *sulṭanum*] V'de yok | *ḳaraça... şapan*]V_{2-3} *ḳaracıḳ çopan kāfirüñ ordusını gördüginde iḫtiyarı kalmayup şapanını* || **5** *dünya... ḳarangu*]V_3 *ḳāfirüñ işitdükde ʿālem başına ṭar* | *ḳazan*]V_3 *ḳażan* || **6** *ḳaraçuḳ*]V_3 *mere* | *anamı*]V_3 *şabr it a.* | *dileyeyim*]V_4 *isteyeyim* || **8** *ḳazan... şoylamış*] *şoylamış* D'de kalın yazı ile V_5 *ḳażan anasını kāfirden istedi* | *ḫanum*] V'de yok || **9** *ne... aydur*]V_5 *ne söyledi* | *şökli*]V_5 *sökli* || **10** *ivlerümi*]V_6 *evümi* || **11** *bol... dururs ın*]V_6 *alupsın* | *ince*] V'de yok || **12** *billü*] V'de yok | *burla... dururs ın*]V_7 *burlı ḫatun* || **13** *yigid-ilen*]V_7 *yigid-ile* | *uruzı*]D_{13} اوروزى V'de yok | *getürüp... ḳuluñ*] *saña yesir*

D58 **1-3** *olsun... olsun*] V'de yok || **3** *ḳarıçuḳ*]V_8 *örme şaçlu ağ südin emdügüm örme saçlu ḳarıcıḳ* | *getürüp... kāfir*] V'de yok || **4** *maña*]V_8 *baña* | *urışmadın ḳayıdayım*] V'de yok || **5** *gideyim... bilgil*]V_9 *ḫaber vir baña* | *ḳazan*]V_9 *ḳażan* ||

didi. Kāfir aydur :

Mere Ḳazan
Dünlügi [6] altun ban ivüñi getürmişüz
Bizümdür
Ḳırḳ ince billü ḳız-ile
[7] Boyı uzun Burla Ḫatunı getürmişüz
Bizümdür
Ḳırḳ [8] yigid-ilen oğluñ Uruzı getürmişüz
Bizümdür
Tavla [9] tavla şahbaz atlaruñ
Ḳaṭar ḳaṭar develerüñ getürmişüz
Bizümdür
[10] Ḳarıçuḳ anañı getürmişüz
Bizümdür

Saña virmezüz, Yayḫan [11] Ḳeşiş oğlına virürüz, Yayḫan Ḳeşiş oğlından oğlı [12] ṭoğar, biz anı saña ġarım ḳoruz didiler. Böyle digeç Ḳaraçuḳ [13] Çobanuñ acığı ṭutdı, ṭudaḳları tepserdi. Çoban [1] aydur : D59

Mere dini yoḳ ʿaḳılsuz kāfir
Uṣṣı yoḳ dirneksüz kāfir
[2] Ḳarşu yatan ḳarlu ḳara ṭağlar ḳarıyupdur otı bitmez
Ḳanlu [3] Ḳanlu ırmaḳları ḳarıyupdur ṣuyı gelmez
Şahbaz şahbaz [4] atlar ḳarıyupdur ḳulun virmez
Ḳızıl ḳızıl develer ḳarıyupdur [5] köşek virmez
Mere kāfir Ḳazanuñ anası ḳarıyupdur oğul [6] virmez

Dölin almaḳdan ṣafañ var-ise Şökli Melik, ḳara [7] gözlü ḳızuñ

5-7 *dünlügi... ḫatunı*] V'de yok || **7** *getürmişüz*] D_7 *getürüp-durur* || **7-8** *bizümdür... uruzı*] V'de yok || **8** *getürmişüz*]D_8 *getürmiş* || **8-9** *bizümdür... şahbaz*] V'de yok || **9** *atlaruñ*]D_9 *atlarum* | *ḳaṭar ḳaṭar*] V'de yok | *develerüñ*]D_9 *develerüm* | *getürmişüz bizümdür*] V'de yok || **10** *ḳarıçuḳ anañı*]V_9 *ḳarıcıḳ ana* | *getürmişüz bizümdür*] V'de yok | *virmezüz*]V_9 *virmezin* || **11** *virürüz*]V_{10} *virürem* | *yayḫan... oğlından*]V_{10} *andan senüñ anañuñ* || **12** *böyle digeç*] V'de yok | *ḳaraçuḳ*]V_{10} *ḳaracıḳ* || **13** *çobanuñ... çoban*]V_{11} *çopan bunı işitdi*

1 *dini... dirneksüz*]V_{11} *itim* || **2-3** *ḳanlu... ırmaḳlar*] V'de yok || **3** *ḳarıyupdur*]V_3 *ḳarıdur diye* || **3-4** *ṣuyı... virmez*] V'de yok || **4** *ḳızıl ḳızıl*]V_{11} *ḳızıl* | *ḳarıyupdur*]V_{12} *ḳarıyıpdur* || **5** *mere kāfir*] V'de yok | *ḳazanuñ*]V_{12} *ḳazan begüñ* | *ḳarıyupdur oğul*]V_{12} *ḳarıyıpdur oğlı* || **6** *virmez*]V_{12} *ṭoğmaz* | *dölin... şökli*] V_{12-13} *oğuzun* (!) *dölin almak isterseñ sökli* || **7** *ḳızuñ... ḳızuñdan*]V_{13} *kızını ḳażana virsün andan* || **8** *ḳazan bige*]V_{13} *ḳażana* || **9** *bu*]V_{1-2} *meger bu ṭarafda* V65

var-ise getür Ḳazana vir, mere kāfir senüñ ḳızuñdan [8] oğlı ṭoğsun,
V65 siz anı Ḳazan Bige ḳarım | ḳoyasız didi. [9]

Bı maḥalda ḳalın Oğuz bigleri yetdi. Ḫanum görelüm kimler yetdi: [10] Ḳara Dere ağzında *Ḳādir viren*, ḳara buğa derisinden bişiginüñ yapuğı [11] olan, acığı ṭutanda ḳara ṭaşı ḳül eyleyen, bıyığın eñse[12]sinde yidi yirde dügen, erenler evreni, Ḳazan Bigüñ ḳar[13]ṭaşı Ḳara Göne çapar yetdi.
D60 Çal ḳılıcuñ ḳardaş Ḳazan [1] yetdüm didi. Bunuñ ardınça görelüm kimler yetdi: Demür [2] Ḳapu Dervendindeki demür ḳapuyı depüp alan, altmış ṭutam [3] ala gönderinüñ uçında er bögürden Ḳıyan Selçük oğlı [4] Delü Dundar çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam Ḳazan yetdüm [5] didi. Bunuñ ardınça ḫanum görelüm kimler yetdi: Ḥemid-ilen [6] Merdin ḳal'asın depüp yıḳan, demür yaylu Ḳapçaḳ Melike [7] ḳan ḳuṣduran, gelüben Ḳazanuñ ḳızın erlik-ile alan, Oğuzun [8] aḳ ṣaḳallu ḳocaları görende ol yigidi taḫsin[9]leyen, al maḫmūzī ṣalvarlu, atı baḥri ḫotazlu [10] Ḳara Göne oğlı Ḳara Budaḳ çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ [11] ağam Ḳazan yetdüm didi. Bunuñ ardınça görelüm ḫanum [12] kimler yetdi: Destursuzça Bayındır Ḫanuñ yağısın [13] basan, altmış biñ kāfire ḳan ḳuṣ-
D61 duran, ağ boz atınuñ [1] yilisi üzerinde ḳar ṭurduran Ġaflet Ḳoca oğlı Şir [2] Şemseddin çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam Ḳazan yetdüm didi. [3] Bunuñ ardınça görelüm ḫanum kimler yetdi:

oğuz begleri ḳażanuñ ḳażiyyesini işidüp ḳażanuñ ardına düşmişlerdi b. | *ḳalın*] V'de yok | *bigleri yetdi*]V_2 *begleri gelüp yitdiler* | *ḫanum... yetdi*]V_2 *görelüm ḫanum kimler yitdi* || **10** *ḳādir viren*] D'de yok | *bişiginüñ*]V_3 *beşiginüñ* || **11** *acığı... eyleyen*] V'de yok | *bıyığın*]V_3 *bıyığını* || **12** *erenler evreni*] V'de yok | *ḳazan bigüñ*]V_4 *ḳażan begüñ* | *yetdi*]V_4 *yitdi* | *ḳardaş ḳażan*]V_4 *ağam ḳażan*

D60 **1** *yetdüm*]V_4 *yitdüm* | *görelüm... yetdi*] V'de yok | *dervendindeki*]D_2 دروندەندەکی V_5 *derbendin* | *demür... alan*]V_5 *tepüp yıḳan* | *ṭutam*]V_5 *dutam* || **3** *ala gönderinüñ*]V_5 *gönderinden* | *uçından*] V'de yok | *ḳıyan*]V_6 *ḳażan gibi pehlevanı üç kez atından yıḳan ḳ.* || **4** *delü dundar*] D'de kalın yazı ile *delü dunda* | *çapar yetdi*]V_7 *yitdi* | *ağam...yetdüm*]V_7 *ḫanum ḳażan yitdüm* || **5** *ḫanum... yetdi*] V'de yok || **6** *depüp*] V'de yok | *demür yaylu*] V'de yok || **7-9** *gelüben... baḥri*] V'de yok || **9** *ḫotazlu*]D_9 *hotazlu* V'de yok || **10** *ḳara budaḳ*] D_{10} kalın yazı ile | *çapar yetdi*]V_8 *yitdi* || **11** *ağam... yetdüm*]V_9 *begüm ḳażan yitdüm* | *bunuñ*]V_9 *anuñ* | *görelüm ḫanum*] V'de yok || *kimler... destursuzça*] V'de yok || **13** *ağ... atınuñ*] V'de yok

D61 **1** *yilisi... turduran*] V'de yok | *şir*]V_{10} *şer* || **2** *çapar*]D_2 چار V'de yok | *yetdi*]V_{10} *yitdi* | *ḳazan yetdüm*] *ḳażan yitdüm* || **3** *görelüm... paraşaruñ*] V'de yok | *bayburd*]V_{11} *bayburt* || **4** *parlayup*]D_4 *parladup* || **5** *umudı*]V_{12} *ümidi* | *im-*

Paraṣaruñ Bayburd [4] Ḥiṣarından parlayup uçan, ap alaca gerdegine ḳarşu gelen, [5] yidi ḳızuñ umudı, ḳalın Oğuz imrençesi, Ḳazan Bigüñ [6] ınağı, boz ayġırlu Beyrek çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam [7] Ḳazan yetdüm didi. Bunuñ ardınça ḫanum görelüm kimler yetdi: [8] Çaya *baḳsa* çalımlu, çal-ḳara ḳuş erdemlü, ḳur V66
ḳurma ḳuşaḳlu, [9] ḳulağı altun küpelü, ḳalın Oğuz biglerini bir bir atından yıḳıcı [10] Ḳażılıḳ Ḳoca oğlı Big Yigenek çapar yetdi. Çal [11] ḳılıcuñ ağam Ḳazan yetdüm didi. Bunuñ ardınça görelüm [12] ḫanum kimler yetdi: Altmış ögeç derisinden kürk eylese ṭopuḳlarını [13] örtmeyen, altı ögeç derisinden külah itse ḳulaḳlarını örtmeyen, [1] ḳolı budı ḫarança, uzun baldırları ince, Ḳazan D62
Bigüñ [2] ṭayısı at ağızlu Aruz Ḳoca çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ [3] bigüm Ḳazan yetdüm didi. Bunuñ ardınça görelüm kimler yetdi: [4] Varuban Peyġamberüñ yüzini gören, gelübeni Oğuzda ṣaḥābesi olan, [5] acığı ṭutanda bıyıḳlarından ḳan çıḳan, bıyığı ḳanlu Bügdüz Emen [6] çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam Ḳazan yetdüm didi. Bunuñ [7] ardınça görelüm kimler yetdi: Kāfirleri it ardına bırağup [8] ḫorlayan, ilden çıḳup Ayġır Gözler Ṣuyından at yüzdüren, [9] elli yidi ḳal'anuñ kilidin alan, Ağ Melik Çeşme ḳızına [10] nikāḥ iden, Ṣofı Ṣandal Melike ḳan ḳusduran, ḳırḳ cübbe [11] bürinüp otuz yidi ḳal'a biginüñ maḥbub ḳızlarını çalup [12] bir bir boynın ḳuçan yüzinde ṭudağında öpen, Eylik [13] Ḳoca oğlı

rençesi]D_5 ايرحسى | *ḳazan bigüñ*]V_{12} *ḳażanuñ* || **6** *beyrek*]D_6 kalın yazı ile *peyrek* (?) V_{13} *beryek* | *çapar*] V'de yok || **7** *ḳazan yetdüm*]V_{13} *ḳażan yitdüm* | *bunuñ*]V_{13} *anuñ* | *ḫanum... yetdi*] V'de yok || **8** *çaya*] V'de yok | *baḳsa*] D'de V'de yok | *ḳur... ḳuşaḳlu*] V'de yok || **9** *ḳalın... yıḳıcı*] V'de yok || **10** *big yigenek*] D'de kalın yazı ile V_1 *yegenek* | *yetdi*] V_1 *yitdi*|| **11** *ḳazan yetdüm*]V_2 *ḳażan yitdüm* | V66
bunuñ] V_2 *anuñ* | *görelüm*] V'de yok || **12** *ḫanum... yetdi*] V'de yok | *eylese*]V_3 *itseler* || **13** *alti... örtmeyen*] V'de yok

1 *ḳolı... bigüñ*] V'de yok || **2** *ṭayısı*] V'de yok | *aruz*] D_2 V_3 *uruz* | *çapar* D62
yetdi]V_3 *yitdi* || **3** *bigüm... yetdüm*]V_{3-4} *begüm ḳażan yitdüm* | *bunuñ*] V_4 *anuñ* | *görelüm... yetdi*] V'de yok || **4** *varuban*]D_4 ويرن V'de yok | *yüzini*]V_4 *yüzin* | *gelübeni... ṣaḥābesi*]V_4 *oğuzda gelüp aṣḥāb* || **5** *çıḳan*]V_5 *ṭaman* | *bügdüz emen*] D'de kalın yazı ile V_5 *emen* || **6** *yetdi*] V'de yok | *ağam... yetdüm*]V_{5-6} *ḫanum ḳażan yitdüm* | *bunuñ*]V_6 *anuñ* || **7** *görelüm... kāfirleri*] V'de yok | *ardına*] V_6 *adına* | *bırağup*] V'de yok || **8** *gözler*]D_8 *gözlü* || **9** *yidi*] V'de yok | *kilidin*]D_9 *kilindin* | *çeşme*] V'de yok || **10** *ḳırḳ cübbe*] V'de yok || **11** *bürinüp*] V'de yok | *biginüñ*]V_8 *beginüñ* | *maḥbub ḳızlarını*]V_8 *ḳızlarınuñ* || **12** *ḳuçan... ṭutağında*] V'de yok || **13** *alp eren*] D'de kalın yazı ile | *yetdi*]V_9 *geldi*

D63 Alp Eren çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam [1] Ḳazan yetdüm didi. Ṣayılmağ-ile Oğuz bigleri tükense olmaz, [2] hep yetdiler. Aru ṣudan abdest aldılar, ağ alınların [3] yire ḳodılar, iki rik'at namaz ḳıldılar. Adı görklü Muḥammede [4] ṣalavat getürdiler, bī-tekellüf kāfire at ṣaldılar, ḳılıç çaldılar.[5] Gümbür gümbür naḳaralar dögildi, burması altun tuç [6] borılar çalındı. Ol gün cigerinde olan er yigitler belürdi. [7] Ol gün muḫannetler ṣapa yir gözetdi. Ol gün bir ḳıyamat [8] ṣavaş oldı, meydan ṭolu baş oldı. Başlar kesildi [9] top kibi. Şahbaz şahbaz atlar yügürdi, nalı düşdi. Ala [10] ala gönderler süsildi. Ḳara polat öz ḳılıçlar çalındı, [11] yalmanı düşdi.
V67 Üç yeleklü ḳayın oḳlar atıldı, demreni [12] | düşdi. Ḳıyamatuñ bir güni ol gün oldı. Big nökerden [13] nöker biginden ayrıldı. Ṭaş
D64 Oğuz bigleri-y-ile Delü Ṭundar [1] ṣağdan depdi. Cılasun yigitler-ile Ḳara Göne oğlı Delü [2] Budaḳ ṣoldan depdi. İç Oğuz bigleri-y-ile Ḳazan düpe [3] depdi, Şökli Melike ḥavala oldı, Şökli Meliki bögür- [4] dübeni atdan yire ṣaldı, ġafillüçe ḳara başın alup [5] kesdi, ḳaḫşaduban alça ḳanın yir yüzine dökdi. Ṣağ [6] ṭarafda Ḳara Tüken Melike Ḳıyan Selçük oğlı Delü Ṭundar [7] ḳarşu geldi, ṣağ yanını ḳılıçladı yire ṣaldı. Ṣol [8] ṭarafda Buğaçuḳ Melike Ḳara Göne oğlı Delü Budaḳ ḳarşu [9] geldi, altı perlü gürz ile depesine ḳatı ṭuta urdı, [10] dünya ʿālem gözine ḳarañu oldı, at boynın ḳuçaḳladı [11] yire düşdi. Ḳazan Bigüñ ḳarṭaşı kāfirüñ tuğı-y-ile [12] sancağını ḳılıçladı yire saldı. Derelerde depelerde [13] kāfire ḳırġun

D63 **1** *ḳazan yetdüm*]V_9 *ḳażan yitdüm | bigleri tükense*]V_{10} *begleri dükense* || **2** *yetdiler*]V_{11} *gelüp yitdiler | abdest aldılar*]V_{10} *abdest alup | ağ alınların*] V'de yok || **3** *yire... rik'at*] V'de yok | *adı*] V'de yok || **4** *getürüp bī-tekellüf*]V_{11} *tekbir getürüp | çaldılar*]V_{11} *urdılar* || **5** *gümbür... dögildi*]V_{11} *küpür küpür ṭavullar çalındı | burması... tuç*] V'de yok || **6** *çalındı*]V_{12} *ötdi* || **6-7** *ol... bir*] V'de yok || **7** *ḳıyamat*]V_{12} *ḳıyametüñ bir güni kopdı ʿaceb* || **8** *başlar kesildi*] V'de yok || **9** *top kibi*] V'de yok | *şahbaz şahbaz*]V_{13} *şahbaz | ala*] V'de yok || **10** *ala... öz*] V'de yok || **11** *yalmanı*]D_{11} *yalmağı | üç... ḳayın*] V'de yok || **12** *ḳıyamatuñ... oldı*]
V67 V_1 *şancaḳlar götürüldi çarḫacılar şavaşdı | big*]V_1 *beg* || **13** *biginden ayrıldı*]V_1 *begden ayrı düşdi | ṭaş*]V_2 *ol gün ṭ. | bigleri-y-ile delü*]V_2 *begleri ile | ṭundar*]
D_{13} *ṭundaz*

D64 **1** *cılasun*]V_2 *cılasın beg | delü*] V'de yok || **2** *bigleri... düpe*]V_3 *begleri ile ḳażan* || **3** *şökli*]V_3 *sökli | şökli meliki*] V'de yok | **4** *başın alup*]V_3 *başını* || **5** *ḳaḫşaduban*] V'de yok | *ḳanın*]V_4 *ḳanını | dökdi*]V_5 *şaçdı* || **6** *tüken*]V_5 *tekür | ṭundar*]D_6 *ṭundaz* || **7** *buğaçuḳ melike*] V'de yok | *delü*] V'de yok || **9** *geldi*]V_{6-7} *g. buğacıḳ melike | ḳatı... urdı*]V_7 *çaldı* || **10-11** *dünya... düşdi*]V_7 *canın cehenneme saldı* || **11-12** *ḳazan... sancağını*]D_{11-12} *ḳazan... sancağı*V_{7-8} *kāfirüñ ṭuğıyle şancağını ḳażan ḳardaşı ḳara göne* || **12** *derelerde depelerde*] V'de yok || **13** *kāfire... üşdi*] V'de yok

girdi, leşine ḳuzġun üşdi. On [1] iki biñ kāfir ḳılıçdan kiçdi. Biş yüz Oğuz yigitleri [2] şehid oldı. Ḳaçanını Ḳazan Big ḳomadı, aman diyenini [3] öldürmedi. Ḳalın Oğuz bigleri ṭoyum oldı. Ḳazan [4] Big ordusını oğlanını uşağını ḫazinesini aldı girü [5] döndi. Altun taḫtında yine ivini dikdi. Ḳaraçuḳ Çobanı [6] imraḫor eyledi. Yidi gün yidi gice yime içme oldı. [7] Ḳırḳ baş ḳul ḳırk ḳırnaḳ, oğlı Uruz başına azad [8] eyledi. Cılasun ḳoç yigitlere ḳalaba ölke virdi, şahvar [9] cübbe çuḳa virdi. Dedem Ḳorḳut gelüben boy boyladı [10] ṣoy ṣoyladı, bu Oğuz-nāmeyi|düzdi ḳoşdı böyle [11] didi. V68

Ḳanı didügüm big erenler
Dünya menüm diyenler
Ecel aldı [12] yir gizledi
Fāni dünya kime ḳaldı
Gelimlü gidimlü dünya
[13] Aḫır soñ uçı ölümlü dünya

Yöm vireyim ḫanum: Ḳarlu [1] ḳara ṭağlaruñ yıḳılmasun, kölgelüçe ḳaba ağacuñ kesilmesün, [2] ḳamın aḳan görklü ṣuyuñ ḳurımasun, ḳādir Tañrı seni [3] nāmerde muḥtac itmesün, çapar-iken ağ boz atuñ büdrimesün, [4] çalışanda ḳara polat öz ḳılıcuñ gedilmesün, dürtişür-iken [5] ala gönderüñ uvanmasun, ağ şaḳallu babañ yiri uçmaḳ olsun, [6] ağ pürçeklü anañ yiri behişt olsun, aḫır soñı aru [7] imandan ayırmasun, āmin diyenler dīẕār görsün, ağ [8] alnuñda biş kelime du'ā ḳılduḳ ḳabul olsun, Allah viren [9] umuduñ üzilmesün, yığışdursun dürişdürsün günahuñuzı [10] adı görklü Muḥammed Muṣṭafa yüzi ṣuyına bağışlasun [11] ḫanum hey. D66

1 *kiçdi biş*]V_{8-9} *geçdi beş* | *yigitleri*]V_5 *yigidi* || **2** *ḳaçanını... diyenini*] V'de yok || **3** *öldürmedi*] V'de yok | *bigleri*]V_9 *begleri* | *ḳazan*]V_9 *ḳażan* || **4** *big*] V_9 *beg* || **4-5** *oğlanını... döndi*]V_{10} *oğlunı anasını ḫatunını kurtarıp ḫasretler biribirine bulışdı* || **5** *taḫtında... dikdi*]V_{10-11} *taḫta ḳażan beg geçdi oturdı* | *ḳaraçuḳ çobanı*] V'de yok || **6** *imraḫor eyledi*] V'de yok || **7** *ḳırḳ ḳırnaḳ*]V_{11} *ḳaravaş* || **8** *ḳalaba*]V_{12} *ḳala* | *şalvar*] V'de yok || **9** *cübbe*]V_{12} *cübbe* | *gelüben*]V_{13} *geldi* | *boy*]D بوى V'de yok || **10-11** *düzdi... didi*]V_{13-1} *söyledi* || **11** *ḳanı*]D_{11} ڭز V_1 *ḫanı* | *big*]V_1 *yig* | *dünya menüm*]V_1 *dünyayı benüm* || **12** *kime*]D_{12} *ki* | *gelimlü gidimlü*] D_{12} كلكيمو كيدەيلر | *dünya*]V_2 *dünye* || **13** *aḫır*] V'de yok | *vireyim*] V_2 *vireyin* | *ḳarlu*] V_2 *yirlü* D65 V68

2 *ḳamın... ṣuyuñ*]V_3 *aḳar ṣularuñ* | *ḳādir*]V_{3-4} *ḳanatlaruñ kırılmasun ḳ.* || **3** *itmesün*]V_4 *eylemesün* | *büdrimesün*]D_3 درمسون || **4** *ḳara... öz*] V'de yok | *dürtişür-iken*] V'de yok || **5** *ala... uvanmasun*] V'de yok || **6** *aḫır... aru*] V'de yok || **7** *imandan ayırmasun*] V'de yok | *āmin*]V_6 *bu du'āya ā.* | *dīẕār*]V_6 *dīzār* | *ağ*] V'de yok || **8-11** *alnuñda... hey*] V'de yok D66

V20-7

ḲAM PÜRENÜÑ OĞLI BAMSI BEYREK BOYINI [12] BEYĀN İDER ḪANUM HEY

Ḳam Ġam oğlı Ḫan Bayındır [13] yirinden ṭurmış-idi. Ḳara
D67 yirüñ üstine ağ ban ivin [1] dikdürmiş-idi. Ala ṣayvan gök yüzine aşanmış-idi. Biñ [2] yirde ipek ḫalıçası döşenmiş-idi. İç Oğuz Ṭaş [3] Oğuz bigleri Bayındır Ḫanuñ ṣoḥbetine dirilmiş-idi. Pay [4] Püre Big daḫı Bayındır Ḫanuñ ṣoḥbetine gelmiş-idi. Bayındır [5] Ḫanuñ ḳarşusında *Ḳara Göne* oğlı Ḳara Budaḳ yay ṭayanup ṭur[6]mış-idi, ṣağ yanında Ḳazan oğlı Uruz ṭurmış-idi, [7] ṣol yanında Ḳażılıḳ Ḳoca oğlı Big Yigenek turmış-idi. [8] Pay Püre Big bunları gördüginde āh eyledi, başından [9] ʿaḳlı gitdi, destmalın eline aldı,
V21 bögürü bögürü ağladı. [10] Böyle idiçek ḳalın | Oğuz arḳası, Bayındır Ḫanuñ güyegüsi [11] Salur Ḳazan ḳaba dizinüñ üzerine çökdi, ḳıya tiküben [12] Pay Püre Bigüñ yüzine baḳdı, aydur: Pay Püre Big ne [13] ağlayup buzlarsın? Pay Püre Big aydur: Ḫan Ḳazan
D68 [1] niçe ağlamayayın, niçe buzlamayayın, oğulda ortacum yoḳ ḳarṭaşda [2] ḳaderüm yoḳ, Allah Taʿāla meni ḳarġayupdur, bigler tacum taḫtum [3] içün ağlaram, bir gün ola düşem ölem yirümde yurdumda [4] kimse ḳalmaya didi. Ḳazan aydur: Maḳṣuduñ bumıdur. [5] Pay Püre Big aydur: Beli budur, menüm daḫı oğlum olsa, [6] Ḫan Bayındıruñ ḳarşusın alsa ṭursa ḳullıḳ eylese, [7] men daḫı baḳsam sevinsem ḳıvansam güvensem didi. Böyle digeç

V20 **11-12** *ḳam... hey*] D'de kalın yazı ile V_7 *ḥikāyet-i bamsı beryik boz atlu* **13** *ṭurmış-idi*]V_8 *durmış-idi* | *üstine*]V_8*üzerine* | *ivin*]V_8 *evin*

D67 **1** *ṣayvan*]V_8 *sayvan* | *aşanmış-idi*]V_8 *esenmiş-idi* | **2** *ḫalıçası*]V_9 *ḳalıçası* || **3** *bigleri*]V_9 *begleri* | *dirilmiş-idi*]V_9 *dirilmişdi* || **4** *big*]D_4 بك V_{10} *beg* | *gelmiş-idi*] V_{10} *gelmişdi* || **5** *ḳara... oğlı*] V'de yok | *yay*] V_{11} *yayın* || **5-6** *ṭurmış-idi*]V_{11} *durmışdı* || **6** *uruz ṭurmış-idi*]V_{11} *uruz beg oturmışdı* || **7** *ḳażılıḳ*]V_{12} *ḳazılıḳ* | *big... turmış-idi*]V_{12} *yegenek oturmışdı* || **8** *big*]D_8بك V_{12} *beg* || **9** *destmalın...aldı*] V_{13} *destemalını yüzine dutdı* | *bögürü bögürü*]D_9 *bögürü bögür* V_{13} *bögür bögür* ||

V21 **10** *idiçek*]D_{10} *digeç* || **11** *üzerine*]V_1 *üstine* | *ḳıya tiküben*] V'de yok || **12** *pay... aydur*] V'de yok | *big ne*]V_2 *beg neye* || **13** *ağlayup buzlarsın*]V_2 *ağlarsın neye buzlarsın didi* | *big*]V_2 *beg*

D68 **1** *niçe buzlamayayın*] V'de yok | *ḳarṭaşda*]V_3 *ḳardaşda* || **2** *ḳaderüm*]V_3 *ḳaderim* | *taʿāla*] V'de yok | *meni... taḫtum*]V_3 *beni ḳarıyıpdur begler taḫtum* || **3** *gün*] V'de yok || **4** *kimse*]V_4 *kimsem* || **5** *pay... big*] V'de yok | *budur*]V_5 *maḳṣudum b.* | *menüm*]V_5 *benüm* || **6** *ṭursa*]V_5 *dursa* || **7** *men daḫı*]V_6 *ben-daḫı* | *sevinsem*] V'de yok| *ḳıvansam güvensem*]D قزانسم كونسيم | *didi*] V'de yok| *digeç*]V_6

[8] Ḳalın Oğuz bigleri yüz göge ṭutdılar, el ḳaldurup du'ā [9] eylediler, Allah Ta'āla saña bir oğul virsün didiler. Ol [10] zamanda biglerüñ alḳışı alḳış ḳarḳışı ḳarḳış idi, [11] du'āları müstecāb olur-idi. Pay Piçen Big daḫı [12] yirinden örü ṭurdı, aydur: Bigler menüm daḫı ḥaḳḳuma bir du'ā [13] eyleñ, Allah Ta'āla maña da bir ḳız vire didi. Ḳalın Oğuz [1] bigleri el ḳaldurdılar, du'ā eyle- **D69**
diler, Allah Ta'āla saña da [2] bir ḳız vire didiler. Pay Piçen Big aydur: Bigler Allah Ta'āla [3] maña bir ḳız vireçek olur-ise, siz ṭanıḳ oluñ, menüm ḳızum [4] Pay Büre Big oğlına bişik kertme yavuḳlu olsun didi. [5]

Bunuñ üzerine bir ḳaç zaman kiçdi, Allah Ta'āla Pay [6] Püre Bige bir oğul, Pay Piçen bige bir ḳız virdi. Ḳalın [7] Oğuz bigleri bunı|işitdiler, şad olup sevindiler. [8] Pay Püre Big bazirganlarını **V22**
yanına oḫıdı, buyuruḳ [9] itdi: Mere bazirganlar Allah Ta'āla maña bir oğul virdi, [10] varuñ Rum iline menüm oğlum içün yaḫşı armağanlar getürüñ [11] menüm oğlum böyüyinçe didi.

Bazirganlar daḫı gice gündüz [12] yola girdiler, İstanbula geldiler. Dan dansuḫ ala yaḫşı [13] armağanlar aldılar. Pay Pürenüñ oğlı-y-içün bir deñiz [1] ḳulunı boz aygır aldılar, bir ağ tozlu ḳatı **D70**
yay aldılar, bir daḫı [2] altı perlü gürz aldılar. Yol yarağın gördiler.

diyicek || **8** *bigleri*]V_6 *begleri* | *yüz... ṭutdılar*]D_8 *yüz göye ṭutdılar* V'de yok || **9** *eylediler*]V_7 *dilediler* | *saña*]V_7 *s. daḫı* | *didiler*]D_9 *didi* || **10** *biglerüñ*]V_7 *beglerüñ* | *alḳışı*]D_{10} *alḳış* | *alḳış*]V_7 *alḳış-idi* || **11** *olur-idi*]V_8 *olurdı* | *big*] V'de yok || **12** *ṭurdı*]V_8 *durdı* | *bigler... ḥaḳḳuma*]V_{8-9} *begler benüm ḥaḳḳıma daḫı* || **13** *eyleñ allah*]V_9 *idüñ kim ḥaḳ* | *maña da*]V_8 *baña daḫı* | *vire*]V_9 *virsün*

1 *bigleri*]V_9 *begleri* | *el ḳaldurdılar*] V'de yok | *eylediler*]V_{10} *dilediler* | **D69**
saña da]V_{10} *saña daḫı* || **2** *vire*]V_{10} *virsün* | *big*] V'de yok | *bigler*] V'de yok | *allah ta'āla*]V_{10} *ḳādir tañrı* || **3** *maña bir*]V_{10} *baña* | *olur-ise*]V_{11} *olursa begler* | *menüm*]V_{11} *benüm* || **4** *big*]V_{11} *begüñ* | *bişik*]V_{11} *beşik* | *yavuḳlu*] V_{11} *yavuḳlısı* || **5** *ḳaç*] V'de yok | *kiçdi*]D_5 *keçdi*V_{12} *geçdi* || **5-6** *allah... virdi*] V_{12-13} *pay büre begüñ ḫatunı ḥāmile oldı niçe müddetden-soñra bir irkek oğlı oldı pay piçen ḫana daḫı ḫudā bir kız virdi* || **7** *bigleri*]V_{13} *begleri* | *şad olup*] V'de yok || **8** *big*]V_1 *beg* | *oḫıdı buyuruḳ*]V_1 *oḳudı buyrıḳ* || **9** *bazirganlar*]D_9 *bazir-* **V22**
ganlara | *maña*]D_9 *saña* V_2 *baña* || **10** *menüm... içün*] V'de yok | *armağanlar*] V_2 *a. teberrükler* | *getürüñ*]V_2 *g. didi* || **11** *menüm*]V_2 *benüm* | *daḫı*]V_3 *d. nola ḫanum diyüp yol yarağın görüp yola girdiler* || **12** *yola girdiler*]V_4 *yorıyup istambula* | *dan... yaḫşı*] V'de yok || **13** *armağanlar aldılar*] V'de yok | *oğlı-y-içün*] V_4 *oğlı içün*

1 *aldılar*] V'de yok | *aldılar*] V'de yok || **2** *aldılar... girdiler*]V_5 *ve bir* **D70**

Pay Pürenüñ [3] oğlı biş yaşına girdi, biş yaşından on yaşına [4] girdi, on yaşından on biş yaşına girdi. Çaya [5] baḳsa çalımlu çal-ḳara ḳuş erdemlü bir gözel yaḫşı yigit [6] oldı. Ol zamanda bir oğlan baş kesmese ḳan [7] dökmese ad ḳomazlar-idi. Pay Püre Bigüñ oğlı atlandı, [8] ava çıḳdı. Av avlar-iken babasınuñ tavlası üzerine [9] geldi. İmraḫor başı ḳarşuladı, indürdi, ḳonuḳladı. [10] Yiyüp içüp otururlar-idi. Bu yañadan daḫı bazirganlar [11] gelübeni Ḳara Dervend ağzına konmışlar-idi. Yarımasun yarçımasun, [12] Evnük Ḳal'asınuñ käfirleri bunları cäsusladı. Bazirganlar [13] yatur-iken ġafil-ile biş-yüz käfir ḳoyıldılar, çapD71 dılar, [1] yağmaladılar. Bazirganuñ ulusı ṭutıldı, kiçisi ḳaçaraḳ [2] Oğuza geldi. Baḳdı gördi Oğuzuñ uçında bir ala [3] ṣayvan dikilV23 miş, bir imirze ḫub yigit ḳırḳ yigit-ilen, ṣağında | [4] ve ṣolında, otururlar. Oğuzuñ bir yaḫşı yigidi ancaḳ, yorıyayım [5] meded diyeyim didi. Bazirgan aydur: Yigit yigit big yigit, [6] sen benüm ünüm añla sözüm diñle, on altı yıldur kim Oğuz [7] içinden gitmiş idük, dan dansuḫ käfir malın Oğuz biglerine [8] getürür idük. Pasınuñ Ḳara Dervend ağzına döş virmiş [9] idük, Evnük kalasınuñ biş-yüz ḳäfiri üzerümüze ḳoyıldı. [10] Ḳardaşum ṭutsaḳ oldı, malumuzı rızḳumuzı yağmaladılar girü [11] döndiler, ḳara başum götürdüm saña geldüm, ḳara başuñ ṣadaḳası [12] yigit meded maña didi. Bu kez oğlan şarab içer-iken [13] içmez oldı,

yaḫşı ḳılıç alup yola girdiler bunlar gelince çoḳ yıllar çoḳ aylar geçdi | pürenüñ] V_6 *büre begüñ* || **3-4** *biş yaşına... yaşından*] V'de yok || **4-5** *çaya baḳsa*]V_6 *begler içinde* || **5** *çal-ḳara*]V_6 *çal ḳara | gözel*] V'de yok | *yigit*]V_7 *ḳılıç y.* || **6** *oldı*]V_7 *olmış-idi | zamanda*]V_7 *z. begler | kesmese*]V_7 *kesüp* || **7** *ḳomazlar-idi*]V_7 *ḳomazlardı | bigüñ*]V_8 *begüñ* || **8** *av*] V'de yok | *avlar-iken*]V_8 *avlarken* || **9** *ḳarşuladı indürdi*]V_9 *ḳarşu gelüp atdan indürüp ḳondurdı* || **10** *otururlar-idi*]V_9 *otururlardı* || **11** *ḳara*]V_{10} *pasınuñ ḳ. | konmışlar-idi*]V_{10} *ḳonmışlardı* || **12** *käfirleri*]V_{11} *käfiri* || **13** *yatur-iken ġafil-ile biş-yüz*]V_{11} *ġafil iken beş yüz | ḳoyıldılar*]D_{13} *ḳoyuldılar* V_{11} *ḳoyulup*

D71 **1** *ulusı ṭutıldı*]V_{12} *ulusını dutdılar* || **2** *geldi*]V_{12} *g. zīrā ki oğuza yaḳın bir yirde idi |*
V23 *uçında*]V_{13} *ucında* || **3** *imirze*]V_{13} *mirza | yigit*]V_{13} *cuvan | yigid-ilen ṣağında*]V_{13} *yoldaş-ile ṣağ* || **4** *ve... otururlar*]V_1 *ṣol oturmışlardı bazirgan aydur | yorıyayım*]V_1 *varayım* || **5** *diyeyim... aydur*]V_{1-2} *isteyeyim diyüp sürüp vardı bağır başdı selam virdi ayıtdı | yigit yigit big yigit*]V_2 *begüm yigit ḫanum yigit* || **6** *sen benüm*] V'de yok | *diñle*]V_2 *d. yigit | on altı*]V_3 *on beş | kim*] V_3 *ki* || **7** *dansuḫ*]D_7 *danṣuḫ* V_3 *danṣuḫ | biglerine*]V_3 *beglerine* || **8** *getürür-idük*] V_{4-5} *getürmişdük | dervend*]V_4 *derbend* || **8-9** *döş... idük*]V_4 *konmışıduḳ* || **9** *ḳalasınuñ*]V_4 *ḳal'asınuñ | biş-yüz*]V_4 *biş yüz | üzerümüze ḳoyıldı*]V_4 *üstümüz urdı* ||

altun ayağı elinden yire çaldı, aydur: [1] Ne didügümi yetürüñ, geyümüm-ile menüm şahbaz atumı getürüñ hey, meni [2] seven yigitler binsünler didi. Bazirgan daḫı öñlerine [3] düşdi, ḳulağuz oldı. D72

Kāfir daḫı düşüben bir yirde [4] aḳça üleşmekde-y-idi. Bu maḥalda erenlerüñ meydanı arslanı [5] pehlivanlaruñ ḳaplanı boz oğlan yetdi. Bir iki dimedi [6] kāfirlere ḳılıç urdı, baş ḳalduran kāfirleri öldürdi, [7] ġazā eyledi, bazirganlaruñ malını ḳurtardı. Bazirganlar [8] aydur: Big yigit bize sen erlik işledüñ, gel imdi begendügüñ [9] maldan al didiler. Big yigidüñ gözi bir deñiz ḳulunı boz [10] ayġırı ṭutdı, bir de altı perlü gürzi, bir de aġ tozlu [11] yayı ṭutdı, bu üçini begendi. Aydur: Mere bazirganlar [12] bu ayġırı ve daḫı bu yayı ve bu gürzi maña virüñ didi. [13] | Böyle digeç V24
bazirganlar saḫt oldı. Yigit aydur: Mere [1] bazirganlar çoḳ-mı D73
istedüm didi. Bazirganlar ayıtdılar: [2] Ne çoġ olsun, amma bizüm bir bigümüz oğlı vardur, bu üç [3] nesneyi aña armağan aparsavuz gerek idi didiler. Oğlan [4] aydur: Mere bigüñüz oğlı kimdür? Ayıtdılar: Pay Pürenüñ oğlı [5] vardur, adına Bamsı dirler didiler. Pay Pürenüñ oğlı [6] olduġın bilemediler. Yigit parmağın ışırdı.

10 *oldı*]V_5 *idüp* | *malumuzı*]V_5 *malımuzı* || **10-11** *girü döndiler*]V_5 *gitdiler* || **11** *götürdüm*]V_5 *götürüp* | *ḳara*]V_6 *gözel* | *ṣadaḳası*]V_6 *sadağası* || **12** *maña didi*]V_6 *itgil baña diyüp ağladı* | *içer-iken*]V_6 *içerken* || **13** *altun... elinden*]V_7 *elindeki altun ḳadeḥi*

1 *yetürüñ*]V_7 *yitürüñ* | *geyümüm-ilen*]D_1 *geyünüm-ilen* V_7 *geyümümle* | *menüm*]V_7 *benüm* | *hey*]V_8 *didi* | *meni*]V_8 *beni* || **2** *yigitler binsün*]V_8 *yigitlerüm binsünler* | *daḫı öñlerine*] V'de yok || **3** *düşdi*]V_8 *bunlara* | *kāfir*]V_9 *kāfirler* | *düşüben... yirde*]V_9 *bir yire döşün virüp* || **4** *üleşmekde-y-idi*]V_9 *esbab üleşürlerdi* | *meydanı*] V'de yok | *arslanı*]V_9 *arşlanı* || **5** *pehlivanlaruñ ḳaplanı*] V'de yok | *yetdi*]V_{10} *yitdi* | *bir iki dimedi*] V'de yok || **6** *kāfirlere*]V_{10} *ol k.* | *öldürdi*]V_{10} *ḳırdı* || **7** *eyledi*]V_{10} *ḳıldı* | *ḳurtardı*]V_{11} *ḳ. girü döndi* || **8** *aydur big*]V_{11} *ayıtdılar beg* |*erlik işledüñ*]V_{11} *eylük eyledüñ* || **9** *maldan*]V_{12} *esbabdan m.* | *bir*] V'de yok | *ḳulunı*]V_{12} *ayġırı* || **10** *ṭutdı bir de*]V_{12} *dutdı bir daḫı* | *bir de aġ*]V_{13} *ve aġ* || **11** *ṭutdı*]V_{13} *begendi bir daḫı ḳılıcı begendi* || **11-12** *aydur... didi*]V_{13} *bunları bazirganlardan istedi* || **13** *digeç*]V_1 *diyicek* | *oldı*]V_1 *oldılar* V24

2 *çoġ*]V_{1-2} *ḫayır sulṭanum n. çoḳ* | *amma*]V_2 *amma bu dört nesneyi ki bizden istedüñ virürdük a.* | *bigümüz*]V_2 *begümüz* | *bu üç*] V'de yok || **3** *nesneyi*] V'de yok | *idi*] V'de yok | *oğlan*] V'de yok || **4** *aydur*] V'de yok | *bigüñüz*]V_3 *begüñüz* | *pürenüñ*]V_3 *büre beg* || **5** *vardur*]V_{3-4} *v. aña armağan aparsavuz gerek idi* | *adına*] V'de yok | *bamsı*]D_5 *namsı* V'de yok | *dirler... oğlı*] V'de yok || **6** *olduğın*]D_6 اولیدغن V'de yok | *bilemediler*] V'de yok | *yigit*]V_4 *y. çaldı* | *aydur*] D72 D73

Aydur: [7] Bunda minnet-ile almaḳdan ise anda babam yanında minnetsüz [8] almaḳ yigdür didi. Atın ḳamçıladı, yola girdi. Bazirganlar [9] ardından baḳa ḳaldılar, vallah yaḫşı yigit mürüvvetlü yigit [10] didiler.

Boz oğlan babasınuñ ivine geldi. *Babasına ḫaber oldı* bazirganlar [11] geldi diyü. Babası sevindi, çetir otağ ala ṣayvan dikdürdi, [12] ipek ḫalıçalar ṣaldı, kiçdi oturdı. Oğlını
D74 [13] sağ yanına aldı. Oğlan bazirganlar ḫuṣuṣından [1] bir söz söylemedi, kāfirleri ḳırduğın añmadı. Nagāhi [2] bazirganlar geldiler. Baş indürüp selam virdiler. [3] Gördiler kim ol yigit kim baş kesüpdür ḳan döküpdür [4] Pay Püre Bigüñ ṣağında oturur. Bazirganlar yorıdılar [5] yigidüñ elin öpdiler. Bunlar böyle idiçek Pay Püre [6] Bigüñ acığı ṭutdı, bazirganlara aydur : Mere ḳavat oğlı [7] ḳavatlar ata ṭurur-iken oğul elin-mi öperler. Ayıtdılar: Ḫanum [8] bu yigit senüñ oğluñ-mıdur? Beli menüm oğlumdur didi. [9] Ayıtdılar: İmdi incinme ḫanum evvel anuñ elin öpdügümüze, [10] eger senüñ oğluñ olmasa-y-idi bizüm malumuz Gürcistanda [11] gitmişidi, hepümüz ṭutsaḳ olmış-idi didiler. Pay [12] Püre Big aydur:
V25 Mere benüm oğlum|baş-mı kesdi ḳan-mı dökdi? [13] Beli baş kesdi,
D75 ḳan dökdi, adam aḫtardı didiler. [1] Mere bu oğlana ad ḳoyasınça var-mıdur didi. Beli sulṭanum [2] artuḳdur didiler.

V'de yok || **7** *babam yanında*] V'de yok || **8** *ḳamçıladı*]V_5 *çapdı* || **9** *yaḫşı*]V_{5-6} *beg yigit y.* | *mürüvvetlü yigit*] V'de yok || **10** *babasınuñ ivine*]V_6 *evlerine babası yanına* | *geldi*]V_6 *g. olan ḳıṣṣayı ḫaber virmedi* | *babasına ḫaber*] D'de yok | *oldı*] D'de yok V_7 *geldi kim bunca yıllardan beri giden* || **11** *geldi*]V_7 *geldiler* | *babası*]V_7 *pay büre beg* | *çetir... ṣayvan*]V_{7-8} *divan buyurdı ṣayvanın* || **12** *ḫalıçalar... kiçdi*]V_8 *ḳalıçalar döşetdi geçdi pay büre beg* || **12-13** *oğlını... aldı*]V_{8-9} *ṣağ yanında oğlı oturdı* || **13** *oğlan... ḫuṣuṣından*] V'de yok

D74 **1** *bir*]D_1 ;; V'de yok | *söz... nagāhi*] V'de yok || **2** *geldiler*] *geldi bağır başdı* | *indürüp... virdiler*]V_9 *indürdi* || **3** *ol... kim*] V'de yok || **4** *pay püre*] V'de yok | *bigüñ ṣağında*]V_{10} *gördiler begüñ ṣağ yanında* | *bazirganlar yorıdılar*] V_{10} *yüz yire ḳoyup yorıyup evvel evvel* || **5** *elin*]V_{10} *elini* || **6** *bigüñ*]V_{11} *begüñ* | *ṭutdı*]V_{11} *dutdı* | *bazirganlara aydur*] V'de yok | *ḳavat oğlı*] V'de yok || **7** *turur-iken*]V_{11} *dururken* | *öperler*]V_{12} *ö. didi* | *ayıtdılar*] V'de yok || **8** *yigit*] V'de yok | *oğluñ-mıdur*]V_{12} *o. didiler ayıtdı* | *beli*] V'de yok | *menüm*] V_{12} *benüm* || **9** *imdi... öpdügümüze*] V'de yok || **10** *eger*]V_{13} *bu* | *olmasa-y-idi*]V_{13} *olmasa* | *malumuz gürcistanda*]V_{13} *malımuz gürcistana* || **11** *gitmişidi*]V_{13} *gitdi idi* | *hepümüz... olmış-idi*] V'de yok || **12** *big*]V_{13} *beg* || **13** *beli*]
V25 V_1 *b. sulṭanum* | *adam aḫtardı*] V'de yok

Pay Püre Big Ḳalın Oğuz biglerini çağırdı ḳonuḳladı. [3] Dedem Ḳorḳut geldi, oğlana ad ḳodı, aydur :

Ünüm añla sözüm [4] diñle Pay Püre Big
Allah Ta'āla saña bir oğul virmiş [5] ṭuta virsün
Aġ sancaḳ götürende müsülmanlar arḫası [6] olsun
Ḳarşu yatan ḳara ḳarlu tağlardan aşar [7] olsa
Allah Ta'āla senüñ oğluña aşut virsün
Ḳanlu [8] ḳanlu şulardan kiçer olsa kiçüt virsün
Ḳalabalıḳ [9] käfire girende
Allah Ta'āla senüñ oğluña furṣat virsün
[10] Sen oğluñı Bamsam diyü oḫşarsın
Bunuñ adı [11] boz aygırlu Bamsı Beyrek olsun
Adını ben *virdüm* [12] yaşını Allah virsün

didi. Ḳalın Oğuz bigleri el [13] götürdiler du'ā ḳıldılar, bu ad bu yigide ḳutlu olsun [1] didiler. Bigler hep ava bindi. Boz aygırın çekdürdi [2] Beyrek bindi. *Ala Tağa ala leşker ava çıḳdı.* D76

Nagāhandan Oğuzuñ üzerine bir süri[3] geyik geldi. Bamsı Beyrek birini ḳova gitdi. Ḳova ḳov bir yire [4] geldi, ne gördi: Sulṭanum gördi

D75

1 *sulṭanum*]V_1 *ḫanum* || **2** *artuḳdur*]V_2 *daḫı a.* | *pay püre*] D'de yok | *big*] D'de yok V_2 *beg haman* | *biglerini*]V_2 *beglerini* || **3** *dedem*]V_3 *oğlınuñ ḳıṣṣasını 'arż eyledi cümle begler istiḥsān itdiler andan d.* | *geldi oğlana*]V_5 *gelüp bu yigide* | *aydur*]V_4 *görelüm ne didi dedem a.* | *ünüm añla*] D'de V'de yok | *sözüm*] V'de yok || **4** *diñle... big*] V'de yok | *ta'āla*] V'de yok || **5** *ṭuta*]V_5 *duta* | *sancaḳ*]V_5 *ṣancaḳ* | *arḫası*]V_5 *arḳası* || **6** *ḳarlu*] V'de yok || **7** *allah ta'āla*] V_6 *ḳādir tañrı* | *aşut*]V_6 *aşub* || **8** *şulardan kiçer*]V_6 *şular geçer* | *kiçüt*]V_7 *geçüt* || **10** *sen oğluñı*] V_8 *senüñ oğluñ adı* | *bamsam*]D_{10} *basam* | *adı*]V_8 *a. bunuñ* || **11** *aygırlu*]D_{11} *aygırlıḳ* | *beyrek*]V_8 *beryek* | *virdüm*]D_{11} *didüm* || **12** *allah*]V_9 *ḥaḳ ta'āla* | *ḳalın*] V_9 *el götürüp ḳ.* | *bigleri*]V_9 *begleri* | *el*]D_{11} *ele* V'de yok || **13** *götürdiler*] V'de yok | *du'ā ḳıldılar*]V_{10} *ḳıldı du'ā ḳıldı* | *ḳutlu*]V_{10} *mubārek*

D76

1 *didiler ... hep*]V_{10} *diyüp bu şenlik-ile hep oğuz begleri* | *bindi*]V_{10} *bindiler* || **2** *beyrek*]V_{11} *beryek* | *ala ṭağa... çıḳdı*] D'de yok | *oğuzuñ*]V_{11} *oğuz* || **3** *beyrek birini*]V_{12} *beryek bir geyigi* | *ḳov*]D_3 ڤ^5 V_{12} *ḳova* || **4** *ne... sulṭanum*] V'de yok | *üzerine*]V_{13} *üzerinde* || **5** *otaġ*]V_{13} *otaḳ* | *yā rab*]D_5 *yazub* | *otağ... ola*]V_{13} *otaḳ ḳimüñdür* || **6** *ḫaberi... otağı*] V'de yok || **7** *bu*]V_{13} *edeblendi b.* | *edeblendi*] V'de yok | *ayıtdı*]V_1 *gine a.* || **8** *ne olur-ise*]V_1 *kimüñ olursa* | *hele*] V'de yok | *men alayın*]V_1 *ben şikārumı alayım* || **9** *irişi geldi*] V'de yok || **10** *otağ*]V_2 *otaḳ meger pay bicen kızı* | *ki*] V'de yok | *bişik kertme*] V'de yok || **11** *niṣanlusı*] V'de yok | *adaḫlusı-y-idi*]V_{2-3} *adaḫlusıydı* | *otaḫdan*]V_3 *otaḳdan* || **12** *baḳar-idi*]V_3 *baḳar idi* | *dayalar*]V_3 *ṭayalar* | *mize erlik-mi*]V_3 *bize erligin-mi* || **13** *bundan*]V_4 *andan* | *görüñ... dir*] V'de yok

V26

gök çayıruñ üzerine [5] bir ḳırmızı otağ dikilmiş. Yā Rab bu otağ kimüñ ola [6] didi. Ḫaberi yoḳ ki alaçağı ala gözlü ḳızuñ
V26 otağı [7] olsa gerek. Bu otağuñ|üzerine varmağa edeblendi. Ayıtdı: [8] Ne olur-ise olsun, hele men avumı alayın didi. Otağuñ [9] öñinde irişi geldi geyigi siñirledi. Baḳdı gördi, [10] bu otağ Banı Çiçek otağı-y-imiş ki Beyregüñ bişik kertme [11] nişanlusı adaḫlusı-y-idi, Banı Çiçek otaḫdan [12] baḳar-idi. Mere dayalar bu ḳavat oğlı ḳavat mize erlik-mi [13] gösterür didi, varuñ bundan pay dileñ
D77 görüñ ne dir [1] didi. Ḳışırça Yinge dirler bir ḫatun var-idi, ilerü [2] vardı pay diledi: Hey big yigit bize daḫı bu geyikden [3] pay vir didi. Beyrek aydur: Mere dadı men avçı degülem [4] big oğlı bigem, hep size didi, amma ṣormaḳ ʿayıb [5] olmasun bu otaḳ kimüñdür didi. Ḳışırça Yinge aydur: [6] Big yigidüm bu otağ Pay Piçen Big ḳızı Banı Çiçegüñ[7]dür didi. Eyle olsa ḫanum, Beyregüñ ḳanı ḳaynadı, edeb-ile [8] yap yap girü döndi. Ḳızlar geyigi götürdiler, gözeller [9] şahı Banı Çiçegüñ öñine getürdiler. Baḳdı gördi [10] ki bir sulṭan semüz ṣığın geyikdür. Banı Çiçek aydur: [11] Mere ḳızlar bu yigit ne yigitdür? Ḳızlar aydur: Vallah sulṭanum [12] bu yigit yüzi niḳablu yaḫşı yigitdür, big oğlı big [13] imiş didiler.
D78 Banu Çiçek aydur: Hey hey dayalar *babam* maña ben seni [1] yüzi niḳablu Beyrege virmişem dir-idi, olmaya kim bu ola, [2] mere çağıruñ ḫaberleşeyim didi. Çağırdılar Beyrek geldi. [3] Banı Çiçek yaşmaḳlandı ḫaber ṣordı, aydur: Yigit [4] gelişüñ ḳandan? Beyrek aydur: İç Oğuzdan. İç Oğuzda [5] kimüñ nesisin didi. Pay Püre Big oğlı Bamsı [6] Beyrek didükleri menem didi. Ḳız aydur: Ya ne maṣlaḥata [7] geldüñ yigit didi. Beyrek aydur: Pay Piçen Bigüñ [8] bir ḳızı var-imiş, anı görmege geldüm didi. Ḳız aydur:[9] Ol öyle

D77 **1** *yinge dirler*]V_4 *yinge dirlerdi* | *ilerü*] V'de yok || **2** *vardı... diledi*] V_4 *geldi* | *hey big*] V'de yok | *bize daḫı*]V_4 *bize-de* | *bu geyikden*] V'de yok || **3** *dadı men*] V_5 *ṭaṭı ben* || **4** *big*]V_5 *beg* | *bigem*]V_5 *begem* | *amma*] V'de yok | *ʿayıb*]V_5 *ʿayb* || **5** *didi*] V'de yok || **6** *big yigidüm*]V_6 *beg yigit* | *otağ*]V_6 *otaḳ* | *big*] V'de yok || **6-7** *çiçegüñdür*] V_{6-7} *çiçek otağıdur* | *eyle... ḳaynadı*]V_7 *beyrek* || **7-8** *edeb-ile yap yap*]V_7 *yap yap edeb-ile* || **8** *döndi*]V_7 *çekildi* | *götürdiler gözeller*] V'de yok || **9** *şahı*]D *şaḫı* V'de yok | *banı... öñine*]V_7 *içerü* | *baḳdı gördi*] V'de yok || **10** *ki... geyikdür*] V'de yok | *çiçek*] V'de yok || **11** *mere*] V'de yok | *yigitdür*]V_8 *y. didi* | *vallah sulṭanum*]V_8 *vallahi ḫanum* || **12** *yüzi... yigitdür*]V_8 *yaḫşı yigit yüzi niḳablu* | *big... big*] V'de yok || **13** *imiş*] V'de yok | *dayalar*] V_9 *ṭaṭılar* | *babam*] D'de yok V_9 *benüm b.* | *maña ben*] V'de yok

D78 **1** *dir-idi*]V_9 *dirdi* | *kim*]V_9 *ki* || **2** *mere*] V'de yok | *ḫaberleşeyim*]V_{10} *gelsün ḫaberleşelüm* || **4** *ḳandan*]V_{11} *ḳandandur* | *aydur*]V_{11} *ayıtdı* || **5** *didi*]V_{11-12}

adam degüldür kim|saña görine didi, amma men [10] Banı Çiçegüñ dadısıyam, gel imdi senüñ-ile ava çıḳalum, [11] eger senüñ atuñ menüm atumı kiçer-ise onuñ atını daḫı [12] kiçersin, hem senüñ ile oḫ atalum, meni kiçer-iseñ anı daḫı [13] kiçersin ve hem senüñ-ile güreşelüm, meni başar-iseñ anı daḫı [1] başarsın didi. Beyrek aydur: Ḫoş, imdi atlanuñ. İkisi atlandılar, meydana çıḳdılar. At depdiler, Beyrek [3] atı ḳızuñ atını kiçdi. Oḫ atdılar, Beyrek ḳızuñ [4] oḳın yardı. Ḳız aydur: Mere yigit menüm atumı kimse [5] kiçdügi yoḳ, oḫumı kimse yarduğı yoḳ, imdi gel [6] senüñ-ile güreş ṭutalum didi. Haman Beyrek atdan indi. [7] Ḳarvaşdılar, iki pehlivan olup bir birine ṣarmaşdılar. [8] Beyrek götürür ḳızı yire urmaḳ ister, ḳız götürür [9] Beyregi yire urmaḳ ister. Beyrek buñaldı, aydur: Bu ḳıza [10] başılaçaḳ olur-isem Ḳalın Oğuz içinde başuma [11] ḳaḫınç yüzüme toḫınç iderler didi. Ġayrete geldi, [12] ḳavradı ḳızuñ bağdamasın aldı, emçeginden ṭutdı. [13] Ḳız ḳoçındı. Bu kez Beyrek ḳızuñ ince biline girdi, [1] bağdadı arḫası üzerine yire urdı. Ḳız aydur: Yigit [2] Pay Piçenüñ ḳızı Banu Çiçek menem didi. Beyrek üç [3] öpdi, bir dişledi, dügün ḳutlu olsun ḫan ḳızı [4] diyü parmağından altun yüzügi çıḳardı ḳızuñ parmağına [5] kiçürdi. Ortamuzda bu nişan olsun ḫan ḳızı didi.

V27 D79 D80

beyrek aydur | big]V_{12} *beg* || **6** *didükleri menem*]V_{12} *dirler bańa | ḳız aydur*] V'de yok | *maṣlaḥata*]V_{12} *maṣlaḥat neye* || **7** *yigit*] V'de yok | *bigüñ*]V_{13} *begüñ* || **8** *bir*] V'de yok | *öyle... kim*]V_{13} *ḳız eyle ḳız degildür ki | görine*]V_1 *gözüke | didi*] V'de yok | *men*]V_1 *ben* || **10** *dadısıyam*]V_1 *dadusıyam | imdi*] V'de yok | *senüñ-ile*]V_1 *senüñle* || **11-13** *eger... daḫı*]V_{1-2} *oḳ atalum at yarışduralum ve hem güreş dutalum eger bu üçinde beni yiñecek olursañ anı daḫı geçersin yiñersin*

1 *başarsın*] V'de yok | *aydur*] V'de yok | *imdi atlanuñ*]V_3 *nola didi* || **2** *depdiler beyrek*]V_3 *çapdılar beyregüñ | ḳızuñ atını*] V'de yok | *kiçdi oḫ*]V_3 *geçdi oḳ | ḳızuñ*] V'de yok || **4** *oḳın yardı*]V_4 *geçdi | menüm atumı*]V_4 *benüm | oḳumı* || **5** *oḫumı*]V_4 *atımı | kimse yarduğı*]V_4 *geçdügi | imdi*]V_{4-5} *i. beg yigit* || **6** *senüñ-ile*]V_5 *senüñle | ṭutalum*]V_5 *dutalum | beyrek*] V'de yok | *indi*]V_5 *indiler* || **7** *pehlivan*]V_5 *pehlevan* || **8** *beyrek... ḳız götürür*] V'de yok || **9** *beyregi... ister*] V'de yok | *aydur... ḳıza*] V'de yok || **10** *başılaçak... başuma*] V'de yok || **11** *ḳaḫınç*] V'de yok | *yüzüme*]D_{11} يورمیه V'de yok | *toḫınç... geldi*] V'de yok || **12** *ḳavradı*] V'de yok | *bağdamasın aldı*] V'de yok | *emçeginden ṭutdı*]V_6 *memesine yapışdı* || **13** *bu kez*] V'de yok

1 *arḫası üzerine*]V_7 *ḳızı arḳasınuñ üstine | urdı*]V_7 *başdı | yigit*]V_7 *y. bilmiş ol* || **2** *piçenüñ*]V_7 *piçen | banu*]V_8 *banı | menem*]V_8 *benem* || **3** *dişledi*]V_8 *ışırdı | dügün... ḳızı*] V'de yok || **4** *diyü*] V'de yok | *altun*] V'de yok | *yüzügi çıḳardı*]V_8 *çıḳarup yüzügini bağışladı* || **5** *kiçürdi*]V_9 *geçürdi | bu... ḳızı*] *ḫan*

[6] Ḳız aydur: Çün böyle oldı, haman imdi ilerü ṭurmaḳ [7] gerek big oğlı didi. Beyrek daḫı nola ḫanum baş üzerine [8] didi.

Beyrek ḳızdan ayrılup ivlerine geldi. Ağ saḳallu [9] babası ḳarşu geldi, aydur: Oğul dan dansuḫ bu gün [10] Oğuzda ne gördüñ? Aydur: Ne göreyim, oğlı olan ivermiş, [11] ḳızı olan köçürmiş. Babası aydur: Oğul ya seni [12] ivermeḫ-mi gerek? Beli pes ağ saḳallu ʿaziz baba ivermeḫ [13] gerek didi.|Babası aydur: Oğuzda kimüñ ḳızın alı vireyin [1] didi. Beyrek aydur: Baba maña bir ḳız alı vir kim men yirümden ṭurmadın [2] ol ṭurmaḫ gerek, men ḳara ḳoç atuma binmedin ol binmeḫ gerek, men ḳarımuma [3] varmadın ol maña baş getürmek gerek, bunuñ gibi [4] ḳız alı vir baba maña didi. Babası Pay Püre Ḫan aydur: Oğul sen [5] ḳız dilemezsin kendüñe bir hampa ister-imişsin, oğul meger sen [6] istedügüñ ḳız Pay Piçen Big ḳızı Banu Çiçek ola didi. [7] Beyrek aydur: Beli pes, evet ağ ṣaḳallu ʿaziz baba menüm daḫı [8] istedügüm oldur didi. Babası aydur: Ay oğul Banu Çiçegüñ [9] bir delü ḳardaşı vardur, adına Delü Ḳarçar dirler, ḳız dileyeni [10] öldürür. Beyrek aydur: Ya pes nidelüm? Pay Püre Big aydur: [11] Oğul Ḳalın Oğuz biglerini odamuza oḫıyalum, niçe maṣlaḥat [12] görürler-ise aña göre iş idelüm didi.

Ḳalın Oğuz biglerini [13] hep oḫıdılar, odalarına getürdi-

V28 D81

ḳızı nişanımız olsun || **6** *ḳız*]V_9 *banı çiçek* | *imdi*] V'de yok | *ṭurmaḳ*]V_{10} *dur* || **7** *gerek*] V'de yok | *big*]V_{10} *beg daḫı*] V'de yok | *ḫanum*] V'de yok | *üzerine*]V_{10} *üstine* || **8** *beyrek... ivlerine*]V_{10-11} *andan vidaʿlaşup dönüp beryek evlerine* || **9** *oğul... dansuḫ*] V'de yok || **10** *oğuzda*]V_{11} *avda* | *gördüñ*]V_{12} *g. oğul didi* | *aydur*]V_{12} *beyrek a.* | *göreyim*]V_{12} *g. devletüm baba* || **10-11** *ivermiş*]D_{10-11} *iverimiş* V_{12} *iverürmiş* || **11** *köçürmiş*]V_{12} *ere virürmiş didi* || **12** *ivermeḫ-mi*]V_{13} *ivermek-mi* | *gerek*]V_{13} *g. didi* | *pes*] V'de yok | *ivermeḫ*] V'de yok || **13** *gerek*] V'de yok | *oğuzda*]V_1 *oğul oğuz içinde* | *ḳızın*]V_1 *ḳızını*

1 *beyrek*] V'de yok | *maña*]V_1 *baña* | *men*]V_1 *ben* | *ṭurmadın*]V_2 *durmadın* || **2** *ol ṭurmaḫ*]D_2 *o.* طوركيج V_2 *ol-durmaḳ* | *men... ol*] V'de yok | *binmeḫ*] V_2 *şahbaz atınuñ biline binmek* | *men ḳarımuma*]V_2 *ben ḳarıma* || **3** *maña*]V_2 *baña* || **4** *maña*]V_3 *baña* | *bay... ḫan*] V'de yok || **5** *dilemezsin*]V_{13} *istemez imişsin* | *bir hampa ister-imişsin*]V_4 *yoldaş ve hemta ister imişsin* | *meger sen*]V_4 *senüñ* || **6** *ḳız*]V_4 *ḳ. meger* | *big*] V'de yok | *banı*]V_4 *banu* || **7** *beyrek aydur*] V'de yok | *pes evet*] V'de yok | *menüm daḫı*]V_5 *benüm* || **8** *ay*] V'de yok | *banı çiçegüñ*]V_{5-6} *ol ḳızuñ* || **9-10** *adına... öldürür*]V_6 *ḳız dileyü varanı öldürür adına delü ḳarçar dirler didi* || **10** *nidelüm*]V_7 *neyleyelüm* | *pay*] V'de yok | *püre big*]D_{10} پورەبك V'de yok || **11** *biglerini*]V_7 *beglerin* | *odamuza... oḫıyalum*]V_7 *oḳuyalım odamuza getürelüm* || **12** *görürler-ise*]V_8 *görürlerse* | *didi*]V_8 *diyüp* | *biglerini*]V_8 *biglerin* || **13** *oḫıdılar*]V_8 *oḳıdılar* | *odalarına... eylediler*] V'de yok

ler, ağır ḳonuḳluḳ eylediler. [1] Ḳalın Oğuz bigleri ayıtdılar: Bu ḳızı istemege kim vara [2] bilür? Maṣlaḥat gördiler ki Dede Ḳorḳut varsun [3] didiler. Dede Korḳut aydur: Yarenler çünki meni gönderürsiz, [4] bilürsiz kim Delü Ḳarçar ḳız ḳardaşını dileyeni öldürür, [5] bāri Bayındır Ḥanun tavlasından iki şahbaz yügrük [6] at getürüñ, bir kiçi başlu kiçer aygırı bir toḳlı başlu [7] ṭorı aygırı, nāgāh ḳaçma ḳovma olur-ise birisini [8] binem, birisini yedem didi. Dede Ḳorḳuduñ sözi maḳbul [9] geldi. Vardılar Bayındır Ḥanuñ tavlasından ol iki [10] atı getürdiler. Dede Ḳorḳut birin bindi birin yetdi, |[11] yarenler sizi Ḥaḳḳa ışmarladum didi gitdi. D82 V29

Meger sulṭanum,[12] Delü Ḳarçar daḫı ağ ban ivini ağ otağını ḳara yirüñ [13] üzerine ḳurdurmış-idi, yoldaşları ile puta atup [1] otururidi. Dedem Ḳorḳut öteden berü geldi. Baş [2] indürdi, bağır başdı, ağız dilden görklü selam virdi. [3] Delü Ḳarçar ağzın köpüklendürdi, Dede Ḳorḳuduñ yüzine [4] baḳdı, aydur: ʿAleyke's-selam ay ʿameli azmış fiʿli dönmiş [5] ḳādir Allah ağ alnına ḳada yazmış, ayaḳlular buraya geldügi [6] yoḳ, ağızlular bu ṣuyumdan içdügi yoḳ, saña noldı, ʿamelüñ-mi [7] azdı, fiʿlüñ-mi *döndi*, ecelüñ-mi geldi, bu aralarda [8] neylersin didi. Dede Ḳorḳut aydur : D83

Ḳarşu yatan ḳara ṭağuñ [9] aşmağa gelmişem
Aḳındılu görklü ṣuyuñı kiçmege gelmişem
[10] Giñ etegüñe ṭar ḳoltuğuña ḳışılmağa gelmişem

1 *ḳalın... ayıtdılar*]V_9 *yidiler içdiler söz açdılar danış itdiler* || **1-2** *vara bilür*]V_9 *varur didiler anı* || **2** *ki*]V_9 *kim* || **3** *çünki meni gönderürsiz*]V_{10} *çün-kim beni varsun dirsüz* || **4** *delü*]V_{11} *ol-delü* | *ḳardaşını*] V'de yok || **5** *şahbaz yügrük*] V'de yok || **6** *bir*]D_6 ـر | *kiçi*]V_{12} *keçü* | *kiçer*]V_{12} *geçer* | *ṭoḳlı*]V_{12} *toḳlu* || **7** *ṭorı*] V_{12} *dorı* | *olur-ise*]V_{12} *ola* || **8** *yedem*]V_{13} *yidem* | *didi... maḳbul*] V'de yok || **9** *geldi*] V'de yok | *ḫanuñ tavlasından*]V_{13} *ḫandan* | *ol iki*]V_{13} استوکی (*istedügi*) || **10** *atı*]V_{13} *atları* | *yetdi*]V_{13} *yitdi* || **11** *yarenler... sulṭanum*] V'de yok || **12** *delü*] V_1 *ol d.* | *aġ ban ivini*]V_1 *aġ-ban ban evin* | *otağını*]V_1 *otağın* || **13** *üzerine... idi*]V_1 *üstine ḳurdurmış idi* | *yoldaşları*]D_{13} *yoldaşlar* D82 V29

1 *oturur-idi*]V_2 *otururdı* | *öteden berü*] V'de yok || **3** *ağzın... yüzine*] V'de yok || **4** *baḳdı*] V'de yok | *ʿaleyke's-selam iy*]V_3 *ʿaleyküme's-selam iy* | *ʿameli*] D_4 *ʿamel* || **5** *buraya*]V_3 *bu araya* || **6** *ṣuyumdan*]V_4 *ṣuyımdan* | *saña noldı*] V'de yok || **7** *döndi*]D_7 *azdı* | *ecelüñ-mi geldi*] V'de yok || **8** *ṭağunı*]V_5 *ṭağuñ* || **9** *aḳındılu*]V_5 *aḳındalu* | *ṣuyuñı kiçmege*]V_6 *ṣuyuñ geçmege* || **10** *giñ*]V_6 *geñ* | *ḳışılmağa*] V_6 *ṣığınmağa* | *buyuruğı-y-ile*]V_6 *buyruğıyle* || **11** *günden*] V'de yok | *ḳarṭaşuñ*] V_7 *ḳarṭaşuñı* || **12** *banı çiçegi*] V'de yok | *beyrege*]V_7 *beryege* | *dede ḳorḳut*] V'de yok || **13** *digeç*]V_7 *diyicek* | *yetürüñ*] V_8 *yitürüñ* | *ḳara*] V'de yok D83

Tañrınuñ buyuruğı-y-ile [11] Peygamberüñ ḳavli-y-ile aydan aru günden görklü ḳız ḳardaşuñ [12] Banu Çiçegi Bamsı Beyrege dilemege gelmişem didi. Dede Ḳorḳut [13] böyle digeç Delü Ḳarçar
D84 aydur: Mere ne didügüm yetürüñ, ḳara [1] aygırı yarağ-ile getürüñ didi. Ḳara aygırı yarağ-ile getürdiler, [2] Delü Ḳarçarı bindürdiler. Dede Ḳorḳut köstegi üzdi, [3] ṭurmadı ḳaçdı. Delü Ḳarçar ardına düşdi. Toḳlı [4] başlu ṭorı aygır yorıldı, Dede Ḳorḳut kiçi başlu [5] kiçer aygıra sıçradı bindi. Dedeyi ḳova ḳova Delü Ḳarçar [6] on beleñ yir aşurdı. Dede Ḳorḳuduñ ardından Delü [7] Ḳarçar irdi. Dedenüñ anısı anıtdı, Tañrıya sığındı, [8] ism-i aʿẓam oḳıdı. Delü Ḳarçar ḳılıcın eline aldı, [9] yuḳarusından öyke ile ḥamle ḳıldı. Delü Big diledi ki [10] Dedeyi depere çala. Dede Ḳorḳut ayıtdı: Çalar-iseñ [11] elüñ ḳurısun didi. Ḥaḳ Taʿālanuñ emri-y-ile Delü
V30 [12] Ḳarçaruñ eli yuḳaruda| aşılu ḳaldı. Zīrā Dede [13] Ḳorḳut velāyet
D85 issi idi, dilegi ḳabul oldı. [1] Delü Ḳarçar aydur: Meded aman elaman, Tañrınuñ birligine yoḳdur güman, [2] sen menüm elümi ṣağaldı gör, Tañrınuñ buyruğı-y-ile Peygamberüñ [3] ḳavli-y-ile ḳız ḳarındaşumı Beyrege vireyim didi. Üç kere ağzından [4] iḳrar eyledi, günahına tevbe eyledi, Dede Ḳorḳut duʿā eyledi, [5] Delünüñ eli Ḥaḳ emri-y-ile ṣapa ṣağ oldı. Döndi aydur: [6] Dede ḳız ḳarındaşumuñ yolına ben ne ister-isem virür-misin? Dede [7] aydur: Virelüm didi, görelüm ne istersin. Delü Ḳarçar aydur: Biñ [8] buğra

D84 **1** *aygırı...-ile*]V_8*geyümümle benüm şahbaz atum | yarağ-ile*] V'de yok || **2** *delü... bindürdiler*] V'de yok | *dede*]V_8 *dedem | köstegi üzdi*]V_9 *toḳlu başlu dorı aygıra bindi* || **3** *ṭurmadı*]V_9 *daḫı | toḳlı*]$V_{9\text{-}10}$ *ḳova ḳaça dedem ḳorḳuduñ altındağı toḳlu* || **4** *ṭorı*]V_{10} *dorı | yorıldı*]V_{10} *yoruldı | kiçi*]V_{10} *keçi* || **5** *kiçer*] D_5 *keçer* V_{10} *geçer | dedeyi*] V'de yok | *delü ḳarçar*] V'de yok || **6** *dede ḳorḳuduñ*] V_{11} *yine dedem ḳorḳuzuñ | delü*] V'de yok || **7** *ḳarçar*] V'de yok | *irdi*]V_{11} *yitdi | dedenüñ... ṣığındı*] V'de yok || **8** *ism-i... oḳıdı*] V'de yok || **9** *yuḳarusından... ki*] V'de yok || **10** *dedeyi depere*]V_{12} *dede ḳorḳuda ḥavāle itdi ki | çalar-iseñ*]V_{12} *çalarsañ* || **11** *ḳurısun*]V_{13} *ḳurusın | emri-y-ile*]V_{13} *buyruğıyle* || **12** *eli*]V_{13} *kılıç*
V30 *dutan* || **12-13** *zīrā... idi*]V_1 *ḳorḳut zīrā velāyet issi-y-idi*

D85 **1** *meded... el-aman*]$V_{1\text{-}2}$ *aman dede ḳorḳut aman* || **2** *sen menüm*]V_2 *dede benüm | ṣağaldı*]V_2 *ṣağalda | tañrınuñ... peygamberüñ*] *tañrı buyruğıyle peygamber* || **3** *ḳarındaşumı*]D_3 *ḳarındaşı* V_3 *ḳarındaşımı | beyrege*]D_3 بزك | *kerre*] V_3 *kez* || **4** *eyledi*]V_3 *aldı | günahına... ḳorḳut*] V'de yok || **5** *delünüñ... emri-y-ile*]V_3 *ḥ. taʿālohuñ emriyle ḳarçaruñ eli | ṣapa*]V_4 *sappa | döndi*] V'de yok || **6** *ḳarındaşumuñ*]V_4 *ḳarındaşımuñ | ister-isem virür-misin*]V_4 *istersem virgil didi | dede*]$V_{4\text{-}5}$ *d. ḳorḳut* || **7** *virelüm... görelüm*] V'de yok || **8** *getürüñ kim*]V_5

getürüñ kim maya görmemiş ola, biñ daḫı aygır getürüñ [9] kim hiç ḳısrağa aşmamış ola, biñ daḫı ḳoyun görmemiş ḳoç [10] getürüñ, biñ-de ḳuyruḳsuz ḳulaḳsuz köpek getürüñ, biñ daḫı [11] püre getürüñ maña didi. Eger bu didügüm nesneleri getürür-iseñüz [12] ḫoş virdüm, amma getürmeyeçek olur-iseñ bu ḳatla öldürmedüm [13] ol vaḳtın öldürürin didi.

Dede döndi Pay Püre [1] *Bigüñ* ivlerine geldi. Pay Püre **D86**
Big aydur: Dede oğlan-mısın ḳız-mı[2]sın ? Dede oğlanam didi. Ya pes niçe ḳurtılduñ Delü Ḳarçaruñ [3] elinden didi. Dede aydur: Allahuñ ʿinayeti erenlerüñ himmeti [4] oldı, ḳızı aldum didi. Beyrege ve anasına ve ḳız ḳardaşlarına [5] muştuçı geldi, sevindiler, şad oldılar. Pay Püre Big [6] aydur: Delü ne ḳadar mal istedi? Dede aydur: Yarımasun| [7] yarçımasun, Delü Ḳarçar eyle mal istedi ki hiç bitmesün [8] didi. **V31**
Pay Püre Big aydur: Hele ne diledi? Dede aydur: [9] Biñ aygır dileyüpdür kim ḳısrağa aşmamış ola, biñ daḫı [10] buğra diledi kim maya görmemiş ola, biñ-de ḳoç dileyüpdür [11] ḳoyun görmemiş ola, biñ-de ḳuyruḳsuz ḳulaksuz köpek diledi, [12] biñ daḫı ḫaraça ḳaraça püreler diledi. Bu nesneleri [13] getüreçek

ner getür | maya]V_5 *m. yüzin | getürüñ*]V_6 *getür* || **9** *kim hiç*] V'de yok | *biñ... ḳoç*] V'de yok || **10** *getürüñ*] V'de yok | *biñ-de... ḳulaḳsuz*]V_6 *biñ daḫı ḳuyruḳsız ḳulaḳsız | getürün*]V_6 *getür | biñ daḫı*]V_6 *biñ-daḫı iri* || **11** *püre*] D_{11} *deve | getürüñ*]V_7 *getür biñ daḫı ḳoç getür ḳoyun görmemiş ola | maña*]V_7 *baña | didi eger*] V'de yok | *didügüm... getürür-iseñüz*]V_7 *didüklerümi getürürseñ* || **12** *ḫoş virdüm*] V_7 *ḳızı alursın |amma*] V'de yok | *getürmeyeçek... öldürmedüm*] V_{7-8} *getürmezseñ bir daḫı benüm gözüme gözükme gözükecek olursañ* || **13** *vaḳtın öldürürin*]V_8 *vaḳt öldürürem | dede*]V_8 *d. ḳorḳut*

1 *bigüñ*] D'de yok V_9 *begüñ | ivlerine*]V_9 *evine | big*]V_9 *beg | aydur*]V_{9-10} **D86**
a. dede ḳorḳut şen-mi gelür saḫt-mı gelür didi gördiler kim güle güle gelür || **1-2** *oğlan-mısın ḳız-mısın*]V_{10} *ḳurt mısın ḳoyun-mısın* || **2** *dede oğlanam*]V_{10} *aydur ḳurdam | didi*] V'de yok | *niçe*]V_{10} *ḳışşa n. oldı | delü*] V_{11} *ol d.* || **3** *didi*]V_{11} *didiler | dede aydur*] V'de yok | *allahuñ ʿinayeti*]V_{11} *ḥaḳ taʿāla ḳurtardı* || **4** *ḳızı*]V_{11-12} *diyüp olan ḳışşaları diyü virdi ve'l-ḥāṣıl ḳ. | ḳardaşlarına*]V_{12} *ḳarındaşlarına* || **5** *geldi*]V_{12} *vardı | şad*]V_{13} *şaz ḫurrem | big*] D_5 V_{13} *beg* || **6** *delü*] V'de yok | *dede*] V_{13} *d. ḳorḳut* || **7** *istedi ki hiç*]V_1 *istedi-ki hiç* || **8** *big*] D_8 V_1 *beg | hele... diledi*]V_1 *ne mal istedi | dede aydur*]V_1 **V31**
ayıtdı || **9** *dileyüpdür*]V_2 *diledi | kim*] V'de yok | *ḳışrağa... ola*]V_2 *ḳışraḳ görmedük* || **10** *buğra... kim*]V_1 *buğra ner istedi | görmemiş ola*]V_2 *görmedük| biñ-de*]V_2 *biñ daḫı | dileyüpdür*]V_2 *istedi* || **11** *görmemiş ola*]V_{1-2} *görmedük | biñ-de*]V_3 *biñ daḫı | ḳuyruḳsuz ḳulaḳsuz*]V_3 *ḳuyruḳsız ḳulaḳsız | diledi*]V_3 *istedi* || **12** *biñ... ḳaraça*]V_3 *biñ-daḫı iri | püreler diledi*]V_3 *büre istedi | bu nesneleri*]V_3 *eger bunları* || **13** *olur-iseñüz*]V_4 *olursañ | ḳarındaşumı*]V_4 *ḳardaşımı | gelürmeyeçek*]V_4 *getürmeyecek*

D87 olur-iseñüz ḳız ḳarındaşumı virürem, gelürmeyeçek [1] olur-iseñ gözüme görinmeyesin, yoḫsa seni öldürürem didi. [2] Pay Püre Big aydur: Dede men üçini bulur-isem ikisini [3] sen bulur-mısın dídi. Dede Ḳorḳut beli ḫanum bulayım [4] didi. Pay Püre Big ayıtdı: İmdi Dede köpek-ile püreyi [5] sen bul didi. Daḫı kendüsi tavla tavla atlarına vardı biñ [6] ayġır seçdi, develerine vardı biñ buğra ner seçdi, ḳoyunlarına [7] vardı biñ ḳoç seçdi. Dede Ḳorḳut daḫı biñ ḳuyruḳsuz [8] ḳulaḳsuz köpek-ile biñ daḫı püre buldı. Alup bunları Delü [9] Ḳarçara gitdi. *Delü Ḳarçar* işitdi ḳarşu geldi, göreyim didügümi getürdiler-mi [10] didi. Ayġırları göriçek begendi, develeri gördüginde begendi, [11] ḳoçları begendi, köpekleri göriçek ḳaş ḳaş güldi, aydur: [12] Dede ya ḳanı menüm pürelerüm? Dede Ḳorḳut hay oğul Ḳarçar [13] adama uş bögelek gibi buñludur,

D88 ol bir yavuz canavardur, [1] hep bir yirde dirüp-dururam, gel gidelüm semüzin al aruğın [2] ḳo didi. Aldı Delü Ḳarçarı bir pürelü yire getürdi, [3] Delü Ḳarçarı yalınçaḳ eyledi ağıla ḳoydı. Püreler

V32 [4] Delü Ḳarçara üşdiler.|Gördi beceri bilmez, aydur: Meded [5] Dede, kerem eyle Allah ʿışḳına ḳapuyı aç çıḳayın didi. [6] Dede Ḳorḳut oğul Ḳarçar ne ḳarġaşa idersin, getürdüm [7] bu ışmarladuğuñ nesnedür, nolduñ böyle buñalduñ, semüzin [8] al aruğın

D87 **1** *olur-iseñ*]V_4 *olursañ* | *görinmeyesin*]V_4 *gözükme* | *öldürürem*]V_4 *öldürürin* || **2** *big*]V_5 *beg* | *men üçini*]V_5 *üçüni ben* | *bulur-isem*]D_2 *bulur-ise* V_5 *bulıcak* || **3** *beli... bulayım*]V_5 *ḫoş ola* || **4** *big*]V_6 *beg* | *ayıtdı... püreyi*] V'de yok || **5** *sen... kendüsi*] V'de yok || **6** *develerine*]V_6 *ḳatar katar d.* | *buğra ner*]V_6 *deve* | *ḳoyunlarına*]V_{6-7} *ḳoyunlarından* || **7** *daḫı*] V'de yok | *ḳuyruḳsuz*]V_7 *ḳuyruḳsız* || **8** *ḳulaḳsuz*]V_7 *ḳulaḳsız* | *daḫı*] V'de yok | *alup*]V_{7-8} *pay büre begüñ evine geldi andan-soñra delü ḳarçaruñ evine a.* | *bunları delü*] V'de yok || **9** *ḳarçara*] V'de yok | *delü ḳarçar*] D'de yok V_8 *delü ḳarçara* | *işitdi*]V_8 *ḫaber oldı* | *göreyim... getürdiler-mi*] V'de yok || **10** *didi*] V'de yok | *göriçek*]V_9 *gördi* | *gördüginde*]V_9 *gördi* || **11** *begendi*]V_9 *gördi b.* | *göriçek*]V_9 *gördi* || **12** *ya*] Vde yok | *menüm pürelerüm*]V_{10} *benüm bürem* | *dede ḳorḳut*]V_{10} *ḳorḳut dede ḫod büreleri bir ev içinde ṣaḳlamış-idi* || **13** *adama... buñludur*] V'de yok | *yavuz*]V_{11} *ʿaceb*

D88 **1** *hep...-dururam*]V_{11} *bir yirde hep dirüp dururam* | *semüzin*]V_{11} *eyüsin* | *aruğın*]V_{11} *kemini* || **2** *bir pürelü*]V_{12} *ol* || **3** *yalınçaḳ*]V_{12} *ṣoyup y.* | *ağıla*]V_{12} *eve* | *püreler*]V_{12-13} *dindi begendügüñi al begenmedügüñi ḳo didi dede ḳapuyı berkitdi aç b.* || **4** *delü... üşdiler*]V_{13} *üşdiler delüye* | *gördi*] V'de yok | *beceri*]

V32 V'de yok | *bilmez aydur*]V_{13} *bar bar bağırur* | *meded*]V_1 *zar zar ağırur m.*|| **5** *kerem... didi*]V_1 *diyüp çağırur* || **6** *ḳorḳut... idersin*]V_1 *aydur delü ḳarçar ġavġayı ḳo bir alay büredür* | *getürdüm*]D_6 *getüre* || **7** *bu... buñalduñ*]V_2 *soñra ṣöyle böyle dime ḳarva dut* | *semüzin*]V_2 *semüzini* || **8** *al... ḳo*]V_2 *alı ḳo arığını*

ḳo didi. Delü Ḳarçar aydur: Hay Dede [9] Sulṭan, Tañrı bunuñ semüzin de alsun aruğın-da [10] alsun, haman beni ḳapudan ṭışarı eyle, meded didi. [11] Dede ḳapuyı açdı, Delü Ḳarçar çıḳdı. Dede gördi-kim [12] Delünüñ canına kiçmiş, başı ḳapusı olmış, gevdesi püre[13]den görinmez, yüzi gözi belürmez. Dedenüñ ayağına düşdi. [1] Allah ʿışḳına beni ḳurtar didi. Dede Ḳorkut var oğul [2] kendüñi **D89**
ṣuya ur didi. Delü Ḳarçar segirderek vardı [3] ṣuya düşdi. Püredür ṣuya aḳdı gitdi. Geldi geyesi[4]sin *geydi*, *ivine* gitdi. Ağır düğün yarağın gördi.

Oğuz zamanında bir yigit [5] ki ivlense oḫ atar-idi, oḳı *ne* yirde düşse anda gerdek [6] diker-idi. Beyrek Ḫan daḫı oḫın atdı, dibine gerdegin [7] dikdi. Adaḳlusından ergenlik bir ḳırmızı ḳaftan geldi, [8] Beyrek geydi. Yoldaşlarına bu iş ḫoş gelmedi, saḫt [9] oldılar. Beyrek aydur: Niye saḫt olduñuz didi. Ayıtdılar: [10] Niçe saḫt olmayalum, sen ḳızıl ḳaftan geyersin biz aḡ ḳaftan [11] geyerüz didiler. Beyrek aydur: Bu ḳadar nesneden ötüri niye [12] saḫt olursız, bu-gün ben geydüm yarın nayibüm geysün, ḳırḳ [13] güne degin ṣıra vardı geyüñüz, andan soñra bir dervişe [1] virelüm didi.|Ḳırḳ yigit ilen yiyüp içüp otururlar-idi.[2] **D90 V33**
Yarımasun yarçımasun, kāfirüñ cāsusı bunları cāsusladı, [3] varup

ḳoyu vir | delü... aydur] V'de yok | *dede*]V_2 *dedecügüm* || **9-10** *sulṭan... didi*] V_{2-5} *bunuñ eyüsi yatlusı seçilecekleyin degül dede allah ʿışḳına ḳapuyı aç çıḳayın dir dedem aydur soñra bizümle gine nizāʿ idersin hele daḫı gör didi delü ḳarçar dik dik ḳalkar çat çat urur* (اوزر) *meded dedecügüm diyüp feryād idicek* || **11** *dede*] V_5 *dedem | çıḳdı*]V_5 *daşra ḳaçdı* || **11-13** *dede gördi... düşdi*]V_5 *çırçıplaḳ bireler üşmiş gün sovuḳ*

1-2 *ḳorḳut... kendüñi*]V_6 *aydur mere delü* || **2** *ur*]V_6 *vur ḳurtul* || **2-3** *ḳarçar...* **D89**
düşdi]V_{6-7} *can ḳayusıyle buzlu ṣuya boğazına daḳ batdı* || **3** *püredür... geldi*] V_{7-8} *bürelerüñ elinden güc-ile ḳurtuldı dedecügüm tañrı bezsün bunuñ aruğın-dan-da semüzinden-de didi* || **4** *geydi ivine*] D'de yok V_8 *g. evine | ağır*] V'de yok | *dügün*]V_8 *dügin | zamanında*]V_8 *z. ḳāʿide bu-y-idi-ki* || **5** *ki*] V'de yok | *ivlense... atar-idi*]V_9 *evlense oḳ atardı | ne yirde*]D_5 *yirde* V_9 *nereye | gerdek*] V_9 *g. ḫane* || **6** *diker-idi*]V_9 *dikerdi | ḫan daḫı*] V'de yok | *oḫın*]V_9 *oḳın | dibine*] V'de yok || **7** *adaḳlusından*]V_{10} *adaḳlusı | ergenlik*] V'de yok | *geldi*]V_{10} *gönderdi* || **8** *geydi*] V_{10} *ḳaftanı g. | saḫt*]D_8 *saḫt* || **9** *niye saḫt*]V_{11} *yoldaşlar neye saḫt* || **10** *sen*]V_{11-12} *siz bir | geyersin*]V_{12} *geyersiz | biz*]D_{10} *bir* || **11** *aydur*]V_{12} *a. yoldaşlarına | bu... niye*] V'de yok || **12** *saḫt olursız*] V'de yok | *bu-gün*]V_{12} *bu gün | geydüm*]V_{12} *geydüm-ise* || **13** *geyüñüz*] V_{13} *geyüñ | andan soñra*]V_{13} *andan-soñra*

1 *virelüm*]V_{13} *virüñ | didi*]V_{13-1} *d. bunlaruñ daḫı göñli ḫoş oldı* ¦ *yigit ilen* **D90 V33**
V_1 *yigit-ile | otururlar-idi*]V_1 *oturdılardı* || **2** *bunları*]V_2 *bunı* || **3** *varup... bigine*]

Bayburd Ḥiṣarı bigine ḫaber virdi, aydur: Ne otururs ın [4] sulṭanum, Pay Piçen Big ol saña vireçegi ḳızı Beyrege [5] virdi, bu gice gerdege girür didi. Yarımasun yarçımasun, [6] ol mel'un yidi yüz kāfir-ile yılġadı. Beyrek ap alaca [7] gerdegi içinde yiyüp içüp bī-ḫaber oturur-idi. Dün [8] uyḫusında kāfir otağa ḳoyıldı. Nayibi ḳılıcın ṣıyırdı [9] eline aldı, menüm başum Beyregüñ başına ḳurban olsun [10] didi. Nayib paralandı şehid oldı. Derin olsa [11] baturur ḳalabalıḳ ḳorḫudur, at işler er öginür, yayan [12] erüñ umudı olmaz. Otuz ṭoḳuz yigit-ilen Beyrek ṭutsaḳ [13] gitdi.

D91 Ṭañ ötdi, gün ṭoġdı, Beyregüñ atası [1] anası baḳdı gördi-kim gerdek görinmez olmış. Āh itdiler, [2] 'aḳılları başlarından gitdi. Gördiler-kim uçarda ḳuzġun [3] ḳalmış, tazı ṭolaşmış yurtda ḳalmış, gerdek paralanmış [4] nayib şehid olmış. Beyregüñ babası ḳaba ṣaruḳ götürüp [5] yire çaldı, ṭartdı yaḳasın yırtdı, oğul oğul diyüben [6] bögürdi zārılıḳ ḳıldı. Ağ pürçeklü anası buldur buldur [7] ağladı gözinüñ yaşın dökdi, acı ṭırnaḳ ağ yüzine [8] aldı çaldı, al yañağın ṭartdı, ḳarġu gibi ḳara ṣaçını [9] yoldı, ağlayubanı sıḳlayubanı ivine geldi. Pay Püre [10] Bigüñ dünlügi altun ban ivine *şiven* girdi. Ḳızı gelini ḳas [11] ḳas gülmez oldı, ḳızıl ḳına ağ eline yaḳmaz oldı. Yidi [12] ḳız ḳardaşı ağ çıḳardılar ḳara ṭonlar geydiler, vay bigüm [13] ḳarṭaş muradına maḳṣudına irmeyen yaluñuz

V_2 *varıbanı bayburt ḥiṣarınuñ begine* || **4** *sulṭanum*] V'de yok | *piçen*]D بحاره | *big*]V_3 *melik* | *vireçegi*] V_3 *virecek* | *beyrege*]V_3 *boz atlu beryege* || **5** *bu... girür*] V'de yok | *yarımasun yarçımasun*] V'de yok || **6** *ol mel'un*]V_3 *haman* | *yılġadı*] V_3 *ılġar eyledi* | *beyrek*]V_4 *beryek* | *ap alaca*] V'de yok || **7** *gerdegi içinde*] V'de yok| *yiyüp*]V_4 *ḳırḳ yigid-ile y.* | *bī-ḫaber*] V'de yok | *oturur-idi*]V_4 *otururdı* || **8** *uyḫusında kāfir*]V_4 *buçuġında kāfirler* | *otağa*] V'de yok | *ḳoyıldı*] D_8 *ḳoyuldı*V_4 *ḳoyuldı bunlar ġafil* | *nayibi*]D نايبى V'de yok | *kılıcın ṣıyırdı*] V'de yok || **9** *eline... olsun*] V'de yok || **10** *didi*] V'de yok | *nayib*]V_5 *nayibini şehid itdiler* | *paralandı*] V'de yok | *oldı*]V_5 *itdiler* | *derin olsa*] V'de yok || **11** *baturur... yayan*] V'de yok || **12** *erüñ*] D_{12} *eriñ* V'de yok | *umudı olmaz*] V'de yok | *yigit-ilen*]V_5 *yigidi-y-ile* || **13** *ṭañ ötdi*]V_5 *irtesi ṣabaḥ oldı*

D91 **1** *bakdı gördi-kim*]V_6 *baḳup gördiler kim* | *gerdek*]V_6 *g. ḫane* | *itdiler*]V_{5-6} *i. yaḳaların çāk itdiler* || **2** *kim*] V'de yok || **3** *tazı... ḳalmış*] V'de yok | *gerdek*] V_7 *ban evi* | *paralanmış*]V_{7-8} *p. yire düşmiş* || **4** *beyregüñ... götürüp*]V_8 *ḳaba ṣarıḳ götürüp babası* || **5** *ṭartdı... yırtdı*] V'de yok | *diyüben*]V_8 *diyüp* || **7** *ağladı*] V'de yok | *ṭırnaḳ*]V_9 *dırnaḳ* || **8** *aldı*] V'de yok | *tartdı*]V_{10} *yırtdı* | *ṣaçını*]V_{10} *ṣaçın* || **9** *ağlayubanı sıḳlayubanı*]V_{10} *ağlayu ağlayu* | *ivine*]V_{10} *evine* || **9-10** *pay... ivine*]V_{10-11} *dünlügi altun evine pay büre ḫanuñ* || **10** *şiven*] D'de yok V_{11} *şıvan* || **12** *ḳardaşı*]V_{12} *ḳarındaşı* | *çıḳardılar*]V_{12} *çıḳardı* | *ṭonlar*] V'de yok | *geydiler*]V_{12} *geydi* | *bigüñ*]V_{12} *begüm* || **13** *ḳarṭaş*]V_{12} *ḳardaş* | *irmeyen... ḳardaş*]V_{12-13} *irişmeyen yalıñuz ḳarındaş*

ḳardaş diyüp [1] ağlaşdılar bögrişdiler. Beyregüñ yavuḳlusına ḫaber oldı, Banı [2] Çiçek ḳaralar geydi ağ ḳaftanını çıḳardı,|güz alması gibi al [3] yañağını ṭartdı yırtdı, D92 V34

Vay al duvağum iyesi
Vay alnum [4] başum umudı
Vay şah yigidüm vay şahbaz yigidüm
Ṭoyınça [5] yüzine baḳmaduğum ḫanum yigit
Ḳanda gitdüñ beni yaluñuz ḳoyup canum [6] yigit
Göz açuban gördügüm
Köñül ile sevdügüm
Bir yasduḳda baş [7] ḳoyduğum
Yolında öldügüm ḳurban olduğum
Vay Ḳazan Bigüñ ınağı

[8] Vay ḳalın Oğuzuñ imrençesi *Ḫan* Beyrek

diyüp zārı zārı [9] ağladı. Bunı işidüp Ḳıyan Selçük oğlı Delü Dundar [10] ağ çıḳardı ḳara geydi. Beyregüñ yar ve yoldaşları [11] ağı çıḳarup ḳaralar geydiler. Ḳalın Oğuz bigleri Beyrek içün ʿaẓim [12] yas ṭutdılar, umud üzdiler.

Bunuñ üzerine on altı yıl [13] kiçdi, Beyregüñ ölüsin dirisin bilmediler.

Bir gün ḳızuñ [1] ḳardaşı Delü Ḳarçar Bayındır Ḫanuñ di- D93
vanına geldi, dizin [2] çökdi, aydur: Devletlü Ḫanuñ ʿömri uzun olsun, [3] Beyrek diri olsa on altı yıldan berü gelür-idi, bir yigit [4] olsa dirisi ḫaberin getürse çırġap *çuḫa* altun aḳça [5] virür-idüm, ölüsi ḫaberin getürene ḳız ḳardaşum virür-idüm didi. [6] Böyle

1 *yavuḳlusına*]V_{13} *yavuḳlısına* || **2** *ḳaralar... çıḳardı*]V_{13-1} *ağ çıḳardı ḳara geydi* | *göz*] V'de yok | *alması*] V_1 *alma* || **3** *yañağını*]D_3 *yañağı* | *iyesi*]V_1 *eyesi* | *vay*] V'de yok | *alnum*]D_3 اول || **4** *şah*]V_1 *şahum* | *vay*] V'de yok | *ṭoyınça*] V'de yok || **5** *yüzine... canum*] V'de yok || **6** *yigit*] V'de yok | *ile*]V_2 *virüp* | *bir... baş*] V'de yok || **7** *ḳoduğum... ınağı*] V'de yok || **8** *vay... imrençesi*] V'de yok | *ḫan beyrek*]V_2 *b. ḫanum* D'de *ḫan* yok | *zārı zārı*] V'de yok || **9** *işidüp*]V_3 *işitdi* | *dundar*]D_9 *dundaz* || **10** *yar... yoldaşları*]V_{3-4} *yārı yoldaşı* || **11** *ağı... ḳaralar*] V_4 *hep ağ çıḳarıp ḳara* | *bigleri*]V_4 *begleri* || **12** *ṭutdılar umud*]V_{4-5} *dutdılar umıt* | *bunuñ üzerine*] V'de yok || **13** *kiçdi... gün*] V_5 *geçdi beryegüñ ölüsi dirisi bilinmedi aḫır* D92 V34

1 *bayındır ḫanuñ*]V_6 *bir bayındır pādişahuñ* | *geldi*]V_6 *dizin* || **2** *ḫanuñ... olsun*]V_6 *pādişahum* || **3** *beyrek*]V_6 *beryek* | *olsa*]V_7 *olaydı* | *gelür-idi*] V_7 *ya ḫaberi ya kendi gelürdi* | *bir*]V_7 *sulṭanum b.* || **4** *çırġap*] V'de yok | *çuḫa*] D'de V'de yok || **5** *virür-idüm*]V_8 *virürdüm* | *virür-idüm*]V_8 *virürdüm* || **6** *digeç*]V_8 *diyicek* | D93

digeç, yarımasun yarçımasun, Yalançı oğlı Yartaçuḳ [7] aydur: Sulṭanum ben varayın, ölüsi dirisi ḫaberin getüreyin [8] didi. Meger Beyrek buña bir kömlek bağışlamış-idi, *geymez idi*, [9] şaḳlar-idi. Vardı köñlegi ḳana ḳuna baturdı, Bayındır [10] Ḫanuñ öñine getürüp bırakdı. Bayındır Ḫan aydur: Mere bu ne [11] kömlekdür? Beyregi Ḳara Dervendde öldürmişler, uşda nişanı [12] sulṭanum didi. Kömlegi göriçek bigler ögür ögür ağlaşdılar, [13]
V35 zārılıḳlara girdiler. | Bayındır Ḫan aydur: Mere niye ağlarsız,
D94 biz bunı [1] tanımazuz, adaḳlusına aparuñ görsün ol yaḫşı bilür, zīrā [2] ol diküpdür yine ol tanır didi. Vardılar kömlegi Banı [3] Çiçege iletdiler. Gördi tanıdı oldur didi, ṭartdı yaḳa[4]sın yırtdı, acı ṭırnaḳ ağ yüzine aldı çaldı, güz alması [5] gibi al yañağın yırtdı,

Vay göz açup gördügüm
Köñül virüp [6] sevdügüm
Vay al duvağum iyesi
Vay alnum başum umudı
[7] Ḫan Beyrek

yartaçuḳ]V_9 *yaltacuḳ* || **7** *aydur*]V_9 *ayıtdı* | *varayın... dirisi*] V'de yok | *getüreyin*]V_9 *g. eger ölü eger diri* || **8** *didi*]V_{10} *d. ve gitdi bir ḳaç günden soñra* | *bağışlamış-idi*]V_{10} *bağışladı idi* | *idi*]V_{10} *imiş* || **9** *şaḳlar-idi*]V_{10} *şaḳlar imiş* | *köñlegi*] V'de yok | *baturdı*]V_{11} *bulaşdurdı getürdi* || **10** *getürüp*] V'de yok | *bırakdı*] V_{11} *ḳodı* || **11** *kömlekdür*]V_{12} *g. didi* | *beyregi*]V_{12} *aydur sulṭanum beyregüñ gömlegidür pasınuñ* | *dervendde*]D_{11} *dervendede* | *uşda nişanı*] V'de yok || **12** *sulṭanum*] V'de yok | *kömlegi... ağlaşdılar*]V_{13-1} *oğuz begleri içinde yalan yoğudı inanup ağladılar ḳazan beg aydur emekdarum beryek diyüp ağlar ḳara göne oğlı ḳara budaḳ muṣāḥibüm beryek diyüp ağlar* || **13** *zārılıḳlara*]D_{13} *zārılıḳlar* V'de yok | *girdiler*] V'de yok | *niye*]V_1 *neye* | *ağlarsız*]D_{13} *ağlarsın* | *bunı*]V_1 *bu kömlegi*

1 *adaḳlusına... görsün*]V_2 *nişanlusına iletüñ* || **2** *yine... ṭanır*] V'de yok | *kömlegi*]V_2 *bu g.* | *banı*]D_2 باڭى || **3** *iletdiler*]D_3 ايلتدلر | *ṭartdı*]V_3 *ve çeküp* || **4** *acı... yüzine*]V_3 *ağ yüzine ṭırnaḳ* | *aldı*] V'de yok | *güz alması*] V'de yok || **5** *kibi... yırtdı*] V'de yok | *göz*]V_3 *gözüm* || **6** *vay al... umudı*] V'de yok || **7** *ḫan beyrek*] V_4 *beryek hanum* | *diyü ağladı*]V_4 *diyüp ağlardı* | *oldı*]V_5 *vardı* || **8** *şiven*]V_5 *şıvan* | *çıḳardılar*] V_5 *çıḳarup* || **9** *bigleri ... üzdiler*] V_{5-6} *begleri beryekden ümid kesdiler* | *oğlı*] D'de yok | *yaltaçuḳ*] V_6 *y. ḳızı alur oldı* || **10** *dügünin eyledi*] V_6 *dügününi itdi* | *beyregüñ babası*] V'de yok | *big*]V_7 *beg* | *daḫı*] V'de yok | *bazirganları*]V_7 *bazirganların* | *ḳığırdı... getürdi*]V_7 *yanına kığırdı* || **12** *bazirganlar*] V'de yok | *iḳlim iḳlim*]D_{12} *iḳlim* | *arañ beyregüñ*]V_{7-8} *arañuz cigerüm parası gözüm aydını beryegüñ* | *dirisi*] V'de yok | *getüre-y-idüñüz... dir*]V_8 *getürüñ didi* | *gördiler*]V_8 *görüp gitdiler* | *gice*] V'de yok

diyü ağladı. Babasına anasına ḫaber oldı, ap [8] alaca ordusına şiven girdi, ağ çıḳardılar ḳara geydiler. Ḳalın [9] Oğuz bigleri Beyrekden umut üzdiler. Yalançı *oğlı* Yaltaçuḳ kiçi [10] dügünin eyledi, ulu dügünine va'de ḳodı. Beyregüñ babası [11] Pay Püre Big daḫı bazirganları ḳığırdı yanına getürdi, [12] aydur: Mere bazirganlar varuñ iḳlim *iḳlim* arañ, Beyregüñ ölüsi [13] *dirisi* ḫaberin getüre-y-idüñüz ola-mı dir.

Bazirganlar yaraḳ gördiler. Gice [1] gündüz dimeyüp yorı- D95
dılar. Nāgāh Paraṣaruñ Bayburd Ḥiṣarına [2] geldiler. Meger ol gün kāfirlerüñ ağır günleri-y-idi. Her biri yimekde [3] içmekde idi. Beyregi daḫı getürüp ḳopuz çaldururlar-idi. Beyrek [4] yüce çarṭaḳdan baḳdı bazirganları gördi. Bunları gördüginde [5] ḫaberleşdi, görelüm ḫanum ne ḫaberleşdi.

Aydur :

Alañ alçak [6] hava yirden gelen arġış
Big babamuñ ḳadın anamuñ savġatı [7] arġış
Ayağı uzun şahbaz ata binen arġış
Ünüm añla [8] sözüm diñle arġış
Ḳalın Oğuz içinde
Ulaş oğlı Ṣalur [9] Ḳazanı ṣorar|olsam ṣağ-mı arġış V36
Ḳıyan Selçük oğlı [10] Delü Ṭundarı ṣorar olsam ṣağ-mı arġış
Ḳara Göne oglı Ḳara Budağı sorar olsam ṣağ-mı arġış
Ağ ṣaḳallu babamı, [11] ağ pürçeklü anamı sorar olsam ṣağ-mı arġış
Benüm yidi kız karındaşum sorar olsam ṣağ-mı argış
Göz açuban [12] gördügüm
Köñül ile sevdügüm
Pay Piçen ḳızı Banı Çiçek ivde-mi [13] arġış
Yoḫsa *kimseye vardı-mı* arġış
Digil maña

1 *gündüz... yorıdılar*] V'de yok | *nāgāh*]V_9 *bir gün* | *bayburd*]V_9 *bayburt* || D95
2 *geldiler*]V_9 *vardılar* | *ol... kāfirlerüñ*]V_9 *ḳāfirlerüñ ol gün* | *günleri-y-idi*] V_9 *günleri idi* | *biri yimekde*]V_{9-10} *birisi yimede* || **3** *içmekde*]V_{10} *içmede* | *çaldururlar-idi*]V_{10} *çaldururlar idi* || **4** *yüce*]V_{10} *bir y.* | *çarṭaḳdan baḳdı*]V_{10-11} *çardaḳda otururdı ittifaḳ* | *bunları gördüginde*]V_{11} *bildi* || **5** *ḫaberleşdi*] D'de kalın yazı ile V_{11} *ḫaberleşmiş* | *ḫanum*] V'de yok | *ne ḫaberleşdi*]V_{11} *nice ḫaberleşmiş beryek* || **6-7** *big...arġış ayağı... arġış*]V_{12-13} *ayağı...arġış beg... arġış* || V36
6 *big*]V_{12} *beg* | *ḳadın*]V_{12} *ḳaṭın* || **10** *ṭundar*]V_1 *dundarı* | *kara göne... arġış*] D'de yok | *babamı*]V_1 *b. ṣorar olsam ṣağ-mı arġış* || **11** *benüm... arġış*] D'de yok | *açuban*]V_4 *açubanı* || **12** *ile*]V_4 *virüp* | *ivde mi*]V_4 *evde mi* || **13** *yoḫsa*]V_4 *yoḳsa* | *kimseye vardı-mı*]D_{13} *gorda mı* | *digil maña*]V_5 *gel bunları digil baña*

D96 Ḳara başum [1] ḳurban olsun arġış saña didi. Bazirganlar aydur :

Ṣağ-[2]mısın esen-misin canum Bamsı
On altı yıluñ ḥasreti ḫanum Bamsı
Ḳalın Oğuz içinde
Ḳazan Bigi ṣorar olsañ sağdur Bamsı
Ḳıyan Selçük oğlı Delü Ṭundarı [3] ṣorar olsañ ṣağdur Bamsı
Ḳara Göne oğlı Budağı ṣorar [4] olsañ ṣağdur Bamsı
Ol bigler ağ çıḳardı ḳara geydi [5] senüñ-içün Bamsı
Ağ ṣaḳallu atañı ağ pürçeklü anañı sorar [6] olsañ ṣağdur Bamsı
Ağ çıḳarup ḳara geydiler senüñ-içün Bamsı
[7] Yidi ḳız ḳardaşuñ yidi yol ayrıdında ağlar gördüm Bamsı
[8] Güz alması gibi al yañaḳların yırtar gördüm Bamsı
Vardı [9] gelmez ḳardaş diyü zārılıḳ ider gördüm Bamsı
Göz açuban [10] gördügüñ
Köñül virüp sevdügüñ
Pay Piçen ḳızı Banı [11] Çiçek
Kiçi dügünin eyledi ulu dügünine va'de ḳodı
Yalançı [12] oğlı Yartaçuğa varur gördüm
V37 |Ḫan Beyrek
Paraṣaruñ [13] Bayburt Ḥiṣarından uça görgil
D97 Ap alaca gerdegüñe [1] gele görgil
Gelmez olsañ Pay Piçen ḳızı Banı Çiçegi [2] aldurduñ bellü bilgil

didi. Beyrek ḳalḳdı ağlayu ağlayu [3] ḳırḳ yigidüñ yanına geldi. Ḳaba ṣaruḳ götürdi yire çaldı, [4] aydur: Hey menüm ḳırḳ yol-

D96 **1** *bazirganlar*]V_{5-9} *b. daḫı ṣoyladı görelüm ne ṣoyladı* || **2** *on... bamsı*] D'de yok | *ḫanum*]V_6 *begüm* | *ḳalın...bamsı*] D'de yok | *bigi*]V_7 *begi* | *ṭundarı*] D_2 *ṭundazı* V_8 *dundarı* || **3** *ṣorar olsañ*]D_3 *ṣorar-iseñ* | *budağı*]V_8 *ḳara b.* || **4** *ol bigler*]V_9 *ulu begler* || **5** *atañı*]D_5 *atağı* V_9 *babañı ṣorar olsañ ṣağdur bamsı* || **6** *çıḳarup*]V_{10} *çıḳardı* | *geydiler*]V_{10} *geydi* || **7** *ḳardaşuñ*]V_{11} *ḳarındaşuñı* | *yol*] V_{11} *yoluñ* | *bamsı*] V'de yok || **8** *yañaḳların*]V_{11} *yañağın* | *bamsı*] V'de yok || **9** *zārılıḳ ider*]V_{12} *ağlar* | *bamsı*] V'de yok | *göz*]V_{12} *gözüñ* | *açuban*]D_9 اجوتنV_{12} *açup* || **10** *banı*]V_{13} *banu* || **11** *dügünin eyledi*]V_{13} *dügünini itdi* || **12** *yartaçuğa*] V37 V_{13} *yaltacuğa* | *ḫan beyrek*] V'de yok || **13** *bayburd*]V_1 *bayburt* | *ap*]D_{13} آت D97 **2** *aldurduñ*]V_2 *elüñden a.* | *beyrek kalḳdı*]V_2 *beryek bu acı sözleri işidüp* | *ağlayu ağlayu*]V_2 *ağlayu* || **3** *yigidüñ*]V_2 *yigidinüñ* | *ṣaruḳ götürdi*]V_3 *ṣarıḳ başından götürüp* || **4** *aydur*]V_3 *beryik a.* | *menüm*] V'de yok | *oldı*]V_4 *olmış* ||

daşum, bilür-misiz neler oldı? Yalançı [5] oğlı Yaltaçuḳ menüm ölüm ḫaberin iletmiş, dünlügi altun [6] ban ivine babamuñ şiven girmiş, ḳaza beñzer ḳızı gelini [7] ağ çıḳarmış ḳara geymiş, göz açuban gördügüm, köñül virüp [8] sevdügüm Banı Çiçek Yalançı oğlı Yaltaçuğa varur olmış. [9] Böyle digeç ḳırḳ yigidi ḳaba şaruḳların götürdiler yire çaldılar, [10] bögürü bögürü ağlaşdılar zārılıḳ ḳıldılar.

Meger kāfir biginüñ [11] bir biḳir ḳızı var-idi. Her gün Beyregi görmege gelür-idi. Ol [12] gün girü görmege geldi. Baḳdı gördi Beyrek saḫt olmış. [13] Ḳız aydur : Niçün saḫtsın ḫanum yigit? Geldügümçe seni şin [1] görür-idim, güler-idüñ oynar-idüñ, D98
şimdi nolduñ didi. Beyrek [2] aydur: Niçe saḫt olmayayım? On altı yıldır kim babañuñ ṭutsaḳıyam, [3] ataya anaya ḳavuma ḳardaşa ḥasretem, ve hem bir ḳara gözlü yavuḳlum [4] var-idi, Yalançı oğlı Yaltaçuḳ dirler bir kişi var-idi [5] varmış yalan söylemiş beni öldi dimiş, aña varur olmış [6] didi. Böyle digeç, ḳız Beyregi ʿaşıḳlamış-idi, aydur: Eger seni [7] ḫişardan aşağa urġanile şalınduraçaḳ olur-isem babaña [8] anaña şağlıḳ-ile varaçaḳ olur-iseñ beni bunda gelüp ḫalallığa [9] alur-mısın didi. Beyrek |and içdi: Ḳılıcuma ṭoğranayın oḫuma [10] sançılayın, yir gibi V38
kertileyin ṭoprak gibi şavrılayın, şağlığ-ile [11] varaçak olur-isem Oğuza, gelüp seni ḫalallığa almaz-isem [12] didi. Ḳız daḫı urġan

5 *menüm*]V_4 *benüm* | *dünlügi*]V_4 *dünluğı* || **6** *ivine*]V_4 *evine* | *şiven*]V_5 *şıvan* | *ḳaza*]V_5 *ḳara* | *ḳızı*]V_5 *ḳız* || **7** *köñül*]V_5 *göñil* || **8** *çiçek*]V_6 *çiçegi* | *yaltaçuğa varur*]V_6 *yaltacuḳ alur* || **9** *digeç*]V_6 *diyicek* | *yigidi*]V_6 *yigit* | *ḳaba... çaldılar*] V'de yok || **10** *bögürü bögürü*]V_6 *bögür bögür* | *zārılıḳ ḳıldılar*] V'de yok | *biginüñ*]V_7 *beginüñ* || **11** *bir bikir*] V'de yok | *her*]V_8 *beryegi sever idi h.* | *beyregi*] V'de yok | *gelür-idi*]V_8 *gelür idi* || **12** *girü*]V_9 *gine* | *saḫt*]D_{12} *saḫt*|| **13** *saḫtsın ḫanum*]V_8 *saḫtsın canum* | *şin*]V_9 *şen*

1 *görür-idüm...* *oynar-idüñ*]V_9 *görürdüm güler oynarduñ* | *beyrek*]V_9 **D98**
beryik || **2** *saḫt olmayayım*]$V_{9\text{-}10}$ *saḫt olmayayın* | *kim*]V_{10} *ki senüñ* | *ṭutsaḳıyam*] V_{10} *dutsağıyam* || **3** *ḳavuma ḳardaşa*] V'de yok | *ve*] V'de yok || **5** *varmış... söylemiş*] V'de yok | *öldi... varur*]$V_{11\text{-}12}$ *öldü diyü ḫaber virmiş ol ḳızı alur* || **6** *didi*] V'de yok | *digeç*]V_{12} *diyicek* | *beyregi ʿaşıḳlamış-idi*] V'de yok | *eger*] V_{12} *beryek* || **7** *aşağa*] V'de yok | *şalınduraçak olur-isem*]V_{12} *şalındurıcak olursam* || **8** *şağlıḳ-ile*] V'de yok | *olur-iseñ*]V_{13} *olursañ* | *bunda*]V_{13} *bundan* || **9** *alurmısın*]V_{13} *ḳabul idüp a.* | *beyrek*]V_{13} *beryek* | *ḳılıcuma... oḫuma*] V'de yok || **10** *sançılayın... şağlığ-ile*] V'de yok || **11** *varaçaḳ... almaz-isem*]V_1 *eger oğuza* **V38**
varacak olursam gelüp seni alayım || **12** *daḫı*]V_1 *bir* | *getürüp beyregi*]V_1 *getürdi beryigi* || **13** *şalındurdı beyrek*]V_2 *şalındırdı beryik* | *baḳdı*]V_2 *indi* | *kendüzin... yüzinde*] V'de yok

getürüp Beyregi ḥiṣardan aṣağa [13] ṣalındurdı. Beyrek aṣağa
D99 baḳdı, kendüzin yir yüzinde [1] gördi. Allaha şükr eyledi, yola düşdi. Giderek kāfirüñ [2] ılḳısına geldi. Bir at bulur-isem ṭutayım bineyim didi. Baḳdı [3] gördi kendünüñ deñiz ḳulunı boz aygır bunda otlanup ṭurur. [4] Boz aygır daḫı Beyregi görüp tanıdı, iki ayağınuñ üzerine [5] ṭurdı ḳişnedi. Beyrek daḫı bunı ögmiş, görelüm ḫanum [6] niçe ögmiş:

Aydur :

Açuḳ açuḳ meydana beñzer senüñ alınçuğuñ
[7] İki şeb çırağa beñzer senüñ gözçügezüñ
İbrişime beñzer senüñ [8] yiliçügüñ
İki ḳoşa ḳardaşa beñzer senüñ ḳulaçuğuñ
Eri [9] muradına yetürür senüñ arḫaçuğuñ
At dimezem saña ḳarṭaş direm [10] ḳarṭaşumdan yig
Başuma iş geldi yoldaş direm yoldaşumdan [11] yig

didi. At başını yuḳaru ṭutdı, bir ḳulağın ḳaldurdı [12] Beyrege ḳarşu geldi. Beyrek at göksin ḳuçaḳladı, iki gözin [13] öpdi. Ṣıçradı
D100 bindi, ḥiṣaruñ ḳapusına geldi. Oṭuz ṭoḳuz [1] yoldaşın ışmarladı, görelüm ḫanum niçe ışmarladı :

Beyrek aydur :

[2] Mere ṣası dinlü kāfir
Menüm ağzuma sögüp-durur-idüñ doyamadum
[3] Ḳara ṭoñuz etinden yaḫnı yidürdüñ doyamadum

D99 **1** *gördi*] V'de yok | *şükr eyledi*]V_2 *şükür ḳıldı* | *yola... giderek*] V'de yok || **2** *bulur-isem*] V'de yok | *ṭutayım*]V_2 *dutayın* | *bineyim*] V'de yok | *didi*]V_3 *diyü* || **3** *kendünüñ*]V_3 *kendinüñ* | *ḳulunı*]V_3 *aygırı* | *otlanup ṭurur*]V_3 *otlar* || **4** *beyregi görüp*]V_3 *beryegi gördi* | *üzerine*]V_4 *üstine* || **5** *ṭurdı*]V_4 *durdı* | *beyrek... bunı*]V_4 *beryek burada boz aygırı* | *ögmiş*] D'de kalın yazı ile V_4 *ögdi* || **6** *ögmiş*] V_5 *ögdi beryek* || **7** *şeb çırağa*]V_5 *şeb-çırağa* | *ibrişime*]V_6 *ibrişüm ipege* | *beñzer*] D_7 بكدر | *yiliçügüñ*]V_6 *yelicügüñ* || **9** *yetürür*]V_7 *irgürür* | *arḫaçuğuñ*]V_7 *arḳacuğuñ* | *ḳarṭaş*]V_7 *ḳardaş* || **10** *ḳarṭaşumdan*]V_7 *ḳardaşımdan* | *yig*]D_{10} *yigit* | *başuma*]V_{7-8} *başum beraberi b.* | *yoldaşumdan*] V'de yok || **11** *yig*] V'de yok | *yuḳaru... kulağın*] V'de yok || **12** *beyrege*]V_8 *beryege* | *beyrek... göksin*]V_8 *beryek atuñ göksini* | *gözin*]V_9 *gözlerinde* || **13** *bindi*]V_9 *üstine b.* | *ḳapusına*]V_9 *ḳarşusına* | *oṭuz ṭoḳuz*]V_9 *ḳırḳ*

D100 **1** *yoldaşın*]V_{9-10} *yoldaşını çağırup kāfire* | *ḫanum*] V'de yok | *niçe ışmarladı*] D'de kalın yazı ile | *beyrek*]V_{10} *beryik* || **2** *menüm ağzuma*]V_{10} *benim ağzımı* | *sögüp-durur-idüñ*]D_2 *sögüp-durursın* V_{10-11} *sögüp-dururduñ* | *doyamadum*]V_{11} *doymadum* || **3** *etinden*]V_{11} *etini* | *doyamadum*]V_{11} *doymadum* | *maña*]

Tañrı maña yol [4] virdi gider oldum mere kāfir
Otuz ṭoḳuz yigidüm amanatı [5] mere kāfir
Birin eksük *bulsam* yirine on öldüreyim
Onın eksük [6] bulsam yirine yüzin öldüreyim mere kāfir
Otuz ṭoḳuz yigidüm [7] amanatı mere kāfir

didi, daḫı aldı yorıyu virdi. Ḳırḳ nefer [8] kāfirler atlandılar, ardına düşdiler.|Ḳova gitdiler, yetmediler döndiler. V39

[9] Beyrek Oğuza geldi. Baḳdı gördi bir ozan gider. Aydur: Mere [10] ozan nireye gidersin? Ozan aydur: Big yigit düğüne giderem. [11] Beyrek aydur: Düğün kimüñ? Yalançı oğlı Yaltaçuğuñ didi. [12] Mere kimüñ nesin alur didi. Ozan aydur: Ḫan Beyregüñ [13] adaḫlusın alur didi. Beyrek aydur: Mere ozan ḳopuzuñ maña [1] virgil atumı D101 saña vireyim, ṣaḳla gelem bahasın getürem alam didi. [2] Ozan aydur: avazum gedilmedin ünüm yoğulmadın bir atdur elüme [3] girdi, ileteyim ṣaḳlayayım didi. Ozan ḳopuzı Beyrege virdi. [4] Beyrek ḳopuzı aldı, babasınuñ ordusına yaḳın geldi. Baḳdı [5] gördi bir ḳaç çobanlar yoluñ ḳıyısın almışlar ağlarlar, hem [6] ṭurmayup ṭaş yığarlar. Beyrek aydur: Mere çobanlar bir kişi yolda [7] ṭaş bulsa yabana atar, siz bu yolda bu taşı niçün yığarsız? [8] Çobanlar aydur: Mere sen seni bilürsin, bizüm ḥalu-

V_{11} *baña* || **4** *oṭuz ṭoḳuz*]V_{12} *ḳırḳ* | *amanatı*]V_{12} *saña emanet virürem* || **5** *bulsam*] D'de yok | *öldüreyim*]V_{12} *öldürürin* || **6** *yüzin öldüreyim*]V_{13} *yüz öldürürin* | *mere... yigidüm*] V'de yok || **7** *amanatı... kāfir*] V'de yok | *nefer*] V'de yok || **8** *kāfirler atlandılar*]V_{13} *kāfir atlandı* | *düşdiler*]V_{13} *girdi* | *gitdiler yetmediler*]V_1 *görüp yitmediler* || **9** *beyrek*]V_1 *b. gide gide* | *bir*] V'de yok | V39
aydur]V_1 *b. aydur* || **10** *nireye*]V_2 *nereye* | *big*]V_2 *beg* | *giderem*]V_2 *g. didi* || **11** *beyrek*]V_2 *beryik* | *dügün*]V_2 *ozan d.* | *kimüñ*]V_{2-3} *kimüñdür ozan aydur* | *yaltaçuğuñdur*]V_3 *yaltacıḳ dirler bir kişünüñdür* || **12** *mere*]V_{13} *beryik aydur* | *didi*] V'de yok | *beyregüñ*]V_4 *beryegüñ* || **13** *adaḫlusın*]V_4 *adaḫlusı banı çiçegi* | *beyrek*]V_4 *beryik* | *ḳopuzuñ maña*]V_4 *ḳopuzuñı baña*

1 *vireyim*]V_5 *vireyin* | *gelem... alam*]V_5 *geleyüm bahasını virüp alayım* || D101
2 *gedilmedin ünüm*] V'de yok | *bir*]V_{5-6} *ḳopuzum ḳırılmadın b.* | *elüme*]V_6 *elime* || **3** *ileteyim*]V_6 *iletem* | *ozan*] V'de yok | *beyrege*] V'de yok || **4** *beyrek*]V_6 *beryik* | *ḳopuzı aldı*] V'de yok || **5** *çobanlar*]V_8 *çopanlar* | *ḳıyısın... ağlarlar*] V'de yok | *hem*]D_5 *ç.* V'de yok || **6** *ṭurmayup*] V'de yok | *ṭaş yığarlar*]V_7 *üzerine daş yığmışlar dururlar ağlarlar* | *beyrek*]V_7 *beryek* | *çobanlar*]V_8 *çopanlar* || **7** *ṭaş*]V_8 *daş* | *yabana atar*]V_8 *giderür* | *bu... niçün*]V_8 *hem daş* | *yığarsız*] V_8 *y. hem ağlarsız sebeb nedür didi* || **8** *çobanlar*]V_9 *çopanlar* | *sen... bilürsin*]

muzdan ḫaberüñ yoḳ [9] didiler. Mere ne ḫaluñuz vardur? Çobanlar aydur: Bigümüzüñ bir oğlı [10] var-idi, on altı yıldır kim ölüsi dirisi ḫaberin kimse bilmez, [11] Yalançı oğlı Yaltaçuḳ dirler ölüsi ḫaberin getürdi, adaḫlusın [12] aña virür oldılar, gelür bundan kiçer, uralum anı, aña varmasun [13] tekine tüşine varsun didiler.

D102 V40 Beyrek aydur: Mere yüzüñüz ağ [1] olsun, ağañuzuñ etmegi size ḫalal olsun didi. [2] Andan babasınuñ ordusına geldi.|Meger ivleri öñinde [3] bir böyük ağaç var-idi, dibinde bir yaḫşı bıñar var-idi. [4] Beyrek baḳdı gördi kim kiçi ḳız ḳarındaşı bıñardan şu almağa [5] gelür, ḳardaş Beyrek diyü ağlar buzlar, ṭoyuñ dügünüñ ḳara [6] oldı diyü ağlar. Beyrege ḳatı firaḳ geldi, ḳatlanımadı buldur [7] buldur gözinüñ yaşı revan oldı. Çağırubanı burada [8] şoylar, görelüm ḫanum ne şoylar :

Beyrek aydur :

Mere ḳız [9] ne ağlarsın *ne* buzlarsın ağa diyü
Yandı bağrum göyindi içüm
[10] Meger senüñ ağañ yoḳ olupdur
Yüregüñe ḳaynar yağlar [11] ḳoyılupdur
Ḳara bağruñ şarşılupdur
Ağa diyü ne ağlarsın [12] ne buzlarsın
Yandı bağrum göyindi içüm
Ḳarşu yatan [13] ḳara ṭağı şorar olsam yaylaḳ kimüñ

V_9 *senüñ* | *ḫalumuzdan*]V_9 *ḫalımuzdan* || **9** *mere... vardur*]V_9 *beryik aydur nedür ḫalıñuz didi* | *çobanlar*]V_{10} *çopanlar* | *bigümüzüñ bir*]V_{10} *bizüm bir begümüz* || **10** *kim*]V_{10} *ki* | *bilmez*]V_{10-11} *bilmezdi yarımasun yarçımasun* || **11** *dirler*] V'de yok | *adaḫlusın*]V_{11} *adaḳlusını* || **12** *virür oldılar*]V_{11} *viri-yorurlar* | *kiçer*] V'de yok | *uralum*]D_{12} اورەلم V_{12} *u. öldürelüm* | *anı*] V'de yok | *aña*]V_{13} *yalancı oğlı yaltacuğa* || **13** *beyrek*]V_{12} *beryik* | *mere*] D_{13} مرە | *yüzüñüz*]V_{12-13} *yüziñüz*

D102 V40 **2** *andan*] V'de yok | *ivleri öñinde*]V_1 *evleri yanında* || **3** *dibinde*]V_1 *ol ağaç d.*| *bir yaḫşı*] V'de yok || **4** *beyrek*] V'de yok | *almağa*]V_2 *alur* || **5** *gelür*] V'de yok | *ḳardaş... diyü*]V_2 *beryek gördüginde ḳız ḳardaşını tanıdı begüm beryek diyüp* | *buzlar... ḳara*] V'de yok || **6** *oldı... ağlar*] V'de yok | *beyrege*]V_3 *işidicek beryige* || **7** *buldur*]V_3 *b. ağladı* | *revan oldı*] *aḳubanı çağladı* | *çağırubanı*]V_4 *beyrek* || **8** *şoylar*]V_4 *şoyladı* | *ḫanum*] V'de yok | *ne şoylar*]D_8 *ne şoylar ne şoylar* V_4 *ne şoyladı* | *beyrek*]V_4 *beryek* || **9** *ne buzlarsın*]D_9 *buzlarsın* | *ağa*]V_5 *ağam* | *göyindi içüm*]V_5 *göyindi yüregüm* || **10** *yoḳ*]V_5 *yoğ* || **11** *bağruñ*]V_6 *b. senüñ* || **12** *bağrum... içüm*]V_{6-7} *yüregüm göyündi bağrum* | *ḳarşu*]V_7 *mere ḳız ḳ.* || **13** *şovuḳ şovuḳ... şorar*] V'de yok

Ṣovuḳ ṣovuḳ ṣularını ṣorar [1] olsam içit kimüñ **D103**
Tavla tavla şahbaz atları ṣorar [2] olsam binit kimüñ
Ḳatar ḳatar develeri ṣorar olsam [3] yüklet kimüñ
Ağayılda ağça ḳoyunı ṣorar olsam şölen kimüñ
[4] Ḳaralu göklü otağı sorar olsam kölge kimüñ
Ağız dilden [5] ḳız kişi ḫaber maña
Ḳara başum ḳurban olsun bu gün saña
didi. [6] Ḳız aydur :
Çalma ozan ayıtma ozan
Ḳaraluça men ḳızuñ [7] nesine gerek ozan
Ḳarşu yatan *ḳara* ṭağı sorar olsañ
Ağam [8] Beyregüñ yaylası-y-idi
Ağam Beyrek gideli yaylarum yoḳ
[9] Ṣovuḳ ṣovuḳ sularını sorar olsañ
Ağam Beyregüñ içidi-y-idi
[10] Ağam Beyrek gideli içerüm yoḳ
Tavla tavla şahbaz atları [11] ṣorar olsañ
Ağam Beyregüñ binidi-y-idi
Ağam Beyrek | gideli [12] binerüm yoḳ **V41**
Ḳaṭar ḳaṭar develeri ṣorar olsañ
Ağam [13] Beyregüñ yükledi-y-idi
Ağam Beyrek gideli yükledüm yoḳ
[1] Ağayılda ağça ḳoyunı ṣorar olsañ **D104**
Ağam Beyregüñ şöleni-y-idi

1 *olsam... kimüñ*] V'de yok | *şahbaz*] V'de yok || **2** *develeri*]D_2 *develerini* **D103**
|| **3** *ḳoyunı*]D_3 *ḳoyun* || **5** *maña*]V_9 *baña* | *bu gün*]V_{10} *ḳız kişi benüm* | *didi*] V'de yok || **6** *çalma*]D جلاه | *ayıtma*] V_{10} *yitme* | *men*]V_{10} *ben* || **7** *ozan*]V_{11} *o. didi* | *yatan ḳara ṭağı*]D_7 *ṭağı yatan* || **8** *beyregüñ yaylası-y-idi*]V_{11} *beryegüñ yaylasıdur* | *beyrek*]V_{12} *beryek* || **9** *ṣovuk ṣovuḳ*]V_{12} *ṣovuḳ* | *sularını*]D_9 *suları* V_{12} *suların* | *beyregüñ içidi-y-idi*]V_{12} *beryegüñ içididür* || **10** *beyrek*]V_{13} *beryek* | *şahbaz*] V'de yok | *atları*] D_{10} *atlarumı* || **11** *beyregüñ binidi-y-idi*]V_{13} *beryegüñ binidi idi* | *beyrek*]V_{13} *beryik* || **12** *binerüm*]V_1 *binerim* | *ḳaṭar ḳaṭar*]V_1 **V41**
ḳatar katar || **13** *beyregüñ yükledi-y-idi*] V_1 *beryegüñ yükledi idi* | *beyrek*] V_1 *beryik*

1 *ḳoyunı*]V_2 *ḳoyun* | *beyregüñ*]V_2 *beryegüñ* | *şöleni-y-idi*]D_1 شوليدى V_2 **D104**
şölenidür || **2** *beyrek*]V_2 *beryek* | *şölenüm*]V_3 *şölenim* | *ḳaralu*]V_3 | *ağlu* || **3** *beyregüñdür*]V_3 *beryegüñdür* | *beyrek*]V_3 *beryek* | *köçerüm*]D_3 V_3 *köçürürüm* | *yoḳ*]

[2] Ağam Beyrek gideli şölenüm yoḳ
Ḳaralu göklü otağı sorar [3] olsañ
Ağam Beyregüñdür
Ağam Beyrek gideli köçerüm yoḳ
[4] Yine ḳız aydur :
Mere ozan
Ḳarşu yatan ḳara tağdan aşup [5] geldügüñde kiçdügüñde
Beyrek adlu bir yigide bulışmaduñ-mı
Ṭaşḳun [6] ṭaşḳun şuları aşup geldügüñde kiçdügüñde
Beyrek [7] adlu bir yigide bulışmaduñ-mı
Ağır adlu şehirlerden geldügüñde *kiçdügüñde*
[8] Beyrek adlu bir yigide bulışm'aduñ-mı
Mere ozan gördüñ-ise [9] digil maña
Ḳara başum ḳurban olsun ozan saña
didi. Ḳız [10] gine aydur :
Ḳarşu yatan ḳara ṭağum yıḳılupdur
Ozan senüñ [11] ḫaberüñ yoḳ
Kölgelüçe ḳaba ağacum kesilüpdür
Ozan [12] senüñ ḫaberüñ yoḳ
Dünyelikde bir ḳardaşum alınupdur
Ozan [13] senüñ ḫaberüñ yoḳ
Çalma ozan ayıtma ozan
D105 Ḳaraluça [1] men ḳızuñ nesine gerek ozan
İleyüñde düğün var düğüne [2] varup ötgil
didi. Beyrek bundan kiçdi, ulu ḳız [3] ḳarındaşları yanına geldi. Baḳdı gördi ḳız ḳardaşları [4] ḳaralu göklü otururlar. Çağırup Beyrek şoylar, görelüm ḫanum [5] ne şoylar :

V_4 *y. didi* || **4** *yine ḳız*]V_4 *ḳız gine* || **5** *geldügüñde*]V_4 *geldüñ* | *kiçdügüñde*]V_{4-5} *aşduğuñda* | *beyrek*]V_5 *beryek* || **6** *aşup*]V_5 *geçüp* | *geldügüñde kiçdügüñde*]D_6 *geldüginde kiçdüginde* V_5 *geldüñ* | *beyrek*]V_5 *beryek* || **7** *bulışmaduñ-mı*]D_7 *bulışduñ-mı* | *geldügüñde*]V_6 *berü geldüñ* | *kiçdügüñde*] D'de V'de yok || **8** *beyrek*]V_6 *beryek* || **9** *maña*]V_7 *baña* | *didi*] V'de yok | *ḳız*]V_7 *burada ḳ.* || **11** *yoḳ*]V_8 *yoḳmı*| *ozan*] V'de yok || **12** *yoḳ*]V_9 *yoḳ-mı yüregümde ḳara bağrum delinipdür ozan senüñ ḫaberüñ yoḳ-mı* | *ozan*] V'de yok || **13** *yoḳ*]V_{10} *yoḳ-mı* | *ayıtma*]V_{10} *yitme* | *ḳaraluça*]V_{10} *ḳaralıca*

D105 **1** *men*]V_{10} *ben* | *gerek*]V_{10} *yarar* || **2** *varup*]V_{11} *varup* | *ötgil*]V_{11} *ö. ozan* | *beyrek*]V_{11} *beryik* | *kiçdi*]V_{11} *öte geçdi* | *ulu ḳız*] V'de yok || **3** *ḳarındaşları... baḳdı*] V'de yok | *ḳız*]V_{12} *hep ḳ.* || **4** *ḳaralu göklü*]V_{12} *ḳaralar geyüp bir arada* | *çağırup*]V_{12} *yanlarına vardı ç.* | *beyrek şoylar*]V_{12} *ḫaberleşdi* || **5** *şoylar*]V_{13}

Aydur :

Alan ṣabaḥ yirinden ṭuran ḳızlar
Ağ otağı [6] ḳoyuban ḳara otağa | giren ḳızlar **V42**
Ağ çıḳarup ḳara geyen ḳızlar
[7] Bağır kibi üginende yoğurtdan ne var
Ḳara ṣaḳaç altında gömeç[8]den ne var
Kendürükde etmekden ne var
Üç gündür yoldan [9] geldüm ṭoyuruñ meni
Üç güne varmasun Allah sevindürsün [10] sizi

didi. Ḳızlar vardılar yimek getürdiler, Beyregüñ [11] ḳarnın ṭoyurdılar. Beyrek aydur: Ağañuzuñ başı ve gözi [12] ṣadaḳası köhne ḳaftanuñuz var ise geyeyin düğüne varayın, [13] düğünde elüme ḳaftan virürler, girü ḳaftanuñuz vireyim didi. [1] Vardılar, Beyregüñ ḳaftanı var-imiş, buña virdiler. Aldı [2] geydi, boyı boyına bili biline ḳolı ḳolına yaḳışdır. [3] Ulu ḳız ḳardaşı bunı Beyrege beñzetdi, ḳara ḳryma gözleri [4] ḳan yaş ṭoldı. Ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış : **D106**

[5] Ḳara ḳıyma gözlerüñ çöngelmese-y-idi
Ağam Beyrek diye-y-idüm [6] ozan saña
Yüzüñi ḳara ṣaç örtmese-y-idi
Ağam [7] Beyrek diye-y-idüm ozan saña
Ḳunt ḳunt bileklerüñ ṣol[8]masa-y-idi
Ağam Beyrek diye-y-idüm ozan saña

didi | *ṭuran*]V_{13} *duran* || **6** *ḳoyuban*]V_{13} *ḳoyubanı* | *ağ*]V_1 *a. ṭonları* | *ḳara*]V_1 *ḳaraları* || **7** *üginende*]V_1 *üyünende* | *ḳara... altında*] V'de yok || **7-8** *gömeçden ne var*] V'de yok || **8** *kendürükde*]V_{1-2} *kendiriñüzde* | *yoldan*]V_2 *yol* || **9** *geldüm*] V_2 *gelürem ḳarnum açdur* | *meni*]V_2 *beni* || **10** *beyregüñ*]V_3 *beryegüñ* || **11** *ṭoyurdılar beyrek*]V_3 *doyurdılar beryik* | *aydur*] V'de yok | *ve*] V'de yok || **12** *ṣadaḳası... ḳaftanuñuz*]V_4 *ṣadağası eski ḳaftanı* | *var ise*]V_4 *var-ise virüñ* || **13** *elüme ḳaftan*]V_5 *ḳaftan elüme* | *virürler*]D_{13} *virür*]V_5 *girürse* | *girü... vireyim*]V_5 *gine ḳaftanuñuzı vireyin* **V42**

1 *beyregüñ*]V_5 *beryegüñ* | *buña virdiler*]V_{6-5} *getürdiler* || **2** *bili... ḳolına*] V_6 *yaḳışdı ḳolı kolına yaḳışdı bili biline* || **3** *ḳardaşı*]V_6 *ḳarındaşı* | *beyrege*]V_7 *beryege* | *ḳıyma*]V_7 *ḳuyma* || **4** *ṭoldı*]V_7 *dökdi burada ḳız ḳarındaşı* | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile | *ḫanum*] V'de yok || **5** *ḳara*]V_8 *mere ozan ḳ.* | *ḳıyma*]V_8 *ḳuyma* | *çöngelmese-y-idi*]V_8 *çöngelmeseydi* | *beyrek diye-y-idüm*]V_8 *beryek diyeydüm* || **6** *örtmese-y-idi*]V_9 *örtmeseydi* || **7** *beyrek diye-y-idüm*]V_9 *beryek diyeydüm* || **7-8** *ḳunt ḳunt... saña*] V'de yok || **9** *yorıyışuñdan*]D_9 يورياشكدن V_9 *yorıyuşuñ* | *aşlan*]V_9 *arşlan* | *ṭurışuñdan ḳañrılubanı*]V_{10} *durışuñ ḳañrılubanı* || **10** *baḳışuñdan*]V_{10} *baḳışuñ* | *beyrege*]V_{10} *beryege* | *sevindürdüñ*]V_{10} *sevindürüñ* **D106**

Apul apul [9] yorıyışuñdan
Aṣlan gibi ṭurışuñdan
Ḳañrıluban [10] baḳışuñdan
Ağam Beyrege beñzedürem ozan seni
Sevindürdüñ [11] yirindürme ozan meni

didi. Ḳız bir daḫı ṣoylamış:

[12] Aydur :

Çalma ozan ayıtma ozan
Ağam Beyrek gideli bize [13] ozan geldügi yoḳ
Egnümüzden ḳaftanumuz alduğı yoḳ
D107 [1] Başumuzdan giceligümüz alduğı yoḳ
Buynuzı burma ḳoçlarumuz [2] alduğı yoḳ

didi. Beyrek aydur: gördüñ-mi, ḳızlar bu ḳaftan-ile [3] meni tanı-
V43 dılar, ḳalın Oğuz bigleri daḫı tanırlar didi. [4] | Göreyim Oğuzda menüm dostum düşmenüm kimdür didi, ḳaftanı [5] ṣıyırdı götürdi ḳızlaruñ üstine atı virdi. Ne siz *kaluñ* [6] ne Beyrek ḳalsuñ, bir eski ḳaftan virdüñüz benüm başum beynüm [7] alduñuz diyüp vardı bir eski deve çuvalı buldı, [8] deldi boynına kiçürdi, kendüyi delülige bıraḳdı. [9] Sürdi dügüne geldi. Gördi dügünde güyegü oḫ [10] atar. Ḳara Göne oğlı Budaḳ, Ḳazan Biġ oğlı Uruz, [11] bigler başı Yigenek, Ġaflet Ḳoca oğlı Şir Şemseddin, [12] ḳızuñ ḳardaşı Delü Ḳarçar bile oḫ atarlar-idi. [13] Ḳaçan-kim Budağ atsa Beyrek

(سوندرك) || **11** *meni*]V_{11} *beni* | *bir daḫı*]V_{11} *gine* | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V'de yok || **12** *çalma ozan*]D_{12} *bir zaman* | *ayıtma*]V_{11} *yitme* | *beyrek*] V'de yok | *bize*]D_{12} *ben* || **13** *egnümüzden ḳaftanumuz*]V_{12} *arḳamuzdan ḳaftanımuz*

D107 **1** *başumuzdan... yoḳ*] V'de yok || **2** *didi*] V'de yok | *beyrek*]V_{13} *beryek* | *ḳızlar*]V_{13} *bu ḳ.* | *bu ḳaftan-ile*] V'de yok || **3** *meni*]V_{13} *beni* | *ḳalın*]V_{12} *bu ḳaftan-ile ḳ.* | *bigleri*]V_{13} *begleri* | *tanırlar*]V_{13} *tanur* || **4** *göreyim*] V'de yok | *oğuzda*

V43 *menüm*]V_1 *benüm o.* | *düşmenüm*]V_1 *düşmenüm* | *didi*]V_1 *bileyin dirin diyüp* || **5** *ṣıyırdı*]V_1 *arḳasından çıḳarıp* | *ḳızlaruñ*] V'de yok | *üstine*]V_2 *üstlerine* | *siz*]D_5 *sen* | *ḳaluñ*] D'de yok V_2 *oluñ* || **6** *beyrek ḳalsun*]V_2 *beryek olsun* | *virdüñüz*] D_6 *virüñüz* | *benüm*] V'de yok || **7** *alduñuz... vardı*] V_3 *aldı ñuz didi aldı yorıyu virdi* | *eski*] V'de yok | *çuvalı*]V_3 *çulını* || **8** *deldi*]V_3 *delüp* | *kiçürdi*]V_3 *geçürdi* | *bıraḳdı*]V_4 *urdı* || **9** *dügüne*]V_4 *dügine* | *dügünde*] V'de yok | *güyegü*]V_4 *g. olacak ve* | *oḫ*] V'de yok || **10** *atar*] V'de yok | *budaḳ*]V_4 *delü b.* | *big*]V_5 *beg* || **11** *yigenek*]V_5 *yegenek* | *şir*]V_5 *şer* || **12** *bile*] V'de yok | *oḫ atarlaridi*]V_6 *oḳ atarlardı* || **13** *ḳaçan-kim*]V_{6-7} *beryek bunlaruñ oḳ atduḳların temaşaya durdı ḳ.* | *budağ*]V_7 *ḳara budaḳ* | *beyrek*] V'de yok | *dir-idi*]D_{13} *didi*V_7 *dirdi*

elüñ var olsun dir-idi, [1] Uruz atsa eḷüñ var olsun dir-idi, Yigenek D108
atsa [2] elüñ var olsun dir-idi, Şir Şemseddin atsa elüñ [3] var
olsun dir-idi, güyegü atsa elüñ ḳurısun [4] parmaḫlaruñ çürisün
hay ṭoñuz oğlı ṭoñuz dir-idi, [5] güyegülere ḳurban ol dir-idi.
Yalançı oğlı Yaltaçuğuñ [6] acığı ṭutdı, aydur: Mere ḳavat oğlı
delü ḳavat, saña [7] düşer mi maña bunuñ kibi söz söylemek, gel
mere ḳavat [8] menüm yayumı çek, yoḫsa şimdi boynuñ ururam
didi. [9] Böyle digeç Beyrek yayı aldı çekdi, ḳabżasından [10] yay
iki para oldı. Götürdi öñine bıraḳdı, daz [11] yirde ṭurġay atmağa
yaḫşı didi. Yalançı oğlı [12] Yaltaçuḳ yay ufanduğına ḳatı ḳaḳıdı,
aydur: Mere [13] Beyregüñ yayı vardur | getürüñ didi. Vardılar V44
getürdiler. [1] Beyrek yayı gördüginde yoldaşların añdı ağladı, D109
aydur :

[2] Ṭul ṭulara girdügüm ṭulararı
Duḫarluyı ḳoduğum yağı [3] yurdı
Elümde ḳıl kişlüm ayġır malı
Ayġır virüp alduğum [4] *ağ* tozlu ḳatı yayum
Buğa virüp alduğum boğma kirişüm
Buñlu [5] yirde ḳodum geldüm
Otuz ṭoḳuz yoldaşum iki arġışum

[6] didi. Andan Beyrek aydur: Bigler sizüñ ʻışḳuñuza çekeyim
[7] yayı atayım oḫı didi. Meger güyegünüñ yüzügine nişan [8] atarlar-
idi. Beyrek oḳ-ile yüzügi urdı paraladı. [9] Oğuz bigleri bunı göriçek
el ele çaldılar gülişdiler. [10] Ḳazan Big baḳup tamaşa ider-idi.

1 *uruz... dir-idi*] V'de yok | *yigenek*]V_7 *yegenek* || **2** *dir-idi*]V_7 *dirdi* | *şir* D108
şemseddin]V_8 *her kim* || **3** *dir-idi*]V_8 *dirdi ḳaçan-kim* | *ḳurısun*]V_8 *ḳurusun dirdi* || **4** *parmaḫlaruñ çürisün*] V'de yok | *hay*]V_8 *mere* | *dir-idi*] V'de yok || **5** *ḳurban*]V_9 *sen ḳurban* | *dir-idi*]V_9 *dirdi* | *yaltaçuğuñ*]V_9 *yaltacuḳ* || **6** *acığı ṭutdı*] V'de yok | *delü*] V'de yok || **7** *maña*]V_{10} *baña* | *söylemek*]V_{10} *söyleyesin* || **8** *menüm*]V_{10} *benüm* | *yoḫsa... ururam*]V_{10-11} *yoḳsa seni öldürürem* || **9** *böyle... yayı*]V_{11} *beryik beri diyüp ḫerifüñ yayını* | *ḳabżasından*]V_{11} *ḳabzasından* || **10** *yay*] V'de yok | *oldı*]V_{12} *itdi* | *götürdi*] D_{10} *götüri* | *öñine bıraḳdı*]V_{12} *yüzine atdı* || **12** *yay ufalanduğına*]V_{13} *yayuñ ufanduğın gördi* || **13** *beyregüñ*] V_{13} *varuñ beryegüñ*

1 *beyrek yayı*]V_1 *beryek yayını* | *aydur*]V_{1-2} *yayını eline olup ögdi görelüm* D109 V44
nice ögdi || **2** *ṭul... yağı*] V'de yok || **3** *yurdı... malı*] V'de yok || **4** *ağ*] D'de yok || **5** *otuz ṭoḳuz*]V_3 *ḳırḳ* || **6** *beyrek*] V'de yok | *aydur*]V_4 *ayıtdı* | *bigler*]V_4 *icāzetiñüz ile begler* || **7** *yayı*]V_4 *yay* | *oḫı*]V_4 *oḳ* | *güyegünüñ yüzügine*]V_{4-5} *güyegü begüñ*

Adam gönderdi Beyregi [11] ḳığırdı. Delü ozan geldi baş indürdi, bağır başdı, [12] selam virdi. Beyrek aydur :

Alar ṣabaḥ ṣapa yirde dikilende [13] ağ-ban ivlü
Aṭlas-ile yapılanda gök ṣayvanlu
D110 Tavla [1] tavla çekilende ṣahbaz atlu
Çağıruban dad virende bol [2] çavuşlu
Yayḳanduğında yağ dökilen bol ni'metlü
Ḳalmış [3] yigit arḫası
Beze miskin umudı
Bayındır Ḫanuñ [4] güyegüsi
Tülü ḳuşuñ yavrısı
Türkistanuñ diregi
[5] Amıt ṣuyınuñ aṣlanı
Ḳaraçuğuñ ḳaplanı
Ḳoñur atuñ [6] iyesi
Ḫan Uruzuñ babası
Ḫanum Ḳazan
Ünüm añla [7] sözüm diñle
Alan ṣabaḥ ṭurmışsın
Ağ ormana [8] girmişsin
Ağ ḳavağuñ budağından yırġayuban kiçmişsin
[9] Can bacuğın egmişsin
Oḳcuğazın ḳurmışsın
[10] Adın gerdek ḳomışsın
Ṣağda oturan ṣağ [11] bigler
Ṣol ḳolda oturan ṣol bigler

yüzügini || **8** *atarlar-idi*]V_5 *idüp atarlardı* | *beyrek... urdı*]V_5 *beryek bir oḳ atdı urdı yüzügi* || **9** *bigleri*]V_6 *begleri* | *el... çaldılar*] V'de yok || **10** *big*]V_6 *beg* | *ider-idi*]V_6 *iderdi* | *adam gönderdi*] V'de yok | *beyregi*]V_6 *beryegi* || **12** *selam... aydur*]V_7 *ṣoylamış görelüm ne ṣoylamış* | *alar*]V_7 *alan* | *dikilende*]V_8 *tikilende* || **13** *ivlü*]V_8 *evlü*

D110 **2** *yayḳanduğında... dökilen*]V_9 *yağ dökülende* || **3** *arḫası*]V_9 *arḳası* | *umudı*]V_{10} *ümidi* || **5** *aṣlanı*]V_{11} *arṣlanı* || **6** *iyesi*]V_{11} *eyesi* || **7** *ṭurmışsın*]V_{12} *durmışsız* || **8** *girmişsin*]V_{12} *girmişsiz* | *budağından... kiçmişsin*]V_{13} *budağında yırġayubanı geçmişsiz* || **9** *ḳurmışsın*]V_{13} satır altında *atmışsız* || **10** *komışsın*]V_{13} satır altında *ḳomışsız* || **11** *bigler*]V_{13} *begler* | *ṣol ḳolda*]V_{13} *ṣolda* | *bigler*]
V45 V_{13} *begler* || **12** *düpde*]D_{12} *dübinde* V_1 *dipde* | *oturan*] V_1 اوران | *bigler* | *ḳutlu... devletüñüz*]V_1 *dügünüñüz kutlu olsun* || **13** *digeç*]V_1 *diyicek* | *big*]V_{1-2} *beg dizi üzerine geldi*

İşikdeki | ınaḳlar V45
[12] Düpde oturan ḫaş bigler
Ḳutlu olsun devletüñüz
[13] didi. Böyle digeç Ḳazan Big aydur: Mere delü ozan [1] menden D111
ne dilersin, çetirlü otaḳ-mı dilersin, ḳul ḳaravaş-mı dilersin, [2] altun
aḳça-mı dilersin vireyim didi. Beyrek aydur: Sulṭanum [3] meni
ḳosañ da şölen yimeginüñ yanına varsam, ḳarnum açdur [4] ṭoyur-
sam didi. Ḳazan aydur: Delü ozan devletin depdi, [5] bigler bu
günki bigligüm bunuñ olsun, ḳoñ nireye gider-ise [6] gitsün neyler-
ise eylesün didi. Beyrek şölen yimeginüñ [7] üzerine geldi. Ḳarnın
ṭoyurduḳdan soñra ḳazanları depdi [8] dökdi çevürdi. Yaḫnınuñ
kimini ṣağına kimini ṣolına [9] atar. Ṣağdan gideni ṣağ alur, ṣoldan
gideni ṣol [10] alur. Haḳluya ḥaḳḳı dege ḥaḳsuza yüzi ḳaralığı
dege. Ḳazan [11] Bige ḫaber oldı, sulṭanum delü ozan hep yimegi
dökdi [12] didiler, şimdi ḳızlar yanına varmaḳ ister. Ḳazan aydur:
Mere [13] ḳoñ-a ḳızlar yanına da varsun didi. Beyrek ḳalḳdı [1] ḳızlar D112
yanına vardı, ṣurnaçıları ḳovdı, naḳaraçıları [2] ḳovdı, kimini
dögdi, kiminüñ başın yardı. Ḳızlar oturan [3] otağa geldi, işigin
aldı oturdı. Bunı gördi [4] Ḳazan Bigüñ ḫatumı boyı uzun Burla
ḳaḳıdı, aydur: [5] Mere ḳavat oğlı delü ḳavat, saña düşer-mi bī-
tekellüf [6] menüm üzerüme gelesin didi. Beyrek|aydur: Ḫanum, V46
Ḳazan Bigden [7] maña buyruḳ oldı, maña kimse ṭolaşmaz

1 *menden*]V_2 *dile benden* | *çetirlü... ḳaravaş-mı dilersin*] V'de yok || **2** *di-* D111
lersin]V_2 *istersin* | *beyrek*]V_3 *beryek* || **3** *meni... şölen*]V_3 *beni ḳosañ şol bişen* | *yimeginüñ*]D_3 يمك V_3 *yimegüñ* || **4** *ṭoyursam*]D_4 *ṭoyursañ* || **5** *bigler*]V_4 *begler* | *bigligüm*]V_4 *beglügüm* | *nireye gider-ise*]V_5 *nereye varursa* || **6** *gitsün*]V_5 *varsun* | *neyler-ise eylesün*] D_6 *neylersin e.* V'de yok | *beyrek şölen*]V_5 *beryek dügün* || **7** *üzerine*]V_5 *üstine* | *ṭoyurduḳdan soñra*]V_6 *ṭoyurdı andan-soñra* | *ḳazanları depdi*]V_6 *depdi ḳazanlaruñ* || **8** *dökdi*]V_6 *aşlarını d.* | *çevürdi*] V'de yok | *yaḫnınuñ*]D_8 *yaḫnınuñ* V_6 *yaḫnınuñ* | *kimini ṣağına*]V_6 *kimin ṣağa* | *kimini ṣolına*]V_{6-7} *kimin ṣola* || **9** *atar*]V_7 *atdı* || **10** *ḥaḳḳı dege*]V_7 *ḥaḳı deger* | *ḳaralığı dege*]V_8 *ḳarası kalur* || **11** *bige*]V_8 *bege* | *sulṭanum*]V_8 *ḫanum* || **11-12** *hep... ister*]V_8 *şöyle itdi diyü* || **13** *ḳoñ-a*]V_9 *ḳoñ neylerse eylesün ḳanda dilerse varsun* | *yanına da*]V_9 *yanına daḫı* | *beyrek*]V_{10} *beryige didiler*

1 *ṣurnaçıları*]V_{10} *żurnażanları* | *naḳaraçıları*]V_{10} *naḳarażanları* || **2** *ḳovdı*] D112
V_{10} *urdı* | *kimini... kiminüñ*] V'de yok | *başın*]V_{11} *başların* | *yardı*]V_{11} *y. ve'l-ḥāṣıl kimin dögdi kimin sögdi* | *oturan*]V_{11} *ḫatunlar oturduġı* || **4** *bigüñ*]V_{12} *ḫanuñ* | *boyı*]D_4 بوى V'de yok | *uzun*] V'de yok | *burla*]V_{12} *burlı* || **5** *delü*] V'de yok || **6** *menüm*]V_{13} *benüm* | *beyrek*]V_{13} *beryek* | *bigden*]V_1 *begden* || **7** *maña* V46

didi. Burla Ḫatun [8] aydur: Mere çün-kim Ḳazan Bigden buyruḳ olupdur ḳoñ [9] otursun didi. Yine döndi Beyrege aydur: Mere delü ozan [10] ya maḳṣuduñ nedür? Aydur: Ḫanum maḳṣudum oldur ki ere varan [11] ḳız ḳalḳa oynaya men ḳopuz çalam didi. Ḳışırça Yinge [12] dirler bir ḫatun var-idi, aña ayıtdılar: Mere Ḳışırça Yinge [13] ṭur sen oyna, ne bilür delü ozan didiler.

D113 Ḳışırça Yinge [1] ṭurdı, aydur: Mere delü ozan ere varan ḳız menem didi, [2] oynamağa başladı. Beyrek ḳopuz çaldı ṣoyladı, görelüm [3] ḫanum ne ṣoyladı :

Aydur :

And içmişem ḳışır ḳışrağa bindügüm [4] yoḳ
Binübeni ḳazavata varduğum yoḳ
Öküz ardında ṣarvanlar saña [5] baḳar
Buldur buldur gözlerinüñ yaşı aḳar
Sen anlaruñ [6] yanına varġıl
Muraduñı anlar virür bellü bilgil
Senüñ-ile menüm [7] işüm yoḳ
Ere varan ḳız ḳalḳa
Ḳol ṣaluban oynaya
[8] Men ḳopuz çalam

didi. Ḳışırça Yinge boy bu zaval geleçek [9] delü beni görmiş gibi söyler didi, vardı yirinde oturdı. [10] Bu kez Boğazça Fatma

buyruḳ]V_1 *baña buyrıḳ* | *maña*]V_1 *baña* | *ṭolaşmaz*]V_1 *söylemez* | *burla*]V_1 *burlı* || **8** *bigdeñ... ḳoñ*]V_2 *begden buyrıḳ oldı* || **9** *otursın*]V_2 *otur* | *yine... aydur*] V'de yok | *mere*]V_2 *ya m.* || **10** *ya*] V'de yok | *aydur*]V_3 *ayıtdı* | *ḫanum*] V'de yok | *oldur ki*]V_3 *budur ki* || **11** *men*]V_3 *ben* | *ḳısırça* | V_3 *meger ḳ.* | *yinge*]V_4 *yenge* || **12** *dirler*]V_4 *dirlerdi* | *var-idi*]V_4 *var idi* | *aña ayıtdılar*] V'de yok | *yinge*] V_4 *yenge* || **13** *ṭur*]V_4*dur* | *ne... ozan*]V_4 *delü ozan seni ne bilür* | *yinge*]V_5 *yenge*

D113 **1** *ṭurdı*]V_5 *durdı* | *mere*]V_6 *m. ozan* | *varan*]V_5 *varacaḳ* | *menem*]V_5 *benem* || **2** *oynamağa başladı*]V_6 *çal ḳopuzuñı oynayayın didi* | *beyrek... çaldı*]V_6 *beryek bunı ḳışırca yenge idügini bilürdi* || **3** *ḫanum*] V'de yok | *ṣoyladı*] D'de kalın yazı ile | *içmişem*]V_7 *içeyim* || **4** *binübeni*] D'de yok | *ḳazavata*]V_4 *karavata* | *saña*]V_8 *seni* || **5** *baḳar*]D_5 *b. anlar* V_{8-9} *gözler ḳanḳı dereye gitdi ola diyü iziñ izler ḳanḳı yañadan gele diyü yola b.* | *buldur buldur*] V'de yok | *aḳar*]V_9 *revan olup a.* || **6** *varġıl*]V_{9-10} *vara görgil* | *anlar*]V_{10} *senüñ a.* | *senüñ-ile menüm*] V_{10} *benüm senüñ-ile* || **7** *işüm*]V_{10} *sözüm* | *ḳalḳa*]V_{10-11} *yirinden örü dura* | *oynaya*]V_{11} *oyun göstere* || **8** *men... çalam*] V'de yok | *yinge*]V_{11} *y. aydur* | *bu*]V_{11} *boy* || **9** *delü*]V_{11-12} *delü delü* | *didi*] V_{12} *zaval başuña diyüp* | *yirinde*]V_{12} *yirine* | *oturdı*]V_{12-13} *o. ulu ḫanlar ḫatunları ḳas ḳas yaşmaḳları*

dirler bir ḫatun var-idi, |ḳalḳ sen[11] oyna didiler. Ḳızuñ ḳaftanını geydi, çal mere delü ozan[12] ere varan ḳız menem oynayayım didi. Delü ozan aydur : V47

[13] And içeyim bu kez boğaz ḳışrağa bindügüm yoḳ
Binübeni ḳazavata varduğum[1] yoḳ D114
İvüñüz ardı dereçük degül-mi-y-idi
İtüñüz adı Baraḳ[2] degül-mi-y-idi
Senüñ aduñ ḳırḳ oynaşlu Boğazça Faṭma[3] degülmi-y-idi
Daḫı ʿaybuñ açaram bellü bilgil

didi,

Senüñ-ile[4] menüm oyunum yoḳ
Var yirüñe oturġıl
Ere varan yirinden ṭura
[5] Ben ḳopuz çalam
Ḳol ṣaluban oynaya

didi. Böyle digeç[6] Boğazça Faṭma aydur: Boy delü boğma çıḳaraçaḳ olança[7] ʿaybumuzı ḳaḳdı, ṭur ḳız oynar-iseñ *oyna* oynamaz-iseñ cehennemde[8] oyna, Beyrekden soñra başuña bu ḥal geleçegin bilür-idük?[9] didi. Burla Ḫatun aydur: Ḳız ḳalḳ oyna, elüñden ne[10] gelür didi. Banı Çiçek ḳırmızı ḳaftanın geydi,

altundan gülişdiler || **10** *bu kez*]D_{10} بعوز V_{13} *andan soñra* | *dirler*]V_{13} *dirlerdi* | *ḳalḳ*]V_1 *aña ayıtdılar ḳız dura* || **11** *oyna*]V_1 *oynaya* | *ḳızuñ... geydi*]V_{1-2} *hay şu delü mağmun baña da şāyed ancılayın olmaz sözler söyleye didi ḳız diye nesne yokdur didiler ḳızuñ ḳaftanların geydürdiler* || **12** *menem*]V_3 *benem* | *oynayayım*] V'de yok | *delü ozan*]V_3 *beryek* || **13** *bindügüm*]V_3 *bindigüm* | *binübeni*] D'de yok | *ḳazavata*]D_{13} *ḳaravata*] V47

1 *ivüñüz*]V_{4-5} *hay ben seni ḫub tanıram evñüz* | *ardı*]D_1 *adı* | *degül-mi-y-idi*] V'de yok | *itüñüz*]V_5 *itiñüz* | *baraḳ*]V_5 *baracuḳ* || **2** *degül-mi-y-idi*]V_5 *degilmidür* | *boğazça*]D_2 *boğarca* | *faṭma*]V_5 *faṭmacıḳ* || **3** *degülmi-y-idi*]V_5 *degilmidür* | *daḫı*]V_{5-6} *yorı var yirüñe otur oynamaġıl yoḫsa d.* | *ʿaybuñ*]V_6 *ġaybuñ* || **3-5** *senüñ-ile... oynaya*]V_{6-7} *ere varan ḳız gelsün oynasun benüm senüñ-ile sözüm yok* || **5** *böyle digeç*] V'de yok || **6** *boy*]V_7 *boy boy* || **6-7** *delü... ḳaḳdı*]V_{7-9} *bağmalar çıḳar delü ozan gelüp datlucaḳ ṣoḥbetimüz bozan olanca ʿaybumuzı başımuza ḳaḳan iller içinde yüzimüz ṣuyın döküp ʿırżımuz yıḳan diyüp vardı ḳıza aydur* || **7** *oynar-iseñ*]V_{9-10} *senüñ ucuñdan bize neler oldı dostlar düşmenler hep bize güldi varıp oynarsañ* | *oyna*] V'de yok | *oynamaz-iseñ*]V_{10} *oynamazsañ* || **8** *oyna*]V_{11} *ḳayna* | *beyrekden... bilür-idük*]V_{11-12} *didi żarūrī banı çiçek ʿaceb baña da ne-diye diyü fikre vardı ne fikre varduñ beryikden soñra bu işler başuña gelecegin bilür-idük* || **9** *didi burla*]V_{12} *didiler uzun boylu burlı* || **10** *banı*]V_{13} D114

V48 ellerin [11] yiñine çekdi | gözükmesün diyü, oyuna girdi, ayıtdı: Mere [12] delü ozan çal, *ere varan ḳız menem, oynayayım didi. Beyrek* aydur :

Men bu yirden gideli delü olmış
[13] Delim ağça ḳarlar yağmış dize yetmiş
D115 Ḫan ḳızınuñ ivinde [1] ḳul ḫalayıḳ dükenmiş
Maşraba almış ṣuya varmış
Bileginden [2] on parmağını ṣovuḳ almış
Ḳızıl altun getürüñ ḫan ḳızına [3] ṭırnaḳ yonuñ
ʿAyıbluça ḫan ḳızı ere varmaḳ ʿayıb olur

didi. [4] Bunı işidiçek Banı Çiçek ḳaḳıdı: Mere delü ozan men ʿayıb[5]lu-mıyam kim maña ʿayıb ḳoşarsın didi, gümüş gibi ağ bilegin açdı, [6] elin çıḳardı. Beyregüñ kiçürdügi yüzük görindi. Beyrek [7] yüzügi tanıdı, burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

[8] Aydur :

Beyrek gideli bam bam depe başına çıḳduñ-mı ḳız
Ḳarmanup [9] dört yanuña baḳduñ-mı ḳız
Ḳarġu kibi ḳara ṣaçuñ yolduñ-mı ḳız
[10] Ḳara gözden acı yaşun dökdüñ-mi ḳız
Güz alması kibi al [11] yañağuñ yırtduñ-mı ḳız
Sen ere varursın altun yüzük menüm[12]dür vir maña ḳız

didi. Ḳız aydur :

V48 *ḳalḳdı b.* | *ḳırmızı*] V'de yok || **11** *mere*]V_1 *çal m.* || **12** *çal*] D_{12} *çaldı* V'de yok | *ere... ḳız*] D'de yok | *menem*] D'de yok V_1 *benem* | *oynayayım didi*] D'de yok| *beyrek*] D'de yok V_2 *beryek* | *men*]V_2 *ḫan ḳızı sensin beli ben* | *olmış*]D_{12-13} *olmışsın* V_2 *o. delü* || **13** *ivinde*]V_3 *evinde*

D115 **1** *ḫalayıḳ dükenmiş*]V_3 *ḳaravaş kalmayup ḫan ḳızı* | *almış*]V_3 *alup ṣovuḳda* | *bileginden*] V_4 *ellerinden* | *ḫan ḳızına*] V'de yok || **3** *ṭırnaḳ yonuñ*]V_4 *barmaḳ yonayım aḳ gümiş getürüñ ṭırnaḳ yonayım* || **4** *bunı işidiçek*] V'de yok | *ḳaḳıdı*] V_5 *aydur* || **5** *kim*] V'de yok | *maña ʿayıb*]V_6 *baña ʿayb* | *gümüş gibi*] V'de yok || **5-6** *ağ... çıḳardı*]V_6 *elini çıḳardı aḳ bilegini ṣığadı* || **6** *beyregüñ giçürdügi*]V_{6-7} *beryegüñ virdügi altun* | *görindi*]V_7 *barmağından gözükdi* | *beyrek*]V_7 *beryek* || **7** *tanıdı*]V_7 *göricek t.* | *burada... ne*] V'de yok | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V'de yok || **8** *aydur*]V_7 *beryek a.* | *beyrek*]V_8 *mere ḫan ḳızı beryek* | *depe başına*] V_8 *depeye* | *ḳarmanup*]V_8 *aları dutup* || **10** *yaşuñ*]D_{10} *yaş* | *güz... gibi*]V_9 *ṭırnaḳ urup* || **11** *sen*]V_{10-11} *gelen-ile gidenden beryik ḫaberin ṣorduñ-mı ḳız sevdügüm bamsı beryek diyü ağladuñ-mı ḳız çün s.* | *altun*]V_{11} *barmağundağı a.* || **11-12** *menümdür*]V_{11} *benümdür* || **12** *vir... ḳız*]V_{11} *ḳız baña virgil* | *beyrek*]V_{12} *beryek* | *depe*]V_{12} *depeye* || **13** *başına*] V'de yok

Beyrek gideli bam bam depe [13] başına çıkduğum çoḳ
Ḳarġu kibi ḳara ṣaçum yolduğum çoḳ
[1] Güz alması kibi al yañağum yırtduğum çoḳ D116
Gelen-ile gidenden [2] ṣorduğum çoḳ
|Vardı gelmez big yigidüm ḫan yigidüm [3] Beyrek diyü V49
ağladuğum çoḳ
Sevişdügüm Bamsı Beyrek sen [4] degülsin
Altun yüzük senüñ degüldür
Altun yüzükde [5] çoḳ nişan vardur
Altun yüzügi ister-iseñ nişanın [6] söyle

didi. Beyrek aydur :

Alan ṣabaḥ ḫan ḳızı yirümden [7] ṭurmadum-mı
Boz ayġıruñ biline binmedüm-mi
Senüñ ivüñ üzerine [8] ṣıġın geyik yıḳmadum-mı
Sen meni yanuña ḳıġırmaduñ-mı
Senüñ-ile [9] meydanda at çapmaduḳ-mı
Senüñ atuñı menüm atum kiçmedi-mi
Oḫ [10] atanda men senüñ oḫuñı yarmadum-mı
Güreşde men seni [11] başmadum-mı
Üç öpüp bir dişleyüp
Altun yüzügi [12] parmağuña kiçürmedüm-mi
Sevişdügüñ Bamsı Beyrek men degül-miyem

[13] didi. Böyle digeç ḳız tanıdı, bildi-kim Beyrekdür, cübbesi-y-ile
[1] çuḫası-y-ile Beyregüñ ayağına düşdi. Beyrege dayalar ḳaftan D117

1 *güz*] V'de yok | *alması*]V_{12} *alma* || **2** *ṣorduğum*]V_{13} *ḫaberin ṣ.* | *vardı...* D116
ḫan yigidüm]V_{13-1} *ḳara gözden acı yaşum dökdügüm çoḳ sevişdügüm bamsı* || V49
3 *beyrek diyü*]V_1 *beryek diyüp* | *beyrek*]V_2 *beryik* || **4** *degülsin*]V_2 *degilsin* | *degüldür*]V_2 *degildür* | *altun*] V'de yok || **5** *altun*] V'de yok | *nişanın*]V_3 *nişanını* || **6** *beyrek*]V_3 *beryek* || **7** *ṭurmadum-mı*]V_{3-4} *durmadum-mı* | *boz... üzerine*] V'de yok || **8** *ṣıġın... yıḳmadum-mı*] V'de yok | *meni*]V_5 *beni* || **9** *menüm*]V_5 *benüm* | *kiçmedi-mi oḫ*]V_{5-6} *geçmedi-mi oḳ* || **10** *atanda*]V_6 *atduḳda* | *men*] V'de yok | *oḫuñı yarmadum-mı*]V_6 *oḳuñ geçmedüm-mi* | *güreşde men*]V_6 *güreşdükde ben* || **11** *başmadum-mı*]V_6 *yiñmedüm-mi* || **12** *kiçürmedüm-mi*]V_7 *daḳmadum-mı* | *beyrek men*]V_7 *beryek ben* || **13** *böyle digeç*] V'de yok | *ḳız*]V_8 *ḳ. haman* | *kim... cübbesi-y-ile*] V'de yok

1 *çuḫası-y-ile*] V'de yok | *beyregüñ*]V_8 *ḫan beryegüñ* | *düşdi*]V_{8-9} *d. beryek* D117
idügini ḫatunlar bildi her biri bir bege muştulayu gitdi | *beyrege... ḳaftan*]V_9

[2] geyürüp ṭonatdılar. Haman ḳız ṣıçradı ata bindi, Beyregüñ
[3] atasına anasına muştulıġa çapar gitdi. Ḳız aydur :

[4] Arġap arġap ḳara ṭağuñ yıḫılmış-idi yüceldi aḫır
[5] Ḳanlu ḳanlu ṣularuñ ṣoġılmış-idi çağladı aḫır
Ḳaba [6] ağacuñ ḳurımış-idi yeşerdi aḫır
Şahbaz atuñ ḳarımış-idi [7] ḳulun virdi aḫır
Ḳızıl develerüñ ḳarımış-idi köşek [8] virdi aḫır
V50 Ağ ḳoyunuñ ḳarımış-idi ḳuzı | virdi aḫır
[9] On altı yıllıḳ ḥasretüñ oğuluñ Beyrek geldi aḫır
Ḳayın [10] ata ḳayın ana muştulıḳ maña ne virürsiz

didi. Beyregüñ atası [11] anası aydur :

Dilüñ içün öleyin gelinçügüm
Yoluña ḳurban [12] olayın gelinçügüm
Yalan-ise bu sözlerüñ girçek ola gelinçügüm
[13] Sağ esen çıḳup gelse
D118 Ḳarşu yatan ḳara ṭağlar saña [1] yaylaḳ olsun
Sovuḳ sovuḳ ṣuları saña içit olsun
[2] Ḳulum ḥalayığum saña ḳırnaḳ olsun
Şahbaz atlarum saña [3] binit olsun
Ḳaṭar ḳaṭar develerüm saña yüklet olsun
[4] Ağayılda ağça ḳoyunum saña şölen olsun
Altun aḳçam [5] saña ḥarçlıḳ olsun
Dünlügi altun ban ivüm saña [6] kölge olsun
Ḳara başum ḳurban olsuñ saña gelinçügüm

ṭayalar beryegüñ arḳasına ḳaftanlar || **2** *geyürüp ṭonatdılar*]V_9 *geyürdiler* | *ḳız*] V_{10} *banı çiçek* | *ata*]V_{10} *bir a.* | *beyregüñ*]V_{10} *beryeğüñ* | *muştulıġa çapar*]V_{10} *muştulayu* | *ḳız*]V_{10-11} *çünki vardı ḳayın atasına ḳayın anasına ḳ.* || **4** *yıḫılmış-idi*]V_{11} *yıḳılmışdı* | *aḫır*]V_{12} *gine* || **5** *soġılmış-idi*]V_{12} *şogulmış-dı* | *çağladı... ḳaba*] V'de yok || **6** *ağacuñ ḳurımış-idi*] V'de yok | *aḫır*]V_{12} *gine* | *ḳarımış-idi*] V_{12} *karımış idi* || **7** *aḫır*]V_{13} *gine* | *develerüñ ḳarımış-idi*]V_{13} *deveñ ḳarımışdı* ||
V50 **8** *aḫır*]V_{13} *gine* | *ağ*]V_{13} *ağayılda* | *ḳarımış-idi*]V_{13} *ḳarımışdı* | *aḫır*]V_{11} *gine* || **9** *on*]V_1 *aḫır o.* | *yıllıḳ... oğluñ*]V_1 *yıluñ ḥasreti oğluñ* | *beyrek*] V'de yok | *aḫır*]V_1 *gine* || **9-10** *ḳayın... muştulıḳ*]V_1 *muştulıḳ ḳayın ata ḳayın* || **10** *maña*] V'de yok | *virürsiz*]V_{1-2} *v. diñüz baña* | *beyregüñ*]V_2 *han beryegüñ* | **11** *gelinçügüm*] V'de yok | *yoluña ḳurban*]V_2 *canuña ḳurban* || **12** *girçek*]V_3 *gerçek* || **13** *ṣağ... gelse*]V_3 *gerçek-ise ḥaberüñ* | *saña*] V'de yok
D118 **1** *olsun*]V_4 *o. saña gelinçügüm* | *ṣuları*]V_4 *ṣular* | *olsun*]V_4 *o. gelincügüm* || **2-3** *ḳulum... olsun şahbaz... yüklet olsun*]V_{4-6} *şahbaz... yüklet olsun ḳulum... olsun* || **2** *ḥalayığum*]V_6 *ḳalayığum* | *olsun*]V_6 *o. gelincügüm* || **3** *olsun*]V_5 *o. gelincügüm* | *ḳaṭar ḳaṭar*]V_5 *ḳatar ḳatar* | *olsun*]V_5 *o. gelincügüm* || **4** *ağayılda... aḳçam*] V'de yok || **5** *saña... dünlügi*] V'de yok | *ivüm*]V_7 *evüm* || **6** *olsun*]V_{6-7}

[7] didi. Bu maḥalda bigler Beyregi getürdiler. Ḳazan Big aydur: [8] Muştulıḳ Pay Püre Big oğluñ geldi didi. Pay [9] Püre Big aydur: Oğlum idügin andan bileyim, ṣırça parmağını [10] ḳanatsun, ḳanını destmala dürtsün, gözüme süreyin, [11] açılaçaḳ olur-ise oğlum Beyrekdür didi. Zīrā ağlamaḳdan [12] gözleri görmez olmış-idi. Destmalı gözine siliçek [13] Allah Taʿālanuñ ḳudreti-y-ile gözi açıldı. Atası anası [1] küvlediler Beyregüñ ayağına düşdiler, aydur: D119

Oğul, dünlügi [2] altun ban ivümüñ | ḳabżası oğul V51
Ḳaz[illegible] beñzer ḳızumuñ [3] gelinümüñ çiçegi oğul
Görür gözüm aydını oğul
Ṭutar bilüm [4] ḳuvveti oğul
Ḳalın Oğuz imrençesi canum oğul

diyüben çoḳ [5] ağladı, Allahına şükürler eyledi.

Yalançı oğlı Yaltaçuḳ [6] bunı işitdi, Beyregüñ ḳorḳusından ḳaçdı özini [7] Ṭana Sazına ṣaldı. Beyrek ardına düşdi, ḳova ḳova saza [8] düşürdi. Beyrek aydur: Mere od getürüñ. Getürdiler, sazı [9] oda urdılar. Yaltaçuḳ gördi kim yanar, sazdan çıḳdı [10] Beyregüñ ayağına düşdi, ḳılıcı altından kiçdi. Beyrek [11] daḫı ṣuçından kiçdi. Ḳazan Big aydur: Gel mura-

o. gelincügüm | ḳara]V_7 *benüm ḳ. | ḳurban... saña*]V_6 *saña ḳurban olsun* || **7** *didi*]V_{7-8} *d. bu yañada işiden begler beryegüñ üzerine yığıldılar | bigler beyregi*] V_8 *begler ve ḫanlar beryigi babasına | big aydur*]V_8 *beg ayıdı* || **8** *muştulıḳ... big*]V_9 *pay bere beg m. | didi*]V_{9-10} *d. pay büre begüñ oğlı beryek gideli ağlamaḳdan gözleri görmez olmışdı* || **9** *big*]V_{10} *beg | idügin*]V_{10} *beryek idügini | bileyim*] V_{10} *b. ki | ṣırça*]V_{11} *bir* || **10** *ḳanını*] V'de yok | *destmala dürtsün*]V_{11} *destemalına bulaşdurup | süreyin*]V_{11} *sürüñ* || **11** *olur-ise*]V_{11} *olursa | oğlum*] V'de yok | *beyrekdür*]V_{11} *beryegüñdür | zīrā ağlamaḳdan*] V'de yok || **12** *gözleri... olmışidi*] V'de yok | *destmalı siliçek*] V_{12} *beryek eyle itdi babasınuñ gözine sürdi* || **13** *allah... ḳudreti-y-ile*] V'de yok | *gözi*]V_{12} *gözleri*

1 *küvlediler*]V_{12} *küvleyüp | beyregüñ ayağına*]V_{13} *oğlınuñ üstine | düşdiler*] D119
V_{13} *düşdi | aydur*]V_{13} *anası a. | oğul*]V_{13} *o. sen gideli* || **2** *ivümüñ... oğul*]V_{13-1} V51
evüme şıwan girdi | ḳaza]V_1 *ḳara | ḳızumuñ*]V_1 *ḳızum* || **3** *gelinümüñ ... oğul*]V_1 *gelinüm aġ çıḳardı ḳara geydi | görür gözüm*]V_1 *gözlerimüz | ṭutar bilüm*] V'de yok || **4** *ḳuvveti... canum oğul*] V'de yok | *diyüben*]V_1 *diyüp | çoḳ*] V'de yok || **5** *ağladı... eyledi*]V_{1-3} *ağlaşdılar buzlaşdılar ḳādir allaha şükürler eylediler atdan deveden ḳoyundan ṣığırdan kurbanlar idüp nice ḳul ḳaravaş azad eylediler | oğlı*]D_5 *oğul | yaltaçuḳ*]V_3 *yaltacıḳ* || **6** *beyregüñ*]V_3 *beryegüñ | özini*] V_4 *özüni* || **7** *ṣaldı beyrek*]V_4 *urdı beryek | ḳova ḳova saza*] V'de yok || **8** *düşürdi... getürdiler*] V'de yok | *sazı*]V_4 *ol ṣaza* || **9** *oda urdılar*]V_4 *od urdı | yaltaçuḳ... kim*]V_{4-5} *yalancı oğlı yaltacıḳ gördi-ki | sazdan*] V'de yok || **10** *beyregüñ*]V_5 *beryegüñ | kiçdi beyrek*]V_5 *geçdi beryek* || **11** *kiçdi*]V_6 *geçdi | ḳazan big*]V_6 *ḫan*

duña yetiş. [12] Beyrek aydur: Yoldaşlarumı çıkarmayınça ḥişarı almayınça [13] murada irmezem didi. Ḳazan Big Oğuzına beni
D120 seven binsün [1] didi.

Ḳalın Oğuz bigleri atlandılar, Bayburd Ḥişarına [2] çapar yetdiler. Kāfirler daḫı bunları ḳarşuladılar. Ḳalın [3] Oğuz bigleri aru ṣudan abdest aldılar, aḫ alınların [4] yire ḳodılar iki rik'at namaz ḳıldılar. Adı görklü Muḥammedi [5] yad getürdiler.
V52 Gümbür gümbür naḳaralar dögildi. | Bir ḳıyamat [6] ṣavaş oldı, meydan ṭolu baş oldı. Şökli Meliki [7] bögürdübeni Ḳazan Big atdan yire ṣaldı. Ḳara Teküri Delü [8] Ṭundar ḳılıçladı yire ṣaldı. Ḳara Arslan Meliki [9] Ḳara Budaḳ yire ṣaldı. Derelerde ḳāfire ḳırġun girdi. [10] Yidi kāfir bigi kılıçdan kiçdi. Beyrek, Yigenek, Ḳazan Big, [11] Ḳara Budak, Delü Ṭundar, Ḳazan oğlı Uruz Big bunlar [12] ḥişara yorıyış itdiler. Beyrek otuz ṭoḳuz yigidinüñ [13] üzerine geldi, anları ṣaġ ve esen
D121 gördi, Allaha [1] şükür eyledi. Kāfirüñ kilisesin yıḳdılar, yirine mescid yapdılar. [2] Keşişlerin öldürdiler. Bañ bañlatdılar, 'aziz Tañrı adına ḳudbe [3] oḳıtdılar. Ḳuşuñ ala ḳanını, ḳumaşuñ arusını,

ḳazan beryege | gel]V$_6$ *g. imdi şimden girü | yetiş*]V$_6$ *iriş didi* || **12** *beyrek... çıḳarmayınça*]V$_7$ *beryik ayıtdı ḫanum ḳazan yoldaşlarımı çıḳarup* || **13** *murada*] V$_7$ *muradıma yitmezem | ḳazan*]V$_8$ *haman ḳ. | big*]V$_8$ *beg bir kerre ḫayḳırdı beryik | seven*]V$_8$ *s. begler yigitler*

D120 **1** *bigleri... ḥişarına*]V$_9$ *begleri atlandı bayburt ḥişarı ḳandasın diyüp* || **2** *çapar yetdiler*]V$_9$ *yortdılar | käfirler... ḳarşuladılar*]V$_{9\text{-}10}$ *käfirlerüñ cāsusları vardılar ḫaber itdiler tekür daḫı 'askerini cem' idüp ḳarşu çıḳdılar | ḳalın*] V'de yok || **3** *bigleri*]V$_{10}$ *erenleri | aldılar*]V$_{11}$ *alup | aḫ alınların*] V'de yok || **4** *yire ḳodılar*] V'de yok | *ḳıldılar*]V$_{11}$ *ḳılup atlarına suvar olup | muḥammedi*]V$_{11}$ *muḥammede* || **5** *yad getürdiler*]V$_{11}$ *ṣalavat getürüp ḳından ḳılıç sıyırıp tekbir getürüp käfire at ṣaldılar | gümbür gümbür*] V'de yok | *dögildi*]V$_{12\text{-}13}$ *çalındı borılar ötdi cigerinde olanlar belirtdi muḫanneşler kenar ṣıyırtdı beg nökerden*
V52 *nöker begden | bir ḳıyamat*]V$_1$ *nöker begden ayrıldı ḳıyametüñ* || **6** *ṣavaş*]V$_1$ *bir güni | ṭolu... oldı*]V$_{1\text{-}2}$ *baş-ile ṭoldı yidi käfir begi kılıçdan geçdi* || **6-7** *şökli... ṣaldı*]V$_3$ *ḳazan beg sökli meliki yıḳdı başın kesdi* || **7** *teküri*]V$_2$ *tekür meliki | delü*] V'de yok || **8** *ṭundar... ṣaldı*]V$_{2\text{-}3}$ *dundar yıḳup başın kesdi | arslan meliki*] V$_3$ *aslan melikini* || **9** *yire ṣaldı*]V$_3$ *yıḳup başın kesdi* || **9-11** *derelerde... bunlar*] V$_{4\text{-}5}$ *käfirüñ ṣancağın tuğun beryek-ile yegenek ḳılıçladı yire ṣaldı begler cem' olup ḫan ḳazan öñlerince* || **12** *beyrek... ṭoḳuz*]V$_5$ *beryik ḳırḳ* || **13** *ve esen*] V'de yok | *gördi allaha*]V$_5$ *buldı tañrıya*

D121 **1** *eyledi*]V$_5$ *ḳıldı | käfirüñ*] V'de yok *kilisesin yıḳdılar*]V$_{5\text{-}6}$ *kiliselerin yıḳup* || **2** *keşişlerin*]D$_2$ *keşişlerden* V'de yok | *öldürdiler*] V'de yok | *'aziz... ḳudbe*]V$_6$ *namaz ḳıldılar* || **3** *oḳıtdılar*] V'de yok | *arusını*]V$_6$ *eyüsini* || **4** *ṭoḳuz-*

ḳızuñ gökçegini, [4] ṭoḳuzlama çırġap çuḫa ḫanlar ḫanı Bayındıra pencik çıḳardılar. [5] Pay Püre Bigüñ oğlançuġı Beyrek, meliküñ [6] ḳızın aldı, aġ ban ivine aġ otağına girü döndi, dügüne [7] başladı. Bu ḳırḳ yigidüñ bir ḳaçına Ḫan Ḳazan, bir ḳaçına [8] Bayındır Ḫan ḳızlar virdiler. Beyrek daḫı yidi ḳız ḳarındaşını [9] yidi yigide virdi. Ḳırḳ yirde otaḳ dikdi. Otuz ṭoḳuz [10] ḳız ṭāli'lü ṭāli'ine birer oḫ atdı. Otuz ṭoḳuz yigit oḫınuñ [11] ardınça gitdi. Ḳırḳ gün ḳırḳ gice ṭoy dügün eylediler. Beyrek [12] yigitleri-y-ile murad virdi murad aldı. Dedem Ḳorḳut geldi şadılıḳ [13] çaldı, boy boyladı ṣoy ṣoyladı, ġāzi erenler [1] başına ne geldügin söyledi, bu **D122**
Oğuz-nāme Beyregüñ olsun [2] didi. **V53**

| Yöm vireyin ḫanum: *Yirlü* ḳara ṭaġlaruñ yıḳılmasun, kölgelüçe [3] ḳaba aġacuñ kesilmesün, aġ ṣaḳallu babañ yiri uçmaḳ olsun, [4] aġ pürçeklü anañ yiri behişt olsun, oğul-ile ḳarındaşdan[5] ayırmasun, aḫır vaḳtında aru imandan ayırmasun, āmin āmin [6] diyenler dīdār görsün. Yığışdursun dürişdürsün [7] günahuñuzı adı görklü Muḥammed Muṣṭafa yüzi ṣuyına bağışlasun ḫanum hey.

[8] ḲAZAN BİG OĞLI URUZ BİGÜÑ ṬUTSAḲ OLDUĞI BOYI [9] BEYĀN İDER ḪANUM HEY **V68-7**

Bir gün Ulaş oğlı Ḳazan Big [10] yirinden ṭurmış-idi. Ḳara

lama... ḫanı] V'de yok | *bayındıra*]D_4 *bayındır* V_7 *bayındır ḫana* || **5** *pay... oğlançuġı*] V'de yok || **5-6** *beyrek... ḳızın*]D_{5-6} *beyrek pay piçen m. ḳ.* V_7 *meliküñ ḳızı ile beryek 'ahd itmişdi* || **6** *aldı*]V_7 *a. girü döndi* | *ivine*]V_8 *evine* | *girü döndi*]V_8 *geldi* || **7** *ḫan ḳazan*]V_8 *ḳazan beg ḳız virdi* || **8** *ḳızlar virdiler*]V_9 *ḳız virdi* | *beyrek*]V_9 *beryek* | *ḳarındaşını*]V_9 *ḳardaşını* || **9** *yirde*]V_{10} *yire* | *otuz toḳuz*]V_{10} *ḳırḳ* || **10** *oḫ*]V_{10} *oḳ* | *otuz... oḫınuñ*]V_{10} *yigitler oḳ* || **11** *ṭoy*] V'de yok | *eylediler beyrek*]V_{11} *oldı beryek ol gice* || **12** *yigitleri... aldı*]V_{11} *yigitleri ile muradlarına maḳṣudlarına yitdi* | *geldi* V'de yok || **12-13** *şadılıḳ... ṣoyladı*] V_{12} *ṣoy ṣoyladı boy boyladı ḳopuz çaldı şazılıḳ eyledi* | *ġāzi erenler*]D_{13} *ġ. erenlere* V'de yok

1 *başına... söyledi*] V'de yok | *oğuz-nāme*]V_{12} *oğuznāmeyi* | *beyregüñ olsun*] V'de yok || **2** *didi*]V_{13-1} *söyledi ne d. ol ögdügüm yig erenler dünyaya benüm diyenler ecel aldı yir gizledi fāni dünya kime ḳaldı gelimlü gidimlü dünya soñ ucı ölümlü dünya* | *yirlü*] D'de yok || **3** *uçmaḳ*]V_2 *uçmaġ* || **4** *behişt*]V_3 *cennet* || **5** *vaḳtında*]V_3 *vaḳtda* | *aru*] V'de yok | *imandan*]V_{4-5} *imandan ḳur'andan* || **6** *dīdār*]V_4 *dīzār* | *yığışdursun dürişdürsün*] V'de yok || **7** *günahuñuzı... ṣuyına*]V_4 *günahlarıñuzı ḥabib ḥörmetine* | *ḫanum hey*] V_4 *allah*

8-9 *ḳazan... hey*] D'de kalın yazı ile V_7 *ḥikāyet-i ḳażan begüñ oğlı uruz ḫan dutsaḳ olduğıdur* **V68**

yirüñ üzerine otaḫların tikdürmiş-idi. [11] Biñ yirde ipek ḫalıçası döşenmiş-idi. Ala ṣayvan gök [12] yüzine aşanmış-idi. Ṭoḳsan tümen genç oğuz ṣoḥbetine dirilmiş-idi. [13] Ağzı böyük ḫumralar
D123 ortalığa ṣalınmış-idi. Ṭoḳuz yirde badyalar [1] ḳurılmış-idi. Altun ayaḳ ṣurāhiler dizilmiş-idi. Ṭoḳuz [2] ḳara gözlü, örme ṣaçlu, elleri bileginden ḳınalu parmaḳları [3] nigarlu, boğazları birer ḳarış
V69 kāfir | ḳızları al şarabı [4] altun ayağ-ile ḳalın Oğuz biglerine gezdürürler-idi. Her birinden [5] Ulaş oğlı Salur Ḳazan içmiş-idi. Çırġap çırġap [6] çadır otaḳ bağışlar-idi, ḳaṭar ḳaṭar develer bağışlar-idi. [7] Oğlı Uruz ḳarşusında yay söykenüp ṭurur-idi. [8] Ṣağ yanında ḳardaşı Ḳara Göne oturmış-idi. Ṣol yanında [9] ṭayısı Aruz oturmış-idi. Ḳazan ṣağına baḳdı ḳaş [10] ḳaş güldi, ṣolına baḳdı çoḳ sevindi, ḳarşusına [11] baḳdı oğlançuğını Uruzı gördi elin eline çaldı [12] ağladı. Oğlı Uruza bu iş ḫoş gelmedi. İlerü
D124 [13] geldi, diz çökdi, babasına çağırup ṣoylar, görelüm [1] ḫanum ne ṣoylar :

Aydur :

Ünüm añla menüm sözüm diñle ağam [2] Ḳazan
Ṣağuña baḳduñ ḳaş ḳaş güldüñ
Ṣoluña baḳduñ [3] çoḳ sevindüñ
Ḳarşuña baḳduñ beni gördüñ ağladuñ

9 *ḳazan*]$V_{8\text{-}10}$ *erenlerüñ arṣlanı tülü ḳuşuñ yavrusı beze miskin ümidi ḳalmış yigit arḳası ḳalın oğuz paşası ḳan abḳazuñ ḳarımı koñur atuñ eyesi kara gönenüñ ḳardaşı kara budaḳ ʿemmisi ḫan uruzuñ babası salur ḳażan | big*] V'de yok || **10** *ṭurmış-idi*]V_{10} *durmış idi | otaḫların... idi*]$V_{10\text{-}11}$ *otaḳların ḳurmış-idi* || **11** *ḫalıçası*]V_{11} *ḳalıçası | ṣayvan*]V_{11} *sayvan* || **12** *aşanmış-idi*]V_{11} *esenmiş-idi | ṣoḥbetine*]V_{12} *ḳażanuñ s. | dirilmiş-idi*]V_{12} *derilmiş-idi* || **13** *ḫumralar*]V_{12} *ḫamirler | ṣalınmış-idi*]V_{12} *ṣalınmışdı | ṭoḳuz... badyalar*] V'de yok

D123 **1** *kurılmış... dizilmiş-idi*] V'de yok || **2** *örme*]V_{13} *ḫub ṣüretlü ö. | parmaḳları*]V_{13} *ṭırnaḳları* || **3-4** *al... ḳalın*]V_1 *altun ayaḳlu surāhiler al ṣarab-ile* ||
V69 **4** *biglerine gezdürürler-idi*]V_1 *beglerine ṣunarlardı | birinden*]V_1 *birinüñ elinden* || **5** *salur*]D_5 *saluz* V_2 *ṣalur | ḳazan içmiş-idi*]V_2 *ḳażan içmişdi* || **6** *çadır otaḳ*]V_2 *çadırlar otaḳlar | b.-idi*]V_2 *b. idi | ḳaṭar ḳ.... idi*]$V_{2\text{-}3}$ *ḳara gözlü ḳara ḳul ḳaravaş bağışlardı* || **7** *oğlı*]V_3 *oğlancuğı | ṭurur-idi*]V_3 *durmış idi* || **8** *ḳardaşı*]V_4 *ḳażanuñ ḳ.* || **9** *oturmış-idi*]V_4 *oturmışdı | oturmış-idi ḳazan*]$V_{4\text{-}5}$ *oturmışdı ḳażan beg* || **10** *çoḳ sevindi*]V_5 *ḳaş ḳaş güldi | oğlançuğını*]V_6 *oğlı | uruzı*]D_{10} *اورزوی* || **12** *oğlı*]V_6 *ḳazan o. | iş*]V_6 *vażiʿ | ilerü*]V_7 *ḳahır geldi i.* || **13** *diz*]V_7 *dizin | babasına*] V'de yok

D124 **1** *ḫanum*] V'de yok | *aydur*]V_7 *uruz a. | menüm*] V'de yok || **2** *ḳazan*]V_8 *ḳażan | ḳaş ḳaş*] V'de yok | *ṣoluña*] D_2 V_8 *ṣolına* || **3** *çoḳ*] V_8 *güldüñ |*

Sebeb [4] nedür digil maña
Ḳara başum ḳurban olsun babam saña
didi,
[5] Dimez olur-iseñ
Ḳalḳubanı yirümden men ṭururam
Ḳara gözlü [6] yigitlerümi boyuma *men* aluram
Ḳan Abḳaza iline men giderem
Altun [7] ḫaça elümi men başaram
Pilon geyen keşişüñ elin *men* öperem
[8] Ḳara gözlü kāfir ḳızın men aluram
Daḫı senüñ yüzüñe men [9] gelmezem
Ağladuğuña sebeb ne digil maña
Ḳara başum ḳurban olsun [10] ağam saña
didi. Ḳazan Big alaldı, oğlanuñ yüzine [11] baḳdı, | çağırup ṣoylar, V70
görelüm ḫanum ne ṣoylar :
Ḳazan aydur :
[12] Berü gelgil ḳulunum oğul,
Ṣağum ala baḳduğumda ḳarṭaşum Ḳara [13] Göneyi gördüm
Baş kesüpdür ḳan döküpdür çuldı alupdur [1] ad ḳazanupdur D125
Ṣolum ala baḳduğumda ṭayım Aruzı gördüm
[2] Baş kesüpdür ḳan döküpdür çuldı alupdur ad ḳazanupdur
[3] Ḳarşum ala baḳduğumda seni gördüm
On altı yaş yaşladuñ

beni]V_9 *ben uruzı* | *ağladuñ*]V_9 *ḳan a.* || **4** *maña*]V_9 *baña* | *babam*] V_{10} *ağam* | *didi*]V_{10} *eger* || **5** *olur-iseñ*]V_{10} *olsañ* | *men*] V'de yok | *ṭururam*] V_{10} *dururam* || **6** *yigitlerümi*]V_{10} *yigitlerüm* | *boyuma*]D_6 V_{10} *boynıma* | *men*] D'de V'de yok | *iline men*]V_{11} *käfir eline ben* || **7** *elümi men*]D_7 *men e.* V_{12} *elümi ben* | *pilon*]V_{11} *yılan* | *keşişüñ*]D_7 كشيناك | *men*] D'de yok V_{12} *ben* | *öperem*] D_7 *öpdüm* || **8** *ḳızın men*]V_{12} *ḳızların ben* | *daḫı*]V_{12} *ayruḳ* | *men*] V_{12} *ben* || **9** *ağladuğuña sebeb*]V_{12-13} *ağladuğuñ sebebini* | *ne*] V'de yok || **10** *ağam*] V_{13} *babam* | *ḳazan*]V_{13} *ḳażan* | *big alaldı*] V'de yok | *oğlanuñ*]V_{13} *oğlınuñ* || **11** *çağırup*] V'de yok | *ṣoylar*]V_1 *ṣoyladı* | *ḫanum*] V'de yok | *ṣoylar*] V70
D'de kalın yazı ile V_1 *söyledi* | *ḳazan*] V'de yok || **12** *ṣağum ala*]V_1 *ṣağuma* | *ḳarṭaşum*]V_1 *ḳarındaşım* || **13** *kesüpdür*]V_2 *kesüp* | *çuldı*]D_{13} *çundı* (چوندى)

1 *ṣolum ala*]V_2 *ṣoluma* | *ṭayım*]V_2 *dayım* | *aruzı*]D_1 ارزوى V_3 *uruzı* || **2** *kesüpdür*]V_3 *kesüp* || **3** *ḳarşum ala*]V_3 *ḳarşuma* | *on... yaşladuñ*]V_4 *ağladuğuma sebeb oldur ki atam öldi ben ḳaldum yirin yurdın ben dutdum* || **4** *bir... düşem*] D125

[4] Bir gün ola düşem ölem sen ḳalasın
Yay çekmedüñ oḫ [5] atmaduñ baş kesmedüñ ḳan dökmedüñ
Ḳanlu Oğuz içinde [6] çuldı almaduñ

Yarınki gün zaman dönüp ben ölüp sen [7] ḳalıçaḳ tacum taḫtum saña virmeyeler diyü soñumı añdum ağladum [8] oğul didi. Uruz burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

[9] Aydur :

A big baba
Deveçe böyümişsin köşekçe ʿaḳluñ yoḳ
[10] Depeçe böyümişsin ṭarıça beynüñ yoḳ

hüneri oğul [11] atadan-mı görür ögrenür, yoḫsa atalar oğuldan-mı ögrenür, [12] ḳaçan sen meni alup kāfir serḥaddına çıḳarduñ kılıç çalup [13] baş kesdüñ, men senden ne gördüm ne öğrenem didi.

D126 Ḳazan [1] Big elin eline çaldı, ḳaş ḳaş güldi, aydur: A bigler [2] Uruz ḫub söyledi, şeker yidi, bigler siz yiñüz içüñüz [3] ṣoḥbetüñüz ṭağıtmañuz, men bu oğlanı alayın ava gideyin, [4] yidi günlik azuğ-ile çıḳayın, oḫ atduğum yirleri ḳılıç [5] çalup baş kesdügüm yirleri göstereyim, kāfir serḥaddına, [6] Cızığlara, Ağlağana, Gökçe Ṭağa aluban çıḳayın, soñra [7] oğlana gerek olur a bigler didi.

V_4 *yarınki gün ben-daḫı | yay*]V_5 *karularuñ y. | çekmedüñ*]D_4 *çekmegüñ* V_5 *dartmadın | oḫ*]V_5 *oḳ* || **5** *atmaduñ*]V_5 *atmadın | kesmedüñ*]V_5 *kesmedin | ḳan dökmedüñ*] V'de yok | *ḳanlu*]V_5 *ḳalın | içinde*]V_5 *elinden* || **6** *çuldı*]V_5 *çulda | yarınki... sen*] V'de yok || **7** *ḳalıçaḳ*] V'de yok | *tacum*]D_7 *a tacum* V_6 *tacımı | taḫtum*]V_6 *taḫtımı | añdum ağladum*]V_6 *añup ağların* || **8** *oğul*]V_6 *ağladuğuma sebeb budur o. | uruz*]V_7 *uruz da | ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **9** *a big*]V_7 *begüm | böyümişsin*]V_7 *böyimişsin* || **10** *ṭarıça*]V_8 *daruca | hüneri*]V_8 *bu hünerleri | öğrenür*] D *öğrenür-e* V'de yok | *atalar*]V_8 *ata | ögrenür*]V_9 *görür didi* || **12** *meni... çıḳarduñ*]V_9 *kāfir serḥaddına beni alup varduñ | ḳılıç*]V_9 *öñümde ḳ. | çalup*]V_9 *urup* || **13** *men*]V_9 *ben | ḳazan*]V_{10} *ḳażan*

D126 **1** *big*]V_{10} *beg | a*] V'de yok | *bigler*]V_{10} *begler* || **2** *ḫub... yidi*] D *ḫub. s. y.* V_{10} *şekerler yidi ḫ. s. | bigler*]V_{11} *begler | yiñüz*]D_2 *yiñüñüz* (يكوكز) || **3** *ṣoḥbetüñüz*]V_{11} *ṣoḥbetiñüz | men*] V'de yok | *alayın*]V_{11} *alayım | gideyin*] V_{11} *gideyim* || **4** *oḫ*]V_{12} *oḳ | yirleri*]V_{12} *cıda ṣunduğum y. göstereyin* || **6** *cızığlara ağlağana*] V'de yok | **7** *a*] V'de yok | *bigler*]V_{13} *begler | ḳoñur*]D_7 *ḳoñuz | atın*]

V71 V_{13} *atını* || **8** *buṭun*] V'de yok | *yigit*]V_1 *yigidini | ṣoyladı*] V'de yok || **9** *yiğidin*] V_1 *y. ṣoyladı* || **10** *ḳazan... üzerine*]V_{1-2} *ḳara ṭağlar göksine ḳażan oğulcuğı-y-ile* || **11** *yıḳdı*]V_2 *aldı* || **12** *alañ*]V_2 *alan | tikdi*]V_3 *dikdürdi | bigler ile*]V_3 *begler-ile* || **13** *ṭaṭyan ḳal'asından*]V_3 *ṭaṭyandan*

Ḳoñur atın çekdürdi,[8] buṭun bindi. Üç yüz muraṣṣa'| ṭonlu yigit ṣoyladı [9] boyına aldı. Ḳırḳ ala gözlü yigidin Uruz boyına aldı. [10] Ḳazan oğlını alup ḳara ṭağlar üzerine ava çıḳdı. [11] Av avladı ḳuş ḳuşladı, ṣığın geyik yıḳdı. Gök [12] alañ görklü çemene çadır tikdi. Bir ḳaç gün bigler ile [13] yidi içdi. V71

Meger başı açuḳ Ṭaṭyan Ḳal'asından [1] Aḳ Saḳa Ḳal'asından kāfirüñ cāsusı var-idi. Bunları [2] görüp teküre geldi, aydur: Hay ne otursın, itüñi [3] avlatmayan, çetügüñi mavlatmayan alplar başı Ḳazan oğlançuğı [4] ile serḫoş olup yaturlar didi. On altı biñ ḳara [5] ṭonlu kāfir ata bindi, Ḳazanuñ üzerine ılġar yetdi. [6] Baḳdılar gördiler altı bölük toz indi. Kimi aydur: Geyik [7] tozıdur, kimi aydur: yağı tozıdur. Ḳazan aydur: Geyik olsa [8] bir ya iki bölük olur-idi, bu gelen bilmiş oluñ yağıdur [9] didi. Toz yarıldı; gün kibi ṣıladı, deñiz kibi [10] yayḳandı, meşe kibi ḳararadı, on altı biñ ip üze[11]ngülü kiçe börklü azġun dinlü ḳızġun dillü kāfir [12] çıḳa geldi. Ḳazan ḳoñur atın çekdürdi buṭun bindi. [13] Oğlı Uruz cılavısını çekdürdi bidevi atın [1] oynatdı ḳarşu geldi, aydur : D127 D128

Berü gelgil ağam Ḳazan
Deñiz [2] kibi ḳararup gelen nedür
Od kibi ṣılayup ılduz kibi parlayup [3] gelen nedür
Ağız dilden biş kelime ḫaber maña
Ḳara başum ḳurban [4] olsun babam saña

didi. Ḳazan aydur :

Berü gelgil arslanum [5] oğul

1 *saḳa ḳal'asından*]V_3 *saḳadan* | *var-idi bunları*] V'de yok || **2** *görüp teküre*] V'de yok | *hay*] V'de yok || **3** *çetügüñi*]V_4 *çetügüñ* | *alplar başı*]D_3 الپلر باشی | *ḳazan*]V_4 *ḳażan* || **3-4** *oğlançuğı ile*]V_4 *oğlu-y-ile* || **4** *olup*] V'de yok || **5** *ṭonlu*]V_5 *dinlü* | *ḳazanuñ... yetdi*]V_5 *ḳażanuñ üstine yorudı* || **6** *baḳdılar gördiler*] V'de yok | *toz indi*]V_6 *göründi* || **7** *ḳazan*]V_6 *ḳażan* | *geyik*]V_6 *g. tozı* || **8** *ya*] V'de yok | *olur-idi*]V_7 *olurdı* | *bilmiş oluñ*] V'de yok || **9** *ṣıladı*]V_7 *ışladı* || **10-11** *ip üzengülü*]D_{10-11}*it ürmeklü* (ایت اوزمکلی) || **11** *kiçe... dinlü*]V_8 *azġun d. k. b.* | *ḳızġun dillü*] V'de yok || **12** *çıḳa*]V_8 *ḳażanuñ öñine ç.* | *ḳazan*]V_8 *ḳażan* | *koñur*]D_{12} *koñuz* | *atın*]V_9 *atını* | *buṭun*]V_9 *budın* || **13** *uruz*]V_9 *aruz* | *cılavısını*]V_9 *cılavusını* | *bidevi atın*] V'de yok D127

1 *oynatdı*]V_9 *budın bindi babasına* | *geldi*]V_9 *vardı* | *aydur*] V'de yok | *ḳazan*]V_{10} *ḳażan* || **2** *ḳararup*]V_{10} *ḳararıp* | *ṣılayup*]V_{10} *yalabıyıp* | *ılduz... parlayup*] V'de yok || **3** *biş kelime*]V_{10-11} *ağam ḳażan* | *maña*]V_{11} *baña* | **4** *babam*]V_{11} *begüm* | *ḳazan*]V_{11} *ḳażan* || **5** *yayḳanup*]V_{12} *ḳararıp* || **6** *ṣılayup* D128

Ḳara deñiz kibi yayḳanup gelen
Kāfirüñ leşkeridür
[6] Gün kibi şılayup gelen
Kāfirüñ başında ışuğıdur
Ilduz [7] kibi parlayup gelen
Kāfirüñ cıdasıdur
Azġun dinlü [8] yağı kāfirdür oğul

V72 didi. Oğlan aydur: Yağı diyü neye [9] dirler? | Ḳazan aydur: Oğul anuñ-içün yağı dirler ki biz anlara [10] yetsevüz öldürürüz, anlar bize yetse öldürür didi. Uruz [11] aydur: Baba içinde big yigitler öldürseler ḳan ṣorarlar-mı [12] da'vilerler-mi? Ḳazan aydur: Oğul biñ kāfir öldürseñ [13] kimse senden ḳan da'vilemez, amma azġun
D129 dinlü kāfirdür, [1] ḫub yirde ṭuş oldı, veli maña sen yaman yirde duşaḳ [2] olduñ oğul didi. Uruz burada ṣoylamış, görelüm [3] ḫanum ne ṣoylamış :

Uruz aydur :
Berü gelgil ağam Ḳazan
Ḳalḳubanı [4] yirümden
Bidevi atum saḳlar-idüm bu gün içün
Güni geldi
Aġ [5] meydanda segirdeyin senüñ içün
Ala evren süvri cıdamı [6] ṣaḳlar-idüm bu gün içün
Güni geldi
Ḳaba ḳarın giñ gögüsde [7] oynadayım senüñ-içün
Ḳara polat öz ḳılıcum ṣaḳlar-idüm [8] bu gün içün
Güni geldi
Sası dinlü kāfir başın kesdüreyim [9] senüñ-içün
Egni bek demür ṭonum saḳlar-idüm bu gün içün

V72 *gelen*]V_{12} *ışılayan* | *ılduz*]V_{12} *yılduz* || **8** *oğul*] V'de yok | *oğlan*]V_{13} *oğlı* || **9** *ḳazan*]V_1 *baba didi* | *aydur*]V_1 *ayıtdı ki* | *oğul... içün*] V'de yok | *yağı*]V_1 *y. şuña* || **10** *yetsevüz*]V_1 *yitsevüz* | *yetse*]V_1 *yitse* || **11** *big*]V_2 *beg* | *öldürseler*]V_2 *ölse* | *ṣorarlar-mı*]D_{11} صورلرى V'de yok || **12** *ḳazan*]V_2 *ḳażan*

D129 **1** *veli*] V'de yok | *maña*]V_2 *baña* | *sen*] V'de yok || **2** *olduñ*]V_4 *o. baña* | *uruz*]V_4 *böyle diyicek u.* || **3** *ḳazan*]V_5 *ḳazan* || **4** *saḳlar*]V_5 *ṣaḳlar* || **5** *segirdeyin*] D_5 *segirdüben* | *evren*] D_5 اوزان ||**6** *giñ*]D_6 كيك V_6 *geñ* | *gögüsde*] D *göksinde* V_6 *gögisde* || **7** *oynadayım*]D_7 *oynadam* V_7 *oynadayın* | *ḳara... idüm*] V'de yok || **8-11** *bu... saḳlar-idüm*] V'de yok || **11** *bu gün içün*]D_{11} *senüñ-içün* || **11-12** *güni... içün*] V'de yok || **13** *kāfir... senüñ-içün*] V'de yok

[10] Güni geldi
Yiñ yaḳalar dikdüreyim senüñ-içün
Başumda [11] ḳunt ışuḳlar ṣaḳlar-idüm bu gün içün
Güni geldi
Ḳaba çomaḳ [12] altında boğradayım senüñ içün
Ḳırḳ yigidüm saḳlar-idüm [13] bu gün içün
Güni geldi
Käfir başın kesdüreyim senüñ-içün,
[1] Aṣlan adum ṣaḳlar-idüm bu gün içün **D130**
Güni geldi
Yaḳa ṭutup käfir-ile [2] uğraşayım senüñ-içün,
Ağız dilden bir ḳaç ḳelime ḫaber maña
[3] Ḳara başum ḳurban olsun ağam saña
didi. Ḳazan burada ṣoylamış, [4] görelüm ḫanum ne ṣoylamış :
Ḳazan aydur :
Oğul oğul ay [5] oğul
Menüm ünüm añla sözüm diñle
Ol käfirüñ üçin [6] atup birin yarmaz oḳçısı olur
Hay dimedin başlar [7] kesen celladı olur
Adam etin yaḫnı ḳılan aşbazı [8] olur
Sen varası käfir degül
Ḳalḳubanı yirümden men [9] ṭurayım
Ḳoñur atuñ biline men bineyim
Gelen käfir menümdür men [10] varayım
Ḳara polat öz ḳılıcum çalayın
Azġun dinlü [11] käfirdür başların keseyin
Döne döne ṣavaşayın [12] döne döne çekişeyin
Ḳılıç çalup baş kesdügüm görgil [13] ögrengil

1 *aṣlan... saḳlar-idüm*] V'de yok | *bu... içün*]D_1 *senüñ içün* | *güni geldi*] D'de V'de yok | *yaḳa...-ile*] V'de yok || **2** *uğraşayım... içün*] V'de yok | *kelime*] V_7 *kelime* | *maña*]V_7 *baña* || **3** *didi*]D'de yok | *ḳazan*]V_8 *ḳażan* || **4** *ḫanum*]V'de yok | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile | *ḳazan aydur*]V'de yok | *ay*] V'de yok || **5** *oğul*] V'de yok | *menüm*]V_9 *benüm* | *ünüm añla*] V'de yok || **6** *birin*]V_9 *biri* || **7** *kesen*]V_9 *keser anlaruñ* | *yaḫnı*]D_7 *yaḫnı* | *ḳılan*]V_{10} *k. anuñ*||**8** *degül*]V_{10} *d. azġun dillü käfirdür* || **8-9** *kalḳubanı... ṭurayım*] V'de yok || **9** *ḳoñur*]D_9 *ḳoñuz* | *atuñ... menümdür*] V'de yok | *men*]V_{10} *ben* || **10** *varayım*]V_{10} *varayın* | *ḳara... dinlü*] V'de yok || **11** *käfirdür*] V'de yok | *başların keseyin*]V_{11} *başlarını ben keseyim* | *şavaşayın*] V_{11} *şavaşayım* || **12** *çekişeyin*]V_{11} *dögüşeyim* || **13** *gerek olur*]D_{13} *gereklüdür* | *uruz*]V_{12} *u. daḫı* **D130**

Ḳara başuña düşende gerek olur
D131 didi. Uruz [1] burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :
Aydur :

A big [2] baba işidürem
Amma ʿArafatda irkek ḳuzı ḳurban içün
[3] Baba oğul ḳazanur ad içün
Oğul-da ḳılıç ḳuşanur baba [4] ġayreti-y-içün
V73 | Menüm de başum ḳurban olsun senüñ-içün

didi. [5] Ḳazan burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :
Ḳazan [6] aydur :

Oğul oğul ay oğul
Yağıya girüp baş kesmedüñ
[7] Adam öldürüp ḳan dökmedüñ
Ala gözlü ḳırḳ yigidi boyuña [8] alġıl
Göksi gözel ḳaba ṭağlar başına çıḳġıl
Menüm [9] ṣavaşduğum menüm dögişdügüm
Menüm çekişdügüm menüm ḳılıçlaşduğum
[10] Görgil ögrengil ve hem bize puṣu olġıl oğul

didi. Uruz [11] babasınuñ sözin ṣımadı, ḳayıdup girü döndi. [12] Yirden yüce ṭağlar başına yoldaşların alup çıḳdı [13] Ol zamanda
D132 oğul ata sözin iki eylemez-idi, iki [1] eylese ol oğlanı ḳabul eylemezler-idi. Uruz giñ [2] yaḳadan süñüsin ṣançdı ṭurdı.

Ḳazan Big gördi [3] ki kāfir ḳatı yaḳlandı. Atından indi, aru *sudan* abdest aldı, [4] aġ alnın yire ḳodı iki rikʿat namaz

D131 **1** *görelüm... ne*] V'de yok | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V'de yok | *a big*] V_{12} *begüm* || **2** *işidürem*]V_{12} *i. ne dirsin* | *amma*] V'de yok | *ḳuzı*]V_{13}
V73 *ḳoyun* || **4** *ġayreti-y-içün*]V_{13} *ġayreti içün* | *menüm de*]V_1 *benüm* | *ḳurban*]V_1 *ḳurban* || **5** *ḳazan... ne*] V'de yok | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V'de yok | *ḳazan*]V_1 *ḳażan* || **7** *öldürüp*]V_2 *öldürmedüñ* | *yigidi boyuña*]V_2 *yigidüñ boyıña* || **8** *ṭağlar*]V_2 *dağlar* | *çıḳġıl*]V_3 *alup ç.* | *menüm*]V_3 *benüm* || **9** *menüm döğişdügüm*]V_3 *görgil benüm dögüşdügüm* | *menüm ç. m. ḳılıçlaşduğum*]V_3 *ḳılıç çalup baş kesdügüm* || **10** *ve*]V_4 *didi* | *puṣu*]V_4 *pusu* | *oğul*] V'de yok || **11** *ṣımadı*]V_4 *ṣındurmadı* | *ḳayıdup ... döndi*] V'de yok || **12** *yirden... çıḳdı*] V'de yok || **13** *oğul*]V_{4-5} *oğullar ataya muḫalifet itmezdi oğullar* | *eylemez-idi*]V_5 *eylemezdi*

D132 **1** *oğlanı*]V_5 *oğulı* | *eylemezler-idi*]V_5 *eylemezlerdi* | *uruz*]V_6 *u. beg* | *giñ*] V'de yok || **2** *yaḳadan*] V'de yok | *süñüsin*]V_6 *davlıbaz urup süñüsini* | *ṣançdı ṭurdı*]V_6 *ṣancup durdı* | *ḳazan big*]V_6 *ḳażan beg* | *gördi*] V'de yok || **3** *ki... yaḳlandı*] V'de yok | *indi*]V_6 *yire i.* | *ṣudan*] D'de V'de yok || **4** *aġ... ḳodı*]

ḳıldı. Adı görklü [5] Muḥammedi yad getürdi, ḳara dinlü kāfire göz ḳarartdı, [6] hayḳırdı, at ṣaldı ḳarşu vardı, ḳılıç urdı. [7] Gümbür gümbür ṭavullar çalındı, burması altun tuç [8] borılar çalındı. Ol gün cılasun big erenler döne [9] döne ṣavaşdı. Ol gün ḳara polat öz ḳılıçlar çalındı. [10] Ol gün ḳarġu dillü ḳayın oḫlar atıldı, ala evren [11] süvri cıdalar süsildi. Ol gün nāmerdler muḫannetler [12] ṣapa yir gözetdi. Ol gün baḳa baḳa Ḳazan oġlı Uruzuñ [13] ʿişḳı geldi, aydur :

Berü gelüñ ḳırḳ yoldaşum
Size ḳurban [1] olsun menüm başum D133

Görür-misiz ağam Ḳazan baş kesdi [2] ḳan dökdi, oğlan uşaḳ yimek yimekçe gelmez didi. [3] Babam bu kāfirleri esirgemiş kibi, meni seven yigitlerüm ne ṭurursız, [4] kāfirüñ bir uçına depelüm didi. Ḳara ḳoçın oynatdı Uruz [5] kāfirüñ ṣağına at depdi. Ṣağlu ṣollu kāfiri ḫub [6] ṭaġıtdı. Ṣanasın-kim ṭar yolda|ṭolu düşdi, ya V74
ḳara [7] ḳazuñ içine ṣāhin girdi. Kāfirüñ uçını başdı, [8] ṭaġıtdı. Azġun dinlü kāfir buñaldı, oḫa girdi [9] ḳovulan kimse. Oğlanuñ bidevi atın oḫladılar, at yıḫıldı. [10] Kāfirler Uruzuñ üzerine çoḫ-idi. Uruzuñ ḳırḳ [11] yigidi atdan indi, ala ḳalḳan bağını ḳışa dügdiler, [12] ḳılıç ṣıyırdılar, Uruzuñ üzerine çoḳ ṣavaşdılar. [13] Ḳalabalıḳ ḳorḫudur, derin olsa baturur. Yayanuñ umudı

V'de yok || **5** *muḥammedi yad*]V_7 *muḥammede ṣalavat* | *ḳara*]V_7 *daḫı ḳ.* | *dinlü*] V_7 *dinlü* | *göz ḳarartdı*] V'de yok || **6** *hayḳırdı*] V'de yok | *ṣaldı*]V_8 *ṣaldılar* | *ḳarşu vardı*] V'de yok | *urdı*]V_8 *urdılar düpe düpler* || **7** *gümbür gümbür ṭavullar*] V_8 *gümür gümür davullar* | *burması*]V_8 *ol gün b.* || **8** *cılasun... erenler*]V_9 *cılasınlar* || **9** *ṣavaşdı*]V_9 *ṣavaşdılar* | *ol... çalındı*] V'de yok || **10** *ol... dillü*] V'de yok | *ḳayın*]D_{10} *ḳayım* V'de yok | *oḫlar... evren*] V'de yok || **11** *süvri... muḫannetler*] V'de yok || **12** *ṣapa... gözetdi* | *ol gün*]V_9 *bu cenge* | *ḳazan oğlı*] V'de yok || **13** *ʿişḳı*]V_9 *cenge şevḳi* | *size*]V_{10} *ḳırḳuñuza*

1 *menüm*]V_{10} *benüm* | *ḳazan*]V_{11} *ḳażan* | *kesdi*]V_{11} *kesüp* || **2** *dökdi*]V_{11} D133
dökdügüni | *yimek*]V_{11} *aş* | *gelmez*]V_{11} *g. baña* || **3** *babam... gibi*] V'de yok | *meni*]V_{11} *beni* | *ṭurursız*]V_{12} *durursız* || **4** *ḳara ḳoçın*]V_{12} *atını* | *uruz*]V_{12} *beg u.* || **5** *ṣağına*]V_{12} *ṣağ yanına* | *ṣağlu ṣollu*]V_{13} *ṣağı ṣola ṣolı ṣağa ḳatup* | *ḫub*]D_5 *ḫup* || **6** *ṭar yolda*]V_{13} *ṭaz yirlere* | *ya*] V'de yok || **7** *kāfirüñ... başdı*] V'de yok || **8** *ṭaġıtdı*] V'de yok | *oḫa*]D_8 وحه V_1 *oḳa* || **9** *ḳovulan kimse*] V'de yok | V74
oğlanuñ]V_1 *uruzuñ* | *atın*]V_2 *atını* | *oḫladılar*]D_9 اخلتولر V_2 *oḳladılar oğlan at cılbırın yığamadı gözlerini ḳan bürüdi* | *yıḫıldı*]V_2 *yıḳıldı* || **10** *üzerine çoḫ-idi*] V_{2-3} *üstine düşdiler* || **11** *bağını... dügdiler*]V_3 *çözdiler* || **12** *ḳılıç*]V_3 *ḳından ḳ.* | *uruzuñ*]V_{3-4} *ḳażan oğlı u.* | *üzerine*]V_4 *üzerinde* | *ṣavaşdılar*]V_4 *ṣavaş itdiler* || **13** *ḳalabalıḳ*]D_{13} *ḳalaba* V'de yok | *ḳorḫudur... baturur*] V'de yok | *umudı*] V_4 *yıldızı*

D134 [1] olmaz. Şağın şolın Uruzuñ çevürdiler. Ḳırḳ yigidin [2] şehid itdiler. Oğlanuñ üzerine düşdiler, ṭutdılar. [3] Ḳarusından aġ ellerin bağladılar. Ḳıl urġan aġ boynına [4] ṭaḳdılar. Yüzi üzerine şaluban süridiler. Aġ etinden [5] ḳan çıḳınça dögdiler. Baba diyü ağlatdılar, ana diyü buzlatdılar. [6] Eli bağlu boynı bağlu yüzi üzerine şalup aldılar, yorıyu [7] virdiler. Uruz ṭutsaḳ oldı. Ḳazanuñ ḫaberi yoḳ. [8] Eyle şandı kim yağı başıldı. At cılavısın döndürdi, [9] girü döndi. Geldi, oğlını ḳoduğı yirde bulmadı. [10] A bigler oğlan ḳancaru gitdi ola didi. Bigler aydur: [11] Oğlan ḳuş yüreklü olur, ḳaçup anasına gitmişdür [12] didiler. Ḳazan ḳarardı, döndi aydur: Bigler *Tañrı* bize [13] bir kür oğul virmiş,

D135 varayın anı anası yanından alayın, [1] ḳılıc-ile paralayayın, altı bölük ideyin altı yoluñ ayrıdında [2] bırağayın, bir daḫı kimse yazı yirde yoldaş ḳoyup ḳaçmaya [3] didi. Daḫı ḳoñur atın ökçeledi, yola girdi.

İvine geldi. [4] Ḫan ḳızı boyı uzun Burla Ḫatun Ḳazanuñ

V75 geldügin [5] işitdi, | atdan aygır deveden buğra ḳoyundan ḳoç ḳırdurdı. [6] Oğlançuğumuñ ilk avıdur, ḳanlu Oğuz biglerin ṭoylayayım [7] didi. Ḫan ḳızı gördi kim Ḳazan gelür, yumurlanup yirinden [8] örü ṭurdı, şamur cübbesin egnine aldı, Ḳazana ḳarşu geldi. [9] Ḳapaḳ ḳaldurdı, Ḳazanuñ yüzine ṭoğrı baḳdı, şağ-ilen

D134 **1** *uruzuñ*]V_{4-5} *beg oğlunuñ kāfirler* | *ḳırk*]V_5 *gözi öñinde ḳ.* || **2** *düşdiler*] V_{5-6} *kāfir üşdiler zebun idüp* | *ṭutdılar*]V_6 *dutdılar* || **3** *urġan*]V_6 *urġanı* || **4** *ṭaḳdılar*]V_6 *daḳdılar* | *üzerine*]V_6 *üstine* | *şaluban*] V'de yok || **6** *yüzi... şalup*] V'de yok | *aldılar*]V_8 *alup* || **7** *uruz... oldı*] V'de yok | *ḳazanuñ*]V_8 *ḳażanuñ bu işlerden* || **8** *eyle*]D_8 ايصله | *başıldı*]D يصلدى | *at... döndürdi*]V_{8-9} *atınuñ cılavusını dönderdi* || **9** *geldi*]V_9 *ḳażan* | *bulımadı*]V_9 *bulmadı* || **10** *bigler oğlan*]V_9 *begler oğlancuğum* | *bigler*]V_{10} *begler* || **11** *oğlan*]V_{10} *oğlandur* | *gitmişdür*]V_{10-11} *gitmiş gidüp durur* || **12** *ḳazan*]V_{11} *ḳażan* | *ḳarardı döndi*] V'de yok | *bigler* | V_{11} *begler* | *tañrı*] D'de yok | *bize*]V_{11} *baña* || **13** *virmiş*]V_{11} *virüp durur* | *anı*] V'de yok | *anası*]V_{11} *anasınuñ*

D135 **1** *ḳılıc-ile paralayayın*] V'de yok | *altı*]V_{12} *çıḳarıp a.* | *bölük ideyin*]V_{12} *para idüp* || **2** *bırağayın*]V_{12} *ḳoyayın* | *bir... ḳaçmaya*] V'de yok || **3** *didi*]V_{12} *diyüp* | *daḫı*] V'de yok | *atın ökçeledi*]V_{12-13} *atını mahmuzladı ḳażan ġażabile* | *ivine geldi*]V_{13} *evine döndi* || **4** *boyı*]D_4 بوى V'de yok | *uzun*] V'de yok | *burla*]V_{13} *burlı* || **4-5** *ḳazanuñ... işitdi*]V_{13} *işitdi-kim ḳażan geli yorur* || **5** *aygır*]

V75 D_5 *aygırdan* | *ḳırdurdı*]V_1 *boğazladı* || **6** *ḳanlu*] V'de yok | *biglerin ṭoylayayım*] V_{1-2} *biglerin ḳonuḳlayayım* || **7** *ḫan ... kim*]V_2 *gördi-kim ḫan ḳızı* | *ḳazan gelür*]V_2 *ḳażan geli yorur* || **8** *ṭurdı*]V_2 *durdı* | *şamur... ḳazana*] V'de yok || **9**

[10] şolına göz gezdürdi, oğlançuğını Uruzı görmedi. Ḳara [11] bağrı şarşıldı, düm yüregi oynadı, ḳara ḳıyma gözleri [12] ḳan yaş ṭoldı. Ḳazana şoylamış, görelüm ḫanum ne [13] şoylamış :

Aydur :

Berü gelgil Salur Bigi Salur görki
Başum [1] baḫtı ivüm taḫtı **D136**
Ḫan babamuñ güyegüsi
Ḳadun anamuñ [2] sevgüsi
Atam anam virdügi
Göz açuban gördügüm
[3] Köñül virüp sevdügüm
Big yigidüm Ḳazan
Ḳalḳubanı yirüñden [4] örü ṭurduñ
Oğluñ-ile yilisi ḳara ḳażılıḳ atuñ buṭun [5] bindüñ
Göksi gözel ḳaba ṭağlar öñine ava çıḳduñ
Boynı uzun bidevi geyigin alup yıḳduñ
Semüz [6] etüñ yükletdüñ girü döndüñ
İki varduñ bir gelürsin [7] yavrım ḳanı
Ḳarañu dünde bulduğum oğlum ḳanı
Bir bigüm [8] görinmez bağrum yanar
Aşılan aşılan ḳayalardan Ḳazan [9] oğlan uçurduñ-mı
Ṭalı Sazuñ aşlanına yidürdüñ-mi
Yoḫsa ḳara dinlü kāfire uğratduñ-mı
[10] Aḡ ellerin ḳarusından bağlatduñ-mı
Kāfir öñinçe yorıtduñ-mı
[11] Dili damağı ḳurıyup dört yanına baḳdurduñ-mı
Ḳara [12] gözden acı yaşın dökdürdüñ-mi

ḳazanuñ] V_3 *ḳażanuñ* | *ṭoğrı*] V'de yok | *şağ-ilen*] V_3 *şağına* || **10** *şolına*] V_3 *şolına* | *uruzı*] V'de yok || **11** *ḳıyma*]V_4 *kuyma* || **12** *ṭoldı*]V_4 *doldı* || **12-13** *ḳazana... şoylamış*]V_{4-5} *orada burlı ḫatun şoyladı* || **13** *şoylamış*] D'de kalın yazı ile | *berü... görki*]V_5 *ḫanum ḳażan* | *görki*]D کوزکی

1 *ivüm*]V_5 *evüm* | *ḳadun*]V_5 *ḳaṭun* || **2** *sevgüsi*]V_6 *sevgülisi* || **3** *big...* **D136**
ḳazan] V'de yok | *yirüñden*]V_7 *oğul-ile y.* || **4** *ṭurduñ*]V_7 *durduñ* | *oğluñ-ile*] V'de yok | *yilisi*]V_7 *yelisi* | *ḳażılıḳ*]V_7 *ḳazılıḳ* | *atuñ*]D_4 *atın* | *buṭun*]V_7 *budın* || **5** *göksi... ava*] D'de yok | *çıḳduñ*] D'de yok V_8 *bindüñ* | *bidevi geyigin*]V_8 *geyiklerin* | *semüz*] V'de yok || **6** *etüñ*]V_8 *atlaruña (etlerüñe)* | *yükletdüñ*]V_8 *yükledüm* | *gelürsin*]V_8 *geldüñ* || **7** *yavrım*]V_9 *yavrum* | *oğlum*]V_9 *oğul* | *bir*] V'de yok | *bigüm*]V_9 *bebecügüm* || **9** *aşılan aşılan*]V_9 *aşılan* | *ḳazan*]V_{10} *ḳażan* || **9** *oğlan*]V_{10} *oğlancuğumı* | *ṭalı sazuñ*]V_{10} *yohsa ṭağuñ* | *yoḫsa... uğratdun-mı*] D'de yok || **10** *kāfir*]V_{11} *kāfirler* | *yorıtduñ-mı*]V_{11} *yayan yorutduñ-mı* || **12**

Ḳadun ana big baba [13] diyü buzlatduñ-mı
didi. Gine ṣoylamış, aydur :

D137 Oğul oğul [1] ay oğul
Ortacum oğul
V76 Ḳarşu yatan ḳara ṭağum yüksegi | [2] oğul
Ḳaranguluça gözlerüm aydını oğul
Ṣam yilleri [3] esmedin Ḳazan ḳulağum çıñlar
Sarımsaḳ otın yimedin [4] Ḳazan içüm göyinür
Ṣaru yılan ṣoḳmadın ağça tenüm [5] ḳalḳar şişer
Ḳurımışça göksümde südüm oynar
Yaluñuzça [6] oğul görinmez bağrum yanar
Yaluñuz oğul ḫaberin Ḳazan digil [7] mańa
Dimez olur-iseñ yana göyine ḳarġaram Ḳazan saña
didi. [8] Anası bir ṣoy daḫı ṣoyladı, aydur :
Ḳarġu cıda [9] oynadanlar vardı geldi
Altun cıda oynadana yā Rab [10] noldı
Ḳara ḳoç ata binenler vardı geldi
Bidevi [11] atlu bir oğula yā Rab noldı
Nöker geldi nayib [12] geldi
Yaluñuz bir oğula yā Rab noldı
Yaluñuz oğul [13] ḫaberin Ḳazan digil mańa
D138 Dimez olsañ yana yana ḳarġaram [1] a Ḳazan saña
didi. Bir daḫı ṣoylamış :
Ḳuru ḳuru çaylara ṣu [2] ṣaldum
Ḳara ṭonlu dervişlere nezir virdüm
Yanum ala [3] baḳduġumda ḳonşuma eyü baḳdum

gözden]V_{12} *gözlerden* | *yaşın*]V_{12} *yaşı* | *ḳadun*]V_{12} *ḫatun* | *big*]V_{13} *begüm* || **13** *buzlatduñ-mı*]D_{13} بولتدكى | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile | *aydur*]V_{13} *ne dimiş*

D137 V76 **1** *ortacum*]V_{13} *ortaç* || **2** *ḳaranguluça gözlerüm*]V_1 *ḳaranaḳluca gözüm* || **3** *ḳazan*]V_1 *ḳażan* | *sarımsaḳ*]V_1 *ṣarımsaḳ* | *yimedin*]V_1 *yimedüm* || **4** *ḳazan*] V'de yok | *içüm*]D_4 *içün* | *göyinür*]V_2 *göyner* || **5** *ḳalḳar*]V_2 *ḳalḳup* | *ḳurımışça*] V_2 *ḳurumışca* | *yaluñuzça*]V_3 *yaluñuz* || **6** *yaluñuz*] V'de yok | *ḳazan*]V_3 *a. ḳażan* || **7** *olur-iseñ*]V_3 *olsañ* | *göyine*]V_3 *göyne* | *ḳazan*]V_4 *ḳażan* || **8** *anası*] V'de yok | *ṣoyladı*] D'de kalın yazı ile V_4 *ṣoylamış* | *aydur*] V'de yok || **10-12** *ḳara... noldı nöker... noldı*]V_{5-6} *nöker... noldı ḳatıra... noldı* || **10** *ḳara*]V_5 *ḳatıra* || **12** *yaluñuz*]V_5 *yalıñuz* || **13** *ḳazan*]V_6 *ḳażan* | *digil*]D_{13} ديل V_6 *virgil* | *mańa... olsañ*]V_{6-7} *virgil baña virmez iseñ* | *yana yana*]V_7 *y. göyne*

D138 **1** *a*] V'de yok | *ḳazan*]V_7 *ḳażan* | *bir daḫı*] V'de yok | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V'de yok || **1-7** *ḳuru ḳuru... didi*] V'de yok || **7** *bir... ṣoylamış*] D'de

Umanına usanına aş [4] yidürdüm
Aç görsem ṭoyurdum yalınçaḳ görsem ṭonatdum
[5] Dilek ile bir oğulı güç-ile buldum
Yaluñuz oğul ḫaberin [6] a Ḳazan digil maña
Dimez olsañ yana göyine ḳarġaram Ḳazan [7] saña
didi. Bir daḫı ṣoylamış :
Ḳarşu yatan ḳara ṭağdan
[8] Bir oğul uçurduñ-ise digil maña
Külünk-ile yıḳdurayım
[9] Ḳamın aḳan yügrük ṣudan
Bir oğul uçurduñ-ise [10] digil maña
Ṭamarların ṭuğladayım
Azġun dinlü kāfirlere
[11] Bir oğul ṭutdurduñ-ise digil maña
Ḫan babamuñ yanına [12] men varayın
Ağır leşker bol ḫazine alayın
Paralanup [13] ḳażılıḳ atumdan inmeyinçe
Yiñüm-ile alça ḳanum silmeyinçe
Ḳol [1] buṭ olup yir yüzine düşmeyinçe D139
Yaluñuz oğul ḫaberin almayınça
[2] Kāfir yollarından dönmeyeyin
didi,
Yoḫsa a Ḳazan ayağumdan [3] sermüze atayın-mı
Ḳara ṭırnaḳ ağ yüzüme çalayın-mı
Güz alması [4] kibi al yañaḳlarum yırtayın-mı
Çenberüme alça ḳanum dökeyin-mi
Ağır [5] şiven senüñ orduña ḳoyayın-mı

kalın yazı ile V_7 *bir ṣoy daḫı ṣoyladı* || **8** *uçurduñ-ise*]V_8 *uçurduñsa* | *maña*]V_8 *baña* | *ile*]V_8 *alup* | *yıḳdurayım*]V_9 *yıḳdurayın* || **9** *ḳamın*]D_9 *ḳanın* | *uçurduñ-ise*]V_9 *aḳıtduñsa* || **10** *maña*]V_9 *baña* | *ṭuğladayım*]V_0 *ṣoğuldayım* || **11** *ṭutdurduñ-ise*]V_{9-10} *aldurduñsa* | *maña*]V_{10} *baña* || **12** *men*]V_{10} *ben* | *leşker... ḫazine*]V_{10} *ḫazine büyük leşker ben* | *alayın*]V_{10-11} *a. azġun dinlü kāfire ben varayın* || **13** *alça*]V_{11} *alaca*

1 *buṭ*]D_1*puṭ* V_{12} *bud* | *ḫaberin almayınça*] V'de yok || **2** *kāfir*] V'de yok | *didi*] V'de yok | *a*] V'de yok | *ḳazan*]V_{12} *ḳażan* | *ayağumdan*] V'de yok || **3** *sermüze atayın-mı*] V'de yok | *güz alması*]V_{13} *alma* || **4** *yañaḳlarum*]V_{13} *yañağum* | *çenberüme alça*]V_{13} *çemberüme alaca* | *dökeyin-mi*]V_{13} *dürteyin-mi* || **5** *diyübeni*] D139

V77 | Oğul oğul diyübeni [6] buzlayayın-mı
Ḳaytabanda ḳızıl deve bundan kiçdi
Ṭorumları [7] bundan buzlayup bile kiçdi
Ṭorumçuğum aldurmışam buzlayayın-mı
[8] Ḳara ḳoçda ḳażılıḳ at bundan kiçdi
Kulunçuğı kişneyüp [9] bile kiçdi
Ḳulunçuğum aldurmışam kişneyeyin-mi
Ağayılda ağça [10] ḳoyun bundan kiçdi
Ḳuzuçağı mañrışup bile kiçdi
Ḳuzıçağum [11] aldurmışam mañrıyayın-mı
Oğul *oğul* diyü buzlayayın-mı
didi. Bir daḫı [12] ṣoylamış :
Ḳalḳubanı yirümden ṭuram dir-idüm
Yilisi ḳara [13] ḳażılıḳ atuma binem dir-idüm
Ḳalın Oğuz içine girem dir-idüm
D140 [1] Ala gözlü gelin alam dir-idüm
Ḳara yirde ağ otağlar dikem dir-idüm
[2] Yorıyubanı oğulı ulu gerdege kiçürem dir-idüm
Murad-ile maḳṣuda [3] irgürem dir-idüm
Murada yetürmedüñ meni
Ḳara başum ḳarışı ṭutsun [4] Ḳazan seni
Bir bigüm görinmez bağrum yanar
Neyledüñ digil maña
Dimez [5] olsañ yana göyine ḳarġaram Ḳazan saña
didi. Anası oğlanuñ [6] böyle digeç Ḳazanuñ ʿaḳlı başından gitdi, ḳara bağrı ṣarṣıldı [7] düm yüregi oynadı, ḳarangulu gözleri ḳan

V77 D_5 *ve d.* V_1 *diyüben* || **6** *kiçdi*]V_1 *geçdi* || **7** *bundan*] V'de yok | *kiçdi*]V_1 *geçdi* | *buzlayayın-mı*]D_7 *buzlayayım-mı* || **8** *ḳażılıḳ*]V_2 *ḳazılıḳ* | *at*]D_8 *ata sen* | *kiçdi*]V_2 *geçdi* | *kişneyüp*] V'de yok || **9** *kiçdi*]V_{2-3} *geçdi kişneyüp* | *ḳulunçuğum*]V_3 *ḳulıncuğı* | *ağayılda*]V_3 *ağa belde* || **10** *kiçdi*]V_3 *geçdi* | *kiçdi*]V_4 *geçdi* || **11** *oğul oğul*]D_{11} *oğul* | *diyü*]V_4 *diyüben* | *didi*] V'de yok | *bir daḫı*] D'de kalın yazı ile V'de yok || **12** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V'de yok | *ḳalḳubanı... ḳara*] V'de yok || **13** *ḳażılıḳ... girem dir-idüm*] V'de yok

D140 **1** *ala... ağ*] V'de yok | *otağlar*]D_1 *otağlı* V'de yok | *dikem d.-idüm*] V'de yok || **2** *yorıyubanı... ulu*] V'de yok | *gerdege*]D_2 ﮒ V'de yok | *kiçürem... maḳṣuda*] V'de yok || **3** *irgürem... ṭutsun*] V'de yok || **4** *ḳazan seni*] V'de yok | *bigüm*]D_4 بگم V_4 *begüm* | *bağrum... neyledüñ*] V'de yok | *digil maña*]V_5 *degil baña* | *dimez*] V'de yok || **5** *olsañ... oğlanuñ*] V'de yok || **6** *böyle digeç*] V'de yok | *ḳazanuñ... gitdi*]V_5 *ḳazan bu sözleri işitdi* || **7** *ḳarangulu*]V_5 *ḳaranaḳlu* || **8** *ay-*

yaş ṭoldı,[8] aydur: Görklüm, oğul gelse senden-mi ṣorar-idüm, ḳorḫma ḳayurma [9] avdadur, avda ḳalan oğul içün ḳayurmaġıl, yidi gün ben [10] Ḳazana möhlet virgil, yirde ise oğulı çıḳarayım, gökde [11] ise indüreyim, bulur-isem buldum, bulmaz-isem Tañrı virdi [12] Tañrı aldı neyleyeyin, *gelübeni* ḳara şiven senüñ-ile bile eyleyeyin [13] didi. Ḫan ḳızı aydur: Ḳazan oğlan avda idügin [1] andan bileyin kim yorġun atuñ-ile gedilmiş cıdañ-ile ardına [2] düşesin didi. D141

Ḳazan girü döndi, geldügi yolı [3] eline alup yortdı, dün ḳatdı. Anası ṭuymadın [4] el altından buyurdı: Ṭoḳsan tümen genç oğuz ardumça [5] gelsün, oğlan ṭutsaḳdur bigler bilsün didi. [6] Ol *yire* geldi-ki yağı başılmış-idi. Gördi oğlanuñ ala [7] gözlü ḳırḳ yigidi ḳırılmış, bidevi atı oğlanuñ oḫlanmış [8] yatur. Leş arasında oğlançuġı leşin bulmadı, altunluça [9] ḳamçısın buldı. Yaḳin bildi kim oğlı kāfire ṭutsaḳdur. [10] Ağladı,

Ḳara ṭağum yüksegi oğul
Ḳanlu ṣuyum ṭaşḳını [11] | oğul V78
Ḳocalıġum vaḳtı aldurduğum yalnuz oğul

didi [12] buzladı. Kāfirüñ izin izledi.

Ḳanlu Ḳara Dervendde [13] kāfir daḫı ḳonmış idi. Oğlana ḳara

dur... ṣorar-idüm] V'de yok | *ḳorḫma ḳayurma*]V_6 *ḳorḳma ḫan ḳızı oğluñ* || **9** *avdadur*]V_6 *a. didi ben oğulı eve geldi ṣandum didi* | *ḳayurmaġıl*]V_7 *ḳayırmaġıl* | *gün*]V_7 *güne* || **10** *ḳazana*]V_7 *ḳażana* | *oğulı*] V'de yok | *çıḳarayım*]V_7 *çıḳarayın* || **11** *indüreyim b.-isem*]V_8 *indüreyin bulursam* | *bulmaz-isem*]V_8 *bulmazsam* || **12** *neyleyeyin*]V_8 *neyleyeyim* | *gelübeni*] D'de yok | *eyleyeyin*]V_9 *eyleyeyim* || **13** *didi*] V'de yok | *ḳazan oğlan*]V_9 *ḳażan oğul* | *idügin*]V_9 *idügini*

1 *kim*]V_9 *-ki* | *atuñ-ile*]V_{10} *atuñla* || **2** *ḳazan*]V_{10} *ḳażan* | *yolı*]V_{10} *yola* || **3** *eline alup*]V_{10} *gitdi* | *dün... ṭuymadın*] V'de yok || **4** *el... oğuz*] V'de yok | *ardumça*]D_4 *ardınça* V'de yok || **5** *gelsün... didi*] V'de yok || **6** *ol*]V_{11} *cenk itdügi* | *yire*] D'de yok | *-ki... b.-idi*] V'de yok | *gördi*]V_{11} *leş içinde gezerken gördi-kim* | *ala*] V'de yok || **7** *gözlü*] V'de yok | *bidevi... oğlanuñ*]D_7 *b. atın o.* V_{12} *oğlınuñ b. atı* | *oḫlanmış*]V_{12} *oḳlanmış* || **8** *yatur*]V_{12} *şöyle y.* | *oğlançuġı leşin*]V_{12} *oğlancuğını* | *altunluça*]V_{12} *altunlıca* || **9** *ḳamçısın*]V_{13} *ḳamçısını* | *yaḳın*] V'de yok | *ṭutsaḳdur*]V_{13} *dutsaḳdur* || **10** *ağladı*] V'de yok | *ṣuyum*]V_{13} *ṣuyım* || **11** *vaḳtı*]V_1 *vaḳtında* | *yalnuz*] V'de yok | *didi*]V_1 *diyüp* || **12** *izin*]V_1 *i. bulup* || **12** *ḳanlu*]V_2 *ḳapulu* | *dervendde*]V_2 *derbende* || **12-13** *ḳanlu... dervendde kāfir daḫı*]V_2 *kāfir d. ḳapulu... derbende* || **13** *ḳonmış idi*]V_2 *ḳonmış-idi* | *geydürmişler-idi*]V_2 *geydürmiş-idi* D141 V78

D142 kepenek geydürmişler-idi, [1] ḳapu işigi üzerinde arḳurı bıraḳmışlar-idi, giren baṣar [2] çıḳan baṣar-idi. Ḳarı düşmen tatar oğlı elümüze [3] girmiş-iken ceza-y-ile öldürelüm *diyü* [4] ḳapu işigi üzerinde arḳurı ḳomışlar-idi. Bu maḥalda [5] Ḫan Ḳazan yetdi. Ḳoñur atın oynatdı. Käfir Ḳazanuñ [6] geldügin gördi, ürkdi. Kim atın biner kim cevşen geyer. [7] Oğlan başını ḳaldurdı, aydur: Mere käfir ne ḥaldur? [8] Käfir aydur: Babañ geldi, ṭutalum dirüz. Oğlan aydur:

Aman [9] mere käfir aman
Tañrınuñ birligine yoḳdur güman

Käfirler oğlana [10] aman virdiler, elin çözdiler gözin açdılar. Babasına [11] oğlan ḳarşu geldi, şoylar, görelüm ḫanum ne şoylamış: [12] Uruz aydur:

Berü gelgil a big baba
Nirede bildüñ benüm ṭutsaḳ [13] olduğum
Ağ ellerüm arduma bağlanduğın
D143 Ḳıl sicim ağ [1] boynuma ṭaḳılduğın
Ḳara gözlü yigitlerüm ḳırılduğın
Sen gelmedin [2] baba käfirler ṭanışdılar
Ḳoñur atlu Ḳazanı ṭutuñ
Ḳarusından [3] ağ ellerini bağlañ
Ġafillüçe görklü başın kesüñ
Alça [4] ḳanın yir yüzine döküñ
Oğlı-y-ile ikisini bir yirden öldürüñ

D142 **1** *işigi üzerinde*]V_2 *üstine* | *bıraḳmışlar-idi*]V_3 *buraḳmışlardı* || **2** *baṣar-idi*]V_3 *baṣardı* | *düşmen... elümüze*] D'de iki defa yazılmış || **3** *girmiş-iken*]V_3 *girmişken* | *diyü*] D'de yok V_4 *dirlerdi* || **4** *ḳapu... arḳurı*] V'de yok | *ḳomışlar-idi*]D_4 *ḳ.-idi ki* V'de yok || **5** *ḫan... oynatdı*]V_4 *ḳoñur atın oynadup ḳażan beg yitdi* | *käfir ḳazanuñ*]V_4 *käfirler ḳażanuñ* || **6** *geldügin gördi*]V_{4-5} *geldügini görüp* | *kim*]V_5 *kimi* | *atın*]V_5 *atına* | *kim*]V_5 *kimi* | *cevşen*]V_5 *ḳılıcın daḳınur kimi geyimin* || **7** *oğlan başını*]V_5 *uruz başın* | *aydur*] V'de yok | *käfir*]V_5 *käfirler* | *ḥaldur*]V_6 *ḥ. didi* || **8** *ṭutalum dirüz*]V'de yok | *aman*]V'de yok || **9** *käfir aman*] V_6 *käfirler aman virüñ aman* | *käfirler*]V_7 *käfir* || **10** *virdiler*]V_7 *virdi* || **11** *oğlan*] V'de yok | *şoylar*]V_8 *şoyladı* | *ḫanum*] V'de yok | *şoylamış*] D'de kalın yazı ile V_8 *şoyladı* || **12** *uruz aydur*] V'de yok | *a. big baba*]V_8 *ḫanum babam canum babam* | *nirede*]V_8 *neden* || **13** *bağlanduğın*]D_{13} *bağlanduğı*

D143 **1** *boynuma ṭaḳılduğın*]V_{9-10} *boynıma daḳılduğın* || **2** *baba*]V_{10} *babacuğum* | *ṭanışdılar*]V_{10} *danışdılar* | *ḳoñur*]D_2 *ḳonuz* | *ḳazanı ṭutuñ*]V_{10-11} *ḳażanı dutalum* | *bağlañ*]V_{11} *bağlayalum* | *kesüñ*]V_{11} *keselüm diyü* | *alça*]V_{11} *alaca* || **4** *dö-*

[5] Ocağını söyindürüñ diyü söyleşdiler
Ḫanum baba ḳorḫaram
[6] Segirdür-iken ḳoñur atuñ sürçdüresin
Ṣavaşduğuñ vaḳtın [7] kendüñi ṭutdurasın
|Ġafillüçe gözel başuñ kesdüresin V79
[8] Ağ pürçeklü anam oğul dir-iken
Başum baḫtı Ḳazan diyü [9] ağladasın
Ḳayıduban baba girü döngil
Altun ban ivüñe [10] sürüp varġıl
Ḳarıçuḳ olmış anama umud olġıl
[11] Ḳara gözlü ḳız ḳardaşumı ağlatmaġıl
Ḳarıçuḳ olmış anamı [12] ṣızlatmaġıl
Oğul içün ata ölmek ʿayıb olur
Yaradan [13] ḥaḳḳı-y-içün baba
Ḳayıda döngil ive varġıl
Ḳarıçuḳ anam [1] ḳarşu gelse D144
Meni saña ṣorsa
Baba ṭoğrı ḫaber virgil
Gördüm [2] senüñ oğluñ ṭutsaḳ digil
Ḳarusından ağ elleri [3] bağlu digil
Ḳara ḳıldan sicim boynına ṭaḳılu digil
Ḳara ṭoñuz [4] ṭamında yatur digil
Ḳıl kepenek boyunçuğın sürer digil
[5] Ağır buḳağu ṭopuçağın döger digil
Yanmış arpa etmegi acı [6] ṣoğan öyüni digil
Menüm anam menüm içün ḳayurmasun

küñ]V_{12} *dökelüm diyü* | *oğlı-y-ile*] V'de yok | *öldürüñ*]V_{12} *öldürelüm* || **5** *söyindürüñ*] V_{12} *söyündürelüm* | *ḫanum... ḳorḫaram*] V_{13} *babacuğum korḳaram* || **6** *segirdür-iken*]V_{13} *segirdirken* | *ḳoñur*]V_{13} *ḳoñuz* | *ṣavaşduğuñ vaḳtın*]D_6 *ṣavaşdügin v.* V_{13} *ṣavaşur-ken* || **7** *ṭutdurasın*]V_{13} *dutdurasın* || **8** *anam*]V_1 *anama* | *dir-iken*]V_1 *dirken* | *ḳazan*]V_2 *ḳażan beg* || **9** *baba*]V_2 *babacuğum* | *ivüñe*] V79
V_2 *evüñe* || **10** *ḳarıçuḳ*]V_3 *ḳarıcıḳ* || **11** *ḳarıçuḳ olmış*]V_3 *ağca yüzlü* || **12** *ṣızlatmaġıl*]V_4 *sızlatmaġıl* | *ʿayıb*]V_4 *ʿayb* || **13** *ḥaḳḳı-y-içün baba*]V_4 *ʿişḳına babacuğum* | *ḳayıda*]V_4 *girü* | *ive*]V_4 *eve* | *ḳarıçuḳ*]V_5 *ḳarıcıḳ olmış*

1 *ḳarşu*]V_5 *saña ḳ.* | *meni*]V_5 *beni* | *saña*] V'de yok | *baba*] V'de yok || D144
2 *oğluñ*]V_6 *oğluñı* | *digil*]V_6 *degil* || **3** *digil*]V_6 *degil* | *ḳara*] V'de yok | *ḳıldan*]V_6 *ḳıl* | *boynına... digil*]V_6 *ağ b. daḳılu degil* || **4** *ṭamında*]V_7 *damında* | *digil*]V_7 *degil* | *boyunçuğın*]V_7 *boyıncuğın* | *digil*]V_7 *degil* || **5** *digil*]V_7 *degil* | *yanmış*] V'de yok || **6** *digil*]V_8 *degil* | *menüm*]V_8 *benüm* | *menüm... ḳayurmasun*]V_8 *benüm-*

[7] Bir ay baḳsun
Bir ayda varmaz-isem iki ay baḳsun
İki [8] ayda varmaz-isem üç ay baḳsun
Üç ayda varmaz-isem [9] öldügümi ol vaḳt bilsün
Aygır atum boğazlayup aşum [10] virsün
Yad ḳızı ḥalaluma destur virsün
Baña [11] ṭutan gerdege ayruḳ girsün
Anam menüm içün gök geyüp [12] ḳara ṣarınsun
Ḳalın Oğuz ilinde yasum ṭutsun
Menüm [13] başum senüñ yoluña ḳurban olsun
Girü dön baba

D145 didi. [1] Oğlan bir daḫı ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :
[2] Ḳarşu yatan ḳara ṭağlar esen olsa il yaylar
Ḳanlu [3] ḳanlu ṣular esen olsa ḳanın ṭaşar
V80 Ḳara ḳoç | atlar esen [4] olsa ḳulun ṭoğar
Ḳaytabanda ḳızıl deve esen olsa ṭorum [5] virür
Ağa yılda ağça ḳoyun esen olsa ḳuzı virür
[6] Big erenler esen olsa oğlı ṭoğar
Sen esen ol [7] anam esen olsun
Menden yigrek Ḳādir size oğul vire
[8] Ağ südini anam maña ḥalal eylesün
Ṣavaşmaġıl ḳayıda [9] döngil baba girü
didi. Ḫan Ḳazan burada ṣoylamış, görelüm [10] ḫanum ne ṣoylamış:
Aydur :
Oğul oğul ay oğul
Ḳarşu [11] yatan ḳara ṭağum yüksegi oğul
Güçlü bilüm ḳuvveti [12] canum oğul

içün ḳayırmasun || **7** *bir... baḳsun*] V'de yok | *varmaz-iscm*]V_8 *varmazsam* || **8** *varmaz-isem*]V_9 *varmazsam* | *varmaz-isem*]V_9 *varmazsam* || **10** *virsün*]V_{10} *itsün* | *ḥalaluma*]V_{10} *nişanlumı* || **11** *ṭutan*]V_{11} *dutan* | *menüm içün*]V_{11} *benüm-çün* | *gök geyüp*]V_{11} *aġ çıḳarup* || **12** *ṣarınsun*]V_{11} *geysün* | *yasum*]V_{12} *benüm y.* | *ṭutsun menüm*]V_{12} *dutsun benüm* || **13** *yoluña*]V_{12} *başuña* | *girü dön*] V'de yok

D145 **1** *oğlan*] V'de yok | *bir... ṣoylamış*]V_{13} *gine ṣoyladı* | *görelüm ... ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V'de yok || **2** *ḳarşu yatan*] V'de yok | *esen*]D_2 اسڭر | *ḳanlu*] V'de yok || **3** *ṭaşar*]D_3 *düşer* || **4** *ṭorum*]V_1 *torum* || **5** *virür*]V_1 *ṭoğar* || **6** *big*]V_2
V80 *beg* || **7** *menden*]V_3 *benden* | *ḳādir*]V_3 *tañrı* | *vire*]V_3 *virsün* || **8** *südini*]V_3 *südüni* | *maña*]V_3 *baña* | *eylesün*]V_3 *itsün babacuğum* | *ṣavaşmaġıl ḳayıda*] V'de yok || **9** *döngil... girü*] V'de yok | *ḫan*] V'de yok | *ḳazan*]V_4 *ḳażan daḫı* || **10** *ḫanum*] V'de yok | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V_4 *söylemiş* | *aydur*] V'de yok | *ay*]V_4 *begüm* || **11** *bilüm*]V_5 *belüm* || **12** *canum*] V'de yok | *ḳarangulu*]V_5 *ḳaranaḳlu* |

Ḳarangulu gözlerüm aydını oğul
Alar ṭañ-ile [13] yirümden ṭurduğum senüñ-içün
Ḳoñur atum yorıltmışam senüñ içün
[1] Ağ ṭonuma kir eklendi senüñ-içün D146
Menüm başum ḳurban olsun [2] canum oğul senüñ-içün
Sen gideli ağlamağum gökde iken [3] yire indi
Gümbür gümbür ṭavullar dögilmedi
Ağır ulu [4] divanum sürilmedi
Seni bilen big oğulları ağ çıḳardı [5] ḳara geydi
Ḳaza beñzer ḳızum gelinüm ağ çıḳardı ḳara geydi
[6] Ḳarıçuḳ anañ ḳan yaş dökdi
Ağ saḳallu babañ [7] buñlu oldı
Ḳayıduban buradan oğul ive varsam
[8] Ağça yüzlü anañ ḳarşu gelüp oğul dise
Ağ elleri [9] ardına bağlu diyeyin-mi
Ağ boynında ḳıl urġan ṭaḳılu [10] diyeyin-mi
Kāfir yanınça yayaḳ yorır diyeyin-mi
Menüm nāmusum [11] ḳanda vara oğul
didi,
Ḳıl kepenek boyunçuğın sürer [12] diyeyin-mi
Ağır buḳağu ṭopuçağın döger diyeyin-mi
Arpa etmegi [13] acı ṣoğan öyünçügi diyeyin-mi
Ḳazan gine aydur :
Ḳarşu [1] yatan ḳara ṭağlar ḳarısa D147
Otı bitmez il yaylamaz

ṭañ-ile]V_5 *ṭañla* || **13** *yirümden*] V'de yok | *ṭurduğum*]V_5 *durduğum* | *senüñ içün*]V_6 *senüñ-içün*

1 *ağ... senüñ-içün*] V'de yok | *menüm*]V_6 *benüm* || **2** *canum oğul*] D146
V'de yok || **3** *yire... ulu*] V'de yok || **4** *divanum sürilmedi*] V'de yok | *seni bilen*]V_7 *senüñ-içün* | *big*]V_7 *beg* || **5** *ḳaza*]V_7 *ḳara* | *ḳızum*]V_7 *ḳız* | *geydi*]V_8 *g. senüñ-içün* || **6** *ḳarıçuḳ*]V_8 *ḳarıcıḳ* | *babañ*]V_8 *senüñ babañ* || **7** *buradan*]V_9 *bu arada* | *oğul*] V'de yok | *ive*]V_9 *eve* || **8** *anañ*]V_9 *senüñ a.* | *gelüp*]V_9 *gelse* | *ağ*]V_{9-10} *ben ne diyeyin a.* || **9** *ardına*]V_{10} *ḳarusından* | *diyeyin-mi*]D_9 دیخی | *ṭaḳılu*]V_{10} *daḳılu* || **10** *diyeyin-mi*]D_{10} دیمنی | *kāfir... yorır*] V'de yok | *diyeyin-mi*]D_{10} دیمی V'de yok | *menüm nāmusum*] V'de yok || **11** *ḳanda ... boyunçuğın*] V'de yok | *sürer*]D_{11} شورر V'de yok || **12** *diyeyin-mi*]D_{12} دیخی V'de yok | *ağır*] D اغز V'de yok | *buḳağu... döger*] V'de yok | *diyeyin-mi*]D_{12} دیخی V'de yok | *arpa etmegi*] V'de yok || **13** *acı... öyünçügi*] V'de yok | *diyeyin-mi*] D_{13} دیخی V'de yok | *ḳazan*]V_{10} *diyüp* | *aydur*]V_{10-11} *ṣoyladı a.*

1 *yaylamaz*]D_1 یایلز | *aḳındılu*]V_{11} *aḳındalu* || **2** *ḳarısa*]V_{11} *ḳurusa* | D147

Aḳındılu [2] görklü ṣular ḳarısa ḳara ṭaşmaz
Ḳaytabanlar ḳarısa [3] ṭorum virmez
Ḳara ḳoçlar ḳarısa ḳulun virmez
Er yigitler [4] ḳarısa oğlı ṭoğmaz
Babañ ḳarı anañ ḳarı
Senden [5] yigrek Ḳādir bize oğul virmez
Virse daḫı senüñ yirüñ ṭuta [6] bilmez
V81 Asumanlu gökde | ḳara bulut oluban
Kāfirüñ üzerine [7] gürleyeyim .
Aḡ yıldırım olup şaḳıyayım
Kāfiri ḳamış kibi [8] od oluban yandurayım
Ṭoḳuzını bir yirine ṣaydurayım
Urışmadan [9] dögişmeden ʿālemi ṭoldurayım
Yaradan Allahdan meded

didi.[10] Ḳoñur atından yire indi. Aḳup giden aru ṣudan abdest [11] aldı. Aḡ alnını yire ḳodı, namaz ḳıldı. Ağladı, ḳādir Tañrıdan [12] ḥācet diledi, yüzin yire sürdi. Muḥammede ṣalavat getürdi, [13]
D148 deve kibi kükredi, arṣlan kibi añradı, naʿra urup [1] hayḳırdı, yapa yaluñuz kāfire at depdi, ḳılıç urdı. [2] Döne döne bir zaman yaḫşı ṣavaş eyledi. Kāfiri alam [3] didi alamadı. Bir saʿatda kāfire üç kerre at depdi.[4] Nāgāh gözi ḳapağına ḳılıç ṭoḳındı. Ḳara ḳanı şorladı [5] gözine indi. Özin ṣarp yirlere ṣaldı. Görelüm imdi [6] Yaradan neyler.

ṭaşmaz]V_{11} *düşmez* || **3** *ṭorum*] D كورم V_{12} *torum* || **4** *ḳarısa*]V_{12} *ḳocasa* | *ṭoğmaz*] V_{12} *olmaz* | *b. ḳarı*]V_{13} *b. ḳoca* || **5** *ḳādir*]V_{13} *tañrı* | *virse*] D'de yok | *ṭuta*]V_{13}
V81 *duta* || **6** *üzerine*]V_1 *üstine* || **7** *gürleyeyim*]D_7 كوزلياع | *olup*]V_1 *oluban* || **8** *oluban yandurayım*]V_2 *olup yaḳayım* | *ṭoḳuzını*... *ṣaydurayım*] V'de yok | *urışmadan*] V_2 *uruşmadın* || **9** *dögişmeden*... *ṭoldurayım*]V_2 *dögüşmedin* ʿ*ālemleri dolduyım* | *yaradan*]V_2 ʿ*ālemleri y.* | *allahdan*]V_2 *allah* | *meded*]V_3 *m. senden* || **10** *ḳoñur*]V_3 *ḳażan ḳ.* | *yire*]V'de yok || **11** *aḡ*... *ḳodı*] V'de yok | *namaz*]V_4 *iki rekʿat n.* | *ağladı*... *tañrıdan*] V'de yok || **12** *ḥācet*... *sürdi*] V'de yok | *muḥammede*]V_4 *din serveri* | *getürdi*]V_4 *virdi* || **13** *deve*... *urup*] V'de yok

D148 **1** *hayḳırdı*] V'de yok | *yaluñuz*]V_4 *yalıñuz* | *depdi*]V_5 *ṣaldı* || **2** *yaḫşı*] V'de yok | *ṣavaş eyledi*]V_5 *ṣavaşdı* | *alam*] V'de yok || **3** *didi*] V'de yok | *alamadı*]V_5 *alımadı* | *saʿatda*]V_5 *saʿat* (ساعت) *içinde* | *kerre*]V_6 *kez* | *depdi*]V_6 *saldı* || **4** *gözi*] V_6 *ḳaża yitişüp cenk içinde gözinüñ* | *ṭoḳındı*]V_{6-7} *doḳundı* | *şorladı*]V_7 *şorlayup* || **5** *gözine indi*]V_7 *aḳdı* | *özin*... *yirlere*]V_7 *ṣarp yirlere ḳażan özüni* | *imdi*] V'de yok || **6** *neyler*]V_8 *n. imdi* | *boyı uzun*]D_6 بوئی *u.* V_8 *uruz anası* | *burla*]V_8 *burlı* |

Meger ḫanum boyı uzun Burla Ḫatun oğlançuğını [7] añdı, ḳararı ḳalmadı. Ḳırḳ ince billü ḳız oğlanı-y-ile [8] ḳara aygırın ṭartdurdı, buṭun bindi, ḳara ḳılıcın ḳuşandı. [9] Başum tacı Ḳazan gelmedi diyü izin izledi gitdi. Gelü [10] gelü Ḳazana yaḳın geldi. Ḳazan ḥalalını tanımadı. Ḫan [11] ḳızınuñ Ḳazan üzerine geldi, aydur :

Ḳara aygıruñ cılavısını [12] maña ṭartġıl yigit
Tike ṭutup yüzüme baḳġıl yigit
Altuñdağı [13] ḳara aygırı maña virgil yigit
Elüñdeki süvri cıdañı
[1] Yanuñdağı gök poladuñı maña virgil yigit D149
Bu günümde umud [2] olġıl maña
Ḳala ölke vireyin saña

didi. Ḫatun aydur :

[3] Ḳarşum ala yigit menüm ne mañlarsın
Kiçmiş menüm günümi ne añdurursın
| [4] Ḳalḳubanı yirinden ṭuran Ḳazan V82
Ḳara göz atuñ biline binen [5] Ḳazan
Ilġayuban ḳara ṭağum yıḳan Ḳazan
kölgelüçe ḳaba ağacum [6] kesen Ḳazan
Pıçaḳ alup ḳanatlarum ḳıran Ḳazan
Yaluñuzça [7] oğlum Uruza ḳıyan Ḳazan
At üstinde eglenmeyüp [8] yortan Ḳazan
Senüñ bilüñ ölmiş
Üzengüye dirmeyen [9] dizüñ ölmiş
Ḫan ḳızı ḥalaluñı tanımayan gözüñ ölmiş

oğlançuğını]V_8 *oğlancuğın* || **7** *ince billü*] V'de yok | *oğlanı-y-ile*]V_9 *oğlan-ile* || **8** *aygırın*]V_9 *aygırına* | *ṭartdurdı buṭun*] V'de yok | *ḳılıcın ḳuşandı*]V_9 *ḳılıç eline aldı* || **9** *ḳazan*]V_9 *ḳażan* | *izin*]V_{10} *ḳażanuñ i.* | *gelü*]V_{10} *gele* || **10** *gelü ḳazana*] V_{10} *gele ḳażana* | *ḳazan ḥalalını*]V_{10} *ḳażan burlı ḫatunı* | *ḫan*] V'de yok || **11** *ḳızınuñ ḳazan*] V'de yok | *üzerine*]V_{11} *üstine* | *aydur*]V_{11} *şoylamış ḳażan a.* | *cılavısın*] V'de yok || **12** *maña ṭartġıl*]V_{11} *baña virgil* | *ṭutup*]V_{11} *dutup* | *altuñdağı*] V'de yok || **13** *ḳara... yigit*] V'de yok | *süvri cıdañı*]V_{12} *ḳara polat ḳılıcuñ*

1 *yanuñdağı... poladuñı*] V'de yok | *maña*]V_{12} *baña* || **2** *maña*]V_{12} *baña* D149
yigit | *saña*]V_{13} *s. yigit* | *ḫatun*]V_{13} *burlı ḫ.* || **3** *yigit*] V'de yok | *menüm*]D_3 *meni* V_{13} *benüm* | *kiçmiş menüm*]V_{13} *geçmiş benüm* || **4** *ṭuran ḳazan*]V_1 *duran* V82
ḳażan | *ḳara göz*]V_1 *ḳoñur* || **5** *ḳazan*]V_1 *ḳażan* | *ılġayuban*]V_1 *ığlayuban* | *ḳazan*]V_1 *ḳażan* | *kölgelüçe*]D_5 *kölgesiçe* || **6** *ḳazan*]V_2 *ḳażan* | *ḳazan*]V_2 *ḳażan* |

[10] Buñalmışsın saña nolmış
Çal ḳılıcuñ yetdüm Ḳazan
didi.

[11] Bu maḥalda Oğuz erenleri bir bir yetdi. Görelüm ḫanum kimler yetdi: [12] Ḳara dere ağzında Ḳādir viren, ḳara buğa derisinden bişiginüñ [13] yapuğı olan, acığı ṭutanda ḳara ṭaşı kül eyle-
D150 yen, ḳara [1] bıyığın yidi yirden eñsesinde dügen, Ḳazan ḳarṭaşı [2] Ḳara Göne çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ḳardaş Ḳazan yetdüm [3] didi. Anuñ ardınça görelüm ḫanum kimler yetdi: Demür [4] Ḳapu Dervendindeki demür ḳapuyı ḳapup alan, altmış ṭutam [5] ala gönderinüñ uçında er bögürden, Ḳazan kibi pehlivanı [6] bir ṣavaşda üç kerre atından yıḳan, Ḳıyan Selçük oğlı [7] Delü Ṭundar
V83 çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam Ḳazan yetdüm [8] didi. | Anuñ ardınça görelüm kimler yetdi: Varuban [9] destursuzça Bayındır Ḫanuñ yağısın başan, altmış biñ [10] kāfire ḳan ḳuṣduran, Ġaflet Ḳoca oğlı Şir Şemse[11]ddin çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam Ḳazan yetdüm [12] didi. Anuñ ardınça görelüm kimler yetdi: Paraṣaruñ [13]
D151 Bayburd Ḥiṣarından parlayup uçan, ap alaca [1] gerdegine ḳarşu gelen, ḳalın Oğuz imrençesi, Ḳazan Bigüñ yınağı, boz [2] ayġırlu Beyrek çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ḫanum Ḳazan yetdüm[3]

yaluñuzça]V_2 *yaluñuz* || **7** *ḳazan*]V_3 *ḳażan* || **8** *ḳażan*]V_3 *ḳazan* || **10** *nolmış*]V_4 *noldı* | *çal... yetdüm*] V'de yok | *ḳazan*]V_4 *ḳażan* | *didi*]V_4 *dimiş* || **11** *bu*]V_{5-6} *bunlar bunda bu yañada oğuz begleri işitdiler kim ḳażan begüñ (oğlı) kāfirde ṭutsaḳ olmış ḳażan ardınca gitmiş begler daḥı ḳażanuñ ardına düşdi b.* | *oğuz erenleri*] V'de yok | *yetdi*]V_6 *yitişdi* | *yetdi*]V_7 *yitdi* || **12** *bişiginüñ*]V_7 *beşiginüñ* || **13** *acığı ṭutanda*]V_7 *acığanda*

D150 **1** *ḳazan ḳarṭaşı*]V_8 *ḳażan begüñ ḳardaşı* || **2** *yetdi*]V_9 *yitdi* | *ḳazan yetdüm*] V_9 *ḳażan yitdüm* || **3** *ardınça... yetdi*] V'de yok || **4** *dervendindeki*]V_9 *dervendin* | *demür ḳapuyı*] V'de yok | *ḳapup alan*]V_{10} *tepüp yıḳan* | *ṭutam*]V_{10} *dutam* || **5** *ḳazan... pehlivanı*] V'de yok || **6** *bir... yıḳan*]V'de yok || **7** *ṭundar*]D_7 *ṭundaz* V_{11} *dundar* | *yetdi*]V_{11} *yitdi* | *ḳazan yetdüm*]V_{11} *ḳażan yitdüm* || **8** *didi*]V_{11-1} *d. anuñ ardınca benüm ḫanum ḥemid-ilen merdin ḳal'asın tepüp alan demür yaylu ḳapçaḳ melike ḳan ḳuṣduran oğuzuñ aḳ ṣaḳallu ḳocaları görende ol yigidi*
V83 *taḥsinleyen al mahmuri şalvarlu atı baḥri ḫotazlu ḳara göne oğlı ḳara budaḳ çapar yitdi çal ḳılıcuñ begüm ḳażan yitdüm didi* | *görelüm... yetdi*] V'de yok | *varuban*]V_1 *varubanı* || **10** *şir*]V_2 *şer* || **11** *ağam... yetdüm*]V_3 *ḫanum ḳażan yitdüm* || **12** *görelüm... yetdi*] V'de yok | *paraṣaruñ*]V_3 *barşaruş* || **13** *bayburd*]V_3 *bayburt* | *ap*]D_{13} *at*

D151 **1** *ḳazan... yınağı*]V_{4-5} *ḳażan begüñ ınağı* || **2** *beyrek*]V_5 *beryek* | *ḫanum... yetdüm*]V_5 *begüm ḳażan yitdüm* || **3** *görelüm... yetdi*] V'de yok | *çaya*]D_3 چايك||

didi. Anuñ ardınça görelüm kimler yetdi: Çaya baḳsa [4] çalımlu, *çal* ḳara ḳuş erdemlü, ḳur ḳurma ḳuşaḳlu, ḳulağı altun [5] küpelü, ḳalın Oğuz biglerini bir bir atdan yıḳan, Ḳażılıḳ [6] Ḳoca oğlı Big Yigenek çapar yetdi. Çal ḳılıcuñ ağam [7] Ḳazan yetdüm dedı. Anuñ ardınça görelüm kimler yetdi: Yigirmi [8] dört boyın oḫşayan Delü Ṭundar yetdi. Anuñ [9] ardınça biñ ḳavum başları Düger yetdi. Anuñ ardınça [10] biñ Bügdüz başları Emen yetdi. Anuñ ardınça ṭoḳuz [11] ḳoca başları Aruz yetdi. Ṣayduḳumça Oğuz bigleri [12] dükense olmaz, Ḳazanuñ bigleri hep yetdi, üzerine [13] yığnaḳ oldı. Aru ṣudan abdest aldılar, iki [1] rek'at namaz ḳıldılar. Adı görklü Muḥammede ṣalavat getürdiler. [2] Bī-tekellüf kāfire at ṣaldılar, | ḳılıç urdılar. Ol [3] gün cigerinde olan er yigitler belürdi. Ol gün [4] nāmerdler ṣapa yir gözetdi. Bir ḳıyamat ṣavaş oldı, [5] meydan ṭolı baş oldı. Ḳıyamatuñ bir güni oldı. [6] Big nökerden nöker bigden ayrıldı. *Taş* Oğuz bigleri ile [7] Ṭundar ṣağa depdi. Cılasun yigitleri-y-ile Ḳara Budaḳ [8] ṣola depdi. Ḳazan kendü düpe depdi, Tekür ile [9] Şökli Melike ḥavala oldı, bögürdübeni atdan yire ṣaldı, [10] alça ḳanın yir üzerine dökdi. Ṣağ ṭarafda Ḳara [11] Tüken Melike Ṭundar ḳarşu geldi, ḳılıçladı yire [12] ṣaldı. Ṣol ṭarafda Buğaçuḳ Melike Ḳara Budaḳ ḳarşu [13]

D152
V84

4 *çal*] D'de yok | *erdemlü*]D_4 *erdenlü* || **5** *biglerini... yıḳan*]V_6 *ümidi* | *ḳażılıḳ*] V_7 *ḳazılıḳ* || **6** *big*] V'de yok | *yetdi*]V_7 *yitdi* | *ağam*]V_7 *ḫanum* || **7** *ḳazan yetdüm*] V_7 *ḳażan yitdüm* | *didi*]$V_{7\text{-}10}$ *d. anuñ ardınca altmış ögeç derisinden kürk eylese topuḳların örtmeyen altı ögeç derisinden külah eylese ḳulaḳların örtmeyen ḳolı budı ḫaranca ḳażan begüñ ṭayısı uruz ḳoca çapar çapar yitdi çal ḳılıcuñ ḫanum ḳażan yitdüm didi* | *görelüm kimler yetdi*] V'de yok || **8** *oḫşayan*]V_{10} *oḫşadı* | *delü*] V'de yok | *ṭundar yetdi*]V_{10} *dundar yitdi* || **9** *ḳavum*] V'de yok | *başları*] V_{11} *başı* | *yetdi*]V_{11} *yitdi* || **10** *biñ... yetdi*] V'de yok || **11** *başları*]V_{11} *başı* | *yetdi*]$V_{11\text{-}12}$ *yitdi anuñ ardınca oğuz arḳası emen yitdi* | *ṣayduḳumça*]V_{12} *ṣayılmağ-ile* | *bigleri*]V_{12} *begleri* || **12** *dükense*]V_{12} *tükense* | *ḳazanuñ bigleri*] V'de yok | *hep*]V_{12} *h. gelüp* | *yetdi*]V_{12} *yitdi* | *üzerine*] V'de yok || **13** *yığnaḳ oldı*] V'de yok | *iki*] V'de yok

1 *rek'at namaz*] V'de yok | *muḥammede*]V_{13} *m.* ﷺ || **2** *ol*] V'de yok || **3** *gün...* *gün*] V'de yok || **4** *nāmerdler... gözetdi*] V'de yok || **5** *ḳıyamatuñ... oldı*]V_1 *çarḫacılar ṣavaşdı* || **6** *big*]V_1 *beg* | *bigden*]V_2 *begden* | *taş*] D'de V'de yok | *bigleri*] V_2 *begleri* | *ile*] V'de yok || **7** *ṭundar ṣağdan*]V_2 *ṭ.-ile ṣağa* | *cılasun*]D_7 *çılasun* V_2 *cılasın* | *yigitleri-y-ile*]V_2 *beg yigitler* | *ḳara budaḳ*] V'de yok || **8** *ṣola*]V_2 *ṣoldan* | *ḳazan kendü*]V_3 *ḳażan beg oğuz begleri ile* | *ile*]V_3 *melike* || **9** *yire*] V'de yok | *ṣaldı*]V_3 *yıḳdı* || **10** *alça... dökdi*]V_4 *başın kesdi* | *ṭarafda*]V_4 *ṭarafdan* || **11** *tüken*] V_4 *göne* | *ṭundar... geldi*]V_4 *dundar yitdi* || **12** *buğaçuḳ*]V_4 *buğacıḳ* || **13** *ṣaldı*] D_{13} *çaldı* | *depretmedin... kesdi*] V'de yok

D153 geldi, şançubanı yire şaldı, depretmedin başın kesdi. [1] Boyı uzun Burla Ḫatun Ḳara tuğın kāfirüñ ḳılıçladı, [2] yire şaldı. Tekür alındı. Kāfir ḳaçdı. Derelerde [3] kāfire ḳırġun girdi. On biş biñ kāfir kimi ḳırıldı, [4] kimi ṭutıldı. Ḳazan oğlı üzerine geldi. İndi, elin [5] çözdi. Ḳuça ḳuça ata-y-ile oğul görişdi. Üç [6] yüz yigit Oğuzdan şehid oldı. Ḳazan oğlançuğın [7] ḳurtardı, girü döndi. Ġazā mubārek oldı. Oğuz [8] bigleri ṭoyum oldı.

Agça Ḳala Sürmelüye gelüp Ḳazan [9] ḳırḳ otaḳ dikdürdi. Yidi gün yidi gice yime içme [10] oldı. Ḳırḳ ivlü ḳul-ile ḳırḳ cāriye oğlı başına [11] çevürdi, azad eyledi. Cılasun erenlere ḳala ölke [12] virdi, cübbe çuḳa virdi. Dedem Ḳorḳut gelüben [13]

D154 şazılıḳ çaldı, bu Oğuz-nāmeyi düzdi ḳoşdı, [1] böyle didi.

İmdi ḳanı didügüm big erenler
Dünya [2] menüm diyenler
Ecel aldı yir gizledi
Fāni dünya kime [3] ḳaldı
Gelimlü gidimlü dünya
Aḫır soñ uçı [4] ölümlü dünya

V85 Yöm vireyim ḫanum: Yirlü ḳara ṭağuñ yıḳılmasun,[5] kölge|lüçe ḳaba ağacuñ kesilmesün, ḳamın aḳan [6] görklü şuyuñ ḳurımasun, ḳanatlaruñ uçı ḳırılmasun, [7] Ḳādir seni nāmerde muḥtac itmesün, çapar-iken aġ boz atuñ [8] büdrimesün, çalışanda ḳara polat öz ḳılıcuñ [9] gedilmesün, Allah viren ümiẕüñ üzilmesün, aḫır şoñı [10]

D153 **1** *boyı... tuğın*]V_5 *ḳara tuğın boyı uzun burlı ḫ.* || **2** *şaldı*]V_6 *bıraḳdı* | *kāfir*] V_6 *melik dutıldı tuğ yıḳıldı ursanı yeñildi k.* | *derelerde*] V'de yok || **3** *kāfire... girdi*] V'de yok | *on biş*]V_6 *beş* | *kāfir*] V'de yok | *kimi ḳırıldı*]V_7 *ḳılıçdan geçdi* || **4** *kimi ṭutıldı*] V'de yok | *ḳazan*]V_7 *ḳażan ve burlı ḫatun* | *geldi*]V_7 *gelüp* | *indi*] V_7 *atdan indiler* || **5** *çözdi*]V_7 *çözdiler* | *ata-y-ile oğul*] V'de yok | *görişdi*]V_8 *görüşdiler* || **6** *ḳazan oğlançuğın*]V_8 *ḳażan oğlancuğını* || **8** *bigleri*]V_9 *begleri* | *gelüp*]V_9 *geldi* | *ḳazan*] V'de yok || **9** *ḳırḳ*] V'de yok | *dikdürdi*]V_9 *dikdi* || **10** *ḳırḳ... başına*]V_{10} *ḳażan beg ḳullar ḳaravaşlar* || **11** *çevürdi*] V'de yok | *eyledi*] V_{10} *itdi* | *erenlere*]V_{10} *yig e.* | *ḳala*]D_{11} *ḳara* || **12** *virdi*] V'de yok | *gelüben*]V_{11} *gelüp* || **13** *şazılıḳ çaldı*]V_{11} *şadılıḳ eyledi* | *düzdi ḳoşdı*]V_{11} *ḳażan oğlı uruz üzerine söyledi*

D154 **1** *böyle didi*] V'de yok | *didügüm big*]V_{12} *didigüm yig* | *dünya*]V_{12} *yalan dünyeyi* || **2** *menüm*]V_{12} *benüm* || **3** *aḫır*]D_3 *aḫıret* || **4** *ṭağuñ*]V_{13} *ṭağlaruñ* || **6** *ḳurı-*

V85 *masun*]V_1 *şoğulmasun* | *uçı*]V_1 *uçları* || **7** *çapar-iken*]V_3 *çaparken* || **8** *ḳara... öz*] V'de yok || **9** *gedilmesün*]V_{2-4} *g. dürtüşürken ala gönderüñ ufanmasun aġ şaḳallu babañ yiri cennet olsun aġ bürçeklü anañ yiri behişt olsun* | *allah... soñı*] V'de yok || **10** *aru... ayırmasun*] V'de yok | *biş*]V_4 *beş* | *kelime*]D_{10} ≪ V_5

aru imandan ayırmasun, ağ alnuñda biş kelime du'ā ḳılduḳ [11] ḳabul olsun, yığışdursun dürişdürsün günahuñuzı [12] adı görklü Muḥammede bağışlasun ḫanum hey!

[13] DUḪA ḲOCA OĞLI DELÜ DUMRUL BOYINI BEYĀN [1] İDER ḪANUM HEY D155

Meger ḫanum, Oğuzda Duḫa Ḳoca oğlı Delü [2] Dumrul dirleridi bir er var-idi. Bir ḳuru çayuñ üzerine [3] bir köpri yapdurmışidi. Kiçeninden otuz üç akça [4] alur-idi, kiçmeyeninden döge döge ḳırḳ akça alur-idi. Bunı [5] niçün böyle ider-idi? Anuñ-içün-ki menden delü menden [6] güçlü er var-mıdur ki çıḳa menüm-ile ṣavaşa dir-idi, [7] menüm erligüm bahadırlığum cılasunlığum yigitligüm Ruma Şama [8] gide çavlana dir-idi.

Meger bir gün köprisinüñ yamacında [9] bir bölük oba ḳonmış idi. Ol obada bir yaḫşı ḫub [10] yigit ṣayru düşmiş idi. Allah emri-y-ile ol yigit öldi. [11] Kimi oğul diyü, kimi ḳarṭaş diyü ağladı. Ol yigit [12] üzerine möḥkem ḳara şiven oldı. Nagāhandan Delü Dumrul [13] çapar yetdi. Aydur: Mere ḳavatlar ne ağlarsız, menüm köprim [1] yanında bu ġavġa nedür, niye D156
şiven idersiz didi. Ayıtdılar: [2] Ḫanum bir yaḫşı yigidümüz öldi, aña ağlaruz didiler. Delü [3] Dumrul aydur: Mere yigidüñüzi kim öldürdi. Ayıtdılar: Vallah [4] big yigit Allah Ta'āladan buyruḳ oldı, al ḳanatlu [5] 'Azrā'il ol yigidüñ canın aldı. Delü Dumrul aydur: [6] Mere 'Azrā'il didügüñüz ne kişidür kim adamuñ canın alur, [7] yā ḳādir Allah birligüñ varlığuñ ḥaḳḳı-y-içün 'Azrā'ili menüm [8] gözüme göstergil, ṣavaşayım çekişeyim dürişeyim, yaḫşı [9] yigidüñ canın ḳurtarayım, bir daḫı yaḫşı yigidüñ canın [10] almaya didi. Ḳayıtdı döndi Delü Dumrul ivine geldi. [11]

Haḳ Ta'ālaya Dumruluñ sözi ḫoş gelmedi. Baḳ baḳ [12] mere delü ḳavat menüm birligüm bilmez, birligüme şükür ḳılmaz, [13]

kelime || **11** *yığışdursun... günahuñuzı*]V_{4-5} *yığışdursın dürüşdürsin günahlarıñı* || **12** *adı*] V'de yok | *muḥammede*]V_5 *muḥammedüñ yüzi şuyına* | *ḫanum*] D_{12} *canum* V_5 *bu du'āma āmin diyenler dīẕār görsün ḫ.*

154_{13}-155_1 *duḫa...hey*] D'de kalın yazı ile | **13** *dumrul boyını*] D دمرول بوی

7 *bahadırlığum cılasunlığum*] D *bahadırligüm cılasunligüm* D155

10 *delü dumrul*] D'de bu iki kelime arasında fazla bir *elif* var D156

menüm ulu dergahumda geze menlik eyleye didi. ʿAzrā'ile
D157 [1] buyruḳ eyledi kim yā ʿAzrā'il var, daḫı ol delü ḳavatuñ [2] gözine göringil, beñzini ṣarartġıl didi, canını ḫırlatġıl [3] alġıl didi.

Deli Dumrul ḳırḳ yigit ilen yiyüp içüp [4] oturur-iken nagāhandan ʿAzrā'il çıḳa geldi. ʿAzrā'ili [5] ne çavuş gördi ne ḳapuçı. Delü Dumruluñ görür gözi [6] görmez oldı, ṭutar elleri ṭutmaz oldı. Dünya ʿālem [7] Delü Dumruluñ gözine ḳarangu oldı. Çağırup Delü Dumrul [8] ṣoylar, görelüm ḫanum ne ṣoylar :

Aydur :

Mere ne heybetlü ḳoca[9]sın
Ḳapuçılar seni görmedi
Çavuşlar seni ṭuymadı
[10] Menüm görür gözlerüm görmez oldı
Ṭutar menüm ellerüm ṭutmaz [11] oldı
Ditredi menüm canum cūşa geldi
Altun ayağum [12] elümden yire düşdi
Ağzum içi buz kibi
Süñüklerüm [13] ṭuz kibi oldı
Mere ṣaḳalçuğı ağça ḳoca
D158 Gözçügezi [1] çönge ḳoca
Mere ne heybetlü ḳocasın digil maña
Ḳadam belam [2] ṭoḳınur bu gün saña

didi. Böyle digeç ʿAzrā'ilüñ acığı [3] ṭutdı, aydur :

Mere delü ḳavat
Gözüm çönge idügin ne begenmezsin
[4] Gözi gökçek ḳızlaruñ gelinlerüñ canın çoğ almışam
[5] Ṣaḳalum ağarduğın ne begenmezsin
Ağ ṣaḳallu ḳara ṣaḳallu yigitlerüñ [6] canın çoğ almışam
Ṣaḳalum ağarduğınuñ maʿnisi budur

[7] didi. Mere delü ḳavat öginür-idüñ, dir-idüñ: Al ḳanatlu [8] ʿAzrā'il menüm elüme girse öldüre-y-idüm, yaḫşı yigidüñ canın [9] anuñ elinden ḳurtara-y-idüm dir-idüñ, imdi mere delü geldüm ki [10] senüñ canuñ alam, virür-misin yoḫsa menüm-ile cenk [11] ider-misin didi. Delü Dumrul aydur: Mere al ḳanatlu [12] ʿAzrā'il sen-misin didi. Evet menem didi. Bu yaḫşı [13] yigitlerüñ

D157 8 *mere*] D چاره || 9 *ṣoylar*] D'de kalın yazı ile

canını sen-mi alursın didi. Evet men [1] aluram didi. Delü Dumrul D159
aydur: Mere ḳapuçılar ḳapuyı [2] ḳapañ didi. Mere ʿAzrā'il men seni giñ yirde ister-idüm, [3] ṭar yirde eyü elüme girdüñ ola-mı didi. Men seni öldüreyim, [4] yaḫşı yigidüñ canın ḳurtarayım didi. Ḳara ḳılıcın sıyırdı, [5] eline aldı. ʿAzrā'ile çalmağa ḥamle ḳıldı. ʿAzrā'il bir [6] gögerçin oldı, pencereden uçdı gitdi. Ādemīler evreni [7] Delü Dumrul elin eline çaldı, ḳaş ḳaş güldi. Aydur: [8] Yigitlerüm ʿAzrā'ilüñ gözini eyle ḳorḫıtdum ki giñ kapuyı [9] ḳodı ṭar bacadan ḳaçdı, çünki menüm elümden gögerçin [10] kibi ḳuş oldı uçdı, mere men anı ḳor-mıyam ṭoğana [11] aldurmayınça didi. Ṭurdı atına bindi, ṭoğanın eline [12] aldı, ardına düşdi. Bir iki gögerçin öldürdi. Döndi, [13] ivine geli yorır-iken ʿAzrā'il atınuñ gözine görindi. At [1] ürkdi, Delü Dumrulı götürdi yire urdı. Ḳara D160
başı [2] buñaldı, buñlu ḳaldı. Aḡ göksinüñ üzerine ʿAzrā'il [3] başup ḳondı. Baya mırlar-idi, şimdi ḫırlamağa başladı. [4] Aydur :

Mere ʿAzrā'il aman
Tañrınuñ birligine yoḳdur güman
[5] Men seni böyle bilmez idüm
Oğrılayın can alduğın [6] ṭuymaz idüm
Dökmesi böyük bizüm ṭağlarumuz olur
Ol [7] ṭağlarumuzda bağlarumuz olur
Ol bağlaruñ ḳara salḳumlu [8] üzümi olur
Ol üzümi ṣıḳarlar al şarabı olur
[9] Ol şarabdan içen esrük olur
Şarablu-y-idüm ṭuymadum
[10] Ne söyledüm bilmedüm
Biglige uṣanmadum yigitlige ṭoymadum
Canum [11] alma ʿAzrā'il meded

didi. ʿAzrā'il aydur: Mere delü [12] ḳavat maña ne yalvarursın, Allah Taʿālaya yalvar, menüm-de [13] elümde ne var, men daḫı bir yumuş oğlanıyam didi. Delü [1] Dumrul aydur: Ya pes can D161
viren can alan Allah Taʿāla-[2]mıdur? Beli oldur didi. Döndi ʿAzrā'ile ya pes [3] sen ne eylemeklü ḳadasın, sen aradan çıḳġıl,

5 *ḳıldı*] D *ḳaldı* D159
5 *oğrılayın*] D *oğurılayın* (اوغورلين) || 10 *biglige*] D بلكه D160
5 *şoylamış*] D'de kalın yazı ile D161

men Allah [4] Ta'āla-y-ile ḫaberleşeyim didi. Delü Dumrul burada [5] ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Yüce[6]lerden yücesin
Kimse bilmez niçesin
Görklü Tañrı
[7] Niçe cahiller seni gökde arar yirde ister
Sen ḫod [8] mü'minler köñlindesin
Dāyim ṭuran cebbar Tañrı
[9] Bāḳi ḳalan settar Tañrı
Menüm canum alur olsañ [10] sen alġıl
'Azrā'ile almağa ḳomaġıl

didi. Allah [11] Ta'ālaya Delü Dumruluñ burada sözi ḫoş geldi. [12] 'Azrā'ile nidā eyledi kim çün delü ḳavat menüm birligüm [13]
D162 bildi, birligüme şükür ḳıldı, yā 'Azrā'il Delü [1] Dumrul can yirine can bulsun, anuñ canı azad [2] olsun didi. 'Azrā'il aydur: Mere Delü Dumrul [3] Allah Ta'ālanuñ emri böyle oldı kim Delü Dumrul [4] canı yirine can bulsun, anuñ canı azad olsun [5] didi. Delü Dumrul aydur: Men niçe can bulayım, meger [6] bir ḳoca babam bir ḳarı anam var, gel gidelüm, ikisinden [7] biri bolayki canın vire, alġıl, menüm canumı ḳoġıl [8] didi.

Delü Dumrul sürdi babası yanına geldi. [9] Babasınuñ elin öpüp ṣoylamış, görelüm ḫanum ne [10] ṣoylamış :

Aydur :

Aġ ṣaḳallu 'aziz 'izetlü canum baba
[11] Bilür-misin neler oldı
Küfür söz söyledüm
Ḥaḳ Ta'ālaya [12] ḫoş gelmedi
Gök üzerinde al ḳanatlu 'Azrā'ile emr [13] eyledi
Uçup geldi
Aġça menüm göksümi başup ḳondı
D163 [1] Ḫırıldadup ṭatlu canum alur oldı
Baba senden can [2] dilerem virür-misin
Yoḫsa oğul Delü Dumrul [3] diyü ağlar-mısın

D162 **1** *dumrul*] D *dumrula* || **5** *didi*] D'de başında fazla bir *vav* var || **10** *şoylamış*] D'de kalın yazı ile

Babası aydur :

Oğul oğul ay [4] oğul
Canum parası oğul
Ṭoğduğında ṭoḳuz [5] buğra öldürdügüm aṣlan oğul
Dünlügi altun ban [6] ivümüñ ḳabżası oğul
Ḳaza beñzer ḳızumuñ gelinümüñ [7] çiçegi oğul
Ḳarşu yatan ḳara ṭağum gerek-ise
Söyle [8] gelsün ʿAzrā'ilüñ yaylası olsun
Ṣovuḳ ṣovuḳ [9] bıñarlarum gerek-ise
Aña içit olsun
Tavla tavla [10] şahbaz atlarum gerek-ise
Aña binit olsun
Ḳaṭar [11] ḳaṭar develerüm gerek-ise
Aña yüklet olsun
Ağa[12]yılda ağça ḳoyunum gerek-ise
Ḳara mudbaḳ altında anuñ [13] şöleni olsun
Altun gümüş pul gerek ise
Aña [1] ḫarclıḳ olsun D164
Dünye şirin can ʿaziz
Canumı ḳıya [2] bilmen bellü bilgil
Menden ʿaziz menden sevgülü anañdur
[3] Oğul anaña var

didi. Delü Dumrul babasından [4] yüz bulmayup sürdi anasına geldi. Aydur :

Ana [5] bilür-misin neler oldı
Gök yüzinden al ḳanatlu [6] ʿAzrā'il uçup geldi
Ağça menüm göksümi başup [7] ḳondı
Ḫırladup canum alur oldı
Babamdan can [8] diledüm ana virmedi
Senden can dilerem ana
Canuñ [9] maña virür-misin
Yoḫsa oğul Delü Dumrul diyü [10] ağlar-mısın
Acı tırnaḳ ağ yüzüñe çalar-mısın
[11] Ḳarġu kibi ḳara saçuñ yolar-mısın ana

didi. Anası [12] burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

2 *menden*] D *senden* || 12 *ne ṣoylamış*] *ṣoylamış* D'de kalın yazı ile D164

Anası [13] aydur :

Oğul oğul ay oğul
D165 Ṭoḳuz ay ṭar [1] ḳarnumda götürdügüm oğul
Ṭolma bişiklerde beledügüm [2] oğul
On ay diyende dünya yüzine getürdügüm oğul
[3] Ṭolap ṭolap ağ südümi emzürdügüm oğul
Ağça [4] burclu ḥiṣarlarda ṭutıla-y-idüñ oğul
Ṣası [5] dinlü kāfir elinde ṭutsaḳ ola-y-idüñ oğul
Altun aḳça [6] güçine ṣalubanı seni ḳurtara-y-idüm oğul
Yaman [7] yire varmışsın vara bilmen
Dünya şirin can ʿaziz
[8] Canumı ḳıya bilmen bellü bilgil

didi, anası daḫı canın [9] virmedi. Böyle digeç ʿAzrā'il geldi Delü Dumruluñ [10] canın almağa. Delü Dumrul aydur :

Mere ʿAzrā'il aman
[11] Tañrınun birligine yoḳdur güman

ʿAzrā'il aydur: Mere delü [12] ḳavat daḫı ne aman dilersin, ağ
D166 ṣaḳallu babañ yanına [13] varduñ can virmedi, ağ pürçeklü anañ yanına [1] varduñ can virmedi, daḫı kim virse gerek didi. [2] Delü Dumrul aydur: Ḥasretüm vardur bulışayım didi. ʿAzrā'il [3] aydur: Mere delü ḥasretüñ kimdür? Aydur: Yad ḳızı ḥalalum var, [4] andan menüm iki oğlançuğum var, amanatum var ışmarlaram [5] anlara, andan ṣoñra menüm canum alasın didi. Sürdı [6] ḥalalı yanına geldi, aydur:

Bilür-misin neler oldı
Gök [7] yüzinden al ḳanatlu ʿAzrā'il uçup geldi
Ağça menüm [8] göksümi başup ḳondı
Ṭatlu menüm canumı alur oldı
[9] Babama vir didüm can virmedi
Anama vardum can [10] virmedi
Dünye şirin can ṭatlu didiler
İmdi
Yüksek [11] yüksek ḳara ṭağlarum saña yaylaḳ olsun
Ṣovuḳ ṣovuḳ [12] şularum saña içit olsun
Tavla tavla şahbaz atlarum [13] saña binit olsun

Dünlügi altun ban ivüm saña [1] kölge olsun D167
Ḳaṭar ḳaṭar develerüm saña yüklet [2] olsun
Ağayılda ağça ḳoyunum saña şölen olsun
[3] Gözüñ kimi ṭutar-ise
Köñlüñ kimi sever-ise
Sen aña [4] vargıl
İki oğlançuğı öksüz ḳomaġıl

didi. ʿAvrat [5] burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış:

Aydur :

Ne [6] dirsin ne ṣoylarsın
Göz açuban gördügüm
Köñül virüp [7] sevdügüm
Ḳoç yigidüm şah yigidüm
Ṭatlu damağ virüp [8] ṣorışduğum
Bir yaṣduḳda baş ḳoyup emişdügüm
Ḳarşu [9] yatan ḳara ṭağları
Senden ṣoñra men neylerem
Yaylar [10] olsam menüm gorum olsun
Ṣovuḳ ṣovuḳ ṣularuñ
[11] İçer olsam menüm ḳanum olsun
Altun aḳçañ ḫarcayur [12] olsam menüm kefenüm olsun
Tavla tavla şahbaz atuñ
[13] Biner olsam menüm tabutum olsun
Senden ṣoñra bir [1] yigidi D168
Sevüp varsam bile yatsam
Ala yılan olup [2] meni ṣoḳsun
Senüñ ol muḫannet anañ babañ
[3] Bir cənda ne var ki saña ḳıyamamışlar
ʿArş ṭamığ olsun [4] kürsi ṭamığ olsun
Yir ṭamığ olsun gök ṭamığ [5] olsun
Ḳādir Tañrı tamığ olsun
Menüm canum senüñ [6] canuña ḳurban olsun

didi, rāżı oldı. ʿAzrā'il [7] ḫatunuñ canın almağa geldi. Ādemīler evreni yoldaşına [8] ḳıyamadı, Allah Taʿālaya burada yalvarmış, görelüm [9] niçe yalvarmış :

5 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || 6 *açuban*] D *açup* D167
9 *yalvarmış*] D'de kalın yazı ile D168

Aydur :

Yücelerden yücesin
Kimse [10] bilmez niçesin
Görklü Tañrı
Çok cahiller seni [11] gökde arar yirde ister
Sen ḫod mü'minlerüñ köñlinde [12] sin
Dāyim ṭuran cebbar Tañrı
Ulu yollar üzerine
[13] 'İmaratlar yapam senüñ içün
D169 Aç görsem ṭoyurayım [1] senüñ-içün
Yalınçaḳ görsem ṭonadayım senüñ içün
[2] Alur-iseñ ikimüzüñ canın bile alġıl
Ḳor-iseñ ikimizüñ [3] canın bile ḳoġıl
Keremi çoḳ ḳādir Tañrı

didi. Ḥaḳ [4] Ta'ālaya Delü Dumruluñ sözi ḫoş geldi. 'Azrā'ile[5] emr eyledi: Delü Dumruluñ atasınuñ anasınuñ canın [6] al, ol iki ḥalala yüz ḳırḳ yıl 'ömür virdüm didi. [7] 'Azrā'il daḫı babasınuñ anasınuñ def'i canın aldı. [8] Delü Dumrul yüz ḳırḳ yıl daḫı yoldaşı-y-ile yaş [9] yaşadı.

Dedem Ḳorḳut gelüben boy boyladı ṣoy [10] ṣoyladı. Bu boy Delü Dumruluñ olsun, menden [11] ṣoñra alp ozanlar söylesün, alnı açuḳ cömerd erenler [12] diñlesün didi.

Yöm vireyim ḫanum: Yirlü ḳara ṭağlaruñ [13] yıḳılmasun,
D170 kölgelüçe ḳaba ağacuñ kesilmesün, ḳamın [1] aḳan görklü ṣuyuñ ḳurımasun, ḳādir Tañrı seni [2] nāmerde muḥtac itmesün, ağ alnuñda biş kelime du'ā [3] ḳılduḳ olsun ḳabul, yığışdursun dürişdürsün [4] günahuñuzı adı görklü Muḥammede bağışlasun ḫanum hey!

[5] ḲAÑLI ḲOCA OĞLI ḲAN ṬURALI BOYINI BEYĀN [6] İDER ḪANUM HEY

Oğuz zamanında Ḳañlı Ḳoca dirler-idi [7] bir gürbüz er varidi. Yetişmiş bir cılasun oğlı var-idi, [8] adına Ḳan Ṭuralı dirler-idi. Ḳañlı Ḳoca aydur: [9] Yarenler atam öldi men ḳaldum, yirin

D170 5-6 *ḳañlı ... hey*] D'de kalın yazı ile | 6 *hey*] D *hey hey*

yurdın ṭutdum, [10] yarınki gün men ölem oğlum ḳala, bundan yigregi yoḫ[11]dur ki gözüm görür-iken oğul gel seni ivereyim didi. [12] Oğlan aydur: Baba çün meni ivereyim dirsin, maña [13] lāyıḳ ḳız niçe olur? Ḳan Ṭuralı aydur: Baba men yirümden [1] ṭurmadın D171
ol ṭurmış ola, men ḳara ḳoç atuma binmedin ol [2] binmiş ola, men ḳanlu kāfir iline varmadın ol varmış [3] maña baş getürmiş ola didi. Ḳañlı Ḳoca aydur: Oğul [4] sen ḳız istemez-imişsin bir cılasun bahadır ister-imiş[5]sin, anuñ arḳasında yiyesin içesin ḫoş kiçe[6]sin. Aydur: Beli canum baba eyle isterem, pes varasın [7] bir cici bici türkmen ḳızını alasın, nagāhandan ṭayanam [8] üzerine düşem ḳarnı yırtıla didi. Ḳañlı Ḳoca [9] aydur: Oğul ḳız görmek senden, mal rızḳ virmek [10] benden didi. Böyle digeç erenler evreni Ḳan Ṭuralı [11] yirinden ṭurdı, ḳırḳ yigidin yanına aldı, İç Oğuzı [12] gördi, ḳız bulmadı, ḳayıtdı girü döndi ivlerine [13] geldi. Babası aydur: Oğul ḳız bulduñ-mı? Ḳan Ṭuralı [1] aydur: D172
Yıḳılsun Oğuz illeri, maña yarar ḳız bulmadum baba [2] didi. Babası aydur: Hey oğul ḳız dileyü varan böyle [3] varmaz. Ḳan Ṭuralı aydur: Ya niçe varur baba didi. [4] Ḳañlı Ḳoca aydur: Oğul ṣabaḥ varup öylen [5] gelmek olmaz, öylen varup aḫşam gelmek olmaz, [6] oğul sen mala becid ol yığ, men saña ḳız arayı [7] gideyim didi.

Ḳañlı Ḳoca sevini ḳıvanı örü [8] ṭurdı, ağ ṣaḳallu pir ḳocalar yanına bıraḳdı. [9] İç Oğuza girdi, ḳız bulmadı. Ṭolandı [10] Ṭaş Oğuza girdi, bulmadı. Ṭolandı Ṭırabuzana [11] geldi.

Meger Ṭırabuzan tekürinüñ bir ʿaẓim görklü [12] maḥbub ḳızı var-idi. Ṣağına ṣolına iki ḳoşa [13] yay çeker-idi. Atduğı oḫ yire düşmez-idi. Ol [1] ḳızuñ üç canavar ḳalıñlığı ḳaftanlığı var-idi. D173
Her kim [2] ol üç canavarı başsa yeñse öldürse ḳızumı [3] aña virürem diyü vaʿde eylemiş-idi. Başamasa başın [4] keser-idi. Böylelikile otuz iki kāfir biginüñ [5] oğlınuñ başı burc bedeninde kesilüp aşılmış-idi. [6] Ol üç canavaruñ biri ḳağan aşlan-idi, biri ḳara [7] buğa-y-idi, biri daḫı ḳara buğra idi. Bularuñ her birisi [8] bir ejderha-y-idi. Bu otuz iki baş-kim burcda aşılmış [9] idi ḳağan aşlan-ile ḳara buğranuñ yüzin görmemişler-idi, [10] ancaḳ buğa buynuzında helāk olmışlar-idi.

4-5 *ister-imişsin*] D *istemez-imişsin* D171
1 *ḳız*] D ڭين D172
9 *buğranuñ*] D *buğanuñ* || **12** *bit*] D بيث D173

Ḳañlı Ḳoca [11] bu başları ve bu canavarları gördi, başında olan [12] bit ayağına dirildi. Aydur: Varayım oğluma ṭoğrı [13]
D174 ḫaber vireyim, hüneri var-ise gelsün alsun, yoḫsa [1] ivdeki ḳıza rāżı olsun didi.

At ayağı [2] külüg ozan dili çevük olur. Ḳañlı Ḳoca giderek [3] geldi Oğuza çıḳdı. Ḳan Ṭuralıya ḫaber oldı, [4] babañ geldi didiler. Ḳırḳ yigid-ile babasına ḳarşu [5] vardı. Elin öpdi, aydur: Canum baba maña yarar [6] ḳız bulduñ-mı? Aydur: Buldum oğul hünerüñ var-ise [7] didi. Ḳañ Ṭuralı aydur: Altun aḳça-mı ister, [8] ḳatır biserek-mi ister? Babası aydur: Oğul hüner gerek hüner [9] didi. Ḳan Ṭuralı aydur: Baba yilisi ḳara ḳażılıḳ atuma [10] eyer ṣalayım, ḳanlu kāfir iline aḳın çapayım, baş [11] keseyim, ḳan dökeyim, kāfire ḳan ḳuṣdurayım, ḳul [12] ḳaravaş getüreyim, hüner göstereyim. Ḳañlı Ḳoca aydur: [13] Hay canum oğul hüner didügüm ol degül, ol ḳız
D175 [1] içün üç canavar saḳlamışlar, her kim ol üç canavarı [2] başa ol ḳızı aña virürler, başup öldürmese [3] anuñ başını keserler burca aṣarlar. Ḳan Ṭuralı [4] aydur: Baba bu sözi sen maña dimemek gerek idüñ, çünki [5] didüñ elbetde varsam gerek, başuma ḳaḫınç yüzüme toḫınç [6] olmasun, ḳadun ana big baba esen ḳaluñ didi. Ḳañlı [7] Ḳoca aydur: Gördüñ-mi men maña nitdüm, oğlana ḳorḫınç ḫaberler [8] vereyim, ola kim gitmeye döne didi. Ḳañlı Ḳoca burada [9] ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış:

Aydur:

Oğul sen [10] varaçak yirüñ
Ṭolamaç ṭolamaç yolları olur
Atlu [11] batup çıḳamaz anuñ balçığı olur
Ala yılan sökemez [12] anuñ ormanı olur
Gök-ile pehlü uran anuñ ḳal'ası [13] olur
Göz ḳaḳuban köñül alan anuñ görklüsi olur
D176 [1] Hay dimedin baş getüren celladı olur
Yağrınında [2] ḳalḳan oynar yayası olur
Yavuz yirlere yiltendüñ ḳayıda [3] döngil
Aġ ṣaḳallu babañı ḳarıçuḳ olmış anañı buzlatmaġıl
[4] didi. Ḳan Ṭuralı ḳaḳıdı, aydur:

D175 9 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile
D176 6 *dolamaç*] D'de yok || 7 *çıḳamaz*] D'de yok || 8 *ḳumlar*] قوملر || 10 *ḳaḳuban*] D *ḳaçuban* || 12 *kesem*] *keseyim* | *ya varam*] D'de yok || 13 *ya*] D *ve* ≈ *y*

Ne söylersin ne [5] aydursın canum baba
Bu ḳadar işden ḳorḫan yigit-mi olur
[6] Alp ere ḳorḫu virmek ʿayıb olur
Dolamaç *dolamaç* yollarını
[7] Ḳādir ḳor-ise dün-ile yortam
Atlu batup *çıḳamaz* anuñ balçığına [8] ḳumlar döşeyem
Ala yılan sökemez ormanını
Çaḳmaḳ çaḳup [9] oda yaḳam
Gök-ile pehlū uran ḳalʿaların
Ḳādir ḳor-ise [10] yapam yıḳam
Göz ḳaḳuban köñül alan görklüsinin boynın [11] öpem
Yağrınında ḳalḳan oynar yayasınuñ
Ḳādir ḳor-ise [12] başın kesem
Ya varam ya varmayam
Ya gelem ya gelmeyem
Ya ḳara buğranuñ [13] göksi altında ḳalam
Ya buğanuñ buynuzında ilişem
[1] Ya ḳağan aṣlanuñ ḳıynağında didilem D177
Ya varam ya varmayam
[2] Ya gelem ya gelmeyem
Yine görinçe big baba ḫatun ana esen ḳaluñ

[3] didi. Gördiler ki nāmus içün beklemez, ayıtdılar: Oğul [4] uğuruñ açuḳ olsun, ṣağ esen varup gelesin [5] didiler. Atasınuñ anasınuñ ellerin öpdi.

Ḳırḳ [6] yigidin yanına bıraḳdı, yidi gün yidi gice yortdılar, [7] kāfirüñ serḫaddına irdiler, çadır dikdiler. Yügrük atın [8] yügürdüp Ḳan Ṭuralı gürzin göge atar, inüp yire [9] düşmedin ḳarvar ṭutar,

Hey ḳırḳ işüm ḳırḳ yoldaşum
Yügrük [10] olsa yarışsam
Güçlü olsa güreşsem
Ḫaḳ Taʿāla [11] ʿinayet eylese
Üç canavarı öldürsem
Gözeller [12] serveri ṣaru ṭonlu Selcen Ḫatunı alsam
[13] Atam anam ivine dönsem

2 *esen ḳaluñ*] D سن قالدك D177

Hey ḳırḳ işüm ḳırḳ yoldaşum

D178 [1] Ḳırḳuñuza ḳurban olsun menüm başum diyü söyler-idi.

[2] Bunlar bu sözde iken meger ḫanum teküre ḫaber vardı.[3] Oğuzdan Ḳan Ṭuralı dirler bir yigit var imiş, ḳızuñ [4] dileyü geli yorır didiler. Kāfirler yidi ağaç yir ḳarşu [5] geldiler, niye geldüñüz yigit bigler didiler. Virişmege alışmağa [6] geldük didiler. ʿİzzet ḥörmet eylediler. Aḳ çadır dikdiler, [7] ala ḳalı döşediler, ağça ḳoyun ḳırdılar, yidi yıllıḳ [8] al şarab içürdiler. Aluban bunları teküre getürdiler. [9] Tekür taḫt üzerinde oturmış-idi. Yüz kāfir için [10] geyinmiş-idi. Yidi ḳat meydanı ṭolandı geldi. [11] Meger ḳız meydanda bir köşk yapdurmış-idi. Cemiʿ [12] yanında olan ḳızlar al geymişler-idi, kendü şaru [13] geymiş-

D179 idi, yuḳarudan tamaşa ider-idi. Ḳan Ṭuralı [1] geldi, ḳara şayḳalu teküre selam virdi. Tekür [2] ʿaleyk aldı. Ala ḳalı döşediler, oturdı. Tekür [3] aydur: Yigit ne yirden gelürsin? Ḳan Ṭuralı yirinden [4] ṭurı geldi, apul apul yorıdı, ağ alnını açdı, [5] ağ bileklerini ṣığadı, ayıtdı-kim :

Ḳarşu yatan ḳara ṭağuñı [6] aşmağa gelmişem
Aḳındılu ṣuyuñı kiçmege gelmişem
Ṭar [7] etegüñe giñ ḳoltuğuña ṣığınu gelmişem
Tañrı buyuruğı-y-ile Peyġamber [8] ḳavli-y-ile
Ḳızuñı almağa gelmişem

didi. Tekür aydur: [9] Bu yigidüñ sözi yügrük, eger elinde hüneri var ise [10] didi. Tekür aydur: Bu yigidi anadan ṭoğma ṣoyuñ. [11] Ṣoydılar. Ḳan Ṭuralı altunlu ince keten bizini [12] biline ṣardı. Ḳan Ṭuralıyı alup meydana getürdiler. [13] Ḳan Ṭuralı cemal ve

D180 kemal iyesi yigit idi. Oğuzda [1] dört yigit niḳab-ile gezer-idi. Biri Ḳan Ṭuralı, biri [2] Ḳara Çekür ve oğlı Ḳırḳ Ḳınuḳ ve boz ayġırlu Beyrek. [3] Ḳan Ṭuralı niḳabın serpdi. Ḳız köşkden baḳar-idi, [4] ṭaraḳlığı boşaldı, kedisi mavladı, avṣıl olmış [5] ṭana kibi ağzınuñ ṣuyı aḳdı. Yanındağı ḳızlara [6] aydur: Ḥaḳ Taʿāla atamuñ köñline raḥmet eylese, kebin [7] kesüp meni ol yigide virse, bunuñ kibi yigit ḫayıf [8] ola ki canavarlar elinde helāk ola didi.

D178 5 *bigler*] D بكر
D179 6-7 *etegüñe*] D ﺍﻃﻜﻮﻧﻰ || 12 *ṭuralıyı*] D *ṭuralı*
D180 2 *ayġırlu beyrek*] D'de bu iki kelime arasında fazla bir *elif* var || 11 *pırtar*] پرتار

Bu maḥalda [9] demür zencir-ile buğayı getürdiler. Buğa dizin çökdi, [10] buynuzı-y-ile bir mermer ṭaşı yoğurdı peynir kibi ditdi. [11] Kāfirler aydur: Şimdi yigidi atar yıḳar serer pırtar, [12] yıḳılsun Oğuz illeri, ḳırḳ yigit bir big oğlı-y-ile [13] bir ḳızdan ötüri ölmek nolur didiler. Bunı işidiçek [1] ḳırḳ yigit ağlaşdılar. Ḳan Ṭuralı ṣağına baḳdı D181
ḳırḳ [2] yigidin ağlar gördi, ṣolına baḳdı eyle gördi. Aydur: [3] Hey ḳırḳ işüm ḳırḳ yoldaşum niye ağlarsız, ḳolça [4] ḳopuzum getürüñ ögüñ meni didi. Burada ḳırḳ yigit [5] Ḳan Ṭuralıyı ögmişler, görelüm ḫanum niçe ögmişler :

Aydur :

[6] Sulṭanum Ḳan Ṭuralı
Ḳalḳubanı yirüñden ṭurmaduñ-mı
Yilisi [7] ḳara ḳażılıḳ atuñ binmedüñ-mi
Arḳu Mili Ala Ṭağı
Avlayuban [8] ḳuşlayuban *aşmaduñ-mı*
Babañuñ aġ ban işiginde
Ḳaravaşlar inek [9] ṣağar görmedüñ-mi
Buğa buğa didükleri
Ḳara inek buzağusı [10] degül-midür
Alp erenler ḳarımından ḳayurur mı olur
Ṣaru [11] ṭonlu Selcen Ḫatun köşkden baḳar
Kime baḳsa ʿişḳ-ile [12] oda yaḳar
Ḳan Ṭuralı ṣaru ṭonlu ḳız ʿişḳına bir [13] hū
didi.

Mere buğañuzı ḳoyu virüñ gelsün didi. Buğanuñ [1] zencirin D182
aldılar, ṣalı virdiler. Buynuzı almas cıda kibi. [2] Ḳan Ṭuralınuñ üzerine sürdi. Ḳan Ṭuralı adı [3] görklü Muḥammede ṣalavat getürdi, buğanuñ alnına bir yumruḳ [4] eyle urdı-kim buğayı göti üzerine çökerdi. Alnına [5] yumruğın ṭayadı, sürdi meydanuñ başına çıḳardı. [6] Çoḳ çalışdılar. Ne buğa yeñer, ne Ḳan Ṭuralı yeñer. [7] Küt küt buğa ṣolmağa başladı, ağzı köpüklendi. [8] Ḳan Ṭuralı aydur: Bu dünyayı erenler ʿaḳıl-ile bulmışlardur, [9] bunuñ öñinden ışıçrayayım, ne hünerüm var-ise ardından [10] göstereyim didi. Adı görklü Muḥammede ṣalavat getürdi, [11] buğanuñ öñinden ṣavuldı. Buğa buynuzı üzerine [12] dikildi. Ḳuyruğından üç

3 *ḳolça*] D قورچه || **8** *aşmaduñ-mı*] D'de yok || **10** *ḳayurur mı olur*] D181
D قیوررردی اولوز || **12** *bir*] D_{12-13} *bir bir*

kerre götürüp yere şaldı. [13] Süñükleri ḫurd oldı. Başdı boğazladı.
D183 Pıçaḳ [1] çıḳarup derisini yüzdi. Etin meydanda ḳoyup derisini [2] tekürüñ öñine getürüp aydur : Ṭañ-ile ḳızuñı maña viresin [3] didi. Tekür aydur : Mere ḳızı virüñ, şehirden sürüñ, [4] çıḳsun gitsün didi. Tekürüñ ḳardaşı oğlı var-idi, [5] aydur: Canavarlar serveri aşlandur, anuñ-ile daḫı oyun [6] göstersün, ḳızı andan şoñra virelüm didi.

Vardılar [7] aşlanı çıḳardılar, meydana getürdiler. Aşlan hayḳırdı, [8] meydanda ne ḳadar at var-ise ḳan ḳaşandı. Yigitleri [9] aydur : Buğadan ḳurtıldı, aşlandan niçe ḳurtıla didiler, [10] ağlaşdılar. Ḳan Ṭuralı yigitlerin ağlar gördi, [11] aydur: Mere alça ḳopuzum ele aluñ meni ögüñ, şaru ṭonlu [12] ḳız ʿişḳına bir aşlandan döneyim-mi didi. Yoldaşları [13] burada şoylamış, görelüm ḫanum ne şoylamış :

Aydur :

D184 Sulṭanum [1] Ḳan Ṭuralı
Aḡça sazlar içinde şaru gönler görüben [2] ṭaylar başan
Avuñ ṭamarın delüben ḳanın şoran
Ḳara [3] polat öz ḳılıçdan ḳayıtmayan
Aḡça tozlu ḳatı yaydan dürsinmeyen
[4] Aḡ yeleklü ötkün oḫdan ḳayıḳmayan
Canavarlar serveri [5] ḳaḡan aşlan ḳıran
Ala köpek enügine kendüzin ṭaladur-mı
[6] Alp yigitler şavaş güni ḳarımından ḳayurur-mı
didiler.

[7] Şaru ṭonlu Selcen Ḫatun köşkden baḳar
Kime baḳsa [8] ʿişḳ-ile oda yaḳar
Şaru ṭonlu ḳız ʿişḳına [9] bir hū
didi.

Ḳan Ṭuralı mere kāfir aşlanuñı ḳoyu vir [10] gelsün didi. Ḳara polat öz ḳılıcum yoḳ kim ḳarvaşduğı [11] dem iki piçe-yidüm, saña şığındum cömerdler cömerdi ġani [12] Tañrı, meded didi. Aşlanı ḳoyu virdiler, sürdi [13] geldi. Ḳan Ṭuralı bir kepenegi
D185 ḳapağına ṭoladı, aşlanuñ [1] pençesine şunı virdi. Adı görklü

D183 7 *hayḳırdı*] D *ḫayḳırdı* || 9 *buğadan*] D بوغاذن || 13 *ne şoylamış*] *şoylamış* D'de kalın yazı ile
D184 5 *enügine*] D اينكه

Muḥammede ṣalavat [2] getürdi, aṣlanuñ elin gözedüp bir yumruḳ eyle [3] urdı-kim yumruḳ çeñesine ṭoḳındı, uvatdı. Sügsüninden[4] ṭutdı bilini üzdi, andan getürüp yere urdı, [5] ḫurd oldı. Tekür öñine geldi ayıtdı: Yaren ḳızuñı [6] maña virgil didi. Tekür aydur: Ḳızı getürüñ virüñ, bu [7] yigidi gözüm gördi köñlüm sevdi, gerek ṭursun, [8] gerek gitsün didi. Yine ḳarṭaşı oğlı aydur: Canavarlar [9] serhengi devedür,anuñ-ile daḫı oyunın oynasun didi, [10] andan ṣoñra ḳızı virevüz didi.

Çün ʿinayet [11] Tañrıdan oldı, bigüñ paşanuñ himmeti Ḳan Ṭuralıya [12] oldı, tekür devenüñ ağzın yidi yirden bağlañ [13] didi. Ḥasud kāfirler bağlamadılar, yuların ṣıyırıp ṣalı [1] virdiler. Ḳan Ṭuralı fırlar devenüñ ḳoltuğından girer, [2] fırlar çıḳar. Serḫoş yigit hem iki canavar-ile ṣavaşmış-idi, [3] ṭayındı düşdi. Altı cellad eñsesine geldiler, [4] yalıñ ḳılıç ṭutdılar. Burada yoldaşları ṣoylamış, [5] görelüm ḫanum ne ṣoylamış : D186

Ḳalḳubanı Ḳan Ṭuralı [6] yirüñden ṭurı geldüñ
Yilisi ḳara ḳażılıḳ atuñ butun [7] bindüñ
Ala gözlü yigitlerüñ yanuña alduñ
Arḫu Bili [8] Ala Ṭağı dünin aşduñ
Aḳındılu *görklü* ṣuyın dünin kiçdüñ
[9] Ḳanlu kāfir iline dünin girdüñ
Ḳara buğa geldüginde [10] ḫurdaḫaş eyledüñ
Ḳağan aṣlan geldüginde bilini [11] bükdüñ
Ḳara buğra geldüginde ne kiçdüñ
Ḳara ḳara ṭağlardan [12] ḫaber aşa
Ḳanlu ḳanlu ṣulardan ḫaber kiçe
Ḳalın Oğuz [13] iline ḫaber vara
Ḳañlı Ḳoca oğlı Ḳan Ṭuralı [1] nitmiş diyeler D187
Ḳara buğa geldüginde ḳılçatmamış
Ḳağan [2] aṣlan geldüginde bilin bükmiş
Ḳara buğra geldüginde [3] ne kiçmiş diyeler
Ulu kiçi ḳalmaya söz idine
Ḳarı ḳoca [4] ḳalmaya ḳov idine
Ağ ṣaḳallu babañ buñlu ola
Ḳarıçuḳ olmış [5] anañ ḳan yaş döke

1 *fırlar*] D ژرلر || **5** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **8** *görklü*] D'de yok D186
3 *kiçmiş*] D *giçikmiş* || **12** *kime baḳsa*] D *kimse baḳar* D187

Ḫanum ḳalḳubanı yirüñden ṭurmaz [6] olsañ
Altı cellad eñseñde yalıñ ḳılıç ṭutar
[7] Ġafillüçe görklü başuñ keser
Aşağadan yuḳaru [8] baḳmaz-mısın
Ḳarşuña ala ḳaz geldi şāhinüñ atmaz-mısın [9]
Ṣaru ṭonlu Selcen Ḫatun işarat ider [10] görmez-misin
Seni deve burnından zebun olur [11] didiler bilmez-misin
Ṣaru ṭonlu Selcen Ḫatun [12] köşkden baḳar
Kime baḳsa ʿişḳ-ile oda yaḳar
Ṣaru [13] ṭonlu ḳız ʿişḳına bir hū

D188 didi. Ḳan Ṭuralı örü [1] ṭurdı, aydur: Mere men bu devenüñ burnına yapışıçaḳ [2] ol ḳız sözi-y-ile yapışdı dirler, yarın Oğuz iline [3] ḫaber vara, deve elinde ḳalmış-idi ḳız ḳurtardı diyeler, [4] mere ḳolça ḳopuzum çaluñ ögüñ meni, yaradan ḳādir Tañrıya [5] sığındum, bir buğradan döneyim-mi, inşa'llah bunuñ daḫı [6] başın keseyim didi. Yigitleri Ḳan Ṭuralıyı ögüp [7] ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Ḳap ḳayalar başında [8] yuva ṭutan
Ḳādir ulu Tañrıya yaḳın uçan
Mancılığı [9] ağır ṭaşdan ġızıldayup ḳatı inen
Arı gölüñ [10] ördügin şaḳıyup alan
Ḳaba üyge dip yorır-iken [11] ṭartup üzen
Ḳarınçuğı aç olsa ḳalḳup uçan
[12] Cümle ḳuşlar sulṭanı çal-ḳara ḳuş
Ḳanadı-y-ile ṣaḳsağana [13] kendüzin şaḳıdur-mı
D189 Alp yigitler ḳırış güni ḳarımından [1] ḳayurur-mı

didiler,

Ṣaru ṭonlu Selcen Ḫatun köşkden [2] baḳar
Kime baḳsa ʿişḳ-ile oda yaḳar
Ṣaru ṭonlu [3] ḳız ʿişḳına bir hū

didi. Ḳan Ṭuralı adı görklü [4] Muḥammede ṣalavat getürdi, deveye bir depme urdı. [5] Deve bağırdı. Bir daḫı urdı, deve ayağı üzerine [6] ṭurımadı, yıḳıldı. Başup iki yirden boğazladı. [7] Arḳasından iki ḳayış çıḳardı, tekürüñ öñine bıraḳdı, [8] aydur: Aḳınçılaruñ terkişi bağı, üzengüsi ḳayışı [9] üzilür, dikmege gerek olur didi. Tekür aydur: Vallah [10] bu yigidi gözüm gördi köñlüm

D188 6 *ṭuralıyı*] D *ṭuralı* || 7 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile

sevdi didi. Ḳırḳ [11] yirde otaḳ dikdürdi, ḳırḳ yirde ḳızıl ala gerdek [12] dikdürdi. Ḳan Ṭuralı-y-ile ḳızı getürüp gerdege [13] ḳoydılar. Ozan geldi yilteme çaldı. Oğuz yigidinüñ [1] öykeni ḳabardı, ḳılıcın çıḳardı yiri çaldı [2] kertdi, ayıtdı-kim: Yir kibi kertileyin, toprak kibi [3] ṣavrılayın, ḳılıcuma ṭoğranayın, oḫuma sançılayın, [4] oğlum ṭoğmasun, ṭoğar-ise on güne varmasun [5] big babamuñ ḳadın anamuñ yüzin görmedin bu gerdege [6] girer-isem didi. İvini çözdi, ḳaytabanın buzlatdı, [7] ḳara ḳoçın kişnetdi, dün ḳatdı, köçdi. D190

Yidi [8] gün yidi gice yortdı, Oğuzuñ serḥaddına çıḳdı [9], çadır dikdi. Ḳan Ṭuralı aydur :

Hey ḳırḳ işüm [10] ḳırḳ yoldaşum
Ḳurban olsun size menüm başum

Ḫaḳ [11] Ta'āla yol virdi vardum, ol üç canavarı [12] öldürdüm, ṣaru ṭonlu Selcen Ḫatunı aldum [13] geldüm, ḫaber eyleñ babam mańa ḳarşu gelsün didi.

[1] Ḳan Ṭuralı baḳdı gördi bu ḳonduğı yirde ḳuğı [2] ḳuşları, ṭurnalar, ṭuraçlar, keklikler uçarlar. Ṣovuḳ [3] ṣovuḳ ṣular, çayırlar, çemenler.. Selcen Ḫatun bu yiri [4] görklü gördi, begendi. Düşdiler, 'işrete meşġul oldılar, [5] yidiler içdiler. Ol zamanda Oğuz yigitlerine ne ḳaża [6] gelse uyḫudan gelür-idi. Ḳan Ṭuralınuñ uyḫusı geldi [7] uyudı. Uyur-iken ḳız aydur: Menüm muḥiblerüm çoḳdur, [8] nāgāh ılġar-ile gelmesün, ṭutuban yigidüm öldürmesünler, [9] ağça yüzlü men gelini ṭutup atam anam ivine iletmesünler [10] didi. Ḳan Ṭuralınuñ atını için ṭutdı geydürdi, [11] kendü daḫı için ṭutdı geyindi, süñüsin eline aldı, [12] bir yüksek yire çıḳdı, gözledi. D191

Meger ḫanum tekür peşiman [13] oldı. Üç canavar öldürdügi-y-içün bir ḳızçuğazumı [1] aldı gitdi didi. İçin ḳara ṭonlu gök demürlü [2] altı yüz kāfir seçdi. Gice gündüz yortdılar. Nagāhandan yetdiler. Ḳız [3] ḫażır idi. Baḳdı gördi ılġar yetdi. Atın [4] oynatdı, Ḳan Ṭuralınuñ üzerine geldi. Ṣoylamış, görelüm [5] ḫanum ne ṣoylamış : D192

1 *ḳabardı*] D *ḳapardı* D190
5 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || *yigit*] D'de yok || **13** *sermürdi*] D سرمددی D192

Aydur :

Ġafil olma kara başuñ ḳaldur yigit
[6] Ala ḳıyma görklü gözüñ açġıl yigit
Ḳarularuñdan ağ ellerüñ [7] bağlanmadın
Ağ alınuñ ḳara yire depilmedin
Ġafil-ile görklü başuñ [8] kesilmedin
Alça kanuñ yir yüzine dökilmedin
Yağı yetdi [9] düşmen irdi
Ne yatursın ḳalḳġıl *yigit*
Ḳap ḳayalar oynamadın [10] yir obrıldı
Ḳarı bigler ölmedin il boşaldı
Ḳarcaşuban [11] uğraşuban ṭağdan indi
Yaşanuban üzerüñe yağı [12] yetdi
Yataçak yir-mi bulduñ yurt-mı bulduñ noldı saña

D193 [13] diyü çağırdı. Ḳan Ṭuralı sermürdi oyandı, örü [1] ṭurdı, aydur: Ne söylersin görklüm didi. Aydur: Yigidüm [2] üzerüñe yağı geldi, oyarmaḳ benden ṣavaşuban hüner [3] göstermek senden didi. Ḳan Turalı gözin açdı, [4] ḳapaḳların ḳaldurdı. Gördi gelen at üzerinde, geyinmiş, [5] süñüsi elinde. Yer öpdi, aydur: Āmennā ve ṣaddaḳnā maḳṣudumuz [6] Ḥaḳ Ta'āla dergahında ḥāṣıl oldı diyüp aru ṣudan [7] abdest aldı. Ağ alnını yire ḳodı, iki rek'at namaz ḳıldı. [8] Atına bindi, adı görklü Muḥammede ṣalavat getürdi, ḳara [9] ṭonlu kāfire at ṣaldı, ḳarşu vardı. Selcen [10] Ḫatun at oynatdı, Ḳan Turalınuñ öñine kiçdi. [11] Ḳan Ṭuralı aydur: Görklüm ḳanda gidersin didi. Aydur: [12] Big yigit baş esen olsa börk bulınmaz-mı olur, [13] bu gelen kāfir çoḳ kāfirdür, ṣavaşalum
D194 dögişelüm, ölenümüz [1] ölsün, diri ḳalanumuz odaya gelsün didi.

Burada [2] Selcen Ḫatun at ṣaldı. Ḳarımın başdı, ḳaçanın [3] ḳovmadı aman diyeni öldürmedi. Eyle ṣandı kim [4] yağı başıldı. Ḳılıcınuñ balçağı ḳan, odaya geldi, [5] Ḳan Ṭuralıyı bulmadı. Ol mahalda Ḳan Ṭuralınuñ [6] babası anası çıḳa geldi. Gördiler kim bu gelen [7] kişinüñ ḳılıcınuñ balçağı ḳanlu, oğlı görinmez. [8] Ḫaber sordılar, görelüm niçe ṣordılar :

D194 13 *didi*] D'de yok

Anası aydur :

Anam[9] kişi ḳızum kişi
Ala ṭañ-ile yirüñden ṭurı geldüñ
Oğulı[10] ṭutdurduñ-mı
Ġafil-ile görklü başın kesdürdüñ-mi
Ḳadın[11] ana big baba diyü buzlatduñ-mı
Sen gelürsin bir bigüm[12] görinmez bağrum yanar
Ağız dilden bir ḳaç kelime ḫaber mańa
[13] Ḳara başum ḳurban olsun gelin sańa

didi. Ḳız bildi kim[1] ḳayın anası ḳayın atasıdur. Ḳamçı-y-ile işarat ḳılup:[2] Odaya düşüñ, ne yirde iner ḳarışur toz var-ise[3] ve ne yirde ḳarġa ḳuzġun oynar-ise anda isteyelüm didi.[4] Atına mahmuz urdı, bir yüksek yire çıḳdı gözledi.[5] Gördi kim bir derenüñ içinde toz gah dirilür gah[6] ṭağılur. Üzerine geldi, gördi kim Ḳan Ṭuralınuñ[7] atını oḫlamışlar, gözinüñ ḳapağın oḫlamışlar, yüzini[8] ḳan bürimiş, ṭurmaz ḳanın siler, kāfirler üşer, ḳılıcın[9] yalın eyler kāfiri öñine ḳatup ḳovar. Selcen Ḫatun[10] bunı böyle gördi, içine od düşdi. Bir bölük ḳaza[11] şāhin girmiş kibi kāfire at ṣaldı, bir uçından[12] ḳırup kāfiri ol bir uçına çıḳdı. Ḳan Ṭuralı[13] baḳdı gördi kim bir kimsene yağıyı öñine ḳatmış ḳovar.[1] Selcen idügin bilmedi, ḳaḳıdı. Burada ṣoylamış,[2] görelüm ḫanum ne ṣoylamış : D195 D196

Aydur :

Ḳalḳubanı yirinden ṭuran[3] yigit ne yigitsin
Yilisi ḳara ḳażılıḳ atına binen yigit[4] ne yigitsin
Ġafillüçe başlar kesen
Destursuzça menüm[5] yağıma giren yigit ne yigitsin
Destursuzça yağıya girmek[6] bizüm ilde ʿayıb olur
Mere yorı
Ṭoğan ḳuş oluban[7] uçayın-mı
Ṣaḳaluñ-ile boğazuñdan ṭutayın-mı
Ġafillüçe[8] senüñ başuñ men keseyin-mi
Alça ḳanuñ yir yüzine tökeyin-mi
[9] Ḳara başuñ terkiye aṣayın-mı

7 *oḫlamışlar*] D *oḫṣamışlar* || **10** *ḳaza*] D قاز || **13** *ḳulunçuğın*] D *ḳulçuğın* D195

1 *burada*] D *bu arada* || **2** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile D196

Mere ḳażası yetmiş yigit ne yigit[10]sin
Ḳayıda döngil

didi. Selcen Ḫatun burada ṣoylamış, [11] görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Hey yigidüm big yigidüm
[12] Ḳaytabanlar ṭorumından döner-mi olur
Ḳara ḳoçda ḳażılıḳ [13] atlar
Ḳulunçuğın deper-mi olur
Ağayılda ağça ḳoyun
D197 Ḳuzıçağın [1] süser-mi olur
Alp yigitler big yigitler
Görklüsine [2] ḳıyar-mı olur
Yigidüm big yigidüm
Bu yağınuñ bir uçı [3] maña bir uçı saña

didi. Ḳan Ṭuralı bildi kim bu yağı [4] başup ṭağıdan Selcen Ḫatundur. Bir ṭarafına daḫı [5] kendü girdi, ḳılıç ṭartup yorıdı, kāfir başın [6] kesdi. Yağı başıldı, düşmen ṣındı.

Selcen Ḫatun [7] Ḳan Ṭuralıyı at ardına aldı, çıḳdı. Giderek Ḳan [8] Ṭuralınuñ fikrine bu geldi-kim :

Ḳalḳubanı Selcen Ḫatun [9] ṭurduğuñda
Yilisi ḳara ḳażılıḳ atuñ bindügüñde
Babamuñ [10] ağ ban işigine düşdügüñde
Oğuzuñ ala gözlü ḳızı [11] gelini boyladuḳda
Her kişi sözin söyledükde
Sen orada [12] ṭurasın öginesin
Ḳan Ṭuralı zebun oldı
At [13] ardına aldum çıḳdum diyesin
Gözüm döndi köñlüm gitdi
D198 [1] Öldürürem seni

didi. Selcen Ḫatun ḥal nidügin [2] bilüp ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

D197 **2** *uçı*] D *uçın* || **3** *uçı*] D *uçın* || **12** *öginesin*] D اوكياسن
D198 **2** *ne ṣoylamış*] *ṣoylamış* D'de kalın yazı ile

Aydur :

Big yigit
Öginür-ise er öginsün aṣlandur
Öginmeklik ʿavratlara bühtandur
Öginmek-ile ʿavrat er olmaz
Ala yorġan içinde senüñ-ile ṭolaşmadum
Ṭatlu damağ ṭutubanı ṣorışmadum
Al duvağum altından söyleşmedüm
Tiz sevdüñ tiz uṣanduñ ḳavat oğlı ḳavat
Ḳādir Allah bilür men saña
Münisem yaram ḳıyma maña

didi. Ḳan Ṭuralı aydur: Yoḳ elbetde öldürsem gerekdür didi. Ḳız ḳaḳıdı, aydur: Mere ḳavat oğlı ḳavat men aşağa ḳulpa yapışuram, sen yuḳaru ḳulpa yapışursın, mere ḳavat oğlı oḫuñ-ile-mi ḳılıcuñ-ile-mi gel berü söyleşelüm didi. Atın depdi, bir yüksek yire çıḳdı. Ṣadaḳından ṭoḳsan oḫın yire dökdi. D199
İki oḫuñ demrenin çıḳardı, birin gezledi birin eline aldı. Demrenlü oḫ-ile atmağa ḳıyamadı. Aydur: Yigit at oḫuñı. Ḳan Ṭuralı aydur: Ḳızlaruñ yolı evveldür evvel sen at didi. Ḳız bir oḫ-ile Ḳan Ṭuralıyı atdı. Şöyle kim başında olan bit ayağına indi. İlerü gelüp Selcen Ḫatunı ḳuçaḳlayup barışmışlar ṣorışmışlar. Ḳan Ṭuralı ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış:

Aydur :

Yalap yalap yalabıyan ince ṭonlum
Yir başmayup yorıyan *selvi boylum*
Ḳar üzerine ḳan ṭammış kibi ḳızıl yañaḳlum
Ḳoşa bādem *ṣığmayan* ṭar ağızlum
Ḳalemçiler çalduğı ḳara ḳaşlum
Ḳurumsı ḳırḳ ṭutam ḳara ṣaçlum
Aṣlan uruğı sulṭan ḳızı
Öldürmege men seni ḳıyar-midüm
Öz canuma ḳıyam men saña ḳıymayam
Men seni ṣınar-idüm

7 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || 8 *yorıyan*] D يوزين | *selvi boylum*] D'de yok || 9 *ṣığmayan*] D'de yok D199

didi. [13] Selcen Ḫatun daḫı burada ṣoylamış, görelüm ḫanum
D200 ne [1] ṣoylamış :

Aydur :

Ḳalḳubanı yirümden ṭurur idüm
Yilisi [2] ḳara ḳażılıḳ atuma biner-idüm
Babamuñ aġ ban ivinden [3] çıḳar-idüm
Arḳu Bili Ala Ṭağı avlar-idüm
Ala geyik ṣığın [4] geyik ḳovar idüm
Ṭartanda bir oḫ-ile nemler-idüm
Demrensüz [5] oḫ-ile yigit seni ṣınar-idüm
Öldürmege yigidüm men [6] seni ḳıyar-midüm

didi. Irağından yaḳınından gelişdiler, [7] gizlü yaḳa ṭutuban yiliş-diler, ṭatlu damağ virüben ṣorışdılar, [8] aġ boz atlar binüben yortışdılar, big babası yanına [9] irişdiler.

Babası oğlançuğın gördi, Allaha şükürler [10] eyledi. Oğlı-y-ile gelini-y-ile Ḳañlı Ḳoca Oğuza girdi. [11] Gök ala görklü çemene çadır dikdi. Atdan aygır [12] devedan buğra ḳoyundan ḳoç ḳırdurdı. Dügün itdi, [13] ḳalın Oğuz biglerin ağırladı. Altunluça günlügin
D201 diküp [1] Ḳan Ṭuralı gerdegine girüp muradına maḳṣudına irişdi. [2] Dedem Ḳorḳut gelüp şadılıḳ çaldı, boy boyladı [3] ṣoy ṣoyladı, ġāzi erenler başına ne geldügin [4] söyledi.

İmdi ḳanı didügüm big erenler
Dünya menüm diyenler
[5] Ecel aldı yir gizledi
Fāni dünya kime ḳaldı
Gelimlü [6] gidimlü dünya
Son uçı ölümlü dünya

Ecel geldüginde [7] aru imandan ayırmasun, Ḳādir seni nāmerde muḫtac [8] itmesün, Allah viren ümiẕüñ üzilmesün, aġ alnuñda [9] biş kelime du'ā ḳılduḳ ḳabul olsun, āmin diyenler dīẕār [10] görsün, yığışdursun dürişdürsün günahuñuzı [11] adı görklü Muḥammed Muṣṭafaya bağışlasun ḫanum hey.

D200 **1** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **4** *ṭartanda*] D طرياندە || **8** *atlar*] D اتلو || **11** *aygır*] D *aygırdan* || **12** *ḳırdurdı*] D قزدردی

D201 V85 **12-13** *ḳażılıḳ... hey*]V_6 *ḥikāyet-i ḳażılıḳ ḳoca oğlı yegenek beg* **12** *boyını*]D_{12} بوئی || **13** *ṭurmış-idi*]V_7 *durmış-idi*

[12] ḲAŻILIḲ ḲOCA OĞLI YİGENEK BOYINI BEYĀN İDER [13] ḪANUM HEY V85-6

Ḳam Ġan oğlı Ḫan Bayındır yirinden ṭurmış-idi. [1] Ḳara yirüñ üzerine ağ ban ivin dikmiş-idi. Ala ṣayvan gök [2] yüzine aşanmış-idi. Biñ yirde ipek ḫalıçası döşenmiş-idi. [3] İç Oğuz *Ṭaş Oğuz* bigleri ṣoḥbete dirilmiş-idi. Yime içme idi. D202

Ḳażılıḳ [4] Ḳoca dirler-idi bir kişi var-idi. Bayındır Ḫanuñ veziri [5] idi. Ṣarabuñ itisi başına çıḳdı. Ḳaba dizi üzerine [6] çökdi, Bayındır Ḫandan aḳın diledi. Bayındır Ḫan [7] destur virdi. Nireye diler-iseñ var didi.

Ḳażılıḳ [8] Ḳoca iş görmiş işe yarar adam idi. Yarar ḳocaların [9] yanına cem' eyledi, yadığı yarağı-y-ile yola girdi. Çoḳ [10] ṭağlar dere depe kiçdi. Günlerde bir gün Düzmürd Ḳal'asına [11] geldi. Ḳara Deñiz kenarında idi. Aña irüben ḳondılar.

| Ol[12] ḳal'anuñ bir teküri var idi. Adına Arşun oğlı Direk[13] Tekür V86
dirler-idi. Ol kāfirüñ altmış arşun ḳāmeti [1] var-idi. Altmış baṭ- D203
man gürz ṣalar-idi, ḳatı möḥkem yay [2] çeker-idi. Ḳażılıḳ Ḳoca ḳal'aya yetdüginleyin cenge [3] başladı. Pes ol tekür ḳal'adan ṭaşra çıḳdı, [4] meydana girdi er diledi. Ḳażılıḳ Ḳoca anı gördüginleyin [5] yil kibi yetdi, yilim kibi yapışdı. Kāfirüñ eñsesine [6] bir ḳılıç urdı, ẕerre ḳadar kesdüremedi. Nevbet kāfire [7] degdi.

1 *üzerine*]D_1 اوزرنه | *ivin dikmiş-idi*]V_7 *evin ḳurmış-idi* || **2** *aşanmış-idi*]V_7 *esenmişdi* | *ḫalıçası*]V_8 *ḳalıçası* || **3** *ṭaş oğuz*] D'de yok | *bigleri... dirilmiş-idi*]V_9 *begleri bayındır ḫanuñ ṣoḥbetine derilmişdi* | *idi*]V_9 *oldı* | *ḳażılıḳ*]V_9 *bir zamandan-ṣoñra ḳażılıḳ* || **4** *dirler-idi*]V_{10} *dirlerdi* | *bayındır... veziri*] V'de yok || **5** *idi*] V'de yok | *ṣarabuñ... başına*]V_{10} *içerek alnına ṣarabuñ itisi* | *dizi*]D_5 *dizüñ* | *üzerine*]V_{10} *üstine* || **6** *çökdi*]V_{10} *çöküp oturdı* | *ḫan*]V_{11} *ḫ. daḫı* | *nireye diler-iseñ*]V_{11} *nereye dilerseñ* || **8** *işe*]D_8 *iş* | *adam*]V_{12} *adam* | *ḳocaların*]V_{12} *ḳocaları* || **9** *yanına*] V'de yok | *yadığı yarağı-y-ile*]V_{12} *yadyağı yarağıyla* || **10** *ṭağlar... kiçdi*]V_{13} *dere depe ṭağlar geçdi* || **11** *geldi*] V_{13} *gelüp* | *ḳara... irüben*] V'de yok || **12** *var idi*]V_1 *var-idi* | *arşun*]V_1 *arşuvan* || **13** *dirler-idi*]V_1 *dirlerdi* | *arşun ḳāmeti*]V_2 *arış ḳaddi* D202 V86

1 *baṭman*]V_2 *batman* | *ṣalar-idi*]V_2 *ṣalardı* || **2** *çeker-idi*]V_2 *çekerdi* | *ḳażılıḳ*]V_2 *pes ḳażılıḳ* | *yetdüginleyin*]V_2 *yitdükde* || **3** *pes*]V_3 *p. haman* || **4** *girdi*]V_3 *gelüp* | *gördüginleyin*]V_4 *gördi* || **5** *yil*]V_4 *haman yirinden örü durdı ḳara ḳoç atına suvar oldı ḳara dinlü kāfire y.* | *yetdi*]V_4 *yitdi* | *yilim... yapışdı*] V'de yok || **6** *ḳadar kesdüremedi*]V_5 *miḳdarı kesmedi* || **7** *degdi*]V_5 *gelicek* | *gürz-ile*]V_{5-6} *gürzi çeküp eline* D203

Ol altmış batman gürz-ile Ḳażılıḳ Ḳocaya depere [8] ṭutup çaldı. Yalan dünya başına ṭar oldı, [9] düdük kibi ḳan şorladı. Ḳażılıḳ Ḳocayı ḳarmalayup [10] ṭutup ḳal'aya ḳoydılar. Yigitleri ṭurmayup ḳaçdılar.[11] Ḳażılıḳ Ḳoca ṭamam on altı yıl ḥiṣarda ṭutsaḳ [12] oldı. Ṣoñra Emen dirler-idi bir kişi altı kerre varup [13] ḥiṣarı alımadı.

D204 Meger ḫanum, Ḳażılıḳ Ḳoca ṭutsaḳ [1] olduğı vaḳıt bir oğlançuğı var-idi, bir yaşında[2]-y-idi. On biş yaşına girdi, yigit oldı. Babasın [3] öldi bilür-idi. Yaşağ eylemişler-idi, ṭutsaḳ olduğın [4] oğlandan saḳlarlar-idi. Ol oğlanuñ adına Yigenek dir[5]ler-idi. Günlerde bir gün Yigenek oturup bigler ile ṣoḥbet [6] ider-iken Ḳara Göne oğlı Budağ-ile uz düşmedi. Bir birine [7] söz atışdılar.

V87 Budaḳ aydur: Bunda laf urup nidersin, [8] çünki | er dilersin varup babañı ḳurtarsaña ne, on [9] altı yıldur ṭutsaḳdur didi. Yigenek bu ḫaberi işidiçek [10] yüregi oynadı, ḳara bağrı şarşıldı. Ḳalḳdı [11] Bayındır Ḫanuñ naẓarına vardı, yüz yire ḳodı, aydur :

[12] Alan ṣabaḥ ṣapa yirde dikilende ağ ban ivlü
Aṭlas-ile [13] yapılanda gök ṣayvanlu
Tavla tavla çekilende şahbaz atlu

D205 [1] Çağıruban dad virende bol çavuşlu
Yayḳanduğında yağ tökilen bol [2] ni'metlü
Ḳalmış yigit arḫası
Beze miskin umudı

aldı || **8** *ṭutup*]V_6 *dutup* | *oldı*]V_6 *geldi* || **9** *düdük... şorladı*]V_{6-7} *ağzından burnından ḳan boşandı* || **10** *ṭutup*] V'de yok | *ḳoydılar*]V_7 *dutsaḳ aldı gitdi* | *ṭurmayup*]V_{7-8} *anı görüp ṣınup* || **11** *ḳoca*] V'de yok | *ṭutsaḳ*]V_8 *dutsaḳ* || **12** *oldı*]V_8 *ḳaldı* | *soñra*] V'de yok | *dirler-idi*]V_8 *dirler* | *kişi*]V_8 *pehlevan* | *varup*]V_9 *vardı* || **13** *alımadı*]V_9 *alup ḳażılıḳ ḳocayı ḫalāṣ idemedi* | *ḫanum*] V'de yok | *ṭutsaḳ*] V'de yok

D204 **1** *olduğı vaḳıt*]V_{9-10} *bayındır ḫanuñ elin öpüp gitdükde* | *var-idi*]V_{10} *doğmışdı* || **1-2** *bir... oldı*]V_{10} *ol vaḳıtdan berü on altı yaşına girmişdi* || **2** *babasın*]V_{11} *babasını* || **3** *bilür-idi*]V_{11} *bilürdi* | *yasağ eylemişler-idi*] V'de yok | *ṭutsaḳ olduğın*]V_{11} *dutsaḳ idügini* || **4** *ṣaḳlarlar-idi*]V_{11} *ṣaḳlarlardı* || **5** *-idi*]V_{12} *idi* | *oturup... ile*]V_{12} *begleri ile oturup* || **6** *ider-iken*]V_{12} *iderken* | *budağ-ile*]V_{13} *budaḳ ile* | *uz düşmedi*] V'de yok || **7** *nidersin*]V_{13} *ne gürlersin* || **8** *çünki*]V_{13}
V87 *çün* | *babañı*]V_1 *b. kāfir elinden* || **9** *ṭutsaḳdur*]V_1 *kāfir elinde dutsaḳdur* || **11** *aydur*]V_3 *daḫı yegenek burada ṣoylamış görelüm ne ṣoylamış a.* || **12** *ivlü*]V_4 *evlü*

D205 **1** *yayḳanduğında*] D'de V'de yok | *yağ*] V'de yok | *tökilen*]D_1 *tökilende* V_5 *ṣufrasında* || **2** *arḫası*]V_5 *arḳası* | *umudı*]V_5 *umıdı* || **3** *türkistanuñ diregi tülü...*

[3] Türkistanuñ diregi
Tülü ḳuşuñ yavrısı
Amıt ṣuyınuñ [4] aṣlanı
Ḳaraçuğuñ ḳaplanı
Devletlü ḫan meded

maña leşker [5] vir, meni babam ṭutsaḳ olduğı ḳal'aya gönder didi. Bayındır [6] Ḫan buyurdı, yigirmi dörт sancaḳ bigi gelsün [7] didi. Evvel Demür *Ḳapu* Dervendinde big olan, ḳarġu süñü [8] uçında er bögürden, ġarıma yetdüginde kimsin diyü ṣormayan [9] Ḳıyan Selçük oğlı Delü Ṭundar senüñ-ile bile varsun [10] didi. Ayġır Gözler *Ṣuyından at* yüzdüren, elli yidi ḳal'anuñ kilidin [11] alan Eylik Ḳoca oğlı Dülek Evren bile varsun [12] didi. Ḳoşa burcdan ḳayın oḳı eglenmeyen Yağrınçı oğlı [13] İlalmış senüñ-ile bile varsun didi. Üç kerre yağı görmese [1] ḳan ağlayan Ṭoğsun oğlı Rüstem bile varsun didi. [2] Ejdehalar ağzından adam alan Delü Evren bile varsun. [3] Yirüñ bir uçından | bir uçına yetem diyen Ṣoğan Ṣaru [4] bile varsun. Ṣayılmağ-ile Oğuz erenleri dükense olmaz, [5] Bayındır Ḫan yigirmi dörт bahadır sancaḳ bigini Yigenege [6] yoldaşlığa bile ḳoşdı. Bigler cem' olup yaraḳların gördiler. D206 V88

[7] Meger ol gice Yigenek düş gördi. Düşin yoldaşlarına [8] ṣoyladı, görelüm ḫanum ne ṣoyladı, aydur: Bigler ġafillüçe [9] ḳara başum gözüm uyḫuda iken düş gördi, ala gözüm açuban [10] dünya gördüm, ağ boz atlar çapdurur alplar gördüm, ağ ışuḳlu [11] alpları yanuma ṣaldum, ağ ṣaḳallu Dede Ḳorḳutdan ögüt [12] aldum, ala yatan ḳara ṭağları aşdum, ilerü yatan Ḳara Deñize [13] girdüm, gimi yapup kömlegüm çıḳardum yilken ḳur-

yavrısı]V_{5-6} *tülü ḳuşuñ yavrusı t. d.* || **4** *aṣlanı*]V_6 *arṣlanı* | *ḳaraçuğuñ ḳaplanı*] V'de yok | *devletlü... meded*]V_{6-7} *ḫanum benüm babamı ben öldi ṣanurdum bilmezdüm şimdi bildümki kāfirde dutsaḳ imiş devletlü başuñ içün* | *maña*]V_7 *baña* || **5** *vir meni*]V_7 *ḳoşup beni* | *ṭutsaḳ*]V_8 *dutsaḳ* || **6** *sancaḳ bigi*]V_8 *ṣancaḳ begi* || **7** *didi*]V_8 *diyü* | *ḳapu*] D'de yok | *dervendinde big olan*] V_9 *derbendinde sulṭan olup* || **8** *yetdüginde*]V_9 *yitdükde* || **9** *ṭundar*]D_9 *ṭundaz* V_{10} *dundar* || **10** *gözler*]V_{10} *gözlü* | *ṣuyından*] D'de yok V_{10} *ṣudan* | *at*] D'de yok || **11** *dülek*]V_{11} *döne bilmez d.* | *bile*]V_{12} *senüñ-ile b.* | *yağrınçı oğlı*] V'de yok || **13** *kerre*]V_{13} *gün*

1 *rüstem*] V'de yok | *bile*]V_{13} *senüñ-ile b.* || **2-4** *ejdehalar... evren bile varsun yirüñ... ṣoğan ṣaru bile varsun*]V_{13-2} *bir ucından... ṣoğan ṣaru senüñ-* D206 V88

D207 dum, ilerü [1] yatan deñizi deldüm kiçdüm, öteki ḳara ṭağuñ bir yanında [2] alnı başı balḳır bir er gördüm, ḳalḳubanı yirümden örü ṭurdum, [3] ḳarġu dillü öz süñümi ḳapdum, ḳarşulayu ol ere vardum, [4] ḳarşusından ol eri sançasım vaḳıt deñedüm, göz uçı-y-ile [5] ol ere baḳdum, dayım Emen imiş anı bildüm, döndüm ol ere [6] selam virdüm, Oğuz illerinde kimsin didüm, ḳapaḳların ḳaldurup [7] yüzüme baḳdı, oğul Yigenek ḳanda gidersin didi söyledi, [8] men ayıtdum: Düzmürd Ḳal'asına giderem babam

V89 anda ṭutsaḳ imiş [9] didüm, burada ṭayım maña ṣoyladı, | aydur :

Yetdüginde yil [10] yetmez-idi yidi urġunum
Yeñi bayıruñ ḳurdına beñzer-idi [11] yigitlerüm
Yidi kişi-y-ile ḳurılur-idi menüm yayum
Ḳayın ṭalı yeleginden [12] ṣom altunlu menüm oḫum
Yil esdi yağmur yağdı yüki [13] ḳopdı
Yidi ḳatla vardum ol ḳal'ayı alımadum girü döndüm

D208 [1] Menden daḫı er ḳopmayasın Yigenegüm dön

ile bile varsun erderhalar... evren senüñ-ile bile varsun || **2** *ejdehalar*]V_1 *ejderhalar* | *delü*] V'de yok | *bile*]V_{1-2} *senüñ-ile b.* || **3** *yirüñ*] V'de yok | *yetem*]V_1 *yitem* || **4** *bile*]V_1 *senüñ-ile b.* | *varsun*]V_2 *v. yumruġıyla er yıḳan senüñ-ile bile varsun* | *ṣayılmağ-ile*]V_2 *ṣaymağ-ile* | *erenleri*]V_2 *begleri* || **5** *bayındır ḫan yigirmi... bigini*]V_3 *yigirmi dört ṣancaḳ begini bayındır ḫan* | *yigenege*]D_5 يكنله || **6** *bigler*]V_3 *begler* | *gördiler*]V_{3-4} *g. yola girdiler* || **7** *düşin*]V_4 *düşüni* || **8** *ṣoyladı*]V_4 *söyler* | *söyledi*]V_5 *ṣoylar* | *bigler*]V_5 *yoldaşlarum* || **9** *başum*]V_5 *bąşım* | *gözüm*]V_5 *g. ile* | *gördi*]V_5 *gördüm* | *açuban*]V_6 *açduḳda* || **10** *atlar*] V'de yok | *alplar*]D_{10} *alpanlar* (الپن) | *ışuḳlu*]V_6 *ışıḳlu* || **11** *ağ*]V_6 *aḳ* || **12** *ala*]V_7 *ileri* || **13** *girdüm*]V_{7-8} *yitdüm ağaçdan* | *gimi*]V_8 *gemi* | *yapup*]V_8 *yondum* | *kömlegüm çıḳardum*]V_8 *ağ göñlegüm çıḳarup* | *ḳurdum*]V_8 *itdüm*

D207 **1** *deldüm kiçdüm*]V_8 *dildüm geçdüm* || **2** *alnı... balḳır*]V_9 *altı başlu* | *ḳalḳubanı*]V_9 *ḳalḳuban* | *ṭurdum*]V_9 *durdum* || **3** *ḳapdum*] D_3 *ḳatdum* | *ḳarşulayu*]V_{10} *ḳarşulayı* | *vardum*]V_{10} *yitdüm* || **4** *sançasım*] D_4 *şançtum* | *uçı-y-ile*]V_{11} *ucıyla* || **5** *imiş*]V_{11} *idügin* | *anı*] V'de yok || **6** *illerinde*]V_{11} *erenlerinde* || **7** *yigenek*]V_{12} *yegenek* | *söyledi*] V'de yok || **8** *men*]V_{12} *ben* | *düzmürd*] V_{13} *dürmürt* | *ḳal'asına*]V_{12} *ḳal'asında* | *giderem*] V'de yok | *anda*] V'de yok |

V89 *ṭutsaḳ*]V_{13} *dutsaḳ* || **9** *didüm*]V_{13} *aña giderem d.* | *ṭayım... ṣoyladı*]V_{13-1} *dayım baña ṣoylamış görelüm ḫanum ne ṣoylamış emen* | *yetdüginde*]D_9 *yettügümde* V_1 *yitdüginde* || **10** *yetmez-idi*]V_1 *yitmezdi* | *yidi urġunum*] V'de yok | *yeñi*]V_1 *yig (yiñ)* | *beñzer-idi*]V_1 *beñzerdi* || **11** *kişi-y-ile*]V_2 *kişiyle* | *ḳurılur-idi menüm*]V_2 *ḳurılurdı benüm* | *yeleginden*]D_{11} *yelegümden* || **12** *menüm oḫum*] V_2 *benüm oḳum* || **13** *girü döndüm*] V'de yok

D208 **1** *menden*]V_3 *benden* | *er*]V_3 *yig e.* | *yigenegüm*]D_1 *yigenligüm* (يكنلكوم) | *yigenek*] V_4 *y. daḫı* || **2** *ṭayısına*] V'de yok | *aydur*]V_4 *ayıtmış* | *ḳalḳubanı*] D_4 *ḳ.*

didi, Yigenek düşinde [2] ṭayısına ṣoylamış, aydur :

Ḳalḳubanı yirüñden ṭurduğuñda
Ala gözlü big [3] yigitleri yanuña ṣalmaduñ
Adı bellü bigler-ile sen yortmaduñ
Biş aḳçalu [4] ʿulufeçiler yoldaş itdüñ
Anuñ-içün ol ḳalʿayı sen alımaduñ

[5] dimiş. Yigenek yine aydur :

Kese kese yimege yaḫnı yaḫşı
Keser günde [6] ser çeşme yügrük yaḫşı
Dāyim geldüginde ṭursa devlet yaḫşı
[7] Bildügin unıtmasa ʿaḳıl yaḫşı
Ḳarımından dönmese ḳaçmasa [8] erlik yaḫşı

didi. Bu düşi Yigenek yoldaşlarına ḥikāyet [9] eyledi. Meger ṭayısı Emen ol arada yaḳın idi. Cümle [10] bigler-ile yoldaş olup gitdiler. Tā ki Düzmürd Ḳalʿasına yetdiler. [11] Çevre alup gitdiler ḳondılar.

Çünki kāfirler bunları gördiler,[12] Arşun oğlı Direk Teküre ḫaber virdiler. Ol melʿun [13] daḫı ḳalʿadan ṭaşı gelüp bunlara muḳābil oldı, er diledi. [1] Ḳıyan Selçük oğlı Delü Ṭundar yirinden ṭurı D209
geldi, altmış [2] ṭutam süvri cıdasın ḳoltuḳ ḳışup ol kāfiri ḳarşusından [3] süsem didi, süsemedi. Kāfir tekür ḳarmalayup żarb itdi, [4] süñüsin çekdi elinden aldı, ol altmış batman gürz ile [5] Ṭundarı | depere ṭutup çaldı. Giñ dünya başına ṭar oldı. [6] Ḳażılıḳ V90

ṭayı | *big*]V_5 *beg* || **3** *yanuña*]V_5 *y. sen* | *bigler-ile*]V_5 *yigitleri* | *yortmaduñ*]V_6 *yorıtmaduñ* | *biş aḳçalu*]V_6 *beş aḳçalıḳ* || **4** *ʿulufeçiler*]V_6 *olġacıla* | *itdüñ*]V_6 *olduñ* || **5** *dimiş*]V_7 *didi* | *yigenek... yimege*] V'de yok | *yaḫnı*]D_5 *yaḫnı* V'de yok | *yaḫşı... günde*] V'de yok || **6** *ser... d. yaḫşı*] V'de yok || **7** *bildügin ... ḳaçmasa*] V'de yok || **8** *erlik... didi*] V'de yok | *yigenek*] V'de yok || **9** *emen*] V'de yok || **10** *bigler-ile*] V_{7-8} *begler ile gelüp* | *olup gitdiler*] V_8 *oldı buradan ḳalḳup yorıdılar* | *tā... yetdiler*] V_{8-9} *günlerde bir gün düzmürt ḳalʿasına geldiler* || **11** *çevre*]D_{11} چرن | *gitdiler*] V'de yok | *gördiler*]V_9 *gördi* || **12** *arşun*]V_9 *arşuvan* | *virdiler*]V_{10} *itdiler* | *ol*] V'de yok | *melʿun*]V_{10} *m. tekür haman bunı işitdi ālāt-i ḥarb-ile* || **13** *daḫı*] V'de yok | *ḳalʿadan... gelüp*]V_{10} *ḳalʿadan ṭaşra çıḳdı* | *er*]V_{11} *meydana girüp e.*

1 *ṭundar*]D_1 *ṭundaz* V_{11} *dundar* | *ṭurı*]V_{11} *duru* || **2** *ṭutam*]V_{12} *dutam* | D209
süvri... ḳışup]V_{12} *süñüsini ḳoltuğuna aldı* | *kāfiri ḳarşusından*]V_{12} *kāfire yitdi* || **3** *süsem... süsemedi*]V_{12} *diledi-ki kāfiri gönderleye idemedi* | *żarb itdi*] V'de yok || **4** *çekdi*] V'de yok || **5** *ṭundarı*]V_{13} *delü dundaruñ* | *ṭutup*]V_1 *dutup* | V90
giñ]V_1 *yalan* | *başına*]V_1 *dundaruñ b.* || **6** *ḳażılıḳ... döndürdi*]V_1 *ḳazılıḳ atını*

atın döndürdi, ḳayıda döndi. *Andan döne* bilmez Dülek Evren [7] altı perlü çomağı-y-ile at depüp gelüp yuḳarudan aşağa kāfiri [8] ḳatı urdı, alımadı. Tekür ḳarmalayup elinden çomağın aldı, [9] anı daḫı gürz ile urdı. Ol daḫı ḳażılıḳ atın döndürdi, [10] ḳayıda döndi. Ḫanum yigirmi dört sancaḳ bigi tekür elinde [11] zebun oldı. Pes Ḳażılıḳ Ḳoca oğlı Yigenek taze [12] yigitçük yaradan Allaha ṣığındı, bī-zaval ma'budı ögdi, [13] aydur :

Yücelerden yücesin
Kimse bilmez niçesin
'Aziz Tañrı
D210 [1] *Sen* anadan ṭoğmaduñ
Sen atadan olmaduñ
Kimse rızḳın yimedüñ
[2] Kimseye güç itmedüñ
Ḳamu yirde aḥedsin
Sen Allahu ṣamedsin
Ādeme sen [3] tac urduñ
Şeyṭana la'net ḳılduñ
Bir ṣuçdan ötüri [4] dergahdan sürdüñ
Nemrud göge oḫ atdı
Ḳarnı yaruḳ [5] balığı ḳarşu ṭutduñ
Ululığuña ḥadduñ *yoḳ*
Senüñ boyuñ ḳadduñ [6] yoḳ
Ya cism-ile ceddüñ yoḳ

dönderdi | ḳayıda döndi]V_{1-2} *'askerine geldi | andan döne*] D'de yok | *evren*] V_2 *e. at depdi* || **4** *çomağı-y-ile*]V_2 *gürz ile | at... aşağa*]V_2 *yitüp* || **8** *ḳatı urdı*] V_{2-3} *depere dutup çaldı | çomağın*]V_3 *gürzin* || **9** *anı... ile*]V_{3-4} *kendi gürzi ile ṣırtına bir gürz | ol daḫı*]V_4 *ol-daḫı | ḳażılıḳ... döndürdi*] V'de yok || **10** *ḳayıda*]V_4 *zebun olup | ḫanum*]V_4 *ḳışşayı ne dırāz idelüm | sancaḳ... tekür*]V_5 *ṣancak begi kāfir* || **11** *ḳażılıḳ*]V_5 *ḳazılıḳ | yigenek*]V_5 *y. yirinden durdı | taze*] V'de yok || **12** *yigitçük*] V'de yok || **13** *aydur*]V_6 *görelüm ḫanum nice ögdi | yücesin*] V_7 *y. yüce tañrı | 'aziz*]V_7 *görklü*

D210 **1** *sen*] D'de yok || **2** *sen*] D'de V'de yok | *allahu ṣamed-sin*] V'de yok || **4** *oḫ*]V_9 *oḳ* | *yaruḳ*]V_9 *yarıḳ* || **5** *ṭutduñ*]V_{10} *dutan çaparsın | ululığuña*]V_{10} *ululuğa | yok*] D'de yok | *senüñ boyuñ*]V_{10} *boyuñ senüñ* || **7** *bellü*] V_{11} *yüce* || **8** *yetüren*]V_{11} *yitüren* || **10** *ḳara... oñar*] V'de yok || **11** *haman-dem*] V_{13} *daḫı*

Urduğın ulıtmayan ulu Tañrı
[7] Başduğın belürtmeyen bellü Tañrı
Götürdügin göge [8] yetüren görklü Tañrı
Ḳaḳıduğın ḳahr iden ḳahhar Tañrı
[9] Birligüñe ṣığındum çalabum ḳādir Tañrı
Meded senden
[10] Ḳara ṭonlu kāfire at deperem
İşümi sen oñar

didi. [11] Haman-dem at ṣaldı. Yil kibi yetdi, yilim kibi yapışdı. [12] Kāfirüñ | çignine bir ḳılıç urdı, geyimini kiçimini ṭoğradı, [13] altı V91
parmaḳ deriñligi zaḫm irişdürdi. Ḳara ḳanı şorladı, [1] ḳara ṣağrı D211
ṣoḳmanı ṭolu ḳan oldı. Ḳara başı buñaldı [2] buñlu oldı. Haman döndi ḳal'aya ḳaçdı. Yigenek ardından [3] yetdi. Ḥiṣar ḳapusına girmiş-iken ḳara polat öz ḳılıcı-y-ile [4] eñsesine eyle çaldı kim başı ṭop kibi yire düşdi. [5] Andan Yigenek atın döndürdi leşkere geldi.

Ṭutsaḳ olan [6] Ḳażılıḳ Ḳocayı ṣalı virmişler çıḳup geldi. Hay [7] big yigitler kāfiri kim öldürdi diyü ṣoylamış, görelüm ḫanum [8] ne ṣoylamış :

Aydur :

Ḳaytabanuñ mayasını yüklü ḳodum
Ner-midür [9] maya-mıdur anı bilsem
Ḳara ilüm ḳoyunını yüklü ḳodum
Ḳoç-mıdur [10] ḳoyun-mıdur anı bilsem
Ala gözlü görklü ḫalalum yüklü ḳodum
[11] İrkek-midür ḳız-mıdur anı bilsem
Mere big yigitler ḫaber [12] maña Yaradanuñ 'işḳına

didi. Yigenek burada ṣoylamış, [13] görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

ḳara dinlü kāfire | yetdi]V_{13} *yitdi* || **12** *kāfirüñ*]V_{13} *ol k. | kiçimini*] V_1 *geçimini* || **13** *parmaḳ deriñligi*]V_1 *barmaḳ derigi* V91

1 *ḳara... oldı*]V_2 *ḳoynı toldı* | **2** *döndi ḳal'aya*]V_2 *at başını çevürüp ḥi-* D211
ṣara | ardından]V_3 *kāfirüñ a.* || **3** *yetdi*]V_3 *yitdi kāfir | ḳara*]V_3 *yigenek ḳ. | ḳılıcı-y-ile*]D_3 *ḳılıca* V_3 *ḳılıcıyla* || **4** *eñsesine... kim*]V_{3-4} *kāfirüñ boynın rastlayup şöyle çaldı-kim | yire*]V_4 *öñine* || **5** *döndürdi*]V_4 *dönderip | ṭutsaḳ*]V_5 *kāfirler bu ḫalı gördi bolayki ḳavġa başılaydı diyü dutsaḳ* || **6** *ḳażılıḳ*]V_5 *ḳazılıḳ | ḳocayı*] V'de yok | *ṣalı virmişler*]V_6 *ḳoyu virdiler | geldi*]V_6 *leşkere g. | hay*]V_6 *ṣordı-kim* || **7** *big*] V'de yok | *ṣoylamış*]V_6 *burada ṣoyladı* || **8** *ṣoylamış*]V_7 *ṣoyladı | aydur*] V'de yok | *ḳaytabanum*]D_8 *ḳaytabanuñ | mayasını*]V_7 *devesin* || **9** *ilüm ḳoyunını*]V_8 *ilde ḳoyunumı* || **10** *görklü*] V'de yok || **11** *irkek-midür*]V_8 *er-midür | big*] V'de yok | *ḫaber*]V_9 *ḫ. virüñ* || **12** *maña yaradanuñ*]V_9 *baña*

Aydur :

D212 Ḳaytabanuñ mayasını yüklü [1] ḳoduñ ner oldı
Ḳara ilde ḳoyunuñı yüklü ḳoduñ ḳoç oldı
[2] Ala gözlü görklü ḥalaluñ yüklü ḳoduñ aṣlan oldı
didi. [3] Yigenek babası-y-ile görişdi. Andan ḳalan bigler görişdi. Pes bir [4] uğurdan bigler ḥişara yorıyış itdiler, yağmaladılar. Babası-y-ile Yigenek [5] gizlü yaḳa ṭutuban yilişdiler, iki ḥasret bir birine bulışdılar, issüz [6] yirüñ ḳurdı kibi ulışdılar, Tañrıya şükürler ḳıldılar. Ḳal'anuñ [7] kilisesin yıḳup yirine mescid yap-
V92 dılar. | 'Aziz Tañrı adına ḳudbe [8] oḳıtdılar. Ḳuşuñ ala ḳanını, ḳumaşuñ arusını, ḳızuñ gökçegini, [9] ṭoḳuzlama çırġap çuḫa Bayındır Ḫana pencik çıḳardılar. [10] Bāḳisin ġāzilere baḫş itdiler. Döndiler ivlerine geldiler. [11] Dedem Ḳorḳut gelüben boy boyladı ṣoy ṣoyladı, [12] bu Oğuz-nāme Yigenegüñ olsun didi.

Yöm vireyin ḫanum: [13] Yirlü ḳara ṭağlaruñ yıḳılmasun,
D213 kölgelüçe ḳaba ağacuñ [1] kesilmesün, ağ ṣaḳallu babañ yiri uçmaḳ olsun, ağ [2] pürçeklü anañ yiri behişt olsun, aḫır ṣoñı aru [3] imandan ayırmasun, ağ alnuñda biş kelime du'ā ḳılduḳ ḳabul [4] olsun, günahuñuzı adı görklü Muḥammed Muṣṭafa yüzi [5] ṣuyına bağışlasun ḫanum hey!

BASAṬ DEPE[6]GÖZİ ÖLDÜRDÜGİ BOYI BEYĀN İDER ḪANUM HEY

[7] Meger ḫanum bir gün Oğuz oturur-iken üstine yağı geldi.[8] Dün içinde ürkdi köçdi. Ḳaçup gider-iken Aruz [9] Ḳocanuñ oğlançuğı düşmiş. Bir aṣlan bulup götürmiş [10] beslemiş.

yaradan | burada ṣoylamış]$V_{9\text{-}10}$ *daḫı babasına kendüyi bildürmedi orada o daḫı ṣoyladı* || **13** *görelüm... ṣoylamış*] V'de yok

1 *ilde*]D_1 *illü | ḳoyunuñı*]V_{11} *ḳoyunuñ* || **2** *görklü*] V'de yok | *ḥalaluñ*]
D212 V_{11} *ḥalaluñı | aṣlan*]V_{11} *arṣlan* || **3** *yigenek... görişdi*]V_{12} *daḫı varup babasınuñ ayağına düşdi babası daḫı oğlını bağrına baṣup gözlerin öpüp ḳuçdı | andan*]D_3 الدن V'de yok | *ḳalan... görişdi*] V'de yok | *pes*]V_{12} *andan | bir*] V'de yok || **4** *uğurdan bigler*] V'de yok | *babası-y-ile yigenek*] V'de yok || **5** *gizlü... issüz*] V'de yok || **6** *yirüñ... ḳıldılar*] V'de yok | *ḳal'anuñ*]V_{13} *ḥişarı alup* ||
V92 **7** *kilisesin*]V_{13} *kiliselerin | mescid*]V_{13} *mescidler | 'aziz*]V_1 *keşişlerin öldürüp bañ bañlatdılar 'a. | ḳudbe*] D خودنه V_1 *ḫuṭbe* || **8** *oḳıtdılar*]V_1 *oḳutdılar | gökçegini*]V_2 *gözelini* || **9** *ṭoḳuzlama*]V_2 *ṭoḳuz* || **10** *ivlerine geldiler*]V_3 *evlerine gitdiler* || **11** *gelüben*]V_3 *gelübeni | boy... ṣoy*] V'de yok | *ṣoyladı*]V_3 *ṣ. gör ki ne söyledi ḫanum* || **12** *didi*]$V_{4\text{-}5}$ *d. benden soñra alp ozanlar söylesün alnı açuḳ cömerdler diñlesün didi*

D213 **3** *biş*]V_7 *beş* || **3-4** *günahuñuzı... hey*]V_7 *adı görklü muḥammed ḥörmetine günahını ḫudā bağışlasun āmin*

5-6 *basaṭ ,.. hey*] D'de kalın yazı ile || 6 *boyı*] D *toyı* (توی)

Oğuz yine eyyām-ile gelüp yurdına ḳondı. Oğuz [11] Ḫanuñ ılḳıçısı gelüp ḫaber getürdi, aydur: Ḫanum sazdan [12] bir aṣlan çıḳar, at urur, apul apul yorıyışı adam kibi, [13] at başuban ḳan sömürür. Aruz aydur: Ḫanum ürkdügümüz [1] vaḳtın düşen me- D214
nüm oğlançuğumdur belki didi. Bigler bindiler, [2] aṣlan yatağı üzerine geldiler. Aṣlanı ḳaldurup oğlanı [3] ṭutdılar. Aruz oğlanı alup ivine getürdi. Şadılıḳ [4] itdiler, yime içme oldı. Amma oğlanı ne-ḳadar getürdiler-ise ṭurmadı, [5] girü aṣlan yatağına vardı. Girü ṭutup getürdiler, Dedem Ḳorḳut [6] geldi aydur: Oğlanum sen insansın, ḥayvan-ile muṣāḥib [7] olmaġıl, gel yaḫşı at bin, yaḫşı yigitler-ile eş yort [8] didi. Ulu ḳardaşuñ adı Ḳıyan Selçükdür, senüñ [9] aduñ Basaṭ olsun, aduñı men virdüm yaşuñı Allah [10] virsün didi.

Oğuz bir gün yaylaya köçdi. Aruzuñ [11] bir çobanı var-idi, adına Ḳoñur Ḳoca Ṣaru Çoban [12] dirler-idi. Oğuzuñ öñinçe bundan evvel kimse köçmez-idi. [13] Uzun Bıñar dimek-ile meşhur bir bıñar var-idi. Ol bıñara [1] perriler ḳonmış-idi. Nagāhandan ḳoyun D215
ürkdi. Çoban irgece [2] ḳaḳıdı ilerü vardı. Gördi kim perri ḳızları ḳanat [3] ḳanada bağlamışlar uçarlar Çoban kepenegini üzerlerine [4] atdı, perri ḳızınuñ birini ṭutdı. Ṭama' idüp derḥal [5] cima' eyledi. Ḳoyun ürkmege başladı, çoban ḳoyunuñ [6] öñine segirtdi. Perri ḳızı ḳanat urup uçdı, [7] aydur: Çoban yıl tamam olıçaḳ, mende amanatuñ var, gel al [8] didi. Amma Oğuzuñ başına zaval getürdüñ didi.[9] Çobanuñ içine ḳorḫu düşdi amma ḳızuñ derdinden [10] beñzi ṣarardı.

Zaman-ile Oğuz yine yaylaya köçdi. Çoban [11] gine bu bıñara geldi. Gine ḳoyun ürkdi. Çoban ilerü [12] vardı. Gördi-kim bir yığanaḳ yatur, yıldır yıldır yıldırur. [13] Perri ḳızı geldi, aydur: D216
Çoban amanatuñ gel al, amma [1] Oğuzuñ başına zaval getürdüñ didi. Çobanı bu [2] yığanağı göriçek 'ibret aldı. Girü döndi, ṣa-

2 *yığanağı*] D يغابغى || 13 *besleyeyin*] D بشليايى D216

pan[3] ṭaşına ṭutdı. Urdukça böyüdi. Çoban yığanağı[4] ḳodı ḳaçdı. Ḳoyun ardına düşdi.

Meger ol-dem Bayındır[5] Ḫan bigler-ile seyrana binmişleridi. Bu bıñaruñ üzerine geldiler.[6] Gördiler kim bir ʿibret nesne yatur, başı göti belürsüz.[7] Çevre aldılar. İndi bir yigit bunı depdi. Depdükçe böyüdi.[8] Bir ḳaç yigit daḫı indiler depdiler. Depdüklerinçe böyüdi.[9] Aruz Ḳoca daḫı inüp depdi. Mahmuzı ṭoḳındı,[10] bu yığanaḳ yarıldı. İçinden bir oğlan çıḳdı, gevdesi[11] adam depesinde bir gözi var. Aruz aldı bu oğlanı[12] etegine ṣardı. Aydur: Ḫanum munı maña virüñ, oğlum Basaṭ-
D217 ile[13] besleyeyin didi. Bayındır Ḫan senüñ olsun didi.[1] Aruz Depegözi aldı ivine getürdi. Buyurdı, bir daya[2] geldi. Emçegini ağzına virdi. Bir ṣordı olança südin[3] aldı, iki ṣordı ḳanın aldı, üç ṣordı canın[4] aldı. Bir ḳaç daya getürdiler, helāk itdi. Gördiler[5] olmaz, süd ile besleyelüm didiler. Günde bir ḳazan süd yetmez-idi.[6] Beslediler böyüdi, gezer oldı, oğlançuḳlarile oynar oldı.[7] Oğlançuḳlaruñ kiminüñ burnın kiminüñ ḳulağın yimege başladı.[8] El-ḥāṣılı ordu bunuñ uçından ḳatı incindiler, ʿāciz[9] ḳaldılar. Aruza şikāyet idüp ağlaşdılar. Aruz Depe[10]gözi dögdi, sögdi, yaṣaḳ eyledi, eslemedi. Aḫır[11] ivinden ḳovdı.

Depegözüñ perri anası gelüp oğlınuñ[12] parmağına bir yüzük kiçürdi, oğul saña oḫ batmasun,[13] tenüñi ḳılıç kesmesün didi.
D218 Depegöz Oğuzdan çıḳdı[1] bir yüce ṭağa vardı. Yol kesdi, adam aldı, böyük[2] ḥarāmi oldı. Üzerine bir ḳaç adam gönderdiler, oḫ atdılar[3] batmadı, ḳılıç urdılar kesmedi, süñü-y-ile ṣançdılar[4] ilmedi. Çoban çoluḳ ḳalmadı hep yidi. Oğuzdan[5] daḫı adam yimege başladı. Oğuz yığılup üzerine vardı.[6] Depegöz görüp ḳaḳıdı, bir ağacı yirinden ḳopardı,[7] atup elli altmış adam helāk eyledi. Alplar başı Ḳazana[8] żarb urdı, dünya başına ṭar oldı. Ḳazanuñ ḳardaşı[9] Ḳara Göne Depegöz elinde zebun oldı. Düzen oğlı[10] Alp Rüstem şehid oldı. Uşun Ḳoca oğlı kibi[11] pehlivan elinde şehid oldı. Aruḳ candan iki[12] ḳarındaşı Depegöz elinde helāk oldı. Demür ṭonlu[13] Mamaḳ elinde helāk oldı. Bıyığı
D219 ḳanlu Bügdüz Emen[1] elinde zebun oldı. Ağ ṣaḳallu Aruz Ḳocaya

D217 **11** *perri*] D پری
D219 **3** *çevürüp*] D چوزب

ḳan ḳuṣdurdı.[2] Oğlı Ḳıyan Selçüküñ ödi yarıldı. Oğuz Depegöze[3] kār ḳılmadı, ürkdi ḳaçdı. Depegöz çevürüp öñin[4] aldı, Oğuzı ṣalı virmedi, girü yirine ḳondurdı.[5] El-ḥāṣıl Oğuz yidi kerre ürkdi, Depegöz öñin alup[6] yidi kerre yirine getürdi. Oğuz Depegöz elinde tamam zebun[7] oldı. Vardılar Dede Ḳorḳutı çağırdılar, anuñ-ile ṭanışdılar,[8] gelüñ kesim keselüm didiler. Dedem Ḳorḳudı Depegöze gönderdiler.[9] Geldi selam virdi, aydur: Oğul Depegöz, Oğuz elüñde[10] zebun oldı, buñaldı, ayaguñ ṭoprağına meni ṣaldılar,[11] saña kesim virelüm dirler didi. Depegöz aydur: Günde[12] altmış adam virüñ yimege didi. Dede Ḳorḳut aydur: Bu vech-ile[13] sen adam ḳomaz dükedürsin didi, amma günde iki adam ile[1] biş-yüz ḳoyun virelüm didi. Dede Ḳorḳut böyle D220
digeç[2] Depegöz aydur: Ḫoş öyle olsun, evet, hem maña iki[3] adam virüñ yimegüm benüm pişürsün men yiyeyim didi. Dede[4] Ḳorḳut döndi Oğuza geldi. Aydur: Yuñlu Ḳoca ile[5] Yapağulu Ḳocayı Depegöze virüñ aşın pişürsün didi[6] ve hem günde iki adam ile biş-yüz ḳoyun istedi didi. Bunlar[7] daḫı rāżı oldı. Dört oğlı olan birin virdi,[8] üçi ḳaldı. Üç olan birin virüp iki ḳaldı.[9] İki olan birin virdi biri ḳaldı. Ḳapaḳ Ḳan dirler[10] bir kişi var idi. İki oğlı var-idi. Bir oğlın virüp[11] biri ḳalmış idi. Girü nevbet ṭolanup aña gelmiş-idi. Anası[12] feryad idüp ağladı, zārılıḳ eyledi. Meger ḫanum Aruz oğlı[13] Basaṭ ġazāya gitmiş-idi, ol maḫalda geldi. Ḳarıçuḳ aydur:[1] Basaṭ şimdi aḳından geldi, varayın, D221
bolayki maña bir[2] esir vire-y-idi oğlançuğum ḳurtara-y-idüm didi.

Basaṭ altunlu[3] günlügin tiküp oturur iken gördiler ki bir ḫatun kişi[4] gelür. Geldi içerü Basaṭa girdi selam virdi, ağladı[5], aydur :

Avucına ṣığmayan elüklü oğlı
Erdil teke buynuzından[6] ḳatı yaylu
İç Oğuzda Ṭaş Oğuzda adı bellü
Aruz[7] oğlı ḫanum Basaṭ maña meded

didi. Basaṭ aydur: Ne dilersin?[8] Ḳarıçuḳ aydur: Yalançı dünya yüzinde bir er ḳopdı, yayılımında[9] Oğuz ilin ḳondurmadı, ḳara

2 *hem*] D هم D220

4 *basaṭa*] D *basaṭ* || 10 *ḳarġu cıda*] D'de bu kelimeler arasında fazla bir *elif* var. D221

polaṭ öz ḳılıçlar kesen [10] ḳılını kesdürmedi, ḳarġu cıda oynadanlar ildüremedi, [11] ḳayın oḫı atanlar kār ḳılmadı, alplar başı Ḳazana bir żarb [12] urdı, ḳardaşı Ḳara Göne elinde zebun oldı, bıyığı [13] ḳanlu Bügdüz Emen elinde zebun oldı, aġ saḳallu babañ
D222 [1] Aruza ḳan ḳuşdurdı, meydan yüzinde ḳardaşuñ Ḳıyan [2] Selçük ödi ṣındı can virdi, ḳalın Oğuz biglerin [3] daḫı kimini zebun idüp kimini şehid eyledi, yidi [4] ḳatla Oğuzı yirinden sürdi, kesim didi kesdi, [5] günde iki adam biş yüz ḳoyun istedi, Yuñlu Ḳoca [6] ile Yapaġulu Ḳocayı aña ḫizmetkār virdiler, dört oğlı [7] olan birin virdi, üç olan birin virdi, iki [8] olan birin virdi, iki oğlançuğum var-idi birin [9] v'rdüm biri ḳaldı, çevürildi nevbet girü maña geldi, [10] anı daḫı isterler, ḫanum maña meded didi. Basaṭuñ [11] ḳarangulu gözleri yaş-ile ṭoldı. Ḳarındaşı-y-içün ṣoylamış, [12] görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Ḳırañ yirde tikilmiş [13] otaḫlaruñ
O ẓalım yıḳdurdı ola ḳardaş
D223 Yügrük [1] olan atlaruñ tavlasından
O ẓalım seçdürdi ola [2] ḳardaş
Biserek biserek develerüñ ḳaṭarından
O ẓalım [3] ayırdı ola ḳardaş
Şölenüñde ḳırduğuñ ḳoyunuñ
O ẓalım [4] ḳırdurdı ola ḳardaş
Güvencüm-ile getürdügüñ gelinçügüñ
O ẓalım [5] senden ayırdı ola ḳardaş
Aġ ṣaḳallu babamı oğul diyü [6] ağlatduñ ola ḳardaş
Agça yüzlü anamı ṣızlatduñ [7] ola ḳardaş
Ḳarşu yatan ḳara ṭaġum yüksegi ḳarṭaş
[8] Aḳındılu görklü ṣuyumuñ ṭaşḳını ḳardaş
Güçlü [9] bilüm ḳuvveti
Ḳarangulu gözlerümüñ aydını ḳardaş
Ḳardaşumdan [10] ayrıldum

diyü çoḳ ağladı, zārılıḳ ḳıldı. Ol ḫatun [11] kişiye bir esir virdi, var oğluñı ḳurtar didi. [12] Ḫatun aldı, geldi, oğlı yirine virdi. Hem oğluñ [13] geldi diyü Aruza muştuladı. Aruz sevindi, ḳalın

D222 12 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile
D223 9 *ḳarangulu*] D *ḳarangu*

Oğuz bigleri ile [1] Basaṭa ḳarşu geldi. Basaṭ babasınuñ elin öpdi, [2] ağlaşdılar buzlaşdılar. Anasınuñ ivine geldi. Anası [3] ḳarşu geldi, oğlançuğını ḳuçdı. Basaṭ anasınuñ [4] elin öpdi, görişdiler buzlaşdılar. Oğuz bigleri dirildi. [5] Yime içmeler oldı. Basaṭ aydur: Bigler ḳardaş uğrına [6] Depegöz-ile bulışuram, ne buyurursız didi. Ḳazan Big [7] burada ṣoylamış, görelüm ḫanum niçe ṣoylamış : D224

Aydur :

[8] Ḳara evren ḳopdı Depegöz
'Arş yüzinde çevürdüm alımadum [9] Basaṭ
Ḳara ḳaplan ḳopdı Depegöz
Ḳara ḳara [10] ṭağlarda çevürdüm alımadum Basaṭ
Ḳağan aṣlan ḳopdı Depegöz
[11] Ḳalıñ sazlarda çevürdüm alımadum Basaṭ
Er olsañ [12] big olsañ mere
Men Ḳazançа olmayasın Basaṭ

didi.

[13] Ağ ṣaḳallu babañı ağlatmaġıl
Ağ pürçeklü anañı buzlatmaġıl

[1] Basaṭ aydur: Elbetde varuram. Ḳazan aydur: Sen bilürsin. [2] Babası ağladı, aydur: Oğul ocağum issüz ḳoma, kerem [3] eyle, varma didi. Basaṭ aydur: Yoġ ağ saḳallu 'aziz [4] baba varuram didi, eslemedi. Bilüginden bir ṭutam oḫ [5] çıḳardı biline ṣoḳdı, ḳılıcın ḥamayil ḳuşandı [6], yayın ḳarusına bıraḳdı, eteklerin ḳıvurdı. Babasınuñ [7] anasınuñ elini öpdi, ḥalallaşdı. ḫoş ḳaluñ didi. D225

[8] Depegöz olduġı Ṣalaḫana Ḳayasına geldi. Gördi [9] Depegöz güne ḳarşu arḫasın virmiş yatur. Çekdi [10] bilinden bir oḫ çıḳardı. Depegözüñ yağrına bir oḫ [11] urdı. Oḫ kiçmedi, paralandı. Bir daḫı atdı. Ol [12] daḫı para para oldı. Depegöz ḳocalara ayıtdı: Bu [13] yirüñ siñegi bizi üşendürdi didi. Basaṭ bir daḫı [1] atdı. Ol daḫı paralandı. Bir parası Depegözüñ [2] öñine düşdi. Depegöz ṣıçradı baḳdı. Basaṭı gördi [3] elin eline çaldı ḳaş ḳaş güldi. Ḳocalara aydur: [4] Oğuzdan yine bize bir ṭurfanda ḳuzı geldi didi. Basaṭı [5] öñine ḳatdı ṭutdı. Boğazdan ṣalındurdı, yatağına [6] ge- D226

9 *yatur*] D *yaluñuz* (یالکوز) D225

2 *basaṭı*] D *basaṭ* || 4 *ḳuzı*] D قوزی || 6 *edüginüñ*] D اروکنك || 7 *edügini*] D اروکنی || 11 *başı*] D *başını* D226

türdi, edüginüñ ḳunçına ṣoḳdı, aydur: Mere ḳocalar [7] ikindü vaḳtı munı maña çevüresiz, yiyem didi. Yine uyudı. [8] Basaṭuñ ḫançeri var-idi, edügini yardı, içinden çıḳdı. [9] Aydur: Mere ḳocalar munuñ ölümi nedendür? Ayıtdılar: Bilmezüz [10] amma gözinden ġayrı yirde et yoḳdur didiler. Basaṭ Depe[11]gözüñ başı uçına geldi, ḳapaḳ ḳaldurdı, baḳdı [12] gördi-kim gözi etdür. Aydur: Mere ḳocalar süñüligi ocağa [13] ḳoñ ḳızsuñ didi. Süñüligi
D227 ocağa bıraḳdılar ḳızdı. [1] Basaṭ eline aldı, adı görklü Muḥammede ṣalavat getürdi, [2] süñüligi Depegözüñ gözine eyle başdı kim Depegözüñ [3] gözi helāk oldı. Şöyle naʿra urdı, hayḳırdı [4] kim ṭağ ve ṭaş yangulandı. Basaṭ ṣıçradı ḳoyun [5] içine mağaraya düşdi. Depegöz bildi kim Basaṭ mağara[6]dadur. Mağaranuñ ḳapusın alup bir ayağın ḳapunuñ bir yanına [7] birin daḫı bir yanına ḳodı, aydur: Mere ḳoyun başları irkeç [8] bir bir gel kiç didi. Bir bir gelüp kiçdi. Her birinüñ başların [9] ṣığadı. Toḳlıçuḳlar, devletüm ṣaḳar ḳoç gel kiç didi. Bir [10] ḳoç yirinden ḳalḳdı, gerinüp söndi. Defʿi Basaṭ ḳoçı [11] başup boğazladı, derisini yüzdi, ḳuyruğı-y-ile başını [12] deriden ayırmadı, içine girdi. Basaṭ Depegözüñ öñine [13]
D228 geldi. Depegöz de bildi kim Basaṭ deri içindedür, [1] aydur: Ay ṣaḳar ḳoç menüm nireden helāk olaçağum bildüñ, [2] şöyle çalayım seni mağara dıvarına kim ḳuyruğuñ mağarayı [3] yağlasun didi. Basaṭ ḳoçuñ başını Depegözüñ [4] eline ṣundı. Depegöz buynuzından berk ṭutdı. Ḳaldurıçaḳ [5] buynuz deri-y-ile elinde ḳaldı. Basaṭ Depegözüñ budı [6] arasından sıçrayup çıḳdı. Depegöz buynuzı götürüp [7] yire çaldı, aydur: Oğlan ḳurtılduñ-mı? Basaṭ aydur: Tañrım [8] ḳurtardı. Depegöz aydur: Mere oğlan al şol parmağumda[9]ki yüzügi parmağuña ṭaḳ, saña oḫ ve ḳılıç kār eylemesün. [10] Basaṭ aldı yüzügi parmağına kiçürdi. Depegöz aydur: [11] Oğlan yüzügi alup ṭaḳınduñ-mı? Basaṭ aydur: Ṭaḳındum. [12] Depegöz Basaṭuñ üzerine ḳodı, ḫançer-ile çaldı kesdi. [13] Ṣıçradı giñ yirde
D229 ṭurdı. Gördi kim yüzük gine [1] Depegözüñ ayağı altında yatur. Depegöz aydur: Ḳurtılduñ-mı? [2] Basaṭ aydur: Tañrım ḳurtardı. Depegöz aydur: Oğlan [3] şol künbedi gördüñ-mi? Aydur: Gördüm. Depegöz aydur: Menüm [4] ḫazinem var, ol ḳocalar almasunlar, var möhürle didi. Basaṭ [5] künbed içine girdi. Gördi kim altun aḳça yığılmış. Baḳaraḳ [6] kendüzin unıtdı. Depegöz künbedüñ

D229 4 *möhürle didi*] D مهرلدی

ḳapusın aldı, aydur: [7] Künbede girdüñ-mi? Basaṭ aydur: Girdüm. Depegöz aydur: Şöyle çalayım [8] ki künbed-ile ṭarṭağan olasın didi. Basaṭuñ diline [9] bu geldi-kim Lā ilāhe illa'llah Muḥammedün resūlu'llah didi. [10] Haman-dem künbed yarıldı, yidi yirden ḳapu açıldı. Birinden [11] ṭaşra geldi. Depegöz künbede elin ṣoḳdı, eyle [12] ḳaçdı-kim künbed zīr ü zeber oldı. Depegöz aydur: Oğlan [13] ḳurtılduñ-mı? Basat aydur: Tañrım ḳurtardı didi. Depegöz
[1] aydur: Saña ölüm yoġ-imiş, şol mağarayı gördüñ-mi? Basaṭ D230
[2] aydur: Gördüm. Aydur: Anda iki ḳılıç var, biri ḳınlu biri [3] ḳınsuz, ol ḳınsuz keser menüm başumı, var getür menüm başumı [4] kes didi. Basaṭ mağara ḳapusına vardı. Gördi bir [5] ḳınsuz ḳılıç ṭurmaz iner çıḳar. Basaṭ aydur: Men muña bī[6]tekellüf yapışmayam diyüp kendü ḳılıcın çıḫardı ṭutdı, iki [7] para böldi. Vardı bir ağaç getürdi ḳılıca ṭutdı, [8] anı daḫı iki para eyledi. Pes yayını eline aldı, oḫ-ile [9] ol ḳılıç aṣılan zenciri urdı. Ḳılıç yire düşdi [10] gömildi. Kendü ḳılıcın ḳınına ṣoḳdı. Balçağından ol [11] ḳılıcı berk ṭutdı. Geldi, aydur: Mere Depegöz niçesin [12] didi. Depegöz aydur: Mere oğlan daḫı ölmedüñ-mi? Basaṭ [13] aydur: Tañrım ḳurtardı. Depegöz aydur: Saña ölüm yoġ-imiş [1] didi. D231
Çağırup Depegöz ṣoylamış, görelüm ne ṣoylamış:

[2] Aydur:

Gözüm gözüm yaluñuz gözüm
Sen yaluñuz göz-ile
Men [3] Oğuzı ṣındurmış-idüm
Ala gözden ayırduñ yigit meni
Ṭatlu [4] candan ayırsun Ḳādir seni
Eyle kim men çekerem göz buñını
[5] Hiç yigide virmesün ḳādir Tañrı göz buñını

didi. [6] Depegöz gine aydur:

Ḳalarda ḳoparda yigit yirüñ ne yirdür
[7] Ḳarangu dün içinde yol azsañ umuñ nedür
Ḳaba ʿalem [8] götüren ḫanuñuz kim
Ḳırış güni öñdin *depen alpuñuz kim*
Aġ saḳallu babañ [9] adı nedür

4 *buñını*] D *buñunı* || 8 *depen ... kim*] D'de yok || 13 *ulaş*] D *salur* D231

Alp eren erden adın yaşurmaḳ ʿayıb olur
[10] Aduñ nedür yigit digil maña

didi. Basaṭ Depegöze ṣoylamış, [11] görelüm ḫanum ne ṣoylamış:

Ḳalarda ḳoparda yirüm gün ortaç
[12] Ḳarañu dün içre yol azsam umum Allah
Ḳaba ʿalem götüren [13] ḫanumuz Bayındır Ḫan
D223 Ḳırış güni öñdin depen alpumuz *Ulaş* [1] oğlı Salur Ḳazan
Atam adın ṣorar olsañ ḳaba ağaç
Anam [2] adın dir-iseñ ḳağan aṣlan
Menüm adum ṣorar-iseñ Aruz [3] oğlı Basaṭdur

didi. Depegöz aydur: İmdi ḳardaşuz [4] ḳıyma maña didi. Basaṭ aydur:

Mere ḳavat ağ saḳallu babamı [5] ağlatmışsın
Ḳarıçuḳ ağ pürçeklü anamı buzlatmışsın
Ḳarındaşım [6] Ḳıyanı öldürmişsin
Ağça yüzlü yingemi ṭul eylemişsin
[7] Ala gözlü bebeklerin öksüz ḳomışsın
Ḳor-mıyam seni
Ḳara [8] polat öz ḳılıcum ṭartmayınça
Ḳafalu börklü başuñ kesmeyinçe
[9] Alça ḳanuñ yir yüzine tökmeyinçe
Ḳardaşum Ḳıyanuñ ḳanın almayınça
[10] Ḳomazam

didi. Depegöz daḫı burada ṣoylamış, aydur:

Ḳalḳu[11]banı yirümden ṭuram dir-idüm
Ḳalın Oğuz biglerinden ʿahdum [12] bozam dir-idüm
Yeñiden ṭoğanın ḳıram dir-idüm
Bir kez adam [13] etine ṭoyam dir-idüm
D233 Ḳalın Oğuz bigleri üzerüme yığılup gele [1] dir-idüm
Ḳaçubanı Ṣalaḫana Ḳayasına girem dir-idüm
Ağır mancılıḳ [2] taş-ile atam dir-idüm
İnüp ṭaş başuma düşüben ölem [3] dir-idüm

D232 **1** *salur*] D'de yok || **3** *ḳardaşuz*] D *ḳardaşlar*
D233 **6** *ḳarıçukları*] D *ḳarıçuḳları ıçuḳları* (قريچقلرى) || **9** *ḳızçuğazları*] D قرجغزلرى || **10** *ḳarışçuḳları*] D *ḳarışçuları* (قرشچولرى) || **11** *buñını*] D *buñunı*

Ala gözden ayırduñ yigit meni
Ṭatlu candan [4] ayırsun Ḳādir seni

didi. Depegöz bir daḫı ṣoylamış, aydur :

[5] Aġ ṣaḳallu ḳocaları çok ağlatmışam
Aġ ṣaḳalı ḳarışı [6] ṭutdı ola gözüm seni
Aġ pürçeklü ḳarıçuḳları [7] çoḳ ağlatmışam
Gözi yaşı ṭutdı ola gözüm seni
Bıyıçağı [8] ḳararmış yigitçükleri çok yimişem
Yigitlikleri ṭutdı ola [9] gözüm seni
Elçügezi ḳınalu ḳızçuğazları çok yimişem
[10] Ḳarışçuḳları ṭutdı ola gözüm seni
Eylė kim çekerem men [11] göz buñını
Hiç yigide virmesün ḳādir Tañrı göz buñını
[12] Gözüm gözüm ay gözüm yaluñuz gözüm

didi. Basaṭ ḳaḳıyup [13] yirinden ṭurı geldi. Buġra kibi Depegözi dizi üzerine [1] çökerdi, Depegözüñ kendü ḳılıcı-y-ile boynını urdı. D234
[2] Deldi yay kirişin ṭaḳdı. Süriyi süriyi mağara [3] ḳapusına geldi. Yuñlu Ḳoca ile Yapağulu Ḳocayı Oğuza [4] muştuçı gönderdi. Aġ boz atlar binüben yortışdılar. [5] Ḳalın Oğuz illerine ḫaber geldi. At ağızlu Aruz Ḳoca [6] ivine çapar geldi, anasına Basaṭuñ sevinç virdi, [7] muştulıḳ oğluñ Depegözi depeledi didi. Ḳalın Oğuz [8] bigleri yetdiler. Ṣalaḫana Ḳayasına geldiler. Depegözüñ [9] başını ortaya getürdiler. Dedem Ḳorḳut gelüben şadılıḳ [10] çaldı, ġāzi erenler başına ne geldügin aydı virdi. [11] Hem Basaṭa alḳış virdi :

Ḳara ṭaġa ayıtduġuñda işit [12] virsün
Ḳanlu ḳanlu ṣulardan kiçit virsün

didi. [13] Erlik-ile ḳardaşuñ ḳanın alduñ, ḳalın Oğuz biglerini yükden [1] ḳurtarduñ, ḳādir Allah yüzüñ aġ itsün Basaṭ didi. [2] D235
Ölüm vaḳtı geldüginde aru imandan ayırmasun, günahuñuzı [3] adı görklü Muḥammed Muṣṭafaya bağışlasun ḫanum hey.

بوزی محمّدکه خانوم یضیلسون هی

11 *ayıtduġuñda*] D *ayıtdügüñde* (*eyitdügüñde* ایتدوکدہ) D234
4 *begil ... ider*] D'de büyük yazı ile | *begil*] D بکك D235
5 *aşanmış-idi*|| D اسنمشدی (*asınmış-idi?*) 13 *bige* D بکلہ

[4] BEGİL OĞLI EMRENÜÑ BOYINI BEYĀN İDER

[5] Ḳam Ġan oġlı Ḫan Bayındır yirinden ṭurmış-idi. Aġ [6] ban ivini ḳara yirüñ üzerine dikdürmiş-idi. Ala ṣayvan [7] gök yüzine aşanmış-idi. Biñ yirde ipek ḫalıçası [8] döşenmiş-idi. İç Oğuz Ṭaş Oğuz bigleri yığnaḳ [9] olmış-idi. Ṭoḳuz tümen Gürcistanuñ ḫaracı geldi. [10] Bir at bir ḳılıç bir çomaḳ getürdiler. Bayındır Ḫan ḳatı [11] saḫt oldı. Dedem Ḳorḳut geldi şadılıḳ çaldı, [12] ḫanum niye saḫt olursın didi. Aydur: Niçe saḫt olmayam, [13] her yıl altun
D236 akça gelür-idi yigide bige virür-idük ḫaṭırları [1] ḫoş olur-idi, şimdi bunı kime virelüm kim ḫaṭırı ḫoş [2] ola didi. Dede Ḳorḳut aydur: Hanum bunuñ üçini daḫı [3] bir yigide virelüm didi, Oğuz iline ḳaravul olsun didi. [4] Ḫan Bayındır kime virelüm didi, ṣağına ṣolına baḳdı. [5] Kimse rāżı olmadı. Begil dirler-idi bir yigit var-idi, aña [6] baḳdı, aydur: Sen ne dirsin? Begil rāżı oldı. Ḳalḳdı [7] yir öpdi. Dedem Ḳorḳut himmet ḳılıcın biline bağladı, çomağı [8] omuzına bıraḳdı, yayı ḳarusına kiçürdi. Şahbaz [9] ayġırı çekdürdi buda bindi. Ḫışımını ḳavumını ayırdı, [10] ivini çözdi, Oğuzdan köç eyledi. Berdeye Genceye [11] varup vaṭan ṭutdı. Ṭoḳuz tümen Gürcistan ağzına [12] varup ḳondı, ḳaravullıḳ eyledi. Yad, kāfir gelse başın [13] Oğuza armağan gönderür-idi. Yılda bir kerre
D237 Bayındır Ḫan [1] divanına varur-idi.

Yine Bayındır Ḫandan adam geldi tiz [2] gelesin diyü. Pes Begil geldi, pişkeşin çekdi, Bayındır [3] Ḫanuñ elin öpdi. Ḫan daḫı Begili ḳonuḳladı, yaḫşı [4] at yaḫşı ḳaftan vāfir ḫarclıḳ virdi. Üç gün tamam [5] ağırladı. Üç gün daḫı Begili av şikār eti-y-ile ḳonuḳlayalum [6] bigler didi. Av çığırtdılar.

Çün av yarağı oldı, kim atın [7] öger, kim ḳılıcın kim çeküp oḫ atmağın öger. Salur Ḳazan [8] ne atın ögdi, ne kendin ögdi, amma Begilüñ hünerin [9] söyledi. Üç-yüz altmış altı alp ava binse, ḳanlu [10] geyik üzerine yorıyış olsa, Begil ne yay ḳurar-idi [11] ne oḫ atar-idi, haman yayı bileginden çıḳarur-idi, [12] buġanuñ ṣığınuñ boynına atar-idi, çeküp ṭurġurur-idi. [13]

D236 **1** *virelüm*] D *virür* (ويرر) || **6** *begil*] D بكاك || **9** *ayġırı*] D *ayġırlu* (ايغرلى) || **13** *gönderür-idi*] D *gönderdi*

D237 **8** *begilüñ*] D بكارك || **10** *yay*] D *vay*

Aruḳ olsa ḳulağın deler-idi avda bellü olsun diyü, [1] amma semüz olsa boğazlar-idi. [3] Eger bigler geyik alsa ḳulağı delük olsa Begil sevincidür [4] diyü Begile gönderürler-idi. Ḳazan Big aydur: Bu hüner atuñ-mıdur, [5] erüñ-midür? Ḫanum erüñdür didiler. Ḫan aydur: Yoḳ, at işlemese [6] er öginmez, hüner atuñdur didi. Bu sözi Begile ḫoş gelmedi. [7] Begil aydur: Alplar içinde bizi ḳuşḳunumuzdan balçığa baturduñ [8] didi. Bayındır Ḫanuñ baḫşişin öñine dökdi, ḫana [9] küsdi, divandan çıḳd Atın çekdiler, ala gözlü [10] yigitlerin alup ivine geldi. Oğlançuḳları ḳarşu geldi, [11] oḫşamadı. Ağ yüzlü ḫatunına söylemedi. Ḫatun [12] burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış : D238

Aydur :

Altun [13] taḫtum iyesi bigüm yigit
Göz açuban gördügüm
Köñül [1] virüp sevdügüm D239
Ḳalḳubanı yirüñden ṭurı geldüñ
Ala gözlü [2] yigitlerüñ yanuña ṣalduñ
Arḳu Bili Ala Ṭağdan dünin aşduñ
[3] Aḳındılu görklü ṣudan dünin kiçdüñ
Ağ alımlu Bayındır [4] Ḫanuñ divanına dünin varduñ
Ala gözlü bigler-ile yidüñ içdüñ
Ḳavumlu [5] ḳavmı-y-ile keñeşdi-mi
Ġarib başuñ ġavġada ḳaldı-mı
Ḳanı ḫanum [6] altuñda yaḫşı atuñ yoḳ
Egnüñde altun ışuḳ cübbesi yoḳ
[7] Ala gözlü biglerüñ oḫşamazsın
Ağça yüzlü görklüñ-ile [8] söyleşmezsin
Nedür ḫaluñ

didi. Begil ṣoylamış, görelüm [9] ḫanum ne ṣoylamış :

13-1 *aruḳ . . . boğazlar-idi*] D 238_1-$_2$'de bu cümleler fazla olarak bir daha yazılmıştır D237-238

7 *biri*] برى || **8** *baḫşişin*] D بخشى سن || **9** *gözlü*] D كوزلو || **11** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile D238

4 *ala gözlü*] D'de yok || **6** *egnüñde*] D النوكده (*alnuñda*) || **9** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **10** *atum*] D *atın* D239

Aydur :

Ḳalḳubanı yirümden ṭurı geldüm
Yilisi [10] ḳara ḳażılıḳ atum buṭun bindüm
Arḳu Bili Ala Ṭağdan [11] dünin aşdum
Aḳındılu görklü ṣuyı delüp dünin kiçdüm
[12] Aġ alınlu Bayındıruñ divanına çapar vardum
D240 Ala gözlü bigler-ile [13] yidüm içdüm
Ḳavumlu ḳavmı-y-ile görklü gördüm
Ḫanumuzuñ naẓarı bizden [1] dönmiş gördüm
İli güni köçerek ṭoḳuz tümen Gürcistana [2] gidelüm
Oğuza ʿāṣi oldum bellü bilüñ

didi. Ḫatun [3] aydur: Yigidüm big yigidüm, pādişahlar Tañrınuñ kölgeṣidür, [4] pādişahına ʿāṣi olanuñ işi rast gelmez, aru köñülde [5] pas olsa şarab açar, sen gideli ḫanum arḳurı yatan [6] ala ṭağlaruñ avlanmamışdur, ava bingil köñlüñ açılsun didi. [7] Begil gördi ḫatun kişinüñ ʿaḳlı keleçisi eyüdür. Ḳażılıḳ [8] atın çekdürüp buṭun bindi, ava gitdi.

Av avlayu gezer-iken [9] öñinden bir paralu geyik çıḳdı. Begil buña at ṣaldı. [10] Buğanuñ ardundan irdi, yay kirişin boynına atdı. Buğa [11] açımış-idi, kendüyi bir yüce yirden atdı. Begil at cılavısın [12] yeñimedi, bile uçdı. Ṣağ uyluğı ḳayaya ṭoḳındı, şındı. [13] Begil örü ṭurdı, ağladı, aydur: Ulu oğlum ulu
D241 ḳardaşum [1] yoḳ. Haman bilüginden gez çıḳarup atınuñ terkilerini ṭartdı, [2] urdı. Ḳaftanı altından ayağın berk ṣardı. Var [3] ḳuvveti-y-ile atınuñ yilisine düşdi. Avçılardan ayru, dülbendi [4] boğazına kiędi, ordusı uçına geldi. Oğlançuğı [5] Emren bahadır babasına ḳarşu geldi. Gördi beñzi ṣararmış, [6] dülbendi boğazına kiçmiş. Yoldaşlarını ṣorup oğlan burada [7] ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Ḳalḳubanı yirüñden ṭurı [8] geldüñ
Yilisi ḳara ḳażılıḳ atuñ buṭun bindüñ
Arḳurı [9] yatan ala ṭağlar etegine ava varduñ
Ḳara ṭonlu kāfirlere [10] uğraduñ-mı

D240 **11** *açımış-idi*] D اچشدی (*uçmış-idi* mi ?) || **13** *örü*] D *aru*
D241 **2** *var*] D *at var* || **4** *ordusı*] D *ordusını* || **7** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **10** *ağız*] D اغز || **12** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile | *oğul*] D'de yok

Ala gözlü yigitlerüñ ḳırdurduñ-mı
Ağız dilden bir ḳaç [11] kelime ḫaber maña
Ḳara başum ḳurban olsun ağam saña

didi. Begil [12] oğlına ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Oğul *oğul* ay [13] oğul
Ḳalḳubanı yirümden ṭurı geldüm
Ḳara ṭağlar öñine [1] ava bindüm D242
Ḳara ṭonlu kāfirlere uğramadum
Ala gözlü yigitlerüm [2] ḳırdurmadum
Ṣağdur esendür yigitlerüm oğul ḳayurma
Üç [3] gündür ḫoşlığum yoḫ oğul
At üzerinden meni ḳap döşegüme [4] çıḳar

didi. Aṣlan enügi yine aṣlandur, atasını at üzerinden [5] ḳarvadı ṭutdı döşegine çıḳardı. Cübbesin üzerine büridi, [6] ḳapusın örtdi.

Bu yaña yigit bigler gördiler kim av bozılmış, her [7] biri ivlü ivine geldi.

Begil biş gün oldı divana çıḳmadı. [8] Ayağınuñ ṣınduğını kimseye dimedi. Bir gice döşeginde [9] ḳatı ḳatı iñledi, āh itdi. Ḫatını ayıtdı: Big yigidüm, ḳalaba[10]lıḳ yağı gelse ḳayıtmaz idüñ, buṭuña ala oḫ ṭoḫınsa [11] iñlemez idüñ, kişi ḳoynında yatan ḥalalına sırrın dimez-mi olur, [12] nedür ḫaluñ didi. Begil aydur: Görklüm atdan düşdüm, ayağum [13] ṣındı didi. ʿAvrat elin eline çaldı, ḳaravaşa söyledi. [1] Ḳaravaş çıḳup ḳapuçıya söy- D243
ledi. Otuz iki dişden [2] çıḳan bütün orduya yayıldı, Begil atdan düşmiş [3] ayağı ṣınmış diyü. Meger kāfiṛüñ cāsusı var-idi. Bu ḫaberi [4] işidüp vardı teküre ḫaber virdi. Tekür aydur: Ḳalḳubanı [5] yirüñüzden örü ṭuruñ, yatur yirde Big Begili ṭutuñ, ağ [6] ellerin ḳarusından bağlañ, ġafillüçe görklü başın kesüñ, [7] alça ḳanın yir yüzine döküñ, ilin günin çapuñ, ḳızın gelinin [8] yesir idüñ didi. Meger Begilüñ-de anda cāsusı ḥażır-idi. [9] Begile ḫaber gönderdi, aydur: Baş yarağın eyleñ, üzerüñüze [10] yağı gelür didi. Begil yuḳaru baḳdı, gök ırak yir ḳatı [11] didi. Oğlançuğın yanına getirüp ṣoylamış, görelüm ḫanum [12] ne ṣoylamış :

3 *ḫoşlığum*] D قوشلغم || 4 *atasını*] D *atası* || 6 *bigler*] D بكى || 7 *begil*] D بكا D242
12 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile D243

Aydur :

Oğul oğul ay oğul
Ḳaranguluça [13] gözlerüm aydını oğul
Güçlü bilüm ḳuvveti oğul
D244 Gör [1] ahır neler oldı
Neler ḳopdı menüm başuma

didi,

Ḳalḳubanı [2] oğul yirümden ṭurı geldüm
Boynı ṣınsun al aygırı buṭun [3] bindüm
Av avlayup ḳuş ḳuşlayup gezer-iken
Buñaldı sürçdi [4] meni yire çaldı
Ṣağ uyluğum ṣındı
Menüm ḳara başuma neler [5] geldi
Ḳara ḳara ṭağlardan ḫaber aşmış
Ḳanlu ḳanlu ṣulardan [6] ḫaber kiçmiş
Demür Ḳapu Dervendinden ḫaber varmış
Alaca [7] atlu Şökli Melik ḳatı pusmış
Pusduğından ḳara ṭağlara [8] ṭuman düşmiş
Yatduğı yirdi Big Begili ṭutuñ dimiş
[9] Ḳarusından ağ ellerin bağlañ dimiş
Ḳan alaca ordusını [10] çapuñ dimiş
Ağça yüzlü ḳızını gelinini yesir eyleñ dimiş
[11] Ḳalḳubanı oğul yirüñden ṭurı gelgil
Yilisi ḳara ḳażılıḳ [12] atuñ buṭun bingil
Arḳurı yatan Ala Ṭağı dünin aşġıl
[13] Ağ alınlu Bayındır Ḫanuñ divanına dünin varġıl
D245 Ağız dilden [1] Bayındıra selam virgil
Bigler bigi olan Ḳazanuñ elin öpgil
[2] Ağ saḳallu babam buñlu digil
Elbetde ve elbetde Ḳazan Big maña [3] yetişsün didi digil
Gelmez olsañ memleket bozılup ḫarab [4] olur
Ḳızum gelinüm esir gitdi bellü bilgil

didi. Burada [5] oğlan babasına ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

D244 **13** *ağız*] D اغز
D245 **4** *burada*] D *bu arada* || **7** *yoḳ*] D *çoḳ* || **8** *yoḳ arḳu*] D *çoḳ a.* || **12** *yiñ yaḳalar*] D *yeñi yaḳa* (يكى يقا)

Aydur :

Baba ne [6] söylersin ne aydursın
Bağrum-ile yüregim ne ṭağlarsın
Ḳalḳubanı [7] yirümden ṭurmağum yoḳ
Yilisi ḳara ḳażılıḳ atuma binmegüm [8] yoḳ
Arḳu Bili Ala Ṭağı avlayuban aşmağum yoḳ
Ağ [9] alınlu Bayındıruñ divanına varmağum yoḳ
Ḳazan kimdür men anuñ [10] elin öpmegüm yoḳ
Altuñdağı al aygırı maña virgil
Ḳan [11] derledi çapdurayım senüñ içün
Egni bek demür ṭonuñ [12] maña virgil
Yiñ yaḳalar dikdüreyim senüñ-içün
Ḳara polad öz [13] ḳılıcuñ maña virgil
Ġafillüçe başlar keseyim senüñ-içün
Ḳarġu [1] ṭalı süñüñi maña virgil D246
Göksinden er ṣançayım senüñ [2] içün
Ağ yeleklü ötkün oḫuñ maña virgil
Erden ere [3] kiçüreyim senüñ içün
Ala gözlü üç yüz yigidüñ maña [4] virgil yoldaşlığa
Dīn-i Muḥammed yolına dürişeyim senüñ-içün

didi. [5] Begil aydur: Öleyim ağzuñ içün oğul, ola kim menüm kiçmiş günümi [6] añdurtmayasın didi. Mere geyimüm getürüñ oğlum geysün, al [7] aygırum getürüñ oğlum binsün, il ürkmedin oğlum meydana [8] varsun girsün didi.

Oğlanı ṭonatdılar. Atası-y-ile [9] anası-y-ile geldi görişdi, ellerin öpdi. Üç yüz [10] yigidi yanına bıraḳdı, meydana vardı. Al aygır ḳaçan-kim [11] yağı ḳoḫusın alsa ayağın yire döger-idi, tozı göge [12] çıḳar-idi. Kāfirler aydur: Bu at Begilüñdür, biz ḳaçaruz. Tekür [13] aydur: Mere oñat görüñ, bu gelen Begil-ise sizden öñdin men ḳaçaram [1] didi. Gözçi gözledi, gördi kim at Begilüñ, D247
Begil üzerinde [2] degül, amma bir ḳuş deñlü oğlandur. Gelüp teküre ḫaber [3] virdi, aydur: At, yaraḳ ve ışuḳ Begilüñ, Begil içinde degül [4] didi. Tekür aydur: Yüz adam seçilüñ, ṭaraḳa çatladuñ oğlanı [5] ḳorḳuduñ, oğlan ḳuş yüreklü olur, meydanı

7 *şoylamış*] D'de kalın yazı ile D247

ḳor [6] ḳaçar didi. Yüz kāfir seçilüp oğlanuñ üzerine gelmiş, [7] oğlana kāfir ṣoylamış, görelüm ne ṣoylamış :

Aydur :

Oğlan [8] oğlan ay oğlan
Ḥaramzada oğlan
Altında al [9] aygırı aruḳ oğlan
Ḳara polad öz ḳılıcı gedik oğlan
[10] Elindeki süñüsi ṣınuḳ oğlan
Aġ tozlu yayı gide [11] oğlan
Bilüginde ṭoḳsan oḳı seyrek oğlan
Yanındağı [12] yoldaşları çıplaḳ oğlan
Ḳaranguluça gözleri çönge [13] oğlan
Şökli Melik saña ḳatı puṣdı
D248 Meydandaki [1] şol oğlanı ṭutuñ
Ḳarusından aġ ellerin bağlañ
[2] Ġafillüçe görklü başın kesüñ
Alça ḳanın *yir* yüzine töküñ [3] didi
Aġ saḳallu babañ var-ise ağlatmaġıl
Aġ pürçeklü [4] anañ var-ise buzlatmaġıl
Yaluñuz yigit alp olmaz
Yavşan [5] dibi berk olmaz
Ḳadası yetmiş ḳavat oğlı ḳavat
Ḳayıda [6] dön buradan

didi. Oğlan daḫı burada ṣoylamış, görelüm [7] ne ṣoylamış :

Aydur :

Herze merze söyleme mere itüm kāfir
Altumda al [8] aygırum ne begenmezsin
Seni gördi oynar
Egnümdeki demür ṭonum [9] çignüm ḳıṣar
Ḳara polad öz ḳılıcum ḳının ṭoğrar
Ḳarġu [10] ṭalı süñüm ne begenmezsin
Göksüñ delüp göge pırlar
Ağça [11] tozlu ḳatı yayum zārı zārı iñler

D248 **2** *yir*] D'de yok || **10** *süñüm*] D شكوم || **11** *ṣadaḳda*] D صندقده

Ṣadaḳda oḫum kişin [12] deler
Yanumda yigitlerüm ṣavaş diler
Alp ere ḳorḳu virmek [13] ʿayıb olur
Berü gelgil mere kāfir dürişelüm

didi. Kāfir aydur: [1] Oğuzuñ ʿarsuzı Türkmenüñ delüsine beñzer, bağa şuña didi. [2] Tekür aydur: varuñ ṣoruñ oğlan Begilüñ nesidür didi. [3] Kāfir gelüp oğlana ṣoylamış, görelüm niçe ṣoylamış : D249

Aydur :

[4] Altuñdağı al aygırı bilürüz Begilüñdür Begil ḳanı
Ḳara polad [5] öz ḳılıcuñ Begilüñdür Begil ḳanı
Egnüñdeki demür ṭonuñ [6] Begilüñdür Begil ḳanı
Yanuñdağı yigitler Begilüñdür Begil ḳanı
Eger [7] Begil bunda imiş-ise
Giceye-degin cenk ide-y-idük
Ağça tozlu [8] ḳatı yaylar ṭartışa-y-ıduḳ
Aḡ yeleklü ötkün oḫlar [9] atışa-y-ıduḳ
Sen Begilüñ nesisin oğlan digil mize

didi. [10] Begil oğlı buraḍa ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış, aydur: [11] Mere kāfir sen meni bilmez-misin, aḡ alınlu Bayındır Ḫanuñ [12] bigler bigisi Salur Ḳazan, ḳarṭaşı Ḳara Göne, [13] Dönebilmez Dülek Evren, Düzen oğlı Alp Rüstem, boz atlu [1] Beyrek, Big Begilüñ ivinde içerler-idi, senden cāsus geldi, [2] altındağı al aygıra Begil meni bindürdi, ḳara polad öz [3] ḳılıcın ḳuvvet virdi, ḳarġu ṭalı süñüsin himmet virdi, [4] yanındaġı üç-yüz yigidin maña yoldaşlığa ḳoşdı, [5] men Begilüñ oğlıyam mere kāfir berü gelgil dögişelüm didi. Kāfir [6] Tekür aydur: Ḳatlan mere ḳavat oğlı, men saña varayım didi. [7] Altı perlü gürzini ele aldı, oğlanuñ üzerine sürdi. [8] Oğlan ḳalḳanını gürze ḳarşu ṭutdı. Yuḳarudan aşağa [9] kāfir oğlanı ḳatı urdı. Ḳalḳanın uvatdı, tuğulġasını [10] yoğurdı, ḳapaḳların şıyırdı, oğlanı alımadı. Gürz-ile [11] dögişdiler, ḳara polad öz ḳılıç-ile ṭartışdılar, serpe [12] serpe meydanda ḳılıçlaşdılar, çiginleri ṭoğrandı, ḳılıç[13]ları uvandı, bir birin alımadı. Ḳarġu ṭalı süñüler ile [1] ḳırışdılar, meydanda buğa kibi süsişdiler, D250 D251

3 *şoylamış*] D'de yok || **5** *egnüñdeki*] *egnüñdağı* (اكنوكدەغى) || **6** *begilüñdür*] D بيلكدر || **7** *tozlu*] D يوزلو || **12** *göne*] D *g. çapar yetdi* || **13** *düzen*] D دودن

12 *çiginleri*] D چكيلرى

D249 D250

gögüsleri delindi, [2] süñüleri şındı, bir birin alımadılar. At üzerinden ikisi [3] ḳarvaşdılar, ṭartışdılar. Kāfirüñ güçi ziyada, oğlan zebun [4] oldı. Allah Ta'ālaya yalvarup ṣoylamış, görelüm niçe ṣoylamış :

[5] Aydur :

Yücelerden yücesin yüce Tañrı
Kimse bilmez niçesin [6] görklü Tañrı
Sen Ādeme tac urduñ
Şeyṭana la'net ḳılduñ
[7] Bir ṣuçdan ötüri dergahdan sürdüñ
İbrahimi ṭutdurduñ
[8] Ḫanum göne çolġaduñ
Götürüp oda atdurduñ
Odı bostan [9] ḳılduñ
Birligüñe ṣığındum
'Aziz Allah ḫocam maña meded

didi. [10] Kāfir aydur: Oğlan alınduñ-ise Tañrıña mı yalvarursın, senüñ [11] bir Tañrıñ var-ise menüm yitmiş iki putḫanam var didi. Oğlan [12] aydur: Ya 'āṣi mel'un sen putlaruña yalvarur-iseñ men [13] 'ālemleri yoḳdan var iden Allahuma ṣığındum didi. Ḫaḳ
D252 [1] Ta'āla Cebrā'ile buyurdı kim: Ya Cebrā'il var şol ḳuluma [2] ḳırḳ erçe ḳuvvet virdüm didi. Oğlan kāfiri götürdi [3] yire urdı. Burnından ḳanı düdük kibi şorladı. Ṣıçrayup [4] şāhin kibi kāfirüñ boğazın ele aldı. Kāfir aydur: Yigit [5] aman, sizüñ dine ne dirler, dinüñe girdüm didi. Parmaḳ [6] götürüp şahadet getürüp müsülman oldı. Ḳalan [7] kāfirler bilüp meydanı ṣalup ḳaçdı. Aḳıncılar kāfirüñ [8] ilin günin urup ḳızın gelinin esir itdiler. Oğlan [9] babasına muştuçı gönderdi, ḳarımum aldum didi. Aġ saḳallu [10] babası ḳarşu geldi. Oğlınuñ boynın ḳuçdı. Dönüp [11] ivlerine geldiler.

Ḳarşu yatan ḳara ṭağdan oğlana yaylaḳ [12] virdi. Ḳara ḳoçı yügrük atdan tavla virdi. Ağça [13] yüzlü oğlına ağça ḳoyun şölen
D253 virdi. Ala gözlü oğlına [1] al duvaḫlu gelin aldı. Ağ alınlu Bayındır Ḫana pencik çıḳardı.[2] Oğlın aldı, Bayındır Ḫanuñ divanına vardı. El öpdi. [3] Pādişah, Ḳazan oğlı Uruzuñ sağ yanına aña yir [4] gösterdi. Cübbe çuğa çırġap geyürdi. Dedem Ḳorḳut [5] gelüben

D253 **10-11** *uşun . . . ider*] D'de büyük yazı ile | *segrek*] D شكرك

şaẕılıḳ çaldı, bu Oğuz-nāmeyi düzdi ḳoşdı,[6] Begil oğlı Emrenüñ olsun didi. Ġāziler başına [7] ne geldüġin söyledi.

Yöm vireyim ḫanum: Yirlü ḳara ṭaġlaruñ [8] yıḳılmasun, kölgelüçe ḳaba ağacuñ kesilmesün, Allah viren [9] ümidüñ üzilmesün, günahuñuzı adı görklü Muḥammede [10] bağışlasun ḫanum hey!

UŞUN ḲOCA OĞLI SEGREK [11] BOYINI BEYĀN İDER

Oğuz zamanında Uşun Ḳoca [12] dirler bir kişi var-idi. ʿÖmrinde iki oğlı var-idi. Ulu [13] oğlınuñ adı Egrek idi. Bahadır, delü, yaḫşı yigit [1] idi. Bayındır Ḫanuñ divanına ḳaçan istese varur gelür [2] idi. Bigler bigi olan Ḳazan divanında buña hiç ḳapu baca [3] yoġ-idi. Bigleri başup Ḳazan öñinde oturur-idi. Kimseye [4] iltifat eylemez-idi. D254

Meger ḫanum gine bir gün bigleri başup [5] oturıçaḳ, Ters Uzamış dirler-idi Oğuzda bir yigit [6] var-idi, aydur: Mere Uşun Ḳoca oğlı bu oturan bigler [7] her biri oturduġı yiri ḳılıcı-y-ile etmegi-y-ile alupdur, mere sen [8] baş mı kesdüñ ḳan-mı tökdüñ aç-mı ṭoyurduñ yalınçaḳ-mı [9] ṭonatduñ didi. Egrek aydur: Mere Ters Uzamış baş [10] kesüp ḳan tökmek hüner-midür didi. Aydur: Beli hünerdür [11] ya! Ters Uzamışuñ sözi Egrege kār eyledi. Ṭurdı [12] Ḳazan Bigden aḳın diledi. Aḳın virdi. Çıġırtdı, aḳınçı [13] dirildi. Üç yüz ṣay cıdalu yigit bunuñ yanına cemʿ [1] oldı. D255

Meyḫanada biş gün yime içme oldı. Andan Şirögüven [2] uçından Gökçe Deñize degin il çarpdı. Ġalaba ṭoyum oldı. Yolı [3] Alınca Ḳalʿasına uğramış-idi. Ḳara Tekür orada bir ḳoru [4] yapdurmış-idi. Uçardan ḳaz tavuḳ, yorırdan geyik ṭavşan [5] bu ḥavluya ṭoldurup Oğuz yigitlerine bunı dām itmiş-idi. Uşun [6] Ḳoca oğlınuñ *yolı* bu ḳoruya uğradı. Ḳorunuñ ḳapusın uvatdılar. [7] Ṣığın geyik ḳaz tavuḳ ḳırdılar, yidiler içdiler. Atlarınuñ [8] eyerlerin aldılar, geyimlerin çıḳardılar. Meger Ḳara Tekürüñ cāsusı [9] var-idi, bunları gördi. Gelüp aydur: Mere Oğuzdan [10] bir bölük atlu geldi, ḳorunuñ ḳapusın uvatdılar, atlarınuñ [11] eyerin alup geyimlerin çıḳardılar, mere ne ṭurursız didi. Altı [12] yüz ḳara ṭonlu

8 *yalınçaḳ-mı*] D بالنجغى (*yalınçaġı*) D254
1 *şirögüven*] D شروكوز || 6 *yolı*] D'de yok || 12 *ḳoyıldılar*] D *ḳoyuldılar* D255

kāfir bunlaruñ üzerine ḳoyıldılar. Yigitleri [13] ḳırdılar, Egregi ṭutdılar, Alınca Ḳal'asına zindana bıraḳdılar.

D256 [1] Ḳara ḳara ṭağlardan ḫaber aşdı, ḳanlu ḳanlu şulardan ḫaber [2] kiçdi, ḳalın Oğuz illerine ḫaber vardı. Uşun Ḳocanuñ [3] aġ ban ivi öñinde şiven ḳopdı. Ḳaza beñzer ḳızı [4] gelini aġ çıḳarup ḳara geydi. Uşun Ḳoca oġul oġul diyü [5] aġça yüzlü anası-y-ile aġlaşdılar, buzlaşdılar.

Eyegülü ulalur [6] ḳapurḳalu böyür. Meger ḫanum, Uşun Ḳocanuñ kiçi oġlı Segrek [7] eyü, bahadır, alp, delü yigit ḳopdı. Bir gün yolı bir dirnege [8] uğradı. Ḳondılar, yimek içmek itdiler. Segrek mest oldı. [9] Ṭaşra ayaḳ yolına çıḳdı. Gördi kim öksüz oğlan bir [10] ḳızanı çekişür. Mere nolduñuz diyü bir şapala birine bir şapala [11] birine urdı. Eski ṭutuñ biti öksüz oğlanuñ dili [12] acı olur. Biri aydur: Mere mizüm öksüzligümüz yetmez-mi, bizi [13] niye ursın, hünerüñ var ise ḳarṭaşuñ Alınca Ḳal'asında

D257 esirdür, [1] var anı ḳurtar didi. Segrek ayıtdı: Mere ḳardaşumuñ adı [2] nedür. Ayıtdı: Egrekdür. Ayıtdı: İmdi Egrege Segrek yaraşur, [3] ḳardaşum şaġ-imiş ḳayurmazam, ḳardaşsuz Oğuzda ṭurmazam, [4] ḳarangulu gözüm aydını ḳardaş diyü ağladı. İçerü ṣoḥbete [5] girdi, destur diledi, bigler ḫoş ḳaluñ didi. Atın [6] çekdiler bindi. Çapdı, anasınuñ ivine geldi. Atından [7] indi, anasınuñ dilin aradı. Segrek burada ṣoylamış, [8] görelüm ḫanum ne ṣoylamış:

Aydur:

Ḳalḳubanı ana yirümden ṭurdum
[9] Yilisi ḳara ḳażılıḳ atuma buṭun bindüm
Arḳurı yatan Ala [10] Ṭağ etegine vardum
Ḳanlu Oğuz illerinde dirnek var imiş, [11] anda vardum
Yimek içmek arasında
Aġ boz atlu bir çapar [12] geldi
Çok zaman-imiş Egrek dirler bir yigit ṭutsaġ-imiş
[13] Ḳādir Tañrı yol virmiş çıḳup gelmiş

D258 Ulu kiçi ḳalmadı [1] ol yigide ḳarşu gitdi
Ana men-de varayın-mı ne dirsin

D256 6 *böyür*] D بو يوز || 12 *mere*] D مزه (*mize* mi ?)
D257 2 *segrek*] D *seyrek* (سيرك) || 4 *içerü*] D اچروا || 7 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || 8 *ṭurdum*] D *ṭurdı*
D258 2 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile

[2] didi. Anası burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

[3] Aydur :

Ağzuñ içün öleyim oğul
Dilüñ içün öleyim oğul
[4] Ḳarşu yatan ḳara ṭağuñ
Yıḳılmış-idi yüceldi aḫır
Aḳındılu [5] görklü ṣuyuñ
Ṣoğılmış-idi çağladı aḫır
Ḳaba ağaçda [6] ṭal budağuñ
Ḳurımış-idi yeşerüp gögerdi aḫır
[7] Ḳalın Oğuz bigleri izine varsa sen varġıl
Ol yigide [8] yetdügüñde
Ağ boz atuñ üzerinden yire ingil
El ḳavşurup [9] ol yigide selam virgil
Elin öpüp boynın ḳuçġıl
[10] Ḳara ṭağum yüksegi ḳarṭaş digil
Ne ṭurursın oğul [11] yortġıl

didi. Oğlan anasına ṣoylamış, görelüm [12] ne ṣoylamış :

Aydur :

Ana ağzuñ ḳurısun
Ana dilüñ çürisün
[13] Menüm ḫod ḳardaşum var-imiş ḳayursam olmaz D259
Ḳardaşsuz [1] Oğuzda ṭursam olmaz
Ana ḥaḳḳı Tañrı ḥaḳḳı olmasa-y-idi
[2] Ḳara polad öz ḳılıcum ṭarta-y-idüm
Ġafillüçe görklü başuñ [3] kese-y-idüm
Alça ḳanuñ yir yüzine töke-y-idüm
Ana ẓalım ana

didi. [4] Babası aydur: Yañlış ḫaberdür oğul, ḳaçan giden senüñ ağañ [5] degül ayrudur, ağ ṣaḳallu men babañı ağlatmaġıl, ḳarıçuḳ olmış [6] anañı buzlatmaġıl didi. Oğlan burada ṣoylamış :

Aydur :

[7] Üç-yüz altmış altı alp ava binse
Ḳanlu geyik üzerine [8] ġavġa ḳopsa

2 *ṭarta-y-idüm*] D طوتايدم || 5 *ayrudur*] D ايردر || 6 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile D259

Ḳardaşlu yigitler ḳalḳar ḳopar olur
Ḳardaşsuz [9] miskin yigit eñsesine yumruḳ ṭoḳınsa
Ağlayuban dört [10] yanına baḳar olur
Ala gözden acı yaşın döker olur
Ala [11] gözlü oğluñuzı görinçe
Big baba ḫatun ana esen [12] ḳaluñ

didi. Ata ana yañlış ḫaberdür gitme oğul didiler. [13] Oğlan aydur:
D260 Meni yolumdan ayırmañ, ağam ṭutılan ḳal'aya [1] varmayınça, ağamuñ ölüsin dirisin bilmeyinçe, öldi-y-ise [2] ḳanın almayınça ḳalın Oğuz iline gelmegüm yoḫ didi.

Ata [3] ana ağlaşup Ḳazana adam ṣaldılar. Oğlan ḳardaşın [4] añdı gider, bize ne ögüt virürsin didiler. Ḳazan aydur: [5] Ayağına at ṭuṣağın uruñ didi. Yavuḳlusı var-idi, [6] tiz düğün dirnek itdiler. Atdan aygır deveden buğra [7] ḳoyundan ḳoç ḳırdurdılar. Oğlanı gerdege ḳoydılar. Ḳız-ile [8] ikisi bir döşege çıḳdılar. Oğlan ḳılıcın çıḳardı, [9] ḳız-ile kendü arasına bıraḳdı. Ḳız aydur: Ḳılıcuñ gider yigit, [10] murad vir murad al, ṣarılalum didi. Oğlan aydur: Mere ḳavat [11] ḳızı men ḳılıcuma ṭoğranayım, oḫuma ṣançılayım, oğlum ṭoğmasun,[12] ṭoğar-ise on yaşına varmasun, ağamuñ yüzin görmeyinçe,[13] ölmiş ise ḳanın almayınça bu gerdege girer-isem didi. Örü
D261 [1] ṭurdı. Tavladan bir şahbaz at çıḫardı, eyerledi. Geyimin [2] geydi, dizçük ḳaruçuḳ bağlandı. Aydur: Ḳız sen mańa [3] bir yıl baḳġıl, bir yılda gelmez-isem iki yıl baḳġıl, iki yılda [4] gelmez-isem üç yıl baḳġıl, gelmez-isem ol vaḳıt menüm öldügümi bilesin, [5] aygır atum boğazlayup aşum virgil, gözüñ kimi ṭutar-ise [6] köñlüñ kimi sever-ise aña varġıl didi. Ḳız burada ṣoylamış, [7] görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Yigidüm men saña bir yıl baḳam
[8] Bir yılda gelmez-iseñ iki yıl baḳam
İki yılda gelmez-iseñ [9] üç dört yıl baḳam
Dört yılda gelmez-iseñ biş yıl [10] altı yıl baḳam
Altı yol ayrıdına çadır dikem

D260 6 *aygır*] D *aygırdan* || 10 *murad al*] D مزاد *a.*
D261 13 *murad al*] D مزاد *a.*

Gelenden giden[11]den ḫaber ṣoram
Ḫayır ḫaber getürene at ṭon virem ḳaftanlar [12] geydürem
Şer ḫaber getürenüñ başın kesem
İrkek siñegi [13] üzerüme ḳondurmayam
Murad vir murad al andan git yigidüm

[1] didi. Oğlan aydur: Mere ḳavat ḳızı ağam başına and [2] içmişem, dönmegüm yoḫ didi. Ḳız aydur: Ḳademi ḳutsuz gelin [3] diyinçe udsuz gelin disünler, ḳayın atama ḳayın anama aydayım [4] didi. Ṣoylamış : D262

Ḳız aydur :

Atamdan yigrek ḳayın ata
Anamdan [5] yigrek ḳayın ana
Ḳaytabanuñ buğrası ürkdi gider
[6] Ṣarvanlar öñin aldı döndürimez
Ḳara ḳoç ayġıruñ ürkdi [7] gider
Ilḳıçılar öñin aldı döndürimez
Ağayıluñ ḳoçları [8] ürkdi gider
Çoban öñin aldı döndürimez
Ala [9] gözlü oğluñ ḳardaşını añdı gider
Ağça yüzlü gelinüñ [10] döndürimez
Size maʿlum olsun

didi. Ata ana āh itdiler. [11] Yirlerinden ḳalḳdılar oğul gitme diyü, gördiler çara olmadı. [12] Elbetde ol ağam ṭutılan ḳalʿaya varmayınça olmazam didi. [13] Atası anası yort oğul, uğuruñ açuḳ olsun, [1] ṣağ esen varup gelesin geleçegüñ var-ise didiler. Atasınuñ [2] anasınuñ elin öpdi, ḳara ḳoç atına ṣıçrayup bindi. D263

[3] Dün ḳatdı, yort eyledi. Üç gün dünlü günlü [4] yortdı. Dereşam uçından kiçdi, ol ḳardaşı ṭutılan [5] ḳoruya geldi. Gördi kim ılḳıçı kāfirler yund güderler. Ḳılıç [6] çeküp altı kāfir depeledi. Ṭavlunbaz urup yundları [7] ürkitdi, getürüp ol ḳoruya ḳoydı. Dün ḳatmış, [8] üç gün dünlü yortmış yigit, ḳarangulu gözlerini [9] uyḫu almış yigit atınuñ çılbırını bilegine bağladı, yatdı [10] uyudı.

4 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile | *ḳayın*] D قيز || **6** *ürkdi*] D اورلدى || **8** *gider*] D كيدره | *öñin*] D اولن || **9** *gelinüñ*] D كلوك D262

3 *üç*] D اوخ || **6** *altı*] D *altını* (التنى) || **8** *üç*] D اوخ || **10** *uyudı*] D اويدى || **12** *koydı*] D قويدى D263

Meger kāfirüñ cāsusı var-idi, gelüp teküre [11] aydur: Oğuzdan bir delü yigit geldi, ılkıçıları öldürdi [12] yundları ürkitdi, getürüp ḳoruya ḳoydı. Tekür [13] aydur: Yaraḳlu altmış adam seçüñ,
D264 varsunlar ṭutup getürsünler [1] didi. Altmış yaraḳlu adam seçdiler. Vardılar nagāhandan altmış [2] demür ṭonlu kāfir oğlanuñ üzerine geldiler. Geyim ḳılcıdasından, [3] at çoḳramasından. Meger yigit aygır biner-idi. Ḫanum at [4] ḳulağı saḳ olur, çekübeni oğlanı oyardı. Oğlan [5] gördi kim bir alay atlu gelür, ṣıçradı. Adı görklü [6] Muḥammede ṣalavat getürdi. Atına bindi, ḳara ṭonlu kāfire [7] ḳılıç urdı, başdı ḳal'aya ḳoydı. Yine uyḫusın [8] yeñimeyüp yirine varup yatdı uyudı. Gine atınuñ [9] çılbırın bilegine kiçürdi.

Kāfirler ṣağ olanları [10] ḳaçarak teküre geldiler. Tekür aydur: Tu yüz kerre, altmış kişi [11] bir Oğlanı ṭutamaduñuz didi. Bu kerre yüz kāfir [12] oğlanuñ üzerine geldiler. Aygır yine oğlanı oyardı. [13]
D265 Gördi kāfirler alay bağlamış gelürler. Oğlan ṭurdı, [1] atına bindi. Adı görklü Muḥammede ṣalavat getürdi, kāfire [2] ḳılıç ḳoydı, başdı ḳal'aya ṭıḳdı. Atını döndürdi, [3] gine menziline geldi. Uyḫusın yeñimedi, girü yatdı uyudı. [4] Atınuñ çılbırın yine bilegine kiçürdi.

Bu kerre at oğlanuñ [5] bileginden boşandı, ḳaçdı. Kāfirler yine teküre geldiler. [6] Tekür aydur: Bu ḳatla üç yüz varuñ didi. Kāfirler aydur: Varmazuz, [7] kökümüz keser, hepümüz ḳırar didiler. Tekür aydur: Ya niçe eylemek gerek, [8] varuñ ol ṭutsaḳ yigidi çıḳaruñ getürüñ, depegen köpini [9] süsegen yırtar, at virüñ ṭoñ virüñ didi.

Geldiler Egrege [10] ayıtdılar: Yigit saña tekür himmet eyledi, şunda bir delü yigit [11] yolçınuñ yoluḳçınuñ çobanuñ çoluğuñ etmegin alur, [12] ṭut ol delüyi öldür, seni ḳoyu virelüm var git didiler. [13] Ḫoş ola didi. Egregi zindandan çıḳardılar. Saçı
D266 [1] saḳalını yülidiler. Bir at bir ḳılıç virdiler. Üç-yüz kāfir [2] aña yoldaşlığa virdiler. Oğlanuñ üzerine geldiler. Üç [3] yüz kāfir giñ yirde ṭurdılar. Egrek aydur: Ḳanı ol delü yigit? [4] Iraḳdan gösterdiler. Egrek aydur: Gelüñ varalum didi, [5] ṭutalum. Kāfirler aydur: Tekürden buyruḳ saña oldı, sen var [6] didiler. Egrek aydur: Uşda uyur, gelüñ varalum didi. [7] Kāfirler aydur: Hay ne uyumaḳ, ḳoltuğı altından baḳar, ḳalḳar bize [8] giñ yazuyı ṭar gösterür didiler. Aydur: İmdi men varayım, [9] elin ayağın bağlayayım, andan siz gelesiz didi. Ṣıçradı kāfirler [10] arasından çıḳdı, at

sürüp bu yigidüñ üzerine geldi. [11] Atından indi, çılbırını bir ṭala ilişdürdi. Baḳdı, gördi-kim [12] ayuñ on dördine beñzer bir maḥbub ala gözlü genç yigit burçaḳ [13] burçaḳ derlemiş uyur, gelenden gidenden ḫaberi yoḳ. Ṭolandı [1] başı uçına geldi. Gördi D267
kim bilinde ḳopuzı var. Çıḳarup [2] eline aldı, ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Ḳalḳubanı yirinden [3] ṭuran yigit
Yilisi ḳara ḳażılıḳ atın buṭun binen
Arḳu Bili [4] Ala Ṭağdan dünin aşan
Aḳındılu görklü ṣuyı delüp [5] kiçen
Ḳarıplığa gelen yatur mı olur
Bençileyin ḳarusından ağ ellerin [6] bağladuban
Ṭoñuz ṭamında yatur mı olur
Ağ saḳallu babasını [7] ağ pürçeklü anasını
Ağladuban buzladur mı olur
Niye yatursın [8] yigit
Ġafil olma görklü başuñ ḳaldur yigit
Ala gözüñ açġıl [9] yigit
Ḳādir viren ṭatlu canuñ uyḫu almış yigit
Ḳarusından [10] ḳollaruñı bağlatmaġıl
Ağ saḳallu babañı ḳarıçuḳ anañı ağlatmaġıl
[11] Ne yigitsin ḳalın Oğuz ilinden gelen yigit
Yaradan ḥaḳḳı-y-içün [12] ṭurı gelgil
Dört yanuñı kāfir bağladı bellü bilgil

didi. [13] Oğlan sermürdi örü ṭurdı. Ḳılıcınuñ balçağına yapışdı [1] kim bunı çırpa. Gördi-kim elinde ḳopuz var, aydur: Mere kāfir D268
Dedem Ḳorḳut [2] ḳopuzı ḥörmetine çalmadum didi, eger elüñde ḳopuz olmasay-idi [3] ağam başı-y-içün seni iki para ḳılur-idüm didi. Çekdi ḳopuzı [4] elinden aldı. Oğlan burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

2 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile D267
7 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **5** *yorıltmışam*] D يورلتمشم || 8 *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **10-11** *yol azsañ*] D *y. azsañ* (ارسك) *azsañ* || **11** *ḫanuñuz*] D *ḫanlar* (خانلر) || **12** *senüñ*] D سك D268

[5] Alan ṣabaḥ yirümden ṭurduğum ḳarṭaş içün
Aġ boz atlar yorıltmışam [6] ḳarṭaş içün
Ḳal'añuzda ṭutsaḳ var mıdur kāfir digil maña
[7] Ḳara başum ḳurban olsun kāfir saña

didi. Ulu ḳardaşı Egrek [8] burada ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Aġzuñ içün [9] öleyim ḳardaş
Dilüñ içün öleyim ḳardaş
Ḳalarda ḳoparda [10] yirüñ ṣorar olsam ne yirdür
Ḳarañu dün içinde yol [11] azsañ umuñ nedür
Ḳaba 'alem götüren ḫanuñuz kim
Ġavġa güni [12] öñdin depen alpuñuz kim
Yigit senüñ babañ kim
Alp er erden [13] adın yaşurmaḳ 'ayıb olur
Aduñ nedür yigit

D269 didi. Bir daḫı [1] ṣoylamış, aydur :

Ḳaytabanum güdende ṣarvanum mısın
Ḳara ḳoçum güdende [2] ılḳıçım mısın
Aġayılum güdende çobanum mısın
Ḳulaġumda şorşayan [3] nayibüm misin
Bişikde ḳoyup gitdügüm ḳardaşçuğum mısın
Yigit [4] digil maña
Ḳara başum ḳurban olsun bu gün saña

didi. Segrek [5] burada ulu ḳardaşına ṣoyladı, aydur :

Ḳarañu dün içinde [6] yol azsam umum Allah
Ḳaba 'alem götüren ḫanumuz Bayındır Ḫan
Ḳırış [7] güni öñdin deper alpumuz Salur Ḳazan
Babam adın ṣorar-iseñ Uşun [8] Ḳoca
Menüm adum ṣorar olsan Segrek
Ḳardaşum var-imiş adı [9] Egrek

didi. Bir daḫı ṣoyladı, aydur :

Ḳaytabanuñ güdende ṣarvanuñam
[10] Ḳara ḳoçuñ güdende ılḳıçıñam
Bişikde ḳoyup gitdügüñ ḳardaşuñam

D269 **1** *ḳoçum*] D كوچم || **3** *bişikde*] D بشلكده || **9** *ḳaytabanuñ*] D *ḳaytabanda* || **12** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile

[11] didi. Ulu ḳardaşı Egrek burada ṣoylamış, görelüm ḫanum niçe [12] ṣoylamış :

Aydur :

Ağzuñ-içün öleyim ḳardaş
Dilüñ içün öleyim [13] ḳardaş
Er mi olduñ yigit-mi olduñ ḳardaş
Ḳarıplığa ḳardaşuñ [1] isteyü sen-mi geldüñ ḳardaş D270

didi. İki ḳardaş ḳuça [2] ḳuça görişdiler. Egrek kiçi ḳardaşuñ boynın öpdi. [3] Segrek daḫı ağasınuñ elin öpdi. Ḳarşu yaḳadan [4] kāfirler baḳışurlar. Aydurlar: Güreşdiler ola mı bolayki bizüm-ki [5] yeñe didiler. Gördiler kim ḳuçışdılar, görişdiler, ḳażılıḳ atlar [6] biniş-diler. Ḳara ṭonlu kāfire at ṣaldılar, ḳılıç yorıtdılar. [7] Kāfiri baş-dılar ḳırdılar, ḳal'aya dökdiler. Gelüp yine ol ḳoruya [8] girdiler, yundları ṭaşra çıḳardılar. Ṭavlunbaz urup yundları [9] öñlerine bıraḳdılar. Dereşam Ṣuyını depüp kiçdiler. Dün ḳatdılar, [10] Oğu-zuñ serḥaddına yetdiler.

Ḳanlu kāfir elinden ḳarṭaşçuğın ṭartup [11] aldı. Aḡ saḳallu babasına muştuçı gönderdi, babam maña ḳarşu [12] gelsün didi. Uçun Ḳocaya çapar geldi. Muştulıḳ, gözüñ [13] aydın, oğullaruñ ikisi bile ṣaḡ esen geldi didiler. Ḳoca [1] işidüp şad oldı. Gümbür D271 gümbür davullar çalındı, altun [2] tuç borılar aḡarıldı. Ol gün ala bargah otaḳlar dikildi. [3] Atdan aygır deveden buğra ḳoyundan ḳoç ḳırıldı. Ḳoca Big [4] oğullarına ḳarşu geldi. Atdan indi, oğ-lanları-y-ile ḳuça ḳuça [5] görişdi. Ḫoş-mısız esen-misiz oğullar didi. Günlügi altunluça [6] odasına geldiler. Ṣadılıḳ yimek içmek oldı. Ulu oğlına [7] daḫı görklü gelin getürdi. İki ḳardaş bir bi-rine ṣaḡdıç oldılar. [8] Gerdeklerine çapup düşdiler, murada maḳ-ṣuda irişdiler. Dedem Ḳorḳut [9] gelüben boy boyladı, ṣoy ṣoyladı.

Evvel aḫır uzun [10] yaşuñ uçı ölüm. Ölüm vaḳtı geldüginde aru imandan ayırmasun, [11] günahuñuzı Muḥammed Muṣṭafa yüzi ṣuyına bağışlasun, āmin [12] diyenler dīdār görsün ḫanum hey!

4 *-ki*] D ک || 9 *dereşam*] D *dedeşam* (ددەشام) || 13 *aydın*] D آدين D270
2 *tuç*] D *ḳoç* (قوچ) || 3 *aygır*] D *aygırdan* D271
12-1 *salur . . . ider*] D'de büyük yazı ile D271-272

SALUR ḲAZAN [13] ṬUTSAḲ OLUP OĞLI URUZ ÇIḲARDUĞI BOYI [1] BEYĀN İDER

D272

Meger ḫanum Ṭırabuzan teküri bigler bigi [2] olan Ḫan Ḳazana bir şāhin göndermiş-idi. Bir gice yiyüp *içüp* [3] oturur-iken şāhinçi başına aydur: Mere ṣabaḥ şāhinleri [4] al, ḫalvetçe ava binelüm didi.

İrken bindiler av yirine vardılar. [5] Gördiler bir süri ḳaz oturur. Ḳazan şāhini ṣaldı. [6] Alımadı, şāhin pervaza ağdı. Gözlediler, şāhin Ṭomanın [7] Ḳal'asına indi. Ḳazan ġāyet saḫt oldı. Şāhinüñ ardına [8] düşdi. Dere depe aşdı, kāfir iline geldi. Gider-iken Ḳazanuñ [9] ḳarangulu gözini uyḫu aldı. Bigler ayıtdılar: Ḫanum dönelüm. [10] Ḳazan aydur: Birez daḫı ilerü varalum didi. Baḳdı bir ḳal'a [11] gördi. Aydur: Bigler gelüñ yatalum didi. Ḳazanı ḳüçüçük [12] ölüm ṭutdı, uyudı. Meger ḫanum Oğuz bigleri yidi gün [13] uyur-idi. Anuñ-içün küçüçük ölüm dirler-idi.

D273

Meger ol [1] gün Ṭomanın Ḳal'asınuñ teküri ava binmiş-idi. Cāsus [2] geldi, aydur: Bir bölük atlu geldi, içinde bigleri yatdı [3] uyudı. Tekür adam ṣaldı, kim idügin bilüñ didi. Gelenler [4] bildi kim bunlar Oğuz erenlerindendür. Gelüp teküre ḫaber virdiler. [5] Tekür daḫı haman çerisini dirdi, bunlaruñ üzerine geldi. [6] Ḳazanuñ bigleri baḳdılar gördiler kim yağı gelür. Ayıtdılar: Ḳazanı [7] bırağur gider-isevüz ivinde bizi ḳovarlar, yigregi budur ki [8] bunda ḳırılavuz didiler. Kāfiri ḳarşuladılar, cenk itdiler. [9] Ḳazanuñ üzerine yigirmi biş bigini şehid itdiler. Ḳazanuñ üzerine [10] düşdiler, uyuduğı yirde ṭutdılar, elin ayağın berk bağladılar, [11] bir 'arabaya yükletdiler, 'arabaya möḥkem urġan-ile ṣardılar. 'Arabayı çekdiler, [12] yorıyu virdiler.

Gider-iken 'araba ḳıcırdısından Ḳazan oyandı. [13] Gerindi,

D274

bu elindeki urġanları hep ḳopardı, 'arabanuñ [1] üzerine oturdı. Elin eline çaldı, ḳaṣ ḳaṣ güldi. [2] Kāfirler aydurlar: Ne gülersin? Ḳazan aydur: Mere kāfirler bu 'arabayı [3] bişigüm ṣandum, sizi yamrı yumrı ṭadım dayam ṣandum [4] didi. Hele

D273 2 *yatdı*] D یاتدی || 7 *bırağur*] D براغوز || *ki*] D کی || 13 *oyandı*] D *oynatdı* (اویناتدی)

D274 2 *ne*] D *ki* (که) || 12 *ölülerüñüzüñ*] D اولولوکزك

Ḳazanı getürdiler, Ṭomanın Ḳal'asında bir ḳuyuya [5] bıraḳdılar. Ḳuyunuñ ağzına bir degirmen ṭaşı ḳoydılar. Yimegini ṣuyını [6] degirmen ṭaşı delüginden virürler-idi.

Bir gün tekürüñ 'avratı [7] aydur: Varayın, Ḳazanı göreyin ne ḥallu kişidür bunça adamlara [8] żarb urur-imiş didi. Ḫatun gelüp zindançıya ḳapuyı açdurdı. [9] Çağırdı, aydur: Ḳazan Big nedür ḥaluñ, dirligüñ yir altında mı [10] ḫoşdur yoḫsa yir yüzinde mi ḫoşdur, hem şimdi ne yirsin [11] ne içersin ve neye binersin didi. Ḳazan aydur: Ölülerüñe aş virdügüñ [12] vaḳıt ellerinden aluram, hem ölülerüñüzün yorġasına binerem kāhillerin [13] yederem didi. Tekür 'avratı aydur: Dinüñ içün Ḳazan Big, [1] yidi yaşında bir ḳızçuğazum ölmişdür, kerem eyle aña binme [2] didi. Ḳazan aydur: Ölülerüñüzde andan yorġa yoḳdur, hep [3] aña binerem didi. 'Avrat aydur: Vay senüñ elüñden ne yir [4] yüzinde dirimüz ve ne yir altında ölümüz ḳurtılur-imiş didi. [5] Geldi Teküre aydur: Kerem eyle, ol tatarı ḳuyudan çıḳar, [6] ḳızçuğazuñ bilini üzer, yir altında ḳızçuğazuma biner-imiş, [7] ḳalan ölülerümüzi cem' ider-imiş, hem ölülerümüz içün virdügümüz [8] aşı ellerinden çeküp alup yir imiş, anuñ elinden ne ölümüz ne [9] dirimüz ḳurtılur-imiş, dinüñ 'iṣḳına ol eri ḳuyudan çıḳar [10] didi. Tekür biglerini cem' eyledi, aydur: Gelüñ Ḳazanı ḳuyudan [11] çıḳaruñ, bizi ögsün Oğuzı ṣındursun, andan ṣoñra [12] şarṭ eylesün bizüm ilümüze yağılığa gelmeye didi. D275

Vardılar, [13] Ḳazanı ḳuyudan çıḳarup getürdiler. Ayıtdılar: And iç kim [1] bizüm ilümüze yağılığa gelmeyesin, hem bizi ög Oğuzı ṣındurġıl, [2] seni ḳoyu virelüm var git didiler. Ḳazan aydur: Vallah billah [3] ṭoġrı yolı görür-iken egri yoldan gelmeyeyin didi. Ayıtdılar: [4] Vallah Ḳazan eyü and içdi didiler. İmdi Ḳazan Big di [5] bizi ög didiler. Ḳazan aydur: Men yir yüzinde adam ögmezin, [6] bir adam getürüñ bineyim, sizi ögeyim didi. Vardılar bir er kāfir [7] getürdiler. Bir eyer bir uyan didi, getürdiler. Kāfirüñ arḫasına [8] eyer ṣaldı, ağzına uyan urdı, ḳolañını çekdi. Ṣıçradı [9] arḳasına bindi. Ökçesin ökçesine ḳaḳdı, ḳapurġasın [10] ḳarnına ḳavşurdı. Uyanın çekdi, ağzın ayırdı. Kāfiri [11] öldürdi, çökdi D276

6 *üzer*] D *üzre* (اوزره) || 11 *ögsün*] D اوگسوز
4 *içdi*] D ایغدی || 6 *bir er*] D درار

üzerine oturdı. Aydur: Mere kāfirler [12] ḳopuzum getürüñ, sizi ögeyin didi. Vardılar, ḳopuzı [13] getürdiler. Eline alup burada ṣoylamış görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

D277 [1] Aydur :

Biñ biñ erden yağı gördüm-ise öyünüm didüm
Yigirmi [2] biñ er yağı gördüm-ise yıylamadum
Otuz biñ er yağı gördüm-ise [3] ona ṣaydum
Ḳırḳ biñ er yağı gördüm-ise ḳıya baḳdum
Elli [4] biñ er gördüm-ise el virmedüm
Altmış biñ er gördüm-ise aytışmadum
[5] Seksen biñ er gördüm-ise segsenmedüm
Ṭoḳsan biñ yağı [6] gördüm-ise ṭonanmadum
Yüz biñ er gördüm-ise yüzüm dönmedüm
[7] Yüzi dönmez ḳılıcum ele aldum
Muḥammedüñ dini ʿişḳına ḳılıç urdum
[8] Ağ meydanda yumrı başı ṭopça kesdüm
Anda daḫı erem bigem [9] diyü öginmedüm
Öginen erenleri ḫoş görmedüm
Elüñe girmiş [10] iken mere kāfir öldür meni
Ḳara ḳılıcuñ ṣal boynuma kes başum
[11] Ḳılıcuñdan ṣaparum yoḳ
Kendü aṣlum kendü köküm ṣımağum yoḳ

didi. [12] Bir ṣoy daḫı ṣoylamış, aydur :

Yüksek yüksek ḳara tağdan [13] ṭaş yuvarlansa
Ḳaba ökçem uyluğum ḳarşu ṭutan Ḳazan er-idüm

D278 [1] Firʿavun şişler yükleyüp yirden çıḳsa
Ḳaba ökçem-ile perçin [2] ḳılan Ḳazan er-idüm
Ḳaba ḳaba bigler oğlı ġavġa ḳılsa
Ḳamçı [3] ṣalup tiñdüren Ḳazan er-idüm
Yüce ṭağları ṭuman [4] ṭursa
Ḳara pusarıḳ delü ḳopsa
Ḳara ḳoçumuñ ḳulağı [5] görinmez olsa
Ḳayrı eren ḳulağuzsuz yol yañılsa
Ḳulağuzsuz [6] yol başaran Ḳazan er-idüm

D277 **9** *öginen*] D *ögünen* || **13** *yuvarlansa*] D *yuvalansa*
D278 **8** *muḫannet*] D *muḫanneṣ* || **9** *öginen*] D *ögünen*

Yidi başlu ejderhaya yetüp [7] vardum
Heybetinden ṣol gözüm yaşardı
Hey gözüm nāmerd [8] gözüm muḫannet gözüm
Bir yılandan ne var ki ḳorḫduñ didüm
[9] Anda daḫı erem bigem diyü öginmedüm
Öginen erenleri ḫoş [10] görmedüm
Elüñe girmiş-iken mere kāfir öldür meni yitür meni
Ṣal [11] ḳılıcuñ kes başum
Ḳılıcuñdan ṣaparum yoḳ
Kendü aṣlum kendü [12] köküm ṣımağum yoḳ
Oğuz erenleri ṭurur-iken seni ögmegüm yoḳ
[13] didi. Ḳazan burada bir daḫı ṣoylamış :
Arḳıç ḳırda yayḳanur [1] ʿumman deñizinde D279
Ṣarp yirlerde yapılmış kāfir şehri
Ṣağa [2] ṣola çırpındı urur yüzgeçleri
Ṣu dibinde döner baḫrileri
[3] Tañrı menem diyü ṣu dibinde çığrışur ʿāṣileri
Öñin ḳoyup [4] tersin oḳur ḳızı gelini
Altun aşuḳ oynar Ṣancıdanuñ [5] bigleri
Altı ḳatla Oğuz vardı alımadı
Ol ḳalʿaya altı [6] baş er-ile men Ḳazan vardum
Altı güne ḳomadum anı aldum
[7] Ḳilisesin yıḳup yirine mescid yapdum bañ bañlatdum
Ḳızımı [8] gelinini ağ göksümde oynatdum
Biglerin ḳul itdüm
Anda daḫı [9] erem bigem diyü öginmedüm
Öginen erenleri ḫoş görmedüm
[10] Elüñe girmiş-iken mere kāfir öldür meni yitür meni
Ḳılıcuñdan [11] ṣaparum yoḳ
Kendü aṣlum kendü köküm ṣımağum yoḳ
didi. Ḳazan [12] yine ṣoylamış, aydur :
Arḳıç ḳırda döndürdügüm mere kāfir senüñ [13] babañ
Ṣaḳaḳına imrendügüm senüñ ḳızuñ gelinüñ D280

9 *öginen*] D *ögünen* ‖ **12** *ḳırda*] D *ḳızda* (قيزده) ‖ **13** *ṣaḳaḳına*] D شقنه (*ṣefḳatına* mı?) D279

5 *öginenleri*] D *ögünenleri* ‖ **7** *kendü*] D'de yok ‖ **12** *yuñlu*] D يكل | *gezdürmeye*] D كزدرميه D280

Ağça Ḳala Sürmelüde [1] at oynatdum
At-ile Ḳārun iline çapḳun yetdüm
Aḳ Ḥiṣar [2] Ḳal'asınuñ burcın yıḳdum
Aġ aḳça getürdiler puldur didüm
[3] Ḳızıl altun getürdiler baḳırdur didüm
Ala gözlü ḳızın gelinin [4] getürdiler aldanmadum
Kilisesini yıḳdum mescid yapdum
Altunı [5] gümüşi yağmalatdum
Anda daḫı erem bigem diyü öginmedüm
Öginenleri [6] ḫoş görmedüm
Elüñe girmiş-iken mere kāfir öldür meni yitür meni
[7] Kendü aṣlum *kendü* köküm ṣımağum yoḳ
Seni ögmegüm yoḳ
didi. [8] Ḳazan Big burada bir daḫı ṣoylamış, aydur :
Aḳ ḳayanuñ ḳaplanınuñ [9] irkeginde bir köküm var
Ortaç kırda sizüñ geyiklerüñüz ṭur[10]ġurmaya
Aḳ sazuñ aṣlanında bir köküm var
Ḳaz alaca yunduñı [11] ṭurġurmaya
Azvay ḳurt enügi irkeginde bir köküm var
Aġça [12] yuñlu tümen ḳoyunuñ gezdürmeye
Aġ ṣunḳur ḳuşı irkeginde [13] bir köküm var
Ala ördek ḳara ḳazuñ uçurmaya

D281 Ḳalın Oğuz [1] ilinde bir oğlum var Uruz adlu
Bir ḳarṭaşum var Ḳara Göne adlu
[2] Yeñiden ṭoğanuñı dirgürmeyeler
Elüñe girmiş-iken mere kāfir [3] öldür meni yitür meni
Ḳılıcuñdan ṣaparum yoḫ
Kendü aṣlum ṣımağum [4] yoḫ
didi. Bir daḫı ṣoylamış, aydur :
İt kibi güv güv iden çerkez [5] ḫırṣlu
Küçüçük ṭoñuz şölenlü
Bir torba ṣaman döşeklü
[6] Yarım kerpiç yaṣduḳlu
Yonma ağaç tañrılu
Köpegüm kāfir
Oğuzı [7] görür-iken seni ögmegüm yoḳ

D281 **10** *bunuñ*] D نونك

Andan öldürür-iseñ mere kāfir öldür [8] meni
Öldürmez-iseñ Ḳādir ḳor-ise öldüreyim kāfir seni

[9] didi. Kāfirler aydur: Bu bizi ögmedi, gelüñ bunı öldürelüm [10] didiler. Kāfir bigleri dirildiler geldiler. Yine ayıtdılar: Bunuñ [11] oğlı var ḳardaşı var, bunı öldürmek olmaz didiler. [12] Getürdiler ṭoñuz ṭamına ḥabsa ṣaldılar.

At ayağı külüg [13] ozan dili çevük olur. Ḳazanuñ ölüsini dirisini kimse [1] bilmedi. D282

Meger ḫanum, Ḳazanuñ bir oğlançuğı var-idi. Böyüdi,[2] yigitçük oldı. Bir gün ata binüp divana gelür-iken bir kişi [3] aydur: Meger sen Ḫan Ḳazanuñ oğlı degülsin didi. Uruz [4] ḳaḳıdı, aydur: Mere ḳavat menüm babam Bayındır Ḫan degül-midür? [5] Ayıtdı: Yoḳ, ol anañun babasıdur, senüñ dedeñdür. Uruz mere [6] ya benüm babam ölü-midür diri-midür didi. Ayıtdı: diridür, [7] Ṭomanın Ḳal'asında ṭutsaḳdur didi. Böyle digeç oğlan [8] ağladı, melul oldı. Atını ḳayıtdı, girü döndi. [9] Anasına geldi. Burada anasına ṣoylamış, görelüm ḫanum [10] ne ṣoylamış :

Aydur :

Mere ana men Ḫan oğlı degül-imişem
Ḫan [11] Ḳazan oğlı imişem
Mere ḳavat ḳızı munı maña niçün dimez-idüñ
[12] Ana ḥaḳḳı Tañrı ḥaḳḳı degül-imiş-ise
Ḳara polad öz ḳılıcum [13] ṭarta-y-idüm
Ġafillüçe görklü başuñ kese-y-idüm
Alça ḳanuñ [1] yir yüzine döke-y-idüm D283

didi. Anası ağladı, aydur: Oğul babañ [2] ṣağdur amma söylemege ḳorḫar-idüm, kāfire varasın kendüzüñi [3] urasın helāk olasın, anuñ-içün sana dimez-idüm canum oğul [4] didi. Amma 'emmiñe adam ṣal gelsün görelüm ne dir didi. [5] Adam ṣaldı, 'emmisini oḫıdı. Geldi. Uruz aydur: Men babam [6] ṭutsaḳ olduğı ḳal'aya giderem. İttifaḳ-ile ṭanışuḳ ḳıldılar. Cemi' [7] biglere ḫaber oldı, Uruz, babasına gider, yarağ-ile gelüñ didiler. [8] Leşker dirildi, geldi. Alp Uruz çadırların açdurdı, [9] cebeḫanasın yükletdi. Ḳara Göne çeri başı oldı. Borı [10] ağardup köçdiler, yola girdiler.

5 *uruz mere*] D اوزرومره || **10** *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile D282
2 *söylemege ḳorḫar-idüm*] D سويله قورخودم D283

Yol üzerinde kāfirüñ ayaşofyası[11] var-idi, keşişler bekler-idi, ġāyet şarp kilise-y-idi.[12] Atdan inüp tācir ṭonın geydiler. Bazirgan şüretinde[13] ḳatır deve çekdiler, geldiler. Kāfirler gördiler gelenler
D284 tācire[1] beñzemez, ḳaçdılar ḳal'aya girdiler, ḳapuların yapdılar. Burca çıḳup[2] kimlersiz didiler. Bunlar ayıtdı: Bazirganlaruz didiler. Kāfirler[3] yalan söylersiz diyü ṭaşa ṭutdılar. Uruz atdan indi,[4] aydur: Hay atamuñ altun ḳadeḥinden şarab içen, meni seven[5] atdan insün, bunuñ ḳapusına birer gürz uralum didi. On[6] altı yigit şıçrayup atdan indiler. Ḳalḳan yapındılar, gürzlerin[7] omuzlarına urdılar, ḳapuya geldiler. Birer gürz urup ḳapuyı[8] uvatdılar, içerü girdiler. Bulduḳları kāfiri ḳırdılar. Dil[9] çıḳartmadılar. Malını yağmaladılar. Çeri üzerine geldiler, ḳondılar.

[10] Meger bir şığırtmaçları var-idi. Gördi-kim ḳal'ayı aldılar, ḳaçdı[11] teküre vardı, ayaşofya alınduğın ḫaber virdi. Ne oturursız,[12] üzerüñüze yağı geldi, başuñuz yarağın görüñ didi. Tekür[13] biglerin cem' eyledi, bunlar-ile ne müdara ḳılalum
D285 didi. Bigler ayıtdılar: [1] Bunuñ müdarası oldur kim Ḳazanı çıḳaravuz, anlara beraber idevüz.[2] Bu sözi maşlaḥat gördiler. Vardılar, Ḳazanı çıḳarup[3] tekür öñine getürdiler. Tekür aydur: Ḳazan Big üzerümüze yağı geldi, bu[4] yağıyı üzerümüzden ayırıriseñ seni ḳoyu virelüm didiler. Hem[5] ḫaraca muṭi' olalum, sen daḫı and iç-kim bu bizüm ile yağılığa[6] gelmeyesin didiler. Ḳazan aydur: Vallah billah ṭoġrı yolı görür-iken[7] egri yoldan gelmeyelüm didi. Kāfirler Ḳazan eyü and içdi diyü[8] sevindiler. Tekür çerisin divşürüp meydana geldi, çadır[9] tikdürdi. Kāfir leşkeri Ḳazanuñ üzerine yığıldı. Ḳazana[10] geyim getürdiler. Ḳılıç ve süñü ve çomaḳ ve sāyir cenk āletin[11] geydürüp ṭonatdılar.

Bu maḥalda Oğuz erenleri alay alay[12] geldi. Küpür küpür ṭavullar naḳaralar çalındı. Ḳazan[13] gördi-kim leşker öñinçe bir
D286 aġ boz atlu, aġ 'alemlü *egni* bek demür[1] ṭonlu Oğuzuñ öñinçe geldi, çadırın dikdürdi, alay[2] bağladı ṭurdı. Anuñ ardınça Ḳara Göne geldi, alay bağladı[3] ṭurdı. Haman burada Ḳazan at meydana sürdi, ḳarım[4] diledi. Boz atlu Beyrek at depdi, meydana girdi. Ḳazan[5] burada şoylamış, görelüm ḫanum ne şoylamış :

D285 13 *egni*] D'de yok
D286 8 *paraşaruñ*] D بارك صارك

Aydur :

Ḳalḳubanı yirinden [6] ṭuran yigit ne yigitsin
Egni bek demür ṭonın geyen yigit [7] ne yigitsin
Aduñ nedür yigit digil maña

didi. Beyrek burada [8] ṣoylamış, aydur :

Mere kāfir sen meni bilmez-misin
Paraṣaruñ [9] Bayburd Ḥiṣarından parlayup uçan
Adaḫlusın ayruḳlar [10] alur-iken ṭartup alan
Pay Püre Ḫan oğlı Bamsı Beyrek [11] maña dirler
Gel berü mere kāfir dögişelüm

didi. Ḳazan burada [12] bir daḫı ṣoylamış, aydur: Mere yigit, öñinçe bu çerinüñ bir aḳ sancaḳlu [13] alay çıḳdı, çadırın ilden öñdin dikdi, ağ boz ata [1] binen ol yigit ne yigitdür, kimüñ nesi- D287
dür, yigit başuñ-içün [2] digil maña. Beyrek aydur: Mere kāfir kimüñ nesi olsa gerek, bigümüz [3] Ḳazanuñ oğlıdur didi. Ḳazan köñlinden aydur: El-ḥamdu li'llah [4] menüm oğlançuğum böyük er olmış didi. Beyrek mere kāfir niçe [5] bir onı bunı ṣorarsın maña didi, Ḳazanuñ üzerine at [6] ṣaldı. *Altı* perlü gürzini eline alup Ḳazanı çaldı. Ḳazan [7] kendüyi bildürmedi. Ḳarvadı Beyregi bileginden ṭutdı, [8] ṭartdı çomağını elinden aldı, Beyregüñ eñsesine bir [9] çomağ urdı. Beyrek at boynın ḳuçaḳladı, ḳayıda [10] döndi. Ḳazan aydur: Yā Beyrek, var bigüñe ayıt gelsün [11] didi. Bunı gördi Eylik Ḳoca oğlı döne bilmez [12] Dülek Evren meydana girdi. Ḳazan burada ṣoylamış, aydur :

[13] Alar ṭañ-ile yirinden ṭuran yigit ne yigitsin
Bidevi atın oynadı [1] gelen yigit ne yigitsin D288
Er erden adın yaşurmaḳ ʿayıb [2] olur
Aduñ nedür yigit digil maña

didi. Dülek Evren [3] aydur :

Mere kāfir menüm adum bilmez-misin
Öz adına ḫorlayan ilden [4] çıḳan
Elli yidi ḳalʿanuñ kilidini alan
Eylik Ḳoca oğlı [5] döne bilmez Dülek Evren maña dirler

didi. Süñüsin eline alup [6] at ṣaldı. Ḳazanı sançam didi, sançı-

6 *altı*] D'de yok D287
10 *oğlı*] D *oğlı oğlı* D288

madı, öte kiçdi. [7] Ḳazan at depdi, süñüsin çeküp elinden aldı, depesine [8] urdı, para para oldı uvandı. Aydur: Mere ḳavat oğlı [9] bigüñe di gelsün didi. Ol daḫı ḳayıda döndi. Ḳazan [10] yine er diledi. Düzen oğlı Alp Rüstem at depdi, [11] meydana girdi. Ḳazan burada gine ṣoyladı, aydur :

Ḳalḳubanı [12] yirinden ṭurı gelen
Ḳażılıḳ atın buṭun binen
Ne yigitsin
[13] Aduñ nedür digil maña

didi. Alp Rüstem aydur :

D289 Ḳalḳubanı yirinden [1] ṭurı gelen
İki ḳardaş bebegin öldürüp ẕelil gezen
Düzen [2] oğlı Alp Rüstem maña dirler

didi. Ol daḫı Ḳazana [3] at ṣaldı. Alam didi alımadı. Ḳazan Big buña daḫı [4] bir żarb urdı. Aydur: Mere ḳavat, var bigüñe di gelsün [5] didi. Ol daḫı döndi. Ḳazan girü er diledi. Uruzuñ [6] cılavısın ʿemmisi Ḳara Göne ṭutmış-idi. Çekdi añsuzın [7] elinden aldı, ḳılıcı ṭartdı babasınuñ üzerine at ṣaldı. [8] Ṭarvandurmadı, çignine kılıç indürdi. Geyimini kesdi, omuzına [9] dört parmaḳ deñlü zaḫm urdı. Alça ḳanı ṣorladı [10] ḳoynına indi. Uruz gine döndi ki bir daḫı çala. Ḳazan [11] burada çağırup oğlına ṣoylar, görelüm ḫanum ne ṣoylar :

[12] Aydur :

Ḳara ṭaġum yüksegi oğul
Ḳarangulu gözlerüm [13] aydını oğul
Alpum Uruz aṣlanum Uruz
D290 Aġ ṣaḳallu [1] babaña ḳıyma oğul

didi. Uruzuñ ṣefḳat ṭamarları ḳaynadı, [2] ḳara ḳıyma gözleri ḳan yaş ṭoldı. Atdan yire indi, atasınuñ [3] elin öpdi. Ḳazan daḫı aḫtarıldı yire indi, oğlınuñ [4] boynın öpdi. Bigler Ḳazan-ile oğlınuñ üzerine at ṣaldılar. [5] Çevre aldılar. Cemiʿsi atdan inüp Ḳazanuñ elin öpdiler. [6] Yorıyuban kāfire at ṣaldılar, ḳılıç urdılar. Derelerde [7] depelerde kāfire ḳırġun girdi. Ḳalʿayı aldılar. Kilisesin yıḳup [8] mescid yapdılar.

D289 9 *zaḫm*] D رخم

Ḳanlu kāfir elinden babasını ṭartup aldı. [9] Ḳalın Oğuz iline gelüp çıḳdı. Aḡça yüzlü anasına muştuçı [10] ṣaldı. Ḳaza beñzer ḳızı gelini Ḳazana ḳarşu gelüp elin [11] öpdiler, ayaḡına düşdiler. Ḳazan görklü çemene çadır otaḳ [12] dikdürdi. Yidi gün yidi gice ṭoy dügün idüp yime [13] içme oldı. Dedem Ḳorḳut geldi ḳopuz çaldı, ġāzi erenler [1] başına ne geldügin söyledi. D291

Ḳanı ögdügümüz big erenler
Dünya [2] menüm diyenler
Ecel aldı yir gizledi
Fāni dünya kime ḳaldı
[3] Gelimlü gidimlü dünya
Ṣoñ uçı ölümlü dünya

Ölüm vaḳtı [4] geldüginde aru imandan ayırmasun, Ḳādir seni nāmerde muḥtac [5] itmesün, biş kelime du'ā ḳılduḳ ḳabul olsun, āmin āmin [6] diyenler dīẓār görsün, günahuñuzı adı görklü Muḥammed [7] Muṣṭafa ḥörmetine bağ şlasun ḫanum hey!

İÇ [8] OĞUZA ṬAŞ OĞUZ 'ĀŞİ OLUP BEYREK ÖLDÜGİ [9] BOYI BEYĀN İDER V92-8

Üç Oḳ Boz Oḳ yığnaḳ olsa [10] Ḳazan ivin yağmaladur-idi. Ḳazan girü ivin yağmalatdı. Amma [11] Ṭaş Oğuz bile bulınmadı. Hemin İç Oğuz yağmaladı. [12] Ḳaçan Ḳazan ivin yağmalatsa ḥalalınuñ elin alur ṭaşra çıḳar-idi, [13] andan yağma iderler-idi. Ṭaş Oğuz biglerinden Aruz Emen ve ḳalan [1] bigler bunı işitdiler, ayıtdılar ki baḳ baḳ şimdiye degin Ḳazanuñ [2] ivin bile yağma D292

1 *erenler*] D *erenlere* D291

7-9 *iç... ider*] D'de kalın yazı ile V_8 *ḥikāyet-i ṭaş oğuz iç oğuza 'āṣi olup beryek vefātı* || **9** *boyı*] D_9 بوى. V92

9-10 *üç... yağmaladur-idi*]V_9 *ḳażan üç yılda bir iç oğuz ṭaş oğuz beglerin cem' iderdi evin yağmaladurdı* || **10** *ḳazan g.... yağmalatdı*]V_{9-10} *girü ḫan ḳażan evin yağmaladır oldı* | *amma*] V'de yok || **11** *oğuz*]V_{10} *o. begleri* | *bile... hemin*] V_{10} *ḥazır olmayup haman* | *oğuz*]V_{10} *o. begleri* || **12** *ḳaçan... çıḳar-idi*]V_{11} *ḳażan begüñ 'ādeti bu-y-idi-ki ḫatunınuñ eline yapışup evinden çıḳardı* || **13** *andan*]D_{12} الدن V_{11-12} *evinde olan esbabını ve malını* | *iderler-idi*]D_{13} *ider-idi* V_{12} *iderlerdi girü yagma itdürdi ṭaş oğuz beglerinden kimsene yoğudı* | *biglerinden*]V_{13} *begleri* | *aruz... ḳalan*] V'de yok

1 *bigler*] V'de yok | *işitdiler*]V_{13} *işidüp* | *ki*] V'de yok | *ḳazanuñ*]V_{13} D292

V93 | ider-idük, şimdi niçün bile olmayavuz didiler.[3] İttifāḳī cemi‘ Ṭaş Oğuz bigleri Ḳazana gelmediler, ‘adāvet[4] eylediler.

Ḳılbaş dirler bir kişi var-idi. Ḳazan aydur: Mere Ḳılbaş[5] bu Ṭaş Oğuz bigleri dāyim bile gelürler-idi, şimdi niçün gelmediler[6] didi. Ḳılbaş aydur: Bilmez misin niçün gelmediler, ivüñ yağmalatduğuñ[7] dem Ṭaş Oğuz bile bulınmadı, sebeb oldur didi. Ḳazan[8] aydur: ‘Adāvet bağladılar he-mi didi. Ḳılbaş aydur: Ḫanum men[9] varayın, anlaruñ dostlığın düşmenligin bileyin didi.[10] Ḳazan aydur: Sen bilürsin, var didi.

Ḳılbaş bir ḳaç adam[11] ile binüp Ḳazanuñ ṭayısı Aruzuñ ivine geldi. Aruz[12] daḫı altun günlügin dikmiş-idi, oğlanları-y-ile oturmış-idi.[13] Ḳılbaş gelüp Aruza selam virdi.

D293 Aydur: Ḳazan buñlu oldı,[1] elbetde ṭayım Aruz maña gelsün didi, ḳara başum buñaldı,[2] üzerüme yağı geldi, develerüm buz-

V94 latdılar, ḳara ḳoçda[3] ḳażılıḳ atlarum kişnetdiler, | ḳaza beñzer ḳızumuz gelinümüz buñlu[4] oldı, menüm ḳara başuma gör neler geldi, ṭayım Aruz gelsün[5] didi. Aruz aydur: Mere Ḳılbaş ol

V93 *ḳażanuñ* || **2** *ivin*]V_{13} *evi* | *bile... idük*]V_{13-1} *yağmalanduḳda hep bile olurduḳ* | *niçün*]V_1 *şuçımuz nedür ki* | *olmayavuz*]V_1 *bulınmaduḳ* || **3** *ittifāḳī... ḳazana*]V_{1-2} *cemi‘ begler ittifa ḳażan begi selamlamağa* || **4** *eylediler*]V_2 *bağladılar at ayağı külüg ozan dili çevük olur* | *bir*]V_{2-3} *ḳażanuñ yanında b.* | *ḳazan*]V_3 *ḳażan beg* || **5** *bigleri*]V_3 *begleri* | *dāyim*]D_5 *ḫanum* V_3 *her d.* | *bile*] V'de yok | *gelürler-idi*]V_{3-4} *gelürler beni selamlarlar idi* | *gelmediler*]V_4 *gelmezler* || **6** *niçün gelmediler*] V'de yok | *ivüñ*]D_6 *ivin* V_4 *evüñ* | *yağmalatduguñ*]V_{4-5} *yağma ḳılduğuñ* || **7** *dem*]V_4 *vaḳt* | *sebeb oldur*]V_5 *anuñ-içün gelmezler* | *ḳazan*]V_5 *ḳażan* || **8** *‘adāvet*]V_5 *bizümle ‘a.* | *he-mi*]V_6 *gibi* | *men*]V_6 *ben* || **9** *düşmenligin*]V_6 *düşmanluğın* | *bileyin*]V_6 *bileyim* || **10** *ḳazan*]V_7 *ḳażan* | *aydur*] V'de yok | *var*] V'de yok || **11** *binüp*]D_{11} بينوز | *ḳazanuñ... geldi*]V_{7-9} *ṭaş oğuz begleri ṭarafına gitdi vardı ṭaş beglerinden uruzuñ evine ḳondı ḳażanuñ ṭayısı idi uruza ḫaber oldı ḳażan ḫandan adam geldi diyü uruz ḫan nola gelsün didi* | *aruz*]V_9 *uruz* || **12** *altun günlügin*]V_9 *altunlu günlügin* | *dikmiş-idi... oturmış-idi*]V_{10} *dikmişdi oğlanları ile otururdı* || **13** *selam*]V_{10} *bağır başdı s.* | *virdi*]V_{10-11} *v. yir gösterdiler oturdı* | *ḳazan*]V_{11} *ḳażan ḫan devletüñe du‘ālar itdi ḳatı*

D293 **1** *elbetde ṭayım*]V_{11} *elbette elbette dayım* | *aruz*]D_1 V_{12} *uruz* | *maña*]V_{12} *baña* | *didi*]V_{12} *yitişsün* | *buñaldı*]V_{12} *b. buñlu oldı* || **2** *üzerüme*]V_{12} *üstümüze*| *geldi*]V_{12} *g. dir didi* | *develerüm*]V_{13} *ḳaytabanda d.* || **3** *ḳażılıḳ atlarum*]V_{13} *ḳażı-*

V94 *lıḳ atum* | *kişnetdiler*]V_{13} *k. ağca tümen ḳoyunum mañratdılar* | *ḳaza*]V_1 *ḳara* || *ḳızumuz gelinümüz*]V_1 *ḳızımı gelinimi çağrışdurdılar* | *buñlu*] V'de yok || **4** *oldı*] V'de yok | *menüm*]V_1 *benüm* | *gör*] V'de yok | *aruz*]V_1 *uruz* | *gelsün*]V_{1-2} *baña g. yitişsün dir* || **5** *aydur*] V'de yok | *ol vaḳıt*]V_2 *ol-vaḳt* || **6** *olsa*]V_2 *olurdı* | *ol... ḳazan*]V_2 *ḳażan andan-soñra* | *ivin*]V_3 *evin* | *yağmaladur-idi*]D_6 *yağma iderdi*]

vaḳıt kim Üç, Boz Oḳ [6] yığnaḳ olsa ol vaḳıt Ḳazan ivin yağmaladur-idi, ṣuçumuz [7] ne-y-idi ki yağmada bile olmaduḳ didi. Hemişe Ḳazanuñ başına [8] buñlar gelsün, ṭayısı Aruzı dāyim aña ṭursun, biz Ḳazana [9] düşmenüz bellü bilsün didi. Ḳılbaş burada ṣoylamış, görelüm [10] ḫanum ne ṣoylamış :

Aydur :

Mere ḳavat
Ḳalḳubamı Ḳazan Ḫan yirinden [11] ṭurı geldi
Ala Ṭağda çadırın otağın dikdi
Üç [12] yüz altmış altı alp erenler yanına yığnaḳ oldı
Yimek içmek [13] arasında bigler seni añdı
Üstümüze yağı nesne gelmedi
[1] Men senüñ dostlığuñ düşmenligüñ ṣınayu geldüm
Ḳazana [2] düşmen imişsin bildüm
didi. Ḳalḳup ḫoş ḳal diyüp [3] gitdi. D294

Aruz ġāyet saḫt oldı. Ṭaş Oğuz biglerine [4] adam ṣaldı: Emen gelsün, Alp Rüstem gelsün, döne bilmez [5] Dülek Evren gelsün, girü ḳalan bigler hep gelsün didi. [6] Ṭaş Oğuz bigleri hep yığnaḳ oldı. Ala bargah otaḳların [7] düze dikdi. Atdan aygır, deveden buğra, ḳoyundan ḳoç [8] ḳırdurdı. Ṭaş Oğuz biglerine ağırlıḳ idüp ṭoyladı. [9] Aydur: Bigler men sizi

V_3 *yağmaladurdı* || **7** *ki yağmada*]V_3 *-kim şimdi* | *olmaduḳ*]V_3 *olmayavuz yağmada* | *ḳazanuñ*]V_3 *ḳazanuñ* || **8** *buñlar*]D_8 *buñlu* | *aruzı*]D_8 ارزوی V_4 *uruzı* | *dāyim*] V'de yok | *ḳazana*]V_4 *ḳażana* || **9** *düşmenüz*]V_4 *düşmen olduḳ* | *ḳılbaş*]V_5 *ḳ. daḫı* || **10** *ṣoylamış*]V_5 *söylemiş* | *aydur*] V'de yok | *mere ḳavat*]V_5 *uruz uruz m. ḳ. uruz* | *ḳazan ḫan*]V_6 *ḳażan beg* || **11** *ṭurı*]V_6 *durı* | *ṭağda*]V_6 *ṭağa* | *dikdi*]V_6 *ḳurdı* || **12** *yığnaḳ*]V_7 *cem'* || **13** *bigler*]V_7 *begler* | *añdı*]V_{7-8} *a. ḫanum ṭayıñ saña düşmen olmış didi ben varayım ṣaḥiḥ ḫaber bileyim diyü geldüm* | *nesne*]V_8 *fulan*

1 *men*]V_9 *haman* | *dostlığuñ*]V_9 *dostluğuñ* | *düşmenligüñ*]D_1 *düşmenlığuñ* V_9 *düşmenlügüñ* | *ṣınayu*]V_9 *ṣınayı* | *ḳazana*]V_9 *bildüm-ki ḫan ḳażana* || **2** *bildüm*] V'de yok | *ḳalḳup*]V_{10} *ḳılbaş ḳalḳdı* | *ḫoş... diyüp*] V'de yok || **3** *gitdi*] V_{10} *yorıyu virdi* | *aruz*] V_{10} *uruz ḳoca* | *biglerine*] V_{10} *beglerine* || **4** *ṣaldı*]V_{10-11} *ṣ. da'vet itdi* | *emen... bilmez*] V'de yok || **5** *dülek... didi*] V'de yok || **6** *ṭaş... bigleri*] V'de yok | *hep*]V_{11} *h. geldiler* | *oldı*]V_{11} *oldılar uruz ḳoca* || **7** *aygır*]D_7 *aygırdan* || **8** *ṭaş*]V_{12} *uruz ṭ.* | *biglerine*]V_{12} *beglerine* | *idüp*]V_{12} *itdi* || **9** *bigler men*]V_{13} *begler ben* | *niye ḳığırdum*]V_{13} *neye oḳıdum* |

niye ḳığırdum bilür misiz? Ayıtdılar: Bilmezüz. [10] Aruz aydur:
V95 | Ḳazan bize Ḳılbaşı göndermiş, ilüm günüm çapıldı [11] ḳara başum buñlu oldı ṭayım Aruz mańa gelsün dimiş. Emen aydur: Ya sen ne cavab virdün? Aruz aydur ki: Ḳılbaşa [12] ayıtdum ki ḳaçan-ki Ḳazan ivin yağmaladur-idi Ṭaş Oğuz [13] bigleri bile yağmalar-idi, bigler gelür Ḳazanı selamlar gider-idi, *şimdi şuçu-*
D295 *muz ne oldı-kim bile bulınmaduḳ*, [1] mere ḳavat biz [2] Ḳazana düşmenüz didüm. Emen aydur: Eyü dimişsin. Aruz aydur: Bigler [3] ya siz ne dirsiz? Bigler aydur: Ne diyelüm, çün sen Ḳazana düşmen olduñ [4] biz de düşmenüz didiler. Aruz araya muṣḥaf getürdi, hep bigler [5] el urup and içdiler, senüñ dostuña dost ve düşmenüñe [6] düşmenüz didiler. Aruz cümle bigleri ḫil'atladı. Döndi aydur: Bigler [7] Beyrek bizden ḳız almışdur güyegümüzdür, amma ḳazanuñ ınağıdur, [8] gelsün bizi Ḳazan-ile barışdursun diyelüm getürelüm, bize muṭi' [9] olur-ise ḫoş, olmaz ise ben saḳalını ṭutayım siz ḳılıç [10] üşürüñ paralañ, aradan Beyregi götürelüm, andan soñra Ḳazan-ile [11] işümüz ḫayır ola didi.

Beyrege kağıd gönderdiler. Beyrek oda[12]sında yigitleri ile yiyüp içer-idi. Aruzdan adam geldi, selam [13] virdi. Beyrek 'aleyk aldı.

V95 *bilmezüz*]V_{13} *neye oḳuduñuz ne buyurursız dididler* || **10** *aruz*]V_{13} *uruz* | *ḳazan*] V_1 *ḳażan* | *bize*] V'de yok || **11** *ṭayım aruz*]V_{1-2} *dayım uruz ṭaş oğuz begleri ile* | *mańa*] V'de yok | *emen... ki*] D'de V'de yok | *ḳılbaşa*] V'de yok || **12** *ayıtdum*]V_2 *ben a.* | *ki*]V_2 *k. mere ḳılbaş* | *ḳaçan-ki*]V_2 *ḳaçan-kim* | *ḳazan... -idi*]V_2 *ḳażan evin yağma itdürürdi* || **13** *bigleri*]V_3 *begleri* | *yağmalar-idi*]V_3 *yağma iderdi* | *bigler gelür*]V_3 *begler gelüp* | *ḳazanı*]V_3 *ḳażanı* | *selamlar gider-idi*]V_3 *selamlarlardı andan ṭağılurlardı* | *şimdi... bulınmaduḳ*] D'de yok

D295 **1** *mere*]D_1 *emen aydur ya sen ne cavab virdüñ aruz aydur ki m.* || **2** *ḳazana düşmenüz*]V_4 *ḳażana düşmen olduḳ* | *aruz*]V_5 *a. araya muṣḥaf getürdi* | *bigler*] V_5 *begler* || **3** *ya*] V'de yok | *dirsiz*]V_5 *buyurursız* | *bigler aydur*]V_5 *begler ayıtdılar* | *ne diyelüm*] V'de yok | *ḳazana*] V'de yok || **4** *biz de düşmenüz*]V_6 *biz daḫı olduḳ* | *araya... getürdi*]V_6 *aydur diñ imdi and içüñ* | *hep bigler*]V_6 *cemi' begler* || **5** *el urup*] V'de yok || **6** *düşmenüz*]V_7 *düşmen* | *cümle bigleri*]V_7 *hep begleri* | *döndi*] V'de yok | *bigler*]V_7 *begler* || **7** *beyrek*]V_7 *beryik daḫı* | *almışdur*]V_8 *alupdur* | *ḳazanuñ*]V_8 *ḳażanuñ* || **8** *ḳazan-ile*]V_8 *ḳażan-ile* | *getürelüm*]V_9 *aldayalum odamuza g.* | *bize*]V_9 *gelüp b.* || **9** *olur-ise*]V_9 *olursa* | *olmaz ise*]V_9 *olmazsa* | *saḳalını ṭutayın*]V_{9-10} *şaḳalın dutayım* || **10** *paralañ*]V_{10} *p. didi* | *beyregi... soñra*] V_{10} *beryik gidicek* | *ḳazan-ile*]V_{10} *ḳażan ile* || **11** *işümüz*]V_{10} *işimüz* | *beyrege kağıd*]V_{11} *kağıd yazdılar beryige* || **12** *yigitleri ile*]D_{12} *yigitler ile* | *içer-idi*]V_{11} *içüp otururken* | *aruzdan*] V'de yok | *selam*]V_{12} *beryige s.* || **13** *beyrek*]V_{12} *beryik* | *ayıtdı*]V_{12} *a. nedür ol kişi aydur* | *ḫanum*]V_{12-13} *ḫ. bu kağıdı aruz gönderdi diyüp şundı beryik açdı gördi-kim* | *aruz... selam*] V'de yok

Ayıtdı: Ḫanum, Aruz size selam [1] ider, kerem itsün Beyrek gelsün Ḳazan-ile bizi | barışdursun [2] dir. Beyrek ḫoş ola didi. Atın çekdiler, bindi. Ḳırḳ yigit-ile [3] Aruzuñ ivine geldi. Ṭaş Oğuz bigleri oturur-iken girüp selam [4] virdi. Beyrege Aruz aydur : Bilür-misin seni niye ḳığırduḳ? Beyrek [5] aydur: Niye ḳığırduñuz? Aruz Aydur: Hep şol oturan bigler Ḳazana [6] ʿāṣi olduḳ, and içdük. Muṣḥaf getürdiler, sen daḫı and iç [7] didiler. Ḳazana men ʿāṣi olmazam diyü and içdi, ṣoyladı : D296 V96

[8] Aydur :

Men Ḳazanuñ niʿmetini çoḳ yimişem
Bilmez-isem gözüme ṭursun
[9] Ḳara ḳoçda ḳażılıḳ atına çoḳ binmişem
Bilmez-isem maña tabut olsun
[10] Yaḫşı ḳaftanların çoḳ geymişem
Bilmez-isem kefenüm olsun
Ala bargah [11] otağına çoḳ girmişem
Bilmez-isem maña zindan olsun
Men Ḳazandan [12] dönmezem bellü bilgil

didi. *Aruz ḳaḳıdı, ḳarvayup* Beyregüñ ṣaḳalını ṭutdı, bigler [13] Beyrege ḳıyamadı. Beyrek Aruz ḳaḳıduğın burada bildi. Ṣoylamış:

1 *ider*] V'de yok | *itsün*]V_{13} *idüp* | *beyrek*] V'de yok | *gelsün*]V_{13} *gelsin* | *ḳazan-ile bizi*]V_{13} *bizi ḳażan-ile* | *barışdursun*]V_{13-1} *luṭf idüp bizi ḳażan-ile barışdurasın* || **2** *dir*]V_1 *dimiş* | *beyrek*]V_1 *beryik* | *ḫoş... bindi*] V'de yok | *ḳırḳ*]V_1 *haman ḳ.* | *yigit-ile*]V_1 *yigidin boyına aldı* || **3** *aruzuñ ivine*]V_1 *aruza* | *oğuz*] V'de yok | *bigleri*]V_2 *begleri* | *oturur-iken girüp*]V_2 *otururken indi* || **4** *beyrege*] V'de yok | *aruz*]D_4 *aruza* V_2 *aruz yir gösterdi geçüp oturdı aruz* | *seni*]V_3 *beryek s.* | *niye... beyrek*]V_3 *neye oḳıdum beryik* || **5** *aydur*] V'de yok | *niye ḳığırduñuz*]V_3 *buyuruñ didi* | *aydur*] V'de yok | *hep... bigler*]V_3 *bu oturan begler hep* | *ḳazana*]V_3 *ḳażana* || **6** *olduḳ*]V_3 *olup* | *içdük*]V_4 *içmişlerdür* | *sen daḫı*]V_4 *sen-daḫı* || **7** *ḳazana*]V_4 *beryek aydur vallahi ben ḳażana* | *diyü... içdi*] V_4 *didi* | *ṣoyladı*]V_5 *ṣoylamış* || **8** *aydur*]V_5 *görelüm ne ṣoylamış* | *men... niʿmetini*]V_5 *ben ḳażanuñ niʿmetin* | *bilmez-isem*]V_5 *bilmezsem* | *ṭursun*]V_5 *dursun* || **9** *atına*]V_6 *atın* | *binmişem*]D_9 *bilmişem* (بلمشم) | *bilmez-isem*]V_6 *bilmezsem* | *maña*]V_6 *baña* || **10** *bilmez-isem kefenüm*]V_6 *bilmezsem baña kefen* || **11** *bilmez-isem maña*]V_7 *bilmezsem baña* | *men ḳazandan*]V_7 *ben ḳażandan* || **12** *aruz... ḳarvayup*] D'de yok | *beyregüñ*]V_8 *beryegüñ* | *ṣaḳalını ṭutdı*]V_8 *ṣaḳalın dutdı* | *bigler*]V_8 *begler* || **13** *ḳıyamadı*]V_8 *ḳıyamadılar* | *beyrek*]V_8 *beryik* | *aruz ḳaḳıduğın*] V'de yok | *bildi*] V'de yok

D297 [1] Aydur :

Aruz maña bu işi ideçegüñ bilse-y-idüm
Ḳara ḳoçda ḳażılıḳ [2] atuma biner-idüm
Egni berk demür ṭonum geyer-idüm
Ḳara polad öz ḳılıcum [3] bilüme bağlar-idüm
Alın başa ḳunt ışuğum urur-idüm
Ḳarġu ṭalı [4] altmış ṭutam süñümi elüme alur-idüm
Ala gözlü bigleri yanuma [5] ṣalar-idüm
Ḳavat men bu işi ṭuysam saña böyle gelür-mi-y-idüm
[6] Aldayuban er ṭutmaḳ ʿavrat işidür
ʿAvratuñdan-mı ögrendüñ sen [7] bu işi ḳavat

didi. Aruz aydur: Mere herze merze söyleme, ḳanuña [8] ṣuṣanma gel and iç didi. Beyrek aydur: Vallah men Ḳazan uğurına [9] başum ḳomışam, Ḳazandan dönmezem, gerek-ise yüz para eyle didi. [10] Aruz gine ḳaḳıdı. Beyregüñ saḳalını berk ṭutdı. Biglere baḳdı, [11] gördi kimse gelmez. Aruz ḳara polad öz ḳılıcın ṭartup Beyregüñ [12] ṣağ uyluğın çaldı. Ḳara ḳana bulaşdı, Beyregüñ başı [13] buñlu oldı. Bigler hep ṭağıldı, her kişi atlu atına bindi.

D298 [1] Beyregi daḫı bindürdiler, ardına adam bindürüp ḳuçaḳladılar. Ḳaçdılar [2] Beyregi odasına yetürdiler. Cübbesin üzerine örtdiler. Beyrek [3] burada ṣoyladı :

Aydur :

Yigitlerüm yirüñüzden örü ṭuruñ
[4] Aġ boz atumuñ ḳuyruğını kesüñ
Arḳu Bili Ala Ṭağdan [5] dünin aşuñ
Aḳındılu görklü ṣuyı delüp kiçüñ
Ḳazanuñ [6] divanına çapup varuñ
Aġ çıḳarup ḳara geyüñ
Sen ṣağ ol [7] Beyrek öldi diñ

D297

1 *aydur*]V_9 *görelüm ne ṣoylamış* | *aruz*]V_9 *ṭayım uruz* | *maña*]V_9 *baña* | *bilse-y-idüm*]V_9 *bileydüm* | *ḳażılıḳ*]V_9 *ḳazılıḳ* || **2** *atuma*]V_9 *atum* | *geyer-idüm*]V_{10} *geyer idüm* || **3** *bilüme*]V_{10} *belüme* | *alın...* *ṭalı*] V'de yok || **4** *altmış... alur-idüm*] V'de yok | *bigleri yanuma*]V_{10} *beglerümi yanıma* || **5** *men*]V_{11} *ben* | *ṭuysam*]V_{11} *bilsem* | *saña*] V'de yok | *gelürmi-y-idüm*]V_{11} *gelürmiydüm* || **6** *ṭutmaḳ*]V_{11} *dutmaḳ* | *sen*]V_{12} *ḳavat s.* || **7** *ḳavat*] V'de yok | *aruz*]D_7 *uruz* | *mere*] V'de yok || **8** *ṣuṣanma*]V_{12} *ṣuṣama* | *beyrek*]V_{13} *beryik* | *vallah men*]V_{13} *vallahi ben* | *ḳazan*]V_{13} *ḳażanuñ* | *uğurına*]D_8 اغوزنه || **9** *başum*]V_{13} *başı* | *ḳazandan*]V_{13} *ben ḫan ḳażandan* | *gerek-ise... eyle*] V'de yok

D 297_{10}-303_4 *aruz... çapdurdı*] V'de yok

Ayıduñuz: Nāmerd Aruz ṭayıñdan adam geldi, [8] Beyregi istemiş, ol daḫı varmış, hep Ṭaş Oğuz bigleri [9] yığnaḳ olmış, bilmedük, yime içme arasında muṣḥaf getürdiler, [10] Ḳazana biz ʿāṣi olduḳ and içdük, gel sen-daḫı and iç didiler, [11] içmedi, men Ḳazandan dönmezem didi, nāmerd ṭayıñ ḳaḳıdı [12] Beyregi ḳılıçladı, ḳara ḳana bulaşdı buñlu oldı, yarın [13] ḳıyamat güninde menüm elüm Ḳazan Ḫanuñ yaḳasında olsun [1] menüm ḳanum Aruza D299
ḳor-ise didi. Bir daḫı ṣoylamış, aydur :

Yigitlerüm [2] Aruz oğlı Basaṭ gelmedin
İlüm günüm çapılmadın
Ḳaytabanda [3] develerüm buzlatmadın
Ḳara ḳoçda ḳażılıḳ atum kişnetmedin
Ağça [4] ḳoyunlarum mañrışmadın
Ağça yüzlü ḳızum gelinüm eñşişmedin
Ağça [5] yüzlü görklümi Aruz oğlı Basaṭ gelüp almadın
İlüm günüm [6] çapmadın
Ḳazan maña yetişsün
Menüm ḳanum Aruza ḳomasun
Ağça [7] yüzlü görklümi oğlına alı virsün
Aḫıret ḥaḳḳını ḥalal itsün
[8] Beyrek pādişahlar pādişahı Ḥaḳḳa vāṣıl oldı
Bellü bilsün
[9] didi.

Beyregüñ babasına anasına ḫaber oldı. Ağ ivi işiginde [10] şiven ḳopdı. Ḳaza beñzer ḳızı gelini ağ çıḳardı ḳara [11] geydi. Ağ boz atınuñ ḳuyruğını kesdiler. Ḳırḳ elli yigit [12] ḳara geyüp gök ṣarındılar, Ḳazan Bige geldiler. Ṣarıḳların yire [13] urdılar, Beyrek diyü çoḳ ağladılar. Ḳazanuñ elin öpdiler, [1] sen ṣağ ol D300
Beyrek öldi didiler. Nāmerd ṭayıñ al eylemiş, [2] oḳıyuban bizi aldılar, varduḳ, Ṭaş Oğuz bigleri size [3] ʿāṣi olmışlar, bilmedük, muṣḥaf getürdiler, biz Ḳazana ʿāṣi [4] olduḳ sen daḫı bize muṭiʿ ol didiler, and içdiler, Beyrek [5] etmegüñ başmadı, anlara muṭiʿ olmadı, ṭayıñ nāmerd Aruz [6] ḳaḳıdı, Beyregi oturduğı yirde ḳılıçladı, bir uyluğın düşürdi, [7] sen ṣağ ol ḫanum Beyrek Ḥaḳḳa vāṣıl oldı, menüm ḳanum Aruza [8] ḳomasun didi, didiler. Ḳazan

10 *biz*] D ر
3 *biz*] D ر ‖ 13 *yigit*] D يكيدر

D298
D300

bu ḫaberi işitdi, destmalın [9] eline alup ögür ögür ağladı, divanda zārılıḳ ḳıldı. Hep [10] anda olan bigler ağlaşdılar. Ḳazan vardı, odasına girdi, [11] yidi gün divana çıḳmadı, ağladı oturdı.

Bigler yığıldı [12] divana geldi. Ḳazanuñ ḳardaşı Ḳara Göne aydur: Ḳılbaş var [13] ayıt ağam Ḳazan gelsün çıḳsun, bir yigit se-

D301 nüñ uçuñdan [1] aramuzdan eksildi, hem vaṣiyyet eylemiş, menüm ḳanum ḳomayasın [2] alasın dimiş, varalum düşmeni ḫaḳlayalum di didi. Ḳılbaş [3] aydur: Sen ḳarındaşısın sen var didi. El-ḥāṣıl ikisi bile [4] vardılar, Ḳazanuñ odasına girdiler. Selam virdiler, sen ṣağ ol [5] ḫanum didiler. Bir yigit aramuzdan eksildi, senüñ yoluñda baş [6] virdi, dirim ḳanın alalum, hem size ışmarlamış, menüm ḳanum alsun dimiş, [7] ağlamağ-ile nesne mi olur, ṭurı gel yuḳaru didiler. Kazan aydur: [8] Maṣlaḥatdur, tïz cebeḫanayı yükletsünler, bigler hep binsünler [9] didi.

Cemiʿ bigler bindi. Ḳazanuñ ḳoñur atın çekdiler bindi. Borı [10] çalındı kös urıldı. Gice gündüz dimediler yortma oldı. [11] Aruza ve cemiʿ Ṭaş Oğuz biglerine ḫaber oldı, uşda Ḳazan geldi [12] didiler. Anlar daḫı çeri dirüp borı ağardup Ḳazana ḳarşu geldiler. [13] Üç Oḳ Boz Oḳ ḳarşulaşdılar.

D302 Aruz aydur: Menüm İç Oğuzda [1] ḳarımum Ḳazan olsun. Emen aydur: Menüm ḳarımum Ters Uzamış olsun. [2] Alp Rüstem aydur: Menüm ḳarımum Eñse Ḳoca oğlı Oḳçı olsun [3] didi. Her biri bir ḳarım gözetdi. Alaylar bağlandı, ḳoşunlar [4] düzildi, borılar çalındı, ṭavullar dögildi. Aruz Ḳoca [5] meydana at depdi, Ḳazana çağırup mere ḳavat sen menüm ḳarımumsın, [6] sen gel berü didi. Ḳazan ḳalḳan yapındı, süñüsin eline aldı [7] başı üzerine çevürdi, aydur: Mere ḳavat muḫannetlik-ile er öldürmek [8] niçe olur men saña göstereyim didi. Aruz Ḳazanuñ üzerine [9] at ṣaldı. Ḳazanı ḳılıçladı, ẕerre ḳadar kesdürmedi öte [10] kiçdi. Nevbet Ḳazana degdi. Altmış ṭutam ala gönderin [11] ḳoltuḳ ḳışdı, Aruza bir gönder urdı. Göksinden yalabıdaḳ [12] öte kiçdi. At üzerinden yire ṣaldı. Ḳarındaşı Ḳara Göneye [13] işarat

D303 itdi, başın kes didi. Ḳara Göne atdan indi, [1] Aruzuñ başın kesdi. Ṭaş Oğuz bigleri bunı görüp [2] hep atdan indiler, Ḳazanuñ aya-

D301 8 *bigler hep*] D *hep bigler hep* || 12 *dirüp*] D ديوب | *ağardup*] D اغردن
D302 9 *muḫannetlik-ile*] D *muḫannetlıḳ-ile* (موخنث لقيله)
D303 V99 5 *bigler*]D_5 بكل V_1 *bigil* | *ṭoyum*]V_1 *ḳalaba ṭ.* | *ḳazan*] V_1 *ḳażan* | *alañ*]V_1 *alaña* | *görklü*] D'de yok || 6 *çadır*]$V_{1\text{-}2}$ *çadırın otağın* | *otağın ḳurdı*] V'de yok |

ğına düşdiler, ṣuçların dilediler, [3] elin öpdiler. Ḳazan ṣuçların bağışladı. Beyregüñ ḳanın [4] ṭayısından aldı. Aruzuñ ivini çapdurdı, | ilini günini [5] yağmalatdı. Yigit bigler ṭoyum oldı. Ḳazan V99
gök alañ *görklü* çemene [6] çadır dikdürdi, otağın ḳurdı. Dedem Ḳorḳut gelüben [7] ṣaẕılıḳ çaldı, ġāzi erenler başına *ne* geldügin [8] aydı virdi.

Ḳanı didügüm big erenler
Dünya menüm diyenler
[9] Ecel aldı yir gizledi
Fāni dünya kime ḳaldı
Gelimlü [10] gidimlü dünya
Ṣon uçı ölümlü dünya

El-ʿāḳibet [11] uzun yaşuñ uçı ölüm, aḫırı ayrulıḳ. Yöm vireyim [12] ḫanum: Ölüm vaḳtı geldüginde aru imandan ayırmasun, [13] aḫ saḳallu babañ yiri uçmaḫ olsun, aḫ pürçeklü [1] anañ yiri behişt D304
olsun, Ḳādir seni nāmerde [2] muḥtac itmesün, aḫ alnuñda [3] biş kelime duʿā ḳılduḳ [4] ḳabul olsun, āmin [5] āmin diyenler dīdār görsün, [6] yığışdursun dürişdürsün [7] günahuñuzı Muhammed Mustafaya [8] bağışlasun ḫanum hey!

gelüben]V_2 *gelüp* || **7** *çaldı*]V_2 *idüp ṣoy ṣoyladı* | *ġāzi*] V'de yok | *ne geldügin*] V_3 *neler geldügini* || **8** *ayıdı virdi*]V_3 *söyledi* | *big*]V_3 *yig* | *dünya menüm*]V_3 *dünyayı benüm* || **9** *gelimlü*]D_9 *gelmelü* || **10** *el-ʿāḳıbet*]V_{4-5} *bu ḳara yir bizi daḫı yiyecekdür aḫır ʿāḳıbet* || **11** *aḫırı ayrulıḳ*] V'de yok | *vireyim*]V_5 *vireyin* || **13** *aḫ ṣaḳallu*] V'de yok | *uçmaḫ olsun*]V_6 *uçmaḳ olup* | *aḫ pürçeklü*] V'de yok

1 *olsun*]V_{6-7} *o. ḳādir tañrı beryege raḥmet ḳılsun ṣīr-i merdān ḥażret-i* D304
ʿalinüñ elinden ṣarāben ṭahūr içmek ḥudā erzānī ḳılsun || **3** *biş kelime*]V_8 *beş kelime* || **4** *āmin*] V'de yok || **5** *āmin... görsün*] V'de yok || **6** *yığışdursun*]V_8 *yığışdursın* || **7** *muḥammed*]V_9 *adı görklü m.* | *muṣṭafaya*]V_9 *muṣṭafa yüzi ṣuyına* || **8** *ḫanum hey*]V_{9-13} *bu kitabı yazanı duʿāy-ile añanlara ḥaḳ subḥānehu ve taʿāla rahmet itsün āmin āmin diyenler dīzār görsün ḫanum hey begüm hey*

METİN

BİSMİ'LLĀHİ'R-RAḤMĀNİ'R-RAḤĪM D2V2

ve bihi nasta'īn

[1] Resūl 'aleyhi's-selām zamanına yaḳın Bayat boyından Ḳorḳut Ata [2] dirler bir er ḳopdı. Oğuzuñ ol kişi tamam biliçisi-y-idi. Ne dir-ise [3] olur-idi. Ġayıbdan dürlü ḫaber söyler-idi. Ḥaḳ Ta'āla anuñ köñline [4] ilham ider-idi. Ḳorḳut Ata ayıtdı: Aḫır zamanda ḫanlıḳ girü [5] Ḳayıya dege, kimsene ellerinden almaya, aḫır zaman olup ḳıyamat [6] ḳopınça. Bu didügi 'Oṣman neslidür, işde sürilüp gide yorır.[7] Ve daḫı niçe buña beñzer söz söyledi. Ḳorḳut Ata Oğuz ḳavmınuñ [8] müşkilini ḥall ider-idi. Her ne iş olsa Ḳorkut Ataya [9] ṭanışmayınça işlemezler-idi. Her ne ki buyursa ḳabul iderler-idi. [10] Sözin ṭutup tamam iderler-idi.

Dede Ḳorḳut ṣoylamış: [11] Allah Allah dimeyince işler oñmaz, ḳādir Tañrı virmeyince er bayımaz. [12] Ezelden yazılmasa ḳul başına ḳaża gelmez, ecel va'de irmeyince [1] kimse ölmez. Ölen D3
adam dirilmez, çıḫan can girü gelmez. Bir yigidüñ [2] ḳara ṭağ yumrısınça malı olsa yığar direr ṭaleb eyler, naṣibinden [3] artuğın yiye bilmez. Urlaşuban ṣular ṭaşsa deñiz ṭolmaz. Tekebbürlik [4] eyleyeni Tañrı sevmez, köñlin yüce ṭutan erde devlet olmaz.[5] Yad oğulı ṣaḳlamağ-ile oğul olmaz, böyüyende ṣalur gider, [6] gördüm

bismi'llāhi... nasta'īn] V_2 *ḥikāyet-i oğuznāme-i ḳażan beg ve ġayri* D2 V2

1 *resūl... selām*]V_1 *ḥażret-i resūl* || **1-2** *ata dirler*]V_1 *adlu* || **2** *ḳopdı*]V_1 *ḳopmışidi* || **2-4** *ol... ider-idi*]V_{1-2} *içinde tamam vilāyeti ẓāhir olmış-idi ilhām-ı rabbānī-(y)le niçe sözler söylerdi bir gün* || **4** *ḫanlıḳ girü*]V_3 *girü ḫanlıḳ* || **5** *kimsene*]V_3 *kimse* || **5-6** *aḫır... ḳopınça*]V_3 *ḳıyamet ḳopup aḫır zaman olınca didi* || **6** *bu*]V_3 *imdi bu* | *işde*]V_4 *işte* || **7** *söz*]V_4 *sözler* || **8** *müşkilini... ider-idi*]V_5 *müşkilin ḥ. iderdi* | *ḳorḳut ataya*]V_5 *aña* || **9** *ṭanışmayınça*] D_9 طانشمجه | *her ne ki*]V_5 *ne-kim ol* | *buyursa*]V_6 *buyurursa* | *iderler-idi*]V_6 *iderlerdi* || **10** *sözin... iderler idi*] V'de yok | *dede... ṣoylamış*]V_{6-7} *bir gün dede ḳorḳut cūşa gelüp oğuz begleri içinde ṣoy ṣoylamış anlara naṣīḥat yüzinden ṣoylamış görelim imdi ḫanum ne dimiş* || **12** *ezelden*]V_8 *evelinden* |*ḳaża*]V_8 *ḳada*

1 *çıḫan... girü*]V_9 *ve çıḳan c. ḳıyamet olmayınca girü* | *yigidüñ*]V_9 *kişinüñ* || **2** *direr*]V_{10} *dürer* | *eyler*]V_{10} *ider* || **3** *artuğın*]V_{10} *a. ḫanum* | *urlaşuban*]D_3 *uluşuban* || **4** *ṭutan*]V_{11} *dutan* | *olmaz*]V_{11-12} *durmaz* || **5** *oğulı*]V_{12} *oğlan* | *ṣaḳlamağ-ile*]V_{13} *ṣaḳlamaġıl* || **6** *gördüm*]V_{12} *seni g.* | *depeçük*]V_{12} *depecük* | D3

V3 dimez. Kül depeçük|olmaz, *güyegü oğul olmaz.* Ḳara eşek başına uyan [7] ursañ ḳatır olmaz, ḳaravaşa ṭon geyürseñ ḳadın olmaz. [8] Yapa yapa ḳarlar yağsa yaza ḳalmaz, yapağulu gökçe çemen güze [9] kalmaz. Eski panbuḳ biz olmaz, ḳarı düşmen dost olmaz. [10] Ḳızağuça ḳaymayınça yol alınmaz, ḳara polad öz ḳılıcı çalmayınça[11] ḳarım dönmez, er malına ḳıymayınça adı çıḳmaz. Ḳız anadan görmeyince [12] ögüt almaz, oğul atadan görmeyince ṣufra çekmez. Oğul [13] atanuñ yetiridür, iki gözinüñ biridür. Devletlü oğul

D4 [1] ḳopsa ocağınuñ közidür. Oğul daḫı neylesün baba ölüp [2] mal kalmasa. Baba malından ne fā'ide başda devlet olmasa. Devlet-

[3] süz şerrinden Allah ṣaḳlasun ḫanum sizi.

Dede Ḳorḳut [4] bir daḫı ṣoylamış: Sarp yorır-iken ḳażılıḳ ata nāmerd yigit [5] bine bilmez, bininçe binmese yig. Çalup keser öz ḳılıcı muḫannetler [6] çalınça çalmasa yig. Çala bilen yigide oḳ-ile ḳılıçdan bir çomaḳ [7] yig. Ḳonuğı gelmeyen ḳara ivler yıḳılsa yıg. At yimeyen acı otlar [8] *bitinçe* bitmese yig. Adam içmez acı şular ṣızınça ṣızmasa yig. [9] Ata· adını yorıtmayan ḫoyrad oğul ata bilinden ininçe inmese yig, [10] ana raḥmine düşinçe toğmasa yig. Ata adın yorıdanda devletlü [11] oğul yig. Yalan söz bu dünyede olınça olmasa yig. [12] Girçeklerüñ üç otuz on yaşını toldursa yig. Üç otuz [13] on yaşuñuz ṭolsun, Ḥaḳ size yaman getürmesün,

D5 devletüñüz [1] pāyende olsun ḫanum hey.

V3 *güyegü... olmaz*] D'de yok || 7 *ḳadın*]V_1 *ḳatun* || 8 *yapağulu gökçe*]V_2 *yapağulı gökce* || 9 *panbuḳ*]V_2 *pamuḳ* || 10 *ḳızağuça ḳaymayınça*]V_3 *ḳara ḳoça binmeyince* (D'de قزغوجه قيمغجه şeklinde yazılan bu kelimeler *ḳara ġoça ḳıymayınça* da okunabilir) | *polad*]V_3 *polat* || 12 *ṣufra çekmez*]V_{4-5} *ṣıfra yaymaz* || 13 *yetiridür*]V_5 *sırrıdur* | 13 *oğul*]V_5 *oğlı*

D4 1 *ocağınuñ közidür*]V_{5-6} *terkeşinde tīridür devletsüz oğlı ḳopsa ocağınuñ küridür* | *daḫı*] V'de yok || 2 *mal*]V_6 *malı* | *fā'ide*]D_2 فايده V_7 *fāyide* || 3 *ḫanum sizi*]V_{7-8} *ḳamumuzı ḫanum hey begüm hey* | 3-4 *dede... ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile | *dede*]V_8 *dedem* || 4 *bir daḫı*]V_8 *gine* | *ṣoylamış*]V_8 *ṣ. görelüm ne dimiş* | *yorır-iken*]V_8 *yorırken* | *ḳażılıḳ... nāmerd*]V_8 *ḳazılık atı nāmer* || 5 *çalup*]V_9 *çalıp* | *ḳılıcı*]V_9 *ḳılıcın* | *muḫannetler*]V_9 *muḫanneşler* || 6 *çalmasa*] D_6 *çalsa* || 6-7 *çala... yig*] V'de yok || 8 *bitinçe*] D'de yok || 9 *adını*]V_{10} *adın* | *ḫoyrad*]V_{10} *ḫoryad* | *ininçe inmese*]V_{11} *gelmese* || 10 *düşinçe*]V_{11} *düşüp toğunca* || 10-11 *ata... oğul yig*] V'de yok || 11 *dünyede*]V_{11} *dünyada* || 12 *üç otuz on yaşını*]V_{12} *ü. otuz y.* | *üç otuz*]D_{12} *on otuz* || 13 *yaşuñuz*]D_{13} *yaşuñ-da* V_{12} *yaşıñuz* | *ḫaḳ*]V_{13} *arasında ḫ.* | *getürmesün*]V_{13} *göstermesün* | *devletüñüz*] V_{13} *devletiñüz*

Dede Ḳorḳut|*bir dahı* ṣoylamış, görelüm[2] ḫanum ne ṣoylamış: Gitdükde yirüñ otlaḳların geyik bilür.[3] Gögez yirler çemenlerin ḳulan bilür. Ayru ayru yollar izin deve bilür.[4] Yidi dere ḳoḫuların dilkü bilür. Dün-ile karvan köçdügin turġay[5] bilür. Oğul kimden olduğın ana bilür. Erüñ ağırın yiynisin[6] at bilür. Ağır yükler zaḥmetin ḳatır bilür. Ne yirde ṣızılar var-ise[7] çeken bilür. Ġafil başuñ ağrısın beyni bilür. Ḳolça ḳopuz[8] götürüp ilden ile bigden bige ozan gezer. Er cömerdin er nākesin[9] ozan bilür. İleyüñüzde çalup aydan ozan olsun. Azup[10] gelen ḳażayı Tañrı ṣavsun ḫanum hey. V4

Dede Ḳorḳut gine[11] ṣoylamış, görelüm ḫanum ne soylamış: Ağız açup öger[12] olsam üstümüzde Tañrı görklü. Tañrı dostı din ṣerveri[13] Muḥammed görklü. Muḥammedüñ ṣağ yanında namaz ḳılan Ebū Bekir Ṣıddıḳ görklü.[1] Aḫır ṣıpara başıdur ʿamme görklü. Hecesinleyin düz oḳınsa[2] yāsin görklü. Ḳılıç çaldı din açdı ṣāh-ı merdan ʿAli[3] görklü. ʿAlinüñ oğulları Peyġamber nevāleleri Kerbela yazısında[4] yezidiler elinde şehid oldı Ḥasan-ile Ḥüseyin iki ḳardaş[5] bile görklü. Yazılup düzilüp gökden indi Tañrı ʿilmi Ḳur'an[6] görklü. Ol Ḳur'anı yazdı düzdi ʿulemālar ögreninçe küydi[7] piçdi ʿālimler serveri ʿOṯman ʿAffan oğlı görklü. Alçak[8] yirde yapılupdur Tañrı ivi Mekke görklü. Ol Mekkeye ṣağ[9] varsa esen gelse ṣıdḳı bütün ḥacı görklü. Ṣağış[10] güninde ayna görklü. Ayna güni oḳıyanda ḳuṭbe görklü. Ḳulaḳ[11] urup diñleyende ümmet görklü. Minarada bañlayanda faḳı görklü.[12] Dizin basup oturanda ḥalal görklü. Dulumından ağarsa baba[13] görklü. Ağ südin ṭoya emzürse ana görklü. Yanaşup[1] yola girende D6 D7

1 *ḍede ḳorḳut*]D'de kalın yazı ileV$_{13}$ *gine dede burada* | *bir daḫı*]D ve V'de yok | *ṣoylamış*]D'de kalın yazı ile V$_1$ *ṣoy ṣoylamış* || **2** *ḫanum ne ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile V$_1$ *ne dimiş* || **4** *ḳoḫuların*]V$_2$ *ḳoḳuların* | *dün-ile*]V$_2$ *dünle* || **5** *olduğın*]V$_3$ *olduğun* | *ağırın*]D$_5$ *ağızın* | *yiynisin*]V$_3$ *yiynüsin* || **6** *zaḥmetin*]D$_5$ زحمين | *ṣızılar*]D$_6$ صريلدر | *ḳolça*]V$_5$ *ḳolca* || **8** *bigden bige*] V'de yok | *nākesin*]V$_5$ *nekesin* || **9** *ileyüñüzde*]D$_9$ ايليوكنده || **10** *ḳażayı*]V$_6$ *ḳadañuzı* | *ḫanum hey*]V$_6$ *ḫanum hey begüm hey* | **10-11** *dede... ne ṣoylamış*] kalın yazı ile D5 V4

D5$_{10}$-D7$_5$ *dede... ḫanum hey*] V'de yok

5 *ozan... dürlüdür*] D'de kalın yazı ile| *dede ḳorḳut dilinden*] D'de yok| *ḳarılar*]V$_7$ *ʿavratlar* || **6** *birisi ṣolduran*]V$_7$ *birisi ev yapan solpdur birisi solduran* || **6-7** *birisi ivüñ tayağıdur*] V'de yok || **7** *söyler-iseñ*]V$_9$ *söylerseñ* | *ozan... ṭayağı*] D'de kalın yazı ile || **7-8** *ozan... oldur ki*]V$_{8-9}$ *evvelki olan ev yapan solpdur* || **8** *yazıdan... bir*]V$_9$ *bir odlu* || **9** *ağırlar ʿazizler*]V$_9$ *ʿazizler* | *gönderür*]V$_{10}$ *gön-* D7

ḳara buğur görklü. Sevgülü ḳardaş görklü. Yañal ala[2] iv yanında dikilse gerdek görklü, uzunça tenefi görklü. Oğul[3] görklü. Ḳamusına beñzemedi cümle ʿālemleri yaradan Allah Tañrı[4] görklü. Ol ögdügüm yüce Tañrı dost oluban meded[5] irsün ḫanum hey.

Dede Ḳorḳut dilinden ozan aydur: Ḳarılar dört dürlüdür.[6] Birisi ṣolduran ṣopdur. Birisi ṭolduran ṭopdur. Birisi ivüñ[7] ṭayağıdur. Birisi niçe söyler-iseñ bayağıdur. Ozan ivüñ ṭayağı[8] oldur ki yazıdan yabandan ive bir ḳonuḳ gelse, er adam ivde olmasa,[9] ol anı yidürür içürür ağırlar ʿazizler gönderür. Ol ʿĀyişe Fāṭıma[10] ṣoyıdur ḫanum. Anuñ bebekleri yetsün. Ocağuña bunçılayın ʿavrat[11] gelsün. Geldük ol-kim ṣolduran ṣopdur: Ṣabadança[12] yirinden örü ṭurur, elin yüzin yumadın ṭoḳuz bazlammaç ilen[13] bir külek yoğurd gözler, ṭoyınça ṭıḳa başa yir, elin bögrine

D8 [1]urur aydur: Bu ivi ḫarab olası ere varaldan berü[2] daḫı ḳarnum

V5 ṭoymadı, yüzüm gülmedi, ayağum paşmaḳ yüzüm[3] yaşmaḳ görmedi|dir, ah nola-y-idi, bu öle-y-idi, birine daḫı[4] vara-y-idüm, umarumdan yaḫşı uyar ola-y-idi dir. Anuñ kibi[5]nüñ ḫanum bebekleri yetmesün. Ocağuña bunçılayın ʿavrat gelmesün.[6] Geldük ol kim ṭolduran ṭopdur: Depidinçe yirinden örü[7] ṭurdı, elin yüzin yumadın obanuñ ol uçındaꞑ[8] bu uçına *bu uçından* ol uçına çarpışdurdı, ḳov ḳovladı diñ[9] diñledi, öyledençe gezdi; öyleden soñra ivine geldi,[10] gördi-kim oğrı köpek yike ṭana ivini bir birine ḳatmış,[11] ṭavuḳ kümesine ṣığır ṭamına dönmiş; ḳonşularına çağırur ki[12] ḳız Zeliḫa, Zübeyde, Ürüveyde, Çan Ḳız, Çan Paşa,

dürür || **10** *yetsün*]D_{10} V_{10} *bitsün* | *bunçılayın ʿavrat*]V_{10} *ancılayın ḫatun* || **11** *ol... ṣopdur*] D'de kalın yazı ile | *geldük*]V_{11} *ikincisi* | *ṣabadança*]D_{11} *ṣapadança* V_{11} *ṣabaḫdanca* || **12** *ṭurur*]V_{11} *durur* | *bazlammaç*]V_{12} *bazlambanç* | *ilen*] D_{12} *iken*V_{12} *ile* || **13** *ṭoyınça*]V_{12} *doyınca* | *ṭıḳa*]V_{12} *dıḳa*

D8 **1** *ivi*] V'de yok | **2** *daḫı ḳarnum*]V_{13} *ḳarnım* | *ṭoymadı*]V_{13} *ṭoyup* | *paşmaḳ*]V_{13} *başmaḳ* | *yüzüm*]V_{13} *burnım* || **3** *dir ah*] V'de yok |

V5 *nola-y-idi*]V_1 *nolaydı* | *bu*]V_1 *bu er* | *öle-y-idi*]V_1 *öleydi* || **4** *vara-y-idüm* | V_1 *varaydum* | *uyar*]V_1 *umar* | *ola-y-idi*]V_1 *olaydı* || **5** *ḫanum*] V'de yok | *yetmesün*]D_5 V_2 *bitmesün* | *bunçılayın*]V_2 *ancılayın* || **6** *geldük... ṭolduran*]V_2 *üçüncisi ṭoldurum* | *ol... ṭopdur*]D'de kalın yazı ile | *depidinçe*] D'de دیدنجه | **6-7** *depidinçe... ṭurdı*]V_3 *ḳuşlıḳ uyḫudan oyanur ḳalḳar* || **7** *bu uçından*] D'de yok | *çarpışdurdı*] V'de yok | *ḳovladı*]V_4 *ḳovlayu* || **8** *diñledi*]V_4 *diñleyü* | *öyledençe*]V_4 *ṣabaḫdan öyleye degince* | *ivine*]V_5 *evine* || **10** *yike*]D_{10} *yeke* | *bir birine*]V_5 *biri-birine* || **11** *ṭavuḳ... dönmiş*] V'de yok | *ḳonşularına*]V_5 *ḳoñşularına* || **12** *zeliḫa*]V_6 *zalḫa* | *çan ḳız çan paşa*] V'de yok | *melek*]V_6 *melik* || **13** *melek*] V_6 *melik* | *gitmemiş-idüm*]V_6 *gitmemişdüm*

Ayna Melek,[13] Ḳutlu Melek ölmege yitmege gitmemiş-idüm, yataçaḳ yirüm gine bu ḫarab[1] olası-y-idi, nola-y-idi benüm ivüme bir laḥẓa baḳa-y-idüñüz, ḳoñşı ḥaḳḳı[2] Tañrı ḥaḳḳı diyü söyler. Bunuñ kibinüñ ḫanum bebekleri yetmesün.[3] Ocağuña bunuñ kibi ʿavrat gelmesün. Geldük ol-kim[4] niçe söyler-iseñ bayağıdur: Öte yazıdan yabandan[5] bir odlu ḳonuḳ gelse, er adam ivde olsa, aña dise ki: Ṭur[6] etmek getür yiyelüm, bu da yisün dise, pişmiş etmegüñ baḳāsı olmaz[7] yimek gerekdür; ʿavrat aydur: Neyleyeyim, bu yıḳılaçak ivde un yoḳ[8] elek yoḳ, deve degirmeninden gelmedi dir; ne gelür-ise benüm ṣağrıma[9] gelsün diyü elin götine urur, yönin añaru ṣağrısın erine[10] döndürür; biñ söyler-iseñ birisini ḳoymaz, erüñ sözini ḳulağına[11] ḳoymaz. Ol Nuḥ Peyġamberüñ eşegi aşlıdur. Andan daḥı sizi[12] ḫanum Allah ṣaḳlasun, ocağuñuza bunçılayın ʿavrat gelmesün. D9

[13] DİRSE ḪAN OĞLI BUĞAÇ ḪAN BOYINI BEYĀN İDER[1] ḪANUM HEY D10

Bir gün Ḳam Ġan|oğlı Ḫan Bayındır yirinden ṭurmış-idi.[2] Şāmī günlügi yir yüzine dikdürmiş-idi. Ala ṣayvanı gök[3] yüzine aşanmış-idi. Biñ yirde ipek ḫalıçası döşenmiş-idi.[4] Ḫanlar ḫanı Ḫan Bayındır yılda bir kerre ṭoy idüp Oğuz[5] biglerin ḳonuḳlar-idi. V6

1 *olası-y-idi*]V_7 *olasıdur* | *nola-y-idi*]V_7 *nolaydı* | *ivüme*]V_7 *evüme* | *ḥaḳḳı*]V_7 *ḥaḳı* | *baḳa-y-idüñüz*] V_7 *baḳayduñuz* || **2** *ḥaḳḳı*]V_7 *ḥaḳı* | *söyler*]V_7 *söylerler dir* | *yetmesün*] D_2 V_8 *bitmesün* || **3** *geldük ol-kim*]V_8 *dördüncisi* || **4** *niçe söyler-iseñ bayağıdur*] D'de kalın yazı ile | *öte*]V_9 *ḳaçan* | *yazıdan*]V_9 *yazdan* || **5** *ivde*]V_9 *evde* | *aña*]V_9 *eri* | *ki*] V'de yok | *ṭur*]V_9 *ṭur ʿavrat* || **6** *yiyelüm*]V_{10} *biz de y.* | *bu da*]V_{10} *ḳonuḳ-da* || **6-7** *pişmiş... olmaz*] V'de yok || **7** *neyleyeyim*] V'de yok | *bu y. e. un yoḳ*]V_{10} *un yok b. y. e.* || **8** *degirmeninden*]V_{10-11} *degirmenden* || **8-9** *ne gelür-ise... urur*]V_{11} *elin götüne urur ne gelürse benüm götüme gelsün diyüp* || **9** *sağrısın*]V_{11} *götüni* (*getüni* yazılmış) || **10** *döndürür*]V_{12} *dönderür* | *biñ... sözini*] V_{12} *biñ söylerse birini* || **11** *sizi*] V'de yok || **12** *ḫanum*] V'de yok | *ocağuñuza bunçılayın*]V_{12} *ocağuña anuñ-gibi* D9

13 *dirse... hey*]V_{13} *ḥikāyet-i ḫan oğlı buğaç ḫan* (bu başlıklar D'de ve V'de kalın ve büyük yazı iledir) | *buğaç ḫan*]D_{13} *b. can* | *boyını*] D_{13} بوى.

1 *bir gün*] V'de yok | *ḳam ġan*]V_{13}'de büyük yazı ile | *ḫan*]D_1 *can* | *ṭurmış-idi*]V_1 *durmış-idi* || **2** *şāmī günlügi*]V_1 *ağ ban evin ağ otağın* | *yir... dikdürmiş-idi*]V_1 *ḳara yirüñ üzerine ḳurmış-idi* | *ṣayvanı*]V_1 *ṣayvan* || **3** *yüzine aşanmış-idi*]V_2 *yüzüne esenmiş-idi* | *ḫalıçası*]V_2 *ḳalıçası* || **4** *bayındır*]V_2 *bayındur* ||**5** *biglerin ḳonuḳlar-idi*]V_3 *beglerin ḳonuḳlar idi* | *gine*]V_3 *bir gün gine* | *ayġır*]D_5 *ayġırdan* || D10 V6

Gine ṭoy idüp atdan aygır deveden [6] buğra ḳoyundan ḳoç ḳırdurmış-idi. Bir yire ağ otağ bir yire [7] ḳızıl otağ bir yire ḳara otağ ḳurdurmış-idi. Kimüñ ki [8] oğlı ḳızı yoḳ ḳara otağa ḳonduruñ, ḳara kiçe altına [9] döşeñ, ḳara ḳoyun yaḫnısından öñine getürüñ, yir-ise yisün [10] yimez-ise ṭursun gitsün dimiş-idi. Oğlı olanı ağ [11] otağa ḳızı olanı ḳızıl otağa ḳonduruñ, oğlı [12] ḳızı olmayanı Allah Ta'āla ḳarġayupdur, biz daḫı ḳarġaruz [13] bellü bilsün dimiş idi.

D11 Oğuz bigleri bir bir gelüp yığnaḳ [1] olmağa başladı.

Meger Dirse Ḫan dirler-idi bir bigüñ oğlı [2] ḳızı yoġ-idi. Ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

Ṣalḳum [3] ṣalḳum ṭañ yilleri esdüginde
Ṣaḳallu bozaç turġay sayr[4]aduḳda
Ṣaḳalı uzun tat eri bañladuḳda
Bidevi atlar issini [5] görüp 'oḳraduḳda
Aḳlu ḳaralu seçilen çağda
Göksi gözel ḳaba [6] ṭağlara gün degende
Big yigitler cılasunlar birbirine ḳoyulan çağda

[7] alar ṣabaḥ Dirse Ḫan ḳalḳubanı yirinden örü ṭurup ḳırḳ yigidin [8] boyına alup Bayındır Ḫanuñ ṣoḥbetine gelür-idi.

Bayındır Ḫanuñ [9] yigitleri Dirse Ḫanı ḳarşuladılar. Getürüp ḳara otağa ḳondurdılar. [10] Ḳara kiçe altına döşediler. Ḳara ḳoyun yaḫnısından öñine getürdiler. [11] Bayındır Ḫandan buyruḳ böyledür ḫanum didiler. Dirse Ḫan [12] aydur: Bayındır Ḫan benüm ne eksikligüm gördi, ḳılıcumdan-mı gördi, [13] ṣuframdan-mı

6 *otağ*] V_4 *otaḳ* ‖**7** *otağ*]V_4 *otaḳ*| *yire*]V_4 *yirde* | *otağ*]V_4 *otaḳ* | *kimüñ ki*]V_5 *anuñkim* ‖**8** *ḳara k. altına*]V_6 *altına ḳara keçe* ‖**9** *ḳara... getürüñ*]V_6 *öñine ḳara ḳoyun yaḫnısı ḳoñ* | *yir-ise*]V_6 *yirse* ‖ **10** *yimez-ise*]V_6 *yimezse* | *dimiş-idi*] V'de yok ‖ **10-11** *oğlı... ḳonduruñ*] V'de bu cümle 7 *ḳurdurmış-idi* ile *kimüñ ki* (*anuñ-kim*) arasındadır ‖ **11** *kızı*]V_5 *ve ḳızı* ‖ **11-12** *oğlı... ḳarġayupdur*]V_7 *tañrı anı ḳarıyıpdur* ‖ **12** *biz... ḳarġaruz*]V_7 *biz de ḳararuz* ‖ **13** *dimiş idi*]V_7 *dimiş-idi* | *bigleri*] V_7 *begleri* | *bir bir*]D_{13} *bir yire*

D11 **1** *meger*]V_8 *meğer sulṭanum* | *dirler-idi*]V_8 *dirlerdi* | *bigüñ*]V_8 *ḳişinüñ* ‖ **2** *yoġ-idi*]V_8 *yoġudı* | *ṣoylamış g.*] D'de *ṣoylamış* kalın yazı ile ‖ **2-6** *soylamış g... çağda*] V'de yok ‖ **5** *seçilen*]D *seçen* ‖ **7** *dirse ḫan*]V_8 *ḫan* | *ḳalḳubanı... ṭurup*]V_8 *yirinden ḳalḳubanı* ‖ **8** *alup*]V_9 *aldı* | *bayındır*]D_8 *bayandar* | *gelür-idi*]V_9 *geldi* ‖ **11** *bayındır*]D_{11} *bayandar* | *böyledür... didiler*] V_{11} *şöyledür kim* | *dirse*]D_{11} *derse* ‖ **12** *bayındır*]D_{12} *bayandar* | *benüm*]V_{11} *menüm* | *gördi*]V_{11} *gördi ki* | *ḳılıcumdan-mı gördi*] V'de yok ‖ **13** *ṣuframdan-mı gördi*] V'de yok

gördi, benden alçak kişileri ağ otağa ḳızıl [1] otağa ḳondurdı, benüm ṣuçum ne oldı-kim ḳara otağa ḳondurdı [2] didi. Ayıtdılar: Ḫanum bu gün Bayındır Ḫandan buyruḳ şöyle[3]dür kim oğlı ḳızı olmayanı Tañrı Ta'āla ḳarġayupdur biz daḫı [4] ḳarġaruz dimişdür didiler. Dirse Ḫan|yirinden örü ṭurdı, [5] aydur: Ḳalḳubanı yigitlerüm yirüñüzden örü ṭuruñ, bu ḳarayıb baña [6] ya bendendür ya ḫatundandur didi. D12 V7

Dirse Ḫan ivine geldi. [7] Çağırup ḫatunına ṣoylar, görelüm ḫanum ne ṣoylar:

Ṣoylama

[8] Aydur:

Berü gelgil başum baḫtı ivüm taḫtı
İvden çıḳup yorıyanda [9] selvi boylum
Topuğında sarmaşanda ḳara ṣaçlum
Ḳurılu [10] yaya beñzer çatma ḳaşlum
Ḳoşa bādem ṣığmayan ṭar ağızlum
Güz [11] almasına beñzer al yañaḳlum
Ḳavunum viregüm düvlegüm
Görür misin [12] neler oldı

Ḳalḳubanı Ḫan Bayındır yirinden ṭurmış, bir yire [13] ağ otağ bir yire ḳızıl otağ bir yire ḳara otağ dikdürmiş, [1] oğulluyı ağ otağa ḳızluyı ḳızıl otağa oğlı ḳızı [2] olmayanı ḳara otağa ḳonduruñ, ḳara ḳiçe altına döşeñ, ḳara ḳoyun [3] yaḫnısından öñine getürüñ, yir-ise yisün, yimez-ise ṭursun [4] gitsün, anuñ kim oğlı ḳızı olmaya D13

1 *benüm... oldı-kim*]V_{12} *beni* || **2** *bu gün*] V'de yok || **3** *ḳarġayupdur*]D_3 *ḳarġayıpdır* V_{13} *ḳarıyıpdur* || **4** *ḳarġaruz*]V_{13} *ḳararuz* | *yirinden*]V_1 *haman y.* | *ṭurdı*]V_1 *durdı* || **5** *aydur*]V_1 *ayıtdı* | *ḳalkubanı y.*]V_1 *yigitlerüm ḳ.* | *yirüñüzden*] D_5 *yerüñüzden* | *turuñ*]V_1 *duruñ* | *ḳarayıb*]V_1 *ġażab* || **6** *ḫatundandur*]V_1 *ḫatunumdandur* | *ivine geldi*]V_2 *evine vardı* || **7** *çağırup ḫatunına*]V_2 *ḫatununı yanına getürdi* | *ne ṣoylar*]V_2 *ne söyler* | *ṣoylama*] D'de kalın yazı ile V'de yok || **8** *berü gelgil*]D_8 *b. gelgel* V_3 *gelgil* | *ivüm*]D_8V_3 *evüm* | *taḫtı*]D_8 *taḫtı* | *ivden çıḳup*] D_8 *evden ç.*V_3 *ḳalḳubanı* | *yorıyanda*]D_8 *yoryanda* || **9** *selvi*]V_3 *ṭūbā* | *ḳurılu*] D_9V_3 *ḳurlu* || **10** *bādem*]V_4 *bādām* || **11** *ḳavunum... düvlegüm*] V'de yok || **12** *neler oldı*]V_{4-5} *neler oldı neler oldı* | *ṭurmış*]V_5 *ṭurmış-idi* || **13** *dikdürmiş*]V_6 *ḳurṭurmış-idi* D12 V7

1 *ḳızluyı*]V_6 *ve ḳızlıyı* || **1-2** *oğlı... olmayanı*]V_6 *oğulsuzı ḳızsuzı* || **2** *ḳonduruñ*]V_7 *ḳ. diyü buyurmış-idi* | *ḳiçe*]D_2 *ḳiçeyi* || **3** *getürüñ*]V_7 *g. dimiş-idi* | *yir-ise*]V_8 *yirse* | *yimez-ise*]V_8 *yimezse* || **4** *gitsün*] V_8 *g. dimiş-idi* ||**4-5** *anuñ ...* D13

Tañrı Ta'āla anı [5] ḳarġayupdur biz daḫı ḳarġaruz dimiş. *Ben varıçak* gelübeni ḳarşuladılar [6] ḳara otağa ḳondurdılar, ḳara kiçe altuma döşediler, ḳara ḳoyun [7] yaḫnısından öñüme getürdiler, oġlı ḳızı olmayanı Tañrı [8] Ta'āla ḳarġayupdur biz daḫı ḳarġaruz bellü bilgil didiler. Senden-mi[9]dür benden-midür, Tañrı Ta'āla bize bir batman oğul virmez nedendür [10] didi, ṣoyladı :

Ṣoylama

Aydur :

Ḫan ḳızı yirümden ṭurayım-mı
[11] Yaḳañ-ile boğazuñdan ṭutayın-mı
Ḳaba ökçem altına ṣalayın-mı
Ḳara polat [12] öz ḳılıcum elüme alayın-mı
Öz gevdeñden başuñı keseyin-mi
Can [13] ṭatlusın saña bildüreyin-mi
Alça ḳanuñ yir yüzine dökeyin-mi
D14 Ḫan [1] ḳızı sebebi nedür digil maña
Ḳatı ḳażab iderem şimdi saña
[2] didi.

V8 |Dirse Ḫanuñ ḫatunı ṣoylamış, görelüm ne ṣoylamış, [3] aydur: Hay Dirse Ḫan, baña ḳażab itme, incinüp acı sözler [4] söyleme, yirüñden örü ṭurġıl, ala çadıruñ yir yüzine [5] dikdürgil, atdan ayġır deveden buğra ḳoyundan ḳoç öldürgil, [6] İç Oğuzuñ Ṭaş

dimiş] V'de yok || **5** *ḳarġayupdur*] D_5 *ḳarġayıpdur* || **5** *ben varıçak*] D'de yok | *gelübeni*]V_8 *g. beni* || **6** *ḳara*]V_8 *iltübeni ḳ.* | *ḳara kiçe... döşediler*] V'de yok || **8** *ḳarġayupdur... ḳarġaruz*]V_9 *ḳarayıpdur biz de ḳararuz* | *bilgil*]V_{10} *bilsün* || **8-9** *senden-midür benden-midür*]V_{10} *eyle olsa benden-midür senden-midür* || **9** *ta'āla*] V'de yok | *nedendür*]V_{10} *nedür* || **10** *ṣoyladı*]V_{11} *ġażab-ile ḫatunına söyler* | *ṣoylama*] D'de kalın yazı ile V'de yok | *aydur*] V'de yok | *ṭurayım-mı*] V_{11} *durayın-mı* || **11** *ṭutayın-mı*]D_{11} *ṭutubanı*V_{11} *dutayın-mı* || **13** *ṭatlusın*]V_{12} *ṭatlusını* | *alça*]V_{13} *alaca*

D14 **1** *ḳızı*]D_1'de bu kelime önünde fazla bir *vav* var| *sebebi nedür*] V'de yok| *maña*] V_{13} *baña* | *ḳażab*] V_{13} *'aẕab* || **2** *didi*] D'de دیدی V$_{13}$ *didi böyle diyicek* |
V8 *dirse*]V_{1-2} *dirse ḫanuñ ḫatunına ḳahır geldi ḳara ḳuyma gözleri ḳan yaş ṭoldı aydur ḫanum ne bendendür ne senden üstümüzde ḳàyim duran allahdandur diyüp dirse* | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ileV_2 *burada ṣ.* | *ne ṣoylamış*]V_{2-3} *ḫanum ne söylemiş* || **3** *aydur*] D'de önünde fazla bir *vav* var V'de bu kelime yok | *hay... sözler*] V'de yok || **4** *söyleme*]D'de önünde fazla bir *vav* var V'de bu kelime yok| *yirüñden*] D_4 *yerüñden* V_3 *ḳalḳubanı a dirse ḫan*|*çadıruñ*]V_3 *çadır*||**5** *diktürgil*]D_5 *dikdirgil*|*ayġır*]D_5 *ayġırdan*| *öldürgil*]V_4 *ḳırdurġıl* ||**6** *oğuzuñ ṭ. oğuzuñ biglerin*]V_4

Oğuzuñ biglerin üstüñe yığnak itgil, [7] aç görseñ ṭoyurġıl, yalınçaḳ görseñ ṭonatġıl, borçluyı [8] borçından ḳurtarġıl, depe gibi et yığ göl gibi ḳımız ṣağdur, [9] ulu ṭoy eyle, ḥācet dile, ola kim bir ağzı du'ālınuñ [10] alḳışı-y-ile Tañrı bize bir batman 'ayal vire didi.

Dirse [11] Ḫan dişi ehlinüñ sözi-y-ile ulu ṭoy eyledi, ḥācet [12] diledi. Atdan ayġır deveden buğra ḳoyundan ḳoç ḳırdurdı. [13]

İç Oğuz Ṭaş Oğuz biglerin üstine yığnaḳ itdi. Aç [1] görse ṭoyurdı. **D15**
Yalıñ görse ṭonatdı. Borçluyı borçından [2] ḳurtardı. Depe gibi et yığdı göl gibi ḳımız sağdurdı. [3] El götürdiler ḥācet dilediler. Bir ağzı du'ālınuñ alḳışı-y-ile [4] Allah Ta'āla bir 'ayal virdi: Ḫatunı ḥāmile oldı, bir niçe [5] müddetden soñra bir oğlan ṭoğurdı. Oğlançuğını dayalara [6] virdi ṣaḳlatdı. At ayağı külüg ozan dili çevük olur. [7] Eyegülü ulalur ḳapurġalu büyür. Oğlan on biş yaşına [8] girdi. Oğlanuñ babası Bayındır Ḫanuñ ordusına ḳarışdı.

[9] Meger ḫanum, Bayındır Ḫanuñ bir buğası var-idi, bir daḫı buğrası [10] var-idi. Ol buğa ḳatı ṭaşa buynuz ursa un gibi ügidür-idi. [11] Bir yazın bir güzin buğa-y-ile buğrayı ṣavaşdururlar-idi, Bayındır [12] Ḫan ḳalın Oğuz bigleri-y-ile ṭamaşaya baḳar-idi, teferrüc ider-idi.

[13] Meger sulṭanum, gine yazın buğayı saraydan çıḳardılar. Üç kişi ṣağ [1] yanından üç kişi ṣol yanından demür zencir-ile **D16**
buğayı ṭutmışlar [2] idi.|Gelüp meydan ortasında ḳoyu virdiler. **V9**
Meger sulṭanum, Dirse [3] Ḫanuñ oğlançuğı üç daḫı ordu uşağı meydanda aşuḳ [4] oynarlar-idi. Buğayı ḳoyu virdiler, oğlançuḳlara

oğuz ṭ. oğuz beglerin|| **8** *ḳurtarġıl*]V_5 *ḳurtar*| *yığ*]V_5 *yığġıl* ||**9** *dile*]V_6 *dile du'ā itdür*|| **10** *tañrı bize*] V_6 *bize tañrı* || **11** *eyledi*]V_7 *itdi* || $D14_{11}$-$D15_2$ *ḥācet... ṣağdurdı*] V'de yok || **12** *ayġır*]D_{12} *ayġırdan*

3 *götürdiler ḥācet*]V_7 *götürüp du'ā* | *alḳışı-y-ile*]V_8 *alḳışıyla* || **3-4** *bir ağzı...* **D15**
allah ta'āla]V_{7-8} *allah ta'āla bir ağzı d. a.* || **4** *'ayal*]V_8 *oğul* ||**4-5** *ḫatunı... ṭoğurdı*] V'de yok || **5** *oğlançuğını dayalara*]V_8 *oğlanı ṭayalara* || **6** *virdi ṣaḳlatdı*]V_8 *virdiler besletdiler* || **7** *eyegülü... büyür*]V_9 *aylar yıllar geçer oğlan büyür* | *oğlan*] V'de yok || **8** *babası*]V_9 *b. bir gün göçdi* || **9** *var-idi bir daḫı*]V_{10} *ve bir* || **10** *buynuz*] V_{11} *buynuzın* | *gibi ügidür-idi*]V_{11} *iderdi* || **11** *buğa-y-ile*]V_{11} *bu b.* || **12** *biğleri-y-ile*]V_{12} *begleri ile* | *baḳar-idi*]V_{12} *baḳarlardı* | *teferrüc ider-idi*] V'de yok || **13** *sulṭanum*]V_{12} *sulṭan* | *yazın*]V_{12} *yaz oldı* | *ṣağ*]V_{12} *ṣağından*

1 *yanından*] V'de yok | *ṣol yanından*]V_{13} *ṣolından* | *zencir-ile*]V_{13} *zencir* **D16**
ile || **1-2** *ṭutmışlar-idi*]V_{13} *dutmışlardı* || **2** *gelüp*] V'de yok | *ortasında*]V_1 *ortasına* || **4** *oynarlar-idi*]V_2 *oynarlardı* | *virdiler*]V_3 *viricek* || **6** *ṭurdı*]V_3 *durdı* | **V9**

ḳaç didiler. [5] Ol üç oğlan ḳaçdı. Dirse Ḫanuñ oğlançuğı ḳaçmadı, [6] aġ meydanuñ ortasında baḳdı ṭurdı. Buğa daḫı oğlana [7] sürdi geldi. Diledi ki oğlanı helāk ḳıla-y-idi. Oğlan [8] yumruğı-y-ile buğanuñ alnına ḳıya ṭutup çaldı, buğa götin götin [9] gitdi. Buğa oğlana sürdi girü geldi. Oğlan yine buğanuñ [10] alnına yumruğı-y-ile ḳatı urdı. Oğlan bu ḳatla buğanuñ alnına [11] yumruğını ṭayadı, sürdi meydanuñ başına çıḳardı. [12] Buğa-y-ile oğlan bir ḫamle çekişdiler. İki ṭalusınuñ üstine [13] buğanuñ *köpük* ṭurdı.

D17 Ne oğlan yeñer, ne buğa yeñer. Oğlan fikr eyledi, [1] aydur: Bir ṭama direk ururlar, ol ṭama ṭayaḳ olur, ben [2] bunuñ alnına niye tayaḳ olurın ṭururın didi. Oğlan [3] buğanuñ alnından yumruğın giderdi, yolından ṣavuldı. [4] Buğa ayağ üstine ṭuramadı, düşdi tepesinüñ üstine [5] yıḳıldı. Oğlan pıçağına el urdı, buğanuñ başını kesdi. [6] Oğuz bigleri gelüp oğlan üstine yığnaḳ oldılar, [7] ṭaḥsin didiler. Dedem Ḳorḳut gelsün bu oğlana ad ḳosun, [8] bilesinçe alup babasına varsun, babasından oğlana biglik [9] istesün, ṭaḫt alı virsün didiler.

Çağırdılar Dedem Ḳorḳut [10] gelür oldı. Oğlanı alup babasına vardı. Dede Ḳorḳut [11] oğlanuñ babasına ṣoylamış, görelüm ḫanum ne ṣoylamış :

V10 | [12] Aydur :

Hey Dirse Ḫan biglik virgil bu oğlana
Taḫt virgil [13] erdemlüdür

oğlana]V_3 *oğlanuñ üstine* || **7** *diledi ki*]V_4 *istedi-kim* | *ḳıla-y-idi*]V_4 *ide* || **8** *yumrugı-y-ile*]V_4 *yumruğıyla* | *ḳıya... çaldı*]V_{4-5} *eyle urdı-kim* | *götin götin*]V_5 *götünüñ üstüne* || **9** *gitdi*]V_5 *oturdı* | *buğa... geldi*]V_5 *girü ḳalḳup oğlana sürdi* || **9-10** *oğlan... urdı*] V'de yok || **11** *yumruğını ṭayadı*] V_6 *elin dayadı* | *sürdi... çıḳardı*] V'de yok || **12** *bir ḫamle*]V_6 *meydanda bir miḳdar* | *çekişdiler*]V_6 *ç. bayındırlar temaşaya baḳışdılar* || **12-13** *iki... buğanuñ*]V_7 *buğanuñ iki ṭalısı üstine* || **13** *köpük*] D'de yok | *yeñer*]D_{13} يكز V_7 *buğayı yiñdi* | *yeñer*]D_{13} يكز V_7 *oğlanı yiñdi* | *oğlan*]V_8 *aḫır o.*

D17 **1** *olur*]V_{8-9} *o. durur şöyle-ki ṭayağı giderseler ṭam yıḳılur* || **2** *niye*]V_9 *neye* | *ṭayaḳ*]D_2 طانق | *olurın... didi*]V_9 *olup dururın diyüp* || **3** *yumruğın*]V_{10} *elin* || **4** *ayağ... düşdi*] V'de yok | *tepesin'iñ*]V_{10} *depesinüñ* || **6** *bigleri* [D_6 V_{11}*begleri* | *oğlan...oldılar*]V_{11} *oğlanuñ üzerine yığıldılar* || **7** *taḥsin didiler*]V_{11} *ve taḥsinler itdiler* |*dedem*]V_{12-13} *çağıruñ d.* || **8-9** *bilesinçe... virsün*] V'de yok || **8** *biglik*] D_8 *beglik* || **9** *taḫt*] D_9 *taḫt* | *alı*]D_9 ال || **9-10** *çağırdılar... oldı*] V_{12-13} *ol zamanda bir oğlan baş kesüp ḳan dökmese ad ḳomazlardı eyle olsa dede ḳorḳut* || **11** *oğlanuñ... ne ṣoylamış*]V_{13} *ṣoylamış ne ṣoylamış* | *n. ṣoylamış*] D'de *ṣoylamış* kalın yazı ile || **12** *hey*] V'de yok | *biglik... t. virgil*]D_{12} *oğlana biglik virgil taḫt virgil* V 10_4'de 5. satırdan sonra geliyor bk. aş. || **13** *bu*

V10 *oğlana*] D'de yok | *biner*]V_1 *binid*

Boynı uzun bidevi at virgil *bu oğlana*
Biner olsun [1] hünerlüdür **D18**
Ağayıldan tümen ḳoyun virgil bu oğlana
Şişlik [2] olsun erdemlüdür
Ḳaytabandan ḳızıl deve virgil bu oğlana
[3] Yüklet olsun hünerlüdür
Altun başlu ban iv virgil [4] bu oğlana
Kölge olsun erdemlüdür
Çigni ḳuşlu cübbe [5] ṭon virgil bu oğlana
Geyer olsun hünerlüdür

Bayındır Ḫanuñ [6]aġ meydanında bu oğlan cenk itmişdür, bir buğa öldürmiş [7] senüñ oğluñ, adı Buğaç olsun, adını ben virdüm [8] yaşını Allah virsün didi. Dirse Ḫan oğlana biglik [9] virdi, taḫt virdi.

Oğlan taḫta çıḳdı, babasınuñ [10] ḳırk yigidin añmaz oldı. Ol ḳırḳ yigit ḥased eylediler, birbirine [11] söylediler: Gelüñ oğlanı babasına ḳovlayalum, ola kim öldüre, [12] gine bizüm ʿizzeṭümüz ḥörmetümüz anuñ babası yanında ḫoş ola artuḳ [13] ola didiler.

Vardı bu ḳırḳ yigidüñ yigirmisi bir yaña [1] yigirmisi daḫı **D19**
bir yaña oldı. Evvel yigirmisi vardı, Dirse Ḫana [2] bu ḫaberi getürdi, aydur: Görür-misin Dirse Ḫan neler oldı, [3] yarımasun yarçımasun, senüñ oğluñ kür ḳopdı erçel ḳopdı, [4] ḳırḳ yigidin boyına aldı, ḳalın Oğuzuñ üstine yorıyış [5] itdi, ne yirde gözel ḳopdı-y-ise çeküp aldı, aġ ṣaḳallu [6] ḳocanuñ aġzın sögdi, aġ

1 *aġayıldan*] V_1 *oġayılda* || **2** *ḳaytabandan*] V_2 *ḳaytabanda* || **3** *iv*]V_3 *ev* || **4** *çigni*] D_4 چكن || **5** *virgil*] V_4 *vir* | *hünerlüdür*] V_4 *h. beglik virgil bu oğlana taḫt virgil* (bk. D17 $_5$) | *bayındır*]D_5 *bayandar* || **6** *cenk... öldürmiş*]V_5 *buğayla cenk idüp öldürüpdür* | *buğaç*] V_6 *b. ḫan* || **8** *oğlana*] V_6 *oğluna* | *biglik*] D_8 V_7 *beglik* || **9** *taḫt*]D_9 *taḫt* | *çıḳdı*]V_7 *çıḳıcaḳ* || **10** *yigidin añmaz*]V_7 *yigidi añılmaz* || **10-11** *eylediler... söylediler*]V_8 *idüp ayıtdılar* || **11** *gelüñ*]V_8 *bu oğlan ẓuhūr ideli dirse ḫanuñ naẓarı bize eksük oldı gelüñ bu* | *ḳovlayalum*]V_9 *yavuzlayalum* | *öldüre*]V_9 *babası bu oğlanı ö.* || **12** *ʿizzetümüz ḥörmetümüz*]V_9 *ḥörmetimüz ʿizzetimüz* | *anuñ* (D_{12} انك) *... ḫ. ola*] V'de yok || **13** *yigidüñ... yana*]V_{10} *yigit iki bölük*

1 *yigirmisi... oldı*] V_{10} *oldılar* || **1-2** *vardı... ḫaberi*]V_{10} *bir ḳov* || **2** *aydur*] V_{10} *ayıtdılar* | *görür-misin... ḫan*]V_{10-11} *dirse ḫanum görür-misin* | *neler oldı*] V_{11} *neler oldı neler oldı* || **4** *yorıyış*] V_{12} *yoruyış* || **5** *gözel*] V_{12} *bir gözel* | *ḳopdı-y-ise*]V_{12} *gördi ise* || **6** *aġzın*]$_{13}$ *aġzına* | *südin ṭartdı*]V_{13}

V11 pürçeklü ḳarınuñ südin ṭartdı, [7] aḳan ṭurı|şulardan ḫaber kiçe, arḳurı yatan Ala Tağdan [8] teber aşa, ḫanlar ḫanı Bayındıra ḫaber vara, Dirse Ḫanuñ oğlı [9] böyle bid'at işlemiş diyeler, gezdügüñden öldügüñ yig ola, [10] Bayındır Ḫan seni çağıra, saña ḳatı ḳazab eyleye, böyle oğul [11] senüñ neñe gerek, böyle oğul olmaḳdan olmamaḳ yigdür, öldürseñe [12] didiler. Dirse Ḫan varuñ getürüñ öldüreyim didi. [13] Böyle digeç ḫanum ol nāmerdlerüñ yigirmisi
D20 daḫı çıḳa geldi [1] ve bir ḳov anlar daḫı getürdiler. Aydur: Ḳalḳubanı Dirse Ḫan senüñ [2] oğluñ yirinden örü ṭurdı, göksi gözel ḳaba ṭağa ava [3] çıḳdı, sen var iken av avladı ḳuş ḳuşladı anasınuñ [4] yanına alup geldi, al şarabuñ itisinden aldı içdi, [5] anası-yile ṣoḥbet eyledi, atasına ḳaṣd eyledi, senüñ [6] oğluñ kür ḳopdı erçel ḳopdı, arḳurı yatan ala [7] ṭağdan ḫaber kiçe, ḫanlar ḫanı Bayındıra ḫaber vara, Dirse [8] Ḫanuñ oğlı böyle bid'at eylemiş diyeler, seni çağırdalar, [9] Bayındır Ḫanuñ ḳatında saña ḳazab ola, böyle oğul neñe [10] gerek, öldürseñe didiler. Dirse Ḫan aydur: Varuñ getürüñ [11] öldüreyim, böyle oğul maña gerekmez didi. Dirse Ḫanuñ [12] nökerleri aydur: Biz senüñ oğluñı niçe getürelüm, senüñ [13] oğluñ bizüm sözümüz almaz, bizüm sözümüz-ile
D21V12 gelmez, ḳalḳubanı yirüñden [1] örü ṭurġıl, yigitlerüñ oḫşaġıl|boyuña alġıl, oğluña uğraġıl, [2] yanuña alup ava çıḳġıl, ḳuş uçurup av avlayup oğluñı [3] oḫlayup öldüre görgil, eger böyle öldürmeziseñ bir dürlü [4] daḫı öldürimezsin bellü bilgil didiler.

V11 *şaçın yoldı* || **7** *ṭurı*]V_{13} *durı* || **8** *teber*]V_1 *ḫaber* | *bayındıra*]D_8 *bayındır*V_1 *bayındır ḫana* || **9** *böyle*]V_2 *şu aşıl yaramaz* | *işlemiş*]V_2 *işler işlermiş* | *gezdüğüñden*] V_2 *diri gezdüğüñden senüñ begler içinde* || **10-11** *bayındır... öldürseñe*] V'de yok || **12** *dirse*]V_3 *böyle diyicek d.*| *ḫan*]V_3 *ḫ. aydur* |*getürüñ*] V_3 *g. ol oğlanı*|*didi*] V_{4-6} *böyle oğulı* (*oğul* olacak) *baña gerekmez didi ol nāmerdler aydur biz senüñ oğluñı nice getürelüm senüñ oğluñ bizüm sözümüz almaz bizüm sözümüzle bunda gelmez didiler* || **13** *digeç... nāmerdlerüñ*]V_5 *diyiçek ḫanum ol ḳırk nāmerdüñ*

D20 **1** *ve*] V'de yok | *getürdiler*]V_6 *getürdi* | *aydur*]V_6 *ayıtdılar* | *ḫan*]V_6 *ḫanum* || **4** *geldi*]V_8 *vardı* | *aldı*]V_8 *alup* || **5** *anası-y-ile*] V_8 *anasıyla* | *eyledi*]V_8 *itdi* | *atasına*]V_8 *anasına* | *eyledi*]V_9 *eyledi el uzatdı* || **7** *bayındıra*] D_7 *bayındır* V_{10} *bayındır ḫana* || **8** *bid'at eylemiş*] V_{10} *bed'at yaramazlıḳ itmiş* || **9** *ḳatında*]V_{11} *yanında* | *ḳazab*]V_{11} *ḳatı 'aẕab* | *neñe*]V_{11} *senüñ n.* || **10** *varuñ*] V'de yok || **11** *böyle... gerekmez*] V'de yok | *dirse ḫanuñ*] V'de yok || **12** *nökerleri*] V_{12} *nökerler* || **13** *sözümüz almaz*] V'de yok | *sözümüz-ile*]V_{13} *sözümüz ile* | *yirüñden*]V_{13} *sen y.*

D21V12 **2** *alup*]V_1 *alġıl* | *uçurup*]V_1 *uçup* | *avlayup*]V_1 *avlaġıl* || **3** *oḫlayup*]V_{1-2} *ġafille oḳlayup* | *eger*] V'de yok | *öldürmez-iseñ*]V_2 *öldürmez-señ* || **4** *öldürimez-*

Şoylama

Şalḳum şalkum [5] ṭañ yilleri esdüginde
Şaḳallu bozaç turġay sayraduḳda
[6] Bidevi atlar issin görüp ʿoḳraduḳda
Şaḳalı uzun [7] tat eri bañladuḳda
Aḳlu ḳaralu seçilen çağda
Ḳalın [8] Oğuzuñ gelini ḳızı bezenen çağda
Göksi gözel ḳaba ṭağlara [9] gün degende
Big yigitler cılasunlar bir birine ḳoyulan çağda
[10] alar ṣabaḥ Dirse Ḫan yirinden örü ṭurdı. Oğlançuğın [11] yanına alup ḳırḳ yigidin boyına ṣaldı, ava çıḳdı.

Av [12] avladılar, ḳuş ḳuşladılar. Ol ḳırḳ nāmerdüñ bir ḳaçı oğlanuñ [13] yanına geldi, aydur: Babañ didi geyikleri ḳovsun getürsün [1] benüm öñümde depelesün, oğlumuñ at segirdişin ḳılıç [2] çalışın oḳ atışın göreyim, sevineyim ḳıvanayım [3] güveneyim didi didiler. Oğlandur ne bilsün, geyigi [4] ḳovar-idi getürür-idi babasınuñ öñinde siñirler-idi. [5] Babam at segirdişüme baḳsun ḳıvansun, oḫ atışuma baḳsun [6] güvensün, ḳılıç çalışuma baḳsun sevinsün *dir-idi*. Ol ḳırḳ [7] nāmerdler aydurlar: Dirse Ḫan görürmisin oğlanı, yazıda [8] yabanda geyigi ḳovar senüñ öñüñe getürür, geyige atar-iken [9] oḳ-ile seni urur öldürür, oğluñ seni öldürmedin sen [10] oğluñı öldüri görgil didiler.

Oğlan geyigi ḳovar-iken [11] babasınuñ öñinden gelüp gideridi. Dirse Ḫan [12] Ḳorḳut siñirli ḳatı yayın eline aldı. Üzengüye

sin]V_2 *öldürümezsin* | *şoylama*] D'de kalın yazı ile | *şalḳum şalḳum*]V_3 *şalḳum* || **5-6** *şaḳallu... ʿoḳraduḳda*] V'de yok || **7** *eri*]V_3 *ḳocası* | *aḳlu ḳaralu*]V_3 *aḳ-ile ḳara* || **8** *gelini ḳızı*]D_8 تكاني ḳ.V_4 *ḳızı gelini* | *ṭağlara*]D_8 *ṭağlarda* || **8-9** *göksi... ḳoyulan çağda*] V'de yok || **10** *ṭurdı*]V_4 *durdı* | *oğlançuğın*]V_4 *oğlancuğını* || **11** *alup*]V_5 *aldı* | *ṣaldı*]V_5 *aldı* || **11-12** *av... ḳuşladılar*] V'de yok || **12** *avladılar*]D_{12} *aldılar* (الديلر) || **12-13** *oğlanuñ... aydur*]V_5 *oğlana gelüp ayıtdılar* | **13** *didi geyikleri*]V_6 *didi-ki* (ديديكي) *geyigi*

1 *depelesün*]V_6 *öldürsün* || **2** *çalışın*]D_2 *şalışın* || **2-3** *ḳıvanayım güveneyim*] V_7 *güveneyim ḳ.* || **3** *ne bilsün*]V_{7-8} *bunlaruñ sözüni girçek şandı* || **4** *ḳovar-idi*] V_8 *ḳovarak babası öñine* | *getürür-idi*]D_4 *getürdi*V_8 *getürürdi* | *babasınuñ*] V'de yok | *öñinde siñirler-idi*]V_8 *öñünde siñirlerdi* || **5-6** *at... baḳsun*]V_8 *görsün* || **6** *dir-idi*] D'de yok V_9 *dirdi* | *ḳırḳ*] V'de yok || **7** *nāmerdler aydurlar*]V_9 *nāmerdüñ bir ḳaçı dirse ḫana aydur* | *dirse ḫan*]D_7 *se ḫ.* V'de yok | *oğlanı*]V_9 *oğlan* || **8-9** *geyige... urur*]V_{10} *ġafil olma geyigi atar gibi olur daḫı seni urur* || **10** *oğluñı*] V_{11} *anı* | *görgil*]D_{10} كوزكله | *ḳovar-iken*]V_{11} *ḳovup* || **11** *gider-idi*]V_{12} *geçerdi* || **12** *yayın*]V_{12} *yayı* || **13** *oğlanı*]V_{12} *oğlınuñ* | *ṭalusınuñ arasında*]V_{13} *ṭalısınuñ ortasında*

D22

D22

D23 ḳalkup [13] ḳatı çekdi, uz atdı, oğlanı iki ṭalusınuñ arasında [1] urup çaḳdı, yıḳdı. Oḫ ṭoḳındı, alça ḳanı şorladı [2] ḳoynı ṭoldı, bidevi atınuñ boynın ḳuçaḳladı yire düşdi. [3] Dirse Ḫan istedi kim
V13 oğlançuğınuñ üstine gürleyüp| [4] düşe-y-idi. Ol ḳırḳ nāmerd ḳomadı. Atınuñ cılavısın [5] döndürdi, ordusına gelür oldı.

Dirse Ḫanuñ [6] ḫatunı oğlançuğumuñ ilk avıdur diyü atdan ayġır [7] deveden buğra ḳoyundan ḳoç ḳırdurdı, ḳanlu Oğuz biglerin [8] toylayayım didi. Yumurlanup yirinden örü ṭurdı, ḳırḳ ince [9] ḳızı boyına aldı, Dirse Ḫana ḳarşu vardı. Ḳapaḳ [10] ḳaldurdı Dirse Ḫanuñ yüzine baḳdı. Ṣağ-ilen ṣolına göz [11] gezdürdi, oğlançuğını görmedi. Ḳara bağrı ṣarṣıldı, [12] düm yüregi oynadı, ḳara ḳıyma gözleri ḳan yaş ṭoldı. [13] Çağırup Dirse Ḫana ṣoylar, görelüm ḫanum ne ṣoylar :

D24 [1] Berü gelgil başum baḫtı ivüm taḫtı
Ḫan babamuñ güyegüsi
[2] Ḳadın anamuñ sevgüsi
Atam anam virdügi
Göz açuban [3] gördügüm
Köñül virüp sevdügüm
A Dirse Ḫan
Ḳalḳubanı [4] yirüñden örü ṭurduñ
Yilisi ḳara ḳażılıḳ atuñ buṭun [5] bindüñ
Göksi gözel ḳaba ṭağa ava çıḳduñ
İki varduñ [6] bir gelürsin yavrım ḳanı
Ḳarañu dünde bulduğum oğul [7] ḳanı
Çıḳsun benüm görür gözüm a Dirse Ḫan yaman segrir
[8] Kesilsün oğlan emen süd ṭamarum yaman ṣızlar

D23 V13 **1** *çaḳdı*] V'de yok || **1-2** *oḫ... düşdi*] V'de yok || **3** *istedi kim*]V_{13} *diledi-kim* | *gürleyüp*]V_{13} *küvleyüp* || **4** *düşe-y-idi*]V_1 *düşeydi* | *ḳomadı*]V_1 *ḳ. atını cılavulayup varma didiler* | *atınuñ cılavısın*]V_1 *dirse ḫan atınuñ başını* || **5** *döndürdi*]V_1 *dönderüp* || **6** *ayġır*]D_6 *ayġırdan* || **7** *deveden buğra*] V'de yok | *ḳanlu*] V'de yok | *biglerin*]V_3 *beglerin* || **8** *toylayayım*]V_3 *ḳonuḳlayayım* | *ṭurdı*]V_3 *durdı* || **9** *boyına*]V_4 *yanına* || **12** *ḳıyma*]V_6 *ḳuyma* | *ṭoldı*]V_6 *doldı* || **13** *ṣoylar*]V_6 *ṣoylamış*| *n. ṣoylar*] V_6 *n. ṣoylamış*

D24 **1** *ivüm*]V_7 *evüm* || **2** *ḳadın*]V_7 *ḳatın* || **3** *ḫan*]V_8 *ḫanum* || **4** *yirüñden*]D *yirindenV*$_8$ *oğul-ile y.* | *ṭurduñ*]V_9 *durduñ* | *yilisi*]| V'de yok | *ḳażılıḳ atuñ*] V_9 *ḳazılıḳ ata* || **5** *ṭağa*]V_9 *dağlar üstine* || **6** *gelürsin yavrım*]V_{10} *geldüñ yavrum* | *oğul*]V_{10} *oğlum* || **7** *görür gözüm*]D_7 گوزگوزم V_{10} *gözlerüm* || **9** *ṣoḳmadın*]V_{11} *ṣoḳ-*

[9] Ṣaru yılan ṣoḳmadın ağça tenüm ḳalḳup şişer
Yaluñuzça [10] oğul görinmez bağrum yanar
Ḳuru ḳuru çaylara ṣu ṣaldum
[11] Ḳara ṭonlu dervişlere neẕirler virdüm
Aç görsem ṭoyurdum, [12] yalınçaḳ görsem ṭonatdum
Depe gibi|et yığdum, göl gibi [13] ḳımız sağurdum V14
Dilek ile bir oğul güç-ile buldum
Yaluñuz [1] oğul ḫaberin a Dirse Ḫan digil maña D25
Ḳarşu yatan Ala Ṭağdan [2] bir oğul uçurduñ-ise digil maña
Ḳamın aḳan yügrük [3] ṣudan bir oğul aḳıtduñ-ise digil maña
Aṣlan-ile ḳaplana [4] bir oğul yidürdüñ-ise digil maña
Ḳara ṭonlu azġun dinlü [5] käfirlere bir oğul aldurduñ-ise digil maña
Ḫan babamuñ [6] ḳatına ben varayım
Ağır ḫazine bol leşker alayın
Azġun [7] dinlü käfire ben varayım
Paralanup ḳażılıḳ atumdan inmeyinçe
[8] Yiñüm-ile alça ḳanum silmeyinçe
Ḳol bud olup yir üstine [9] düşmeyinçe
Yaluñuz oğul yollarından dönmeyeyim
Yaluñuz oğul [10] ḫaberin a Dirse Ḫan digil maña
Ḳara başum ḳurban olsun [11] bu gün saña

didi, zārılıḳ eyledi ağladı. Böyle digeç [12] Dirse Ḫan ḫatunına cavab virmedi, ol ḳırḳ nāmerd [13] ḳarşu geldi, aydur: Oğluñ

maduḳ | yaluñuzça]V_{11} *yaluñuz* || **10** *oğul*]V_{12} *oğlancuğum | ḳuru ḳuru*]D_{10} قورقورو | *ṣu*]D_{10} *ṣucu*]V_{12} *ṣucı* || **11** *neẕirler*]V_{13} *neẕir* || **12** *ṭonatdum*]V_{13} *donatdum* || **13** *ṣağurdum*]V_1 *ṣağdum | dilek ile*]V_1 *ḫācet-ile tañrıdan | güç-ile*]V_1 *gücün* V14

1 *maña*]V_2 *baña | ala*]V_2 *ḳara* || **2** *uçurduñ-ise*]V_2 *uçurduñsa | maña*]V_2 *baña* || **3** *aḳıtduñ-ise*]V_3 *aḳıtduñsa | maña*]V_3 *baña | aslan-ile*]V_3 *arslan-ile* || **4** *yidürdüñ-ise*]V_3 *yidürdüñse | maña*]V_3 *baña | ḳara... dinlü*]V_3 *ḳara dinlü* || **5** *käfirlere*]V_{3-4} *käfir eline | bir... ise*]V_4 *girdi ise | maña*]V_4 *baña* || **6** *ḳatına*]V_4 *yanına | varayım*]V_4 *varayın | ağır*]D_6 اغر | *bol*]V_4 *büyük | alayın*]V_4 *ben a.* || **7** *varayım*]D_5 *varayın | ḳażılıḳ atumdan*]D *ḳ. atımdan* V *ḳazılıḳ a.* || **8** *alça*]V_5 *alaca* || **9** *yollarından dönmeyeyim*]V_6 *yolından dönmeyem* || **10** *maña*]V_6 *baña | ḳurban*]V_7 *ḳurban* || **11** *bu gün*]V_7 *begüm | zārılık... ağladı*] V'de yok | *digeç*]V_7 *diyicek* || **12** *ol... nāmerd*]V_{7-9} *dirse ḫanuñ ol nāmerd ḳırḳ yigidi ḫatuna* || **13** *geldi aydur*]V_8 *geldiler ayıtdılar* D25

D26 ṣağdur esendür, avdadur, [1] bugün yarın ḳanda ise gelür, ḳorḳma ḳayurma, big serḫoşdur [2] cavab viremez didiler.

Dirse Ḫanuñ ḫatunı ḳayıtdı girü [3] döndi. Ḳatlanımadı, ḳırḳ ince ḳızı boyına aldı, bidevi ata binüp [4] oğlançuğın isteyü gitdi. Ḳışda yazda ḳarı buzı [5] erinmeyen Ḳażılıḳ Ṭağına geldi çıḳdı. Alçaḳdan yüce yirlere [6] çapup çıḳdı. Baksa görse bir derenin içine ḳarġa ḳuzġun [7] iner çıkar, ḳonar ḳalḳar. Bidevi atın ökçeledi, ol ṭarafa [8] yorıdı.

Meger sulṭanum, oğlan ol arada yıḳılmış-idi. [9] Ḳarġa ḳuzġun ḳan görüp oğlanuñ üstine ḳonmak ister-idi. [10] Oğlanuñ iki ḳelb-
V15 çügezi|var-idi, ḳarġayı ḳuzġunı ḳovar-idi [11] ḳondurmaz-idi. Oğlan anda yıḳılduḳda boz atlu Ḫıżır oğlana [12] ḥażır oldı, üç ḳatla yarasın eli-y-ile ṣığadı, saña bu yaradan [13] ḳorḫma oğlan ölüm
D27 yoḳdur ṭağ çiçegi anañ südi-y-ile senüñ [1] yaraña melhemdür didi, ġayıb oldı. Oğlanuñ anası [2] oğlanuñ üstine çapup çıḳa geldi. Baḳsa görse oğlançuğı [3] alça ḳana bulaşmış yatur. Çağıruban oğlançuğına ṣoylar, [4] görelüm ḫanum ne ṣoylar :

Aydur :

Ḳara ḳıyma gözlerüñ uyḫu almış açġıl aḫı
[5] On içiçe süñüçügüñ ören olmış yığşur aḫı
Tañrı viren [6] ṭatlu canuñ seyranda imiş anıt aḫı
Öz gevdeñde canuñ [7] var-ise oğul ḫaber maña

D26 **1** *ḳanda ise*] V'de yok | *gelür*]V_{8-9} *g. didiler* | *ḳorḳma ḳayurma*] V'de yok | *big*]V_9 *beg*||**2** *cavab viremez*]V_9 *anuñ-içün c. virmez* | *ḫatunı*]D_2 *ḫatunuñ*|| **2-3** *ḳayıtdı... döndi*] V_9 *döndi eve geldi* || **3-4** *ḳatlanımadı... gitdi*]V_{19} *girü ḳatlanımayup ḳalḳup oğlancuğın isteyü ḳırḳ ince ḳız-ile* || **5** *erinmeyen*]V_{10} *erimeyen* | *geldi çıḳdı*] V_{11} *geldiler* || **6** *çıḳdı*]V_{11} *çıḳdılar* || **7** *ḳonar ḳalḳar*] V'de yok | *ökçeledi*]V_{12} *mahmuzladı* || **8** *yorıdı*] V_{12} *yorudı* | *sulṭanum*]V_{12} *benüm ḫanum* | *oğlan... arada*] V_{12} *ol arada oğlan* | *yıḳılmış-idi*]V_{12-13} *atdan yıḳılmışdı* || **9** *ister-idi*]V_{13} *is-*
V15 *terdi* || **10** *kelbçügezi*]D_{10} كلنجوكزى V_{13} *köpecügi* | *ḳovar-idi*]V_1 *kovardı* || **11** *ḳondurmaz-idi*]V_1 *ḳondurmazlardı* | *ḫıżır*]V_{1-2} *yeşil ṭonlu ḫıżır ilyas* || **12** *ḥażır oldı*] V_2 *b'izni'llah yetişdiler* | *yarasın*]V_2 *yarasını* | *eli-y-ile*] V'de yok || **12-13** *saña... oğlan*]V_2 *ḳorkma bu yaradan oğlan saña* || **13** *yoḳdur*]V_{2-3} *y. didi* | *südi-y-ile*] V_3 *südi*

D27 **1** *oğlanuñ*]V_3 *ittifaḳ o.* || **2** *oğlanuñ... çıḳa*]V_{3-4} *çapup oraya* || **3** *alça*]V_4 *alaca* | *bulaşmış*]V_4 *ġarḳ olmış* | *çağıruban... ṣoylar*] *ṣoylar* D'de kalın yazı ileV_{4-5} *çağırup oğluna ḫatun ṣ.* || **4** *ḫanum*] V'de yok | *ṣoylar*]V_5 *söyler* | *aydur*] V'de yok | *ḳıyma*]V_5 *ḳuyma* | *uyḫu*]V_5 *uyḳu* || **5** *igiçe*]D_5 اكنجه | *süñüçügüñ*]V_5 *süñücegüñ* | *ören olmış*]D_5 اوزون المش || **6** *ṭatlu*]V_5 *öz* | *anıt aḫı*]D_6 اندى دخى V_6

Ḳara başum ḳurban olsun oğul saña
[8] Aḳar senüñ şularuñ Ḳażılıḳ Ṭağı
Aḳar iken aḳmaz olsun
Biter [9] senüñ otlaruñ Ḳażılıḳ Ṭağı
Biter iken bitmez olsun
Ḳaçar senüñ [10] geyiklerüñ Ḳażılıḳ Ṭağı
Ḳaçar-iken ḳaçmaz olsun ṭaşa dönsün
[11] Ne bileyin oğul arslandan-mı oldı
Yoḫsa ḳaplandan-mı oldı [12] ne bileyin oğul
Bu ḳażalar saña nireden geldi
Ol gevdeñde canuñ [13] var-ise oğul ḫaber maña
Ḳara başum ḳurban olsun oğul saña
Ağız [1] dilden bir kaç kelime ḫaber maña D28

didi. Böyle digeç oğlanuñ ḳulağına [2] ses ṭoḳındı. Baş ḳaldurdı, yalabıdaḳ gözin açdı [3] anasınuñ yüzine baḳdı. Şoylamış, görelüm ḫanum ne şoylamış :

[4] Aydur :
Berü gelgil aḳ südin emdügüm ḳadunum ana
Aġ pürçeklü ʿizzetlü [5] canum ana
Aḳarlıda şularına ḳarġamaġıl
Ḳażılıḳ Ṭağınuñ günahı [6] yoḳdur
Biterlide|otlarına ḳarġamaġıl V16
Ḳażılıḳ Ṭağınuñ şuçı [7] yoḳdur
Ḳaçar geyiklerine ḳarġamaġıl
Ḳażılıḳ Ṭağınuñ günahı yoḳdur

اندخی | gevdeñde]D_6 *gözüñde* || **7** *oğul*]D_7 *اوغل در | maña*]V_{6-7} *vir baña | saña*]V_7 *s. didi ḫatun gine şoylamış burada* || **8** *aḳar... ṭağı*]D_8 *ḳażılıḳ* (تقاضلق yazılmış) *ṭ. aḳar s. şularuñ | iken*]D_8 *kibi* || **9** *ṭağı*]V_8 *dağı* || **10** *geyiklerüñ... ṭağı*]V_9 *ḳażılıḳ ṭağ g. | ṭaşa dönsün*] V'de yok || **11** *oğul*]V_9 *o. saña* || **12** *ne... oğul*] V'de yok | *bu ḳ. saña*]V_{10} *saña bu ḳ. | ol*]V_{10} *öz* || **13** *ḫaber maña*] V_{10} *digil baña | ağız*] V'de yok

1 *dilden... maña*] V'de yok | *digeç*]V_{11} *diyicek* || **2** *ṭoḳındı baş*]V_{11} *ṭoḳundı başın | yalabıdaḳ... açdı*] V'de yok || **3** *şoylamış... şoylamış*] **1.** *şoylamış* D'de kalın yazı ile V_{12} *daḫı şoyladı* || **4** *aḳ*]V_{12} *ağ | ḳadunum ana*]V_{12} *ḫatun anam* || **5** *ana*]V_{13} *anam | aḳarlıda*]D_5 اقارلده || **5-6** *şularına... yoḳdur*]D_{5-6} *ḳarġamaġıl ḳażılıḳ ṭ. şuyınuñ g. y.*V_{13} *ḳażılıḳ ṭ. günahı y. aña ḳarmaġıl* || **6-7** *otlarına... yoḳdur*]V_1 *otlarınuñ günahı y. ḳażılık ṭ. otlarına ḳarmaġıl* || **7** *ḳaçar...* V16
yoḳdur]V_{1-2} *ḳażılıḳ ṭ. geyiklerinüñ günahı y. geyiklerine ḳarmaġıl* || **8** *arslan...*

[8] Arslan-ile ḳaplanına ḳarġamaġıl
Ḳażılıḳ Ṭağınuñ ṣuçı yoḳdur
[9] Ḳarġar-iseñ babama ḳarġa
Bu suç bu günah babamdandur

didi. [10] Oğlan yine aydur: Ana ağlamaġıl, maña bu yaradan ölüm yoḳdur ḳorḫmaġıl, [11] boz atlu Ḫıżır maña geldi, üç kerre yaramı ṣığadı, bu yaradan [12] saña ölüm yoḳdur ṭağ çiçegi anañ südi saña merhemdür [13] didi. Böyle digeç ḳırḳ ince ḳız yayıldılar,
D29 ṭağ çicegi divşürdiler. [1] Oğlanuñ anası emçegin bir ṣıḳdı südi gelmedi, iki ṣıḳdı [2] südi gelmedi, üçincide kendüye żarb eyledi, ḳatı ṭoldı, [3] ṣıḳdı süd-ile ḳan ḳarışıḳ geldi. Ṭağ çiçegi-y-ile südi [4] oğlanuñ yarasına urdılar. Oğlanı ata bindürdiler, alubanı [5] ordusına gitdiler. Oğlanı ḥekimlere ışmarlayup Dirse Ḫandan [6] ṣaḳladılar.

At ayağı külüg ozan dili çevük olur. Ḫanum, [7] oğlanuñ ḳırḳ günde yarası oñaldı, sapa ṣağ oldı. [8] Oğlan ata biner ḳılıç ḳuşanur oldı, av avlar ḳuş ḳuşlar [9] oldı. Dirse Ḫanuñ ḫaberi yoḳ, oğlançuğın öldi [10] bilür.

Ol ḳırḳ nāmerdler bunı ṭuydılar, ne eyleyelüm diyü ṭanışdılar. [11] Dirse Ḫan eger oğlançuğın görür-ise arturmaz bizi hep ḳırar [12] didiler. Gelüñ Dirse Ḫanı ṭutalum, ağ ellerin ardına bağlayalum, [13] ḳıl sicim ağ boynına ṭaḳalum, alubanı kāfir

yoḳdur] V'de yok || **9** *ḳarġar-isen*]V_2 *ḳarar-iseñ* | *babamdandur*]V_2 *anuñdur* || **10** *yine*] V'de yok | *ana ağlamaġıl*]V_2 *ḳorḳma canum ana* | *maña... yaradan*] V_3 *bu y. baña* | *ḳorḫmaġıl*] V'de yok || **11** *ḫıżır maña*]V_3 *ḫ. ilyas baña* | *kerre*] V_3 *ḳatla* || **11-12** *bu yaradan saña*]V_3 *saña b. y.* || **12** *yoḳdur*]V_{3-4} *y. didi* | *saña merhemdür*]V_4 *senün yaraña melhemdür* || **13** *digeç*]V_4 *diyicek* | *yayıldılar*]V_4 *yayılup* | *divşürdiler*]V_5 *devşürdiler*

D29 **1** *emçegin*]V_5 *daḫı memesini* | *iki*]V_5 *bir daḫı* || **2** *südi*]V_5 *süd* | *üçincide*] V_6 *üçüncide* | *żarb eyledi*]V_6 *güç idip* | *ṭoldı*] V'de yok || **3** *geldi*]V_6 *çıḳdı* | *çiçegi-y-ile südi*]V_{6-7} *çiçegi ile südi* (سوردی yazılmış) *ḳarışdurup* || **4** *urdılar*]V_7 *u. bağladılar* | *oğlanı*] V'de yok || **5** *ordusına gitdiler*]V_7 *orduya getürdiler* | *ḥekimlere ışmarlayup*] V'de yok || **7** *oñaldı... sağ*]V_8 *tamam eyü* || **8** *oğlan*] V'de yok | *biner*]V_9 *binüp* | *av*] V'de yok | *ḳuş*] V'de yok || **10** *ne... ṭanışdılar*]V_{10} *bir araya gelüp ṭanışıḳ itdiler ayıtdılar* || **11** *eger... arturmaz*]V_{10-11} *oğlancuğını öldi bilürdi şimdi-ki ḳażiyye böyle oldı* || **12** *ṭutalum*]V_{11} *dutalum* || **13** *ağ*] V'de yok | *ṭaḳalum*]V_{12} *daḳalum* | *illerine... diyü*]V_{12} *ellerine gidelüm diyüp*

illerine yönelelüm diyü [1] Dirse Ḫanı ṭutdılar. Ağ ellerin ardına bağladılar, ḳıl sicim boynına [2] ṭaḳdılar, ağ etinden ḳan çıḳınça dögdiler. Dirse Ḫan yayan [3] bunlar atlu yorıdılar, alubanı ḳanlu kāfir illerine|yöneldiler. Dirse [4] Ḫan ṭutsaḳ oldı gider. Dirse Ḫanuñ ṭutsaḳ olduğından [5] Oğuz biglerinüñ ḫaberi yoḳ. D30 V17

Meğer sulṭanum, Dirse Ḫanuñ ḫatunı [6] bunı ṭuymış. Oğlançuğına ḳarşu varup ṣoylamış, görelüm [7] ḫanum ne ṣoylamış, aydur: Görür-misin ay oğul neler oldı, [8] ṣarp ḳayalar oynanmadı yir obrıldı, ilde yağı yoğ-iken senüñ [9] babañuñ üstine yağı geldi, ol ḳırḳ nāmerd babañuñ yoldaşları [10] babañı ṭutdılar, ağ ellerin ardına bağladılar, ḳıl sicim ağ boynına [11] ṭaḳdılar, kendüler atlu babañı yayaḳ yorıtdılar, alubanı ḳanlu kāfir [12] illerine yöneldiler, ḫanum oğul ḳalḳubanı yirüñden örü ṭurġıl, [13] ḳırḳ yigidüñ boyuña alġıl, babañı ol ḳırḳ nāmerdden ḳurtarġıl, [1] yorı oğul, babañ saña ḳıydı-y-ise sen babaña ḳıymaġıl didi. D31

[2] Oğlan anasınuñ sözin ṣımadı. Buğaç Big yirinden örü [3] ṭurdı, ḳara polat öz ḳılıcın biline ḳuşandı, ağ tozluça [4] ḳatı yayını eline aldı, altun cıdasın *ḳolına* aldı, bidevi [5] atını ṭutdurdı buṭun bindi, ḳırḳ yigidin boyına aldı, [6] babasınuñ ardınça yortup gitdi.

Ol nāmerdler daḫı bir yirde [7] ḳonmışlar-idi, al ṣarabuñ itisinden içerler-idi. Buğaç Ḫan [8] çapup yetdi. Ol ḳırḳ nāmerd

1 *ṭutdılar*]V_{12} *mest bulup dutup* | *ağ... ardına*] V'de yok | *sicim*]V_{13} *urġanı* || **2** *ṭaḳdılar*]V_{13} *daḳdılar* | *ağ... dögdiler*] V'de yok || **2-3** *dirse... yorıdılar*]V_{13} *bunlar at-ile dirse ḫ. yayaḳ öñlerine bıraḳdılar döge döge* || **3** *alubanı... yöneldiler*]V_{13-1} *kāfir illerine alup gitdiler* || **3-4** *dirse... gider*] V'de yok || **4** *ḫanuñ ṭutsaḳ*]V_1 *ḫana bu ḥal* || **5** *oğuz biglerinüñ*]V_1 *kimsenüñ* | *yoḳ*]V_1 *y. oğuz beglerinden birisi ṭuymadı* | *sulṭanum*]V_1 *hanum* || **6** *ṭuymış*]V_2 *duymış-idi* | *varup*]V_2 *gelüp* | *ṣoylamış*] D'de kalın yazı ile || **7** *ḫanum*] V'de yok | *ay*]V_3 *hay* | *neler oldı*]V_3 *neler oldı neler oldı* || **8** *oynanmadı*]V_3 *oynamadın* | *yir*]D_8 *yer* || **9** *yoldaşları*]V_4 *nökerleri* || **10** *ṭutdılar*]V_4 *dutdılar* | *sicim ağ*]V_5 *urġanı* || **11** *ṭaḳdılar*]V_5 *daḳdılar* | *kendüler*]V_5 *anlar* | *yayaḳ*]V_5 *yayan* | *ḳanlu*] D_{11} *ḳalın* V'de yok || **12** *illerine yöneldiler*]V_5 *iline gitdiler* | *ḫanum*] V'de yok | *oğul ḳalḳubanı*]V_6 *ḳalḳubanı o.* | *ṭurġıl*]V_6 *durġıl* || **13** *babañı... nāmerdden*] V_{6-7} *ol ḳırḳ nāmerdüñ elinden b.*

1 *ḳıydı-y-ise*]V_7 *ḳıydı ise* || **2** *sözin ṣımadı*]V_{7-8} *sözüni ḳabul idüp ḳalḳubanı* | *big*]V_8*beg* || **3** *ṭurdı*]V_8 *durdı* | *biline*]V_8 *beline* || **4** *yayını*]V_9 *yayın* | *cıdasın*] V_9 *cıdasını* | *ḳolına*]D_4 *eline* || **5** *ṭutdurdı... bindi*]V_9 *binüp* || **6** *gitdi*]V_{10-11} *g. ol nāmerdlerüñ ardından yitdi anlar görinür yire varıcaḳ ḳırḳ yigidin puşıya ḳodı* |*nāmerdler*]V_{11} *ḳırḳ nāmerd* | *yirde*]V_{11} *yire* || **7** *ḳonmışlar-idi*]V_{11} *ḳonmış-idi* || **8** *yet-*

dahı bunı gördiler. Ayıtdılar: [9] Gelüñ varalum şol yigidi ṭutup getürelüm, ikisini bir yirde [10] kāfire yetürelüm didiler. Dirse
V18 Ḫan|aydur: Ḳırḳ yoldaşum[11] aman, Tañrınuñ birligine yoḳdur güman, menüm elümi şişüñ, ḳolça [12] ḳopuzum elüme virüñ, ol yigidi döndüreyim, gerek beni [13] öldürüñ gerek dirgürüñ, ḳoyu
D32 virüñ didi. Elini şişdiler, [1] ḳolça ḳopuzın eline virdiler. Dirse Ḫan oğlançuġı idügin [2] bilmedi, ḳarşu geldi. Ṣoylar, görelüm ḫanum ne ṣoylar:

Aydur:

[3] Boynı uzun bidevi atlar gider-ise menüm gider
Senüñ-de [4] içinde binidüñ var-ise yigit digil maña
Ṣavaşmadın ur[5]ışmadın alı vireyim döngil girü
Ağayıldan tümen ḳoyun gider-ise[6] menüm gider
Senüñ-de içinde şişligüñ var-ise digil maña
[7] Ṣavaşmadın urışmadın alı vireyim döngil girü
Ḳaytabandan [8] ḳızıl deve gider-ise menüm gider
Senüñ-de içinde yükletüñ [9] var-ise digil maña
Ṣavaşmadın urışmadın alı vireyim [10] döngil girü
Altun başlu ban ivler gider-ise benüm gider
[11] Senüñ-de içinde odañ var-ise yigit digil maña
Ṣavaşmadın [12] urışmadın alı vireyim döngil girü
Aġ yüzlü ala gözlü [13] gelinler gider-ise benüm gider

di]V_{12} *yitdi* | *dahı bunı*]V_{12} *buğaç ḫanı* | *ayıtdılar*]V_{12} *bilmediler* || **9** *ṭutup*]V_{13} *dahı dutalum* | *yirde*]V_{13} *yirden* || **10** *kāfire... didiler*]V_{13} *öldürelüm* | *ḫan*]V_{13}
V18 *ḫ. bunı işitdi* | *yoldaşum*]V_1 *yigidüm baña* || **11** *menüm*]V_1 *benüm* | *şişüñ*]V_1 *şeşüñ* || **12** *döndüreyim*]V_2 *ben d.* | *beni*]V_2 *b. soñra* || **13** *dirgürüñ*] V'de yok | *elini şişdiler*]V_2 *dirse ḫanuñ e. şeşdiler*

D32 **1** *idügin*]V_3 *idügini* || **2** *geldi*]V_3 *gelüp* | *ṣoylar*] D'de kalın yazı ileV_3 *ṣoylamış* | *ne ṣoylar*]V_3 *n. ṣoylamış* | *aydur*]V_4 *dirse ḫan a.* || **3** *gider- ise menüm*]V_4 *gider-se benüm* || **4** *yigit digil maña*]V_{4-5} *güzel yigit d. baña* D_4 *y.d.saña* || **5** *vireyim*]V_5 *vireyin* | *ağayıldan*]V_5 *ağayılda* | *gider-ise*]V_5 *giderse* || **6** *menüm*] V_6 *benüm* | *şişligüñ*] D_6 *şişlik* V_6 *şişlügüñ* | *maña*]V_6 *baña* || **7** *urışmadın*] V'de yok | *vireyim*] V_6 *vireyin* | *ḳaytabandan*]V_6 *ḳaytabanda* || **8** *gider-ise menüm*]V_7 *giderse benüm* | *yükletüñ*]V_7 *yükledüñ* || **9** *maña*]V_7 *baña* | *urışmadın*] V'de yok | *vireyim*]V_7 *vireyin* || **10** *ivler gider-ise*]V_8 *evler giderse* || **11** *yigit... ṣavaşmadın*] V'de yok || **12** *vireyim*]V_8 *vireyin* || **13** *gelinler gider-ise*]V_8 *gelin giderse*

Senüñ-de içinde nişanluñ var-ise [1] yigit digil maña D33
Şavaşmadın urışmadın alı vireyim döngil [2] girü
Ağ şaḳallu ḳocalar gider-ise menüm gider
Senüñ-de içinde [3] ağ şaḳallu babañ var-ise yigit digil maña
Şavaşmadın urışmadın [4] ḳurtarayım döngil girü
Menüm içün geldüñ-ise oğlançuğum öldürmişem
[5] Yigit saña yazuğı yoḳ döngil girü

didi. Oğlan burada [6] babasına şoylamış, görelüm ḫanum ne şoylamış :

Boynı uzun [7] bidevi atlar senüñ gider.
Menüm-de içinde binidüm var
[8] Ḳomağum|yoḳ ḳırḳ nāmerde V19
Ḳaytabanda ḳızıl deve senüñ gider
[9] Menüm de içinde yükletüm var
Ḳomağum yoḳ ḳırḳ nāmerde
Ağayılda [10] tümen ḳoyun senüñ gider
Menüm-de içinde şişligüm var
Ḳomağum yoḳ [11] ḳırḳ nāmerde
Ağ yüzlü ala gözlü gelin senüñ gider-ise
Menüm daḫı [12] içinde nişanlum var
Ḳomağum yoḳ ḳırḳ nāmerde
Altun başlu [13] ban ivler senüñ gider-ise
Menüm-de içinde odam var

1 *yigit... maña*]V'de yok | *urışmadın*] V'de yok | *vireyim*]V_{10} *vireyin* || D33
2 *gider-ise menüm*]V_{10} *giderse benüm* || **3** *babañ*]D_3 بالك | *yigit*] V'de yok | *maña*] V_{11} *baña* | *urışmadın*] V'de yok || **4** *ḳurtarayım*]V_{11} *alı vireyin* | *menüm içün*] V_{11} *benüm-içün* | *geldüñ-ise*]V_{11} g. *güzel yigit* || **5** *saña... yoḳ*]V_{12} *baña yazuḳ degil* | *oğlan*]V_{12} *oğlı buġaç ḫan daḫı* || **6** *babasına*] V'de yok | *şoylamış*] D'de kalın yazı ile | *görelüm... şoylamış*]V_{11-12} *ne ş. görelüm ḫanum* || **7** *senüñ*]D_7 *gider-ise s.* V_{13} *giderse s.* | *menüm-de*]V_{13} *benüm-de* || **8** *senüñ*]V_1 *giderse s.* || V19
9 *menüm-de*]V_1 *benüm-de* | *yükletüm*]V_1 *yükledüm* || **10** *senüñ*]V_2 *giderse s.* | *menüm-de*]V_2 *benüm-de* | *şişligüm*]V_2 *şişlügüm* | *ḳomağum*] D'de yok || **11** *ala*] V_3 *ḳara* | *gelin*]V_3 *ḳız* | *senüñ gider-ise*]V_3 *giderse senüñ gider* | *menüm daḫı*]V_3 *benüm-de* || **13** *ivler*]V_4 *evler* | *gider-ise*]V_4 *giderse* | *menüm-de*]V_4 *benüm-de* | *var*]V_4 *vardur*

D34

Ḳomağum yoḳ [1] ḳırḳ nāmerde
Ağ ṣaḳallu ḳocalar senüñ gider-ise
Menüm daḫı [2] içinde bir ʿaḳlı ṣaṣmış biligi yitmiş ḳoca babam var
[3] Ḳomağum yoḳ ḳırḳ nāmerde

didi, Ḳırḳ yigidine dülbend ṣaldı, [4] el eyledi. Ḳırḳ yigit bidevi atın oynatdı, oğlanuñ [5] üzerine yığnaḳ oldı. Oğlan ḳırḳ yigidin boyına aldı, [6] at depdi, cenk ve ṣavaṣ itdi. Kiminüñ boynın urdı, [7] kimini ṭutsaḳ eyledi. Babasını ḳurtardı, ḳayıtdı girü [8] döndi. Dirse Ḫan burada oğlançuğı ṣağ idügin [9] bildi. Ḫanlar ḫanı *Ḫan Bayındır* oğlana biglik virdi, taḫt virdi. [10] Dedem Ḳorḳut boy boyladı ṣoy ṣoyladı, bu [11] Oğuz-nāmeyi düzdi ḳoṣdı böyle didi.

Anlar daḫı bu dünyaya [12] geldi kiçdi
Karvan kibi ḳondı köçdi
Anları daḫı [13] ecel aldı yir gizledi
Fāni dünya yine ḳaldı
Gelimlü gidimlü dünya
Ṣon uçı ölümlü dünya

D35V20

Ḳara ölüm geldüginde | [1] kiçit virsün. Ṣağlığ-ile ṣağınçın devletüñ Ḫaḳ artursun. [2] Ol ögdügüm yüce Tañrı dost olubanı meded irsün. [3] Yöm vireyin ḫanum: Yirlü ḳara ṭağlaruñ yıḳılmasun. Kölgelüçe [4] ḳaba ağacuñ kesilmesüñ, ḳamın aḳan görklü ṣuyuñ ḳurımasun, [5] ḳanatlaruñ uçları ḳırılmasun, Çapar-iken ağ boz atuñ büdrimesün, [6] Çalışanda ḳara polat öz ḳılıcuñ gedilmesün,

D34 **1** *senüñ gider-ise*]V_5 *giderse s. gider* | *menüm daḫı*]V_5 *benüm-de* || **2** *bir ʿaḳlı*]V_5 *ʿaḳlı* | *ḳoca*]V_5 *bir ḳ.* | *var*]V_6 *vardur* || **3** *ḳırḳ*]V_6 *daḫı ḳ.* | *dülbend*]V_6 *ḳol* || **4** *el eyledi*] V'de yok | *atın*]V_7 *atların* | *oğlanuñ*]V_7 *bugaç ḫanuñ* || **5** *üzerine*] V_7 *üstine* | *oğlan*] V'de yok | *yigidin*]V_7 *yigid-ile* | *boyına aldı*] V'de yok || **6** *cenk ve*] V'de yok || **7** *eyledi*]V_8 *itdi* || **7-9** *ḳayıtdı... bildi*]V_{8-11} *baba-y-ile oğul biri-birin ḳucuşup ağlaşdılar aḥvalların birbiriyle söyleşdiler andan obalarına ḳayıtdılar ḫan ḳızı ḳarşu gelüp dirse ḫan ile oğlını bir arada gördi ḫaḳ taʿālaya şükür ḳıldı ḳurbanlar eyledi açlar ṭoyurdı ṣadaḳalar virdi oğlını bağrına başup gözlerin öpdi* || **9** *bildi*]D_9 *yine b.* | *ḫan bayındır*] D'de yok | *biglik virdi*]V_{11} *beglik* | *taḫt*] D_{10} *taḫt* || **11** *düzdi... didi*]V_{12} *söyledi* || **12** *kiçdi*]V_{12} *gitdi* | *karvan... daḫı*] V'de yok || **13** *yir*]D_{13} ⸢ | *yine*]D_{13} ⸣ V_{13} *kime* | *gelimlü... ö. dünya*] D'de yok

D35V20 **1** *kiçit virsün*]V_{13-1} *aḫ imandan ayırmasun* | *ṣağlığ-ile*]V_1 *ṣağlığın* || **2** *olubanı*]V_1 *olup* || **4** *ḳurımasun*]V_3 *ḳurumasun* || **5** *çapar-iken*] V_3 *çaparken* || **6** *dür-*

dürtişür-iken [7] ala gönderüñ ufanmasun, ağ pürçeklü anañ yiri behişt [8] olsun, ağ saḳallu babañ yiri uçmağ olsun, Ḫaḳ [9] yanduran çırağuñ yana ṭursun, ḳādir Tañrı seni nāmerde [10] muḥtac eylemesün ḫanum hey.

SALUR ḲAZANUÑ İVİ YAĞMALANDUĞI [11] BOYI BEYĀN İDER V53-5

Bir gün Ulaş oğlı, tülü ḳuşuñ [12] yavrısı, beze miskin umudı, Amıt ṣuyınuñ aṣlanı, [13] Ḳaraçuğuñ ḳaplanı, ḳoñur atuñ iyesi, Ḫan Uruzuñ [1] ağası, Bayındır Ḫanuñ güyegüsi, Ḳalın Oğuzuñ devleti, ḳalmış [2] yigit arḫası Salur Ḳazan yirinden ṭurmış-idi. Ṭoḳsan [3] başlu ban ivlerin ḳara yirüñ üzerine dikdürmiş-idi. Ṭoḳsan [4] yirde ala ḳalı ipek döşemiş-idi. Seksen yirde badyalar [5] ḳurılmış-idi. Altun ayaḳ ṣurāhiler düzilmiş-idi. Ṭoḳuz ḳara [6] gözlü, ḫub yüzlü, ṣaçı ardına örilü, göksi ḳızıl dügmelü, [7] elleri bileginden ḳınalu, parmaḳları nigarlu, maḥbub kāfir ḳızları [8] ḳalın Oğuz biglerine ṣağraḳ sürüp içerlerler-idi. İçüp içüp [9] Ulaş oğlı Salur Ḳazanuñ alnına şarabuñ itisi çıḳdı. [10] Ḳaba dizi üzerine çökdi ayıtdı: Ünüm añlañ bigler sözüm [11] diñleñ bigler, yata yata yanumuz ağrıdı, ṭura ṭura | bilümüz ḳurıdı, [12] yorıyalum a bigler, av avlayalum ḳuş ḳuşlayalum, ṣığın geyik yıḳalum, [13] ḳayıdalum otağumuza düşelüm, yiyelüm içelüm ḫoş kiçelüm. V54

tişür-iken]V_4 *dürtüşürken* || **8** *uçmağ*]V_5 *uçmak* || **9** *ṭursun*] V_{5-6} *dursun* | *tañrı*] V'de yok || **10** *eylemesün*]V_6 *itmesün* | *ḫanum hey*]V_{6-7} *ol ögdügüm yüce tañrı dost olup meded irsün ḫanum saña canum saña*

10-11 *salur... ider*] D'de büyük yazı ile V_5'de bu başlık büyük yazı ile ve şu şekildedir: *ḥikāyet salur ḳażanuñ evi yağmalanduğıdur | boyı*] D_{11} بوی. V53

11 *tülü*]V_6 *ol erenlerüñ arṣlanı t.* || **12** *yavrısı*]V_6 *yavrusı* | *umudı*]V_6 *umıdı* || **13** *iyesi*] V_7 *eyesi*

1 *ağası*] V_8 *babası* | *oğuzuñ*]V_8 *oğuz* || **2** *arḫası*]V_8 *arḳası* | *salur ḳazan*] V_8 *ḫan ḳażan* | *ṭurmış-idi*]V_9 *ṭurmışdı* || **3** *ivlerin*]V_9 *evlerin* | *ḳara... dikdürmiş-idi*] V'de yok || **4** *ḳalı*]V_9 *ḫalı* | *döşemiş-idi*]V_{10} *döşenmiş-idi* || **5** *ayaḳ... düzilmiş-idi*]V_{10} *ayağ sürāhiler dizilmiş-idi* || **6** *gözlü*]V_{10} *göz* | *yüzlü*]V_{11} *şüretlü* | *örilü*]D_6 اورلو | **7** *parmaḳları... maḥbub*] V'de yok || **8** *ḳalın*] V'de yok | *biglerine*] V_{12} *beglerine* | *sürüp*] V_{12} *ṣunup* | *içerler-idi*]V_{12} *içerlerdi* | *içüp içüp*]V_{12} *içerek* || **9** *salur*] V'de yok | *alnına... itisi*]V_{12} *şarab başına* || **10** *üzerine*]V_{13} *üstine* | *bigler*] V'de yok || **11** *bigler*] V_{13} *begler* | *yanumuz*]V_{13} *yanımuz* | *bilümüz*]V_1 *belümüz* || **12** *a*] V'de yok | *bigler*] V_1 *begler* | *av*] V'de yok | *ḳuş*] V'de yok || **13** *düşelüm*] V_2 *gelelüm* | *kiçelüm*]V_2 *g. didi* | *ḳıyan selçük*] V'de yok V54

D37 Ḳıyan Selçük [1] oġlı Delü Ṭundar aydur: Beli Ḫan Ḳazan maṣlaḥatdur. Ḳara Göne [2] oġlı Ḳara Budaġ aydur: Ağam Ḳazan maṣlaḥatdur. Anlar eyle digeç [3] at ağızlu Aruz Ḳoca iki dizinüñ üstine çökdi,[4] aydur: Ağam Ḳazan sası dinlü Gürcistan ağzında oturursın, [5] orduñ üstine kimi ḳorsın? Ḳazan aydur: Üç yüz yigid-ilen [6] oğlum Uruz menüm ivüm üstine ṭursun didi. Ḳoñur atın [7] çekdürdi, buṭun bindi. Tepel ḳaşġa ayġırına Ṭundar bindi. [8] Gök bidevisin ṭutdurdı, Ḳazan Bigüñ ḳarındaşı Ḳara Göne [9] bindi. Aġ bidevisin çekdürdi Bayındır Ḫanuñ yağısın [10] başan Şir Şemseddin bindi. Paraşaruñ Bayburd Ḥiṣarından [11] parlayup *uçan* Beyrek boz ayġırına bindi. Ḳoñur atlu Ḳazana keşiş diyen [12] Big Yigenek ṭorı ayġırına bindi. Ṣaya varsam dükense olmaz, [13] ḳalın

D38 Oğuz bigleri bindi, Ala Ṭağa ala leşker ava çıkdı. [1] Kāfirüñ cāsusı cāsusladı, vardı kāfirler azġunı [2] Şökli Melike ḫaber virdi. Yidi biñ ḳaftanınuñ ardı yırtuḫlu [3] yarımından ḳara saçlu sası dinlü din düşmeni alaca atlu [4] kāfir bindi, yılġadı, dün puçuğında Ḳazan Bigüñ ordusına [5] geldi. Altun ban ivlerin kāfirler çapdılar. Ḳaza beñzer ḳızı [6] gelini çığrışdurdılar. Tavla tavla şahbaz atlarını bindiler. Ḳaṭar [7] ḳaṭar ḳızıl develerini yetdiler. Aġır ḫazinesini bol akçasını [8] yağmaladılar. Ḳırḳ ince billü ḳız-ile boyı uzun Burla Ḫatun [9] yesir gitdi. Ḳazan Bigüñ ḳarıçuḳ olmış anası ḳara deve [10] boynında aşılu gitdi. Ḫan Ḳazanuñ oğlı Uruz Big [11] üç yüz yigid-ilen eli bağlu boynı bağlu gitdi. Eylik Ḳoca [12]

D37 **1-2** *oğlı... digeç*] V'de yok || **3** *aruz*] D_3 V_2 *uruz* | *iki... üstine*]V_2 *dizin* || **4** *ḳazan sası*] V_3 *ḳażan maṣlaḥatdur didi amma ṣası* || **5** *ḳorsın*]V_4 *ḳorsun didi* | *ḳazan aydur*] V_4 *ḳażan ayıtdı* | *yigid-ilen*] V_4 *yigid-ile* || **6** *uruz... ṭursun*]V_4 *uruzı ḳorum* | *ḳoñur atın*]V_5 *haman ḳ. atını* || **7** *buṭun*]V_5 *ḳażan* || **7-12** *tepel... olmaz*] V_5 *yanınca* || **11** *uçan*] D'de yok | *ḳoñur*] D_{11} بوكور || **13** *bigleri*] V_5 *begleri* | *ala leşker*] V_5 *leşker ile ḳażan*

D38 **1** *kāfirüñ*] V_6 *bu yaña k.* | *cāsusladı.. azġunı*]V_6 *cāsuslayup varubanı* || **2** *şökli*] V_6 *sökeli* || **2-3** *ḳaftanınuñ... düşmeni*] V'de yok || **4** *kāfir*]V_7 *ḳaraca ḳ. bindi*] V'de yok | *dün puçuğında*]V_7 *gice içinde* | *ḳazan bigüñ*]V_7 *ḳażan begüñ* | *ordusına*] V_7 *ordısınuñ üstine* || **5** *ivlerin... çapdılar*]V_8 *evlerini kāfir çapdı* | *ḳaza beñzer*] V'de yok | *ḳızı*]V_8 *ḳızını* || **6** *çığrışdurdılar*] V_8 *çağrışdurdı* | *atlarını bindiler*] V_{8-9} *atlarına kāfir bindi* | *ḳaṭar*] V_9 *ḳatar* || **7** *ḳaṭar*] V_9 *ḳatar* | *ḳızıl*] V'de yok | *yetdiler*] V_9 *kāfir yitdi* | *bol akçasını*]V_9 *kāfir* || **8** *yağmaladılar*]V_9 *yağmaladı* | *billü*] V'de yok | *burla ḫatun*]V_{10} *burlı ḫatunı* || **9** *yesir gitdi*]V_{10} *esir itdi* | *ḳazan bigüñ*] V_{10} *ḳażan begüñ* | *ḳarıçuḳ olmış*] V_{10} *ḳarıcık* | *ḳara*] V'de yok || **10** *boynında*]V_{10} *boynına* | *ḳazanuñ*] V_{11} *ḳażanuñ* | *big*] V_{11} *beg* || **11** *üç... ilen*]V_{11} *ḳırḳ yigid-ile* | *eli bağlu*] V_{11} *eli* | *gitdi*]V_{11} *esir*

oğlı Şaru Ḳulmaş, Ḳazan Bigüñ ivi üzerine şehid [13] oldı. Ḳa-
zanuñ bu işlerden ḫaberi yoḳ. Kāfir aydur: Bigler [1] Ḳazanuñ D39
tavla tavla şahbaz atlarını binmişüz, altun aḳçasını [2] yağmala-
mışuz, ḳırk yigid-ilen oğlı Uruzı ṭutsaḳ itmişüz, [3] ḳaṭar ḳaṭar
develerini yetmişüz, ḳırḳ ince billü ḳız-ilen Ḳazanuñ [4] ḫalalını
ṭutmışuz, bu ḫayfları biz Ḳazana itmişüz didi. Kāfirüñ [5] biri V55
aydur: Ḳazan Bigde bir ḫayfumuz ḳaldı. Şökli Melik aydur:
[6] Mere aznavur ne ḫayfumuz ḳaldı. Kāfir aydur: Ḳazanuñ Ḳapu-
lu dervendde [7] on biñ ḳoyunı vardur, şol ḳoyunları daḫı gö-
türsek Ḳazana [8] ulu ḫayf ider-idük didi. Şökli Melik aydur:
Altı yüz [9] kāfir varsun ḳoyunı getürsün didi. Altı yüz kāfir
atlandı, [10] ḳoyunuñ üzerine ılġar vardı. Gice yatur-iken Ḳaraçuḳ
Çoban [11] ḳara kayġulu vāḳı'a gördi. Vāḳı'asından sermürdi örü
ṭurdı. [12] Ḳıyan Güçi, Demür Güçi bu iki ḳardaşı yanına aldı,
ağıluñ [13] ḳapusını berkitdi, üç yirde depe gibi ṭaş yığdı, ala
[1] ḳollu şapanın eline aldı. Nagāhandan Ḳaraçuḳ Çobanuñ [2] üzerine D40
altı yüz kāfir ḳoyıldı. Kāfir aydur :

Ḳaranḳu aḫşam [3] olanda ḳayġulu çoban
Ḳar-ile yağmur yağanda çaḳmaḳlu çoban
[4] Südi peyniri bol ḳaymaḳlu çoban

Ḳazan Bigüñ dünlügi [5] altun ban ivlerini biz yıḳmışuz, tavla
tavla şahbaz atlarını [6] biz binmişüz, ḳaṭar ḳaṭar ḳızıl devesini

g. | *ḳoca*] V'de yok || **12** *ḳazan bigüñ*]V_{12} *ḳażan begüñ* | *ivi üzerine*] V_{12} *evi üstinde* || **13** *ḳazanuñ*]V_{12} *ḳażanuñ* | *kāfir*]V_{13} *tekür* | *bigler*] V_{13} *begler*

1-4 *ḳazanuñ... didi*]V_{13-1} *ḳazana 'aceb iş oldı malını manalını evini oğlını* D39V55
ḳızını örme şaçlu ḳarıcıḳ anasını biz almışuz | *biz*]D_4 ـز || **5** *biri*]V_1 *birisi* | *ḳazan bigde*]V_1 *ḳażana* | *ḫayfumuz*]V_1 *ḫayf daḫı* || **6** *mere... ḳaldı*] V_1 *nedür* | *ḳazanuñ... dervendde*] D_6 *ḳ... dervende*V_2 *ḳapulu ḳara dervend ağzında ḳażanuñ* || **7** *vardur*]V_2 *var* | *ḳoyunları*]V_2 ـرو | *götürsek*]V_2 *alsaḳ* | *ḳazana*]V_2 *ḳażana* || **8** *ulu*] V_3 *büyük* | *ider-idük*]V_3 *olurdı* | *şökli*]V_3 *sökli* | *aydur*] V_3 *haman emr itdi* || **9** *varsun*] V_3 *v. didi ol* | *getürsün*] V_4 *sürsün* | *atlandı*] V_4 *seçilüp* || **10** *ḳoyunuñ... vardı*] V_4 *ḳoyuna gitdi* | *yatur-iken ḳaraçuḳ*] V_4 *yaturken ḳarıcıḳ* || **11** *vāḳı'a*]V_5 *düş* | *vāḳı'asından sermürdi*] V_5 *beliñleyü* | *ṭurdı*]V_5 *durdı* || **12** *güçi bu*] V_5 *egciyi* (اگجی) | *ḳardaşı*]V_5 *ḳardaşını*

1 *şapanın*] V_6 *şapanını* | *nagāhandan*]V_6 *nāgāh* | *ḳaraçuḳ çobanuñ*] V'de D40
yok || **2** *üzerine*] V'de yok | *ḳoyıldı*] D_2 *ḳoyuldı* V_7 *ḳoyulu geldi* || **2-3** *aḫşam olanda*] V_7 *aḫşamda* || **4** *südi ... çoban*]V_8 *mere çoban* | *ḳazan bigüñ*] V_8 *ḳażan begüñ* || **5** *ivlerini*] V_8 *evlerin* | *şahbaz*] V'de yok || **6** *ḳaṭar... devesini*]V_9 *ḳatar ḳatar develerin* | *yetmişüz*] V_9 *yitmişüz* | *ḳarıçuḳ*] V_9 *ḳarıcıḳ* ||

biz yetmişüz, ḳarıçuḳ [7] anasını biz getürmişüz, ağır ḫazine bol akçasını biz yağmalamışuz, [8] ḳaza beñzer ḳızı gelini biz yesir itmişüz, ḳırḳ yigidi-ilen Ḳazanuñ [9] oğlını biz getürmişüz, ḳırḳ ince billü ḳız-ile Ḳazanuñ ḥalalını [10] biz getürmişüz, bere çoban ırağuñdan yaḳınuñdan berü gelgil, baş [11] indürüp bağır başġıl, biz kāfire selam virgil, öldürmeyelüm, [12] Şökli Melike seni iletelüm, saña biglik alı virelüm. Çoban aydur :

[13] İlaḳırdı söyleme mere itüm kāfir
D41 İtüm-ile bir yalaḳda yundım içen [1] azġun kāfir
Altuñdağı alaca atuñ ne ögersin
Ala başlu [2] kiçimçe gelmez maña
V56 Başuñdağı ṭuğılġañı ne | ögersin mere kāfir
Başumdağı [3] börkümçe gelmez maña
Altmış ṭutam gönderüñi ne ögersin murdar kāfir
[4] Ḳızılçuḳ degenegümçe gelmez maña
Ḳılıcuñı ne ögersin mere kāfir
Egri [5] başlu çevgenümçe gelmez maña
Bilügüñde ṭoḳsan oḳuñ ne ögersin [6] mere kāfir
Ala ḳollu ṣapanumça gelmez maña
Irağuñdan yaḳınuñdan berü [7] gelgil
Yigitlerüñ żarbını görgil andan ötgil

didi. Bī-tekellüf [8] kāfirler at depdiler, oḫ sepdiler. Erenler evreni Ḳaraçuḳ [9] Çoban ṣapanınuñ ayasına ṭaş ḳodı atdı. Birin atanda [10] ikisin üçin yıḳdı, ikisini atanda üçin dördin yıḳdı, [11] Kāfirlerüñ gözine ḳorḫu düşdi. Ḳaraçuḳ Çoban kāfirüñ [12] üç yüzini ṣapan ṭaşı-y-ile yire bıraḳdı. İki ḳardaşı [13] oḫa düşdi, şehid oldı. Ço-

7-10 *ağır... getirmişüz*]V_{9-10} *boyı uzun burlı ḫatunı ve göñli yimişi uruz oğlını biz esir itmişüz* || **10** *bere*] V'de yok | *ırağuñdan yaḳınuñdan*] D_{10} V_{10} *ırağından yaḳınından* || *indürüp*] V_{11} *indirgil* | *biz kāfire*] V_{11} *bize* | *öldürmeyelüm*] V_{11} *seni ö.* || **12** *şökli*] D_{12} V_{11} *sökli* | *seni*] V'de yok | *biglik*] V_{11} *beglik* | *virelüm*] V_{12} *v. didiler* || **13** *ilaḳırdı*] V_{12} *herze merze* | *mere*] V'de yok | *yalaḳda yundım*]V_{12} *yalaḳdan yuyındum*

D41V56 **2** *ḳiçimçe*] V_{13} *erkecümce* | *maña*] D_2 *sañaV*$_{13}$ *baña* | *mere*]V_1 *itüm* || **3** *börkümçe*]V_1 *kiçe b.* | *maña*]V_1 *baña* | *altmış ṭutam*] V'de yok | *murdar*]V_1 *mel'un* || **4** *ḳızılçuḳ*] V'de yok | *maña*]V_2 *baña* | *ḳılıcuñı... egri*] V'de yok || **5** *başlu... maña*] V'de yok | *bilügüñde... oḳuñ*]V_2 *oḳlaruñı* || **6** *mere*]V_2 *itüm* | *maña*]V_2 *baña* | *ırağuñdan... berü*] V'de yok || **7** *gelgil... ötgil*] V'de yok | *bī-tekellüf*] V_2 *haman* || **8** *kāfirler*]V_2 *k. bunı işitdiler* | *oḫ*]V_3 *oḳ* | *ḳaraçuḳ*]V_3 *ḳaracıḳ* | *birin atanda*] V'de yok || **10** *ikisin... dördin*]V_{3-4} *kāfirüñ dördin beşin* || **11** *gözine*] V_4 *içine* | *ḳaraçuk çoban*] V'de yok || **12** *yire*]V_4 *ḳıra* || **13** *oḫa düşdi*]V_5 *anda* | *çobanuñ*]V_5 *ḳaracıḳ ç.*

banuñ ṭaşı dükendi, ḳoyun dimez kiçi dimez şapanınuñ ayasına ḳor atar, kāfiri yıḳar. [2] Kāfirüñ gözi ḳorḳdı. Dünya ʿālem kāfirüñ başına ḳarañu oldı, [3] aydur: Yarımasun yarçımasun bu çoban bizüm hepümüz ḳırar ola-mı [4] didiler, daḫı ṭurmayup ḳaçdılar. Çoban şehid olan ḳardaşların [5] Ḥaḳına ḳodı, kāfirler leşinden bir böyük depe yığdı, çaḳmaḳ [6] çaḳup od yaḳdı, daḫı kepeneginden ḳurumsı idüp yarasına [7] basdı, yoluñ kıyısın alup oturdı, ağladı şıḳladı, [8] aydur: Salur Ḳazan, Big Ḳazan, ölümisin diri-misin, bu işlerden [9] ḫaberüñ yok-mıdur didi.

Meger ḫanum ol gice ḳalın Oğuzuñ[10] devleti, Bayındır Ḫanuñ güyegüsi Ulaş oğlı Salur Ḳazan [11] ḳara ḳayġulu vāḳıʿa gördi. Sermürdi örü ṭurdı, aydur: [12] Bilür-misin ḳarındaşum Ḳara Göne düşümde ne görindi, ḳara ḳayġulu [13] vāḳıʿa gördüm, yumruğumda ṭalbınan şāhin benüm ḳuşumı ölür gördüm, [1] gökden ıldırım ağ-ban **D43**
ivüm üzerine şaḳır gördüm, düm ḳara [2] pusarıḳ ordumuñ üzerine
tökilür|gördüm, ḳuduz ḳurtlar [3] ivümi dalar gördüm, ḳara deve **V57**
eñsemden ḳarvar gördüm, ḳarġu gibi [4] ḳara şaçum uzanur gördüm, uzanuban gözümi örter gördüm, [5] bilegümden on parmağumı ḳanda gördüm, niçe kim bu düşi gördüm, [6] şundan berü ʿaḳlum uṣṣum dire bilmen, ḫanum ḳardaş menüm bu düşümi [7] yorġıl maña didi. Ḳara Göne aydur: Ḳara bulut didügüñ senüñ [8] dev-

1 *ḳor*]V_6 *ḳoyar* | *kāfiri yıḳar*]V_6 *kāfirlerüñ dördin beşin bir yirden yıḳar oldı* || **2** *ʿālem*] V'de yok | *ḳarañu*]V_7 *dar* || **3** *aydur*]V_7 *ayıtdılar* | *bizüm hepümüz*] V_7 *cümlemüzi* || **4** *didiler*]V_7 *diyübeni* | *daḫı ṭurmayıp*] V'de yok | *çoban*]V_8 *ḳaracıḳ ç.* | *ḳardaşların*]V_8 *ḳardaşlarını* || **5** *kāfirler*]V_8 *kāfir* | *çaḳmaḳ*] V'de yok || **6** *çaḳup*]V_9 *kendi daḫı bir iki yirde yara yimişdi* | *daḫı kepeneginden*]V_9 *kiçe bıraḳdı* | *idüp*]V_9 *itdi* || **8** *salur*] V'de yok | *ḳazan b.*]V_{10} *ḳażan* | *ḳazan*] V'de yok || **9** *ḫaberüñ yoḳ-mıdur*]V_{11} *ḫaberiñ yoḳ-mı* || **9-10** *meger... ḳazan*]V_{11} *bu ṭarafda ḳażan beg gice yaturken* || **11** *salur*]D سالور || **11** *ḳara*] V'de yok | *sermürdi... ṭurdı*] V_{11-12} *vāḳıʿasından oyandı* || **12** *bilür-misin... ḳayġulu*]V_{12} *begler ḳara ḳura* || **13** *vāḳıʿa*]V_{12} *düş* | *ṭalbınan*]V_{12} *dalbıyan* | *benüm... gördüm*] V_{12} *ḳuşum öldi* **D42**

1 *gökden*]V_{13} *gök yüzinden* | *ıldırım... üzerine*]V_{13} *ağban evüm üstine yıldırım* | *düm*] V'de yok || **2** *ordumuñ... tökilür*]D_2 *o.... tökilü*V_{13} *ordum üstine dökülür* | *ḳuduz ḳurtlar*] V'de yok || **3** *ivümi... gördüm*] V'de yok || **4** *uzanur*]D_4 اوداڑ | *uzanuban... gördüm*] V'de yok || **5** *parmağumı*]V_2 *barmağum* | *niçe kim*]V_2 *nice* || **6** *şundan... bilmen*]V_2 *ayrıḳ uyımadum didi ʿaḳlumı diremedüm* | *ḫanum ḳardaş*] V'de yok | *menüm*]V_2 *benüm* | *düşümi*]V_2 *düşimi* || **7** *maña*] V'de yok | *didi*]V_3 *d. ḳardaşına* || **8** *devletüñdür*]V_3 دولتونکدر | *leşḳerüñdür*]V_4 *leşḳeriñdür* || **9** *ḳaradur ḳalanısın*]V_4 *ḳadadur ḳalanını* | *yorsun*]V_{4-5} **D42** **D43** **V57**

letüñdür, ḳar ile yağmur didügüñ leşkerüñdür, şaç [9] ḳayġudur, ḳan ḳaradur, ḳalanısın yora bilmen Allah yorsun [10] didi. Böyle digeç Ḳazan aydur: Menüm avumı bozma, leşkerümi ṭağıtma, [11] ben bugün ḳoñur ata ḳaḳıram, üç günlik yolı bir günde aluram, [12] öyle olmadın yurdum üstine varuram, eger şağdur esen[13]dür
D44 aḫşam olmadın gine ben saña gelürem, ordum şağ esen [1] degül ise başuñuza çara idüñ, men daḫı gitdüm didi. [2] Ḳoñur atın mahmuzladı Ḳazan Big yola gitdi. [3] Geli geli yurdınuñ üzerine geldi. Gördi-kim uçarda ḳuzġun *ḳalmış*, [4] tazı ṭolaşmış yurtda ḳalmış. Ḳazan Big burada yurd-ilen [5] ḫaberleşmiş, görelüm ḫanum ne ḫaberleşmiş:

Ḳazan aydur:

Ḳavum ḳabile menüm [6] ḳuma yurdum
Ḳulan-ile şığın geyige ḳoñşı yurdum
Seni yağı [7] nireden darımış gözel yurdum
Ağ ban ivler dikilende yurdı [8] ḳalmış
Ḳarıçuḳ anam oluranda yiri ḳalmış
Oğlum Uruz oḫ [9] atanda puta ḳalmış
Oğuz bigleri at çapanda meydan ḳalmış
[10] Ḳara mudbaḳ dikilende ocaḳ ḳalmış

Bu ḫalları gördüginde [11] Ḳazanuñ ḳara ḳıyma gözleri ḳan yaş
V58 ṭoldı,|ḳan ṭamarları [12] ḳaynadı, ḳara bağrı şarşıldı. Ḳoñur atını ökçeledi, [13] kāfir kiçdügi yola düşdi gitdi. Ḳazanuñ öñine bir

ḫayra y. || **10** *digeç*]V_5 *diyicek* | *menüm... ṭağıtma*]V_5 *avumı bozma benüm ḳardaş leşkerimi dağıtma ḳardaş* || **11** *aluram*]V_6 *alur* || *yurdum*]V_6 *ben yurdumuñ* || **12** *varuram*]V_7 *varurın* | *şağdur*]V_7 *şağ* || **13** *ben... gelürem*]V_7 *gelürin* | *ordum... esen*] V'de yok

D44 **1** *degül... gitdüm*] V'de yok | *didi*]V_7 *diyüp* || **2** *atın mahmuzladı*]V_{7-8} *atını bindi mahmuz idüp* | *ḳazan big*] D_2 *ḳ.b. mahmuzladı (mahmurladı)* V'de yok | *gitdi*]V_8 *girdi* || **3** *yurdınuñ üzerine*] V_8 *ḳażan yurdına* | *ḳalmış*] D'de yok || **4** *ṭolaşmış*]V_9 *ṭolaşup* | *ḳazan* [illegible]*big*] V_9 *ḳażan beg* | *yurd-ilen*]V_9 *yurd-ile* || **5** *ḫanum*] V'de yok | *ḫaberleşmiş*] D'de kalın yazı ile V_9 *dimiş* | *ḳazan*]V_9 *ḳażan* | *ḳavum ... menüm*] D_5 [illegible] V_{10} *ḳavum ḳabla benüm* | *seni*]V_{10-11} *alaca atlu kāfirden şapa yurdum s.* | *yağı*]V_{11} *kāfir* || **7** *nireden*]V_{11} *nereden* | *ağ... ivler*] V_{11} *ağ-ban evüm* | *yurdı*]V_{11} *yurdum* || **8** *ḳarıçuḳ*] V_{12} *ḳarıcıḳ* | *oluranda*]V_{12} *oturanda* | *oḫ*]V_{12} *oḳ* || **9** *oğuz... ḳalmış*] V'de yok || **10** *mudbaḳ dikilende*]V_{12} *matbaḫ yirinde* | *gördüginde*] V_{13} *gördükde* || **11** *ḳazanuñ*] V_{13} *ḳażanuñ* |
V58 *ḳıyma*]V_{13} *ḳuyma* || **12** *şarşıldı*]V_1 *ş. yüregi oynadı* | *atını ökçeledi*]V_1 *atın depdi* || **13** *kāfir kiçdügi*] D_{13} *k. kiçegi* V_1 *kāfirüñ gitdügi* | *düşdi*] V'de yok | *ḳazanuñ*]V_2 *ḳażanuñ* | *bir*] V'de yok

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI — SAYI : 169

DEDE KORKUT KİTABI

I

GİRİŞ — METİN — FAKSİMİLE

Dr. MUHARREM ERGİN

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Türk Dili Asistanı

2. Baskı

TÜRK TARİH KURUMU BASIM EVİ — ANKARA
1989

İÇİNDEKİLER

	Sahife
DÜZELTMELER	I—VI
ÖN SÖZ	VII—XI
GİRİŞ	
1 – 70	
DEDE KORKUT'UN ADI	1— 3
DEDE KORKUT KİTABININ İÇİNDEKİLER	3—23
(*Mukaddime*)	3— 4
1. *Dirse Han oğlu Buğaç Han destanı*	4— 6
2. *Salur Kazan'ın evinin yağmalanması destanı*	6— 7
3. *Kam Püre oğlu Bamsı Beyrek destanı*	7—10
4. *Kazan Bey'in oğlu Uruz Bey'in esir düştüğü destan*	10—11
5. *Duha Koca oğlu Delü Dumrul destanı*	11—13
6. *Kañlı Koca oğlu Kan Turalı destanı*	13—14
7. *Kazılık Koca oğlu Yigenek destanı*	14—15
8. *Basat'ın Depegöz'ü öldürdüğü destan*	15—17
9. *Begil oğlu Emren'in destanı*	17—18
10. *Uşun Koca oğlu Segrek'in destanı*	18—20
11. *Salur Kazan'ı oğlu Uruz'un tutsaklıktan çıkardığı destan*	20—21
12. *İç Oğuza Taş Oğuz âsi olup Beyrek'in öldüğü destan*	21—22
DEDE KORKUT HİKÂYELERİNİN NİTELİĞİ	23—33
DEDE KORKUT HİKÂYELERİNİN SAYISI	33—34
TARİHÎ KAYNAKLARDA DEDE KORKUT	34—47
KORKUT İSMİNİN YAYILDIĞI ALAN VE BUGÜN YAŞAYAN DEDE KORKUT HİKÂYELERİ	47—51
DEDE KORKUT'UN COĞRAFYASI	51—54
DEDE KORKUT HİKÂYELERİNİN TEŞEKKÜL VE TESBİT TARİHİ	54—56
DEDE KORKUT KİTABI ÜZERİNDEKİ ÇALIŞMALAR	56—64
NÜSHALARIN KARŞILAŞTIRILMASI	64—70

METİN

73 – 251

	Sahife
(MUKADDİME)	73— 77
DİRSE ḪAN OĞLI BUĞAÇ ḪAN BOYI	77— 95
SALUR ḲAZANUÑ İVİ YAĞMALANDUĞI BOY	95—115
ḲAM PÜRENÜÑ OĞLI BAMSI BEYREK BOYI	116—153
ḲAZAN BİG OĞLI URUZ BİGÜÑ ṬUTSAḲ OLDUĞI BOY	153—167
DUḪA ḲOCA OĞLI DELÜ DUMRUL BOYI	177—184
ḲAÑLI ḲOCA OĞLI ḲAN ṬURALI BOYI	184—199
ḲAŻILIḲ ḲOCA OĞLI YİGENEK BOYI	199—206
BASAṬ DEPEGÖZİ ÖLDÜRDÜGİ BOY	206—215
BEGİL OĞLI EMRENÜÑ BOYI	216—225
UŞUN ḲOCA OĞLI SEGREK BOYI	225—233
SALUR ḲAZAN ṬUTSAḲ OLUP OĞLI URUZ ÇIḲARDUĞI BOY	234—243
İÇ OĞUZA ṬAŞ OĞUZ ʿĀŞİ OLUP BEYREK ÖLDÜGİ BOY	243—251

FAKSİMİLE

251 sahife

	Sağ baştan
DRESDEN NÜSHASI (D)	1—154 (1—304)
VATİKAN NÜSHASI (V) [*Dresden nüshasından sonra*]	2— 97 (2— 99)

DÜZELTMELER

Lûtfen şu düzeltmeleri, kitabı okumağa başlamadan yapınız:

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
1—18	*karşılaşılmaktadır*	*karşılaşılmamaktadır*
7—33, 35	*Büre*	*Püre*
8— 3,5,6,8,17	*Büre*	*Püre*
8— 6, 21	*Bicen*	*Piçen*
20—16,20,23	*Tumanın*	*Tomanın*
23—17	*Butünü*	*Bütünü*
24—16, 19	*Büre*	*Püre*
24—16, 19	*Bicen*	*Piçen*
34—21	*destanın*	*destanının*
62—34	*Kotkut*	*Korkut*
62—35	*incelenmiştir*	*incelemiştir*
63—25	*hedisesine*	*hadisesine*
64— 3	*Korku*	*Korkut*
73— 8	*Ḳorkut*	*Ḳorḳut*
74— 8, 26	*yetiridür*	*yetüridür*
74—10	*kalmasa*	*ḳalmasa*
74—29	3	2-3 *devletsüz*]V_7 *devletsüzler*‖3
74—36	*toğunca*	*ṭoğunca*
75— 1	*dahı*	*daḥı*
75—36,38	*solpdur*	*ṣolpdur*
75—36	*solduran*	*ṣolduran*
75—37	*tayağıdur*	*ṭayağıdur*
77—29	*sağrısın*	*ṣağrısın*
78— 4, 22	*yaḥnısından*	*yaḥnısından*
78—27	*yaḥnısı ḳoñ*	*yaḥnısı ḳoñ*|*yaḥnısından*] D_9 *yaḥnısından*
78—29	*kızı*	*ḳızı*
78—33	*soylamış*	*ṣoylamış*
79—23	*ḳiçe*	*kiçe*
79—23	*yaḥnısından*	*yaḥnısından*
79—28	*turuñ*	*ṭuruñ*
79—37	3	3 *yaḥnısından*] D_3 V_7 *yaḥnısından* |
80— 3	*yaḥnısından*	*yaḥnısından*
80—25	8	7 *yaḥnısından*] D_7 V_9 *yaḥnısından* ‖ 8
81— 2,3,9,10,17	*gibi*	*kibi*
81—14, 32	*büyür*	*böyür*
81—19	*ṭamaşaya*	*tamaşaya*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
81—34	*biğleri*	*bigleri*
82—11	*tayaḳ*	*ṭayaḳ*
82—25	*rugı*	*ruğı*
83—16 - 17	*ʿizzeṭümüz*	*ʿizzetümüz*
83—25	*oğayılda*	*ağayılda*
83—29	*çıkdı*	*çıḳdı*
84— 2	*Tağdan*	*Ṭağdan*
85— 2	*ṣalkum*	*ṣalḳum*
86— 1	*ḳalkup*	*ḳalḳup*
87— 6, 6	*gibi*	*kibi*
87—37	*ḳurban*]V$_7$ *ḳurban* ||	||
87—37	*zārılık*	*zārılıḳ*
88— 1	*bugün*	*bu gün*
88— 6	*Baksa*	*Baḳsa*
88— 6	*derenin*	*derenüñ*
88— 7	*çıkar*	*çıḳar*
88—29	*yıkılmış*	*yıḳılmış*
88—30	*kovardı*	*ḳovardı*
88—31	*ḥızır*	*ḥıżır*
89—37	*ḳażılık*	*ḳażılıḳ*
89—13	*kaç*	*ḳaç*
90— 4	*suç*	*ṣuç*
90—16	*sapa*	*ṣapa*
90—33	*sağ*	*ṣağ*
92—26	*soñra*	*ṣoñra*
94—28	*bugaç*	*buğaç*
95—16	*içerlerler-idi*	*içerler-idi*
95—22	*uçmak*	*uçmaḳ*
96—13	*çıkdı*	*çıḳdı*
96—15	*saçlu*	*ṣaçlu*
97—15	*gibi*	*kibi*
98—36	*okuñ*	*oḳuñ*
98—38,39	*ḳaraçuk*	*ḳaraçuḳ*
99— 7	*basdı*	*baṣdı*
99— 9	*yok-mıdur*	*yoḳ-mıdur*
99—17	*gibi*	*kibi*
99—39,40	*leşḳer*	*leşker*
101— 1	*Su*	*Ṣu*
101— 7	*boṣtanuñ*	*bostanuñ*
101—19	*gibi*	*kibi*
102—22	*tutan*	*ṭutan*
102—30	*ḳorkuduban*	*ḳorḳuduban*
103— 3	*çakmaḳlu*	*çaḳmaḳlu*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
103— 6	*Kara*	*Ḳara*
104—21	*tağarcuğı*	*ṭağarcuğı*
104—28	*okuñ*	*oḳuñ*
104—36	*ḥazır*	*ḥażır*
105—40	*arada habs*	*evde ḥabs*
106— 4	*Meliḳden*	*Melikden*
106—10	*sağraḳ*	*ṣağraḳ*
107— 1, 23	*ḥabisden*	*ḥabısdan*
107— 3	*kırḳ*	*ḳırḳ*
107— 4	*iletün*	*iletüñ*
107— 5	*sağrak*	*ṣağraḳ*
107—11	*sala-y-idüm*	*ṣala-y-idüm*
107—19	*sağrağın*	*ṣağrağın*
108— 2	*zārılık*	*zārılıḳ*
108—14	*gibi*	*kibi*
108—28	*kadın*	*ḳadın*
108—34	*ḳırk*	*ḳırḳ*
109— 2	*Hasan-ile Hüseynüñ*	*Ḥasan-ile Ḥüseynüñ*
109—30	]V	V
110— 1, 1	*gibi*	*kibi*
110—14	*ḥarçlıḳ*	*ḥarclıḳ*
110—25	*savaşmadın uruşmadın*	*ṣavaşmadın urışmadın*
110—29	*kalmayup*	*ḳalmayup*
111—38	*kızını*	*ḳızını*
112—15	*Oğuzun*	*Oğuzuñ*
112—15	*taḫsin*	*taḥsin*
112—38	*turduran*	*ṭurduran*
114— 3, 26	*rik'at*	*rek'at*
114— 9, 29	*top*	*ṭop*
114—23, 40	*saldı*	*ṣaldı*
114—29	*kopdı*	*ḳopdı*
115—36	*kırılmasun*	*ḳırılmasun*
116— 3	*Ġam*	*Ġan*
117—24	*alkışı*	*alḳışı*
117—32	*soñra*	*ṣoñra*
118— 8, 29	*konmışlar-idi*	*ḳonmışlar-idi*
118—18 - 19	*kalasınuñ*	*Ḳalasınuñ*
118—39	*konmışıduḳ*	*ḳonmışıduḳ*
119—10	*Big yigidüñ*	*Yigidüñ*
119—21	*sadağası*	*ṣadağası*
120— 8	*sağ*	*ṣağ*
121— 1	*Ḳalın*	*ḳalın*
121—16	*Tağa*	*Ṭağa*
121—16	*çıkdı*	*çıḳdı*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
123— 8	*kızuñ*	*ḳızuñ*
124— 7	*saḳallu*	*ṣaḳallu*
124—11	*gibi*	*kibi*
125— 5	*Ḫanuñ*	*Ḫanuñ*
125—20	*ṭağuñ*	*ṭağuñı*
126—18	*kere*	*kerre*
126—20	*Haḳ*	*Ḫaḳ*
126—31	*kılıç*	*ḳılıç*
126—37	*sappa*	*ṣappa*
127—18	*ḳulaksuz*	*ḳulaḳsuz*
128—13	*gibi*	*kibi*
128—18	*'ışḳına*	*'işḳına*
128—23	*cak*	*caḳ*
128—24	*katar*	*ḳatar*
128—27,39	*soñra*	*ṣoñra*
129— 6	*'ışḳına*	*'işkına*
129— 6	*Ḳorkut*	*Ḳorḳut*
129—18, 39, 39	*soñra*	*ṣoñra*
130—16	*gözinüñ*	*gözinüñ*
130—17	*gibi*	*kibi*
130—17, 38	*sıḳlayubanı*	*ṣıḳlayubanı*
130—28	*kılıcın*	*ḳılıcın*
130—37	*tartdı*	*ṭartdı*
131— 3	*gibi*	*kibi*
131—11	*yasduḳda*	*yaṣduḳda*
132— 5	*bırakdı*	*bıraḳdı*
132—12	*gibi*	*kibi*
132—19	*soñra*	*ṣoñra*
133— 3	*umut*	*umud*
133—23, 24, 26	*sorar*	*ṣorar*
133—33	*ḳāfirlerüñ*	*kāfirlerüñ*
133—39	*kara*	*ḳara*
133—26	*kız karındaşum*	*ḳız ḳarındaşum*
134—10	*sorar*	*ṣorar*
134—15	*gibi*	*kibi*
135— 8	*biḳir*	*bikir*
135—13	*yıldır*	*yıldur*
135—20, 21	*gibi*	*kibi*
137—20	*taşı*	*ṭaşı*
138— 2	*yıldır*	*yıldur*
139— 5,11,14	*sorar*	*ṣorar*
139—14	*sularını*	*ṣularını*
139—33	*katar*	*ḳatar*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
140— 2	*sorar*	*ṣorar*
140— 7	*tağdan*	*ṭağdan*
141—33	*kolına*	*ḳolına*
142— 2	*gibi*	*kibi*
142—16	*kaluñ*	*ḳaluñ*
142—35	*olacak*	*olacaḳ*
143—21	*'ışḳuñuza*	*'işḳuñuza*
143—33	*ufalanduğına*	*ufanduğına*
144—23	*Oḳcuğazın*	*Oḳçuğazın*
144—35	*komışsın*	*ḳomışsın*
145—11,28,28	*soñra*	*ṣoñra*
145—13	*Haḳluya*	*Ḥaḳluya*
146—21	*gibi*	*kibi*
146—24	*otursın*	*otursun*
146—26	*ḳısırça*	*ḳışırça]*
146—39,39	*ḳas*	*ḳaş*
147—20	*bilür-idük?*	*bilür-idük*
147—22	*soñra*	*ṣoñra*
147—25,33	*yok*	*yoḳ*
148—12, 31, 36	*gibi*	*kibi*
148—20	*yaşun*	*yaşuñ*
148—28	*kalmayup*	*ḳalmayup*
150—17	*Sovuḳ sovuḳ*	*Ṣovuḳ ṣovuḳ*
150—29	*kurımış*	*ḳurımış*
150—30	*karımış*	*ḳarımış*
151—36	*kurbanlar*	*ḳurbanlar*
152— 7	*rik'at*	*rek'at*
152—13	*Budak*	*Budaḳ*
152—28	*sıyırıp*	*ṣıyırıp*
153—34	*soñ*	*ṣoñ*
154—23	*koñur*	*ḳoñur*
154—24, 24	*kara*	*ḳara*
154—29	*kurılmış*	*ḳurılmış*
156—20	*soñra*	*ṣoñra*
156—21	*karularuñ*	*ḳarularuñ*
157—33	*koñur*	*ḳoñur*
157—34	*koñuz*	*ḳoñuz*
158—25	*ṣaḳlar*	*saḳlar*
158—28, 37	*saḳlar*	*ṣaḳlar*
159— 9	*ṣaḳlar*	*saḳlar*
159—12	*ḳelime*	*kelime*
159—34	*k.*	*ḳ.*
159—35	*kalḳubanı*	*ḳalḳubanı*

Sahife—Satır	Yanlış	Doğru
160—24	*sudan*	*ṣudan*
160—24	*rikʿat*	*rekʿat*
170—17	*Ağa yılda*	*Ağayılda*
180—25	*ʿizetlü*	*ʿizzetlü*
184— 6	*köñlinde* [12] *sin*	*köñlinde*[12]*sin*
184—13	*ikimizüñ*	*ikimüzüñ*
193—35	*yigit*	9 *yigit*
194—19	*Yer*	*Yir*
212—24	*sıçrayup*	*ṣıçrayup*
213— 7	*Basat*	*Basaṭ*
215—34	‖	]
215—34	13	‖ 13
218—19	*ardundan*	*ardından*
223—26	*Tekür*	*tekür*
235—15	*Teküre*	*teküre*
247— 3	*yigit*	*yigid*

ÖN SÖZ

Türk dilinin en güzel ve en dikkate değer eserlerinden biri olan Dede Korkut Kitabı bir buçuk asra yakın bir zamandan beri bilinmektedir. Eserin varlığı Dresden nüshasının geçen asrın başında ortaya çıkarılması ile anlaşılmış, asrın sonlarından itibaren de bu destanî Oğuz hikâyeleri mecmuası devamlı bir inceleme ve araştırma konusu ola gelmiştir. Esere karşı duyulan ilgi metnin tam olarak yapılan neşirlerinden sonra büsbütün artmış, bilhassa yeni harflerle yapılan neşrinden sonra çok genişlemiş ve kuvvetlenmiştir. Bugün Türk dili, Türk edebiyatı ve Türk kültürü bakımından Dede Korkut Kitabı sık sık ele alınarak ardı arkası kesilmeyen incelemelere konu olmakta, kendisine karşı duyulan geniş ve kuvvetli ilgi canlılığını muhafaza edip gitmekte ve eserin eldeki neşirleri artık ihtiyacı tam olarak karşılayamaz bir hâle gelmiş bulunmaktadır.

Dede Korkut Kitabı bugüne kadar bütün olarak iki defa neşredilmiştir. Bunlardan biri 1916 'da Kilisli Rif'at tarafından arap harfleri ile yapılan neşir olup aşağı yukarı bir nakilden ibarettir. İkincisi 1938 'de Orhan Şaik Gökyay tarafından yapılan neşirdir. Her iki neşir de Dede Korkut Kitabının asıl nüshasına değil, o nüshanın bozuk bir kopyasına dayanmaktadır. Asıl nüshaya dayanmamakla beraber Orhan Şaik Gökyay neşri başarılı bir ilk okuyuş olarak eseri ilk defa iyi bir şekilde ortaya koymuş ve uzun zaman ihtiyacı karşılayarak son zamanlara kadar bu sahanın başlıca eseri olmak şeref ve değerini taşımıştır.

Fakat Orhan Şaik Gökyay 'ın Dede Korkut neşri de bütün değerine rağmen bu yolda her türlü ilmî ihtiyacı karşılayacak bir neşir olmaktan uzaktır. Onun için Dede Korkut Kitabının, her şeyden önce, asıl nüshaya dayanan tam ilmî bir neşrini ortaya koyarak mevcut boşluğu doldurmak bu sahadaki çalışmalar için çoktan beri kendisini hissettiren bir zaruretti. İşte biz bu boşluğu doldurmak ve bu zarureti karşılamak için Dede Korkut Kitabı üzerinde çalışmağa başladık.

Maksadımız, üzerinde yapılacak çeşitli araştırma ve incelemeler için sağlam bir zemin meydana getirmek üzere Dede Korkut Kitabını metni, lügatçesi, dili ve açıklamaları ile ilmî bir şekilde ortaya koymaktı. Çalışmalarımız bir hayli ilerlemişken iyi bir tesadüfle eserin Vatikan'da ikinci bir nüshası bulundu. O nüshadan da faydalanarak çalışmalarımıza devam ettik. Bu çalışmaların bir kısmını 1953 'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine doktora tezi olarak verdik. Doktora tezimiz bir giriş bölümünü, Dede Korkut metninin edisiyon kritiğini ve hazırladığımız indeksin birinci kısmını içine almakta idi. Böylece tezimiz Dede Korkut Kitabının ilk ilmî metnini ortaya koymuş oluyordu. Biz Dede Korkut üzerindeki çalışmalarımıza bu tezi verdikten sonra da devam ettik. Giriş kısmını yeni bilgiler ekleyerek genişlettik, tezdekinden daha mütekâmil bir metin meydana getirdik, tezde neşredilmesi hemen hemen imkânsız bir genişlikte olan indeksi yeni baştan ayrı bir şekilde tertip ettik ve tamamladık, eserin gramerini yazdık, gerekli açıklamaları içine alan notlar kısmını ekledik, böylece bugün birinci cildini sunduğumuz Dede Korkut Kitabı adlı iki ciltlik eser ortaya çıkmış oldu. Çalışmalarımızın son neticesi olarak ortaya koyduğumuz bu eserin yanında doktora tezimiz ve ondaki Dede Korkut metni artık bir merhale olarak kalmıştır.

Dede Korkut Kitabının bugün sunduğumuz bu birinci cildi giriş, metin ve faksimile bölümlerini içine almaktadır. Bundan sonra çıkacak olan ikinci cildi ise indeks, gramer ve notlar bölümlerini ihtiva edecektir.

Bu birinci cildin giriş bölümünde Dede Korkut Kitabını aydınlatacak başlıca meselelere temas edilmiş ve eserle ilgili bilgiler derli toplu bir şekilde verilmeğe çalışılmıştır.

Metin bölümünde Dede Korkut Kitabının edisiyon kritiği verilmiştir. Metni ortaya korken Dresden nüshası esas alınmış, Vatikan nüshası da yardımcı nüsha olarak kullanılmıştır. Metin esas olarak Dresden nüshasının sahife ve satır numaralarına göre tesbit edilmiş, Vatikan nüshasının sahife ve satır numaraları da yerli yerine konmuştur. Gerek metnin, gerek nüsha farklarının yanına konan numaralar Dresden (D) ve Vatikan (V) nüshalarının sahife numaralarıdır. Bunlardan D nüshasının sahife numa-

raları, tabiî, metin içindeki 1. satırların hizasına konmuş, V nüshasının sahife başları ise metin içine ve V sahife numaraları hizasına konmuş olan dik çizgilerle işaretlenmiştir. Metin içindeki numaralar Dresden nüshasının satır numaralarıdır ve nüshanın her sahifesi 13 satır olduğu için hep 1 'den 13 'e kadar devam edip gitmektedir. Nüsha farkları da bu esasa, yani 13 satırlık Dresden nüshası sahifelerine göre tertip edilmiştir. Böylece 13 satırlık gruplara ayrılan nüsha farklarında sahife başlarından başka bir de hikâye başlıklarının bulunduğu yerlerde satır başı yapılmıştır. Dresden nüshasında olmayıp da metne Vatikan nüshasından veya karşılaştırma yolu ile dışarıdan alınan kelimeler metin içinde italik harflerle dizilmiştir. Ayrı olması gereken, fakat asıl metinde bitişik yazılan unsurların ve *y* yardımcı sesi ile bağlanan kelimelerin arasına çizgi konmuştur. Metin içinde noktalama işaretlerinden mümkün olduğu kadar kaçınılmış, manzum parçalara bu işaretler hiç konmamış, mensur kısımlarda ise ancak kesin zaruret bulunan yerlere işaret konmuş, destanî anlatışın akışı göz önüne alınarak normal bir noktalamadan daima kaçınılmıştır. Metinde tatbik edilen transkripsiyon sistemi Türk ilmî transkripsiyon alfabesidir. Yalnız, bu alfabede hep *ġ* ile gösterilen, fakat aslında başka başka harflerle karşılanması gereken iki ses metnimizde birbirinden ayrılarak *gı* sesi *ġ* ile, *ğı* sesi ise *ğ* ile gösterilmiştir. Tabiî, bu *ğ* 'nın İstanbul Türkçesinde bugün artık çok yumuşamış bulunan hafif *ğ* sesi olmayıp, Doğu Anadolu ağızlarındaki koyu *ğ* sesi olduğu unutulmamalıdır. Metnimizdeki *ḳ*, *k* ve *ġ*, *g* farklarına, bilhassa yabancı kelimelerde çok dikkat edilmeli, bu hususta bugünkü millî alfabemizin tesirinde kalmak dalgınlığına düşülmemelidir. Tertip hataları dışında *ḳ* 'nın daima *ka*, *k* 'nin daima *ke*; *ġ* 'nın daima *gı*, *g* 'nin daima *ge* olduğu hatırdan çıkarılmamalı, meselâ *bazirgan* şeklinde yazılan kelimenin *bazirgân*, *karvan* şeklinde yazılan kelimenin *kârvan* şeklinde okunması gerektiği unutulmamalıdır. Metnimizde Türkçe kelimelerde olduğu gibi yabancı kelimelerde de konsonantların transkripsiyonu imlâyı gösterecek şekilde tam olarak yapılmıştır. Yabancı kelimelerin vokalleri ise bu kelimelerin asıllarına göre değil, türkçeleşme dereceleri göz önüne alınarak söylenişlerine göre işaretlenmiştir. Bu arada uzun vokal işareti aslında uzun olan bütün vokallere değil, yalnız metnin Türkçesindeki söylenişi uzun

olan vokallere konmuştur. Yabancı kelimelerin Türkçenin vokal uyumuna uyarak değişen vokalleri de aynı şekilde Türkçedeki söylenişlerine göre işaretlenmiştir. Bu çeşit kelimelerin vokal bakımından aslî şekilleri indekste ayrıca gösterilecektir.

Kitabın faksimile kısmı ise eserin her iki nüshasının da faksimilesini içine almaktadır. Dresden nüshasının faksimilesinde, çok yer tutmasın diye, metnin iki sahifesi bir sahifeye sığdırılmış, yani asıl nüshanın sahifeleri küçültülmüştür. Bu yüzden nüshanın elimizdeki fotokopisinin okunuşundaki rahatlık ve kolaylığın faksimilede biraz kaybolduğunu kabul etmek lâzımdır. Dresden nüshasının aslında sahifeleri çerçevelidir. Metnin etrafını saran bu tek çizgili çerçeveler bazı yerlerde metne bitişmiş durumdadır. Klişenin yapıldığı basımevine verilen elimizdeki fotoğraflarda da bu böyledir. Fakat her nedense klişeler yapılırken bu çizgiler çıkarılmış ve metin çerçevesiz olarak basılmıştır. Yalnız, bu çerçeveleri çıkarma işi çok titizlikle yapılmış olacak ki metne hemen hemen hiç zarar vermemiştir. Sahifelerin birbirini takibi bakımından da Dresden nüshası faksimilesi güzel tertip edilmemiştir. Baş tarafı içe konan sahifelerin başı dışa, baş tarafı dışa konan sahifelerin başı içe doğru konsa idi daha güzel olurdu. Faksimileler haberimiz olmadan basılıp elimize geçtiği zaman Dresden nüshasında asıl metnin sahifelerine numara konulmadığını, yalnız faksimile sahifelerinin numaralandığını gördük. Asıl metnin sahife numaraları, kırılmış ve harmanı yapılmış olan formalar açılıp yeniden baskıya verilmek suretiyle ancak sonradan konabilmiştir. Her iki nüshanın faksimilesine müşterek ve yürüyen bir sahife numarası da konmamıştır ve Dresden nüshasından sonra Vatikan nüshası faksimilesi yeniden 2 numara ile başlamaktadır. Daha doğrusu, Vatikan nüshası faksimilesindeki numaralar asıl nüshanın tarafımızdan konan ve kullanılan sahife numaraları olup faksimilenin Dresden nüshasından sonra devam etmesi gereken sahife numaraları konmamıştır. Faksimilenin, aslında belki pek önemli olmayan bütün bu kusurlarına sebep bu kitabın baskısının bizi basımevinden çok uzakta tutan bir askerlik devresine rastlamasıdır.

Umumiyetle bu kitabın baskısı bizim için müsait olmayan şartlar altında geçmiştir. İlk iki bölümdeki tertip hatalarının umduğumuzdan çok olmasının bir sebebi de belki budur. Fakat

bizim gözümüzden kaçan yanlışlar, daha çok, metnin hemen hemen ezberimizde olmasından ileri gelmiştir denilebilir. Tashihleri kendisi tek başına yaptıkça insanın hafızanın dikkati zayıflatan bu oyunundan kurtulmasına imkân yoktur. Yine de, kitabımızda kalmış olan tertip hatalarından mânâyı bozabilecek olanlar bir iki taneden fazla değildir. Gerisi hemen hemen hep harf değişikliklerinden ibaret olup bunların da büyük bir kısmını *k̲*, *s̲*, *t̲* harflerinin noktalarının konmaması ve bu gibi konsonant işareti yanlışları teşkil etmektedir. Mânâyı bozmamakla beraber bütün bu yanlışların düzeltilmesi dil bakımından önemlidir. Daha çok noktaların ve bu gibi küçük işaretlerin konması şeklinde olan bu düzeltmeler şekil bakımından da metni bozmaz. Onun için bu düzeltmelerin baş tarafa koyduğumuz düzeltmeler cetveline göre, eser okunmağa başlanmadan yapılmasını bir kerre daha rica edeceğiz.

Son olarak, bu kitabın hazırlanmasında ve basılmasında hocalarımızdan ve dostlarımızdan gördüğümüz ilgi, teşvik ve yardımları belirtmek isteriz. Bizi Dede Korkut Kitabı üzerinde çalışmağa sevkeden ve çalışmalarımızda daima yol gösterici yardımlarını gördüğümüz hocamız Prof. Dr. R. Rahmeti Arat'a, kendisi neşretmeği düşünürken elindeki Dede Korkut fotoğraflarını seve seve bize vermek lûtfunda bulunan ve Dede Korkut'un içine girdiği Azeri sahasındaki geniş bilgisinden devamlı olarak faydalandığımız hocamız Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu'ya, Rossi'nin İtalyanca eserinin bizim için geniş bir hülâsasını çıkarmak lûtfunda bulunan dostumuz Dr. Janos Eckmann'a, Dede Korkut ile ilgili Rusça makalelerin bize tercümelerini yapan ve metnin provalarını asıl nüsha ile karşılaştırırken yardımda bulunan arkadaşımız Rasime Uygun'a, eseri hazırlarken bize teknik hususlarda yardım eden talebemiz Süheylâ Özbek'e ayrı ayrı büyük teşekkür borcumuz vardır. Eserin basılması hususunda unutulmaz ilgi ve yardımlarını gördüğümüz, Dil Kurumunun çok çalışkan, bilgin ve üstad Genel Yazmanı Agâh Sırrı Levend'e nasıl teşekkür edeceğimizi bilemiyoruz. Eserin basımında yakın ilgi ve yardımlarından çok faydalandığımız, Türk Tarih Kurumu Basımevinin değerli ve anlayışlı İşletme Şefi Suad Tek'er'e olan teşekkür borcumuzu da ödemeden geçemeyiz.

Dr. Muharrem Ergin